23.

268
1

— h

Digitized by the Internet Archive
in 2025 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/lmeijerswoordens00meij

L. Meijers
Woordenſchat,

In drie Deelen gheſcheiden,

Van welke het

I. Baſtaardtwoorden,
II. Konſtwoorden,
III. Verouderde woorden

beghrÿpt.

De Vÿfde Druk, verbeeterdt, en vermeerderdt met het heele laatſte Deel, en zeer veele woorden in de voorghaande.

t'AMSTERDAM,
By de Weduwe van *Jan Hendrikſz. Boom*, op de Singel, by Jan-Roon-poorts Tooren, 1669.
Met Privilegie.

Extract uit de Privilegie.

DE *Staten van Hollandt, en West-Frieslandt, hebben aan de wed. van* Jan Hendrikz. Boom, *Boekverkoopster tot Amsterdam, op haar versoek gheoctroyeert en toegheslaan, ghelijk sy octroyeeren en toestaan, dat zy alleen in onze Provintie zal moghen drukken, en doen drukken, uitgheeven en verkoopen*, L. Meijers Woordenschat, *in drie Deelen ghescheiden, &c. Voor de tijdt van vijftien eerstkomende Jaaren: verbiedende alle en een ieghelijk Inghezeeten van deezen Lande het voornoemde Boek binnen de voorsz. tijt van vijftien Jaaren na te drukken, of elders naghedrukt binnen de voornoemde onze Landen te brengen, te verhandelen ofte te verkoopen, op verbeurte van alle de naghedrukte Exemplaren, en daar en boven een boete van drie hondert Caroli gulden, als breeder by de Origineele brieven daar af te zien is. Gheghee*v*en in den Hage onder ons ghroot Zeghel, den* 19. *September* 1668.

Was gheteekent,

Joan de Wit.

Ter Ordonnantie van de zelve Staten.

Herb. van Beaumont.

Den Neederduitschen Taallievveren gheluk en voorspoedt.

GHelijk door de in-en uitwenghe Reeden, van de Beesten verscheelt het heerelijk schepsel de Mensch; alzo overtreft zijne meedemenschen zulk een, in welken die twee volmaaktheeden der reedelijke ziele wijdtluchtigh uitschitteren.

Hierom is 't, dat na 't ghenót deezer ghaaven ghestreeft hebben de uitsteekendste verstanden van alle eeuwen, en om daar toe hunne tijdt-en landtsghenooten den wegh te baanen ghedoelt hebben zo niet alle, ten minsten de meeste, die ooit penne op pampier zetteden: van welke zommighe de herssenen, zommighe de tonge, zommighe deeze beide hebben toeghelegt te beschaaven; en yder ten voordeele zijns Vaderlandts, en 's menschelyken gheslachts ghearbeidt, na dat hem ófte zijne gheneeghenheidt trok, ófte de gheleeghenheidt van zijn byzonder, ófte 't alghemeene nut aanporde.

In 't opbouwen en optooyen der Spraake, die by de Gheleerden onder den naam van de uitwendighe reeden verstaan wordt, hebben zy den gheenen, die daar

in voorheeft uit te munten, twee klippen, die zijner kiele te mijden ſtaan, aangheweezen. De eene is het wanghebruik der uitheemſche woorden (by den Latijnen *Barbariſmus*) dat men *Ontaal*; de andere het zondighen teeghen de Letterkonſtighe Reeghelen, (by de zelfde *Solœciſmus*) het welk men, met den naam van *Wanſpraak*, in 't Duitſch zoude mooghen doopen. Twee Ghebreeken daar van meeſt alle Taalen eene dappere inbreuke, en krak in haare luiſter lijden, en haarer natuurlijke ſchoonheidt eene afzichtighe ſmette van wangheſtalte aanghewreeven wordt.

Eeven zeer byna ghaat overal het laatſte: meer en min in de eene, als andere, taale, en, indien erghens, t' onzent met uitghelaaten toom het eerſte in zwange: Ja zo zelfs, dat het weelighe Onkruidt de Echte ſpruiten verre over het hoofdt waſt, en de zelve uit hunnen erffelijken bezitte dringende, zich daar met gheweldt onbeſchaamdelijk in wringt.

De ſpringader, uit de welke deeze Kanker, die het inghewandt onzer Moedertaale reets doorbeeten had, en na 't harte ſtak, om het de uiterſte doodtneep te gheeven, haaren oorſprong trekt, zijn tweederhande ſlagh van menſchen.

Het

Het eerste is der gheener, welke met de lieffelijkste bloemen der welspreekendheidt hunne reedenen meenen op te pronken: wanneer met uitheemsche woorden, die onze taal nooit voor haare kinderen erkent heeft, zy de zelve doorspekken, en zo wonderspreekers schijnen, by het onkundigh ghraauw, welk hunne scheeve ghangen scheevelijk nakuyerende, die altemets hen zo krom en kreupel nabaauwt, dat het de verstandighen tót lacchen doet uytbarsten. Ja zo verre hólt die verdoolde en blinde yver vaak buiten 's baans, dat veele, opdat zy meede eene dróp uit welspreekendheidts vlessche gheslorpt te hebben, moghten schijnen, die ból over ból, zonder ze te verstaan, en onweetende, óf zy te passe ófte t'onpasse koomen, in hunne reedenen uitwerpen.

Maar verre van de haven der welspreekendheidt verzeilen deeze Stuurluiden. Want de eerste trap der zelve, na 't ghetuigheniße der Reedenrijkkonstenaars, is een zuivere en van bastaardtwoorden ghescheuimde taal. En eevenalleens ghelijk een, die op een aanghezicht, daar aan de Natuur, om het tót een puikstaal der volmaaktheidt op te richten, alle haare konst en kóstelijkheidt te

kóſte gheleght had, tót meerder ſieraadt, morſſighe verwen, en kladderighe verniſſen leide, de aartighe trekken, en bekoorlijke zwieren deezer ſchoonheidt niet verlichten, maar verdonkeren zoude: zo wordt ook de heerlijkheidt eener taale door uitheemſch, en van buiten ghehaaldt blanketſel niet gheſierdt; maar in teeghendeel miſmaakt, en wanſchapen. Dat meêr is; de tólk des ghemoedts is de ſpraak; en deezes einde en inzicht verſtaan te worden: en (lieve!) hoe zullen van Duitſchen verſtaan worden, die gheen duitſch ſpreeken: en voorneemelijk die, welke zich zelf niet verſtaan?

Het tweede ſlagh is van zulke, die, om hunne meininge, en beghrippen te uiten, (o hoon!) hunne eighene moederlijke taale, welke in rijkdom voor gheenighe andere de vlagghe behoeft te ſtryken, te arm ſchatten, en te ghebrekkigh. Dóch deeze doolwegh hoopen wy nu niet meêr bewandeldt te worden: ſints de ervaarenheidt, welke voor der zótten leermeeſtereſſe ghehouden wordt, haare konſt aan hen, te kóſte gheleght, en doen zien heeft dingen, tót welker mooghelijkheidt zelfs hun verſtandt niet konde toelangen. Zo veele uitheemſche woorden, krachtelijk overghezet, zo veele konſtwoorden naauwkeurighlijk vertaaldt, zijn t'over magh-

maghtigh de aller weêrbarſtighſte ghemoederen t'overtuighen. Vrankrijk, Italien, Spanjen ſlooven 't mergh hunner herſſenen uit, om hunne taalen, die te ghelijk met hunne nekken, onder het ondraaghlijk juk der Roomſche ſlavernije hebben moeten bukken, te beſchaaven; en, ghelijk de beer zijne jongen met lekken, eene bekoorelijke gheſtalte, en ſierlijkheidt by te zetten: En wy Neederlandeꝛen, die, in kunde van letteren en wapenen, niemandt toegheeven, zullen onze Moedertaale, welke wy ten kóſte van zo veel bloeds, manmoedighlijk in aaloude tyden verghooten, beneevens onze vryheidt, voor de inbreuk der werreldtdwingende Romeinen, ongbekreukt verdaadighdt hebben, nu teeghenwoordighlijk, lafhartigh en met de armen over elkanderen, van uitlandighe niet alleen laaten bezoetelen: maar zo verre van het roemruchtigh ſpoor van onzer manhafter vooroudèren heldendeughdt vervallen, dat'er onder ons ghevonden zullen worden, welke ze, daar zyze, ſchoon zy ſchuldigh waare, behoorden te ontſchuldighen, met de ſmette van onvolmaaktheidt te brandtmerken, zullen onderſtaan!

Zoo ongelukkigh is eevenwel ons Neederlandt niet gheweeſt, dat niemandt, onder zo veele uitſteekende, en

doorluchtighe Gheeſten, als'er uit haare ſchoot voortgheſprooten zijn, haars onghevals zich ghekreunt hebbe: Dóch ieder heeft aan de bouwvallighe timmeraadje van onze Moedertaale op zijne wijs de hulpelijke handt gheſlaghen. Veele hebben, ófte in, ófte buiten dicht, ghetracht in louter Neederlandſch, buiten hulp van baſtaardtwoorden, hunne ghedachten heerelijk op het pampier te ſchilderen, als *H. L. Spieghel, D. V. Koornhart, P. C. Hoofdt, H. de Ghroot, C. Huighens, J. v. Vondel, J. de Dekker*, en andere: Zommighe hebben de Konſten, en Weetenſchappen, duitſch leëren ſpreeken, ghelijk *de Kamer in Liefd bloeyende, S. Stevijn, I. A. Ban, V. F. Plemp, de Vertaaler van Kekkerman, Ramus, en Molijn*, en *A. L. Kók*, die alhoewel in tijdt, in konſt nóchtans van vertaalen, en vindinge van ghevoeghlijke woorden, de laatſte geenſins te achten is. Andere hebben alle uitheemſche woorden ghepooght te verzamelen in een beknópt bondel, hunne beteekeniſſen in duitſch daar aan knoopende, opdat de Baſtaarden uit, en de Echte in het ghebruik moghten ghevoert worden. Dit hebben onderwonden, in de voorghaande eeuwe, *Jr. Ian van der Werve*, in zijne *Schat der Duitſche Taale*, en *Joan Hófman*, in de teeghenwoordighe, in zijne konſtrijke *Nee-*

der-

derlandsche Woordenschat, waar door hy allen den gheenen, daar reeden en oordeel weeghen onze taal vat op hebben, t'over heeft doen zien, dat hy onder de opbouwers der zelve gheenfins de verschoovenste plaats verdient te bekleeden.

Deeze ons (nu ontrent zestien jaaren gheleeden) eerst by ghevalle ter handt gheraakt, en, t'onzen byzonderen ghebruike, met veele Konstwoorden, van *A. L. Kók* ghesmeedt, ófte uit anderen byeengheraapt, verrijkt, en namaals beneevens onze vermeerderinge in het licht ghekoömen, is doorghaans, met zo ghroot eene ghraaghte by den Neederduitschen ontfangen gheweest, dat (zy meermaalen uitverkócht zijnde) meermaalen in my ontstaan is eene lust en gheneeghenheidt, om eenighe mijner uuren, en in de Drukker moedt en gheleeghenheidt, om zijnen inkt en pampier, t'haarer verbeeteringe te kóste te legghen.

En alhoewel deezer mijner gheneeghenheidt, van de moeyelijkheidt, en verdrietelijkheidt, de welke 't verbeeteren en vermeerderen der zelve met zich sleepten, meenighe harde teeghenstoot ghemoetede, zo dat zy meermaals after de bank hebbe moeten ligghen, en met zeer overtraaghe stappen voortkruipen: hebben echter de vrucht, die onzen Landsghe-

nooten daar uit te plukken ſtondt, en de zucht, waar door ik ter opbouwinge onzer taale ghedreeven wordt, zo veel op my vermoght, dat ik, ſomtijdts met luſt, ſomtijdts met laſt en weêrzin, de handen aan 't werk gheſlaghen hebbe, en het ten lange leſten ghebraght in die gheſtalte, en órde, in de welke het teeghenwoordighlijk, voor de vijfde maale, zich onder uw ghezicht komt vertoonen.

En opdat niemandt zich voor laate ſtaan, dat ik van weelde klaaghe, en van eene roerſchoot eene donderſlagh maake, dunkt het my niet onoorbaar, nóchte wanvoeghlijk, hier in 't korte, wat wy daar in uitgherecht hebben, voor ooghen te ſtellen: te meer, dewyle daar door met eenen eene reeghel, en richtſnoer, waar na, die 't voordeel en ghemak wil ghebruiken, zich te ſchikken heeft, verſchaft zal worden.

Het gheheele werk, in welkers tweede druk, de Baſtaardt- en Kónſtwoorden, ghelijk als eene mengelklomp, en verwarden bayerdt, onder en door elkanderen ghedommelt laghen, heb ik eerſt in twee deelen gheſchift, en gheſcheiden; en in het eerſte alle de Baſtaardtwoorden, en in het tweede alle de Konſtwoorden gheſchókkeerdt, en op hunne órde gheplaatſt, opdat, en 't werk meerder ſchik, en de Leezer in 't zoeken minder moeyte zoude hebben. Daar-

Daarna, tót zuiveringe der misſtellingen, die in de zelve druk niet weinighe ingheſloopen waaren, heb ik het, van den beghinne tót den einde toe, moeten doorloopen; uitſchrabbende, het gheen overtólligh was; byvoeghende, het gheen'er ghebrak; te rechte brengende, het gheen miſplaatſt ſtondt; verhelpende, het gheen mank ghing; en meteenen, om de verwardheidt der ſpellinge, waar op het voor deezen ghedrukt was, tót eenpaarigheidt te brengen, alles na een eenighe, die wy voor de voeghlijkſte houden, ſchryvende.

Voorders, tót verghrootinge van het Eerſte deel, heb ik, gheduurende alle den tijdt, dat het in 't licht gheweeſt is, de Baſtaardtwoorden, welke my in 't leezen, ófte ſpreeken ghemoetteden, ófte van anderen meede ghedeeldt wierden, naghezócht, en die'er niet in ghevonden wierden, op hunne behoorlijke ſteede, tuſſchen de voorighe, inghevlydt. En, tót vermeerderinge van het tweede, vooreerſt de Konſtwoorden van overal uit de weetenſchappen, en onderwyzingen, te hoope gheraapt en gheſchraapt, vertaalende, die onvertaaldt voorquaamen; en namaals, die ik noch vond, en vergheeten ófte overgheſlaaghen waaren daar by ghevoeght: zo dat'er dies, mijns vertrouwens, zeer luttel, 't zy Baſtaardt, 't zy Konſtwoorden

iemandt zullen ghemoeten, welke hier niet opgheteldt, en te vinden zullen zijn.

Wy willen wel niet ontkennen, dat die deeze laatſte Druk met de voorghaande wil verghelijken, in des zelfs Tweede Deel niet luttel zal verneemen, het welk hier uitghelaaten is. Dóch het is daarom niet van ghebrek te beſchuldighen; alzo al het uitghelaatene elders volkoomendlijk ghevonden wordt, en het derhalven niet dan van zijne onnutte over ólligheidt beſnoeit is: waar toe ons ghedrongen heeft de overghroote bykomſt van woorden in deeze Druk, zo wel in het eerſte, als tweede deel, welke, zonder onze verkortinge, het boek zo overmaatigh zouden hebben doen uitdijghen, dat het die beknóptheidt, waar meede het, t'uwen nutte, en 's Drukkers voordeel, nu te voorſchijne komt, gheweighert zoude hebben.

Hier en boven, overmits zommighe Konſtwoorden in verſcheidene Onderwijzingen, en Weetenſchappen van de Wijſghieren ghebeezight worden, en dat wel in de eene, met een andere beteekeniſſe, als in de andere, ſtaan de zelve, tót duidelijker verſtandt des Leezers, onderſcheidelijk ghedrukt, met byghevoeghde aanwijzinge, tót welke Onderwijzingen zy behooren, en wat zy in elke zegghen willen.

Wij-

Wijders, dewijle onze taal, ghelijk ook veele andere, een I en U, welke klinkletters (*vocales*) en een J en V, welke Meêklinkletters (*consonantes*) zijn, heeft, heb ik het niet voor ongneschikt ghe- schat, dit onderscheidt, schoon het in alle Woordtboeken, die ons ooit te vooren ghekomen zijn, verzuimdt is, hier waar te neemen, en de woorden, die maar onder eene letter I ófte U ghe- schikt waaren, onder twee te verplaat- sen, als I en J, ófte U en V, der Klinkletter, als der voornaamste, voor de Meêklinkletter de voortóght ghee- vende.

Eindelijk, de vertaaling der Bastaardt- woorden is ten ghrooten deele van *J. Hóf- man*, en veeler Konstwoorden, die'er na de tweede Druk byghekomen zijn, van my verdacht en ghesmeedt, en al- hoewel vaak voor de vuist, en met der haast, efter vólghens de aart, be- tekening, en ghelijkvórmigheidt onzer Taale. De overighe, zo Bastaardt-als Konstwoorden, zijn uit de voortreffe- lijkste Taalkundighen onzer Eeuwe, wier roemrijke en onsterffelijke naamen op 't voorhoofdt van ieder deel uitghe- prent staan, verzameldt, en somtijdts veelvoudighlijk vertaaldt, omdat, óf- te het vertaalde woordt zeer dub-

bel-

belzinnigh zijnde, veele beteekenissen hadde, die alle byzonderlijk uitghedrukt zijn, ófte onze taal veele woorden, die eene beteekenisse verscheidendlijk uitbeeldeden: uit welk verschiet ieder, die, welke t'zyner zaake ghevoeghlijkst diенen, en zijnen oordeele allerbest aanstaan, vry staat uit te kippen. En, schoon'er niet luttel onderloopen, die my vry wat onbehouwen en onbequaam scheenen, heb ikze eevenwel hunne plaatse niet willen weigheren: eensdeels, omdat zy op 't anbeeldt van uitsteekende, en vermaarde verstanden ghesmeedt waaren, andersdeels, omdat, ghelijk ik my aan niemandts oordeel, niemandt ook aan 't mijne wil verbinden, wel weetende, dat, eevenalleens als my alle vertaalingen niet aanstaan, zo ook de mijne allen niet zullen aanstaan.

Niemandt beelde zich ook in, dat de myne, ófte die ik voor de beste oordeel, de voorste plaatse bekleeden; ófte zifte en toetse te kieschelijk en naawkeurighlijk, óf alle de woorden, die in 't schók van de Konstwoorden staan, ook al van dat slagh zijn, óft vonnisse te vaerdigh, dat eenigh woordt de beteekeninge, waar in hy 't hier vertaaldt vindt, niet voor de zijne erkent. Yder heeft de plaatse, die 't bezit, zonder onderscheidt, en by gheval ghekreeghen. En hier en daar is wel eenigh

woordt,

woordt, dat moeyelijk om te vertaalen viel, ten beften van de Overzetters, onder de Konftwoorden inghefloopen, behalven dat'er zommighe zijn, die in beide de fchókken plaats willen hebben. Dikwijls ook zal de beteekening, die wy den woorden fchynen opghedicht te hebben; fchoon zy in 't eerfte aanzien vry wat dwars in de ooren klinkt, met der tijdt, en door de ervaarenheidt, niet onwettigh te zijn, bevonden worden: want alle de beteekeniffen van eenigh dubbelzinnigh woordt fpeelen den Leezer niet gheftaadigh in 't ghedachte, en te veeler fteede is onze vertólking niet zo zeer na de letter, als wel na de kracht en bediedinge des woordts, waar door iemandt misleidt zoude konnen worden.

Zeer veele Uitheemfche woorden ook, die van andere affpruiten, zijn met andere Neederduitfche woorden, als die, waar van zy affpruiten, overghezet: niet omdat hen eene en de zelfde beteekening niet toequam; maar opdat de verdrietigheidt in 't leezen van de zelfde woorden gheweerdt, en de onnoodtwendighe dyghing van 't Boek vermijdt mochte worden: De Verftandighe zullen die zelf weeten aan te merken, en t'hunnen voordeele te paffen.

By deeze meêrmaals ghemelde twee

Dee-

Deelen, is nu eindelijk een Derde, welk wy zo lange beloofc hadden, ghekomen, behelzende Verouderde en Onghewoone woorden, zo in Oude Neederduitfche Schriften, als by nieuwe voortreffelijke Schrijvers, en opbouwers onzer taale ghebruikelijk, welke wy onder 't leezen uit de zelve opghetekendt, en daarna in órde ghebragt hebben. Wy willen gheenfins verzeekeren, dat zy daar in alle opgheteldt ftaan, alzo 't niet onmooghelijk is, dat ik'er eenighe over 't hoofdt ghezien hebbe, en veele andere my niet voorghekoomen zijn, ófte ook wel niet onghewoon ghefcheenen hebben. Alzo zullen 'er in teeghendeele mooghelijk eenighe in zijn, die veelen niet onghewoon zullen fchijnen, en my eevenwel zodaanigh ghefcheenen hebben: ghelijk by zommighen, en in zommighe plaatfen eenighe woorden ghemeen zijn, welke by anderen ófte in andere plaatfen byna nimmer, ófte immers zeer zelden ghebruikt worden. En fchoon dit Deel, met de twee voorghaande vergheleeken, in grootte zeer afvalt, zo zouden wy 't efter by de zelve wel nader hebben doen ghelijken, ghelijk wy 't ook al ontworpen hadden, hadde de gheftalte van 't boek, welk daar door tót eene onmaatighe dikte zoude uitghegroeydt zijn, dat niet verbóden: zo dat wy ghenoodzaakt ghe-

gheweeſt zijn veel van weinighen belange voorby te ghaan, en veele andere dingen korter in te krimpen. Wy hebben eevenwel de onghewoone woorden niet overal alleen met verſtaanbaarer en bekender vertaaldt, en uitgheleghdt: Maar zelfs, hier en daar, ook eenighe taalkundighe aanmerkingen en wijdloopige verklaaringen in ghelaſcht, tót een proef, óf die den Leezer ook monden moghten, om in toekoomende, ófte de zelfde ſtrecke te houden, ófte die klippen, en banken ghewaarſchouwdt zijnde te mijden.

Zie daar, ghoedtwillighe Leezer, de moeyten, en hoofdtbreekinge, die my ghekóſt heeft de verbeteringe, en vermeerdering van deeze *Woordenſchat*, die ik met yver en vlijt by der handt ghenomen heb, niet met inzicht om eenighen lóf en roem daar meede by den tijdtghenooten, en naneeven in te legghen; want verwaandt en verdwaaldt waare de gheene, die, om ze door middel van duſke gheringheeden te verkrijghen, toeleide; en zo averechtſch ſtaat ons 't verſtandt nóch niet, nóch zo verblindt worden wy van eighen liefde ghedreeven, dat wy 't onze door verghrootghlazen beſchouwen, en zijne behoorlijke waardye niet weeten toe te meeten: Maar om den Landtsghenooten, die beneevens my nóch eene trek ter verheerlijkinge van

onze

onze rijke Moedertaale in hunnen boezem queeken, de hulpzaame handt te bieden, en den Vaderlande, daar yder in ghehouden is, eenighen (hoewel misschien kleenen, doch indienz' in 't werk ghesteldt wierdt, ghrooten) dienst en voordeel te doen: want door deeze vertaaling een der Bastaardtwoorden, en der Konstwoorden konnen die beide bekomen worden.

Door het eerste, zullen de vlekken en kladden, daar 't deftigh en luisterrijk anschijn onzer Taale, van de meeste Reedenaars, en Schryvers meê bezoetelt en bezwalkt wordt; voorghekomen en weghghenomen, en by den ghemeenen vólke de boeken en ghe schriften, in zonderheidt van de Rechten en Rechtszaaken, daar zy nu byna blindt in zijn, verstaanlijker ghemaakt konnen worden. Het welk voorwaar den Ghemeenenbeste, gheen gheringe welstandt zoude baaren. Waar van ontallijke voorbeelden het my niet onmooghelijk zoude zijn op te tellen, waar van zo kleen een boek de voorreeden reedts niet al ghroot ghenoegh.

Door het tweede, naamelijk de vertaalinge der Konstwoorden, zullen veele, hoevende gheen nieuwe te smeeden en verdichten, dat slechts verwarringe baart; maar die ghebruikende, welke reedts by den Konstlieveren in zwange zijn, meede

de

de handen konnen ſlaan, om de Konſten en Weetenſchappen den Landtsghenooten in hunne moedertaale bekendt te maaken. Het welk, wat nuttigheidt, wat vrucht en voordeel het den gheheelen Vaderlande zoude verſchaffen, zal ieder, wiens ooghen wat verder, als zijn neus, reiken, lichtelijk bezeffen konnen. Want weinighe der voornaamſte boeken, die de Konſten en Weetenſchappen vervaten (vermits de overighe, als niet dan 't zelfde beghrijpende, overtólligh zijn, tót ballaſt ſtrekken, en verwarringe en hinderniſſe baaren) neederduitſch ſpreekende, zoude een lange reeks van jaaren, moeyten, en onkóſten, die men ghewoon is te hangen aan het leeren der Latijnſche taale (waar toe tót nóch den Neederduitſchen, nóchte bequaame letterkonſt, en onderwyzing, nóchte behoorlijke Woordenboeken verſchaft zijn, daar wy, wilt de Heemel, t'eenigher tijdt, na ons vermooghen, in hoopen te voorzien) gheſpaart, en te kóſte gheleght konnen worden, in 't navórſchen van nóch onbekende zaaken, niet alleen ter verghrootinge en opbouwinge der blootekenniſſe: maar ook ten ghebruike der Artſenyen en 't ghemeen leeven dienende. Der Jonkheidt zoude het niet noodtzaakelijk zijn, neeghen ófte tien jaaren om de kennis der taa-

len

len te bejaaghen, te verslijten, maar straks de Beghinselen der Wiskunde, daar die ouderdom zich 't best na zetten kan, inghescherpt konnen worden, en daar door een bequaamheidt anghebraght, om in de overighe Onderwijzingen met gheen ghemeene stappen voort te loopen. En, daar de schaarsheidt der tijdt nu slechts ghehengt, zich byzonderlijk op eene weetenschap te legghen, zoude men ze dan alle doorsnuffelen, en over al t'huis zijn konnen. Zo heeft Ghrieken uit Eghipten, Romen en Arabien uit Ghrieken de Wijsheit tót haarent overgheschcept, en deezer voeghe uit hunne schoot gheteeldt verstanden, die de laatere Eeuwen, als wonderen, roemen en beschouwen. Dóch zo heerelijk en zeldzaam een gheluk moghen wy verbeiden, niet verhoopen: Want die verouderde waan, dat het Kuiken nooit wijzer is, als 't Hoen, en dat wel niet verbeetert kan worden, is den menschen niet uit den hoofde te praaten, en

Een inghewortelde ghewoonte wordt niet licht
Versmeeten, en de mensch zeer noô zich verder brengen
En leiden laat, als kan toelangen zijn ghezicht.

By alle deeze veelvoudighe nuttigheeden voeght zich ook nóch eenighe hoop, dat

dat die ontaarde Duitſchen, en reedenlooze Schempers, die onze Taale t'haarer onſchuldt met het lidtteeken van ghebrek en armoede zoeken te mismaaken, hier, daar vaak een Uitheemſch met vier, vijf eighene Duitſche woorden vertaaldt wordt, de rijkdom der zelve ſpeurende, daar van voortaan met meerder eerbiedigheidt ſpreeken zullen.

Wat daar af werde, Ghonſtighe landtsghenooten, duit mijnen arbeidt ten ghoeden, ghebruiktze t'uwen beſten, en vaart wel.

L. MEIJER.

't Eerſte DEEL der Woordenſchat,

Waar in meeſt alle de

Baſterdtwoorden,

In de Wanduitſche Schryvers voorkomende/

Van

H. L. Spiegel, D. V. Koornhart, P. C. Hooft, H. de Groot, C. Huighens, G. A. Brederode, S. Kóſter, I. v. Vondel, en andere voortreffelijke Taalkundige,

Naauwkeurighlijk, en met kraft vertaalt, verghadert zijn.

A B.

Abaliënatie, **ontvreemding/vervreemding.**

Abalienabel, **ontvreemdtbaar/vervreemdtbaar.**

Abaliëneren, **ontvreemden/vervreemden.**

Abandon, **verlaating.**

Abandonneren, **verlaaten/opgeeven/begheeven/laaten vaaren.**

Abbrege, verkortsel/ kortbegrijp.
Abbregeren, verkorten / inkorten.
Abbreviatie, afkorting / verkorting.
Abbreviature, verkortsel.
Abbrevieren, verkorten.
Abderen, verberghen / berghen / schuilen / verschuilen.
Abdiceren, ontzegghen/afzegghen/opzegghen.
Abdije, klooster.
Abdisse, kloostermoeder/ kloostervooghdes.
Abduceren, afleiden / aftrekken / afvoeren.
Abductie, afleiding/ afvoering.
Aberratie, afdwaaling.
Aberreren, afdwaalen/ verdoolen.
Abhorreren, afschrikken.
Abigeren, weghdrijven / ontvoeren / verstouwen.
Abject, verworpen/ veracht.
Abjectie, verwerping / weghwerping.
Abjiciëren, weghwerpen / verwerpen.
Abjudicatie, afwijzing / ontwijzing.
Abjudiceren, afwijzen / ontwijzen.
Abjunctie, afvoeghingh / afscheiding.
Abjungeren, afvoeghen / afscheiden / afdeelen / scheiden.
Abjuratie, afzweering.
Abjureren, afzweeren / ontzweeren.
Ablactatie, speening.
Ablacteren, speenen / spaanen.
Ablatie, ontneeming / weghneeming / afdraaghing.

Able-

Ablegatie, zending / afzending.
Ablegeren, afzenden / weghstieren.
Abluëren, afwasschen / reinighen.
Ablutie, afwaschsing.
Abmissie, verzending.
Abmitteren, weghschikken / verzenden.
Abnegatie, verloochening.
Abnegeren, loochenen / ontzegghen / verzaaken.
Abnorm, ongheschikt / ongherijmdt.
Abnuëren, afwenken / ontzegghen.
Abnunciatie, afkunding.
Abnunciëren, afkundighen.
Aboleren, verdelghen / vernielen / vernietighen / te niet doen.
Abolitie, vernietighing / verdelghing.
Abolitie-brieven, verniet-brieven.
Abominabel, ghruwelijk / yslijk / versoeplijk.
Abominatie, ghruwel / afschrik / versoeping.
Abomineren, versoepen / afschrik hebben.
Abondant, overvloedigh.
Abondantie, overvloedigheydt.
Abonderen, overvloeyen.
Abord, aanspraak / anrading / anboordtlegging / ankomst.
Aborderen, anranden / anboordtlegghen.
Aborsie, anrantsing.
Abortie, misbaaring / misval / miskraam.
Abortiëren, misdraght baaren / misbaaren / misdraaghen / misvallen / miskraam hebben.

Abortif, misdraght / doode vrucht / storting / stortgheboorte.
Aboucheren, toespreeken.
Abraderen, afschrabben / afknaaghen / afschaaven.
Abrasie, afschrabbing / afknaaging.
Abregé, verkortsel / kort begrijp.
Abregeren, verkorten.
Abrenuntiatie, afzweering.
Abrenuntiëren, afzweeren.
Abreptie, weghrukking / afrukking.
Abripiëren, weghrukken / ontrukken / schaaken.
Abrogatie, afschaffing.
Abrogeren, afschaffen.
Abrumperen, afbreeken.
Abrupt, plotselijk / afghebroken.
Abruptie, afbreeking.
Abscederen, afscheiden / afwijken / ontwijken.
Absces, etterghefwel.
Abscessie, weghgaaning.
Abscinderen, afsnijden / afhouwen.
Abscissie, afsnijding.
Absconderen, weghduiken / ontschuilen / verberghen.
Absconsie, verberging / verschuiling.
Absent, afweezende / afweezigh / niet tegenwoordigh.
Absenteren, af zijn / afterblijven / zich t'zoek maaken / verborgen houden.

Absentie, afweezendheidt / afweezigheidt/ af zijn/ afweezen.
Absolut, onbepaalt / platuit / voluit / volstrekt/ ronduit/ volkomen.
Absolutelijk, volkomentlijk / volstrektlijk.
Absolutie, afdoening / vrykenning / lossing/ontslaaning/vryspreking.
Absolveren, volvoeren / voltrekken / vrykennen / afdoen / ontslaan/lossen, vryspreken.
Absorberen, opslokken / inslorpen / verslinden.
Abstergeren, afvaaghen/afwissen/ dwaen.
Absterreren, afschrikken.
Abstersif, afvaaghept/afwisschend.
Abstersie, afwissching/ afvaaghing.
Abstinentie, onthouding/ ofhouding.
Abstineren, onthouden/spaanen.
Abstract, afghetrokken.
Abstractie, aftrekking.
Abstraheren, ontrekken/aftrekken.
Abstruderen, verstooten/ afstooten.
Abstrusie, afstooting.
Absumeren, verdoen/ verteeren.
Absumtie, verdoening/ verteering.
Absurd, ongherijmt/ wanschiklijk.
Absurditeit, ongherijmdheidt.
Abt, klooster-vader/kloostervoogdt.
Abundant, ziet abondant.
Abundantie, ziet / abondatie.
Abunderen, ziet abonderen.

Abus, misbruik / misslagh / verzinning / wanghebruik / misbruiking.
Abuseren, misbruiken / misleiden / verzinnen / verghrijpen / verghissen.
Abusif, Abusivelijk, door misbruik / by misbruiking / tegen 't gebruik / oneigentlijck.

A C.

Academie, opperschool / landtschool / hooghe school / hoofdtschool / schouwburg.
Accablement, overstelping / overballing.
Accableren, verdrukken / overstolpen.
Accederen, bykomen / ankomen / ghenaaken.
Acceleratie, haasting / spoedingh.
Accelereren, spoeden / haasten.
Accenderen, ontsteeken / ansteeken.
Accenseren, byreekenen / byachten / byhouden / schatten.
Accensie, ansteeking / ontsteeking.
Accent, woordtklank / ghalm / toezang / byklank / byghalm.
Acceptant, anvaarder / anneemer.
Acceptatie, anvaerding / anneeming.
Accepteren, anvaerden / anneemen / t'zijnen voordeele anvaerden.
Accepteur, anvaerder.
Acceptie, ontfanging / anneeming.
Acceptilatie, ontfanghbrief / quijtbrief / quijtschelding / byschenking.

Accerseren, daghvaarden/ daagen/ haalen.
Acces, toeghang / anghang.
Accesseur, bykomer in 't vonnissen / byrechter.
Accessibel, } toeghankelijk/ bykomelijk.
Accessoir, } bykoomende / bykomstig.
Accessie, bykoming/byval/bykomst.
Accident, toeval/voorval/byval/ankleef.
Accidenteel, toevalligh / gheballigh.
Accideren, toevallen/voorvallen/ byvallen/ gheheuren.
Accijs, tol.
Accijsener, tollener.
Accinctie, anghording.
Accingeren, anghorden / omghorden.
Accipiëren, ontfangen/ anvaarden.
Acclamatie, toeroeping/ toejupching.
Acclameren, toeroepen.
Accoinctantie, ghemeenzaamheidt.
Accollade, omhelzing.
Accolladeren, omhelsen.
Accomberen, anligghen/ anzitten / gheligghen.
Accommodaat, ghevoeglijck.
Accommodabel, behulpzaam/gherievelijk/ ghemakkelijk.
Accommodabiliteit, behulpsaamheydt.
Accommodatie, gherieving / toepassing/ schikking/ byvoeging.
Accommoderen, voegen/ gevoeghen/gerieven/toepassen/behulpzaam zijn/ schikken.

Accompagneren, verzelschappen.
Accompleren, volbrengen / nakomen.
Accompliffement, volbrenging / voltrekking / vervulling.
Accord, verdragh / overeenstemming / vereeniging / overeenkomst.
Accordabel, verdraagbaar / gezeggelijk.
Accordatie, overeenkoming / verdraaging / vereenighing.
Accorderen, verdraagen / overeenkomen / toestemmen / vereenighen / toestaan.
Accoutrement, toerusting.
Accoutreren, toestellen / optoojen.
Accrefcentie, angroeying.
Accrefceren, angroeyen / toeneemen.
Accretie, angroeying / anwassing.
Accumberen, anzitten / anliggen / geliggen.
Accumulatie, ophooping.
Accumulatif, ophoopend / verzaamelend.
Accumuleren, ophoopen / vergaderen.
Accuraat, naauwkeurigh / welgeschikt.
Accurreren, toeloopen.
Accurfie, toeloop.
Accufateur, beschuldiger / anklaager.
Accufatie, anklaght / beschuldighing.
Accuferen, betichten / anklaaghen / beschuldighen / betyghen / antyghen.
Acerbe, wrang / zuur.
Acerberen, zuurmaaken / scherpen.
Acerbiteyt, wrangheydt.
Aceteus, zuurachtigh.

Acque-

Acqueste, verkrijging/anwinning.
Acquesteren, verkrijgen/winnen.
Acquiëscement, berusting / toestaaning.
Acquiëscentie, berustendheidt.
Acquiësceren, berusten / gherust zijn / zich gherust stellen.
Acquireren, verkrijghen/ bekomen.
Acquisiteur, verkrijger.
Acquisitie, verkrijging.
Acquiteren, quijten / quijtschelden.
Acre, scherp / bits.
Acrimonie, scherpte / scherpigheydt.
Acte, blijk/bescheidt/ kennis/kennisschrift/ bezeegeldt vonnis/ daadt/doening/ handeling / bedrijf / beslupt.
Acte Notariaal, bescheidt van een beampt schrijver. (handelingen.
Acten en Actitaten, handelingen en over=
Acteur, bedrijver/bewerker/speeler/pleiter.
Actie, handeling / wercking/opspraak/ op te spreeken hebben / doening / bedrijf/ gherechtigheidt/ daadt/ aantaal/recht.
Actif, werkelijk / vernustelijk / gheestigh/ levendigh.
Activiteit, bedrijvigheidt / ghaawigheidt/ vlugheidt.
Actrice, dingscherse / dingtaalvoerster/ bedrijfster/bewerkster/ speelster.
Actueel, Actueux, werkelijk.
Actum, ghedaan/ghemaakt.
Acuëren, wetten/ spitsen/ scherpen.

Acut, scherp.

A D.

Adaptatie, toepassing.
Adapteren, anvoeghen / byschikken / toepassen.
Adderen, toedoen / bybvoeghen / anlappen.
Addiceren, toekennen/ toezeggen/toestaan.
Addictie, toekennen/ toeseggging.
Additie, toedoening / verghaadering / optelling / bydoening.
Addubitatie, halftwijffeling.
Addubiteren, in twijffel hangen.
Adduceren, anleiden / byleiden.
Adductie, byleiding / toeleiding.
Adduplicatie, verdobbeling.
Adnupliceren, verdobbelen.
Ademptie, beneeming / ontneeming.
Adequaat, evenmaatig.
Adequatie, evenmaatighing.
Adequeren, evenmaatighen.
Adfricren, anwrijven/ ankrauwen.
Adgredieren, toetreeden / antreeden / anbatten/ angrijpen/antasten/anranden.
Adgresseur, anvaller / angrijper/ anvatter/ antaster/anrander.
Adgressie, anvatting / angrijping / anvalling/antasting/ anranding.
Adherent, anhangend.
Adherenten, anhangkelinghen.
Adherentie, anhanging / anhangendheidt.
Adhe-

Adhereren, anhangen.
Adheritatie, erving / byerving.
Adheriteren, erven/ byerven.
Adhiberen, byhouden/ bybrengen / anwenden/ beezighen.
Adhibitie, toebrenging/bybrenging.
Adhortatie, anmaaning. (hitſen.
Adhorteren, anmaanen / anſtouwen / op-
Adhorteur, anmaaner.
Ady, heeden/van daagh.
Adieren, anghaan.
Adieu, vaar wel/ Godt geleide u.
Adigeren, andrijven/ voortſtouwen.
Adimeren, benemen. (men.
Adimpleren, voldoen / volbrengen / nako-
Adimpletie, vervulling.
Adimpliëren, vervullen/ voldoen/ volbrenghen.
Adipiſceren, bekomen/verkrijghen.
Aditie, toegang / toegaaning / toetreeding/ der herediteit/ erfanvaerding.
Adjectie, toewerping/ bywerping.
Adjectijf, toewerpigh/ byvoeghlijk.
Adjiciëren, toewerpen/bywerpen.
Adjoint, bygheboeght/ metghezel.
Adjointeren, byvoeghen.
Adjourneren, daghvaarden/daghen.
Adjouteren, byvoeghen/bydoen.
Adjudicatie, toewijzing.
Adjudiceren, } toewijzen/anwijzen.
Adjugeren, }

Adjument, hulp/bystandt.
Adjunct, bygheboeghd / byboegh/ anklleef/ byboegsel.
Adjunctie, byboeghing.
Adjungeren, byboeghen.
Adjuratie, bezweering.
Adjureren, zweeren/ bezweeren.
Adjusteren, ghelijkmaaken/ vereffenen/af-passen.
Adjuteur, helper.
Adjuvatie, helping.
Adjuveren, helpen.
Adminicul, onderstunsel/stutsel/hulp.
Adminiculeren, ondersteuning/ helping.
Adminiculeren, ondersteunen/helpen/stut-ten.
Administrateur, bediener / bewindthebber.
Administratie, bewindt/bediening/bewint-hebbing.
Administreren, bewindt hebben / bedie-nen.
Admiraal, zee-booght / vlootheer / opper-zeehoofdtman.
Admiraalschap, zeevoogdijschap/vlootheer-schap.
Admiraliteit, zeevooghdy/ zeebewint.
Admirabel, wonderbaar.
Admiratie, verwondering/bewondering.
Admireren, verwonderen / bewonderen.
Admisceren, vermengen/ bymengen.
Admissie, toelaating/toestaaning.

Admit-

Admitteren, toestaan/inwilligen.
Admixtie, bymenging/vermenging.
Admoliëren, pooghen/trachten.
Admolitie, pooghing.
Admoneren, vermaanen/anmaanen.
Admoniteur, vermaaner.
Admonitie, vermaaning/anmaaning.
Admorderen, toebijten/anbijten.
Admorsie, anbijting/toebijting.
Admotie, toebeweeghing/anvoering.
Admoveren, anvoeren/anbrengen/anstuwen/toewenden/ankeeren.
Adnavigabel, anvaarlijk.
Adnavigatie, aanvaring.
Adnavigeren, anscheepen/anvaaren.
Adnecteren, anknopen/anbinden.
Adnectie, anknooping.
Adoleren, reukofferen/anwassen.
Adopteren, annemen tot kindschap.
Adoptie, anneeming tot kindschap.
Adoptatie, kinderanneming/zoonanneeming.
Adoptif, angenoomen kindt/anneemeling.
Adorateur, aanbidder.
Adoratie, anbidding.
Adoreren, anbidden.
Adornatie, oppronking/opsmukking.
Adorneren, versieren/opschikken/tooyen/oppronken.
Adquireren, verkrijgen.
Adquisitie, verkrijghing.

Adquisiteur, verkrijger.
Adresse, bestelling / beschikking / toevoeghingh.
Adresseren, schikken / bestellen / beschikken / anwijzen / toestieren / toevoeghen / vervoeghen.
Adscriberen, toeschrijven.
Adscriptie, toeschrijving/byschrijving.
Adsimilateur, vergelijker.
Adsimilatie, vergelijking / gelijkmaaking.
Adsimileren, verghelijken.
Adsimuleren, veinzen.
Adsimilateur, veinzer.
Adsimilatie, veinzing.
Adsoneren, toeluiden / toestemmen / toeghalmen.
Adstipulatic, verwilligbing / toestaaning.
Adstipuleren, toestemmen/ toezegghen/toestaan/verwilligen.
Adstrictie, t' zamentrekking.
Adstringent, samentrekkend.
Adstringeren, toevoeghen / verbinden / samentrekken/ toebrengen.
Adstructie, bastmaaking.
Adstrueren, bast maken.
Adulateur, pluimstrijker.
Adulatie, pluymstrijkking / pluimstrijkery.
Aduleren, pluimstrijken/vleyen.
Adultere, overspel / egtbreeking / egtbreuk.

Adul-

Adulteratie, verválſching.
Adultereren, overſpel bedrijven / verválſchen.
Adumbratie, ontwerp / beworp / afſchaduwing/afſchetſing.
Adumbreren, afſchaduwen / bewerpen/ afbeelden.
Aduneren, } vereenighen.
Adunieren, }
Adunie, } vereening.
Adunitie, }
Advancement, voorderingh / bevoorderingh.
Advanceren, voorderen.
Advans, voordeel.
Advenant, overeenkomſt / by ghevolgh/ ghevoeghlijk.
Adveniëren, toekomen/ ankomen.
Advent, } toekomſt/ toekooming.
Adventie, }
Advers, teghenſtrijdigh/ teghenparty.
Adverſarie, party/ teghenparty.
Adverſatie, wederſtreeving/ teghendeel/ wederdeel.
Adverſeren, teghenſtreeven/ teghenſtaan.
Adverſie, toekeer.
Adverſiteyt, teghenſpoedt.
Advertentie, waarſchuwing/verneeming/ ghewaarwording.
Adverteren, toekeeren / waarſchouwen / bootſchappen/verwittighen.

Adver-

Advertissement, waerschouwing/ vermaaning / bekendmaaking.
Advigilatie, bevlijtighing/ oppassing.
Advigileren, bevlijtighen / benaerstigen.
Advijs, goetdunken/ waarschouwing/ meining/ bericht/ bescheidt.
Adviseren, beraaden / bezinnen / raaden te kennen geven/ oordeelen/laaten weeten/ verwittighen.
Advocaat, voorspraak / voorspreeker.
Advocaat Fiscaal, voorspraak van der Heeren geldtkist.
Advoceren, voorspreeken / toeroepen / by zich roepen.
Advouëren, ghestandt doen / toestemmen / bevestighen.
Advoyeren, toestemmen / bevestigen / van waarden houden.
Advolutie, toerolling/ toewenteling.
Advolveren, toerollen / anrollen/ toewentelen/ anwentelen.
Advoy, toestemming.
Advoyement, ghestandtdoening / vasthouding/ toestemming.

A.F.

Afcirkulen, kringen/ bekringen/afkringen/ met kringen aftekenen.
Afconterfeyten, afbeelden / afmaalen/ uytschilderen.
Affabel, ghespraakzaam / spraakzaam / spreekvaerdigh.

Affabiliteit, gheſpraakſaamheidt / ſpreek-
baardigheidt.
Affaire, handel/ koopmanſchap/ bekommering.
Affameren, verhongeren / uythongeren.
Affectatie, begheerte/ghraaghte/naſtaaning/
ghreetigheidt / beyvering.
Affecteren, beyveren / behartigen / zoeken/
vereiſchen/ dikwils doen/ benaerſtigen/
opvlammen.
Affectie, hartstoght / toeneighing/ ontroering / andoening/ gheneghenheidt.
Affectioneren, toeneighen/ beminnen.
Affectueux, gheneeghen/ toegeneighdt.
Afficiëren, andoen.
Affigeren, anhechten.
Affineren, zuiveren.
Affiniteyt, maaghſchap/ zwagerſchap/ verwantſchap/zwagery/vermaaghſchap.
Affirmatie, bevestighing/ betuighing.
Affirmatif, beveſtighend.
Affirmeren, beveſtighen/ beja'en/ verzeekeren.
Affix, angheheeht.
Affixie, anhechting.
Affictie, quelling.
Affligeren, neerſlaan / quellen.
Affluëren, toevloeyen/ overvloeyen / anvloeyen.
Affluxie, anvloeying/ toevloeying.
Affrictie, anwryving.

Affri-

Affriceren, anwryven.

Affront, verkorting/ hoon/ eerrooving/ eerquetsing.

Affronteren, verkorten/ verongelijken/ hoonen.

Affuit, rolpaardt.

Affunderen, begieten/ bestorten/ bespatten.

Affusie, begieting.

A G.

Agent, ghezant/ hofghezant / zaakvoerder.

Ageren, doen / bedrijven / verhandelen / bewerken / aangaan.

Aggravatie, bezwaaring / overlaading.

Aggraveren, bezwaaren / overlaaden.

Aggreabel, angenaam / behaaghlijk.

Aggreatie, behaaging / toestemming. goedtkenning / beangenaaming.

Aggrediëren, anvallen/ angaan/ toetreeden/ antasten / angrijpen / anranden.

Aggreëren, behaagen/ believen/ bewilligen/ angenaamen / toestemmen/ beangenaamen.

Aggregatie, verzameling/ toegadering.

Aggregeren, toegaderen / verzamelen.

Aggresseren, anvatten/anvallen/ angrijpen/ anranden.

Aggresseur, antaster / anvatter / anrander.

Aggres-

Aggressie, anval/ angrijping/ antasting/ anranding.
Agil, snel / behendigh / gezwindt/ rap.
Agiliteyt, behendigheit/ rapheidt/ gezwintheidt.
Agitatie, drijving / beroering / anstooking.
Agiteren, drijven / beroeren.
Agnitie, kennis / erkenning.
Agnosceren, erkennen.
Agonisatie, strijding / zieltooging.
Agoniseren, strijden / kampen/ zieltoogen.
Agreabel, zoekt / Aggreabel.
Agriculteren, landtbouwen.
Agriculture, landtbouw / landtbouwing / landtbouwerp / landtwinning.
Agrimonie, bitterheydt.

A I.

Aisement, gemaklijk / lichtdoenlijk.

A L.

Alarm, wapenroep / wapen / ter wapen.
Alchimie, stofschepdkunde / aardkookerp / smeltkonst.
Alchimist, stofschepder / metaalbrander.
Alchimistery, ziet / alchimie.
Algebra, stelreeghel.
Alienabel, verbreemdtbaar.
Aliënatie, verbreemding.
Aliëneren, verbreemden.
Aliment, }
Alimonie, } onderhoudt / voedtsel.

Ali-

Alimentatie, voeding/ opvoeding.
Alimenteren, voeden/ opvoeden/ onderhouden.
Allatratie, anbassing.
Allatreren, anbassen.
Alléë, ganh.
Allegatie, bybrenging / antrekking.
Allegeren, verlichten / ontlasten.
Allegorie, byspraak / byspreuk / ghelijkspreuk.
Allegre], lustigh/ ras/ gezwindt.
Allegueren, bybrenging / voorthaalen/ antrekken/ antoogen/
Allevatie, bybeuring / opheffing.
Alleveren, verlichten / heffen/ bybeuren.
Alliantie, verbondt / bondtghenootschap.
Alliceren, anlokken.
Allideren, anstooten / stuiten.
Alliëren, verbondtmaaken / verbinden.
Alligatie, anbinding.
Alligeren, anbinden / anverbinden.
Allisie, anstooting/ anhorting.
Allocutie, anspraak.
Allodiale-*goederen*, onleengoederen/ oncijnsbaar goedt.
Allongatie, verlenging.
Allongeren, verlengen.
Alloqueren, anspreeken.
Alloy, muntstof.
Alluderen, opspeelen / 't ooge op hebben.
Allueren, anvloepen / anspoelen.

Allu-

Allumeren, ontsteeken.
Allusie, speeling / insicht op iets / anspel / schuilzin / schuilreden / zinspeeling.
Alluvie, anbloeping / anspoeling.
Almanak, maandtwijzer / tijdtwijzer.
Alteratie, verandering / ontsteldtheidt / ontzetting / ontsteltenis.
Altercatie, gekijf / kibbeling.
Alterceren, kijven / twisten / kibbelen.
Altereren, veranderen / zich ontzetten / ontstellen.
Altern, overbeurtigh / overhandts.
Alternatie, wisseling / beurthouding.
Alternatif, by beurten / beurtwijs / over 's handts.
A lterneren, beurthouden / overhandts doen

AM.

Amabel, minbaar / minwaardigh / liefwaardigh.
Amaritude, bitterheidt.
Amasseren, ophoopen.
Amateur, liefhebber / minnaar.
Ambassaadt, } ghezant / hof ghezant.
Ambassadeur, }
Ambassaadtschaap, ghezantschap.
Ambidextre, flinx en rechtsch / evenhandig.
Ambieren, na hengelen / om hengelen / bnpen / begheeren / omgaan.
Ambigeren, twijffelen.
Ambiguiteyt, dubbelzinnigheit / dubbelduidigheit / twijffelzinnigheit. Am-

Ambitie, eerzught/eergierigheyt.
Ambitieux, eerzuchtigh/eerghierigh.
Ambulatie, wandeling.
Ambuleren, wandelen.
Ameen, vermaakelijk/lustigh.
Amende, boete/ breuke/ verbeurte.
Ameniteit, vermaaklijkheidt.
Amiable, } lieflijck/ minzaaam/ vrien-
Amicabel, } delijk.
Amiabiliteit, minzaamheydt/ vriendelijck-
heyt.
Amice, vriendt.
Amicitie, vriendschap.
Ami, vriendinne.
Amict, kleedt/ hoofdtdeksel.
Amissie, verlies.
Amitteren, verliezen.
Ammunitie, toerusting / oorloghsghereedt-
schap/ krijgstuig.
Amnestie, verghееting / ghemeene vergee-
ting.
Amoderatie, bemiddeling.
Amodereren, middelen/bemiddelen.
Amoliëren, weghdrijven / verdrijven / af-
wenden/uitroopen.
Amolitie, uytrooping.
Amortificatie, doode handstelling.
Amortificeren, 't goedt in dooder hantstellen.
Amoureus, minnend verliefd.
Ampel, wijdt/ breedt.
Amphibologie, dubbelzin/ twijffelreden.
Am-

Amphitheater, ſchouwburgh / rondenburgh/toneel rondt.
Ample, breedt/ruym/wijdluchtigh.
Amplecteren, omhelzen/ombangen.
Amplexie, omhelzing.
Ampliatie, uytbreiding. (breiden.
Amplièren, verbreeden / vermeeren / uit-
Amplificatie, uitbreiding / breedmaaking.
Amplificeren, breedmaaken / uitbreeden / vermeeren.
Ampulle, kan/kruik/pul.
Amputatie, afſnijding.
Amputeren, beſnoeyen/afſnoeyen/knotten.

A N.

Anabaptiſt, herdooper / wederdooper / doopſghezinde.
Analogie, evenredenheidt / ghelijkvormigheidt.
Anathema, vloek/vloekbeſluit.
Anathematiſeren, vervloeken.
Anatomie, ontleeding / opſnijding / ontleedkunde/ontleedplaats.
Androgynen, manwijven.
Anguſt, naauw / eng.
Anguſteren, benaauwen/engen.
Anguſtie, engte / bangigheidt.
Animadverſie, aanmerking / waarſchouwing.
Animadvertentie, aanmerkendheidt / waarſchouwendheidt.

Animadverteren, waarschouwen/ behartigen / bewroeden / anmerken.
Animeren, moedighen / moet geven.
Animeux, moedigh.
Animositeyt, moedigheydt.
Annalen, jaarboeken.
Annecteren, anknoopen / anhechten.
Annectie, anknooping.
Annex, angheheght / bygebonden / angevoeght.
Annihilatie, verniεting.
Annicheleren, Annihileren, } vernietighen/ te niet doen.
Anniversarien, jaarboeken.
Annonceren, boodtschappen / verwittigen.
Annonciatie, verwittiging.
Annone, jaarkost / jaarnootdruft.
Annotatie, anteikening.
Annoteren, anteikenen. (staan.
Annueren, toewenken / toeknikken / toe-
Annullatie, vernieting.
Annulleren, vernietigen / te niet doen.
Annumeratie, toetelling.
Annumereren, toetellen.
Annunciatie, verkonding / verwittighing.
Annuncieren, verkondighen.
Antecederen, voorgaan/ overtreffen.
Antecelleren, uitmunten/ overtreffen.
Antecesseur, voorzaat / voorganger.
Antecessie, voorgaaning.
Antedateren, te vooren anteikenen.

Ante-

Antemuraille, voorveſt / voorburght.
Anteponeren, voorſtellen / voorzetten.
Antepoſitie, voorſtelling / voorzetting.
Antichriſt, teeghenchriſt.
Anticipantie, voorinneeming / vooringhe-
nomenheidt.
Anticipatie, voorkoming / vooringhenomenheidt / verbroeghing.
Anticiperen, voorkomen / verraſſen / verhaaſten / verbroeghen. (verbroeghen.
Antidateren, teeghenteekenen / den dagh
Antidot, teghenghift.
Antijk, Antijks, oudt / ſnaaks.
Antimonie, ſpitſghlas / ſpieſglas.
Antipathie, afkeer / weerzin / teeghenzin / teeghenzucht.
Antipoden, teeghenvoetelingen.
Antiqueren, oudtmaaken / weghdoen / afſchaffen / uitdrijven.
Antiquiteyt, oudheidt / aaloudheidt.
Anxiëteyt, } angſt / benaauwdheidt /
Anxiëtude, } angſtvalligheidt.

A P.

Apart, byzonderlijk / afzonderlijk / ter zijden / verdeeldt / byzonder / afgedeeldt.
Aperitif, openend / dat maght van openen heeft.
Apert, open / openbaar / bekendt.
Apertie, opening.
Apocrijph, verborghen / onghelijſt / on-

ghereeghheldt / buitenreeghheligh.

Apologie, verantwoording / naamscherm / verdeedighing / verweerschrift / schermschrift.

Apothegme, bondighe spreuk.

Apoplexie, popelsy / beroerdheidt.

Apostaat, afvallighe / verloochenaar.

Apostasie, afval.

Apostel, Ghódts ghezant / Ghódts bode / zendtbode.

Apostеme, } zwelling / ghezwel / zweer.
Apostumatie, }

Apostil, bescheidt / randtteekening / byteekening / afvaerding.

Apostilleren, kantteekenen.

Apoteek, artsenywinkel / drógh bereiderp.

Apoteeker, artsenymaker / artsenymenger / drógbereider / kruidtmenger.

Apozeme, krupdrank / kooksel / ziedsel.

Appaiseren, bedreedighen.

Appareil, bereidsel / toerusting.

Apparent, ooghschijnlijk / schijnbaarlijk / schijnend / waarschijnelijk,

Apparentie, schijnbaarheidt / schijn.

Appareren, bereiden / verschijnen.

Appart, afghezonderdt / afghedeeldt.

Appast, aas / vetmaakende spijs.

Appel, beroep.

Appellant, beroeper.

Appellatie, beroeping / betrek van 't vonnis /

nis / hoogher betrek / benoeming.

Appelleren, beroepen / weder ghehoor verzoeken / voor recht roepen.

Appenderen, anhangen.

Appendix, anhangsel / anhang / bysoegsel.

Appensement, dagh van beraadt / bedenking.

Appeteren, begheeren / ghraagh zijn.

Appetibel, begheerlijk.

Appetijt, ghraaghedt / begheerte / trek.

Appingeren, anvoeghen / bymaalen / anschilderen / opdighten.

Applauderen, verbrolijken / prijzen / toejuichen.

Applicatie, toepassing / toeeighening.

Appliceren, toepassen / toeeighenen / byvoeghen / toebegheeven / tot verklaaring te passe brengen.

Appointement, beslechting / uitting / afvaerding.

Appointeren, spitsen / bestemmen / verghelijken / daghvaerden.

Apponeren, byzetten.

Apportatie, bybrenging.

Apporteren, bybrengen / toebrengen.

Apposeren, byzetten / bystellen.

Appositie, byzetting / toezet.

Appofteren, africhten.

Apprecatie, toebidding.

Apprecceren, toebidden / toewenschen.

Appreciëren, waerdeeren / schatten.

Apprehenderen, vatten/ bevatten/ vangen/vasthouden/beghrijpen/verstaan.
Apprehensie, vatting/beghrijping/hechtenis/ vangenis/ antasting/ schroom.
Approbatie, ghoedtkenning/toestemming.
Approberen, ghoedtkennen/ghoedtachten/ anneemen/ looven/ van waerde houden. (naakschans.
Approche, naadering/ loopghracht/ ghe-
Approcheren, naaderen,
Appropinquatie, ghenaaking.
Appropinqueren, ghenaaken/ naaderen.
Appropriëren, toeeighenen.
Appropriatie, toeeighening.
Appuy, leuning/ steunsel.
Appuyeren, leunen/ steunen/ stutten.
April, ghrasmaandt.
Apteek, drogbereiderp/ artsenpwinkel.
Apteker, drogbereyder/ drankmenger/ kruidtmenger/ artsenpmenger.
Apteren, voeghen/ vleyen/ passen.
Aptitude, bequaamheidt/ bequaamlijkheidt.

A R.

Arbiter, scheidsman/ zeghsman/bemiddeler/ ghoêman/ ghekooren rechter.
Arbitraal, beraadzaam/ willeeurlijk/ ghoedtdunkende. (spraak.
Arbritrale *uitspraak*, ghoêmannen uit-
Arbritrage, bemiddeling/ ghoedtdunken.

Arbri-

Arbitrateur, breedemaker / ghoede man.
Arbitreren, bemiddelen / raadtslaan / beraadtslaghen.
Arcenal, wapenhuys.
Arceren, weeren / afweeren / beletten / indrijven.
Archangel, aartsengel / opperengel.
Archier, schutter.
Architect, bouwmeester.
Architecture, bouwkonst.
Architrave, overbalk / opperbalk.
Archiven, handtvesten / staatschriften.
Arctatie, beklemming / benaauwing.
Arctè, eng / naauw.
Arcteren, beklemmen / benaauwen.
Ardent, vuurigh / brandigh.
Arderen, branden.
Ardeur, vuurigheidt.
Argine, afdaking.
Arguatie, bewyzing / kibbeling.
Arguëren, bewyzen / knibbelen.
Arguërer, bewyzer / kibbeler / twister.
Arguëring, bewyzing / kibbeling / twisting.
Argument, bewijs / bewijsreeden / kort beghrijp / inhoudt / strijdtreden.
Argumentatie, twistreedening.
Argumenteren, twistreedenen.
Argut, loos / scherpzinnigh.
Ariditeyt, drooghte / dorheidt.
Aristocratie, besterheersching / der bester regheering / adelregheering.

Arithmetica, telkonst / reekenkonst / tal- óft telkunde.

Armade, } krijghsrusting / krijghsheir /
Armee, } heirkracht / heirleeger.

Armaris, wapenhuis.

Armature, wapening.

Armeren, wapenen.

Aromatiseren, welriekend maaken.

Aromatijk, welriekend.

Arquebuse, vuurroer / handtbus.

Arquebuseren, busschieten.

Arquebusier, handtbusschieter.

Arrangeren, op een ry stellen / in ordre zetten.

Arrectie, opstrekking / oprechting.

Arrementen, pleiterdingen / pleitvernieuwingen / pleitverdaadingen / pleitgronden / pleitherbattingen.

Arreptie, angrijping.

Arres, Ghódtspenning.

Arrest, beslagh / besluit / bekommering.

Arrestant, handtopleggher / beslagher.

Arresteren, besluiten / bekommeren / beslaan / vaststellen / vooraeemen.

Arrideren, toelacchen.

Arrieregarde, achterhoede.

Arrigeren, opstrekken / oprechten.

Arripiëren, opvatten / angrijpen / anneemen.

Arriveren, ankomen / anlanden.

Arrivement, landing / ankoming.

Arro-

Arroderen, inbijten/ knaaghen/ befnabbelen.
Arrogant, laatdunkend/verwaaten/trots/ vermeeten.
Arrogeren, beroemen/ vermeeten/ toeeighenen/ anmaatighen.
Arrosie, inbijting/ knaaging.
Arrouseren, besproeyen.
Arsenaal, wapenhuis.
Arterie, polsader/ hartader/ slaghader.
Articulatie, beleeding/ leedenschikking/ leedenstelling.
Articule, lidt.
Articuleren, beleeden/ ontleeden.
Artifice, konsthandel / konstghreep/ konst/ konstenery / behendigheidt.
Artificiaal, } konstigh.
Artificieel, }
Artykel, lidt/ deel.
Artillerie, gheschut.
Artillery-huis, gheschuthuis.
Artillerymeester, gheschutmeester.
Artisaan, Artist, konstmeester / konstenaar.

A S.

Ascenderen, klimmen/ opghaan/ opklimmen.
Ascendent, opghaande / opklimmende.
Ascensie, klimming/ opvaart/ opstyghing.
Asijl, vryplaats/schuilplaats.

Aspect, anschouw / starghezicht.
Aspergeren, besprengen / besproeyen.
Asperiteyt, scherpheidt / wrangheidt.
Asperneren, versmaaden / verachten.
Aspersie, besprenging.
Aspiciëren, anschouwen.
Aspiratie, toeblaazing / anblaazing.
Aspireren, na snakken na trachten / bejaaghen / op vlammen / anblaazen.
Assay, proef.
Assaijeren, beproeven.
Assaijeur, muntproever.
Assaisonneren, bereiden / smaak gheven.
Assassin, moordenaar.
Assassinaat, moordt / moordery.
Assaut, anval.
Asscriberen, toeschrijven.
Asscriptie, toeschrijving / byschrijving.
Assecteren, navolghen / najaaghen.
Assecuratie, verzeekering / veilighing.
Assecureren, verzeekeren.
Assemblee, verghadering / samenkomst.
Assembleren, verghaaderen.
Assentatie, pluymstryking / vleying / toestemming.
Assenteren, faliebouwen / vleyen / toestemmen.
Assentiëren, meedehouden / toestemmen.
Assequeren, bekomen / verkrijghen.
Assequutie, verkrijghing.
Asserateur, verzeekerer ter zee.

Affereren, verdaadighen/ gheftandt doen/ bevestighen / verzeekeren.
Afferteur, verdaadigher / verzeekeraar.
Affertie, verdaadighing.
Affervatie, bewaaring.
Afferveren, behoeden / bewaaren.
Affesferen, bpzitten.
Affeffeur, bpzitter / bpgevoeghde.
Affeurantie, verzeekering/verzeekerdheidt.
Affeurateur, verzeekerer/ zee verzeekerer.
Affeureren, verzeekeren.
Affeveratie, verzeekering.
Affevereren, verzeekeren/ vastelijk toezegghen / voor de waarheidt verklaaren.
Affiduiteyt, gheduurigheidt.
Affignatie, anwpzing / bewijs / overwpzing / schuldtoverwijs.
Affigneren, anwijzen/overwijzen/schuldtoverwijzen/ toeeighenen/ toeschrijven.
Affimilatie, verghelijking / ghelijkmaaking.
Affimileren, verghelijken.
Affimulatie, meedeveinzing.
Affimuleren, meedeveinzen.
Affifes, pleitdaghen/ dinghdaghen/ zitdagen.
Affiftent, mtedehulper/ bpstander.
Affiftentie, onderstandt / hulp / bpstandt.
Affifteren, bpstaan/ raadtgheeven/ ondersteunen / helpen.
Affociatie, verzelling/ verzelschapping.

Associëren, verzelschappen.
Assommeren, doodtslaan/knellen/optellen.
Assopiëren, stillen/ in slaep wieghen/ sussen.
Assumeren, bynemen/annemen/toeneemen.
Assumtie, byneeming/anneeming/toeneeming.
Asurantie, verzeekering.
Assurateur, verzeekeraar.
Assureren, verzeekeren.
Astrict, verbonden.
Astrictie, verbinding.
Astringent, samentrekkend.
Astringeren, toeprangen/stoppen/vastmaaken/ anknoopen/antrekken/ toedringen/ samentrekken.
Astrologie, starrekrachtkunde/ starrekijkkunde/ starrewaan/starrekijking.
Astrologist, Astrologijn, starrekijker/ starrekrachtkenner.
Astronomie, starrekunde/starreloopkunde.
Astronomist, starrekonstenner.
Astructie, anbouwing/antimmering/vastmaaking/ bevestighing.
Astruëren, anbouwen/ antimmeren/ vastmaaken/ bevestighen.
Astutie, schalkheidt/list/doortraptheidt.

A T.

Atheist, Ghódtverlaater/Ghódtvergheeter/

ter / Ghódtverloochener / onghódlst / ghódtlooze / Ghódtverzaaker.
Atome, ondeelbaar / stófken / veezelken.
Atreux, fel / vinnigh / bits / ghrimmigh / wreedt.
Atrociteyt, strafheidt / felligheidt / vinnigheidt / wreedheidt.
Attache, anhechtsel.
Attacheren, anhechten.
Attaqueren, anranden / anrantsen.
Attedieux, verdrietelijk.
Attempereren, naarichten / vólghen.
Attenderen, toeluisteren / ophooren / waarneemen / opletten.
Attent, andachtigh / opmerkend / oplettend.
Attentaat, pooghing / bestaan / bedrijf / daadelijkheidt.
Attenteren, onderstaan / pooghen / onderwinden / bedrijven / onderneemen.
Attentie, toeluistering / andacht / opmerk.
Attentif, andachtigh / opmerkend / opletend.
Attereren, anwrijven / verslijten / vermaalen.
Atterminatie, uitstelling / tijdtghunning.
Attermineren, uitstellen.
Attenuëren, verdunnen / verkleinen.
Atteſtatie, ghetuighschrift / betuighing.
Atteſteren, betuighen / tót ghetuighe neemen / ghetuyghenis gheeven.
Attexeren, anweeven / anvoeghen.

Attingeren, bereiken / anraaken.
Attractie, natrekking.
Attraheren, natrekken.
Attrapperen, betrappen/ achterhaalen.
Attribuëren, toegheven/ toeeighenen/ toeschikken/ toeschrijven/ toevoeghen.
Attristeren, bedroeven.

A U.

Aubade, uchtendtzang/ morghenspel/ eerghezang/ eerghespel/ wekghezang/ lauweit.
Aucteur, maaker / vinder/ stichter/ schrijver anraader/ vermeerderer/ ziet Autheur, enz.
Auctie, vermeerdering/ verhooging/ verkooping by opslag.
Auctioneeren, by opslag verkoopen.
Audacie, stoutheidt.
Audacieux, stout/ onvertzaaghdt.
Audi, hoor.
Audientie, ghehoor.
Auditeur, anhoorer / toehoorer.
Auditie, verhooring / hooring/ toehooring/ anhooring.
Auditorie, ghehoorplaats.
Aufereren, weghdraaghen/ ontdraaghen.
Aufugeren, ontvlieden.
Augment, } vermeerdering.
Augmentatie, } vermeerdering.
Augmenteren, vermeerderen.

Au-

Auguſtus, Oegſtmaandt / arnmaandt.
Autheur, ſtichter / vinder / ſchrijver / anraader / vermeerderer / maaker.
Authoriſatie, maghtighing / maghtighmaaking.
Authoriſeren, ghezagh gheeven / maghtighen / achtbaar maaken / volmaghten / maghtighmaaken.
Authoriteyt, ghezagh / gheloofwaerdigheidt / anzienlijkheidt / magthebbing / anzien / achtbaarheidt / overſtaan / maght vermooghen / waerdigheidt.
Auroor, dagheraadt.
Auſcultatie, toeluiſtering.
Auſculteren, luiſteren / ghehoor gheven / toeluiſteren.
Auſteriteyt, wrangheidt ſtuurſheidt / barſheidt.
Autentijk, gheloofwaerdigh / achtbaar door zich / eighengheloofwaerdigh.
Autentiſeren, gheloofwaerdighen / achtbaar maaken.
Auxiliateur, helper.
Auxiliatie, hulp / byſtandt.
Auxiliëren, helpen / behulpigh zijn.

A V.

Avance, winſt / gewin / voordeel.
Avancement, voordering / bevoordering.
Avanceren, voorderen / voortzetten / voordeelẟ.
Avantageux, voordeeligh.
Avantagie, voordeel doen.

Avan-

Avantgarde, voorhoede/spits van't leeghor.
Avarye, schadedraaghing.
Avaritie, ghierigheidt/ heblust/ hebzucht/ vrekheidt.
Avelleren, uitrukken/ ontrukken.
Aventuur, gheval.
Averye, schadedraaghing.
Averſatie, afkeer/ weêrzin.
Averſeren, verſmaaden/een afkeer hebben.
Averteren, afwenden/ omkeeren/ontwenden.
Avijs, ghoedtdunken.
Aviſeren, waarschouwen / verwittighen.
Avoceren, afſtemmen / ontraaden/ afroepen.
Avoyeren, Avoueren, toeſtemmen/ beveſtighen.
Avoy, Avoyement, toeſtemming.
Avontuur, gheval/ gheluk.
Avontuuren, waaghen.
Avontuurier, waaghhals.

B A.

BAcchanalien, ſlempdaghen / vaſtenabondt/ bacchusdaghen.
Bacularius, roedraagher / ſtókkedraagher.
Bagagie, reisstuigh/ ghepak.
Bague, kleinoodt/ juweel.

Baillu, landtvooghdt/ landtdrost.
Bal, jongspel/ huppelspel.
Balade, rijmghedicht/ referein.
Balance, waaghe/ weeghschaal/ eevenaar.
Balanceren, weeghen/ verghelijken.
Balcon, uitstek/ jak/ aarkel/ erkel/ arkener.
Ballet, dansspel.
Balloen, windtbal/ bal.
Balsem, smout/ heelsmeer.
Balsemen, smouten/ inlegghen.
Bandijt, balling.
Banderolle, vlagh/ vaan.
Bandonneren, verbreemden.
Baniere, vaan.
Banqueroutier, bankbreeker/ achteruitvaarer.
Banquet, suikergehebak/ lekkerny/ naghe-recht.
Banqueteren, brassen.
Baptisatie, dooping.
Baptiseren, doopen/ kerstenen/ naamgheeven.
Baptisme, doop.
Barbaar, woest/rouw/uitheemsch.
Barbier, baerdtscheerer.
Baricade, Baricave, } walghracht/ ghracht.
Baron, vryheer/ vaanderheer.
Baronny, vryheerlijkheidt.
Barriëre, scheiboom/ draaiboom.

Base, ghrondt.
Baselesmanos, quinkslagh/ghroetzwier oft streek/ ghroeting met handtghekus.
Basement, voetstukken/ ghrondtstukken.
Basconter, teeghenghrondtstem.
Bassus, ghrondtstem.
Bastard, onechteling speelkindt/aterling.
Bastillie, slót/ blókhuis.
Bastonade, stókslagh.
Bastoneren, met stókken slaan.
Bataille, slagh/veldtslagh/scheepsstrijdt/ slaghórde.
Batailleren, oorloghen/veldtslaghen slaan.
Batement, kluchtspel/ klucht.
Baterye, stórmkat/ schietschans.

B E.

Beatificeren, ghelukzaligh maaken / zalighen.
Beatitude, ghelukzaligheidt.
Befaamt, vermaardt / berucht.
Befaamen, vermaardt / berucht maaken.
Befaaming, beruchtmaaking.
Beffroy, } slót / landthuis / bespietooren.
Belfort, }
Belliqueux, strijdbaar.
Benediceren, zeeghenen.
Benedictie, zeeghen / zeeghening.
Beneficeren, weldoen/verbeeteren/ghoedtdoen.
Beneficie, weldaadt/ voordeel/ prove.
Benevolent, ghoedtwilligh.

Benevolentie, ghoedtwilligheidt.
Benigniteyt, ghoedertierenheidt / gulhartigheidt.
Bercane, inham.
Besoigne, werk / beezigheidt.
Besoigneren, arbeiden / werken.
Bestiaal, vee / dierlijk / beestelijk.

B I.

Bibliotheque, boekkamer / boekery / boekkas / boekschat / boekvertrek / boekzaal.
Bienvenu, welkom.
Bienvenue, welkomst / welkomstmaal.
Bigamie, dubbelhuwelijk / tweewijfschap.
Bigarè, ghesprinkeldt.
Bigareren, onderscheiden / schakkeeren / weerschijnen / tweeschiften.
Bybel, verbondtboek / ghodtsdienstboek.
Billet, briefken.
Billion, afghekeurdt.
Bisschop, opziener.

B L.

Blame, naamschending / eervlek / schandtvlek.
Blamatie, eerroovingh / naamschending.
Blameren, eerrooven / naamschenden.
Blandiatie, ghevley / vleying / liefkoozing.
Blandiëren, vleyen / liefkoozen / flikflooyen.
Blasoen, veldtteiken / wapenschildt / zinstaal.

Blasphemateur, Ghódtglasterer.
Blaspematie, Ghódtglastering.
Blasphemeren, lasteren/ verlasteren.
Blasphemie, laster/lastering/ Ghódtglastering.
Blocquade, beschanssing.
Blocqueren, beschanssen/omringelen.

B O.

Bombarde, ghróf gheschut.
Bombardiëren, busschieten/ beschieten.
Bombardarius, busschieter.
Bonjour, ghoeden dagh.
Bonnet, muts.
Bordeel, hoerhuis.
Borduren, naaldwerken/ stikken.
Bottelier, schafmeester.
Bottelerie, spijskamer/ spinde.
Boucheren, stóppen/ sluiten.
Bouffon, potsemaaker/ ghek/ nar/ speelghek.
Bougiet, maal/ leederen zak.
Boulevert, bólwerk.
Bouteille, flessche.

B R.

Brageren, pronken/ praalen over straat.
Braselet, armketen/ armring.
Bravade, trótseering/ windtbreekery.
Braveren, trótsen.
Breche, muurbreuk.
Bresse, breuk/ schaart/ stórmghat/ stormbreuk.

Bre-

Breviatuur, verkortsel.
Brevier, verkortsel / kortbeghrijp / uittreksel / ghetyboek.
Breviteit, korthevdt.
Brigade, bende.
Brigantijn, roofjacht / roofschip.
Brigueren, bekuipen / pracchen.
Brigue, kuiperij.
Brouilleren, verwerren.
Brusque, stuurs / bars / haastigh / willdt / wust.
Brutaal, onbeschóft / beestachtigh.
Brutaliteyt, beestachtigheidt / onbeschóftheidt.

B U.

Buffet, rechtbank / richtdisch / anrechttafel.
Buffon, bootsemaaker / speelghek.

C A.

CAap, roof.
Cabaret, braderij / herbergh / kroegh.
Cabinet, gheheimschat / juweelkamer / vertrek / gheheimvertrek.
Cachet, zeeghel.
Cacheteren, zeeghelen.
Cachette, schuilhoek / schuilplaats.
Cadentie, nederghank / stemvalling / welluiding.

Cadet,

Cadet, jonger zoon / laastghebooren.
Caduc, neederballigh/verghanklijk/bouwballigh.
Cajoleren, snappen / snateren / snakken.
Cajoleur, snapper / stoeper.
Calamair, pennekoker.
Calamiteyt, elendigheidt / ghequel/ teeghenspoedt.
Calamiteux, elendigh / rampzaligh.
Calandrier, daghról/ daghreekening.
Calangie, verklaaghing / optijghing / betichting.
Calangieren, verklaaghen / optijghen/ betichten.
Calant, koopvrIendt.
Calcinatie, verkalking.
Calcineren, stóf branden/ uitbranden/ tót kalk branden / verkalken.
Calcitratie, afteruitslaaning.
Calcitreren, afteruitslaan.
Calculatie, reekening/ overreekening.
Calculeren, reekenen/ overslagh maaken/ nareekenen / overreekenen.
Calefaciëren, koesteren / verwarmen / bakeren.
Calefactie, verwarming.
Calengeren, verklaaghen / optijghen / betichten.
Calfatren, lappen / verhandtselen / klutsen.
Calliditeyt, doortraptheidt/ loosheidt.

Calotte, mutse / leere mutse.
Calumniateur, lasteraar/eerdief/eerroover.
Calumnie, laster / lastering/ schandtvlek.
Calumnieren, lasteren/eerrooven/ schandtvlekken/ faamrooven.
Calumnieux, lasterachtigh.
Camin, oven / schouw / schoorsteen.
Cammeraat, metgesel / spitsbroêr / makker.
Campagne, veldt/ veldtleegher.
Camperen, veldtleegheren/ leegheren.
Campioen, vechter / voorvechter.
Camuys, platneuzigh.
Canaal, waterloop / ghoot/ buys/ ghroef.
Canaille, jan rap en zijn maat / ghespuys/ 't ghraauw / samenrótte nd vólk.
Cancelleren, te niet doen/ uitschrabben/ vernietighen/ doorschrabben/doorhaalen.
Cancellery, stadtsboekkamer / briefkamer / schrijfzaal / schrijfboekzaal.
Cancellier, opperschrijver / verzoekmeester / schriftheer.
Candeur, oprechtigheidt.
Canon, reeghel / richtsnoer / reeghelmaat/ wet/ regelstuk / ghróf gheschut.
Canonneren, schieten/ beschieten.
Canonniere, bosgat / schietgat.
Canonijk, reeghelmaatigh/domheer.
Canonisatie, heiligbing/ wyping. (ghen.
Canoniseren, toeheilighen/ inwyen/ heylighen.

Canons, Canjons, scheenkoussen / halfkoussen.
Canter, voorzinger / zanger.
Cantus, bovenzang.
Capabel, vatbaar / ontfangbaar / bevattelijk / beghrijpigh.
Capaciteyt, vatbaarheidt / beghrijp.
Capeau, Capelijne, } hoedt.
Capelet, kroon.
Capellaan, kapbroeder / byprediker.
Capen, zeerooven.
Caper, zeerooffchip / roofschip / ghrijper / roover.
Capitaal, hoofdtsom / hoofdtzaak / hoofdtschuldt / hoofdtpenningen.
Capitaal, *en* Capitaal*letter*, } hoofdtletter / ghroote letter.
Capitaal linie, hoofdtlijn.
Capiteel, hoof dtstuk.
Capiteyn, hoofdtman / hópman / bendhoofdt.
Capittel, hoofdtstuk / Ghódtshuis.
Capitulatie, verdraghstukken / hoofdtstukdeeling.
Capituleren, verhoofdtstukken / verdeelen.
Capricie, hoofdigheidt.
Capricieux, hoofdigh / kóppigh.
Capriol, kruldans / krulsprong.
Captatie, bejagh / vatting / achterhaaling.
Capteren, bejaaghen / vatten / achterhaalen.

Captie, Captiuncle, vatting/ grijping.
Captieux, grijpigh/ vangachtigh/ begrijpelijk.
Captif, ghevangen.
Captiveren, vatten/ grijpen/ vangen.
Caput, hoofdt/ hoofdtstuk.
Carabijn, lichtghewapendt ruiter.
Caracter, letter/ merkteeken/ aart/ ghesteltenis/merkletter/zinteiken/schrijfbeeldt/ print/ drukfel/ boekstaaf/ uitghedrukt beeldt.
Carbonade, roostergebraadt/ roosting/ koolghebraadt.
Careren, missen/ ontbeeren.
Caresse, liefkoozing/ onthaal/ ghestreel.
Caresseren, liefkoozen/ onthaalen/streelen.
Cargo, laading/ bracht.
Cargesoen, bevrachting/ meedelaading/ brachtwaar/ brachtlaading.
Cariteyt, duurheidt.
Carmen, vaers/ rijm/ ghezang/ dicht.
Carneus, vleischigh.
Carnier, vleeschhal.
Carnificeren, scherprichten.
Carnificine, vleesbank/ richtplaats/ pijnbank.
Carongje, prp/ kreng.
Carperen, berispen/ bestraffen.
Carquant, halsbandt/ halsketen/ halsghewaadt.
Carquois, pijlkoker.

Cartel, uitdaaghbrief/ uitdaaghing.
Carveel, boeyer.
Cas, geval / gheleeghenheidt.
Casematte, stórmkat / moordtkuil.
Casquet, stórmhoedt/ helm.
Cassatie, afschaffing / zaakgheeving.
Casseren, afschaffen / afdanken/breeken/te niet doen.
Casteel, burgh/ slót/ vesting/ sterkte.
Castellanus, Casteleyn, slótvooghdt.
Castigatie, tuchting/ tuchtighing.
Castigeren, tuchtighen.
Castiteyt, kuischeidt.
Castrametatie, leeghermeeting.
Castratie, lubbing.
Castreren, lubben.
Casuël, toevalligh/by gheval.
Casus, gheval.
Catalogus, naamtafel / naamseel / naamlijst.
Catarrhe, zinking/dróp/zyping/snof.
Catechiseren, in 't gheloof onderwyzen.
Catechismus, mondtleer / gheloofsonderwyzing.
Categorische antwoordt, antwoordt zonder onweeghen/antwoordt van ja/ófte neen.
Cathedra, stoel / ghestoelte.
Cathedraalkerk, hoofdtkerk.
Catholijk, alghemeyn.
Catijf, veracht/ verbuildt.
Causæ, hoofdtzaaken.

Cause, oorzaak / reeden.
Causeren, veroorzaaken.
Cauteleux, schalk / leep.
Cauterie, brandtyzer.
Cauteriseren, inbranden / brandtmerken / brandtteekenen.
Cautie, hoede / ghoedtzeeker / borgh / zeekering / bórghtócht / verghoeding.
Cautionaris, bórgh.
Cavagliere, katte.
Caval, paerdt.
Cavallerye, ruyterp.
Cavallier, ruyter.
Cavallotier, paerdetuisscher.
Caveren, verghoeden / zeeker doen / wachten.
Cavillateur, kaakelaar / knibbelaar / berisper / spótter / schimper / haerkloover.
Cavillatie, kaakelery / knibbeling / haerkloovery.
Cavilleren, kaakelen / betatelen / bitsen / knibbelen / snappen / haerklooven.

C E.

Cedent, afstaaner.
Cederen, wijken / afwijken / afstaan.
Cedule, brief / schrift.
Celatie, verberghing.
Celebratie, ghedenkpleeging / viering / ghrootmaaking.

Celebreren, ghedenkpleeghen/ vieren/ onderhouden.

Celeren, verberghen.

Celeriteyt, haastigheidt/ snelheidt.

Celsitude, hooghte/ hoogheidt.

Cement, steenkalk.

Censeren, schatten/ achten.

Censeur, bestraffer / tuchtmeester / schatmeester / waerdeerer.

Censure, bestraffing/ toets.

Censureren, bestraffen.

Centaurus, paerdtmensch.

Cent, honderdt.

Centener, honderdt pondt.

Centrum, middelpunt / aspunt.

Cerebryn, hoofdigh/ kóppigh.

Ceremonie, dienstpleeghing / kerkdienst/ kerkghebaar / kerkzeede / kerkghebruik / kerkghewoonte.

Ceremonieux, dienstplichtigh / kerkghewoonlijk/ kerkzeedigh/ kerkghebruikigh / kerkghebruikelijk / kerkghewoontigh.

Cerneren, zien / onderscheiden / ziften.

Ceroon, smeerzalf.

Certatie, wedstrijdt / wedding / kamp.

Certein, zeeker / ghewis.

Certeren, wedstrijden / wedden.

Certificatie, verzeekering/ verzeekerbrief.

Certificeren, zeeker maaken/ verzeekeren/ voor de waarheidt verklaaren.

Certifiëren, verzeekeren.
Certitude, zeekerheidt / ghewisheidt.
Ceruis, loodtverf / blankersel / loodtwit.
Cessatie, aflaating / ophouding.
Cesseren, aflaaten / ophouden / eindighen.
Cessie, afstandt / overgheeving.
Cessionaris, afstandthouder / die daar 't bescheidt van afstandt op houdt.

CH.

Changeren, wisselen / verwisselen / verruilen.
Chapeau, hoedt.
Chaos, verwarde klomp / verwartsel / vaverdt.
Character, letter / zinteiken / merkletter / schrijfbeeldt / print / merkteeken / druksel / uytghedrukt beeldt / boekstaaf / aart / ghesteltenis.
Chargeren, laaden / oplegghen.
Chargie, anval / last / ampt.
Charitabel, goedt arms / meêwaarigh / meêdooghende.
Chariteit, liefde.
Charlatan, quakzalver.
Charmeren, betoveren / verlókken.
Chef, hoofdt / opperhoofdt.
Chemin couvert, bedekte wegh / loopgraaf.
Chicaneren, war zoeken / krakkeelen.
Chicaneur, warrevoghel / haerman / pleiter / krakkeeler / schrobber.
Chimicus, stófscheider / stófbrander.

Chimie, stófscheiderÿ / stófbranderÿ / vuurkonst.
Chimere, verdichtsel.
Chirographe, handtschrift.
Chiromantie, handtkÿking / handtkÿkkunde / handtkÿkerÿ.
Chiromantis, handtbekÿker.
Chirurgie, wondtheeling / gheneeskonst.
Chirurgijn, wondtheeler / handtmeester / heelmeester.
Chocqueren, stooten / omstooten / anstooten.
Cholera, ghalle / toorn / ghramschap / gheele ghal / ghalzucht / heetbloedigheidt / oploopendheidt.
Cholerisch, haastigh / ghram / oploopend.
Choor, rey.
Chorde, koorde / pees.
Chronijk, jaarboek / tÿdtboek / tÿdtschrift.

C I.

Ciborie, ouwelkas.
Cicatrice, lidtteeken / wondtteeken / quetsteeken / quetsuurmerk.
Cijfer, talletter / telletter / talmerk.
Cijferen, reekenen met talletters.
Cilinder, *ziet* Cylinder.
Ciment, steenkalk.
Cpier, ghevangenhoeder / stókwaarder / stókwachter.
Circüyt, omtrek / ronde omloop / omghang.

Circul, ring / rondt / kring.
Circulatie, omghang/omheining/omloop.
Circuleren, omzwieren/ rondomghaan.
Circumcideren, besnoepen / rondomsnij-den/ besnijden.
Circumcisie, besnoeping / besnijding / besnijdenis.
Circumdatie, omringing / omheining.
Circumderen / omringen/ ombangen.
Circumduceren, omleiden/ rondomleiden/ misleiden/ bedrieghen. (drógh.
Circumductie, omleiding / misleiding/ be-
Circumfereren, omdraaghen / omvoeren.
Circumferentie, omghank/ omtrek/rond-omloop / rondomtrek / kreits/ buiten-rondt.
Circumflecteren, ombuighen / rondtom buighen.
Circumflectie, ombuighing.
Circumfluctie, rondombloeping.
Circumflueren, ombloepen / rondom-bloepen.
Circumjacentie, omligghing.
Circumjaceren, rondomligghen.
Circumjectie, rondomwerping.
Circumjiciëren, rondomwerpen.
Circumligatie, rondombinding.
Circumligeren, rondombinden.
Circumlocutie, omspraak.
Circumloqueren, omspreeken / omspraak ghebruiken.

Circummuniëren, toerusten / omwallen / ombesten.
Circummunitie, omwalling / ombesting.
Circumponeren, omzetten / omstellen / rondomzetten.
Circumpositie, romdomzetting.
Circumraderen, omschaaven / rondomschaaven.
Circumrasie, rondomschaaving.
Circumscriberen, omschrijven.
Circumscript, omschreeven.
Circumscriptie, omschrijving.
Circumspect, omzightigh.
Circumspectie, omzicht / voorzicht / toezicht / omzichtigheidt.
Circumspiciëren, omherzien / rondomzien.
Circumstantie, omstandigheidt.
Circumvallatie, omwalling / omschanssing.
Circumvalleren, omschanssen.
Circumvideren, omherzien / rondomzien.
Circumveniëren, ondergaan / verstrikken.
Circumventie, onderghaaning / bedrógh / verstrikking.
Cisterne, reeghenbak.
Citadelle, burght / slót / stadtssterkte.
Citatie, daaghing / roeping daghvaarding / voor recht roeping / bybrenging / antrekking.
Edictaal, daaghing by afkondighing.

Reëel,

Reëel, daaghing by antasting / handtdaadighe daaghing/vangenis/ antasting.
Verbaal, daaghing by monde/ mondelinge daghvaarding.
Citatiebrief, daaghbrief.
Citeerde, ghedaaghde / gheroepene / ghedaghvaarde.
Citeerer, daagher / daghvaarder.
Citeren, daaghen / daghvaerden / roepen/ antrekken/ bybrengen.
Civil, burgherlijk / heusch / beleefdt.
Civiliseren, heuschmaaken/ beleefdt maaken.
Civiliteit, borgherlijkheidt / heuscheidt/ beleefdheidt.

C L.

Clamatie, roeving / schreeuwing.
Clameren, schreeuwen / roepen.
Clameur, gheschreeuw / gheroep / ghekrijsch.
Clamireren, zeer schreeuwen/ zeer roepen/ krysschen.
Clandestin, heimelijk/ verhoolen/ verborghen.
Clarette, } hoorn / blaashoorn / trompet-
Claroen, } hoorn / toethoorn.
Clareren, verlichten/ helderen.
Clarificatie, klaarmaaking.
Clarificeren, klaar maken/ helder maken.

Claſſis, vloot/ ſcheepsvloot/ hoop/ bende/ rót/ ſchóſ/ verghadering/ kerkelijke verghadering/ kerkghadering.
Claudicatie, hinking.
Claudiceren, hinken/ mankghaan.
Clauſe, ſlótreeden/ reeden/
Clauſule, ſlót / beſluit/ bezwachteling/ bijvoeghſel/ beſluitſel/ ſlótreeden.
Clereſy, klerkſchap/ klerkdom/ gheeſtelijkheidt.
Clerk, ſchrijver/ ſchrijfknecht/ ſchrijfjonghen/ een gheeſtelijke/ een kerkelijke.
Clementie, zachtmoedigheydt.
Cliens, ſchutsghenoot/ leenman.
Cliëntele, beſcherming/ manſchap/ ghetrouwigheidt.
Climaat, luchtſtreek/ gheweſt/ ſtreek.
Cliſteeren, ſpuiten/ ſpuitingzetten.
Cliſteerer, ſpuiter/ ſpuitzetter.
Cliſterie, ſpuitartſeny/ ſpuiting/ ſpuitgeneeſmiddel.
Cliſteerſter, ſpuitſter/ ſpuitzelſter.

C O.

Coacervatie, ophooping.
Coacerveren, ophoopen/ t'zamenophoopen.
Coactie, dwang/ t'zamendringing/ bedwang/ bpeendringing verghadering.
Coadjuteur, meedehelper.

Coad-

Coadjuvatie, meedehelping.
Coadjuteren, } meedehelpen.
Coadjuveren,
Coagulatie, stremming/ running / samenrunning.
Coaguleren, runnen / stremmen / doen stremmen.
Coarctatie, verenging / inkrimping.
Coarcteren, verengen / inkrimpen doen / engmaaken/ vernaauwen.
Coquin, boef / rabauwdt.
Codicil, erfdeelmaaking / namaaking / openbrief/bespreekseel/maakbescheidt/ onvolkomen uiterste wil.
Coërceren, bedwinghen.
Coërcitie, bedwinghing / bedwang.
Coers, enz. *ziet* Cours, enz.
Cogitatie, peinzing / bezinning / betrachting / ghedachte/ denking.
Cogiteren, peinzen / bezinnen / betrachten / denken.
Cognitie, kundschap / kennis.
Cognoscement, bekenbrief.
Cognosceren, kennen.
Cohabitatie, bywooning.
Cohabiteren, bywoonen.
Coherent, samenhangend.
Cohereren, t'zamenhanghen.
Coherentie, } t'zamenhanging.
Cohesie,
Cohiberen, bedwingen.

Cohibitie, bedwinginge. (brief.
Cohier, schatseel / uitleghbrief/ schatting-
Cohortatie, anmaaning/ opstutsing.
Cohorteren, anmaanen.
Coincideren, op 't zelfde uitkomen / op een uitkoomen.
Colere, haastigheidt / oploopendheidt.
Colerijc, heetbloedigh/ ghalachtigh/gheel-ghalligh/ oploopende.
Coleur, verw.
Cólijc, Colicompas, } krimpsel/ buikpijn/ darm-steeking/darmjicht/darm-pijn.
Collaboratie, meedewerking.
Collaboreren, meedewerken.
Collateraal, zijdeling / van ghelijken trap/ eevenhoogh/ meêzijdigh.
Collaterale successie, zijdelingsche erving / zijdelingsche navólghing.
Collatie, verghadering / t'zamenspraak/ verghelijking / bypassing / toebrenging / samendraaghing.
Collation, avendt ontbijt.
Collationeren, t'zamenbrengen / t'zamendoen / bypassen / teeghen den anderen overzien / verghelijken / avendt ontbijt doen.
Collaudatie, t'zamenlooving.
Collauderen, t'zamenlooven.
Collecte, gheldtghadering/ verghaarsel.
Collecteren, verzamelen/ verghaderen.

Collecteur, inmaaner / verzameler / verghaderer.
Collectie, verzaming/ verpachting.
Collega, amtghezel / amtghenoot.
Collegialiter, ghezamendlijk.
Collegie, verzameling/ bpeenkomst/ ghildt/ ghezelschap / ghenootschap / verghadering / vennootschap; 'slandts leerlinghuis.
Collegiant, } ghenoot / verghaderingghenoot/lidt der verghadering.
Collegist, }
Collegist, landtsleerling / landtsvoedeling.
Collette, borstlap/ halsdoek.
Collideren, t'zamenbótsen/schókken/t'zamenstooten.
Colliere, borstlap/ halsdoek/ halsbandt.
Colligeren, t'zamenbinden / t'zamenghaderen / t'zamenraapen / besluiten / by een raapen / verzamelen.
Collisie, t'zamenhorting/t'zamenbótzing.
Collitigateur, meedepleiter.
Collitigeren, samendingen/ samenpleiten/ meededingen.
Collocatie, t'zamenplaatzing.
Colloceren, t'zamenplaatsen.
Colloquie, t'zamenspraak.
Colluctatie, t'zamenworsteling.
Collucteren, t'zamenworstelen.
Colluderen, toekaatsen / t'zamenspeelen / den bal toekaatsen / besteeken / mee-

speelen / heimelijck verstandt te zamen hebben.
Colluëren, spoelen / anspoelen.
Collusie, toekaatsing / t'zamenspeeling / meedespeeling / heimelijk verstandt / t'zamenheuling / speeling / zinspeeling / toespeeling.
Colluvie, t'zamenvloeping.
Colom, pylaar / stijl / zuil.
Colonel, vendoverste.
Colonie, bewooning / vólkplanting / leen-hóf.
Coloquint, bitterappel / quintappel.
Coloreren, beverwen.
Combat, ghevecht.
Combinagie, Combinatie, } t'zamenvoeghing.
Combureren, verbranden.
Combineren, t'zamenvoeghen.
Combustibel, verbrandbaar.
Combustie, onsteekendheydt / ontsteeking / brandt / verbranding.
Comediant, kamerspeeler / tooneelspeeler.
Comedie, schouwspel / blyspel.
Comeet, staertster / ghehaerde ster.
Comitie, landtdagh / rijksdagh / dagh-vaart.
Commanderen, ghebieden / beveelen.
Commandement, ghebódt / bevel.
Commandeur, bevelhebber / beveeler.
Commandeurschap, bevelhebberschap.
Com-

Commemorabel, verhaalenswaerdigh / herdenkenswaerdigh / herdenkbaar / overdenkbaar / vertelbaar.
Commemoratie, herdenking/herhaaling.
Commemoreren, herdenken/ herhaalen/ vertellen.
Commendabel, anprijsbaar / prijswaerdigh/ anprijzenswaerdigh.
Commendatie, anprijzing / anbeveeling.
Commenderen, anprijzen / anbeveelen.
Commensaal, disghenoot / tafelghast / tafelier.
Commensurabel, t'zamenmeetelijk.
Commensureren, t'zamenmeeten/ bemeeten.
Commentarie, bedenking / overlegghing/ verklaaring/anteekening/uitlegghing/ gheheughboek/ ghedachtenisboek.
Commentateur, uitleggher / verklaarer.
Commentatie, verklaaring / verzierfel.
Commenteren, verklaaren / anteekening maaken.
Commercie, koophandel/ verhandeling/ handteering/ ghemeenschap.
Commere, ghemoeder / doophefster.
Commessatie, brassery.
Commesseren, brassen / banketten / smetsen / slempen / smullen / ghasthouden.
Commigratie, verhuizing.
Commigreren, verhuizen / zich neederzetten.
Comminatie, dreighing.

Commineren, dreighen.
Comminuëren, kneuzen/vermorzelen.
Comminutie, verkleining/verbrijzeling.
Commijs, bevelhebber.
Commisceren, vermengen.
Commiseratie, erberming/deernis/meedooghen/meedelijden.
Commisereren, erbarmen/deernis hebben.
Commissariaal, ghemachtighdlijk.
Commissaris, bevelhebber/ghemachtighde/haaghezette rechter/ghezette rechter.
Commissie, bevel/last.
Commitigatie, vermurwing/verzafting.
Commitigeren, vermorwen.
Committeerde, bevelhebber/ghemachtighde/volmaght.
Committent, bevelgheever.
Committeren, bevel gheeven/beveelen/lasten/bedrijven/teeghenstellen/pleegen/beghaan/by een voeghen/verzamelen/te bewaaren gheeven.
Commixtie, vermenging.
Commodatie, leening.
Commoderen, leenen.
Commodieux, ghemakkelijk/gherijffelijk.
Commoditeyt, bequaamheidt/ghemak/gheleeghenheidt/gherijf/ghevoegh/ghedienstigheydt.

Com-

Commonitie, vermaaning / waarschouwing / erinnering.
Commotie, veroerte / veroering / ontroering / oploop.
Commovement, beweeghing / veroering.
Commoveren, beweeghen / roeren / veroeren.
Commun, ghemeen.
Communicabel, meededeelbaar.
Communicabiliteyt, ghemeenbaarheidt / meededeelbaarheidt.
Communicatie, ghemeynschap / ghemeynmaaking / veraading / veraadslaghing / meededeeling.
Communicatoir, meededeelbaar / ghemeenmaakbaar.
Communiceren, meededeelen / te raade neemen / ghemeen maaken / deelachtigh maken.
Communie, ghemeynschap.
Commutatie, verwisseling / omstel / mangeling.
Commuteren, mangelen / wisselen / veranderen.
Compact, verbondt / verding / verdragh.
Compagnon, ghezel / makker / maat / meedeghenoot / meedestander / vennoot.
Compagnie, ghezelschap / maatschap / krijghsbende / maatschappy / makkerschap / vennootschap.
Comparaison, ghelijkenis / verghelijking.

Comparant, verschijner.
Comparatie, verghelijking.
Compareren, 't zamenkomen / verschij-
nen / verghelijken / vertoonen.
Comparitie, t'zamenkomst / byeenkomst/
verschijning.
Compas, passer / streekwijzer. (nis.
Compassie, meedelijden/meêdooghen/deer-
Compateren, meededooghen/meedelijden.
Compatibel, meedelijdigh / lijdelijk / ghe-
dooghzaam.
Compatriot, landtsman.
Compeer, ghevader / doopheffer.
Compelleren, toedrijven / aanklaaghen/an-
spreeken / dwingen/ benoemen.
Compendie, verkortsel / kort beleedt.
Compendieux, beknópt / behendigh / in-
ghedrongen / in een verkort.
Compensatie, 't zamengheldíng / verlij-
king/ verghelding / vereevening.
Compenseren, t'zamenghelden / verghel-
den/ vereevenen/ verghelijken.
Compesceren, bedwingen / beteughelen/
betoomen.
Competent, behoorlijk / onderhoorigh.
Competentie, behoorlijkheidt / behoorte.
Competeren, behooren / anghaan/ schul-
digh zijn/ toebehooren/ ankomen/ toe-
komen/ voeghen/ meedebegheeren.
Complaceren, ghelieven / believen.
Complacentie, believing / behaaghing.

Com-

Complainte, beklagh / klaghte.
Complecteren, omhelzen / omvanghen / behelzen.
Compleet, volkomen / voltooidt / vol.
Complexie, aart / ghestelthcidt / omtóght / omhelzing / behelzing.
Complice, makker / meedepleegher.
Complimenten, eerdienstigheeden / dienstbiedingen / dienstreeden / ghedienstigheeden / plichtpleeghingen / plichtreeden.
Complimenteren, plichtpleeghen / dienstbieden.
Complot, t'zamenspanning / anslagh / opstel.
Complotteren, t'zamenspannen.
Complottery, t' zamenspanning.
Complotteur, t' zamenspanner.
Componeren, 't zamenstellen / toestellen / omstellen / verdraaghen / dichten / verzoenen / in min overkomen.
Componist, zangmaaker / maaker.
Comportement, voere / wandel / handel en wandel / ghedraaghing.
Comporteren, ghedraaghen / aanstellen / t'zamendraaghen / byeendraaghen.
Composant, } t'zamensteller / verzoener /
Composeur, } afmaaker.
Composeren, verdraaghen / overeenkomen / ghevoeghen t'zamenvoeghen / afmaaken / zoenen / t'zamenstellen / t'zamenzetten / toestellen / maaken.

Compositie, t'zamenstelling / toestelling / verdragh / menging / schiklijkheidt / t'zamenzetting / afmaaking / verzoening.

Compost, zultespijs / sierkóst / lekkerny / mengelspijs / zulting / zultsel.

Compoteur, drinkbroer / meedegdrinker / drinkmakker / drinkghezel / ghelaghmaat / ghelaghghenoot / laghghenoot.

Comprehenderen, bevatten / beghrijpen / verbangen / verstaan / ombatten.

Comprehensie, bevatting / beghrijping / verstaaning / ombanging / omghrijping.

Compres, ghedrongen / ghepérst / drukfel.

Compressie, toepassing / toedrukking / drang.

Comprimeren, toeparssen / toedrukken / bedwingen.

Comprobatie, ghoedtkenning / ghoedtvinding / ghestaading.

Comproberen, ghoedtkeuren / ghoedtvinden / gestadighen.

Compromis, toezegghing / verblijfbelófte.

Compromittent, verblijver.

Compromitteren, toezegghen / verblijven / belooven / t'zamenbeloovenen.

Comptant, in ghereeden ghelde.

Comptoir, reekenkamer / reekentafel / schrijfkamer / banke / wissel.

Compulsie, t'zamendrift / toedrijving.

Compulsorien, dwangbrieven.

Com-

Computatie, reekening/t'zamenreekening.
Computeren, reekenen/ anreekenen/ achten/ schatten.
Concederen, toestaan / bewilligheu / toelaaten/ verleenen / ghunnen.
Concept, beghrijp / ontwerp.
Conceptacle, verblijfplaats / beghrijpplaats.
Concerneren, betreffen / behooren/ anghaan.
Concert, overeenkomst / onderhandeling.
Concertatie, strijding / t'zamenstrijding.
Concerteren, strijden/ reedenkavelen/handelen.
Concessie, toestaaning/ toelaating/ bewilligbing.
Concideren, neêrvallen / verghaan / verderven.
Conciërge, hófwachter/Stadthuysbavenaar / hófhouder.
Conciliatie, bevreedighing/ verzoening.
Concilie, raadtsverghadering / landtdagh / landtraadt / kerkverghadering/ kerklijke verghadering/kerkghadering.
Concilieren, bevreedighen / verzoenen.
Concinneren, sieren / t'zamenveeghen / toestellen / toerusten / t'zamenvoegen.
Concinniteyt, welschikkelijkheydt / welgheschiktheldt.
Concipiëren, beghrijpen/ ontwerpen/opneemen/ ontfangen.

Concisie, doorsnijding.
Concitatie, verwekking / anmaaning.
Conciteren, anporren / oproopen / anprikkelen / anmaanen.
Conclave, kamer / vertrek.
Concluderen, besluyten.
Conclusie, slót / besluyt.
Concoctie, kooking / verdouwing/verteering.
Concomitantie, verzelling.
Concomiteren, verzellen.
Concoqueren, verduwen/ verteeren.
Concordaat, verdragh / overeenkomst.
Concordantie, 't zamenstemming / overeenstemming.
Concorderen, overeenstemmen / eens zijn/ overeenkomen.
Concordie, eenstemmigheydt/ eendraght / eendraghtigheydt.
Concorporatie, belyving/ belicchaaming.
Concorporeren, belicchaamen/belijven.
Concreatie, meedeschepping / t' zamenschepping.
Concreëren, t'zamenscheppen/ meêscheppen.
Concreperen, uytbersten.
Concubine, byzit / boel / bywijf.
Conculcatie, vertreeding / vertrappeling.
Conculceren, vertreeden/ vertrappelen.
Concupiscentie, begheerlijkheydt.
Concupisceren, begheeren.

Con-

Concurrentie, t'zamendeeling/ meededeeling/ t'zamenloop/ t'zamenkooming.
Concurreren, 't zamenloopen/meededeelen.
Concursie, t'zamenloop.
Concussie, slaaning / schókking / samenhorting / gheldtafeissching / gheldtafparssing / kneebelery.
Condemnatie, verdoeming.
Condemneren, doemen / verdoemen/veroordeelen / verwijzen.
Condensatie, verdikking.
Condenseren, verdikken.
Condependent, meedeafhangend / samenafhangend.
Condependentie, t'zamenafhang / meedeafhanging.
Condependeren, t'zamenhangen / t'zamenafhangen / meêafhangen.
Condescendentie, inwillighing / toestemming.
Condescenderen, aftreeden/ inwillighen/ toestemmen.
Condiceren, belooven/ toezegghen/ontbieden / anzegghen / voor recht daaghen / weedereisschen/ intrekken.
Condictie, wedereissching / ontbieding/ toezegghing / anzegghing/ daaghing/ intrekking.
Condiscipel, schoolghezel/leerghezel/meedeleerling.
Conditeur, schepper / maaker / stichter.

Con-

Conditie, beding / voorwaarde / bespreek / staat / aart / gheleeghenheidt.

Conditioneel, met voorwaarde / met beding / voorwaardigh.

Conditioneren, bespreeken / voorwaardighen / bedingen / bevoorwaarden.

Condoleantie, leedt / beklaaghing / rouwklaght / rouwbeklaaghing.

Condoleren, leedt beklaaghen / rouw beklaaghen / meededroevigh zijn.

Condonatie, vergheeving.

Condoneren, vergheeven / toegheeven / schenken.

Conducteur, leidtsman / huurman.

Conductie, huur / verhuuring.

Conduite, ghelev / beleidt.

Conduplicatie, weêrhaaling / verdubbeling.

Condupliceren, verdubbelen.

Confabulatie, t'zamenpraating / klapping.

Confabuleren, praaten / t'zaamenpraaten.

Confectie, suikerkóst / suikerwerk / doorsuikering / toemaaking / opmaaking / volbrenging / volmaaking / toebereidsel / toemaaksel.

Confederatie, verbondtmaaking / bondtghenootschap.

Confedereren, verbondt maaken.

Conferentie, t'zamenspraak / t'zamendraght / reeden wisseling.

Con-

Confereren, inbrengen/reedenwisselen/opdraaghen / vergheliiken / toebrengen/ samenbrengen.
Confessant, belyder / bekenner.
Confesseren, beliiden / bekennen / bieghten.
Confesseur, bieghtvader / bieghteling.
Confessie, beliidenis / bieght / bekentenis.
Cofessoir, bekennende / beliidende.
Conficeren, volmaaken / afvaerdighen.
Conficiëren, voleinden / ten einde brengen.
Confident, vertrouweling/ brymoedigh.
Confidentie, brymoedigheidt/vertrouweliikheidt / onbeteuterdheidt / onvertzaaghdheidt.
Confideren, } betrouwen.
Confiëren, }
Configeren, doorriighen/ t'zamenhechten.
Configuratie, t'zamenstaltighing/gheliikstaltighing.
Configureren, gheliikstaltighen.
Confijt, suikerooft / suikerzult.
Confijten, inzulten/ zulten/ doorsuikeren.
Confineren, bepaalen.
Confirmatie, bevestighing / versterking / ghestadighing.
Confirmeren, bevestighen / versterken / ghestadighen.
Confiscatie, verbeurdtmaaking / anslaaning.
Confisqueren, verbeurdt maaken/anslaan.
Con-

Confiteren, belijden/ bekennen/ bieghten.
Confiture, suikerwerk/ suikerghebak/ inzulting/ ghesuikerdt ooft/ suikerooft.
Conflagratie, verbarning.
Conflagreren, verbarnen.
Confleren, t'zamenrukken/ t'zamenblaazen.
Conflict, t'zamenstrijdt/kamp/ghevecht/slagh.
Confligeren, kampen/ t'zamenstrijden.
Confluentie, t'zamenvloeping.
Confluеren, t'zamenvloepen.
Confoir, verwarmtest/ tafeltest.
Confonderen, verwarren/ beschaamen.
Conform, ghelijkvórmig.
Conformatie, ghelijkvórming.
Conformeren, verghelijken/ ghelijkvórmen/ ghelijkstellen/ na schikken.
Conformiteyt, ghelijkvórmigheydt.
Confort, versterking/troost/verfrisshing.
Conforteren, versterken/moedighen/troosten.
Confrater, spitsbroeder/ meedebroeder/ ghebroeder.
Confringeren, verbreeken.
Confrontatie, overeenbrenging/ teeghen elkaâr stelling/ bevoorhoofding.
Confronteren, samenverghelijken/teeghen elkaâr stellen/ overeenbrengen.
Confugeren, toevlucht hebben/ toevluchten/ toevlucht neemen.
Con-

Con ugie, toevlucht.
Confunderen, vermengen/verwarren/beschaamen.
Confaus, verwardt/beschaamdt/ontsteldt.
Confusie, verwarring/ beschaaming/ vermenging.
Confutatie, weederlegghing.
Confuteren, weederlegghen.
Congé, verlóf/ oorlóf.
Congelatie, bevriezing.
Congeleren, stremmen/ bevriezen/stóllen.
Congereren, t'zamendraaghen/ t'zamenbrengen/ t'zamenhoopen.
Congerie, stapel/ tróppel.
Congessie, t'zamenhooping/ t'zamenbrenging.
Congratulatie, beghroeting.
Congratuleren, beghroeten / ghelukwenschen.
Congregatie, verzameling.
Congregeren, verzamelen/ verghaderen.
Congruëren, gheboeghen/ overeenkomen.
Congruent, gheboeghlijk.
Congruentie, Congruiteit, gheboeghlijkheydt/ overeenkoming.
Conjecture, ghissing / raadtsel/ raming.
Conjectureren, ghissen / raamen.
Conjugeren, } 't zamenvoeghen.
Conjungeren, }
Conjunct, byghevoeghdt.
Conjunctie, t'zamenvoeghing.

Conjunctif, ghezamendlijk.

Conjuncture, t'zamenvoeghing/ ghesteldheydt / loop des tijdts.

Conjurateur, t'zamenzweerer / vloekghenoot/eedtverwant/ eedtghenoot/vloekverwant.

Conjuratie, t'zamenzweering / bezweering / eedtghespan / vloekghenootschap / vloekverwantschap.

Conjureren, t'zamenzweeren/ bezweeren/ bemaanen.

Connecteren, t'zamenknoopen/ t'zamenhechten.

Connexie, t'zamenknooping / verknochting / aneenbinding.

Conniventie, ooghluyking.

Conniveren, ooghluyken / door de vingeren zien.

Connotatie, meedebeteekening.

Connoteren, meêbeteekenen.

Conquadratie, vierkanting.

Conquadreren, vierkanten.

Conquereren, beklaaghen / klaaghen.

Conquest, verovering / overwinst.

Conquesteren, veroveren / verkrijghen / winnen.

Conquesteur, veroveraar/ overwinnaar/ verkrijgher.

Conrector, meêschoolvooghdt/onderschoolvooghdt.

Consacratie, toeheiliging.

Confacreren, toeheillighen / heylighen / wyen / toewyen.
Confalutatie, meêghroeting.
Confaluteren, beghroeten / meedeghroeten.
Confanguiniteyt, bloedtvriendtschap / maaghschap / bloedtverwantschap.
Confcenderen, klimmen.
Confcientie, ghewecten / ghewiſſe.
Confcientieux, Ghódtsdienſtigh / vroom / oprecht / naauwghezet.
Confcinderen, doorſnyden / doorhouwen / doorhakken.
Confcriberen, ſchryven / beſchryven.
Confcriptie, t'zamenſchryving / gheſchrift / beſchryving.
Confecratie, } zіet Confacratie, enz.
Confecreren, }
Confectateur, anhanger / navólgher.
Confecutie, vervólgh.
Confent, bewillighing / toeſtemming / oorlóf / verlóf.
Confentement, overeenſtemming.
Confenteren, bewillighen / toeſtemmen / inwillighen / toeſtaan / verlóf gheeven.
Confentieren, ſamen ſtemmen / overeenſtemmen.
Confequent, vólghende / dies vólghends.
Confequentie, ghevólgh.
Confequeren, vervólghen / verkryghen / erlangen / achtervólghen / achterhaalen.

Conservatie, bewaaring/onderhouding/behouding/behoeding/ghoedthouding.
Conserve, inzulting.
Conserveren, bewaaren / behouden / beschutten/ ghoedthouden/ behoeden/onderhouden.
Considerabel, anmerkelijk/ nadenkelijk.
Consideratie, inzicht / anmerking.
Considereren, inzien/bezinnen/anmerken.
Consignatie, onder recht legghing/ verzeegheling.
Consigneren, onder recht legghing / verzeeghelen/ verzeekeren.
Consiliatie, raadtpleeghing.
Consilie, raadtslagh / raadt/ opzet / raadtbesluit.
Consiliëren, raadtslaan/ raadtpleegen.
Consistentie, bestendigheidt / t'zamenbestaanlijkheidt/ ghestandigheidt.
Consisteren, bestaan.
Consistorie, kerkenraadt/ raadtkamer.
Consolatie, vertroosting / troost.
Consoleren, vertroosten.
Consolidatie, heeling / wondtheeling/ vermenging van twee gherechtigheden/ verstijving/verdichting/t'zamendichting.
Consolideren, t'zamenhechten/ gheneezen/ heelen / t'zamenheelen.
Consommatie, voleinding / verbulling.
Consommeren, voleinden/ voltrekken.

Consonant, meedeklinker/ meêklinkletter/ meêluidende.
Consonantie, meêklank / t'zamenklank/ eenstemmigheidt.
Consoneren, meedeklinken/ meêluiden/ toestemmen.
Consort, meedestander/ makker / meedeghenoot.
Conspectie, anschouwing/ beschouwing.
Conspiciëren, anschouwen/ zien.
Conspicue, klaarblijkend.
Conspirateur, t'zamenzweerer/anspanner/ bloekverwant / eedtghenoot/ eedtverwant.
Conspiratie, t'zamenspanning / anspanning / t'zamenzweering / bloekverwantschap / eedtghespan / bloekghenootschap.
Conspireren, t'zamenspannen/anspannen.
Constant, standtvastigh / bestendigh.
Constantie, standtvastigheydt/volharding.
Constapel, busschieter.
Constellatie, ghesternte / t'zamensterring.
Consteren, bestaan / blijken / standthouden.
Constituant, beleggher / insteller / maghtgheever / lastgheever ; inkomstoverdraagher.
Constituante, beleghster / instelster / lastgheefster ; inkomstoverdraaghster
Constituëren, stellen/ instellen/ beleggen/

machtigh maaken / inzetten / in zijn plaats stellen.
Constitutie, stelling/instelling/ghesteltenis.
Constrictie, bedwang.
Constringeren, bedwingen/prangen/praamen/verstrikken.
Constringibel, bedwingelijk.
Constructie, bouwing / beleydt / t'zamenstelling.
Construëren, bouwen / belegghen / t'zamenstellen.
Consuetude, wennis / ghewoonte.
Consul, raadtsheer / borghermeester.
Consulant, raadtgheever.
Consuleren, beraaden / raaden / raadt gheeven/raadtpleeghen.
Consult, wijs / welberaaden.
Consultatie, raadtgheeving / raadtpleeghingh / beraadtslaghing.
Consulteren, raadtpleeghen / beraaden / raadtslaaghen/raadt begheeren/ raadt vraaghen.
Consumeren, verdoen / verslijten / verteeren / doorbrengen.
Consummatie, voleinding / vervulling/ voltrekking.
Consummeren, voleinden / voltrekken / vervullen.
Consumtie, verdoening / verslijting/ doorbrenging.
Contabel, anspreekelijk / telbaar.

Con-

Contagie, besmetting.
Contagieux, besmettelijk.
Contaminatie, besmetting/ bevlekking.
Contamineren, besmetten / besmeuzelen.
Contant, gereedt/ loopend/ in gereedt geldt.
Contemneren, versmaaden / verachten.
Contemplatie, overpeynzing / bespieghe-ling / beschouwing / opghetrokken-heydt / opmerking / anmerking / an-schouwing.
Contempleren, overpeynzen/ beschouwen/ anschouwen / bespieghelen / overden-ken / opmerken.
Contemptie, versmaading / verachting.
Contenantie, ghelaat.
Contendent, twister / kijver / krakeeler/ haderer/haderman/dinger/ghedings-anleggher.
Contenderen, invaaren/ twisten/krakkee-len / kijven / pleytanlegghen / eysch-maaken.
Content, te vreeden / vernoeghdt.
Contentement, vernoeghing/ghenoeghing.
Contenteren, vernoeghen/te vreeden stellen.
Contentie, twist / krakheel / strijdtreeden/ warre/ betwisting.
Contentieux, krakkeeligh/twistigh/twist-geerigh/ twistziek/ twistachtigh.
Contenu, inhoudt.
Contereren, vermorzelen.
Conterfeitsel, afbeeldsel/ nabeeldsel.

Conterfeiten, namaalen/ namaaken/ uitschilderen/ afbeelden.

Contestatie, betuighing/ meêghetuighing.

Contesteren, betuighen/ meedeghetuighen.

Conthoralen, bedtghenooten / echtghenooten.

Contigue, gheraaklijk/ anstootende.

Contiguiteit, raaklijkheidt/raakendheidt.

Continent, onthoudende/ maatigh/ inghetooghen.

Continentie, inhoudirg / inghebondenheidt / onthouding / inghetooghenheidt.

Contineren, bevatten/beghrijpen/ vatten/ inhouden/ onthouden.

Contingent, ghebeurlijk.

Contingentie, ghebeurlijkheidt.

Contingeren, ghebeuren / betreffen / raaken/ anroeren.

Continuaat, gheduurigh.

Continuatie, anhouding/ volherding/ vervólgh/ verknóchting / achtervólghing.

Continueel, }
Continue, } verknócht/ gheduurigh.

Continuëren, anhouden / volherden/ vervólghen/achtervolghen.

Contorqueren, wringen / omwringen / in een wringhen / omdraayen.

Contorsie, omwringing.

Contra, teeghen.

Con-

Contrabalance, teeghenwicht.
Contrabalanceren, teeghenweeghen / teeghen opweeghen.
Contrabande *ghoederen*, verboodene ghoederen.
Contrabanderen, teeghenanspannen.
Contract, overeenkoming / verdragh / overkooming / verkort / eng. (de.
Contract nuptiaal, houwlijks voorwaar-
Contractant, onderhandelaar.
Contracteren, overeenkomen / verdraaghen / onderhandelen / handelen.
Contractie, samentrekking.
Contradebat, teeghenbestrijding / teeghen weederlegghing.
Contradiceren, teeghenzegghen / teeghenspreeken / weederspreeken.
Contradictie, teeghenspraak / teeghenzegghing / teeghenspreeking.
Contraheren, overeenkomen / t'zamenhandelen / verkorten / intrekken / t'zamentrekken.
Contraineren, dwingen.
Contrainte, dwang.
Conträinterrogatorien, teeghenondervraaghingen.
Contramandaat, teeghenghebódt / teeghenghebieding.
Contramanderen, teeghenghebieden / afzegghen. (mijn.
Contramine, teeghenghracht / teeghen-

Contrapresentatie, teeghenanbieding.
Contrapresenteren, teeghenanbieden.
Contrapunct, teeghenspits.
Contraremonstrant, teeghenbetooner.
Contrarie, teeghendeeligh / strijdigh / teeghenstrijdigh / teeghenstrijdende.
Contrariëren, teeghenstreeven / weederstreeven.
Contrariëteit, teeghenheidt / strijdigheidt / ongheluk / rechtstrijdigheidt / teeghenstrijdt.
Contra-schedul, teeghenbrief. (neurie.
Contratenor, teeghenmiddelstem / teeghen-
Contratestatie, teeghenbetuighing.
Contratesteren, teeghenghetuighen / beroepen / opghetuigen.
Contraveniëren, teeghenkomen / overtreeden / teeghenghaan / teeghendoen.
Contraventie, overtreeding / teeghenkomst.
Contraventeur, teeghenstreever / overtreeder.
Contrebalance, *ziet* Contrabalance, enz.
Contrebande, *ziet* Contrabande.
Contrebrief, teeghenbrief.
Contreborg, teeghenborgh.
Contrecarreren, teeghenstreeven / teeghenghaan / teeghenstaan.
Contrefort, steunstijl / teeghensterkte.
Contrefosse, middelghracht / teeghenghracht.
Contrey, landtstreek / ghewest.

Contreman, teeghenman/ teeghenstander/ weederstaaner / teeghenstreever.
Contremine, teeghengracht / teeghenghraaving / teeghenmuur.
Contremineren, teeghenmijnen/ teeghenwroeten / teeghenanghraaven.
Contrepoint, teeghenspits/ teeghenpunt/ teeghenghelusdt.
Contrepois, teeghenwight.
Contrequarteren, } teeghenstaan / teeghenghaan/ teeghenstreeven.
Contrequarreren,
Contrerol, teeghenboek.
Contrerolleren, weederschrijven/ teeghenboekhouden / teeghenspreeken.
Contrerolleur, teeghenrólhouder/ teeghenboekhouder.
Contrescharp, bólwerk/ teeghenschoepsel/ halvemaan / binnenschans.
Contrezeeghel, teeghenzeeghel / teeghenmerk.
Contreventeur, *ziet* Contraventeur, enz.
Contribuabel, opbrengelijk.
Contribueren, opbrengen / toebrengen / meêdeelen.
Contributie, opbrenging/ schatting/ meêdeeling / meêgheeving / verponding/ lasten.
Contristatie, bedroeving.
Contristeren, bedroeven.
Controvers, verschillende;

Controversie, reedenstrijdt/gheschil/twist/verschil/ gheding/ twistzaak.

Controverteren, twisten/ in gheschil trekken.

Contubernaal, woonghenoot/huysghenoot.

Contumaceren, weederspannigh zijn/ belligh zijn.

Contumacie, wreebel / halsſterkheydt / wreebelmoedigheydt / hardtnekkigheydt/weederspannigheydt/ versmaaheydt / berachting / onghehoorzaamding / gherichts berachting / belligheydt.

Contumax, weederspannig / halsſterk / belligh.

Contumelie, schamperheydt / laster / smaadt / versmaadheydt / schimp / lasteringh.

Contumelieux, schamperachtigh/spijtigh.

Contunderen, kneuzen.

Conturbatie, verwarring/ontroering.

Conturberen, beroeren/ verwerren.

Contusie, kneuzing.

Convalescentie, ghezondtwording / ghezondheydt.

Convalesceren, ghezondt worden / kraft houden/ bestaan.

Convalideren, standt houden.

Convelleren, t'zamenrukken / weghrukken/ neederballen/ neederbellen.

Convenant, verdragh.

Convenibel, daghvaardelijk / voor recht betrekkelijk / aanspraakelijk.
Convenient, overeenkomende / ghevoeghlijk.
Convenientie, overkomst / anspraak / overeenkomst / verding / voorwaarde.
Conveniëren, overkomen / overeenkomen / passen / voeghen / voor recht daaghen / eyschen / daaghvaarden.
Convent, klooster / t'zamenwooning.
Conventicule, verghaaringsken / t'zamenrótting / sluipverghadering / smuikverghadering.
Conventie, t'zamenkomst / overeenkomst / verdragh / eisch / voor recht daaghing / voor recht betrekking / anspraak.
Conventioneel, besprooken / bedongen.
Convers, omghekeerdt.
Converſatie, ommeghang / hanteering / verkeering / ghemeinzaamheydt.
Converſeren, ommeghaan.
Converſie, bekeering / omkeer / omstel / naverhaal.
Converteren, omkeeren / verkeeren.
Convex, ból.
Convicie, schelding / toenaam / schamperheydt / verwijt.
Conviĉtie, overwinning / bypleeving.
Conviëren, noodighen.
Convinceren, overwinnen / overtuyghen.
Conviva, ghast / ghenoode.

Conviveren, t'zameneeten/ ghastmaalen/ byleeben.
Convocatie, t'zamenroeping.
Convoceren, t'zamenroepen.
Convolveren, omwentelen/ t'zamenwinden/ inwikkelen/ bewinden.
Convolutie, omwenteling.
Convoy, ghelep/ byghelep/ ghelepgheldt/ leiding/ gheleptól.
Convoyer, ghelepschip.
Convoyeren, gheleiden.
Convooy-*gheldt*, verlófgheldt / ghelepgheldt.
Convooy-*schip*, ghelepschip.
Convoqueren, t'zamenroepen.
Convulsie, kramp / t'zamenrukking.
Coöperatie, meedewerking.
Coöpereren, meedewerken/samenwerken.
Coor, *ziet* Choor.
Coördinaat, t'zamengheschikt.
Coördinatie, t'zamenórdening / ghelijkschikking.
Coördineren, t'zamenschikken.
Copie, afschrift / uitschrift / naschrift.
Copiëren, uitschrijven / afschrijven.
Copieux, ruim / rijklijk / overvloedigh/ breedt.
Copist, afschrijver / naschrijver/ uitschrijver.
Copulatie, kóppeling.
Copuleren, kóppelen / t'zamenvoeghen/ verghaderen.

Cor-

Cordaat, rechtschapen/ moedigh.
Cordegarde, *ziet* Corps de garde.
Cordiaal, hartelijk/ openhartigh/ ghulhartigh/ hartsterkende.
Cordialiteyt, openhartigheidt.
Cornel, ritmeester.
Cornet, vaandrigh te paerdt / kromme hoorn / kromme fluit.
Coniculair, hoornachtigh.
Corporaal, rótmeester / wachtmeester.
Corporeel, licchaamelijk.
Corps de garde, krijgswacht/ wachthuis.
Corpulent, lijvigh / dik / ghróf.
Corpulentie, lijvigheidt/ zwaarlijvigheidt.
Corpus, lijf / licchaam.
— Juris, wetboek / rechtboek.
Corraderen, t'zamenschrabben.
Corrasie, t'zamenschrabbing.
Correctie, verbeetering.
Correct, ghoedt/ volkoomen/ verbeeterdt.
Corrector, verbeeterer.
Correctie, berisping / toerukking / happing.
Correspondent, overeenkomer / onderhandelaar/ samenhandelaar.
Correspondentie, overeenkomst/ t'zamenverstandt / onderlinge t'zamenhandeling / onderhandeling.
Corresponderen, overeenkomen, t'zamenverstaan / onderhandelen / t'zamenhandelen.

Cor-

Corridor, bedekte wegh.
Corrigeren, verbeeteren/ rechten.
Corripiëren, rukken / toerukken / berispen/ beghrijpen / happen.
Corrival, meedeminnaar / meedebryer / meedeboel.
Corroboratie, versterking.
Corroboreren, versterken.
Corroderen, beknaaghen / beknabbelen.
Corrogeren, alsins bidden en begheeren.
Corromperen, verderven / schenden.
Corrosie, beknaaghing/ beknabbeling/ ſneeting.
Corrosijf, bijtend / scherp / ſneetende.
Corruëren, neêrstorten / instorten / omvallen / verballen / neêrvallen/ vallen.
Corrumperen, verderven / met ghiften verleiden/ omkoopen.
Corruptelen, verdervingen / verderfſelen/ omkoopingen.
Corruptie, verderving/ omkooping.
Corruptibel, verderffelijk/ omkoopelijk.
Corselet, borſtharnas/ borſtwapen.
Cortelas, houwer / sabel.
Cortine, ghórdijn.
Cosmographie, weereldtbeschrijving/aardrijksbeschrijving/ weereldtkunde.
Costumen, ghewoonten / oude herkomen.
Cotteren, randen / beranden / kantschrijven.
Coucheren, neederstellen/stellen/ ligghen.

Cou-

Couleren, vlieten.
Couleur, verw.
Couleuren, verwen/ verfgheeven.
Coupabel, schuldigh/ misdaadigh.
Coupel, paar/ twee.
Cour, hóf.
Courage, moedt / moedigheidt.
Couragеren, moedt gheeven / moedighen.
Couragieux, moedigh.
Courant, ghereedt/ loopend / tijdingbrief.
Courrier, looper/ loopboode.
Cours, loop/ ghangstreek/ trant/ ghebruik.
Coursier, looppaerdt/ oorlóghspaerdt.
Courtagie, maakelaardy.
Courtier, maakelaar.
Courtisan, hoveling / hófjonker.
Courtisane, hoere/ hófjoffer.
Courtiseren, onderhouden / vroolijk praaten/ vryerspeelen/ liefkoozen.
Courtois, hoofsch/ heusch/ beleefdt.
Courtoisie, beleefdheidt.
Cousin, Cousijn, neef.
Cousinage, neefschap/ maaghschap.
Coutelas, korte houwer/ kort zwaerdt.
Couvert, o verdekt/ ghedekt.
Couverture, Couvert, deksel/verdek/ omslagh.

CR.

Creancie, gheloofbaarheidt / inschuldt.
Creancier, schuldteischer.
Createur, schepper.
Creatie, schepping.
Creature, schepsel.
Credentie, gheloofbaarheidt.
Credents-brieven, gheloofbrieven / eer-brieven.
Credentzer, voorproever / proever.
Credit, gheloof / inschuldt / schuldteischende.
Crediteren, gheloven / borghen / vertrouwen / leenen.
Crediteur, gheloover / uitborgher / schuld-eisscher / vertrouwer / inschulder.
Creditrice, schuldteischerse / uitborghster / vertrouwster / gheloofster.
Credulityt, lichtgheloovigheidt.
Creëren, scheppen.
Crepuscul, scheemering / tweelicht.
Crimen, misdaadt / lasterstuk / schuldt.
Læsæ Majestatis, } misdaadt van ghe-
De lese Majesté, } quetste hoogheidt.
Criminaliter, halszaakelijk / misdaadigh-lijk / lijfzaakelijk.
Criminatie, beticht ing / schelding / beschuldighing / anklaaghing.
Crimineel, misdaadigh / strafwaerdigh / strafschuldigh / strafbaar / lijfzaakigh.

Cri-

Crimineren, betichten/ schelden/ beschuldighen/ anklaaghen.
Cronijk, tijdtschrift / tijdtboek/ jaarboek.
Crotse, bisschopsstaf / opzieners staf.
Croupier, staertriem / paerdestaertriem.
Crucifigeren, an 't kruis hechten.
Crucifixie, kruishechting.
Crudeliteyt, wreedtheidt.
Crudeel, } wreedt.
Cruël,
Cruent, bebloedt / bloedigh.
Cruſtatie, pleysteriug/ bekorsting.

CU.

Cubiculair, kamerling.
Cubitus, elleboogh / elle / anderhalf voet.
Cubicq, taerling.
Cuiraſſe, pantſier / borſtharnas.
Culpabel, ſtrafbaar / beſtraffelijk / ſchuldigh.
Culpatie, betichting / beſchuldighing / beriſping.
Culpe, ſchuldt.
Culperen, betighten / beſchuldighen / beriſpen.
Cultiveren, bouwen.
Cumulatie, ophooping / ſamenhooping.
Cumuleren, 't zamenhoopen / ophoopen.
Cunctatie, vertoeving / marring / draaling.

Cun-

Cunċteren, vertoeven / marren / verbeiden.
Cupiditeyt, begheerlijkheydt.
Curabel, gheneesbaar / gheneeslijk.
Curassier, een zwaargewaapendt ruiter / wapenruiter.
Curatele, bezórghing / redding / toezicht / bewindt / vooghdye.
Curateur, verzórgher / bezórgher / voorstander / overstander / redder.
Curatie, bezórghing.
Cure, zórgh / gheneezing / heeling / póts / bewindt / vooghdije.
Cureren, verzórghen / gheneezen / heelen.
Curieux, nauwkeurigh / nieuwsghierigh / zinnelijk / zórghvuldigh.
Currier, looper / renner.
Custodie, bewaaring / wacht / hoede.
Custos, kóster / opziender / hoeder / wachter.

C Y

Cylindre, ronde pylaar / zuil / ról-steen.
Cynosure, leydster / noordster.

D A

Dame, vrouwe / joffrouw.
Damnabel, verdoemelijk.
Damnatie, verdoeming.

Dam-

Damneren, doemen/ veroordeelen/ verdoemen.

Damnificatie, schadedoening.

Damoiselle, joffrouw/ eedel joffer.

Danger, ghevaar.

Dangereux, ghevaarlijk.

Dateren, daghstellen/ daghteikenen.

Datum, daghstelling / tijdtstelling / verleendt / gheeghեven / daghteekening / ghedaan.

D E

De rato caveren, zeeker doen / zeeker stellen.

Deambulatie, wandeling.

Deambuleren, wandelen.

Debanderen, ontspannen / lós laaten/ ontslaan/ ontbinden.

Debarqueren, ontlaaden.

Debat, bestrijding/ weederlegghing/ twist/ teeghenreeden/ teeghenwerping.

Debattant, weederspreeker / teeghenspreeker/ weederlegghեr.

Debatteren, bestrijden/ bevechten/ weederspreeken/ bereedenen / bepleiten.

Debauchant, slampamper / slemper / optrekker/ spilpenning/ opsnapper.

Debauche, verwildering / slampamping/ optrekking.

Debaucheren, optrekken/moop weer speelen/ oprókkenen / verleiden/ slempen/ slam-

slampampen / verwilderen.
Debet, is schuldigh.
Debil, zwak / krank / amachtigh.
Debiliteit, zwakheidt / krankheidt.
Debiliteren, verzwakken / krenken.
Debit, schuldt / schuldigh.
Debiteur, schuldenaar / schuldtplichtighe.
Debiterſſe, } schuldenerſſe.
Debitrice, }
Debonnaire, ghoedertier.
Deborderen, overvloeyen.
Debrouilleren, ontwarren.
Decadentie, verballing.
Decantatie, beroeming / lófroeming.
Decanteren, beroemen / lófroemen.
Decapiteren, onthoofden / onthalzen.
Decederen, afghaan / weghghaan.
Decent, betaamelijk / gheboeghlijk / hebbelijk.
Decentie, betaamelijkheidt / gheboeghlijkheidt / gheschiktheidt.
December, wintermaandt.
Deceptie, bedrieghing.
Deceren, betaamen / voeghen.
Decerneren, onderscheiden / bestemmen / besluiten / keuren / vooneemen.
Deceſſie, afghaaning / weghghaaning / wyking.
Dechargeren, ontlasten / ontlaaden / afschieten.
Decideren, beslechten / vonnissen / slissen / wij-

wijzen / uitspreeken.
Decifreren, afsijfferen / afschilderen.
Decipiëren, bedrieghen / uitstrijken.
Decisie, beslechting / vonnis / uytspraak / ghewijsde.
Decisijf, beslechtelijk / beslisselijk / uitspraakelijk.
Declaratie, verklaaring / reekening.
Declaratif, verklaarende.
Declareren, verklaaren / uitlegghen.
Declinatie, buighing / afwijking / afhelling / schuwing / ontvlieding / afwending / afkeering.
Declineren, buighen / afneighen / afwijken / daalen / vermijden / afbuighen / schuwen / vlieden / afwenden / afkeeren.
Decoctie, kooking.
Decollatie, onthalzing / onthoofding.
Decolleren, onthoofden / onthalzen.
Decoqueren, kooken.
Decor, eerluister.
Decoratie, versiering / opppronking / optooping.
Decoreren, versieren / oppronken / optoopen.
Decret, besluit / last / ghebódt / voorneemen / rechtsghebódt.
Decreteren, besluiten / ghoedtkeuren.
Decretatie, ghoedtkeuring / besluiting.
Decresceren, afghroepen / afghaan.
Decrescent, afghroepende / afghaande.
Decrieren, uitkryten.
Dedecoratie, ontsiering.

Dedecoreren, ontſieren / onteeren.
Dedicatie, toewyping / toeeighening / opdraght / opdraaghing.
Dediceren, toeeighenen / toewijen.
Dedignatie, verontwaerdighing / verſmaading.
Dedigneren, verontwaerdighen / verſmaaden.
Deditie, opgheeving.
Dedommagement, ſchaadeloosheidt.
Deduceren, beleiden / verhaalen / onderwijzen / berichten / verhandelen / afkorten / voortbrengen inbrengen / voordraaghen / verklaaren / te kennen gheeven / bewijzen / leiden / afleiden / ontrekken.
Deductie, verhaal / beleiding / bericht / verhandeling / zaaksvoordraaghing / verklaaring / bewijzing / leiding / gheleiding / afleiding.
Defailliance, ontbreeking / mangel.
Defailliant, verzuimer / bankeroetier / bankbreeker.
Defailliëren, miſſen / ontbreeken / bankroet ſpeelen / in ghebreeke zijn / in ghebreeke blijven.
Defalcatie, aftrekking / afkorting.
Defalqueren, aftrekken / afkorten.
Defarroucheren, bezadighen / temmen.
Defatigatie, vermoeping.
Defatigeren, vermoepen / afmatten.

De-

Defaveur, wanghunſt/ onghunſt.
Defavoriſeren, in onghunſt brengen / onghunſt toonen.
Default, } ontbreeking/ghebrek/ miſſing/
Defect, } mangel / verzuim / rechtsverſuim.
Defectie, afval / afſtandt : ontbreeking/ miſſing.
Defect, }
Defectijf, } ghebrekkelijk.
Defectueus, }
Defenderen, verweeren / verdaadighen/ beſchermen/ beſchutten/verantwoorden / handthaven.
Defenſe, beweering.
Defenſeur, beſchermer / beſchutter / verweerder/verantwoorder/verdaadigher.
Defenſie, beweering/beſcherming/beſchutting/ afkeering/verdaadighing.
Defenſif, beſchermende/ verdaadighende.
Defenſif en offenſif, beſchuttende en beſchaadighende; verdadighende/ en beſchadighende.
Deferentie, anbrenging/verklikking/ ghedraaghing.
Defereren, anbrengen/ opdraaghen / ghedraaghen / verklikken/ bedraaghen / overdraaghen/voortbrengen/beklappen.
Deficiëren, ontbreecken/ miſſen/ afvallen.
Defiëren, wantrouwen / miſtrouwen / in ghebreeke blijven / afvallen / verlaaten/

laaten / afwijken.
Defiguratie, misimaaking.
Defigureren, misimaaken.
Definibel, uitbeeldelijk / bepaalbaar.
Definiëren, bepaalen / uitbeelden / uitspreeken / afschetsen / ontwerpen / afpaalen.
Definitie, bepaaling / uitbeelding / afschetsing.
Definitif, bepaaldt / uitgheſprooken.
Deflecteren, afwijken / afwenden.
Deflectie, afbuighing / helling.
Defloratie, schóffeering / onteering / ontbloeming.
Defloreren, schóffeeren / schenden / onteeren.
Deflueren, afvloeyen.
Defluxie, afvloeying / zinking.
Deform, leelik / misimaakt / afzichtigh.
Deformeren, leelijk maaken / ontſieren / misimaaken.
Defrayeren, kóstvry houden / kòstvryen / vryhouden.
Defraudatie, verkorting / bedrógh.
Defrauderen, bedrieghen / verkórten / verbookdeelen.
Degasteren, verderven.
Degeneratie, ontaarding.
Degenereren, ontaarden.
Degouteren, onſmaakeijk maaken / wanſmaaken / walghen.
Degoutteren, afdruppen / afleeken.
Degradatie, aftredt / verneedering.

Degra-

Degraderen, afzetten / verneederen.
Deguiſeren, vermommen.
Dehortatie, afmaaning.
Dehorteren, afmaanen.
Deité, Ghódtheidt.
Dejectie, afwerping / neederwerping / afghank / ſtoeighank.
Dejicieren, afwerpen.
Delaberen, afzÿghen / zakken / vallen / vervallen / ontvallen.
Delay, uitſtel / vertrek / verachtering.
Delayeren, vertrekken / uitſtellen.
Delateur, overdraagher / anbrenger / verklikker.
Delatie, overdraght / opdraaghing / anbrenging / verklikking / beklapping.
Delectabel, vermaakelÿk.
Delectatie, verluſtighing / vermaak.
Delecteren, verluſtighen.
Delectie, verkiezing.
Delegatie, beveeling / overzetting / ontmaaking / onthiet / laſtgheeving / bevelgheeving / bezending / gezantſchap / ſchuldtoverwÿzing.
Delegeren, bevel gheeven / onthieten / afzenden / ſchuldtoverwÿzen / ontmaaken.
Deliberatie, beraading / bezinning / opzet / overlegh.
Delibereren, beraaden / raadtſlaan / bezinnen / overweeghen.
Delicaat, teer / zacht / lekker.

Delicatesse, teederheidt/ tengerheidt/ lekkerny.
Delicieux, wellustigh.
Delict, misdaadt / ondaadt / overtreeding.
Deliëren ontbinden.
Deligeren, verkiezen/ uitleezen.
Delineatie, betrek/ bewerp/ ontwerp/ aflijning.
Deliniëren, afpaalen / afmeeten / afteikenen/ aflijnen.
Delinquant, misdoener/misdaadighe/overtreeder.
Delinqueren, misdoen/ overtreeden.
Deliratie, raaskalling/ mijmering/buitensporigheydt.
Delireren, raaskallen / zinneloos zijn/ reevelen/ suffen / mijmeren.
Delivrancie, bevrijding.
Delivreren, bevrijden.
Delogeren, verhuizen / verplaatsen.
Deloyal, trouweloos/ontrouw/ongetrouw.
Deluvie, zondvloedt.
Demandatie, beveeling.
Demandement, bevel.
Demanderen, beveelen.
Demanteleren, ontmantelen / ontwallen / ontvesten.
Demanúeren, voortvlieten / vervloeyen / uitlekken.
Demeleren, ontwarren/ ontmengen.
Demembreren, ontleeden.

Dementy, loghenverwijt.
Demigratie, verhuizing.
Demigreren, verhuizen.
Demissie, verneedering/afzetting/afdank.
Demitteren, afzenden/ afzetten/ afdanken.
Democratie, vólks regheering/vólksheerscḩing / vólkheerschappy.
Demolieren, verdelghen / afbreeken / uitroopen.
Demolitie, verdelghing / uitrooping.
Demoniaak, bezeetene.
Demonstratie, betooning/ vertoogh/betooghing/ bewijs.
Demonstratif, betooghlijk / anwijzend.
Demonstreren, betoonen / bewijzen.
Demoveren, verplaatsen / afkeeren / ontwenden / beweeghen / verzetten / verroeren.
Denieren, ontzegghen / lochenen.
Denombreren, tellen / optellen.
Denominatie, noeming / naamnoeming/ afnoeming.
Denominatif, afnoemigh / naamachtigh/ naamstammigh.
Denomineren, afnoemen / benoemen.
Denonceren, verkondighen/verwittighen.
Denonciatie, verkondighing / verwittighing.
Denotatie, beteekening.
Denoteren, beduiden/ beteekenen.
Densiteit, dikheidt.

Densitude, dichtheidt/ ghedrongenheidt.
Dentitie, tanding.
Denumerabel, aftelbaar.
Denumeratie, aftelling.
Denumereren, afreekenen/ aftellen.
Denunciatie, ankonding/anzegghing/ver-
konding/ ontbieding/ waarschuwing.
Denunciëren, ankondighen/ anzegghen.
Depecheren, afvaerdighen/ opmaaken/
uitgheeven.
Depeches, afvaerdighingen.
Depelleren, verdrijven.
Dependent, afhangende.
Dependentie, afhangendheidt/afhanging.
Dependeren, afhangen/ anhangen/ an-
kleeven.
Depictie, afschildering.
Depingeren, afschilderen/ afmaalen.
Deplaisant, onvermaakelijk/ wanbehaag-
lijk/ onbehaaghlijk.
Deplaisir, onvermaak/ wanbehaaghen/
onbehaaghen.
Deplorabel, beschreyelijk.
Deploratie, beweening/ beschreying.
Deploreren, beweenen/ beschreyen.
Deponent, ghetuigh/ neêrstellende.
Deponeren, ter getrouwer handt stellen/
aflegghen/uitzetten/afstellen/neêrzet-
ten/ in recht verklaaren/ te bewaaren
gheeven/ onder recht legghen/ ghetui-
ghen.

Depor-

Deportatie, afzetting/ verdraaghing/ wegbanning.
Deportement, afzetting/ draaghing / verdraaghing.
Deporteren, afzetten / draaghen/ verdraaghen / uitbannen/ weghbannen.
Deposant, betuigher/ verklaarer.
Deposante, betuighster / verklaarster.
Deposeren, betuighen / daar stellen / overstellen / uitzetten / in recht verklaaren.
Depositaris, bewaaranneemer.
Depositie, betuighing / aflegghing / uitzetting/ ghetuighenis / onderrechtlegghing/ bewaargheeving.
Depositum, uitghezet / bewaarstelling.
Deposito, uitghezet op gheldtwinst.
Depossideren, uit het bezit stooten/ weeren/ uit bezit zetten.
Depost, afghelegt / afgheleghtheidt.
Depravatie, verslimmering / verargghering.
Depraveren, verargheren/ verslimmeren/ bederven.
Deprecateur, middeler / tusschenspreeker/ afbidder / verbidder.
Deprecatie, afbidding.
Depreceren, afbidden / verbidden.
Depredatie, rooving / plondering.
Deprederen, rooven / plonderen.
Deprehenderen, vatten/ghewaar worden/

vangen/ ghrijpen.

Deprehensie, vatting / ghewaar wording: vanging/ ghrijping.

Depressie, verdrukking/onderdrukking.

Deprimeren, verdrukken / onderdrukken.

Deputati, ghezondene / afghezondene / bevelhebbers/ afghezanten.

Deputatie, afzending.

Deputeren, afzenden/ afzonderen.

De rato caveren, zeeker doen/ zeeker stellen.

Derideren, uitlacchen.

Derisie, uitlacching.

Derivatie, afleiding / afspruiting / aftrekking.

Deriveren, afleiden/ aftrekken.

Derogatie, afkeuring/afschaffing: onttrekking/ aftrekking.

Derogeren, afbreeken/ ontrekken/ weeren/ afschaffen/ te niet doen/ afkeuren.

Desabuseren, weeder te recht brengen/ uit den dut helpen.

Desadvoy, afstemming/ loochening.

Desadvoyeren, afstemmen/lochenen/ ontkennen / van gheener waerde houden.

Desanimeren, ontmoedighen.

Desarmatie, ontwapening.

Desarmeren, ontwapenen.

Desastre, rampspoedt / onheil.

Desbanderen, ontspannen/ lós laaten/ontslaan/ ontbinden.

Desbarqueren, ontlaaden.

Des-

Desbauchant, optrekker / slampamper / spilpenning / opsnapper.
Desbauche, verwildering/slampamping/ optrekking.
Desbaucheren, optrekken/ slempen/ slampampen/opsnappen/ mooy weer speelen/ verwildering / oprókkenen / verleiden.
Desborderen, overvloeyen.
Desbrouilleren, ontwarren.
Descapiteren, onthoofden/onthalzen.
Descendent, afkomeling / maaghschap / afghaande.
Descendentie, neederdaaling.
Descenderen, neêrdaalen / afkomen.
Descensie, neêrdaaling.
Deschargeren, ontlasten / ontlaaden/ afschieten.
Descolleren, onthoofden/ onthalzen.
Descollatie, onthoofding/ onthalzing.
Desconsolatie, wantroosting.
Desconsoleren, wantroosten.
Descourageren, vertzaagen/ontmoedighen.
Describeren, afschrijven/beschrijven/ uitschrijven.
Descriptie, beschrijving/uitschrijving/opschrijving.
Desdommagement, schadeloosheidt.
Desereren, verlaaten.
Desert, verlaaten/eenlijk/ghruwelijk/wildernis / woestijn.

Desertie, verlaating.
Desesperatie, wanhooping.
Desespereren, wanhoopen.
Desfaveur, ongunst / wangunst.
Desfavoriseren, in ongunst brengen / onghunst toonen.
Desfieren, wantrouwen.
Desfiguratie, mismaakting.
Desfigureren, mismaaken.
Desfloratie, schóffeering / onteering / ontmaaghding.
Desfloreren, schóffeeren / onteeren / ontmaaghden / schenden.
Desgousteren, smaakloos maaken.
Desgradatie, aftreedt / verneedering.
Desgraderen, verneederen / afzetten.
Desguiseren, vermommen.
Deshabilleren, ontkleeden.
Desheredatie, onterving.
Desherederen, onterven.
Deshortatie, afmaaning.
Deshorteren, afmaanen.
Desidereren, begheeren / vereisschen / ghemist worden.
Designatie, afteikening / beduiding / toewijzing.
Designeren, afteikenen / beduiden / anwijzen.
Desireren, begheeren / vereisschen.
Desireux, begheerigh.
Desisteren, afstaan / aflaaten / ophouden.

Deſlogeren, verhuyzen.
Deſloyal, trouweloos / ontrouw / ongheтrouw.
Deſmanteleren, ontmantelen / ontwallen.
Deſmeleren, ontwarren / ſcheyden / ontmengen.
Deſmembreren, ontleeden.
Dementi, looghenverwijt.
Deſmoveren, beweeghen / verzetten / verroeren / verplaatſen / afkeeren / ontwenden.
Deſobligeren, ontſlaan.
Deſobſervatie, naalaating / onghebruik.
Deſobſerveren, nalaaten / quaalijk waarneemen / verzuimen verwaarloozen.
Deſolaat, verlaaten / miſtrooſtigh / trooſteloos / verwoeſt.
Deſolatie, verlaatenheyt / verwoeſtheyt / trooſteloosheidt.
Deſordre, wanſchik / wanſtal / wanórde / (onórde.
Deſpage, zeerechtvonnis.
Deſpageren, zeerechtvonnis gheeven.
Deſpeche, afvaerdighing.
Deſpecheren, afvaerdighen / opmaaken / uitgheeven.
Deſpect, verachting / afzicht / ſmaadt.
Deſpenderen, *ziet* dependeren.
Deſpenderen, bekóſtighen / verſpillen.
Deſpenſier, ſchafmeeſter.
Deſperaat, twijffelmoedigh / wanhoopigh.
Deſperatie, twijffelmoedigheidt / wanhoop.

Desphereren, wanhoopen / twijffelen / vertwijffelen.
Despiciëren, versmaaden / verachten / afzien.
Desplaisant, onvermaakelijk / onbehaaghlijk / wanbehaaghlijk.
Desplaisir, onvermaak / wanbehaaghen / onbehaaghen.
Despravatie, verslimmering.
Despraveren, verslimmeren.
Despoticaal, overheerdt.
Dessacratie, ontheyliging.
Dessacreren, ontheiliighen.
Deslaiseren, ontblooten / ontneemen.
Dessein, opzet / voorneemen / toelegh.
Dessert, nagherecht.
Destacheren, lósmaaken / afhechten.
Destinatie, schikking / bestemming / bestelling.
Destineren, schikken / bestellen.
Destituëren, ontzetten / verlaaten / verstellen / versteeken.
Destituut, versteeken.
Destitutie, verlaating.
Destour, drap / omwegh.
Destourneren, afwenden.
Destructie, verdelghing / vernieling / verwoesting.
Destructijf, verdelghelijk / vernielijk / verwoestelijk.
Destruëren, verdelghen / vernielen / verwoe-

woesten.

Desunieren, onteenighen/van een scheiden.

Delacheren, lósmaaken/afbinden/afhech-
ten/

Detectie, ontdekking.

Detegeren, ontdekken.

Detenteren, onthouden/ophouden/ hou-
den.

Detentie, ophouding/vasthouding/ghe-
vangenhouding/bekommering/be-
slagh/handtopleggthing.

Deterioratie, verarghering/verslimming.

Deterioreren, verslimmen/verargheren.

Determinatie, afpaaling/besluit/bepaa-
ling/afsteeksel.

Determineren, afpaalen/besluiten/bepaa-
len.

Detestatie, afschrik/verfoeping/afzwee-
ring/vloek.

Detesteren, afzweeren/afghrúwen.

Detineren, ophouden/onthouden/vasthou-
den/bekommeren/handtopleggthen/
beslaan.

Detorqueren, omwenden/omkeeren/ver-
draayen.

Detorsie, omkeering.

Detractie, aftrekking/onttrekking/ach-
terklap/opspraak/eerroovíng/korting.

Detracteren, Detraheren, aftrekken/onttrekken/ach-
terklappen.

Deturbatie, beroering/verwarring/af-
werping/afbonzing.

Deturberen, beroeren/ verwarren/afwerpen / afbonzen.
Devaliseren, struikrooven / stroopen.
Devalleren, neêrlaaten / afzinken / zakken.
Devanceren, voorghaan / voorkoomen.
Devancier, voorghanger / voorzaat.
Devastatie, verwoesting.
Devasteren, verwoesten / vernielen.
Deviatie, afweeghing / afdwaaling.
Devijs, zinspreuk.
Deviseren, kouten/ praaten/ ghesprek houden.
Devoir, plicht/plichtschuldt/naerstigheidt/ vlijt.
Devolatie, afvlieghing.
Devoleren, afvlieghen.
Devolveren, afwentelen/afróllen/ontwinden / afwinden.
Devolutie, ontwinding / afkoming.
Devoot, andachtigh / eerbiedigh.
Devoratie, opslokking / verslinding.
Devoreren, verslinden / opslokken / verzweighen.
Devotie, andaght.
Devotieus, andachtigh / Ghódtsdienstigh.
Devouëren, verlaaten / verbloeken.
Devoveren, toewenschen / toewyen.
Dexteriteyt, behendigheidt / ghezwindheidt.

D I.

Diabel, duivel: lasteraar/ beschuldigher/ anklaagher.
Diademe, koningskroon/ winsel/ hoofdtsiersel.
Diaken, armenverzórgher/kerkendienaar/dienaar.
Diacony, dienaarschap/armenverzórgherschap.
Dialect, wijze van uitspraak / taaluitspraak.
Dialectica, reedenkonst / reedenkavelïng.
Dialogus, tweespraak / samenspraak.
Diameter, middellijn/ midstreep.
Diaphragma, middelschót/afschutsel/middelrift.
Dictamen, voorspelling / voordichting.
Dictateur, hooghghezaghhebber / opperhooghdt/ opperbevelhebber.
Dicteren, bewoorden / voorstellen / voordichten / dichten / voorzegghen.
Dictionaris, woordtboek / woordtschat.
Dictum, spreuk / zeghwoordt / spreekwoordt / 't ghewijsde / 't ghewezene/ vonnis.
Diëte, eetreeghel/ eetghemak/ leefmaat.
Dieteren, eetreeghel houden.
Diffamateur, naamschender/ eerroover.
Diffamatie, eerrooving / naamschennis.
Diffameren, eerrooven / onteeren / achterklap-

klappen/ saamrooven.
Different, verschilligh: verschil.
Differentie, verschil / onderscheidt / verscheidenheidt. (schillen.
Differeren, uitstellen / verscheelen / ver-
Difficil, zwaar/moeyelijk/zwaar om doen.
Difficulteit, zwaarigheidt/zwaardoenlijkheidt.
Difficulteren, zwaarigheidt maaken.
iffident, wantrouwigh.
Diffidentie, wantrouw/ ongheloof.
Diffideren, wantrouwen.
Diffinitie, bepaaling/ uitbeelding.
Diffinieren, binden / bepaalen/ uitbeelden.
Diffinitif, bepaaldelijk.
Difform, leelijk/ mismaakt.
Difformiteit, leelijkheyt/ misмaaktheidt.
Diffringeren, verbreeken.
Diffugeren, afvlieden / ontvluchten.
Diffunderen, verghieten/ verplengen/uitspreiden.
Diffusie, verplenging / uitspreiding / vergieting.
Diffúús, wijdtloopigh/wijdtuitghespreidt.
Digereren, verdouwen / verteeren.
Digestie, verdouwing
Digniteit, waerdigheidt/ waerdy/ anzien/ staat.
Digressie, buitentredt / uitspanning / uitstapping/aftreeding/buitenslagh/zijdghang/uitloop/uitweiding/ buitenreeden/

den / uittreeding / uitwandeling.
Dijudicatie, achting / onderscheiding / onderkenning.
Dijudiceren, onderscheiden / oordeelen.
Dilaberen, verghaan / verballen.
Dilay, uitstel / sleeping / vertoef.
Dilaijeren, uitstellen / sleepende houden.
Dilapidatie, verslemping.
Dilapideren, verquisten / doorbrengen / verslempen.
Dilatatie, uitspanning / wijdtmaaking.
Dilateren, uitspannen / wijdtmaaken.
Dilatie, uitstel / uitstelling / opschorting.
Dilatoor, uitstelligh.
Dilectie, liefde / keure / verkiezing / lieving.
Diligent, naerstigh / vlijtigh / ghaauw.
Diligentie, naerstigheidt / vlijt.
Diligenteren, benaerstighen.
Diligeren, liefhebben / lieven.
Diliratie, raaskalling.
Dilireren, raaskallen.
Diluëren, afspoelen / overspoelen: oplóssen.
Diluvie, overwatering / overspoeling / ondervloeping / zondvloedt / watervloedt.
Dimembreren, ontleeden / afsnijden.
Dimensie, afmeeting / meeting.
Diminuëren, verkleinen / verminderen.
Diminutie, verminderinge / aftrekking.
Diminutif, verkleinwoordt / verkleinnaam: verkleinende.
Dimissie, ontslaaghing / verplaating.
Dimit-

Dimitteren, byplaaten / bystellen / ontslaan / verlaaten / laaten ghaan / afleg-ghen.
Dimotie, verdrijving / afwending.
Dimoveren, verdrijven / afwenden.
Diphthong, tweeklank.
Direct, rechtsweeghs / reeghelrecht / rechtuit / recht toe / rechtsch / rechtstreeks / lijnrecht.
Directeur, bestierer / bewindthebber.
Directie, bestiering / beleidt / richting.
Directelijk, richtelijk / rechtelijk / reeghel-recht.
Direptie, ontrukking / plondering / rooving.
Dirigeren, bestieren / stieren / beleiden / richten / bevoeghen.
Dirimeren, scheiden / afscheiden / ontdoen.
Diripiëren, ontrukken / plonderen / berooven / steelen.
Disaffectie, onghunst / ongheneeghenheidt.
Disavantage, nadeel.
Disavoueren, afstemmen / teeghenstemmen.
Discant, boven-zang.
Discanter, bovenzangzinger.
Disceptatie, krakkeel / reedenkaveling.
Discepteren, krakkeelen / twisten.
Discerneren, onderscheiden / onderkennen.
Discerperen, verscheuren.
Discinderen, doorsnijden / ontleeden.

Dis-

Discipline, leering/tucht/onderwijs/oeffening/onderwijzing.
Discipul, leerling/schoolier.
Discommodatie, ontrieving.
Discommoderen, ontrieven.
Discontinuatie, afbreeking/uitscheiding.
Discontinueren, afbreeken/uitscheiden.
Discoord, tweedraght/oneenigheidt/tweespalt/verschil.
Discordantie, twiststemming/wanstemming/verscheel.
Discorderen, verscheelen/twisten.
Discourageren, moedt beneemen/ontmoedighen.
Discouragie, onmoedigheidt.
Discoureren, reedeneeren/reedenvoeren.
Discours, reedenvoering/reedeneering/reeden/praatjen.
Discourtois, onheusch/onbeleefdt/boersch.
Discourtoisie, onheuscheidt/onbeleefdtheidt/boerscheidt.
Discredit, wangheloof/wanvertrouwen.
Discreet, bescheiden.
Discretelijk, bescheidelijk/wijslijk/voorzichteighlijk.
Discretie, bescheidenheidt/onderscheiding/verstandigheidt.
Discretif, scheidende.
Discrepantie, verschil/verscheeling/verscheidenheidt.
Discreperen, verscheelen.

Dicussie, uytdrijving/ verdrijving.
Discutieren, uytdrijven/ verdrijven/ verstooten.
Disert, bespraakt/ welspreekende/ openbaar.
Disgratie, onghunst/ onghenade.
Disjunct, verdeeldt/ ghedeeldt/ lós.
Disjunctie, scheiding/ verdeeling.
Disjunctif, schiftigh.
Disjungeren, ontkóppelen/ schiften/ scheiden.
Dislocatie, ontplaatsing/ verstuiking.
Disloqueren, verplaatsen/ ontplaatsen/ ontleeden.
Disordre, wanórdre/ verschil/ verwerring.
Dispareren, verdwijnen.
Dispariteit, ongheluijkheidt/ onpaarigheidt.
Dispensatie, uitdeeling/ bedeiling/ ontslagh/ bijgheeving.
Dispenseren, bijgheeven/ uitdeelen/ schikken/ ontslaan.
Dispensier, schafmeester/ uitdeeler.
Dispergeren, verspreiden.
Dispersie, verspreiding.
Dispiciëren, afschouwen.
Displiceren, mishaaghen.
Dispoliatie, plondering.
Dispoliëren, plonderen/ berooven.
Disponeren, schikken/ beschikken/ stellen/ voorbereiden/ bestellen/ bevoeghen.
Dispoost, wel ghesteldt/ ghezondt/ wel te pas.

Dispositie, schik/schikking/ bestel/ beschik/ ghesteltenis / beschikking/ beleeding/ ordening/ stelling.
Dispositijf, beschikkelijk/ bestellighlijk.
Disproportie, onghelijkheidt/ oneevenreedenheidt / wanschapenheyt / wanstelligheidt.
Disputatie, reedenweeghing/reedenstrijdt/ twistreeden / kibbeling.
Disputeren, reedenweeghen / reedenstrijden/ twist-reedenen/ zintwisten.
Disreputatie, } verachting / wanaanzien.
Disrespect, }
Dissensie, verscheel/ strijdt / oneenigheidt.
Dissentie, tweedraght/ oneenigheidt.
Dissentiëren, oneens zijn / verscheelen.
Disscreren, reedeneeren / praaten / reedenkabelen.
Dissertatie, reedeneering.
Dissidie, tweedraght/ twist/ tweespalt/ oneenigheydt / krakkeel.
Dissimil, onghelijk.
Dissimilitude, onghelijkheydt.
Dissimileren, ongelijk maaken.
Dissimulateur, ontveinzer.
Dissimulatie, ontveinzing / veinzing.
Dissimuleren, ontveinzen / verbloemen.
Dissipatie, verstrooping.
Dissiperen, verstroopen / versprepen.
Dissoluyt, onghebonden/ lós.
Dissolutie, onghebondenheidt/ lóssigheidt/ on-

ontbinding / ontknooping.
Dissolveren, ontbinden/ lós maaken/ ontknoopen.
Dissonant, wanluidende.
Dissonantie, wangheluidt/ onklank/ wanklank.
Dissoneren, wanluiden / wanklinken.
Dissuaderen, ontraaden / afmaanen.
Dissuasie, ontraading.
Distantie, tusschenheidt/ wijdte/ afstandt/ tusschenwijdte.
Distenderen, uitspannen / uitrekken.
Distentie, uitspansel/ uitspanning.
Distemperantie, onghemaatighdheidt.
Disteren, afstaan.
Distillateur, waterbrander / ghebrandtwatermaaker.
Distillatie, afzijping/ waterbranding.
Distilleren, afdruipen/ afzijpen/ waterbernen.
Distinct, onderscheiden.
Distinctie, onderscheiding.
Distinguêren, onderscheiden.
Distorqueren, ombuighen/ verdraaien.
Distorsie, verdraaping.
Distort, verdraaidt/ gheboogen.
Distract, afghetrokken/ van een ghetrokken.
Distractie, aftrekking / van een trekking/ verkooping / scheiding.
Distraheren, aftrekken / van een trekken / verkoopen.

Distri-

Diſtribuant, omdeeler.
Diſtribueren, omdeelen/ verſpreiden/ verdeelen.
Diſtrubuteur, omdeeler/ uitdeeler.
Diſtributie, verſpreiding omdeiling/ verdeeling/ uitdeeling
Diſtrict, begrip/ rechtsmacht/ beſtek.
Diſturbatie, verſtooring, ontroering.
Diſturberen, verſtooren.
Ditto, die ſelve/ dat ſelve/ op de zelvighe dagh; ghezeidt.
Divers, ongheliik/ onderſcheiden/ verſcheiden.
Diverſelijk, verſcheiden maalen/ veelvoudeliik/ verſcheidenliik
Diverſie, afwending/ verandering.
Diverſiteit, verſcheidenheidt.
Diverſificeren, veranderen/ verſcheiden maaken
Diverteren, afwenden/ ontwenden/ verleiden/ afleiden/ ter zijde afghaan.
Divideren, ſcheiden/ verdeelen/ ſchiften.
Divin, ghódliik.
Diviniteyt, ghódliikheidt.
Divinatie, waarzegghing.
Divineren, waarzegghen/ ghiſſen/ raaden.
Diviſeren, reedeneeren/ kouten/ ſnakken.
Diviſeur, deeler.
Diviſie, deeling/ ſchifting/ ſcheiding/ verdeelteeken/ onderſcheiding.

Divor-

Divortie, echtscheiding.
Divulgatie, ruchtbaarmaaking / voortzegghing / ghemeenmaaking.
Divulgeren, ghemeen maaken / ruchtbaar maaken/verspreiden/verbreiden.

D O.

Doceren, leeren/ leeraaren / onderwijzen/ doen blijken.
Docile, leerzaam.
Dociliteit, leerzaamheidt.
Doctor, leeraar / onderwijzer / arts / artzenpgheleerde.
Doctoral, leeraarlijk/ meesterlijk.
Doctrine, leere / leering / tucht / onderwijzing.
Document, leerstuk / bewijzing / betoogh.
Dodane, steene beer.
Dogma, leerstuk.
Dogmatiseren, voortleeren / leerlingen maaken.
Doleancier, beklaagher.
Doleantie, treuring / bedroefdheidt/ weeklaght / beklagh.
Dolent, droevigh / treurigh.
Doleren, treuren/klaaghen/klaght inbrengen / beklaaghen.
Doleur, droefheidt / smerte / pijn.
Doleus, loos / listigh.
Domage, schade/ nadeel.
Domeinen, landts inkomsten/ heerlijkheeden/

Domeinen, landts inkomsten/heerlijkheeden / heeren inkomsten.
Domestijk, huisghenoot/behuist/huisluk/inheemsch.
Domicilie, woonsteede/ woonplaats/woonïng / maalsteede.
Dominateur, doozbzenger/ slampamper/ guistghoedt : heerscher.
Dominatie, heerschappy/heersching/heerschapping.
Domine, heer / pzeekheer.
Domineren, heerschen / beheeren / heerschappen.
Dominie, heersching / ghebiedt / heerschappy : eygendom.
Donatie, ghifte/ gheschenk/ schenking.
Doneren, schenken / beschenken.
Dorseren, achteropschzijven.
Dos, dote, douarie, bzuidtschat/ mózghenghaaf / bzuplófsghaaf / huwlijks ghoedt.
Dose, artzenymaat / artzenyghift.
Dosseren, achteropschzijven.
Doteren, beghaaben/ beghiften / ten huwlijk gheeben/ bzuidtschat gheeben.
Döuarie, weeduwbezit / weeduwghift.
Döuagiere, } bzuchttrekkende weduw.
Döuariere,
Döuagieren, lijftóchtenaaren / weeduwbzuchttrekken.
Doubleren, verdubbelen.

Douleur, pijn / smert.
Dousain, twaalf / twaalftal.

D R.

Dragant, boksdoorn.
Dragee, zuikergebak.
Dragon, slangkruidt.
Dragma, vierendeel loots.
Draperye, lakenhandel / lakenwerk / lakenmaakery.
Drapier, wolleweever / lakenweever.
Drapieren, lakenmaaken / wolleweeven.
Dressēren, toerechten / opstellen / toestellen / oprichten / afrechten.
Dressoir, antichtbank.

D U.

Dubitabel, twijffelbaar.
Dubitatie, twijffeling / dubbing.
Dubiteren, twijffelen / dubben.
Duc, hertógh.
Düel, kamp / tweestrijdt / tweeghevecht / tweekamp.
Duo, twee / tweezang.
Duplicatie, verdubbeling / dubbeling.
Dupliceren, dubbelen / tweevoudt maaken / dubbel antwoorden / ten tweeden antwoorden.
Duplijk, weederantwoord / tweevoudt / dobbelantwoordt / tweede antwoordt / naweer.
Durabel, duurzaam.

Duratie, duuring/
Duwarien, mórghenghaaven.

DY.

Dysenterie, doorloop / roode loop / bloedtghang.

EB.

EBrieteit, dronkenschap.
Ebullitie, uitborteling/ overkooking/ uitzieding/ ophooking.
Ebullieren, uitkooken/ uitzieden / opkooken / overkooken.

EC.

Ecclesiastijk, kerkelijk/ gheestelijk.
Ecclesie, kerk / ghemeente.
Ecclypseren, verduystert worden/taanen.
Ecclypsis, verduistering/mangel/ ghebrek/ taaning / lichtghebrek/ zonduister / maanduister.
Echo, weêrghalm / weêrklank/ weêrghe- (luidt.
Ecouleren, vloeyen / vlieten / uitvloeyen / weghvloeyen.

ED.

Ederen, uitgheeven / openbaaren / voortbrengen/ ghemeinmaaken/ verkondighen/ verklaaren.
Edict, ghebódt/ ban/ weetghebódt/ afkon-

 ding/

ding / bevel.
Edificant, bouwer.
Edificatie, bouwing / stichting.
Edificeren, timmeren / huis bouwen.
Edificie, ghebouw / timmering / ghesticht.
Editie, uytgheeving / druk / afschrift gheeving / ghemeinmaaking / verkondighing.
Educatie, opvoeding.
Educeren, uitleiden.
Eductie, uitleiding.

E F.

Effaceren, uitveeghen / uitwissen.
Effaroucheren, verwilderen / verbijsteren.
Effect, daadt / werk / ghewrócht / volmaaking / volbrenging / voleinding / uitwerksel / werkvrucht / maaksel:
Effect *sorteren*, standt ghrijpen.
Effectie, uitwerking.
Effectif, werklijk / werkighlijk / uitwerkigh.
Effectivement, uitwerkelijk.
Effectueel, uitwerkelijk.
Effectuëren, te weegh brengen / uitwerken.
Effeminatie, verwijving.
Effemineren, verwijven.
Efficacie, kracht / werking / werkelijkheidt / uitwerking / uitwerklijkheidt.
Efficientie, uitwerkendheidt / uitwerking.

Efficiëren, te weegh brengen / maaken / uitwerken.
Effictie, verdichting / verziering.
Effigie, afbeeldsel / nabootsing / uitbeeldsel.
Effingeren, verdichten / verzieren.
Efforceren, onderwinden / pooghen.
Effort, pooghing.
Effractie, breeking.
Effringeren, uitbreeken / doorbreeken / breeken.
Effrayeren, } verschrikken / verbaazen.
Effroyeren, }
Effugeren, ontvlieden / ontvluchten / ontloopen.
Effugie, uitvlucht.
Effunderen, uitghieten / plengen.
Effusie, uitstorting / plenging / uitghieting.

E G.

Egaal, eevenghelijk.
Egayement, verbrolijking.
Egayëren, verbrolijken / verblijden.
Egaleren, eevenghelijk maaken / eevenen / eevenaaren.
Egaliseren, } ghebreeken / behoeven.
Egeren, }
Egaliteit, eevenghelijkheidt.
Egredieren, uitghaan / buiten ghaan.
Egressie, uitghang.

E J.

Ejaculatie, uitwerping / uitschieting.

 Ejacu-

Ejaculeren, uitwerpen / uitschieten.
Ejectie, uitwerping.
Ejicieren, uitwerpen / verwerpen.

E L.

Elaboratie, uitwerking / bearbeiding.
Elaboreren, uitwerken / bearbeiden.
Elaberen, doorslippen / ontslippen.
Elatie, verheffing.
Electie, verkiezing.
Electuarie, slikking / lekkerny / likking / slikgheneesmiddel / slikartzeny.
Elegant, aartigh / uitneemend / uitsteekend.
Elegantie, aartigheidt / fraaiheidt.
Elegie, treurzang / treurliedt / klaght.
Element, hoofdtstóf / beghinsel.
Elementair, hoofdtstóffigh.
Elevatie, verheffing.
Eleveren, verheffen / oplichten.
Eliceren, uitlókken / uitvinden / haalen / uittrekken.
Elideren, uitdrijven / uitstooten.
Eligeren, uitkiezen / verkiezen / uitleezen.
Elisie, uitdrijving.
Elocatie, verhuuring / uitbesteeding.
Eloceren, verhuuren / uitbesteeden.
Elocutie, uitspraak / bewoording.
Eloquent, welspreekend / taalvaerdigh.
Eloquentie, welspreekendheidt.
Eloqueren, uitspreeken.

Elucidatie, verklaaring.
Elucideren, verlichten/ verklaaren/ helderen.
Eluderen, bespótten / uitstrÿken / te loor stellen.
Eluëren, afspoelen / uitwasschen.
Elusie, bespótting / uitstrÿking.
Elutie, afwassching / afspoeling.

EM.

Email, } doorvlamsel / brandt-
Emailjeersel, } verw.
Emailleren, doorvlammen / brandtschilderen.
Emanatie, uitvloeping.
Emancipatie, handtlichting / vrystelling.
Emanciperen, overgheeven / vryeighenen/ vrymaaken/ vrystellen/handtlichten/ uit de macht laaten.
Emaneren, uitgheeven / uitkomen / uitvloepen.
Emballeren, inpakken.
Embarasseren, inmengen/ indringen/ verwarren/ inwikkelen.
Embarquement, inscheeping.
Embarqueren, inscheepen.
Embarreren, doorrÿghen / doorsteeken.
Embleme, beeldtwerk / zinspreuk.
Embraseren, ontsteeken / ontsonken / in brandt steeken.
Embrasseren, omarmen / omhelzen.

Embrouilleren, verwarren / belemmeren/ beslommeren/
Embuſcade, verſpieding / laaghleggħing/ belaaghing.
Emendatie, verbeetering.
Emenderen, verbeeteren.
Emergentie, opwelling.
Emergeren, opwellen/ opzwemmen.
Emerſie, opzwemming / opwelling.
Emigratie, verhuizing.
Emigreren, verhuizen.
Eminent, uitſteekende/ verheeven.
Eminentie, uytſteekendheidt / voortreffelijkheidt.
Emineren, uitſteeken / overtreffen.
Emiſſaris, uytghezondene. (ding.
Emiſſie, afvaerding / uitlaating / afzen-
Emitteren, afzenden/ uytgheeven/afvaerdighen.
Emollieren, verzaghten/weeken.
Emollitie, verzaghting/ weeking
Emologatie, voor ghoedt kenning.
Emologeren, voor ghoedt achten / voor ghoedt kennen.
Emolument, ghenót / ghewin / baat/ nut/ vrucht / voordeel.
Empareren, bemaghtighen.
Empeſchement, beletſel / verhindering.
Empeſcheren, beletten / verhinderen.
Empeſcheur, beletter
Emphaſe, nadruk/ kraft.

Em-

Empieteren, inklaauwen / inneemen.
Employ, besteeding / anlegghing / beezigheidt / anwending / dienstghebruik.
Employeren, besteeden / anlegghen / beezighen / anwenden.
Emportatie, ontvoering / weghbrenging.
Emporteren, ontvoeren.
Emptie, koop / kooping.
Emulateur, naapveraar.
Emulatie, afghonst / ondergħaaning / vólghzucht / vólghyver / naaryver.
Emuleren, ondergħaan / op de voet vólghen / naaryveren / wanghunnen.
Emundatie, reinighing / zuivering.
Emunderen, reinighen / zuiveren.

E N.

Enarratie, vertelling.
Enarreren, vertellen / verhaalen.
Enclaveren, bepaalen / insluyten / inspijken.
Encourageren, anmoedighen.
Endorsement, Endossement, } afteropschrijving.
Endosseren, achteropschrijven / achteropstellen / op de rugh teikenen.
Endureren, verdraaghen / dulden / lijden.
Energie, kraft.
Enervatie, ontzeenuwing.
Enerveren, ontzeenuwen / krachteloos maaken.
Enfantery, voetvólk.
En fin, eindelijk.

Enfreinte, verbreeking.
Engageren, verpanden / inwikkelen.
Engien, werktuigh / ghereedtschap; bólwerk / vest.
Engienieur, vestbouwer / sterktebouwer / bólwerkmaker / vernufteling.
Enleveren, opheffen / optillen / opbeuren / schaaken.
Ennuyeren, verdrietigh maaken.
Ennuyeux, verdrietigh.
Enodatie, ontknooping.
Enoderen, ontknoopen.
Enorm, wanstalligh / ongeschikt / onmaatigh.
Enqueste, onderzoek.
Enquesteren, onderzoeken / ondervraaghen.
Enrolleren, opteekenen / op de ról zetten.
Entameren, ontghinnen / beghinnen / aanvangen.
Entenaille, inwendighe strijkhoek.
Enterinement, gestaading / ghoedtkeuring.
Enterineren, ghestaaden / ghoedtkeuren.
Enthusiasme, gheestdrijvery.
Enthusiast, gheestdrijver.
Entrecours, tusschenhandel / onderhandeling / tusschenloop.
Entree, intreede.
Entremets, tusschen gherecht.
Entrepreneren, by de handt neemen / onderneemen / onderwinden..
Entreprinse, anslagh / voorneemen / verrassing.

Enudatie, ontblooten.
Enuderen, ontdekken / ontblooten.
Enumeratie, optelling.
Enumereren, antellen / optellen / toetellen.
Enuntiatie, uitspraak / uitspreeking.
Enunciëren, openbaaren / uitspreeken / uiten.
Envelopperen, inwenden / inwikkelen.
Envie, nijdt / wanghunst.
Envoy, bezending.
Envoyé, ghezondene.
Envoyeren, toezenden / zenden.

E P.

Epigramma, Epigraphe, } opschrift / overschrift / puntdicht / byschrift.
Epilepsie, vallende ziekte.
Epiphanie, drykoningendagh / verschijning.
Epistel, zendbrief.
Epitaphe, grafschrift.
Epitome, verkortsel / kort beghrijp.
Epulatie, ghastmaaling.
Epuleeren, brassen / ghastmaalen.

E Q.

Equaal, eevenghelijk.
Equaliteyt, eevengelijkheidt / ghelijkheidt / eevenheydt / billikheidt.
Equanim, ghelijkmoedigh.
Equanimiteyt, ghelijkmoedigheidt.

Equatie, eevengheljjking/ vereevening/eevening.
Equeren, effenen / ghelijkmaaken.
Equinoctiaal, nachteeveningskring.
Equinoctie, nachteevening.
Equipage, uitrusting/ ghewandt / uitreeding.
Equipage-*meester*, uitrustmeester.
Equiparatie, verghelijking.
Equipareren, verghelijken.
Equiperen, uitrusten / uitreeden.
Equipollent, ghelijkmaghtigh.
Equipollentie, ghelijkmaghtigheidt.
Equipolleren, ghelijkmaghtigh zijn.
Equitabel, billijk.
Equitatie, te paerdt rijding.
Equiteren, te paerdt rijden.
Equiteit, billikheidt.
Equivalent, ghelijkwaerdigh/ eevenwaerdigh.
Equilentie, ghelijckwaerdigheidt.
Equivaleren, ghelijk ghelden / eevenwaerdigh zijn.
Equivocq, dubbelzinnigh.
Equivocatie, woordtspeeling / ghelijke benaaming.
Equivoceren, woordtspeelen.

E R.

Eradicatie, uitrooping.
Eradiceren, uitroopen/ ontwortelen.

Erect,

Erect, opgherícht / recht.
Erectie, oprechting.
Ereptie, ontrukking.
Ergo, derhalven / zodan.
Erigeren, oprеghten / opheffen.
Eripiëren, uitrukken/ ontrukken/ ontneemen.
Eroderen, uitknaaghen / etsen.
Erogatie, uitdeeling / uitgheeving.
Erogeren, uitdeelen/uitgheeven/besteeden.
Erosie, uitknaaghing.
Erraten, missagen.
Erreren, missen / dwaalen.
Erreur, dooling/ missing/ dwaaling.
Erroneus, dwaaligh/ doolende.
Erudieren, onderwijzen.
Eruditeyt, beschaafdheidt/ gheleerdheidt.
Erueren, opdelven.
Eruptie, uitbreuk / uitval/ uittóght.

E S.

Escadron, krijghsbende / krijghshoop.
Escalade, ladderaanslagh / beklimming.
Escarpe, beschoeping, beschoepsel/ sluper/ veltteiken.
Eschappade, ontsnapping.
Eschapperen, ontsnappen/ ontkomen.
Eschaufferen, verwarmen/ verhitten.
Esclairciſſement, verklaaring.
Esclandre, oneer / eerquets.
Esclatteren, schetteren / uptblikken.

Escor-

Escorte, gheley.
Escorteren, gheleiden.
Esgal, ghelijk / eeven.
Esgaleren, eevenen.
Eslargeren, verwijden / uitbreiden.
Eslevatie, opheffing / optilling / opbeuring.
Esleveren, opheffen / optillen / opbeuren.
Esloigneren, verwijderen / verbreemden.
Esmotie, beroering / beroerte.
Esnervatie, ontzeenuwing.
Esnerveren, ontzeenuwen.
Espargne, Espergne, verspaaring / zuinigheidt / spaarpót.
Espaule, schouderdoek; schouder.
Esplucheren, uitpluizen.
Esquadre, Esquadron, hooftghedeelte / wijk / slaghórde.
Esquiperen, *zoekt* Equiperen, enz.
Esquinantie, keelziekte / ghórghelziekte.
Essay, proef.
Essayeren, proeven / bezoeken.
Essayeur, proever / bezoeker.
Esse, weezen.
Essentie, weezen / weezendheidt.
Essentieel, weezendlijk.
Essue, *zoekt* Erve.
Estim, achting / waerde.
Estimatie, achting / waerdeering.
Estimeren, achten / waerdeeren / schatten.
Estrapade, wipping / wipstraffe.

Eter-

ET.

Eterniferen, vereeuwighen/eeuwighmaaking.
Eterniteyt, eeuwigheidt.
Etiopie, moorenlandt.

EU.

Euangelie, enz. *zoekt* Evangelie, enz.
Eucharistie, dankmaal / dankzegghing / dankoffer / avondtmaal / nachtmaal.
Euphonie, zoetluidendheidt / welluidendheidt.

EV.

Evacuatie, leedighing / uitvaaring / uitruiming / ontruiming.
Evacuëren, leedighen / ontleedighen / ontruimen.
Evaderen, ontghaan / ontsnappen.
Evagatie, uitwijking / uitweiding.
Evageren, uitwijken / zwerven/ uitzwerven / uitweiden.
Evaluatie, waerdeering.
Evaluëren, waerdeeren.
Evanefceren, verdwijnen.
Evangelier, blijtijdingzinger / blijdeboodschapzinger.
Evangelist, blijdetijdingschrijver.
Evangelium, blijtijding/ blijde boodtschap.
Evangelizeren, blijde boodtschap brengen.
Evaporatie, opdamping / uitwaassemĭng.
Evaporeren, uitwaassemen / uitdampen/ opdampen.
Evasie, ontsnapping / ontkoming / ontvluchting.

Evel-

Evelleren, uittrekken / uitplukken.
Evenement, gheschieding / voorval / ghebeuring / uitkomst.
Eveniëren, geschieden / ghebeuren / overkomen / voorvallen.
Eventilatie, uitwanning.
Eventileren, uitwannen / uitsnuffelen.
Everfie, uitrooping / verwoesting.
Everteren, verkeeren / omkeeren / uitrooijen.
Evertuëren, pooghen / zijn best doen.
Evident, opentlijk / schijnbaarlijk / blijkelijk / klaar / ooghschijnlijk / openbaarlijk.
Evictie, uitwinning / afwinning / bewijzing.
Evidentie, schijnbaarheidt / klaarblijklijkheidt.
Evinceren, afwinnen / uitwinnen / overtuigen / bewijzen.
Evitatie, schuwing / mijding.
Eviteren, mijden / schuwen / vermijden.
Evocatie, uitroeping / verdaaghing / overdaaghing / voor hoogher recht trekking.
Evoceren, uitroepen / beroepen / ontbieden / voor hoogher recht trekken.
Evolveren, ontróllen / ontwinden / doorleezen.
Evolutie, ontvouwing / ontwinding / ontrólling.

Evo-

Evomeren, uitspouwen/ uitbraaken.
Evomitie, uitbraaking.
Evulsie, uitrukking/ uyttrekking.

E X.

Exact, doorwróćht/ naauwkeurighlijk.
Exacteur, schatter/ schattingeyscher/ gheldt afperffer.
Exactie, afeisching/ schatting/ onrechtmaatighe schatting/ gheldt afpersfing/eisch/ afeissching/ uitvoering/ verjaaghing.
Exactioneren, schatten/afeisschen/afperssen/ overschatten.
Exaggerateur, verghrooter.
Exaggeratie, verghrooting/ ophooping.
Exaggereren, verghrooten/ ophoopen.
Exagitatie, oeffening/ queliing.
Exagiteren, oeffenen/ omleiden/ quellen.
Exaltatie, verhooghing/ verheffing.
Exalteren, verhoogen/ verheffen/ prijzen.
Examen, Examinatie, uitvórsching/ proef/ondervraaghing onderzoek/toets.
Examinateur, onderzoeker/ ondervraagher/ navórscher/ toetser.
Examineren, uitvórschen/ ondertasten/ toetsen/ onderzoeken/ beproeven/ ondervraaghen.
Exasperatie, verbittering/ verghramming/ ontsteeking/ ophitsing/ scherpmaaking/ zuurmaaking.

Exaspereren, vergrammen / vergrimmen / verbitteren / ontsteeken / noopen / ophitsen; scherp maaken / rouw maaken.

Exauceren, Exaudieren, } uithooren / verhooren.

Exauditie, verhooring / upthooring.

Excandescentie, vergramming / ghloeping.

Excandesceren, toornigh worden / zich vergrammen / ontsteeken; ghloepend worden.

Excederen, te boven ghaan.

Excellent, uitneemend / uitsteekend / voortreffelijk.

Excellentie, voortreffelijkheidt / uitsteekendheidt.

Excelleren, uitsteeken / overtreffen / uitmunten.

Except, uitghenomen / uitghezonderdt.

Exceptie, uitneeming / verzet / uitzondering / uitreeghelinq / uitvlucht.

Excerneren, uitziften / uitdoen / ziften / teemsen.

Excerperen, uitneemen / uitplukken / uittrekken / uitleezen.

Exces, overdaadt / overmaat / verschil / uitwijk.

Excessif, overdaadigh / overstalligh / onmaatigh.

Excideren, uithouwen / uitsnijen / uitvallen / te buiten ghaan.

Excys,

Excys, *zoekt* Accys.
Excysenaar, *zoekt* Accysener.
Excipient, uitvluchtneemende/ verzetter:
Excipiëren, uitneemen/ uitzonderen / uitvlucht neemen / verzet voorwenden.
Excitatie, opwekking / prikkeling.
Exciteren, anporren / anritsen/ opwekken.
Exclamatie, uitschreeuwing / uitbarsting.
Exclameren, uitschreeuwen / schreeuwen.
Excluderen, uitsluiten / uitweeren.
Exclus, uitghewweerdt / uitgheslooten / onbeghreepen.
Exclusie, uitsluiting / verstek.
Excogitabel, uitdenkelijk.
Excogitatie, uitdenking.
Excogiteren, bezinnen / verzinnen / uitdenken.
Excoleren, oeffenen / opmaaken/ hermaaken / opboetsen / vertieren.
Excommunicatie, ban / kerkban / uitsluiting uit de Ghemeente/ verwaating.
Excommuniceren, bannen/ uitsluiten / verwaaten.
Excoriatie, villing / schending.
Excorieren, villen / de huidtaftrekken.
Excrement, uitwerpsel / vuiligheidt.
Excrescentie, uitwas / quabbe.
Excretie, uitwerping.
Exculperen, ontschuldigen / verschoonen.
Excurreren, uitloopen.
Excursie, uitlooping / uitval.

Excu-

Excusabel, verschoonbaar/ verantwoordelijk / verschoonelijk.
Excusant, verschooner / ontschuldigher.
Excusatie, Excuse, ontschuldighing / verantwoordighing / verschooning.
Excuseren, ontschuldighen / verschoonen.
Excuseur, ontschuldigher / verschooner.
Excussie, afdwinging / afpersing.
Excuteren, afdwingen / afpersen / uitschudden / uitslaan.
Execrabel, afghrijsselijk / vervloekelijk.
Execratie, afghrijzing / vervloeking.
Execreren, afghrijsen / vervloeken.
Executabel, verrichtelijk / uitrichtelijk / uytvoerelijk.
Executeren, uitrechten / uitvoeren / panden.
Executeur, uitrechter / uitvoerer / volbrenger / pander.
Executie, uitrechting / uitvoering / vordering / panding / volvoering.
Executoriaal, verrichtelijk / uitrichtelijk / uitvoerelijk.
Exempel, voorbeeldt / voorschrift / bybeeldt / byspel / staal / afschrift.
Exemplaar, afschrift / afdruksel / naschrift.
Exemplair, voorbeeldelijk / ten voorbeeldt strekkende.
Exempt, bevrijdt / vry / uitghenomen.
Exempteren, bevryen / uitzonderen.
Exemptie, bevryding / vrydom / uitneeming / uitzondering.

xe-

Exequeren, volbrengen/verrichten/uytvoeren/uitrichten/volvoeren/uitwerken.
Exerceren, } oeffenen/handthaaven/onderhouden/handelen.
Exerciteren, }
Exercitatie, } oeffening.
Exercitie, }
Exhalatie, uitwaassemіng/damp.
Exhaleren, uitwaassemen.
Exhaurieren, uitputten/uitmerghelen/uitzuipen/uitscheppen.
Exhausie, uitputting.
Exheredatie, onterving.
Exherederen, onterven.
Exhiberen, daar stellen/opwijzen/uitleeveren/bybrengen/voordraaghen/vertoonen/te voorschijn brengen/voor den dagh brengen/overleeveren.
Exhibitie, daar stelling/opwijzing/voordraaghing/vertooning/te voorschijn brenging.
Exhortatie, anmaaning.
Exhorteren, anmaaning/aanporren.
Exigentie, vereisching/eisch.
Exigeren, afeischen/afvórderen: uitjaaghen/volmaaken/volbrengen.
Exigue, ghering/klein.
Exileren, balling zijn.
Exilie, ban/uitbanning.
Exilieren, uitspringen.
Eximeren, uitkoopen/vrykoopen/bevryen/uitzonderen/uitneemen/uitbedingen.

Exis-

Existeren, daar zijn/ in weezen zijn / daadlijk zijn.
Existentie, daarweezing / weezendlijkheidt / zijnlijkheidt.
Exitie, einding/ onderghang/ uitghang.
Exitiaal, doodelijk / verderrend.
Exodus, uittóght.
Exondatie, overvloeping / uptvloeping.
Exonderen, overvloepen / uptvloepen.
Exoneratie, ontlasting / ontlaading.
Exonereren, ontlasten / ontlaaden / lóssen.
Exorabel, verbiddelijk.
Exoratie, verbidding.
Exorbitant, uitspoorigh / buitenspoorigh.
Exorbitantie, uitspoorigheidt.
Exorbiteren, 't spoor bijster zijn / buiten 't spoor ghaan.
Exorcisme, duivelban / duivelbanning / bezweering.
Exorcist, bezweerder / uitbanner / duiveljaagher.
Exorde, beghin / anvang / voorreeden / inleiding.
Exorderen, beghinnen / anheffen.
Exordie, anvang / inleiding / voorreden.
Exoreren, verbidden.
Exornatie, versiering / opproncking.
Exorneren, opproncken / uitrusten.
Expanderen, uitspannen / uitspreiden / ontvouwen.
Expansie, uitspanning.

Ex-

Expectatie, verwachting / ontbeiding.
Expecteren, verwachten / verbeiden.
Expectoratie, uitboezeming.
Expectoreren, uitboezemen / uitbraaken.
Expedient, afgherecht / vaerdigh / voordeeligh / ghevaarlijk / uitkomst / redderìng.
Expedientie, verbaerdighing / afvaerdighing.
Expediëren, redden / afvaerdighen / voldoen / ontwarren / verlichten / afhandelen / afdoen / ontlóssen / lós maaken.
Expeditie, redding / afvaerding / krijghstócht / verrichting / afhandeling.
Expelleren, uitdrijven / uitbóssen / uitstooten / verstooten.
Expenderen, overweeghen / betaalen / bekóstighen.
Expense, kósten / uitghift.
Experientie, ondervinding / uitvinding / ervaarenheidt.
Experiëren, uitvinden / ervaaren.
Experiment, ondervindsel / beproeffel.
Experimenteren, ondervinden / verzoeken.
Expert, ervaaren / onderzócht.
Expiateur, verzoener.
Expiatie, verzoening.
Expiëren, verzoening / herwyen.
Expilatie, plondering.

Expi-

Expileren, uitrooben / plonderen.
Expiratie, einding / uitghang / uitaassem-ming.
Expireren, eindighen / uitaassemen / den gheest gheeven : verstreeken zijn.
Explicatie, ontvouwing / uitlegghing.
Expliceren, ontvouwen / uitlegghen / ver-klaaren.
Exploict, uitwerking / te werk legghing / verrichting / tóght.
Exploicteren, uitwerken / uitvoeren.
Exploicteur, uitvoerer / uitwerker / ver-richter.
Explorateur, bespoeder / onderzoeker / navórsscher / ondersnuffeler.
Exploratie, onderzoeking / bespoeding.
Exploreren, bespoeden / onderzoeken / na-vórschen.
Exponeren, uitlegghen / verklaaren / voor-doen.
Exportatie, uitdraaghing.
Exporteren, uitdraaghen.
Exposeren, uitlegghen / verklaaren / voor-doen / te handeling legghen.
Expositie, uitlegghing / verbreeding.
Expostulatie, beklaaghing.
Expostuleren, beklagh doen / zich beklaa-ghen / doorneemen / doorstrijken.
Expres, uitdrukkelijk.
Expresseren, uitdrukken.
Expressibel, uitdrukbaar.

Ex-

Expressselijk, uitdrukkelijk.
Expressie, uitdrukking.
Exprimeren, uitdrukken / uitdouwen.
Exprobratie, verachting / verwijt.
Exprobreren, verwijten.
Ex professo, opentlijk / met voordacht / openbaarlijk.
Expugnabel, winnelijk / winbaar / inneemelijk.
Expugnateur, winner / ontweldigher / inneemer.
Expugnatie, bevechting / ontweldighing.
Expugneren, afwinnen / afstormen / ontweldighen / bevechten.
Expulseren, uitstooten / uitdrijven.
Expulsie, uytdrijving.
Expurgatie, uitzuivering / zuivering / reinighing.
Expurgeren, uitzuiveren / reinighen / zuiveren.
Exquireren, doorzoeken.
Exquis, Exquisit, } uitgheleezen / naauwkeurigh.
Exquisitie, doorzoeking.
Exsereren, voortdoen.
Extase, Extasie, } verrukking van zinnen.
Ex tempore, voor de vuist / op staande voet.
Extemporaal, intijdts / ghezwindt.
Extenderen, uitspannen / rekken / uitrekken /

ken / uitstrekken / uitbreiden.
Extensibel, uitspannelijk.
Extensie, rekking / uitstrekking / uitspanning / uitbreiding / uitghebreidheidt.
Extensif, uitghespannen / uitghebreidt.
Extenuatie, verkleining / verminderinge.
Extenueren, verkleenen / verminderen.
Exteren, voor handen zijn / uitstaan / te vinden zijn.
Extereren, uitwrijven / uitslijten.
Extergeren, uitwisschen.
Exterieur, uitwendigh:
Exterminateur, uitrooper / verdelgher / uitdrijver.
Exterminatie, uitrooping.
Extermineren, uitroopen / uitdrijven.
Extersie, uitwissching.
Extern, uitwendigh.
Extimateur, achter.
Extimatie, achting.
Extime, achting.
Extimeren, achten.
Extinctie, uitblussching.
Extingueren, uitblusschen / dooven.
Extirpateur, uitrooper.
Extirpatie, uitrooping.
Extirperen, uitroopen / afzetten / ontwortelen.
Extolleren, verheffen / verhooghen.

Extorqueren, afperssen / ontwringen / uitwringen.
Extorsie, afpersing / ontwringing / afdwinging.
Extract, uittreksel / kort beghrijp.
Extractie, uittrekking / uitbreiding; afkomst / gheslacht.
Extraderen, uitgheeven.
Extraditie, uitgheeving / overleevering.
Extraheren, uittrekken / uitrekken / verlangen / uitbreiden.
Extrajudicieel, buiten rechte.
Extraordinaris, ongheWoon / onghemeen / buiten ghewoonte / buitenghewoon / buitenghewoontigh.
Extravagant, uitspoorigh / hooghloopend / uitbondigh / uitheemsch / hooghghaande.
Extravagantie, uitspoorigheidt.
Extravageren, uit het spoor slaan / te buiten ghaan / uitspatten / uitspoorigh zijn.
Extreem, uitneemende / uitterste / uit der maaten / boven maaten.
Extremiteit, uitterste / uitterstheidt / uiteindigheidt / aalheidt / aaleinde.
Extriceren, ontwarren / redden.
Extruderen, uitstooten.
Extructie, opbouwing.
Extrueren, timmeren / opbouwen.
Extrusie, uitstooting.

Exue, uitghang / uittóght.
Exul, balling / banneling.
Exuleren, balling zijn.
Exulceratie, uitzweering.
Exulcereren, verzweeren / uitzweeren.
Exultatie, opſpringing.
Exulteren, opſpringen / huppelen.
Exundatie, overvloeping.
Exunderen, over vloeyen / uitloopen.

F A.

FAam, gherucht.
Fabel, vertelling / praatreeden / verdichtſel / klucht / verzierzel / ſprookje / quak.
Fabrica, timmering / bouwing / ghebouw.
Fabricatie, timmering / verziering / verdichting / bedenking.
Fabriceren, timmeren / verzieren / verdichten.
Fabrijk, werkmeeſter / bouwheer / roopmeeſter / gheboudichter / bouwmeeſter.
Fabuleus, beuzelachtigh / verdicht.
Face, ghezicht / anſchijn / anghezicht.
Facetieux, boertigh.
Facil, lichtdoenelijk / daadtvaerdigh.
Facilitatie, lichtmaaking.
Faciliteyt, daadtvaerdigheidt / lichtdoenlijkheidt.
Faciliteren, verlichten / licht maaken.
Facit, maakt / uitkomſt.
Facteur, zaakvoerer / bewindthebber / ghemagh-

maghtigde/koopmans handeldrijver.
Factie, rótting / t' zamenrótting.
Factieux, rótachtigh / oproerigh.
Factoor, *ziet* Facteur.
Factum, uitkomst / daadt / ghedaan.
Faculteit, vermoghen / vermoghenheidt / maght / kracht.
Faculteren, maght gheeven.
Facunde, welspreekendheidt; welspreekende.
Facundie, welspreekendheidt.
Failleren, ontbreeken / missen / bankrót speelen / achteruitvaaren / bankbreeken.
Faillissement, ontbreeking / vermissing / bankroet / bankroetspeeling / achteruitvaaring.
Fallacie, valscheidt / bedrieghlijkheidt.
Fallentie, bedrieghing.
Falsaris, valschaart / bedriegher / vervalscher.
Falsificatie, vervalsching.
Falsificeren, } vervalschen.
Falsifieren, }
Fameux, berucht / naamschendigh / bekendt / ruchtbaar.
Fameux libel, eerroovend schrift / naamschendend schrift.
Familiaar, huisghemeen / ghemeenzaam.
Familiariteyt, ghemeenschap / ghemeenzaamheidt.
Familie, ghezin / huizghezin.

Fantaseren, verbeelden / denken.
Fantasie, verbeelding / inbeelding / eighenzinnigheidt / zwerfghedachte.
Fantasme, Fantosme, schim / inbeelding / molik / bullebak / bijtebaauw / spook.
Fantastijk, byzinnigh / eighenzinnigh / vies.
Farce, klucht.
Farous, woest / dulkóppigh / baloorigh.
Fascheren, quellen / verdriet andoen.
Fascheux, verdrietigh.
Fascinatie, betovering.
Fascineren, betoveren.
Fastidie, walghing / zatheidt.
Fastidiëren, walghen / zat maaken.
Fastidieux, walghachtigh / verdrietigh / moepelijk.
Fataal, noodtschik / noodtschikkelijk / doodelijk.
Fatalien, dingdaghen / pleitdaghen / paaltijden / rechtdaghen.
Fataliteit, noodtschikking / noodtschikkelijk.
Fatigatie, vermoeping.
Fatigue, vermoeidtheidt.
Fatigueren, vermoepen.
Fagitabel, vermoepbaar.
Fatras, brabbeling.
Fatsoen, ghestalte / vórm / ghedaante / leest.
Fatsoeneren, vórmen / ghestalte gheeven.

Fa-

Fatum, noodtlót / noodtdwangh / noodtgheheim.
Faulte, faute, ghebrek / feil / verzuim.
Fausbourg, voorstadt.
Fausebreye, walghang / walvoet / laeghewal.
Fauseporte, heimelijke uitghang / sluipdeur.
Fausset, ghemaakte stem / veranderde stem.
Fauteur, ghunner / ghunstdraagher.
Faveren, beghunstighen.
Faveur, ghunst / hulp.
Favorabel, ghunstigh / ghoedtghunstigh.
Favorijt, ghunsteling.
Favoriseren, beghunstighen / ghunstigh zijn.
Favoriseur, beghunstigher.

F E.

Febre, koorts.
Febricitant, koortzigh.
Febriciteren, koorsigh zijn / de koorts hebben.
Februarius, sprókkelmaandt / blijde maandt / sprókkel.
Fecialen, Koninghs boden / Krijghs boden / Krijghverkondighers.
Fecond, vruchtbaar.
Feconditeit, vruchtbaarheidt.
Feconderen, vruchtbaar maaken.
Feit, daadt.

Feliciteit, welvaart/ voorspoedt/ gheluk.
Felonie, leenstraf / leenschuldt / leen / ontrouw / leensmaadt / leenboete.
Felonnie, felheidt / wreedheidt.
Feminijn, wijfligh / vrouwelijk.
Fenalia, allerzielendagh.
Fenderen, splijten.
Fenijn, verghift / doodtspijs.
Feodaal, leenghoedigh.
Feodaal-*ghoedt*, leenghoedt.
Feodaale materien, leenzaaken.
Feriën, vierdaghen / oorlófdaghen.
Ferme, vast / bondigh.
Ferment, deessem / zuurdeegh / heef/ ghist.
Fermenteren, gisten/ opghisten/ heevelen.
Fermeren, sluiten.
Ferociteyt, dulkóppigheidt / verwaatenheidt.
Feroos, dulkóppigh / verwaaten / verbólghen / wreedt.
Fertil, vruchtbaar.
Fertiliteit, vruchtbaarheidt.
Ferveur, hette / hitte.
Festinatie, haasting/ spoeying.
Festineren, haasten / spoeyen.
Festoen, loofwerk.
Festoyeren, onthaalen / kóstvryhouden.
Feudaal, leenghoedigh / leenroerigh.
Feudaal-*ghoedt*, leen/ leenghoedt.
Feudáale materien, leenzaaken.

F I.

Fiantie, betrouwelijkheidt.
Fiat, het gheschiede / 't is ghoedt.
Fictie, verziering / verdichting.
Fidecommis, erfbeveeling/erfbetrouwing/ trouwverlaat/ over de handt maaking/ erffenis over de handt / erflaating over de handt.
Fidecommissaris, erfghenaam over de handt: erfgenaam met last van overghifte.
Fidejussie, borghtóght / borghblijving.
Fidejussor, bórgh.
Fidel, ghetrouw.
Fideliteit, ghetrouwigheidt.
Fiducie, vertrouwing / vertrouwen.
Fiëren, betrouwen.
Figeren, hechten.
Figment, verzierſel.
Figuraat, beeldtwijs.
Figure, ghestalte / afbeeldſel / verbeelding / prent / spreekwijs / gheschapenheidt.
Figureren, afbeelden / verbeelden.
Fileren, spinnen.
Fin, eind.
Finaal, eindigh: uitſlagh.
Finalijk, eindelijk.
Financier, schatmeester / penningmeester / rentemeester.
Finantie, inkomsten / schat.

Fineſſe, looſheidt / liſt.
Fingeren, verzieren / bootſen / verdichten.
Finieren, eindighen.
Finite, eindighing / bepaaling.
Fiole, ronde vles.
Firmament, ſtarrenhemel / uitſpanſel / heemelwelf / heemelsvaſtigheidt.
Firmeren, veſtighen / gheſtaadighen.
Fiſcaal, ghraaſlijkheidts verzórger / 'slands voorſpraak / 's landtsrechtsvoorderaar / 's landtsſchatbewaarer.
Fiſce, landtkiſt.
Fiſtel, loopend ghat / buis / etterghoot / verlaatpijp / zijpghoot / leeking.
Fix, vaſt / ghehecht.
Domicilie, vaſte woonplaats / maalſteede.

F L.

Flagellatie, gheeſſeling.
Flagelleren, gheeſſelen / met roeden ſlaan.
Flagitieux, ſchelmachtigh.
Flambeau, fakkel / toorts.
Flancq, ſtrijk / ſtrijkhoek.
Flanqueren, ſtrijkhoeken maaken / van ter zijden ſtórmen / óft vechten.
Flankeering, zijdelingsborſtweering.
Flatteren, pluimſtrijken / vleyen.
Flatterie, vleyery / pluimſtrykery.
Flatteur, vleyer.
Flebotomie, aderlaating / aderopening.

Flectie, buighing.
Flecteren, buighen.
Flegma, snót/ nattigheidt / slijm.
Flegmatijk, koudtvochtigh / snótterigh / slijmerigh.
Flerecijn, leedenevubel/ jicht/ leedenwee/ leedenzucht.
Fleur, bloem / bloepsel.
Flexibel, buighzaam / buighelijk.
Floreren, bloepen.
Floryn, ghulden.
Florissant, bloepend.
Fluctuatie, drijving / vloeping.
Fluctuëren, vloepen / vervloepen / zwerven / zwalpen / drijven.
Fluctueux, vloepigh.
Fluide, vloepend / vloepigh.

F O.

Fœcund, vrucht baar.
Fœcunditeit, vruchtbaarheydt.
Fœncunderen, vruchtbaar maaken.
Fœminin, vrouwelijk / wijslijk.
Foy, gheloof/ betrouwen.
Foire, jaarmarkt/ markt.
Foly, bladt.
Folye, malligheydt / zóttigheidt.
Foment, stoofsel.
Fomentatie, stooving.
Fomenteren, koesteren/ stooven.
Fondament, ghrondtvest.

Fondamenteel, bondigh / ghrondigh.
Fondateur, ghrondtlegggher / stichter.
Fondatie, ghrondtlegghing / grondtvesting.
Fonderen, grondvesten / vestighen / bouwen.
Fonds, grondt.
Fontanel, verlaat / zijpghat / zijptap.
Fontein, bron / wel / springader.
Force, ghewelt / maght.
Forceren, bemaghtighen / overweldighen / krachtkneuzen.
Forcluis, uitgheslooten.
Forclusie, verstooting / uitsluiting / verstek.
Foreest, bosch / woudt.
Forfaict, ondaadt / euveldaadt.
Formaliteit, ghedaante / ghestalte / vórmelijkheidt / aanstelling / teeghenaankanting.
Formalijk, ghestaltelijk / ghedaantelijk.
Formalisatie, teeghenkanting / teeghenaankanting.
Formaliseren, teeghenankanten / teeghenkanten / opmaaken / anstellen / zykiezen / anspannen.
Forme, vórm / ghedaante.
Formeel, ghanschelijck / voltoopdt / ghedaantigh / ghestaltigh.
Formeren, maaken / toestellen / ghedaante gheeven / vórmen.
Formidabel, vreeslijk / ontzichlijk.
Formoir, ghroefyzer.

ormule, ontwerp / bewerp / voorschrift.
Formulier, leest / voorschrift.
Fornicatie, hoerery: booghing / omwelving / smuikmin.
Forniceren, hoerejaaghen: welven.
Fort, sterkte / slót: sterk.
Fortificatie, sterkmaaking / sterktebouwing.
Fortificeren, versterken / vesten.
Fortitude, sterkheidt.
Fortresse, sterkte / slót / schans.
Fortuit, avendtuurlijk / gheballijk.
Fortune, gheluk / kans / avendtuur / lukstaat / haave.
Fosse, ghracht.
Fossette, middelghracht.
Foule, ghedrang.
Fouleren, vertreeden.
Fournais, vuuroven / schouw / stookoven.
Fournieren, } stófferen / opbrengen / verschaffen / leeveren.
Fourneren, }
Fournissement, verschaffing / leevering.
Fourrage, voeder.
Fourragier, } huisbestelder / bestelmeester.
Fourrier, }
Foveren, koesteren / bakeren / stooven.

F R.

Fractie, breeking / breuk.
Fracture, breuk.
Fragiliteyt, brooſheidt / breekelijkheidt.

Frag-

Fragment, breeksel / afbreeksel / stuk.
Frayeur, schrik.
Frange, zoom / boordtsel.
Frangeren, breeken.
Fraudatie, bedrieghing.
Fraude, bedrógh / arghlist.
Frauderen, bedrieghen.
Fraudulent, bedrieghlijk.
Fraudulentie, bedrieghlijkheidt.
Fregat, jacht / roofjacht / jaghtschip.
Frenesie, krankzinnigheidt.
Frenetijk, krankzinnigh.
Frequent, veelvuldigh / veelvoudigh / vaak / dikwils / dikwijligh.
Frequentatie, bewandeling / doorwandeling / handel en wandel.
Frequenteren, bewandelen / doorwandelen / bywoonen.
Frere, broeder.
Fricasseren, fruiten.
Friseren, krullen.
Frivool, leuraghtigh / slecht / beuzelachtigh / quakkigh.
Frontieren, grenzen / kusten / paalsteden.
Frontispis, voorgheevel.
Fructueux, vruchtbaar.
Frugaal, zuinigh / spaarzaam.
Frugaliteyt, zuinigheidt / spaarzaamheidt.
Fruitie, ghenieting.
Frustratie, misleiding / ontwending / te loorstelling.

Fruſtre, te vergheefs / vruchteloos.
Fruſtreren, misleiden / ontwenden / te loor ſtellen.

F U.

Fuge, vlucht.
Fugeren, vluchten / vlieden.
Fugitijf, vluchtigh / vluchteling.
Fulmineren, blikſemen / weêrlichten.
Fumeren, rooken.
Fumeux, rookigh.
Functie, ampt / bedieninge.
Fundament, ghrondtveſt / ghrondt.
Fundamenteel, ghrondelijk.
Fundatie, vaſtzetting / ghrondtlegghing.
Fundateur, ghrondtlegghher.
Funderen, veſtighen / vaſt ſtellen / ghrondtlegghen / ghrondtveſten / ſtichten / timmeren.
Fungeren, ampt bedienen.
Fureur, } uitzinnigheidt / razerny / woede /
Furie, } doldrifigheidt / verwoedheidt.
Furieux, dul / raazende / uitzinnigh / woedigh.
Furneren, verſchaffen / opbrengen / te vórde brengen / leeveren.
Fuſeye, vuurpijl.
Futuur, toekomſtigh.

G A.

G A.

GAbe, boert.
Gabelle, tól/ ongheldt/ waaghgheldt.
Gabion, schanskórf.
Gage, wedde / huurloon / huurwinst / bezólding / loongheldt / huurgheldt.
Gageren, bezólden / beloonen ; wedden.
Gaillard, brolijk.
Gaillarde, kluchtige dans.
Gaillardise, brolijkheidt / blijschap / lustigheidt.
Galand, rechtschapen / gheestigh / hupsch: vryer / oppasser.
Galey, roepschip.
Galery, wandelghang / wandeldreef.
Galjoen, oorlóghs-schip / koninksschip / hoofdtschip / de voorsteeven.
Galjoot, zeejacht.
Galop, ren / tredt / draf.
Galoperen, rennen / draaven.
Gangrene, koudtvuur / vuil vleesch.
Gangreneren, ineeten / inkankeren/ inrótten.
Garandatie, vrywaaring / bedryping.
Garanderen, waaren / waarbórghen / ontheffen / vrywaaren / bedrypen.
Garant, waarschap/waarborgh/ bedryping/ vrywaaring / verhaal.
Garbeleren, uitzonderen / ziften.

Garbeleur, uitzonderer / uitzifter.
Garboille, gherucht / ghetier.
Garde, bewaaring / wacht / lijfschutbende / lijfwaght.
Garderen, bewaaren / in acht neemen.
Garderobbe, kleêrkas / kleêrkist.
Gardiaan, bewaarer / wachter / opziener / kloosterbewaarer / kloosterwachter.
Garnieren, stóffeeren / toerusten / voeren.
Garnisoen, bezetting.
Gauderen, verblijden.
Gauge, vatmaat / eiking / vateiking.
Gaugeren, de vaten meeten / *ófte* eiken.

G E.

Geaffecteert, ghemaakt / gheprónkt.
Geexipieert, uitreegheligh / uitghenomen.
Geassisteert, bygheftaan.
Gecorrigeert, verbeeterdt.
Gelatine, lil.
Geleren, briezen.
Geminatie, verdubbeling.
Gemineren, verdubbelen.
Gendarme, krijghsman / oorlóghsman / sóldaat.
Gendarmerie, krijghsvólk / oorlóghsvólk.
Genealogie, gheslachttafel / afkomst / gheslachtboom / gheslaghtreekening.
Generaal, ghemein / alghemein / overste.
Generabel, telbaar.
Generaliteit, alghemeinheidt.

Ge-

Generatie, teeling.
Genereren, teelen.
Genereux, ghrootmoedigh/ eedelmoedigh.
Generositeit, eedelmoedigheidt.
Genitoires, teelleeden.
Geniture, teelsel / zaadt.
Gentil, hupsch / fraay / abel / gheestigh/ aartigh.
Gentilesse, abelheidt / fraayheidt.
Genuin, angheboren/ natuurlijk.
Geographie, aardbeschrijving/ aardklootkunde.
Geomantie, stipwaarzeggherp.
Geometrie, aardmeeting/meetkonst/meetkunde.
Gepassioneert, zuchtigh / zijdigh.
Gereformeert, herbórmdt.
Germanien, duytschlandt.
Gesten, ghebaerden.
Gesticulatie, bootsing/ ghebaerding/ ghelaatbootsing.
Gesticuleren, bootsemaaken.
Gestie, ghebaer.

G L.

Gladie, zwaerdt.
Gladiateur, schermer.
Globe, kloot / ból.
Gloriatie, beroeming / pocching.
Glorie, lóf / roem / heerlijkheidt / luister.
Gloriëren, roemen / brallen / brommen/ praalen.

Glo-

Glorieux, lóflijk / lófrijk / beroemdt / heerlijk / laatdunkende / fier.

Glorificatie, verheerlijking / heerlijkmaaking.

Glorificeren, roemen / heerlijk maaken / brallen / verheerlijken.

Glosse, uitlegghing / verklaaring.

Glosseren, uitlegghen / verklaaren.

G O.

Gobelet, beeker / kroes / kelk.

Gonfleren, zwellen.

Gourmanderen, breeten / ghulzigh zijn / opslokken.

Gourmandise, braatigheidt / ghulzigheidt.

Gouvernance, heerscherse / landtvooghdesse / bestierster.

Gouvernement, bestiering / plaatsvooghdy.

Gouverneren, bestieren / beheerschen.

Gouverneur, vooghdt / landtvooght / stadtvooghdt / rijksvooghdt / ruwaardt / bewindtsman / bestierer.

G R.

Graad, trap / waerdigheidt / staat / achting / lidt in maaghschap / maaghtal.

Gradatie, overstapping / ghang van trap tót trap / trapopklimming / klimming.

Grammatica, letterkonst / spraakkonst.

Grammatist, lettermeester / schrijfmeester.

Gram-

Grammatistica, schrijfkonst.

Grandesse, } ghrootheidt/ ghrootsheidt.
Grandeur,

Grandiloquentie, prachtreedening/ghroot-spreeking / pronkreeden.

Grandmercy, ghrooten dank.

Grassatie, straatschendery.

Grasseren, straatschenden / woeden / rooven / in zwang ghaan / ghaan weiden.

Gratie, ghoedtghunstigheidt / ghenade / dankzegghing / quijtschel / verghunning / ghunstgheeving / strafvergiffenis / misdaadts verghiffenis / aart / zwier / fraaيigheidt.

Gratieux, ghoedtghunstigh / lieftaaligh / bevallijk.

Gratificatie, ghenadebewijs / weldaadtbewijzing / dienstbewijs.

Gratitude, dankbaarheidt.

Gratulatie, bedanking.

Gratuleren, dankzegghen / gheluk wenschen / zich wel belooven.

Gravamen, bezwaaring / bezwaarnis.

Gravatie, bezwaaring.

Graveren, bezwaaren / belaaden; etsen / insnijden; quetsen/beleedighen.

Graviteit, deftigheidt / staatigheidt.

Griffie, ghedingstukkamer/ leppen/schrijfkamer.

Griffier, hófschrijver.

Grisons, zwitsers / ghraubonders.

Grosse-

Grosseren, in 't net schrijven/ uitschrijven; ruw spreeken.
Grossier, ghrootshandelaar / ghróshande-laar.
Grotte, hól / aardtkuil.

G U.

Guarand, *zoekt* Garand.
Guaranderen, *zoekt* Garanderen.
Gubernatie, bestiering.
Gubernateur, bestierer.
Guberneren, bestieren.
Guide, leidtsman.
Guidon, vaanken/ oorlóghsteeken.
Guirlande, bloemkrans/ roozenhoedt/ bo-venkrans.
Guisarme, pijl / werpspiets / steekspiets.
Gurgitatie, slokking.
Gurgiteren, slokken / slikken.
Gustatie, proeving.
Gusteren, proeven / smaaken.

H A.

HAbijl, afgherecht/ bequaam / ghe-schikt / behendigh / heblijk.
Habijt, kleedt / kleeding.
Habiliteit, behendigheidt / bequaamheidt/ ghaauwdaadigheidt.
Habiliteren, bequaam maaken.
Habitabel, bewoonlijk / bewoonbaar.

Habi-

Habitatie, woonsteede / wooning.
Habiteren, verblijven / woonen.
Habituatie, kleeding / bekleeding / ghewenning
Habitude, bequaamheidt / hebbing.
Habituëren, bekleeden / ghewennen.
Hacheé, kapsel / snysel.
Hacqueney, telle.
Hallucinatie, dwaaling / feiling.
Hallucineren, dwaalen / misslaan.
Hamay, voorpoorte.
Harangue, beweeghreeden / vertoogh / reeden.
Haranguеren, een reeden doen / reedenvoeren.
Harangeur, reedenaar.
Harasseren, uitslooven / afslaan / afmennen.
Harcederen, krakkeelen.
Harmonie, welluiding / eenstemmigheidt / overeenstemming / t'zamenstemming / zoetluidigheidt.
Harniceurs, waghensmeerders.
Harquebuse, vuurroer / handtbus.
Harquebuseren, schieten / doorschieten.
Harquebusier, roerruiter / handtbusschieter.
Haurieren, putten / haalen.
Havarye, schadedraaghing.
Hazard, lót / ghevaar / avendtuur / kans.
Hazarderen, waaghen.

H E.

H E.

Hemiſphere, halfrondt / halfkloot.
Hepaticq, leeverzuchtigh.
Heraut, wapenbooghdt / wapendraagher / wapenheer / ſchildtvoerder / krijghsbode / krijghsverkondigher / oorlóghs aanzeggher.
Herbariſt, kruidtleezer / plukker / kruidenier / kruidtkenner.
Herbarius, kruidtboek / kruidtſchat.
Herbarizeren, kruidtleezen / kruidtplukken.
Herederen, } erven.
Herediteren, }
Hereditair, erffelijk.
Herediteit, erfghoedt / erfdeel.
Herediteur, erfghenaam.
Heremyt, kluizenaar / woudtbroeder.
Heremitage, kluizenaarſchap.
Hereſie, kettery / ongheloof / wangheloof.
Hereticq, ketterſch / ketter.
Heritage, erfghoedt / erfdeel.
Heriteren, erven.
Hermaphrodit, manwijf.
Heroicq, heldigh / heerlijk / braaf / dapper.
Heſitatie, twijffeling / dubbing / hapering.
Heſiteren, ſteeken blijven / twijffelen / dubben / haperen.
Heureux, ghelukkigh.

H I,

H I.

Hideux, ghrouwzaam.
Hiërarch, kerkvooghdt.
Hiërarchye, kerkvooghdy.
Hiëroglyphisch, beeldtspraakelijk / heiligh verbeeldelijk.
Hilariteit, vrolijkheidt.
Hipocras, kruidtwijn / kaneelwijn.
Hipocryt, schijnheiligh / ghebeinsde.
Hipocrisie, schijnheiligheidt / ghebeinstheidt.
Historie, gheschiedenis / verhaal / ghedenkschrift / gheschicht / gheschichtschrift / verhaaling / gheschichtboek.

H O.

Homicide, doodtslagher.
Homicidie, doodtslagh.
Homilie, ghesprek / redeneering.
Homologatie, bekentenis / belijdenis / toestandt / ghoedtkenning / ghoedtkeuring.
Homage, manschap / hulde / hulding / onderdanigheidt.
Homologeren, ghoedtkennen / ghoedtkeuren.
Honneur, eer.
Honorabel, eerlijk / eerbaar.
Honorarie, bereering.
Honoreren, eeren.

Hori-

Horizon, ghezichteinder / kim / ghezicht-ring.

Horologe, uurwerk / zonnenwijzer / uurwijzer.

Horreren, verschrikken / afghrijzen.

Horreur, afschrik / schrik.

Horribel, schrikkelijk / ghrouwelijk.

Hortatie, vermaaning.

Horteren, vermaanen / anporren / anmoedighen / anmaanen.

Hospes, waardt / ghasthouder / ghast.

Hospitaal, herbergh / ghasthouding / ghasthuis / ghastvry.

Hospitaliteit, huisvesting / ghastvryheidt / herberghzaamheidt / waardschap.

Hostage, pandt / ghyzeling.

Hostel, herbergh.

Hostie, zeeghóffer / óffer / ófferhande.

Hostiliteyt, vyandschap.

H U.

Humain, menschlijk / beleefdt / heusch.

Humaniteyt, heuscheidt / beleefdheidt / menschheidt.

Humble, needrigh / deemoedigh.

Humectatie, bevochtighing.

Humecteren, bevochtighen.

Humefactie, bevochtighing / vochtmaaking.

Humeren, inzuighen / slurpen.

Humeur, vocht / eighen aart / zinlykheidt / voch-

vochtigheidt.
Humide, vochtigh.
Humiditeyt, vochtigheidt.
Humiliatie, verneedering.
Humiliëren, verneederen.
Humiliteyt, needrigheidt / ootmoedigheidt.

H Y.

Hybernie, Yerlandt.
Hydre, waterslang.
Hydropisie, waterzucht / waterziekte.
Hymne, lófzang.
Hypocras, kruidtwijn / kanneelwijn.
Hypocrisie, veinzing / schijnheilligheidt.
Hypocrijt, huichelaar / gheveinsde / schijnheiligh.
Hypoteek, onderpandt / teeghenpandt / ghrondtpandt / pandt.
Hypoteekeren, onderpandt stellen / voor pandt verbinden.

J A.

Ziet de vólghende Letter.

I D.

IDeen, voorbeeldtsels / bewerpsels / ontwerpsels / beeldtsels / schetsen / denkbeelden.
Idioot, ongheleerde / leek / ongheletterde / ghemeen mensch / weetniet.
Idole, afghódt / beeldt.

Ido-

Idololatrie, afghódery/ beeldendienst.
Idoon, hupsch/bequaam/fraay/bevoeghdt.

I G.

Ignobel, oneedel.
Ignominie, naamschending/ schandtvlek/ schandt / oneer / eerschending / versmaadheidt.
Ignominieux, schandelijk / smaadelijk / naamschendigh / eerloos.
Ignorant, weetniet/ weetloos/ onkundigh.
Ignorantie, onkunde / onweetenheidt.
Ignoreren, onkundigh zijn / niet weeten.

I L.

Illaberen, insluipen / invallen.
Illachrimeren, beweenen.
Illatie, inbrenging / invoering / besluit.
Illatif, inbrengelijk / inbrengbaar.
Illegaliteit, onwettelijkheidt.
Illegitime, onwettelijk/ bastaardt / onwettigh.
Illiberaliteit, onmildaadigheidt / wrekheidt.
Illicite, ongheoorlófdt.
Illideren, instooten / teeghenstooten.
Illiquide, onklaar / oneffen / onafgherekendt.
Illisie, teeghenhorting / teeghenanstooting.
Illuderen, bespótten / begupchelen.
Illuminatie, verlichting.
Illumineren, verlichten.

Illuſie, beſpótting / beguycheling / ſcherts.
Illuſoir, beſpóttelijk / belacchelijk.
Illuſtratie, verlichting / doorſchijning.
Illuſtre, doorluchtigh / eedel / vermaardt.
Illuſtreren, doorlichten / doorhelderen / doorluchtigen / verklaaren.
Illuvie, invloeping.

I M.

Image, beeldt / ghelijkenis.
Imaginabel, Imaginair, } inbeeldelijk.
Imaginatie, inbeelding.
Imagineren, inbeelden.
Imbecil, zwak.
Imbecilliteit, zwakheidt / onſterkheidt.
Imbueren, inſtorten / andoen.
Imbutie, inſtorting.
Imitabel, navólghelijk / navólghbaar.
Imititateur, navólgher / nabootſer.
Imitatie, navólghing / nabootſing.
Imiteren, navólghen / nadoen / namaaken.
Immanent, inblijvend.
Immateriaal, onſtóflijk / ſtóffeloos.
Immatriculatie, inſchrijving / opteekening.
Immatriculeren, inſchrijven / opteikenen.
Immatuur, onrijp.
Immaturiteit, onrijpheidt.
Immediaat, onmiddeligh.
Immediatelijk, eensklaps / zonder middel / onmiddelijk.

Imme-

Immedicabel, ongheneeſlijk.
Immemoriaal, onghedenkbaar / boven gheheughen.
Immenſe, onmeetelijk.
Immenſiteit, onmeetelijkheidt.
Immeuble, ontilbaar / onbeweeghlijk.
Imminentie, boven 't hoofdt hanging.
Immineren, boven 't hoofdt hangen / ghenaaken.
Imminueren, verkleinen / verminderen / kneuzen.
Imminutie, vermindering.
Immiſceren, inmengen / ondermengen.
Immiſcibel, onmengelijk.
Immiſſie, inzending / inlaating.
Immitteren, inzenden / toezenden / inlaaten.
Immobil, ontilbaar / onbeweeghlijk / onroerlijk.
Immoderatie, onmaatigheidt.
Immodeſt, onzeedigh / ongheſchikt / ontughtigh.
Immodeſtie, onzeedigheidt / ontucht / ontughtigheidt.
Immolatie, opóffering / ſlachting.
Immoleren, opófferen.
Immondiciteit, onzuiverheidt / onreinigheidt.
Immortaliſeren, onſterflijk maaken.
Immortaliteit, onſterffelijkheidt.
Immortel, onſterffelijk.

Immuabel, } onwisselbaar / onveranderlijk.
Immutabel, }
Immun, vry / onbelast.
Immuniteit, onbelastheidt.
Immutabiliteit, onveranderlijkheidt.
Impalpabel, ontastbaar.
Impar, oneeven / ongheljjk / onpaar.
Impariteit, oneevenheidt.
Impartibel, ondeelijk / ondeelbaar.
Impartiëren, meedeedeelen.
Impassibel, onlijdeljjk.
Impatibel, onghedooghzaam / onlijdelijk / onverdraaghelijk.
Impatient, onlijdzaam / onverduldigh.
Impatientie, onlijdzaamheidt / onverduldigheidt / onghedul dt.
Impediëren, verhinderen / beletten.
Impediment, belet / hindering.
Impelleren, anstouwen / drijven / voortstooten.
Impenetrabel, ondoordringelijk.
Impenitent, onboetvaerdigh.
Impenitentie, onboetvaerdigheidt.
Imperateur, keizer / veldtheer / ghebieder.
Imperceptibel, onbegrijpelijk / onbevattelijk.
Impereren, ghebieden / beveelen / heerschappen.
Imperfect, onvolmaakt / onvolkomen.
Imperfectie, onvolmaaktheidt / onvolkomenheidt.

Im-

Imperiaal, keizerlijk/ heerschelijk.
Imperieux, ghebiedelijk/ heerschzuchtigh.
Imperſoneel, onperſoonlijk.
Imperſuaſibiliteit, ongheзeghlijkheidt.
Impertinent, ongherijmdt / ſlordigh / onhebbelijk / onbehoorlijk.
Impertinentie, onhebbelijkheidt / ongherijmdheidt.
Impetitie, eiſch/ eiſſching.
Impetrant, verwerver / verkrijgher / verzoeker.
Impetrantie, verkrijghſter / verwerfſter
Impetratie, verkrijghing/ verwerving.
Impetreren, verwerven / verkrijgen.
Impetueux, ongheſtuimigh / heſtigh.
Impetueuſiteit, ongheſtuimigheidt / heevigheidt. (tigheidt.
Impiëteit, ghódtlooſheidt/ onghódtvruch-
Impiëteren, zondighen / ghódtloos maaken.
Impingeren, anwrijven/ anſtooten/ opleg-ghen / anhorten.
Impitoyabel, onbarmhartigh.
Implacabel, onverzoenlijk.
Impleren, vervullen.
Implicatie, invouwing / inwikkeling / inwinding.
Impliceren, } invouwen / inwikkelen /
Impliqueren, } bevangen.
Imployabel, onbuighelijk.
Imploratie, anroeping.

Imploratie, anroeping.
Imploreren, anroepen.
Imponeren, opleggħen / inleggħen / inzetten.
Importabel, onverdraaghlijk / onlijdelijk.
Important, ghewighhtigh.
Importantie, ghewichtigheidt / belang.
Importeren, belangen / bedraaghen.
Importuin, overlastigh/onbeschóft/moeyelijk.
Importuneren, overlasten / lastigh zijn / dringen / moeyelijk vallen.
Importuniteit, overlast / moeyelijkheidt / overdringing.
Imposeren, opleggħen / te last leggħen.
Impositie, opleggħing / oplaghe / schatting / inleggħing / belasting.
Impossibil, onmooghelijk.
Impossibiliteit, onmooghelijkheidt.
Impost, tól / schatting / inzetting.
Imposteur, bedriegher.
Imposture, bedróġh.
Impotent, onmaghtigh / onvermooghend.
Impotentie, onmaghtigheidt / onmaght / onvermoghenheidt.
Imprecatie, toewensching / vloek / quaadtwensching.
Impreceren, vloeken / toewenschen.
Impregnatie, bevruchting / bezwangering.
Impregneren, bevruchten / bezwangeren.
Imprenabel, onverkrijghelijk / onwinbaar.

Impressie, indrukking/druksel/print/drukking / indruksel / inbeelding.
Imprimeren, indrukken / inprenten.
Improbabel, onbewijslijk / onbewijsbaar.
Improberen, quaadt keuren/ quaadt achten / wraaken.
Improbiteit, onvroomheidt / ondeughdt.
Improprie, oneighen / onvoeghlijk.
Imprudent, onwijs / onvoorzightigh.
Imprudentie, onwijsheidt, onvoorzightigheidt.
Impudent, onbeschaamdt.
Impudentie, onbeschaamdheidt.
Impudicq, onkuisch / onschaamel / oneerbaar.
Impudiciteit, onkuyschheidt / oneerbaarheidt.
Impugnateur, bestrijder / bevechter.
Impugnatie, bevechting/ teeghenstrijding.
Impugneren, bevechten / bestrijden.
Impuissant, onmaghtigh / kraghteloos.
Impulseur, ansfooker / andrijver.
Impulsie, opstooking / andrijving.
Impunibel, onstrafbaar.
Impuniteit, ongheftraftheidt / strafvryheydt /
Imputatie, wijting / antijghing / toemeeting / toereekening.
Imputeren, wijten / antijghen / toemeeten/ toereekenen / te last legghen / opleghen.

I N.

In cas, in gheballe.
In specie, in 't bysonder/ afzonderlijk.
Inaccessibel, ontoeghankelijk / onbeghankelijk / onbykomelijk / onghenaaklijk.
Inadequaat, oneebenmaatigh.
Inadvertentie, onbedaghtzaamheidt/ reukeloosheidt / achteloosheidt / onverwittigdheidt.
Inalienabel, onverbreemdbaar.
Inanitie, ydelheidt / leedigheidt / ontleediging.
Inartificiaal, onkonstigh.
Inauguratie, inheilighing / inwying / inhulding.
Inaugureren, inheilighen/ inwyen/ inhulden.
Incapabel, onvatbaar / begrijpeloos / onbevattelijk.
Incapaciteit, onvatbaarheidt.
Incarceratie, ghevankenis / ghevangen zetting.
Incarcereren, kerkeren/ vangen / ghevangen zetten.
Incarnaat, roodt / hooghroodt.
Incarnatie, vleeschwording / menschwording/ bevleisching/invleisching/tijdtschrift / talschrift.
Incarneren, vleeschworden / bevleeschen.

In cas, in gheballe.
Incenderen, ansteeken.
Incensie, ansteeking.
Incentif, anstookſel.
Inceptie, beghinning / anbang.
Incerteyn, onzeeker.
Incertitude, onzeekerheidt.
Inceſſament, onophoudelijk.
Inceſte, bloedtſchande.
Inceſteren, bloedtſchande beghaan.
Incident, inbal / boorbal / toebal / tuſſchenbal.
Incidentie, inballing / toeballing / tuſſchenballing.
Incideren, inſnijden / opſnijden / boorballen / tuſſchenballen / etſen.
Incipieren, beghinnen / aanbangen.
Incisie, inſnijding / doorſnijding / opſnijding.
Incitateur, anporrer / anhitzer.
Incitatie, anporring / ophitzing.
Inciteren, anporren / opſtooken / anritſen / anlókken.
Incivil, onburgherlijk / onheuſch / onbeleefdt.
Inciviliteit, onburgherlijkheidt / onheuſcheidt / onbeleefdheidt.
Inclement, onghenadigh / ſtraf.
Inclementie, ongenade / ſtraffigheidt.
Inclinatie, toeneighing / neighing.
Inclineren, toeneighen / neighen.

Includeren, insluiten.
Incluys, ingheslooten/binnen/in beghrepen.
Inclusie, insluiting.
Inclusif, insluitighlijk / binnen gheslooten.
Incogitabel, onbedenkelijk.
Incolumiteit, ongheschondenheidt / welstandt / ghezondheit/welvaarendheidt.
Incomiteren, verzelschappen.
Incommensurabel, onmeetlijk / onmeedemeetlijk / onghemeeten.
Incommodatie, ontrijving.
Incommode, onghemakkelijk.
Incommoderen, ontrieven/ongheleeghenheidt maaken / veronghemakken.
Incommoditeit, ongheleeghenheidt / ongheмak / ongherijf.
Incommunicabel, onmeedebeelbaar.
Incomparabel, onvergheliјklijk.
Incompatibel, onverdraaghlijk / onlijdelijk.
Incompetent, onbehoorlijk / ononderhoorigh.
Incompetentie, ononderhoorigheidt / ontoebehoorigheidt.
Incompleet, onvolkomen / ghebrekkigh / onverbuldt.
Incomprehensibel, onbegrijpelijk.
Incomprehensibiliteit, onbegrijpelijkheidt.
Incongruiteit, wanschikkelijkheidt / onovereenkoming/ongheboeghlijkheidt.

Incon-

Inconsiderant, onbedachtsaam/ reukeloos.
Inconsiderantie, onopmerking/onbedacht-zaamheidt/reukeloosheidt.
Inconsideratie, onbezindheidt/ reukeloos-heidt.
Inconstant, onstandtvastigh/ wispeltuu-righ/ongestaadigh.
Inconstantie, onstandtvastigheidt/ wispel-tuurigheidt/ onghestaadigheidt.
Incontinentie, lustvolghing/ongheteomd-heidt/ wulpsheidt/ onghemaatighd-heidt/oninghetooghenheidt.
Inconvenient, onghevał/misval/onghe-luk/onovereenkomstigh.
Inconvenientie, onovereenkomst/ onghe-leeghenheidt.
Incorporatie, inlijving.
Incorporeel, onlichaamelijk.
Incorporeren, inlijven/inneemen.
Incorrect, onverbeeterdt/ghebrekklijk.
Incorrectie, onverbeeterdheidt/ghebrek-kelijkheidt.
Incorrigibel, onverbeeterlijk.
Incorruptibel, onverderffelijk: onomkoo-pelijk/onomzettelijk.
Incoupabel, onstraffelijk/onstrafbaar.
Incredibel, ongheloofelijk.
Incredibiliteit, ongheloofelijkheidt.
Incredul, ongheloovigh.
Increduliteit, ongheloof/ongheloovig-heidt.

Incre-

Increment, rijzing / anwassing / aanghroeying.
Increpatie, bekijving.
Increperen, bekijven / bulderen / bestraffen.
Inculcatie, inscherping.
Inculpabel, onstraffelijk / onstrafbaar onschuldighbaar.
Inculqueren, instampen / inscherpen.
Incumberen, opligghen / opsteunen / anvorderen / voorhebben.
Incurabel, ongheneeslijk.
Incurreren, anloopen / inloopen.
Incursie, anloop / optóght / anval.
Incusatie, beschuldighing / anklaaghing / anklaght.
Incuseren, beschuldighen / anklaaghen.
Indagatie, navórsching / opspooring / onderzoeking.
Indageren, navórsschen / opspooren.
Indecent, onbetaamelijk.
Indecentie, onbetaamelijkheydt.
Indeclinabel, onbuighelijk onontwijkelijk.
Indemneren, schadeloos houden / vryhouden / anheffen.
Indemniteyt, schadeloosheidt / vryhouding / schade verghoeding / schadeloos houding.
Indemonstrabel, onbetooghlijk.
Independent, onverbonden / onafhangigh / van niemandt afhangende.
Independentie, onafhangelijkheidt / onver-

verbondenheidt.
Index, anwijzer.
Indice, kenteiken/ bewijsteeken.
Indiceren, anzegghen / ghebieden.
Indicibel, onuitspreekelijk / onzegghelijk/ onbediedelijk.
Indictie, anzegghing / tijdtghebódt.
Indifferent, eenderley / onverscheidelijk/ even eens/ ononderscheidelijk/ onverscheelligh.
Indifferentie, onverscheel/ onverscheelligheidt.
Indigene, ingheboorn / inboorling.
Indigent, behoeftigh.
Indigentie, behoeftigheidt/ schorting.
Indigeren, behoeven.
Indigestie, onverdouwing/onverteerdheidt/ rauwheidt / teermachtloosheidt / onschikking/verwarring/wanschikking.
Indigiteren, te kennen gheeven/ met duim en vingeren induwen/ anwijzen.
Indignatie, verontwaerding / onwaerdigheidt/ euveineeming/weederwaerdigheidt.
Indigneren, verontwaerdighen/ quaalijk neemen.
Indirect, kromsweeghs/averrechtsch/door omweeghen.
Indiscreet, onbescheiden.
Indiscretie, onbescheidenheydt.
Indisert, onbespraakt / wantaaligh / wansspraa-

spraakelijk.
Indispoost, ongheſteldt / onghezondt.
Indispositie, ongheſteldheidt / onghezondheidt.
Indissolubel, onlóſſelijk.
Indissolubiliteit, onlóſſelijkheidt.
Indistinct, onanderſcheiden / verwardt.
Indistinctie, ononderſcheidenheidt.
Indivisibel, ondeellijk / ondeelbaar.
Indocile, onleerzaam.
Indociliteyt, onleerlijkheidt / onleerzaamheidt.
Indole, inborſt / aart.
Indomptabel, onbetemmelijk/ontembaar.
Indubitabel, ontwijffelbaar.
Induceren, inboeren / inleiden / anraaden / wijsmaaken / onderwijzen / anlókken.
Inductie, anraading / inboering / inboeghing / 't zamenleyding / optelling.
Indulgent, ghedooghzaam / toelaatende / toegheevende.
Indulgentie, ghedooghing/ toelaating/bijgheeving / verwilliging / aflaat.
Indulgeren, ghedooghen / toelaaten / toegheeven.
Induratie, verharding.
Indureren, verharden.
Industrie, ghaauwigheidt / wakkerheidt / kloekheidt / naerſtigheidt / vernuftigheidt.

Induſtrieux, vernuſtigh / ghaauw / ſneedigh.
Ineffabel, onuitſpreekelijk.
Ineffabiliteit, onuitſpreeklijkheidt.
Inefficax, krachteloos / onkrachtigh.
Inegaal, oneffen / ongheliijk.
Inegaliteyt, oneffenheidt / ongheliijkheidt.
Inept, ongherijmdt / onbequaam / onheblijk.
Ineptie, ongherijmdheidt / onbequaamheidt.
Inequaal, ongheliijk / oneffen.
Inequaliteit, ongheliijkheidt / oneffenheidt.
Inertie, vadſigheidt / luyheidt.
Ineſtimabel, onſchattelijk / onwaerdeerlijk.
Inëvitabel, onvermijdelijk.
Inexcuſabel, ſchuldbaar / onverſchoonlijk.
Inexecutie, onuitgherechtheidt / onuitrechting.
Inexiſteren, in zijn.
Inexorabel, onverbiddelijk.
Inexorabiliteit, onverbiddelijkheidt.
Inexpert, ongheoeffendt / onverzócht.
Inexplicabel, onuitlegghelijk.
Inexpugnabel, onwinbaar / onverwinnelijk.
Inextricabel, onuitwikkelijk / onuitreddelijk.
Infaam, eerloos.
Infallibel, onbedrieghlijk.

Infal-

Infallibiliteyt, onbedrieghlijkheidt.
Infameren, eerrooven/ schandtvlekken.
Infamie, schandtvlek / eerrooving.
Infantie, kindsheidt / onmondigheidt.
Infanterie, voetvólk.
Infecond, onvruchtbaar.
Infeconditeit, onvruchtbaarheidt.
Infect, stinkende / besmet.
Infecteren, besmetten.
Infectie, besmetting.
Infereren, invoeren / inbrengen.
Inferieur, minder / laagher / onderdaan/ onderbeurtigh.
Inferioriteit, laagherheidt.
Infernaal, helsch.
Infertil, onvruchtbaar.
Infestatie, quelling.
Infesteren, beleedighen / bekommeren / quellen.
Infidel, ontrouw / trouwloos / ongeloo-bigh.
Infideliteit, ontrouwigheidt / trouwloos-heidt / ongheloovigheidt / ongheloof.
Infirm, onsterk / zwak.
Infirmeren, onsterken / verzwakken.
Infirmerie, ziekhuys / ghasthuis.
Infirmiteit, onsterkheidt / zwakheidt/ lós-heidt.
Inflammatie, ontsteeking.
Inflammeren, ontsteeken.
Inflatie, opblaazing / zwelling.

Infle-

Infleren, opblaazen.
Inflecteren, ombuighen / buighen.
Inflectie, ombuighing.
Inflexibel, onbuighelijk.
Infligatie, anslaaning / inslaaning.
Infligeren, anslaan / slaan / smijten.
Influentie, invloeying.
Influeren, invloeyen.
Influx, invloedt / invloeying.
Inform, onghedaantigh / ghestalteloos / vórmeloos.
Informatie, kundschap / berichting / bescheidt / kennis / invórming / bevórming / verneemschrift / onderrichting.
Informeren, kennis neemen / kundschap doen / berichten / onderwijzen / bevórmen.
Infortuin, rampspoedt / ongheluk.
Infracteur, overtreeder / inbreeker.
Infractie, inbreuk.
Infrangibel, onbreekelijk.
Infrequent, zelden.
Infringeren, breeken / omstooten / overtreeden.
Infructueux, onvruchtbaar.
Infunderen, instorten / inghieten.
Infusie, instorting / doorghieting / inghieting.
Ingenerabel, onteelbaar.
Ingenieur, bólwerker / vestbouwer / vernufteling / sterktbouwer.
Ingenieux, zinrijk / verstandelijk / verstandigh.

Ingenuiteyt, vrymoedigheydt / openhartigheyt / oprechtigheidt.
Ingereren, indringen / indraaghen.
Ingratitude, ondankbaarheidt.
Ingredient, inmengsel.
Ingrediëren, intreeden.
Ingressie, intreeding / inghang.
Inhabil, onbequaam / onabel.
Inhabiliteit, onbequaamheidt.
Inhabitabel, onbewoonlijk.
Inherentie, inhanging.
Inhereren, inhangen / inblijven.
Inhesie, inhanging.
Inhiberen, verbieden / hinderen / opschorten / beletten.
Inhibitie, verbódt / behindering / opschorting.
Inhonest, eerloos / oneerbaar.
Inhospitaliteit, onherberghing / ongastvryheidt / onherberghzaamheidt.
Inhumain, onbeleefdt / onmenschlijk / onheusch.
Inhumaniteyt, onbeleefdheidt.
Inimicitie, vyandschap.
Inimitabel, onnavólghelijk.
Iniquitiet, ongherechtigheidt / onbillijkheidt.
Initiatie, inwyding / inheilighing.
Injectie, inworping.
Injunctie, invoeghing / toevoeghing / beveeling.

Injun-

Injungeren, toevoeghen.
Injurie, ongheljjk / onrecht / hoon / laster.
Injuriëren, verongheljjken / hoonen / lasteren.
Injurieux, smaadeljjk / lasterljjk.
Injuste, onrechtvaerdigh.
Injustitie, onrechtvaerdigheidt / ongerechtigheidt.
Innavigabel, onbevaarljjk / onbezeilbaar.
Innocent, onnozel / schuldeloos.
Innocentie, onnozelheidt.
Innovatie, vernieuwing.
Innoveren, vernieuwen.
Innueren, te kennen gheeven / anwijzen.
Innumerabel, ontelbaar / ontalljjk.
Innumerabiliteit, ontelbaarheidt.
Inobedient, ongehoorzaam.
Inobedientie, ongehoorzaamheidt.
Inondatie, overvloeping / oplooping.
Inonderen, overvloepen / overloopen.
Inopinabel, onmeinljjk / onwaanbaar.
Inornaat, onghesierdt.
Inprovise, onvoorziens.
Inquiëteren, ontrusten.
Inquiëtatie, } ontrusting / onrust.
Inquiëtude, }
Inquinatie, besmetting.
Inquineren, besmetten.
Inquireren, onderzoeken / doorsnuffelen / navórschen.

Inqui-

Inquisiteur, onderzoeker / onderzoekmeester / kettermeester / gheloofs onderzoeker.
Inquisitie, onderzoek / naspeuring / geloofs-onderzoek / ondervraaghing.
In salvô, in behoudenis / in behouden haven / behouden.
Insanabel, ongheneeslijk.
Insanie, dolligheidt.
Insatiabel, onverzaadelijk.
Inscriberen, inschrijven / toeschrijven / opschrijven.
Inscript, ingeschreeven.
Inscriptie, opschrift / inschrijving.
Inscrutabel, ondoorghrondelijk / ondoorzoekelijk.
Insecteren, vervólghen.
Insensibel, ongheboelijk.
Inseparabel, onscheidelijk / onafscheidelijk.
Insereren, inzetten / invoeghen / inlijven / tusschenvoeghen / tusschenstellen.
Insertie, invoeghing / inlijving / tusschenvoeghing.
Inserveren, bedienen / dienen.
Insidie, belaaghing / schuylhoek / list.
Insigne, merkteiken / kenteiken.
Insimulatie, betichting / beschuldighing.
Insimuleren, betichten / aanklaaghen.
Insinuant, waarschuwer / verkondigher / verwittigher : indringer / inblyer / inschuiver.

Insinuatie, inschuiving / te kennen gheeving / anmelding / waarschuwing / bekendtmaaking.

Insinuëren, indringen / inlyen / inschuiven: te kennen gheeven / anmelden / verwittighen / verkundighen / bekent maaken.

Insipient, onvroedt / zót / dwaas.

Insipientie, zótheidt / dwaasheidt.

Insisteren, anstaan / volharden / anhouden / daar by blijven.

Insociabel, ongezelschappigh.

Insolent, moedtwilligh / onghewoon / overdaadigh / ongheregheldt.

Insolentie, moedtwilligheidt / moedtwil / vertelheidt / baldaadigheidt / onghewoonlijkheidt.

Insolide, ondicht.

Insolubel, onlósselijck / ontbindbaar.

Insolvent, onbetaalijk / onbetaalbaar.

Insolventie, onvermoghenheidt tót betaalen / onbetaalbaarheidt.

In specie, in 't byzonder / afzonderlijk.

Inspectie, beschouwing / anschouwing / bezichting.

Inspectie Oculaire, ooghbeschouwing.

Inspicieren, inzien / beschauwen.

Inspiratie, inblaazing / anblaazing / ingheeving.

Inspireren, inblaazen / anblaazen.

Instabel, wankelbaar / onbestandigh.

Instan-

Instabiliteit, onbestandigheidt / wankelbaarheidt.
Instantie, anhouding / volstandigheidt / gheduurigheidt / recht vervolgh.
Instauratie, herstelling / oprechting / vernieuwing / weêroprechting.
Instaureren, oprechten / vernieuwen / herstellen.
Insteren, anhouden / volharden / naaken.
Instigateur, opstooker / anstouwer.
Instigatie, anstouwing / aanhitsing.
Instigeren, opstooken / anstuwen / drijven / ophitsen.
Instillatie, indrupping.
Instilleren, indruppen.
Instinct, drift / ingheeven / inblaazing.
Instituëren, inzetten / onderwijzen / instellen.
Institutie, inzetting / onderwijzing / instelling.
Instruct, toegherust.
Instructie, onderrichting / toerechting / bericht / narichting / onderwijs / toerusting.
Instruëren, onderrichten / toerechten / berichten / onderwijzen / toerusten.
Instrument, tuigh / werktuigh / handeltuigh / ghereedschap.
Insufficient, ongheneoghzaam.
Insufficientie, ongheneoghzaamheidt.
Insultatie, beschimpingh / schamperheidt : opspringing.

Insu-

Insulteren, beschimpen; opspringen.
Insuperabel, onverwinlijk / onovertref-
baar.
Insupportabel, onverdraaghlijk.
Integreren, heelen / heel maaken.
Integriteyt, deeghelijkheidt / oprechtig-
heidt / louterheidt / onghekreuktheidt /
gheheelheidt.
Intellect, vernuft / verstandt / kennis.
Intellectie, verstaaning / kenning. (nis.
Intelligentie, kundschap / verstandt / ken-
Intelligibel, verstaanlijk / verstaanbaar.
Intemperant, onghemaatighdt.
Intemperantie, onghemaatighdheidt.
Intenderen, beooghen / voorhebben / na-
trachten: verstijven / inspannen.
Intendit, eischschrift / eischbewijsschrift.
Intensie, verstijving / inspanning.
Intenteren, onderstaan / anlegghen / an-
wenden / onderneemen: dreigen.
Intentie, ooghwit / ooghmerk / opzet / voor-
neemen / opzetting / meening / eisch /
begheerte.
Intentatie, anlegghing / anwending.
Intercalatie, tusschentelling / tijdtvoe-
ghing / jaarsleutel.
Intercapedo, tusschenbeghrijping / tus-
schenbeidenheidt / tusschenbeghrip.
Intercederen, tusschenspreken / bemidde-
len.
Intercesseur, bemiddelaar / tusschenspree-
 ker /

ker / tusschenınkoomer.

Intercessie, bemiddeling / tusschenkomst / tusschenspreeking / tusscheninkomst.

Intercideren, verballen / te niete ghaan.

Intercipiëren, onderscheppen.

Interdicent, verbieder.

Interdicente, verbiedster.

Interdiceren, verbieden / verbódt doen.

Interdict, verbódt.

Interdictie, verbieding.

Interesseren, beschadighen / vernadeelen / verkorten.

Interest, schade / nadeel / belang / gheldtghewin / missing / gheldtderving / rente / verloop.

Interficieren, dooden / ombrengen.

Interjectie, inworp / inwerpsel / tusschenstelling / inwerping / inbrenging.

Interjecteren, } inwerpen / tusschenwerpen / inbrengen.
Interjicieren, }

Interieur, inwendigh / innerlijk.

Interinement, ghestandtdoening / gestadighing.

Interineren, ghestaaden / voor ghoedt kennen.

Interlocutie, tusschenspraak / tusschenspreeking.

Interlocutoir, tusschenspreekigh.

Interlocutoire sententie, tusschenoordeel / tusschengewijsde.

Interloqueren, tusschenspreeken.

Inter-

Intermissie, aflaating / verpoozing / tusschenkomst.
Intermitteren, ophouden / aflaaten / verpoozen.
Interpellatie, inspraak / tusschenspraak / te hulp roeping / anspraak.
Interpelleren, inspreeken / tusschenspreeken / verzoeken / verhinderen / verghen.
Interponeren, } tusschenstellen.
Interposeren, }
Interpositie, tusschenstelling.
Interpretatie, uitlegghing / bediedt / vertaaling / verklaaring / vertólking.
Interpreteren, uitlegghen / verklaaren.
Interpunctatie, tusschenpunting.
Interpuncteren, tusschenpunten.
Interrogatie, ondervraaghing.
Interrogatorien, vraaghstukken.
Interrogeren, ondervraaghen.
Interrumperen, tusscheninvallen.
Interrupt, afghebroken.
Interruptie, afbreeking / tusschenvalling.
Interturberen, ondertusschen beroeren.
Interval, tusschenheidt / tusschenwijdte / tusschenruimte / tusschenval / wijdte / tusschenplaats / tusschentijdt.
Intervenient, tusschenkoomer / ghedingoverneemer.
Intervenieren, tusschenkomen / tusscheninkoomen: 't ghedingoverneemen.
Interventie, tusschenkomst / tusscheninkomst:

komst: ghedings overneeming.

Inteſtin, darm / ingewandt; inwendigh.

Intimatie, ankunding/ ontbieding/ te kennen gheeving; ontbieding / ankundighing/ rechtdaghslegghing.

Intime, binnenſt.

Intimeren, ontbieden / ankundighen/ rechtdaghlegghen.

Intimideren, vertzaaghen / vreeſ anjaaghen.

Intitulatie, naamgheeving.

Intituleren, naamnoemen / benaamen.

Intolerabel, onverdraaghlijk.

Intolerantie, onverdraaghlijkheidt.

Intoneren, voorzingen.

Intractabel, onhandelbaar / barſ / onrekkelijk.

Intrepiditeyt, onvertzaaghdheidt.

Intricaat, verwardt / verſtrikt.

Intricatie, verwarring / verſtrikking.

Intriceren, Intriqueren, verſtrikken / inwikkelen.

Intrinſeque, innerlijk/ inwendighlijk.

Introduceren, invoeren / inleiden / inbrengen/ binnenleiden.

Introductie, inleiding.

Intromitteren, inlaaten / inzenden.

Intruderen, inſtooten.

Intruſie, inſtooting.

Inundatie, overvloeping /wateroverbloeping/

ing/waterbloedt / wateroploop.
Intuit, opzicht / anblik / inzicht.
Inunderen, overvloepen.
Inutil, onnut.
Inutiliteit, onnuttigheidt.
Invaderen, anvallen/invaaren/ anrantsen.
Invalide, onsterk / onkrachtigh.
Invalideren, onkraghtigh maaken.
Invaliditeit, onsterkheidt/onkrachtigheidt.
Invariabel, onveranderlijk.
Invasie, anval / inval.
Invectif, lastering / bescheldïng / doorstrij-
king.
Inveheren, invoeren/inbrengen/uitvaaren.
Inventarient, boedelschriftgheever.
Inventariente, boedelschriftgheefster.
Inventariëren, beschrijven/boedelschrijven.
Inventaris, inhoudt/lijste/ beschrijving van
ghoederen / staatbeschrijving / boel-
schrift / staatantekening / bevindt-
schrift/ boelbevinding/ boedelopschrij-
ving.
Inventeren, vinden / uitvinden.
Inventeur, vinder.
Inventie, vinding/ vondt / ervinding.
Inventif, vondtrijk/vindzaam/vern uftigh.
Inversie, omkeering / omdraap / omkeer.
Inverteren, omkeeren/ omwenden.
Investieren, bezit neemen / verlyden / leen-
hulding doen.
Investigatie, navórsching.

Inveſtigeren, opſpeuren / nabóↄſchen.
Inveſtiture, inſtelling / verlp / ghoedenis / inneeming / anvaerding / leenghiſtbↄief.
Inveteratie, veroudíng.
Inveteréren, verouden.
Invincibel, onwinbaar.
Inviolabel, onſchendbaar.
Inviſibel, onzighbaar.
Invitatie, noodighing.
Inviteren, anpoↄren / noodighen.
Involveren, inwikkelen / inwinden / inwentelen.
Involuntair, onwilligh.
Involutie, inwikkeling / inwinding / inwenteling / beſtrikking.
Invoceren, anroepen.
Invocatie, anroeping.

J O.

Ziet de vólghende Letter.

I R.

Iracundie, ghↄamſchap / ghↄammoedigheidt / tooↄn.
Ironie, ſchimpreeden / ſchars / ſpótſpↄeuk / ſcharſſing.
Ironiſch, ſchimpigh / ſpóttigh / ſchertſend.
Irradiatie, inſtraaling.
Irradieren, inſtraalen / inſchijnen.
Irraiſonnabel, onreedelijk / onbillijk.
Irrationaal, onreedelijk.

Irre-

Irreceptibel, onontfankelijk.
Irreceptibiliteit, onontfankelijkheidt.
Irreconciliabel, onverzoenlijk.
Irrecuperabel, onweederkrijghelijk.
Irrefragabel, onverwerpelijk / onweeder-
spreekelijk.
Irregulier, onghemeen / ongeschikt.
Irrelevabel, onheffelijk / onherstellijk.
Irrelevant, onherstellende.
Irremiſſibel, overgheeflijk.
Irreparabel, onverbeeterlijk/ onverghoede-
lijk.
Irreprehenſibel, onberiſpelijk.
Irreſolubel, onlóſbaar / onoplóſſelijk.
Irreſolutie, wankelmoedigheidt.
Irreverentie, oneerbieding / oneerbiedig-
heidt.
Irrevocabel, onweederroepelijk.
Irrideren, beghekken / belacchen / beſpót-
ten / beſchimpen.
Irriſie, belacching / beſpótting / beſchim-
ping / beghekking.
Irritatie, terghing.
Irriteren, terghen.

I S.

Iſſue, uitghank/ uittóght/ uitghangrecht/
verplaats gheldt.

I T.

Item, deſghelijks/ inſghelijks/ zo ook.

Iteratie, herhatting.
Iteratif, meermaalg.
Itereren, herhatten/ herhaalen.

J A.

JAceren, ligghen.
Jactatie, } beroeming.
Jactantie,
Jacteren, } beroemen.
Jactiteren,
Jacture, verlies / weghwerping / hinder.
Jaculeren, werpen.
Jalours, belghziek/ belghzuchtigh / minnyverigh / nayverigh.
Jalousie, belghzucht/ minnenijdt/ nayver/ minnyver / erghwaan.
Januarius, louwmaandt.
Javelijn, spiesken/ werpschicht.

J O.

Jolijt, gheestigh / fraay.
Joncture, voeghing / ghelidt / ghewricht.
Journaal, daghelijks / daghboek.

J U

Jubilee, luidtjaar/ juichjaar.
Jubileren, verheughen/ juicchen.
Judicature, vonnis/rechtspleeghing/rechterschap / rechterampt.
Judiceren, oordeelen/ rechten/ wijzen.

Ju-

Judiciaal, gherechtelijk/rechtspreekelijk/rechterlijk.
Juge, rechter/oordeeler.
Jugement, oordeel/recht/ghericshte.
Jugeren, rechten/oordeelen.
Julep, drankje.
Julius, hooymaant.
Juncture, voeghing/ghelidt/ghewricht.
Jungeren, voeghen/byvoeghen.
Junius, zomermaandt/weymaandt/wiede-maandt/braakmaandt.
Jurament, eedt/eedtzweering.
Juratie, zweering.
Juratorie, by eede/onder eede.
Jureren, zweeren.
Jurisconsulte, } rechtsgheleerde.
Jurist, } rechtsgheleerde.
Jurisdictie, rechtspreeking/rechtsdwang/rechtsghebiedt/rechtsmacht/rechts-ban.
Jurisprudentie, rechtskunde/rechtsghe-leerdheidt.
Justicier, gherechtsdienaar/richter/wet-houder/schout.
Justificateur, rechtvaerdigher/rechtvaer-dighmaaker.
Justificatie, rechtvaerdighmaaking/recht-vaerdighing.
Justificeren, } rechtvaerdighen.
Justifieren, } rechtvaerdighen.
Justitie, gherecht/gherechtigheidt/recht-
 vaer-

vaerdigheidt / recht.
Justitieren, recht doen.
Juvatie, helping.
Juveren, helpen.
Juweelen, kleynoodjen.

L A.

LAbefacteren, verzwakken.
Labeur, arbeidt.
Labil, zwak.
Laboureren, arbeiden / werken.
Labourieux, arbeidigh / arbeidzaam.
Labyrint, doolhóf.
Laceratie, verscheuring.
Lacereren, verscheuren.
Lachrymatie, weening / schreying / huiling.
Lachrymeren, weenen / schreyen.
Lakey, navólgher / loopjongen / vólghknecht.
Lambris, welfsel / beschót.
Lambrisseren, bewelven / beschieten / met schót bekleeden.
Lamentatie, ghekarm / jammerklaght / weeklaaghing.
Lamenteren, karmen / jammeren / weeklaaghen.
Lampet, waschvat / handtwaschvat.
Lancet, vliem / laatvlym.
Laps, val / missing / verloop.
Larderen, doorspekken.

Lardeer-*priem*, ſpekpriem.
Large, rijkelijk / breedt.
Laſche, laf.
Laſcif, gheil/wulpſch/ broodtdronken/dartel. (heidt.
Laſciviteyt, gheilheidt / broodtdronken-
Laſtagie, ballaſt.
Latitatie, verſchuiling / verberghing.
Latiteren, wechſchuilen/ zich t' zoek maaken / ſchuilen.
Latitude, wijdte / breedte.
Lattoen, koper.
Laudatie, looving/ prijzing.
Laudemia, heergheWaaden / leenghiften/ leengheſchenken.
Lauderen, looven / prijzen.
Lavoir, waſchvat / bekken.
Lazuur, blaauw / heemelsblaauw.
Laxatie, loozing / lóſſing / ſlaaking / opening.
Laxeren, loozen / lóſſen / openen.

L E.

Lecteur, leezer/ voorleezer.
Lectie, leezing / les.
Lecture, leezing.
Ledikant, *lit de camp*, veldtbedde/ veldtbedſteede / leegherbedſtede.
Lederen, quetſen.
Legaal, wettigh/ wettelijk.
Legaat, afghezant/erfmaaking/ maaking:

heerenbode / hófghezant / erfghaaf/ erfghift / maakgheschenk.

Legaliteyt, wettigheidt / wettelÿkheidt.

Legataris, erfghemaakte/maakingbeurder.

Legateren, maaken / bespreeken/ erfspreeken / maaken by uiterste wil.

Legateur, erfdeeler / erfuitdeeler / bespreeker / erfbespeeker.

Legatie, afzending / bezending / erfmaaking / ghezantschap.

Legende, verhaal / vertelling.

Legioen, krÿghsheir / krÿghshoop.

Legislateur, wetgheever / wetsteller.

Legitimatie, bewettighing/ wettighmaaking.

Legitime, wettigh.

Legitime portie, wettigh ghedeelte/ rechtelÿk deel.

Legitimeren, bewettighen / wettighmaaken.

Legumes, plukvruchten.

Leniteit, zaftheidt/ghedweeghzaamheidt/ slapheidt/ rekkelÿkheidt.

Lenitif, verzachtende.

Lenitude, langzaamheidt / slapheidt.

Lepreux, melaatsch / lazarisch / zeerigh/ zweerigh / schurft.

Lesie, quetsing.

Letaal, doodelÿk.

Letargie, slaapzucht/ slaapkoorts/ koortsigh / slaapziekte.

Letitie, blyschap.
Levant, oosten.
Levee, afdaking.
Leviteit, lichtvaerdigheidt/lichtheidt.

L I.

Lias, snoer/ryghsnoer.
Liasseren, snoeren.
Libel, gheschrift/aanschrift/ghedingschrift/boek/eysch.
Libella, richtsnoer.
Libelleren, anschryven/schryven/te boek schryven.
Liber, vry/vrank.
Liberaal, mildt/ghulhartigh/vrymoedigh/openhartigh.
Liberaliteit, mildheidt/ghulhartigheidt/mildaadigheidt.
Liberateur, verlósser.
Liberatie, verlóssing/bevryding.
Libereren, verlóssen/bevryden.
Liberteit, vryheidt.
Libery, boekwinkel/boekkas/boekkamer/boekzaal.
Libertijn, vrygheest/vrygemaakte knecht/ontslaafde/vryghelaatene.
Libidineren, wellust pleeghen.
Libidineux, wellustigh/wulpsch/dertel.
Libre, vry/vrank/lós.
Licent, verlófgheldt/gheoorlófdt/toeghelaaten.

Licen-

Licentiaat, ghehengde / toeghelaatene.
Licentie, verlóf / toelaating / byghееving / byspraak / oorlóf.
Licentiëren, toelaaten / byghееven / ghehengen / afdanken.
Licentieux, vry / vrypóstigh.
Lieutenant, stedehouder / stadthouder: onderhópman.
Ligament, } bindsel / bandt.
Ligature, }
Ligue, verbinding / eedtghespan.
Limitatie, bepaaling / afpaaling.
Limite, paal.
Limiten, landtpaalen / landtsscheidingen.
Limiteren, bepaalen.
Linage, afkomst / stam.
Linager, afkomeling / ghemaaghschapte; erfghenaam.
Lingiere, lijnwaatierster / linnenwinkelierster.
Linie, lijn / streep.
Linieren, lijnen / aflijnen / afstreepen.
Liquidatie, afreekening / effening.
Liquide, week / effen / klaar / bloot / platuit / afghereeckendt / blijkelijk.
Liquideren, week maaken / afreekenen / effenen.
Lit de repos, rustbedde.
champ, veldtbedde / veldtbedsteede / leedekant.
Literateur, lettermeester / taalgheleerde.

Litiere, draaghbedde.
Litigatie, twist / twisting / krakkeel / ghekijf / kijving.
Litigeren, krakkeelen / pleitten / twisten.
Litigieux, krakkeeligh / dingtaaligh.
Litiscontestatie, rechtspleeghing / ghedingbevesting / voldinging.
Litisconteсteren, rechtspleegen / voldingen.
Litisfinitie, ghedingseinde / pleiteindighing.
Litispendentie, twisthanging / ghedinghanging.

L O.

Locaal, plaatselijk.
Locatie, verhuuring / pacht.
Loceren, verhuuren.
Locupletatie, verrijking.
Locupleteren, verrijken.
Locus, plaats / steede.
Locutie, woordt / spreeking.
Loge, kamertje / huisje.
Logement, herbergh / herberghing / huysbesting.
Logeren, huisbesten / herberghen / t'huis legghen.
Logica, reedenkonst / bewijskonst.
Logicaal, reedenkonstelijk / bewijskonstelijk.
Logijs, huisbesting / herberghing.

Logo-

Logomachie, woordenstrijdt / woorden-kibbeling.
Loy, wet.
Loyaal, wettelijk / ghetrouw / trouw / oprecht.
Lombard, bank van leening.
Lombardier, leentafelhouder / tafelhouder / pandtbeleener.
Longeur, lankheidt / langwijligheidt.
Longitude, lengte.
Loquaciteyt, klapachtigheidt.

L U.

Lubricq, slibberigh / ghladt.
Lubriciteit, ghladdigheidt / slibberachtigheidt.
Lucratif, winzuchtigh.
Luctueux, rouwigh / droevigh.
Luitenant, stadthouder / onderhópman.
Luiteren, worstelen.
Lumineux, lichtende / verlichtende.
Lunatijc, maanzuchtigh / byzinnigh.
Lustratie, reinighing / wying / zuivering.
Lustreren, reinighen / wyen / verlichten / bezien / onderzoeken / navórsschen.
Luteren, toesmeeren / toestrijken.
Luxurie, gheilheidt / onkuischeidt.
Luxurieux, gheil / wellustigh / ghulzigh / ritsigh / weeldrigh.

M A.

M A.

MAchinatie, quaadtstooking/quaadtbrouwing.
Machinateur, quaadtstooker.
Machine, konstwerk.
Machineren, quaadtstooken / quaadtbrouwen / berokkenen.
Maculatie, bekladding.
Maculature, kladtpappier/scheurpappier/omslagh/ kladdebladt.
Maculatuur, builpappier / kladdebladt.
Maculeren, beblekken/ bekladden.
Madame, mêvrouw.
Magazijn, voorraadtschuur / pakhuis.
Magie, toverkonst / gheesthandel / toverkunde / wijsheidt.
Magister, meester.
Magistraal, meesterlijk.
Magisterialiter, meesterlijk.
Magisterie, meesterschap.
Magistraat, overheidt / overheer.
Magistrature, overheidtsampt.
Magnanime, ghrootmoedigh / ghroothartigh/ eedelmoedigh.
Magnanimiteyt, ghrootmoedigheidt.
Magneet, noordtsteen / zeilsteen.
Magnificentie, heerlijkheidt / pracht/ ghrootdaadigheidt.
Magnificq, heerlijk ghrootdaadigh/ hoogstaatigh / ghrootsch.

Ma-

Magnitude, ghrootheidt.
Mainteneren, handthaaven/beschermen.
Maintenuë, handthaaving/bescherming.
Maistre, meester.
Maistresse, meestres.
Majesteit, hoogheidt/hooghmaghtigheidt/ghrootmaghtigheidt/moghenheidt/oppermoghenheidt/ghrootmoghenheidt/opperheerlijkheidt/opperontzaghlijkheidt/ghrootachtbaarheidt/hooghachtbaarheidt.
Majestueux, heerlijk/hooghachtbaar/hooghdraavende.
Majoor, opperhópman/wachtmeester.
Majores, voorouders.
Mayus, bloeymaandt.
Malcontent, ongheneoeghdt/t'onvreeden.
Malcontentement, onghenoeghing/t'onvreedenheidt.
Malediceren, vloeken/quaadtspreeken.
Maledictie, vloek/quaadtspreeking/lastering/verbloeking.
Malevolent, quaadtwilligh.
Malevolentie, quaadtwilligheidt.
Malheur, ongheval/ramp.
Malheureux, rampspoedigh/ongheluk-kigh.
Malitie, boosheidt/quaadheidt/quaadtwilligheidt.
Malitieux, quaadtwilligh/boosaartigh.
Maligniteyt, boosaartigheidt.

Mal-

Malplaisant, onvermaakelijk / wanvermaakelijk.
Mancipatie, vereighening/ overleevering/ eighenheidts overgheeving.
Manciperen, eighen gheeven/vereighenen/ weêrleeveren/overgheeven in eighendomme.
Mandaat, bevel / onthiet / beheet/ghebódt/ lastgheeving / lastanvaerding.
Mandataris, bevelhebber / lastanvaerder / lastanneemer.
Mandateur, bevelgheever / lastgheever.
Mandement, bevel/ beveeling/daaghbrief: verlóf.
Manducatie, eeting / kaauwing.
Maniabel, handelbaar.
Maniement, handeling.
Manie, dulligheidt / raazerny.
Manier, wijs / zeede.
Maniëren, handelen.
Manifacture, handtwerksel.
Manifest, openbaar/ verklaarschrift.
Manifestatie, openbaaring.
Manifesteren, openbaaren.
Manna, man/ heemelsbroodt.
Manquement, ontbreeking.
Manqueren, ontbreeken / schorten.
Mansueet, zachtmoedigh / tam.
Mansuetude, zachtmoedigheidt.
Manuaal, handtboek / handtdoek.
Manufacture, handtwerksel.

Manu-

Manumissie, uit der handt lóslaating/ ont-slaaning / vryplaating / vrymaaking.
Manumitteren, vryplaaten / vrymaaken/ ontslaan van slaaverny.
Manuscript, met de handt gheschreeven/ handtgheschrift.
Maquerelle, kóppeleres / kóppelaarster.
Marchand, koopman.
Marchandise, koopmanschap.
Marchandeeren, koopen/ koopmanschap-pen / dingen.
Marche, tóght / optóght/ antóght.
Marcheren, antrekken / antreeden / stree-ven / trekken.
Marescage, moeras / modderlandt / slijk-landt / broeklandt.
Mareschal, veldtoverste.
Marge, kant / bladtrandt / boordt.
Margineel, an de kant staande.
Mariage, huwelijk.
Marjolijne, moederkruidt / kranskruidt.
Marmelade, doorzuikerde queepeeren.
Marque, teeken / merk.
Marqueren, teekenen / merken.
Martagon, roode leeliebloem.
Marquis, markghraaf.
Martiaal, krijghsmannelijk.
Martius, lentemaandt.
Martyrie, ghetuigenis / bloed-ghetuighe-nis / mishandeling om 't gheloof.
Masculin, mannelijk.

Maſeur, mijn zuſter.
Maſque, momanzicht/ ghrijns.
Maſquerade, mommendans.
Maſqueren, vermommen / mommen.
Maſſacre, moordt / moordery.
Maſſacreren, vermoorden / moorden.
Maſſe, klomp.
Maſſif, dicht / hecht / vaſt / louter.
Maſſiveté, dichtheidt.
Materiaal, ſtóffelijk.
Materie, ſtóf / zaak: etter.
Maternel, moederlijk.
Mathematica, wiskunde / wiskonſt.
Mathematicus, wiskonſtenaar.
Matinade, ughtendzang / mórghenghe-
ſpeel / ughtendteerghezang / eerghe-
ſpeel / wekghezang / lauweit.
Matrice, baarmoeder / lijfmoeder.
Matriculatie, ſchrijving / opſchrijving /
naamſchrijving.
Matriculeren, opſchrijven / naam opſchrij-
ven.
Matrimoniaal, moederlijk.
Matrimonie, houwelijk / echt: moeders
ghoedt.
Matrone, huismoeder/huishouwſter/eer-
lijke vrouw.
Matureren, rijpworden / rijpmaaken.
Maturiteit, rijpheidt.
Matutin, mórghenſtondigh / ughtendt-
ſtondigh.

Matuur, rijp.
Maxime, ghrondtreeghel/ ghrondt.

M E.

Mechanicq, ambachtsman/ handtwerker: karigh/ vrek/ hoetelachtigh.
Mechaniseren, hoetelen/ handtwerken.
Medaille, pronkpenning/ pótstuk.
Mediaan, middelader.
Mediateur, middelaar.
Mediatie, bemiddeling.
Medicament, gheneeskruidt/ gheneesmiddel/ artseny/ gheneesdrank.
Medicijn, arts/ gheneesmeester.
Medicijne, gheneesmiddel/ gheneeskunde/ artseny.
Medicinaal, heelzaam.
Medicineren, gheneesmiddelen ghebruiken/ gheneezen/ heelen.
Mediëren, middelen/ halveeren/ bemiddelen.
Mediocre, middelmaatigh/ middelbaar.
Mediocriteyt, middelbaarheidt/ maatigheidt/ middelmaatigheidt.
Meditatie, betrachting/ bezinning/ overlegh/ bedenking/ overdenking.
Mediteren, betrachten/ overweeghen/ bezinnen/ bedenken/ overdenken.
Melancolie, zwaarbloedigheidt/ zwaarmoedigheidt/ zwartgalligheidt/ zwartbloedt/

bloedt / zwarttegal.
Melancolijcq, zwaarmoedigh / zwartghalligh / treurigh / zwartbloedigh.
Meliorament, ghedaane kósten / verbeteering.
Melioratie, verbeetering.
Melioreren, verbeeteren.
Melodie, zoet gheluidt / zoetluidigheidt/ zangghequeel.
Melodieux, zoetluidigh.
Membrane, vlies.
Membrum, lidt.
Memorabel, ghedenkwaerdigh.
Memoriaal, kladtboek/ghedenkboek/ghedenkteeken / onthoudtboek.
Memorie, gheheughnis/onthouding/ghedachtenis / ghedenkenis.
Memorie *briefken*, ghedenkbriefken.
Menace, dreighement.
Menaceren, dreighen.
Menage, huisraadt/ huishouding / huisghezin / raalijkheidt / huislijkheidt/ zuinigheidt / huiszórgh.
Menager, huishouder/ huisbezórgher.
Menageren, huishouden / met omzicht en maat ghebruiken / zuinigh zijn / te raade houden / verspaaren.
Mendicant, beedelaar.
Meneen, treeken.
Menstrue, maanstondt.

Men-

Mensureren, meeten.
Mentie, melding/ ghewagh.
Montioneren, melden / ghewaghen / ghewaghmaaken.
Mercantie, koopmanschap.
Mercature, koopmanschap / koophandel.
Mercantist, Mercateur, koopman.
Mercenair, dienstbaar / huurknechtelijk.
Meridiaan, middaghs/middaghlijn/middaghrondt / middaghkring.
Meridie, middagh / 't zuidt.
Meridionaal, zuider.
Merite, verdienst.
Mertiteren, verdienen.
Merlone, tandt.
Merveille, wonder.
Merveilleux, wonderlijk / wonderbaar.
Meschant, snoodt/ ergh/ quaadt.
Mescontent, onvernoeghdt/ misnoeghdt.
Mescontentement, ongenoeghzaamheidt/ misnoeghing.
Mescontenteren, misnoeghen.
Mesnage, *ziet* Menage,
Message, boodschap.
Messagier, boode.
Messias, zaligh maaker/ ghezalfde.
Mesusen, misslaghen/ misbruiken.
Mesuseren, misbruiken.
Metaal, berghwerk/ berghstóf.
Metamorphose, ghestaltverwisseling/ver-vórming.

Meta-

Metamorphoſeren, verwórmen / gheſtaldt verwiſſelen.
Metaphyſica, overnatuurkunde.
Methode, leerwijs / beleeding / leerwegh / ſchriftlijk beleert / ordre.
Metropool, hoofdſtadt.
Metropolitaan, hoofdſtadts biſſchop.
Meubelen, tilbaare ghoederen / inboel / roerende ghoederen.

M I

Mignardiſe, liefkoozing / aanminnigheidt.
Mignon, troetelkindt.
Migratie, verhuizing.
Migreren, verhuizen.
Militair, oorlooghſch.
Militeren, ſtrijden / bevechten / beſtrijden / oorloghen.
Militie, oorlógh / krijghſvólk.
Millioen, tien honderdt duizendt / tien honderdt duizentigh.
Mine, ghelaat / ghelaerde.
Mineraal, mijnſtóf / berghwerk / berghſtóf.
Mineren, mijnen / ondermijnen.
Mineur, mijnmeeſter / mijner / ondermijner.
Miniſtriaal, dienſtknechtelijk.
Miniter, dienaar.
Miniſterie, bediening / dienſt.
Minoriteit, minderjaargheidt / onmondigheidt.
Minueren, verminderen.

Minute, bewerp / kladde / minderling.
Minuteren, ontwerpen.
Mirakel, wonderwerk / wonderdaadt.
Miraculeux, wonderbaarlijk.
Miſcontent, onvernoeghdt / t'ontvreeden.
Miſcontentement, ongheneoeghen / miſnoeghing.
Miſcontenteren, miſnoeghen
Miſe, onkóſte / uitghift.
Miſerabel, ellendigh / deerlijk / jammerlijk.
Miſeratie, erbarming / deernis / ontferming.
Miſericorde, barmhartigheidt.
Miſericordieux, barmhartigh / meededooghzaam.
Miſerie, ellende / jammer / deerlijkheidt / jammerlijkheidt / ellendigheidt.
Miſſive, zendtbrief.
Miſterie, verborghenheidt / gheheim.
Miſticq, verborghen.
Mitigatie, verzafting.
Mitigatif, verzaftende.
Mitigueren, verzaften.
Mixte, ghemenghdt.
Mixtie, } mengſel / menging / vermenging.
Mixture, }

M O.

Mobil, } roerlijk / beweeghlijk.
Mobilair, }
Mobiliteit, beweeghlijkheidt.

Mode, wijs / zeede.
Model, voorbeeldt / bewerp / schets / ontwerp / toonbeeldt.
Moderateur, middelaar / tusschenspraak.
Moderatie, bemiddeling / maatighing.
Modereren, middelen / maatighen.
Moderne, hedendaaghsch / van deeze tijdt.
Modest, zeedigh.
Modestie, zeedigheidt.
Modificatie, maatighing / bemiddeling.
Modificeren, maatighen.
Modulatie, op maat zinging.
Moduleren, op de maat zingen.
Mol, zacht / murw.
Molest, overlastigh / verveelende / overlast.
Molestatie, overlasting / verveeling / quelling.
Molesteren, overlasten / lastigh zijn / moeylijk vallen.
Molestie, overlast / lastigheidt / verveeling / quelling.
Moliëren, besteeken / wroeten / betrachten
Moment, ooghenblik / yet gherings.
Momus, spótter / nijdigher.
Monachus, munnik / eenzitter / eenwooner.
Monarch, eenighvórst / eenheerscher / alleenheerscher.
Monarchie, eensregheering / eenighvórstheidt / alleenheersching.
Mundatie, zuivering.
Monderen, zuiveren / reinighen.

Mondificatie, zuivering.
Mondificeren, zuiveren.
Moneren, vermaanen.
Monfreer, mijn broeder.
Monitie, vermaaning.
Monodie, lijkghezang.
Monogram, bewerp / ontwerp.
Monomachie, eenghevecht.
Monopolie, voorkoop / opkoop / inkoop / alleenkoop.
Monopoliëren, voorkoopen / opkoopen.
Monſeur, mijn heer.
Monſterheer, heirſchouwer / wapenſchouwer.
Monſtering, wapenſchouwing / heirſchouwing.
Monſter, onder / misgheboorte / wanſchepſel / ſtaal / toonſel / proef / ſchrikdier / ghedrócht.
Monſteren, toonen / wapenſchouwen / heirſchouwing doen.
Monſtreux, wanſchapigh / wanſchapen.
Monteren, opklimmen / bedraaghen / toeruſten / ſtijghen.
Monture, opklimming.
Monument, ghedenkteiken / ghraf.
Moraal, zeedelijk / zeedigh.
Morion, helm / ſtórmhoedt.
Moriſque, moorinne.
Moroſiteit, korſelheidt / gheemelijkheidt.
Mort, doodt.
Mortaliteit, ſterffelijkheidt.

Mor-

Mortel, doodijk / sterflijk.
Mortier, steenvpzel.
Mortificatie, dooding / affsterving.
Mortifiëren, dooden.
Mosquet, roer / bus.
Mosquetier, busschieter / busdraagher / schutter / roerschutter.
Mostache, kneevel.
Moteur, beweegher.
Motie, roering / beweeghing.
Motijf, beweeghsel / beweeghreeden.
Movement, roering / beweeghing.
Moveren, roeren / beweeghen.

M U.

Mulcte, boete / gheldtboete / breuke.
Mulcteren, boeten / gheldtboeten / met gheldt boete straffen.
Multiplicatie, veelvoudighing / vermeenighvuldighing.
Multipliceren, vermeenighvuldighen / vermeerderen.
Multitude, meenighte / veelheidt:
Mumie, ghebalsemdt menschevleesch.
Mundatie, reinighing.
Munderen, reinighen / zuiveren.
Mundificatie, reinmaaking / zuivermaaking.
Mundificeren, reinmaaken.
Municipaal, steederecht / stadtsrecht / stadts.
Municiperen, borgherrecht gheeven.

Munieren, bevesten/ versterken.
Muniment, bevesting/ beweering/ bewijsſtuk.
Munificentie, mildtdaadigheidt.
Munitie, rusting / versterking / bevesting.
Munnik, eenwooner / eenzitter.
Munus, ampt.
Murmuratie, morring.
Murmureren, knorren / morren.
Muſette, ruiſpijpe.
Muſcule, ſpier/ muis / zeenuwknuiſt.
Muſculeux, ſpierigh / ſpierrijk.
Muſicant, } zanger / zinger / zangkonſtenaar.
Muſicijn, }
Muſiceren, zingen / op de maat zingen.
Muſijcq, maatzang/zangkonſt/zangkunde/ nootzang.
Muſquet, roer / bus.
Muſquetier, ſchutter / roerſchutter / busſchieter.
Muſqueton, zijderoer / reisroer.
Muſtache, kneevel / kneevelbaerdt.
Mutatie, verandering/ wiſſeling.
Muteren, wiſſelen / veranderen.
Mutilatie, verminking.
Mutileren, verminken.
Mutin, oproermaaker / muiter / muitemaaker.
Mutinatie, oproer / muiterp.
Mutineren, oproermaaken/ muiten.
Mutuatie, ruiling / mangeling.

Mutuel, onderling.
Mutueren, ruilen / wisselen / mangelen / ontleenen.

M Y.

Mysticq, verholen / verborghen / Ghódtgheheim / gheheim.
Mysterie, verholenheidt / verborghenheidt / gheheimenis.

N A.

NAmptisatie, te bórde brenging / in bewaarder handt stelling.
Namptiseren, te bórdt brengen / in bewaarder handt stellen.
Namptissement, handtvulling / te bórdt brenging / opbrenging.
Narrateur, verteller.
Narratie, vertelling.
Narreren, vertellen / verhaalen.
Natie, vólk / landtsvólk / inboorlingen.
Natif, gheboozen.
Nationaal, landtschaps.
Nativiteyt, gheboorte.
Naturalist, natuurkundighe / natuurkenner.
Naturel, natuurlijk.
Natureren, naäarten.

Naufrage, schipbreuk.
Navaal, scheepsch.
Navigabel, bezeilbaar / bevaarbaar.
Navigatie, schipvaart / zeevaart.
Navigeren, schipvaaren / vaaren.

N E.

Nebuleux, neevelachtigh/duisterachtigh/ mistigh.
Necessaire, noodigh / noodtwendigh/ noodtzaakelijk.
Necessiteit, noodtwendigheidt / noodtzaakelijkheidt.
Necessiteren, noodtzaaken.
Necromantie, toverp/doodtwaarzegghery/ zwartekonst.
Necteren, hechten / knoopen.
Negatie, lochening/ontkenning/beneening.
Negatif, Negatoir, } beneenigh / ontkennigh.
Neger, zwart.
Negeren, lochenen / ontkennen/ beneenen.
Negligent, verzuimigh / onachtzaam / achteloos / nalaatigh.
Negligentie, verzuim / verwaarloozing/ achteloosheidt/ onachtzaamheidt/ nalaatigheidt.
Negligeren, verzuimen / verwaarloozen/ veronachtzaamen / verachteloozen.
Negotiant, Negotiateur, } handelaar / koopman.

Nego-

Negotiatie, } handeling/beslagh/omslagh/
Negotie, } onderwind / koophandel.
Negotiëren, handelen/handel drijven/verhandelen / koophandelen.
Negromantie, *ziet* Necromantie.
Nequitie, fielterp / ghupterp.
Nerveux, zeenuwachtigh / krachtigh.
Netto, net / effen.
Neuter, } onzijdigh / gheenerlep.
Neutraal, }
Neutraliseren, onzijdigh stellen.
Neutraliteyt, onzijdigheidt.

N I.

Nigromantie, toverkonst / zwarte konst / lijklijkkonst / doodenwaarzeggherp.
Nihil, niets / niet met al.
Nihilipenderen, versmaaden / niet achten.

N O.

Nobel, eedel / braaf.
Nobiliteren, vereedelen / eedel maaken.
Nobiliteit, } eedeldom / adel.
Noblesse, }
Nomber, ghetal.
Nombreren, met talletters merken / talmerken.
Nombreux, ghetalligh / veel in ghetal.
Nomenclator, benaamer / naamstemmer / naamnoemer.
Nominatie, noeming.

Nominatijf, noemende/ noemer.
Nomineren, noemen / benaamen.
Nompareil, onverghelijklijk/zonder weêrghade.
Nonchalant, onachtzaam.
Norme, maat / voorbeeldt / reeghel.
Nota, merk / let.
bene, merk wel / let wel.
Notabel, merkelijk / anzienlijk.
Notaris, beamptschrijver/ bondtschrijver.
Notarifchap, bondtschrijverschap / schrijverschap.
Notatie, beteekening/ naamduiding.
Note, teiken / merk / kenteeken.
Noteren, anteikenen / letten.
Notificeren, doen weeten / te kennen geeven / verwittighen.
Notifieren, kundigh maaken.
Notificatie, verwittighing / bekendtmaaking.
Notionaal, kenlijk.
Notitie, anteikening / kundschap.
Notoir, kenlijk / kenbaar / merkelijk/ blijkelijk.
Notule, merkfeel/ teikenschrift.
Nourriture, voedfel.
Nouvelles, nieuwigheeden/ nieuwe tijdingen.
Novalien, drieslanden/ nieuwaanghewonnen landen.
Novateur, nieuwghezinde/nieuwmaaker/
ver-

vernieuwer.
Novatie, vernieuwing.
November, slaghtmaandt.

N U.

Nubileux, wolkachtigh / neevelachtigh.
Nuditeit, naaktheidt / blootheidt.
Nugatie, boerting / alving / beuzeling.
Nugeren, beuzelen / boerten / alven.
Nul, niets.
Nulliteit, nietigheidt.
Numeratie, telling.
Nunciatie, verkondighing / anzegghing / boodschap.
Nuncieren, verkondighen / anzegghen / boodschappen.
Nuncupatie, noeming.
Nuncuperen, noemen.
Nundine, markt / jaarmarkt.
Nundineren, markten / jaarmarkt houden.
Nutatie, wankeling / schudding / overhelling / knikking.
Nuteren, wankelen / knikken / wenken.
Nutritie, voeding.

N Y.

Nymph, maaghdt / halvs ghódin.

O B.

OBambulatie, omwandeling.
Obambuleren, omwandelen.
Obedient, ghehoorzaam/ onderdaanigh.
Obedientie, onderdaanigheidt / ghehoorzaamheidt.
Obedieren, ghehoorzaamen / onderdaanigh zijn.
Obfirmatie, verstokking.
Obfirmeren, verstókken/ vast houden.
Obiter, ter loop / in 't voorbyghaan.
Object, voorwerp / ghzondt/ stóf/ inzicht.
Objecteren, voorwerpen / opwerpen / teeghenwerpen.
Objectie, teeghenwerping.
Objicieren, teeghenwerpen.
Objurgatie, bekijving.
Objurgeren, bekijven.
Oblatie, ófferhande/ óffer/ anbieding/ opdraght.
Oblectatie, verlustighing/ vermaak/ verheughing.
Oblecteren, verlustighen.
Obligatie, verbandt / verbinding/ schuldtkennis / schuldtbrief / verbintenis / handtschrift / bondtschrift / verplichtschrift/ schuldtverwandt.
Obligeren, verbinden / verplichten.
Oblique, scheef/ schuin.
Obliquiteit, scheefheidt.

Obli-

Oblivieux, vergheetelijk.
Obmissie, *ziet* Omissie.
Obnubilatie, beneeveling.
Obnubileren, beneevelen.
Obombreren, *zoekt* Obumbreren.
Oborieren, ontstaan.
Obreptie, insluiping.
Opreptijf, ter sluip.
Obrogatie, teeghenzegghing/teeghenspreeking/weederspreeking.
Obrogeren, teeghenzegghen/teeghenspreeken.
Obsceen, slordigh/onkuisch/ongheschikt.
Obscuur, duister/donker.
Obscuratie, verdonkering.
Obscureren, verdonkeren/verduisteren.
Obscurityt, duisterheidt/donkerheidt.
Obsecratie, smeeking.
Obsecreren, smeeken/bidden.
Obsequeren, onderdaanigh zijn/ghehoorzaamen/ghedienstigh zijn.
Obsequentie, onderdaanigheidt/dienstbieding/ghedienstigheidt/dienstvaerdigheidt.
Observabel, onderhoudelijk.
Observantie, } waarneeming/ghebruik/
Observatie, } gewoonte/ghadeslaghing/opmerking/eerbiedigheidt.
Observeren, waarneemen/ghadeslaan/anmerken/onderhouden.
Obsidie, beleegHering/belegh.

Obsi-

Obsignatie, verzeegheling.
Obsigneren, verzeeghelen.
Obsisteren, weederstaan/ teeghenstaan.
Obstacule, hinderpaal/ hinder.
Obsteren, in den weeghe staan/ verhinderen/ teeghenstaan.
Obstinaat, hardtnekkigh/ stijfzinnigh/ wreevelmoedigh.
Obstinatie, halstarkheidt/ hardtnekkigheidt/ krijghelheidt.
Obstructie, verstópping.
Obstrueren, stóppen/ verstóppen/ toesluiten.
Obtemperatie, ghehoorzaaming/ nakoming.
Obtempereren, ghehoorzamen/ nakomen.
Obtentie, verwerving.
Obtestatie, betuighing.
Obtesteren, betuighen.
Obtineren, verwerven/ behouden/ verkrijghen/ bekoomen.
Obtingeren, verkreeghen werden/ te beurt vallen/ ghebeuren.
Obtrectatie, lastering.
Obtrecteren, lasteren/ schelden.
Obtruderen, opwerpen/ opdringen.
Obtrusie, opdringing.
Obumbratie, beschaduwing.
Obumbreren, beschaduwen/ overschaduwen.
Obvenieren, teeghenkomen/ te ghemoet komen/ ghemoeten/ overkomen/ toekomen/ ghebeuren/ gheschieden.

Obven-

Obventie, teeghenkomst/ghemoeting.

O C.

Occasie, gheleeghenheidt/voorval.
Occasioneren, gheleeghenheidt gheeven.
Occident, west/ ondergang.
Occidentaal, westwaarts/westersch.
Occluderen, toesluiten.
Occlusie, toesluiting.
Occultatie, verberghing.
Occulte, verborghen.
Occulteren, verberghen.
Occupatie, inneeming/voorkoming/ontleediging/beezigheidt/bekommering.
Occuperen, inneemen/ontleedighen/voorkoomen.
Occurrentie, ontmoeting.
Occurreren, voorkomen/ghemoeten/bejeeghenen/teeghenkoomen.
October, wijnmaaadt/braakmaandt/aarzelmaandt/zaaymaandt.
Octroy, verleening/verghunning/ghunst/verlóf/ghunstbrief.
Octroyeren, verleenen/verghunnen.
Oculair, ooghschijnlijk/schijnbaarlijk/ooghzienlijk.

O D.

Ode, eerdight/lófzang.
Odeur, reuk.
Odieux, haatelijk.

O E.

O E.

Oeconomie, huishouding/ huishouwkunde.

O F.

Offenceren, leedt doen / quetsen / beschadighen/ verongheliiken/ beleedighen.
Offenderen, stooten; misdoen.
Offendicule, arghernis / anstoot.
Offensie, leedt/ quetsing/ anstooting / versteuring/belghing/ zonde/ misdaadt.
Offensif, beschadighende/ vyandlijk.
Offensif, en Defensif, beschadighende en beschuttende / anlegghende en verweerende.
Offereren, anbieden / toedienen / opdraaghen.
Officie, ampt / plight.
Officier, amptman/ amptenaar : schout.
Officieux, plightigh/ plightelijk/ ghedienstigh.

O L.

Olipodrigo, mengelspijs / mengelmoes.

O M.

Ombrage, } schaduw / achterdenken/
Ombre, } arghwaan.
Ombrageren, beschaduwen / overschaduwen.

Ombra-

Ombrageux, schaduwigh/achterdóchtigh.
Omineux, rampzaligh.
Omissie, overslaaning / nalaating.
Omitteren, overslaan/ nalaaten.
Omnipotent, almooghende/almaghtigh.
Omnipotentie, almooghendheidt/almachtigheidt.
Omnipresentie, overalteeghenwoordigheidt.
Omniscientie, alweetenheidt.

O N.

Onctie, zalving.
Onctueux, zalfachtigh.
Onderen, ghólven.
Oneratie, belaading/ belasting.
Onereren, belaaden / belasten.
Onereux, lastigh / bezwaarlijk / ghewichtigh.
Ongecivilizeert, onbeleefdt / onbehouden/ ruw/ onbezeedighdt.
Ongecorrigeert, onverbeeterdt.
Onguent, zalf.

O P.

Opaac, duister / schaduwrijk.
Operateur, werkmeester.
Operatie, werking.
Opereren, werken/ arbeiden.
Opereux, arbeidtzaam / werkelijk.
Opificie, handtbacht/ambacht/handtwerk.
Opinatie, waaning.

Opi-

Opinabel, waanlijk.
Opiniatre, stijfzinnigh / krighel.
Opinie, waan / meining / drift / ghoedtdunken.
Opiniëren, waanen / meinen.
Opinieux, verwaandt.
Opituleren, helpen / bystandt doen.
Oppignoratie, verpanding.
Oppignoreren, verpanden.
Oppilatie, verstópping.
Oppileren, verstóppen / stóppen.
Opportuun, gheleeghen / bequaam.
Opportuniteit, bequaamheidt / gheleeghenheidt.
Opponent, Opposant, } teeghenstreever / teeghenwerper / teeghendinger.
Opponeren, Opposeren, } teeghenstellen / teeghenzetten / weederstaan.
Oppositie, teeghenstelling / weederstandt / teeghenweer / teeghenstel.
Oppresseren, verdrukken / onderdrukken.
Oppresseur, onderdrukker / verdrukker.
Oppressie, verdrukking.
Opprimeren, onderdrukken / verdrukken.
Opprobre, schande.
Oppugnateur, bevechter / bestrijder.
Oppugnatie, bevechting.
Oppugneren, bevechten / bestrijden.
Optatie, wensching.

Opteren, begheeren / wenſchen.
Optica, ſchouwkonſt / zichtkunde.
Optie, keur / kiezing.
Opulent, rijk.
Opulentie, rijkheidt / rijkdom / over-
bloedt.
Opuſcule, werkſken.

O R.

Oracul, heemelſpraak / hoedſpraak / Ghódt-
ſpraak / vraaghbaak.
Orage, ſtórm / onweeder.
Orageux, ſtórmachtigh.
Orateur, reedenaar / reedenvoerer.
Oratie, reeden / vertoogh / reedeneering / ree-
dening / ghebedt.
Orbiculair, rondt.
Ordinaal, *zoekt* Urinaal.
Ordinaris, ghewoonlijk.
Ordinantie, } gheſchiktheidt / ſchikking /
Ordinatie, } veródening / ódening /
ſchik / beleidt.
Ordineren, beſchikken / beſtellen.
Ordoyeren, vuilmaaken.
Ordonnantie, inzetting / keur / ſchikking /
bevel / willekeur.
Ordonneren, ſchikken / inſtellen / willekeu-
ren / beveelen / ſtellen.
Ordre, ſchikking / óde / ſtel / beſtel.
Ordure, vuiligheidt.
Oreillon, ſchutſel.

Ore-

Oreren, reedenvoeren/ reedeneeren/ bidden.
Orgueilleux, hoovaerdigh / tróts/ hoogh-moedigh.
Orient, oost / opgank.
Orientaal, oostwaarts / ooster / iet byzonders / byzonderling.
Orifice, mondtghat.
Origineel, oorspronkelijk.
Oriren, spruiten / rijzen / ontspruiten.
Orizon, *zoekt* Horizon.
Ornamant, versiering / ghesmijde.
Orneren, versieren / smukken / optooyen.
Orthodox, rechtgheloovigh / rechtzinnig/ rechtleerigh.
Orthodoxie, rechtgheloovigheidt / recht-zinnigheidt.
Orthographie, spelling / rechtschrijving: standtteekening / platte lijfbeelding.

O S.

Ostage, pandt / ghijzeling.
Ostagier, ghijzelaar.
Ostenderen, vertoonen / toonen.
Ostensie, tooning / vertooning.
Ostentatie, beroeming / pocching / snorking.
Ostenteren, brallen / pocchen / beroemen/ stoffen.

O T.

Otieux, leedigh / ydel.

O U.

O U.

Oubliant, vergheetigh.
Oubliantie, vergheetenis / vergheetenheidt.
Oublieren, vergheeten.
Ouy, ja.
Outrage, leedt / spijt / overlast.
Outrageren, leedt doen.
Outrageur, overlastigh.
Ouverture, opening.
Ouvrage, werk.

O V.

Ovaal, eytrek / eyrondt.

P A.

PAcificatie, bevreedighing.
Pacificeren, verdraaghen / bevreedighen / overeendraaghen.
Pacificq, vreedigh / vreedzaam.
Pacquet, bondel / pak.
Pactie, verdragh / verbondt / overeenkooming.
Pactionneren, verdraaghen / overeenkoomen.
Pagadoor, betaalsheer / penningmeester.
Pagie, zijde / zydienaar / vólghdienaar / zijdghanger / eedelknaap / eedelknecht / hófdienaar.
Payement, brókkelgheldt / kleen gheldt / betaaling.

Pay-

Payeren, betaalen.
Pair, ghenoot.
Paisibel, vreedzaam.
Paix, vreede.
Palais, prinsenhóf / vórstenhóf / vórsten-woonhóf / koningshóf.
Palfrenier, stalknecht.
Palinodie, weederroeping / aftócht.
Palissade, vórstweering / paalwerk / stórmpaal.
Palleren, } oppronken / opsmukken.
Palliëren, }
Palloen, bal / windtbal.
Palmenteren, van overgheeving spreeken.
Palpabel, tastbaar / tastelijk.
Palustre, broeklandt.
Panurge, loos / doortrapt / alveschik / moep-al.
Parabel, ghelijkenis / zinnenbeeldt / ghe-lijkspreuk.
Parade, optooisel / oppronking / ghlimp / vertooning / optrek.
Paradox, wonderspreuk / wonderreeden / ongheméen / wonderstuk.
Paragon, puik / voorbeeldt / staal.
Parragonneren, verghelijken / ghelijk-maaken / effenen.
Paragraphe, beschrijving / onderschrijving / afdeiling / kantteekening.
Parallel, eevenwijdt / teeghen elkander staande.
Paralysie, lammigheidt / veroerdheidt.

Paraliticq, beroerdt / gheraakt.
Parapet, bórstweer.
Paraphe, merk / anwijzing.
Paraphernale ghoederen, buitenhuwlijks-goederen.
Paraphrase, uitbreiding / omschrijving.
Parate executie, haastighe rechtsvorde-ring / daadlijke uitvoering.
Pardon, verghiffenis.
Pardonnabel, verghevelijk.
Pardonnement, vergheeving / verghiffe-nis.
Pardonneren, vergheeven.
Pareil, ghelijk / eevenghelijk / dierghelijk.
Parenthese, inworp / tusschenreeden / inree-ding / tusschenstelling / invlying / inzet-ting.
Parenteren, bemaaghschappen.
Pareren, sieren / opppronken / tooyen / ghe-hoorzaamen.
Pareersel, siersel / tooysel.
Paresse, luyheidt / traagheidt.
Parfum, reukwerk.
Parfumeren, berooken / doorluchten.
Parfumeur, reukmenger / reukmaaker.
Pariteit, eevenheidt.
Parlement, raadthóf / pleithóf / gherechts-hóf / raadtsverghaadering.
Parlementen, bulderen / tieren.
Parlementeren, van overgheeving spree-ken.

Parochiaan, karspelpaap / kerspelpriester.

Parochie, karspel / kerspel / buurt.

Parquet, perk.

Parsimonie, spaarzaamheidt.

Partage, deeling.

Partageren, deelen.

Partenier, } meedestander / ghenoot / deelghenoot / deelhebber / maaker.
Partisaan, }

Partiaal, zÿdigh / eenzÿdigh.

Partialiteit, eenzÿdigheidt.

Participant, deelhebber / deelachtighe / deelghenoot.

Participatie, meededeeling / meedeghenieting / deelachtigheidt / deelhebbing / deelghenootschap.

Participeren, meededeelen / deelachtighen.

Particulariseren, bÿzonder maaken.

Particulariteit, bÿzonderheidt / nader bericht.

Particulier, bÿzonder / afghedeeldt / enkeligh / stuksgwÿs.

Partie, deel / ghedeelte / teeghendeel.

Party advers, teeghendinger.

Partyschap, zÿdigheidt.

Partitie, verdeeling / deeling.

Patuur, ghade / weerghade.

Pature, bekleeding.

Pas, stap / schreede.

Paspoort, *ziet* passeport.

Pasquil, schimpschrift / steekschrift / schótschrift /

schrift / schimpdicht.
Passabel, lijdelijk.
Passade, reisgheldt.
Passage, wegh / doorghang / doorwegh: spreuk / reeden.
Passagier, reizer / voortreizer / doorreizer / reizigher.
Passant, voorbyghanger / voorbyghaande.
Passato, verloopen / voorleeden / verghangen / voorghaand.
Passement, lint / boortsel.
Passemese, anderhalve stap.
Passeport, vrybrief / vrye reisbrief / vryghelepbrief.
Passeren, doorghaan / verbyghaan / overtreffen / te boven ghaan / gheschieden.
Passetemps, tijdtverdrijf.
Passie, lijding / zucht / drift / verrukking / inghenomenheidt / zijdigheidt / hartstocht.
Passijf, lijdend.
Passioneren, verrukken / inneemen / verslingeren.
Pastoor, harder / kerkheer / preeker.
Pastorel, harderlijk / harderwerk / harderspel / harderstooneelspel.
Pastorye, harderstaat / kerkmeesterschap / karspel.
Patas, jacht.
Patent, openbrief / plakkaat / bevel / bul: open / openstaande.

Paternel, vaderlijk.
Paternoster, ghebeedeketting: 't vaderons; handtboeye.
Patheticq, beweeghlijk.
Patient, lijder / ziekte.
Patienteren, lijden / dulden / ghedooghen.
Patientie, gheduldt / lijdtzaamheidt / ghedooghzaamheidt: hófzuuring / zaapzuuring.
Patientigh, gheduldig / lijdzaam / ghedooghzaam.
Patientighlijk, lijdtzaamelijk / geduldiglijk.
Patres, oudtvaders.
Patria, vaderlandt.
Patriarch, oppervader / aartsvader.
Patrimoniaal, vaderlijk / vadererffelijk.
Patrimonie, vaders erf / vaders ghoedt.
Patriot, vaderlander / liefhebber van 't vaderlandt.
Patrocineren, voorstaan / verdaadighen / voorspreeken.
Patronage, Patroonaatschap, } voorstanderschap / huisvaderschap.
Patroon, voorstander / huisvader / voorbeeldt / voorvader.
Pause, verpoos.
Pauseren, verpoozen / rusten.
Paveljoen, tente / veldttente.

P E.

Pecceren, zondighen / misdoen /
Pecunieel, gheldelijk.
Pedagoge, tuchtmeester / leermeester / huislijk leermeester.
Pedant, kindermeester.
Pedanterie, kinderwerk / leurery.
Pedestal, de voet van een stijl / zuilvoet.
Peine, vreuke / straffe / verbeurte / boete.
Peletier, bondtwerker.
Pellegrim, beedevaartreizer.
Pellegrimagie, beedevaart.
Penaal, strafwaerdigh.
Pendanten, oorhangsels.
Pene, straf / boete.
Penetrabel, doordringbaar.
Penetrant, } doordringend.
Penetratif, }
Penetratie, doordringing.
Penetreren, doordringen.
Penitentie, berouw / leedtschap / leedtweezen.
Peniteren, berouw hebben.
Pensif, vol ghedachten / peinzende.
Pensioen, loon / wedde / belooning / bezóldiug / dienstghaaf / vereering / eerghift / schenkloon / betaaling / landthuurs betaaling.
Pensionaris, loontrekker / stadts raadtgheber / raadtsman / loontrekend raadtsman /

man/stadts óft landts raadtsheer/beloondt raadtsheer.
Peragratie, reizing.
Peragreren, reizen / doorreizen.
Perceptie, beghrijping / ontfanging/ gheniering / bevatting.
Perceren, doorbooren.
Percipiëren, ontfangen/vatten/ beghrijpen/ ghenieten.
Percolatie, doorkleinsing.
Percoleren, doorklensen.
Perditie, verlies / quisting / verderf.
Perdurabel, gheduurigh / duurzaam.
Peregrinatie, reize / landtreize/uitlandigheidt.
Peregrineren, reizen / landtreizen.
Peremptie, vernietighing/te niet doening.
Peremptoir, uiteindigh / uitvoerlijk/ vernietighlijk.
Perfect, volmaakt / volkoomen.
Perfectie, volmaaktheidt.
Perfectioneren, volkomen maaken.
Perfidie, ontrouw / trouweloosheidt.
Perforatie, doorbooring.
Perforeren, doorbooren.
Perfum, reukwerk / ruikend ghoedt.
Perfumeren, met reuk vervullen/doorrooken.
Perfumeur, reukmaaker / reukmenger.
Perfunderen, overstorten / doorghieten.
Perfusie, overstorting / overghietting.

Pericliteren, waaghen / in ghevaar stellen.
Periculeux, ghevaarlijk.
Perijkel, ghevaar / noodt.
Perimeren, verghaan / dooden / vernietighen.
Periode, punt / stip / omloop / volzin / uitghang / tidt / volloopiug.
Peripherie, ommetrek.
Periphrase, omspraak.
Periphraseren, met omspraak voorstellen.
Perissabel, verghankelijk.
Perjure, eedtbreeking / meineedt.
Perjureren, meineedt doen.
Permanent, vast / bestandigh / blijbende.
Permanentie, verblijvendheidt.
Permaneren, verblijven.
Permissie, toelaatigh / verlóf.
Permissif, toelaatighlijk.
Permitteren, toelaaten.
Permotie, beroering / beweeghing.
Permoveren, beroeren.
Permutatie, wisseling / mangeling / ruiling.
Permuteren, wisselen / mangelen / verwisselen.
Pernitieux, schaadelijk / verderffelijk.
Peroratie, besluiting.
Peroreren, sluitreedenen / reeden sluiten.
Perpendiculair, rechtstandigh / lootrecht / waterpas.

Perpetrant, bedrijver.
Perpetratie, bedrijving.
Perpetreren, bedrijven/volbrengen.
Perpetuel, altijdtduurend/ gheduurigh.
Perpetuiteit, gheduurigheidt/altijdtduurendheidt.
Perplex, verbaast / raadeloos / bedremmelt / beteuterdt.
Perplexiteit, verbaastheidt / raadeloosheidt/ bedremmeltheidt.
Perquireren, doorzoeken / doorsnuffelen.
Perquisitie, doorzoeking.
Perruque, hairtooisel / hairkap / ghemaakthoofdthaer.
Persecuteren, vervólghen.
Persecutie, vervólghing.
Persequeren, vervólghen.
Perseverant, volhardend / volstandigh.
Perseverantie, volharding / volstanding.
Persevereren, volharden.
Persistentie, volharding/ anhouding.
Persisteren, anhouden/ volharden/by blijven.
Personeel, hoofdt voor hoofdt/persoonlijk/in eigen hoofde.
Persoonen, lieden / luiden.
Perspectie, doorziening / doorkijking.
Perspective, doorschouwigh/doorzichtigh.
Perspicieren, doorzien / doorkijken.
Perspicuiteit, duidlijkheidt / doorzichtigheidt/klaarheidt.

Per-

Perstringeren, bedwingen / overhaalen / doorstrijken.
Persuaderen, vroedtmaaken / anraaden / overreeden.
Persuasibel, anraadelijk.
Persuasie, vroedmaaking/anraading/overreeding.
Pertenderen, voorgheeven.
Pertinacie, herdtnekkigheidt / halssterkheidt.
Pertinent, behoorlijk / na den eisch.
Pertinentie, geschicktheidt / schikkelijkheidt.
Pertineren, behooren / toebehooren / aanbehooren.
Perturbateur, ontroerer / verstoorer.
Perturbatie, beroering / verstooring / ontsteltenis.
Perturberen, beroeren / verstooren.
Pervers, verkeerdt.
Perversie, omkeering.
Perversiteit, verkeerdtheidt.
Perverteren, verkeeren / omkeeren.
Pesant, zwaar / ghewighrigh.
Petard, stórmstuk / klapper / muurbreeker.
Peter, doopheffer.
Petit, klein.
Petitie, begheerte / eisch / bidding / verzoek.
Petitoir, eischelijk / eischend.
Petulant, dartel / broodtdronken.
Petulantie, dartelheidt.
Peupel, vólk / ghespuis / 't ghraauw.

P H.

Phanthasie, inbeelding.
Panthasme, } voorbeeldtsel / spook / ghe-
Phantosme, } drogh t.
Philosooph, wijsgheerighe / wijszuchtighe / wijsghier / weereltwijze / wijze / wijsman / wijsheidts beminner / liefhebber der wijsheidt / wijsbegheerighe.
Philosopheren, wijsgheeren / wijsheidtzoeken.
Philosophie, wijsgheerigheidt / wijsheidt / wijsghierigheidt / wijsheidtzucht / wijsgheerte / wijsbegheerte / wijsheidts lievingt / wijsheits beminning.
Phiole, fles.
Phisionomie, ghedaantkunst / ghedaantkunde / anzichtkunde.
Phlebotomie, aderlaating / aderopening.
Phelgma, slijm / fluim / snót.
Phlegmatijk, slijmigh / fluimigh / snóttigh.
Physica, natuurkunde / natuurweet / natuurkennis.
Physicq, natuurkundigh.
Physicus, natuurkundighe.
Piano, zacht / langzaam.
Piccadille, kleinigheidt / vodderp.
Picant, steekeligh / scherp / spits / steekachtigh / neeteligh.

Picantigh, nijdigh/ bits.
Picqueeren, steeken/nopen/paerdtberijden.
Picqueur, paardeberijder.
Pieteit, ghódtvruchtigheidt.
Pigmeën, ellemannekens.
Pilaaar, zuil.
Pillage, roof/ buit.
Pillen, ballekens/ klootkens/ artsenyballekens.
Pilleren, plonderen/ rooven/ stroopen.
Pinas, spieghelschip.
Pinnant, muurstijl/ tusschenmuur.
Pionier, schansghraaver/ leegherwerker.
Piquant, steekachtigh/ scherp.
Piqueren, steeken/ noopen.
Piqueur, steeker/ nooper/ paerdeberijder.
Piraat, zeeroover.
Piramide, naaldt/ ghrafnaaldt.
Pistool, zinkroer/ ryroer/ handtbus.
Pituite, slijm/ fluim/ snót.

P L.

Placcaat, plakseel/ plakschrift/ bevel/ angheslaghen bevel.
Placcaten, beveelen.
Plain, effen/ ghelijck.
Plainte, klaght.
Plaisancie, ghenoeghlijkheidt/ vermaakelijkheidt.
Plaisant, lustigh/ vrolijk/ ghenoeghlijk/ vermaakelijk.

Playsier, lust / vrolijkheidt / vreughdt / vermaak.

Plaisieren, vermaak neemen / zich verlustighen.

Planeet, zweefster / dwaalstar.

Planeren, schaaven / effenen / slechten / vlakmaaken.

Plauderen, handtklappen.

Plausibel, prijsselijk.

Plaveyen, vloeren.

Pleydoy, gheding / dingtaal.

Plenipotentiaris, volmaghtighe / volmaghtighde.

Plenipotentie, volmacht.

Plenitude, volheidt.

Pleuris, zijdwee / steekkende zijdpijn / zijdpijn / zijdtziekte.

Plurariteit, meerderheidt.

P N.

Pneumatica, gheestkunde.

P O.

Podegra, voeteuvel / voetjicht.

Poeder, stóf / fijn stóf.

Poedre de Simpathie, stóf van onderlinge trek / stóf van samenlijding.

Poëme, ghedicht.

Pœnaal, straffelijk / strafwaerdigh.

Pœne, straf.

Pœni-

Pœnitent, boetvaerdighe.
Pœnitentie, berouw / leedtweezen / bekeering / boetvaerdigheidt / boete.
Pœniteren, berouw hebben.
Poësie, dichtkonst.
Poët, dichter / rijmer / rijmdichter.
Poëtiseren, dichten / rijmdichten.
Poinson, haerprlem / haerkruller.
Point, punt / stip / spits / scherpte.
Police van Assurantie, verzeekerbrief.
Polieren, schaaven / effenen.
Poligamie, veelwijfschap / veelerhuwelijk.
Polysten, slijpen / ghladtmaaken.
Polijt, net / gladt / ghesleepen / beschaafdt.
Polis, verzeekerbrief.
Politica, burgherkunde / burgherheersching / borgherheerschkunde / staatkunde.
Politijc, burgherlijk / borgherheerschigh / staatkundighe: arg / listigh.
Politie, burgherschap / burgherlijke regheering / borgherheerschappy / burgherstandt / burgherheersching / landtbestiering / staatsbestiering.
Pollicitatie, belófte.
Polliciteren, belooven.
Pollueren, besmetten / bevelliken.
Pollutie, besmetting / bevlekking.
Pols, klóp / slagh / klópping: aderslagh.
Poltron, fielt / ghuit / bloodhart / ghuil.
Pompe, pracht / praal.

Pompeux, prachtigh.
Ponderatie, weeghing / overweeghing.
Pondereren, overweeghen / weeghen.
Pondereux, gewightigh.
Poneren, stellen / zetten.
Pontificaal, pauselijk / priesterlijk / kerkhoofdelijk.
Popelsy, gheraaktheidt.
Populair, ghemeenzaam / slechtachtigh / vólkigh.
Populeren, bevólken.
Populeux, vólkrijk.
Port, haven / brengloon.
Portant, schraaghbeeldt / draaghbeeldt.
Portatijf, draaghelijk / draaghbaar.
Porteren, draaghen / brengen.
Portie, deel / ghedeelte / andeel.
Portier, deurwachter.
Poseren, zetten / stellen.
Positie, stelling / standt.
Positif, ghesteldt / stelligh / klein órghel / windtspeeltuigh.
Possederen, bezitten.
Possesseur, bezitter.
Possessie, bezit / bezitting.
Possessijf, bezittend.
Possessoir, bezittelijk.
Possibel, mooghelijk.
Possibiliteit, mooghelijkheidt.
possideren, bezitten.
Posteriteit, nakomelingschap / afkomst.

Po-

Postille, korte uitlegghing/ verklaaring.
Póstmis, naboozeling/ boezemweeze.
Postponeren, nastellen/ achterstellen.
Postpositie, nastelling/ achterstelling.
Postulatie, afeissching/ afvordering/ verzoek.
Postulant, eisscher/ afeisscher/ verzoeker/ voorspraak in rechte.
Postuleren, afeischen/ eischen/ afvorderen/ begheeren/ anklaaghen/ beschuldighen.
Postuur, stal/ ghestalte.
Potage, potspijs.
Potent, machtigh/ vermoghende.
Potentaat, gheweldtheer/ machthebber/ machtighe.
Potentie, vermoghen/ maght.
Pouder, stóf/ fijn stóf.
Poudre de Sympathie, stóf van samenlijding/ stóf van onderlinge trek.
Poursuite, vervólgh/ navólghing/ vervólging.
Pourtraict, afbeeldtsel/ schilderye.
Poufferen, anstouwen/ aandrijven.
Pover, arm/ ghebrekkigh.

P R.

Practijck, bewerking/ handelghreep/ uitwerking/ onderwind/ oeffening/ list/ aartigheidt.
Practiseren, in't werk stellen/ uitwerken/ be-

bewerken / onderwinden / doen.
Practizijn, bewerker / uitwerker : rechts-voorderaar / rechtsoeffener.
Pragma, werking / handeling / werk.
Pragmaticus, rechtspleegher / bewerker.
Prealable, voor al / eerst / voorheenghaande.
Prealablement, eerstelijk / voor al / voor af.
Prebende, prove / inkomste.
Preberen, verschaffen / uitreiken.
Prebitie, uitreiking.
Precarie, ter bede / by verghunning / by toe-staaning.
Precatie, bidding.
Precautie, voorhoede.
Precaveren, voorhoeden.
Precedent, voorghaande.
Precederen, voorghaan.
Precelleren, te boven ghaan / uitmunten / overtreffen.
Precept, ghebódt / leer / leerstuk.
Precepteur, meester / leermeester.
Preceptie, bevel / onderwijzing / ghebódt.
Precesseur, voorghanger / voorzaat.
Precieux, kóstelijk / dierbaar.
Precijs, juist / stip / naauwghezet.
Precipice, steilte / steilheidt.
Precipieren, ghebieden / beveelen.
Precipitant, haastigh / voorbaarigh.
Precipitantie, voorbaarigheidt.
Precipitatie, overyling / verhaasting.
Precipiteren, overylen / neederstorten / van vo-

boven needer werpen.
Precognitie, voorkennis.
Predecesseur, voorghanger / voorzaat.
Predefinieren, voorbepaalen.
Predefinitie, voorbepaaling.
Predemnatie, voorverdoeming / voorveroordeeling.
Predemneren, voorveroordeelen / voorverdoemen.
Predestinatie, voorschikking / voorbestemming / voorbeschikking.
Predestineren, voorschikken.
Predicant, voorleeraar / leeraar / preeker: voorzeggher / verkondiger / uitroeper.
Predicatie, voorleering / leerreeden / preek: verkondiging / uitroeping.
Prediceren, voorzegghen / verkondighen.
Predictie, voorzegghing.
Preëminent, uitsteekende / vooruitsteekende.
Preëminente, uitsteekendheidt / voortreffelijkheidt / uitsteek.
Preëmineren; vooruitsteeken / uitsteeken / overtreffen.
Prefatie, voorreeden.
Prefect, overheer / Drost / oppervooghdt.
Prefecture, dróstschap / oppervooghdschap.
Preferentie, voordeel / voordeeling / voortrekking / voortóght / voorghang.
referereren, voordeelen / voortrekken / meêr achten / voorstellen.
Preficiëren, overstellen.

Pre-

Preficiëren, overstellen.
Prefigeren, voorhechten / voorbepaalen / voorbestemmen.
Prefinitie, voorbepaaling.
Prefix, voorghehecht / voorbestemdt.
Prefixie, voorhechting.
Pregnant, dringende / wightigh.
Prehenderen, ghrijpen / vangen / vatten / antasten.
Prehensie, ghrijping / vatting / vanging / antasting / vangenis.
Prejudiciabel, schadelijck / hinderlijk.
Prejuditie, nadeel / vooroordeeling / vooroordeel / achterdeel.
Prejudiceren, beschaadigen / vooroordeelen.
Prelaat, kerkvooghdt.
Prelatie, voorstelien / bovenstelling / voorzetting.
Prelature, kerckvooghdy.
Prelegaat, vooruitmaaking / voorerf.
Prelegateren, vooruitmaaken.
Preliminair, vooruitghesteldt.
Preludium, voorspel.
Prematuur, onrijp / ontijdigh / zeer vroegh.
Premediatie, voorbedenking / voorbepeinzing.
Premediteren, voorbedenken / voorbepeinzen.
Premie, wedde / loon / prijs / vereering / verzeekerghelde.
Premiëren, beloonen / vereeren / beghiften.

Premiſſen, voorzendingen / voorafzendingen.

Premitteren, voorzenden / voorheenzenden / voorafzenden / voorſtellen.

premoneren, te vooren vermaanen

Premonitie, voorvermaaning / waarſchouwing.

Prenotie, voorkennis.

Prenunciatie, voorboodtſchapping / voorſpelling.

Prenunciëren, voorboodtſchappen / voorſpellen / voorzegghen.

Preoccupatie, voorkoming / vooropneeming.

Preoccuperen, voorkomen / voorinneemen / voorbezitten.

Preordinatie, voorbeſchikking / voorſchikking.

Preordineren, voorbeſchikken / voorſchikken.

Preparatie, toereeding / voorbereiding / ghereedtſchap / bereidtſel.

Preparatoir, toereedelijk / by voorraadt.

Prepareren, toereeden / voorbereiden.

Prepoſeren, voorſtellen.

Prepoſitie, voorſtelling / voorzetting.

Prerogatijf, voordeel / voorrecht / voortreffelijkheidt.

Presbyter, ouderling.

Presbyteriaal, ouderlingachtigh / ouderling betaamelijk.

Preſcientie, voorweetenſchap / voorweetenheidt.

Preſ-

Prescriberen, voorschrijven / bevelen.
Prescript, voorschrift / verjaardt.
Prescripte, bevel / voorschrijving / verjaaring.
Present, teeghenwoordigh : gheschenk.
Presentabel, aanzienlijk.
Presentatie, anbieding / overboding.
Presenteren, anbieden / overbodigh zijn.
Presentie, teeghenwoordigheidt / byzijn.
Preservatie, behoeding / verhoeding / bewaaring.
Preservatijf, verhoedigh / bewaarende.
Preserveren, behoeden/behouden/beschutten / bewaaren.
Preses, President, voorzitter / voorzittende / opperste voorzitter / raadtshooftman : opperste / voorste.
Presidentie, voorzitting.
Presideren, voorzitten.
Presidiaal, voorzittigh / opperhoofdigh.
Presomptie, *ziet* Presumtie.
Pressant, dringend.
Presseren, drukken / dringen / voortdrijven.
Prestantie, overtreffing.
Prestatie, volvoering / volbrenging.
Presteren, betoonen / te weegh brengen / volvoeren / bewijzen / volbrengen / nakomen.
Presumeren, vermoeden / waanen.
Presumptie, vermoeden / waan / laatdunkkend-

kendheldt / waanvermoeding.

Presumtueux, verwaand / vermeetend / laatdunkend.

Presupponeren, vast stellen / voor heen bedingen / vooronderstellen.

Presuppositie, vaststelling / voorbeeding / vooronderstelling.

Pretenderen, vereischen / voorwenden / vorderen / voorgheeven / afvorderen / voorspannen / voorhangen / voorstrekken.

Pretensie, vereisschhing / voorwending / vordering / eisch / voorgheeving.

Preteritie, voorbyghaaning.

Preteriëren, voorbyghaan.

Pretermissie, achterlaating / vergheeting / verzuiming.

Pretext, deksel / voorwending / voorgheeving / schijn.

Pretieux, kóstelijk / dierbaar.

Preuve, proef / bewijs.

Prevaleren, overtreffen / te boven ghaan / bovendrijven / van meerder waerde zijn / sterker zijn.

Prevaricateur, overtreeder / verghrijper: tweezijdighe bediener.

Prevaricatie, overtreeding / te buiten ghaaning / verghrijping.

Prevariceren, te buiten ghaan / verghrijpen.

Preveniëren, voorkomen.

Pre-

Preventie, voorkoming.
Previderen, voorzien.
Previsie, voorziening.
Prevoost, zedestraffer / tughtvooghdt / tuchtmeester / bode / dróst / gheweldighe.
Primaat, opperkerkvooghdt: eersthei dt / opperhoofdigheidt.
Primitif, eerste / eersteling / oorspronkelijk.
Primo, den eersten / ten eersten.
Primogeniture, eerstghebooren schap / eerstgeboorte.
Prieur, } beghinner.
Principiant, }
Prins, vórst / landtvooghdt.
Principaal, voorneemst / voornaamst / zaakweldighe / voornaamste schuldener / hoofdischuldener.
Principie, beghinsel.
Prioor, eerste / overste.
Prisatie, waerdeering / op prijs stelling.
Priseeren, waerdeeren / schatten.
Privaat, afghezonderdt / byzonder: kakhuis.
Privatie, ontneeming / ontbeering / beroovina.
Privatif, beroofdelijck.
Privé, byzonder / slecht / ghemeen.
Priveren, ontneemen / ontzetten / berooven.
Privilegie, voorrecht / handtvest.

Priviligeren, voorrecht gheeven.
Pro rato, naghelande / agheraaden / nabehoorte / na aandeel.
Probabel, bewijslijk / waarschijnlijk.
Probabiliteit, bewijslijkheidt.
Probatie, beproeving / bewijzing / proef / proeving.
Proberen, beproeven / voorghoedtkennen / bewijzen.
Probleme, leerbeeldt / vraaghstuk / werkstuk / vertoogh / voorstel.
Procederen, voortghaan / voortvaaren / dingen / pleitten / bevorderen / voortkomen / dingtaalvoeren.
procederende personen, dingluiden.
Procedure, voortghang / dingtaal / pleithandel / bepleiting.
Proces, ghedingh / twistzaak / rechtsplee-ghing.
Processie, ommegang / voortkomst.
Proclamatie, uitroep / afkondighing.
Proclameren, uitroepen / omroepen.
Procreatie, teeling / voortteeling / voortbrenging.
Procreëren, teelen / voortteelen / voortbrengen.
Procuratie, voorzórg / volmaght / last.
Procurator, ghemaghtighde / pleitbezórgher / volmaght / ghedingbezorgher.
Procureren, verzórghen / voorzórghen.

Procureur, verzórgher / pleitverzórgher / taalman / ghevolmachtighde / voorzórgher / ghedingverzórgher / pleit verzórgher.
Procureur Generaal, alghemeen verzórgher / 's landts ghedingverzórgher.
Van Justitie, gherechts verzórger.
Prodigaal, quistigh.
Prodigaliteit, quisting.
Prodige, deurbrenger / quistghoedt: wonderteeken.
Prodigeren, verquisten / verdoen / doorbrengen.
Prodigieux, wanschapen / wonderbaarlijk
Produceren, voortbrengen / verlengen / uitrekken.
Product, uitkomst / 't voorghebraghte.
Productie, voortbrenging / uytrekking.
Produisant, voorbrenger.
Profaan, onheiligh / weereldtsch / ghódtloos / onghódsdienstigh.
Profanatie, ontheiliging.
Profaneren, ontheilighen / ontwijen.
Profeet, ziet Propheet.
Profecije, ziet Prophetie.
Profereren, uitspreeken / uitten / voortbrengen.
Professie, belijdenis / voorgheeving / betrachting.
Professor, hoofdtleeraar / opperleeraar / hooghe-

hooghefchoolmeefter / hooghleermeefter / landtsleeraar / oppermeefter / opperleermeefter.
Profeteren, *ziet* Propheteren.
Profeteſſe, *ziet* Propheteſſe.
Profetie, *ziet* Prophetie.
Profijt, voordeel / winſt.
Profitabel, voordeeligh.
Profiteren, vorderen / winning doen / winnen / belijden.
Profligatie, neederſlaaning / neederwerping.
Profligeren, neederſlaan / neederwerpen.
Profluctie, voortvloeping.
Proflueren, voortvloepen.
Profuge, toevlucht / voorvlucht.
Profugieren, toevluchten / toevluchtneemen
Profund, diep.
Profunderen, uitghieten / verplengen.
Profuſie, quiſting / verplenging.
Progeneratie, voortteeling.
Progenereren, voortteelen.
Progenie, gheſlacht / afkomſt.
Prognoſticatie, voorkenning / vooorduiding / voorzegghing / voorſpelling.
Prognoſtiqueur, voorzeggher.
Prognoſtiqueren, voorkennen / voorduiden / voorkundighen.
Progredieren, voortghaan.

progres, } voortghang.
progressie, }
Prohiberen, verbieden.
Prohibitie, verbódt / verbieding.
Proye, buit / roof.
Project, voorwerp / ontwerp.
Projecteren, } voorwerpen / ontwerpen / weghwerpen.
Projicieren, }
Projectie, weghwerping.
Prolatie, voortbrenging.
Prolix, wijdtloopigh.
Prologe, voorreeden.
Prolongatie, verlenging.
Prolongeren, verlengen.
Promissie, belófte / toezegghing.
Promittent, belover.
Promitteren, toezegghen / beloven.
Promotie, bevordering / voortzetting.
Promoteur, andrijver / bevorderaar.
Promoveren, bevorderen / voortzetten.
Prompt, vaerdigh / ghezwindt.
Promptitude, vaerdigheidt.
Promulgateur, verkondigher.
Promulgatie, verkondighing.
Promulgeren, verkondighen.
Prononciatie, uitspraak / uitspreeking.
Prononciëren, uitspreeken.
Pronosticqueren, *ziet* Prognostiqueren, &c.
Propagatie, voortplanting / uitbreiding / voorspruyting / verbreiding.

Pro-

Propageren, voortplanten/voortzetten.
Proper, klein/dun.
Propheet, ghódts tólk/voorbode/voorzegghet/verkondigher/voorspeller.
Propheteren, voorzegghen/waerzegghen/preeken/voorboodschappen.
Prophetesse, voorzeggheresse/voorzeghster.
Prophetie, voorzegghing/openbaaring/voorbooding.
Propice, ghoedtghunstigh/toeghedaan.
Propinquiteit, nabyheidt.
Proponent, voorsteller.
Proponeren; voorstellen/voorhouden/voorzetten.
Propoost, voorneemen/voorhebbing/ghesprek.
Proportie, eevenreedenheidt/ghelijkmaatigheidt/eevenbedeeling/eevenmaatigheidt.
Proportioneel, eevenreedenigh/ghelijkmaatigh.
Proportioneren, eevenreedighen/vergheljiken.
Proposeren, voorstellen.
Propositie, voorstel/voorstelling.
Proprietaris, eighenaar.
Proprieteit, eighenschap/eighendom.
Propugnateur, voorvechter/voorstander.
Propugnatie, voorvechting/bescherming/voorstaaning.

M Pro-

Propugneren, voorvechten/ voorstaan.
Propulseren, voortdrijven/ te rugh drijven.
Propulsie, voortdrijving.
Pro rato, na ghelande/na gheraaden/na behoorte / na aandeel.
Prorogatie, uitstel / verlanging / uitstrekking.
Prorogeren, verlangen/uitstellen/ uitstrekken.
Proscinderen, afsnijden.
Proscriberen, verbannen.
Proscriptie, ban/ verbanning.
Prose, rijmloos/ onverijmdt / onrijm.
Prosecutie, vervólghing.
Prosequeren, vervólghen.
Prospect, uitzicht.
Prospectie, uitziening.
Prospectif, uitzichtigh.
Prospereren, welvaaren/ veroveren.
Prosperiteit, voorspoedt / welvaart/ voorspoedigheidt.
Prospicieren, voorzien uitzien.
Prosternatie, neederwerping.
Prosterneren, neederwerpen.
Prostitueren, verontschaamelen.
Prostitutie, verontschaameling/ ghemeinmaaking.
Prostratie, neederwerping.
Protectie, schut / beschut / bescherming.
Protecteur, beschutter/ beschermer/schutsheer.

heer.

Protegeren, beschermen/ beschutten.

Protest, voorbetuighing / weederspraak / antuighing / afwijzing / verwerving / teeghengheтuighing; beklagh; rechtbewaaring / rechthoudings voorbeding.

Protestant, teeghenspreecker/ teeghenbetuigher/ bybetuigher.

Protestatie, teeghenspraak/ ontschuldttuighing/ betuighkennis/ bybetuighing/ rechthouders voorbeding.

Protesteren, voortuighen/ weederspreeken/ verwerpen/ antuighen/ ankondighen/ betuighen / rechtbewaaren / afwijzen.

Protexie, schut/ beschut/ bescherming.

Protocol, schrijfboek/ kladtboek/ schrijfról.

Protocolleren, te boek stellen.

Prouffit, *zoekt* Proffijt.

Provent, inkomst.

Proverbe, spreekwoordt / spreekwijs / spreuk/ byspreuk.

Proviande, voorraadt.

Provident, voorzienigh.

Providentie, voorzienigheidt/ voorziening.

Provideren, voorzien.

Provinciale Raadt, landtzaatighen raadt/ landtschaps raadt/ landtraadt.

Provincie, landtschap / verheerdt landtschap.

Provisie, voorzieuing / voorraadt.
Provisioneel, by voorraadt / midderwijl / ondertusschen.
Provocatie, uitdaaghing / porring / beroep / hoogher betrek.
Provoqueren, Provoceren, uitdaaghen / porren / beroepen / uiteisschen / voor hoogher recht roepen.
Prudent, voorzichtigh.
Prudentie, voorzichtigheidt / bedachtheidt.

P S.

Psalm, zangliedt / snaarghezang.

P U.

Publicatie, afkondighing / verbeurtmaaking / openbaarmaaking.
Publiceren, afkondighen / afleezen / openbaar maaken / verkondighen / verbeurtmaaken.
Publijcq, openbaar / ghemeen.
Pudicq, schaamtelijk / schaamachtigh / eerbaar.
Pudicitie, schaamte / kuischeidt / eerbaarheidt.
Pueril, kinderlijck.
Pueritie, kindtsheidt.
Pulluleren, opschieten / uytspruiten.
Pulpit, lessenaar.
Pulver, stóf: buskruidt.
Pulveriseren, vermorzelen / stóf maaken.

Punct, stip / hoofdtdeel.
Punctie, steeking.
Punctuatie, afteikening.
Punctueel, gheschiktelijk / net.
Punctueelijk, van stuk tot stuk / strikt / jutst / bestiptelijk.
Punctuëren, afteikenen / afstippen.
Punieren, straffen.
Punitie, straffing.
Pupil, wees.
Pupillariteit, onmondigheidt / minderjaarigheidt.
Puriteit, zuiverheidt.
Puritein, zuiver / zuivergheest.
Purgatie, } zuivering / ontschuldighing:
Purge, } buikzuivering / zuiverdrankje.
Purgeren, zuiveren / loozen / reinighen / ontschuldighen / verschoonen.
Purificatie, reinmaaking / zuivering.
Purificeren, zuiveren.
Pusillanimiteit, kleenmoedigheidt / slaphartigheidt.
Putatijf, achtender wijs / vermeinelijk.
Putrefactie, verrótting.
Putrifieren, verrótten.
Puur, zuiver / helder / rein; onschuldigh.

Qu A.

Quadraat, vierkant/vierhoek.
Quadragesima, vasten/veertighdaaghsche vasten.
Quadrant, vierde deel.
Quadrature, vierkanting.
Quadreren, vierkant maaken/voeghen/passen.
Quadruplicatie, vierdubbeling/vierdubbeldtmaking/viervoudigh maaking.
Quadrupliceren, viervoudigh maaken; tweede naweer doen.
Quadruple, vierdubbeldt/viervoudigh.
Quadruplicq, naweers bevestighing/tweede naweer.
Qualificatie, hoedaanighing/hoedaanigh maaking/eernaamgheeving.
Qualificeren, hoedaanigh maaken/tijtelgheeven/bevoeghen.
Qualiteit, anzien/hoedaanigheidt/ghedaante/staat.
Quantiteit, ghrootheidt/meenighvuldigheid/meenighte/hoeghrootheidt.
Quaranteine, veertighdaaghsche vasting/afzonderingtijdt.
Quart, vier de deel.
Quartein, derdendaaghsche koorts.
Quartier, vierdedeel; wijk/ghewest; lijfsghenaade.

Quar-

Quartier-meester, wijkmeester.
Quatertemper, vierghetij.

QuE.

Querelle, krakkeel.
Querelleren, krakkeelen.
Querelleux, krakkeeligh / twistigh.
Querele, gheklagh / beklagh.
Quereren, beklaaghen / klaaghen.
Questeren, verzoeken / opzoeken.
Questie, gheschil / vraaghstuk / voorstel.
Questioneren, ondervraaghen.

Qu I.

Quidam, guant / vent.
Quid pro quo, 't een voor 't ander / wat voor dat.
Quiëscеren, berusten / rusten.
Quiëtude, gherustheidt.
Quinquanelle, vijfjaarigh uitstel.
Quintessentie, hooghste kraft.
Quitantie, quijting / quijtbrief / quijtschelding / quijtingbrief.
Quiteren, quijten / verlaaten / ontslaan / quijtschelden.

Qu O.

Quote, andeel / maal / werf.
Quoteren, anteekenen / teekenen.
Quotisatie, schatting.
Quotiseren, schatten / andeel eisschen / andeelen.

R A.

RAar, zelden / yl / dun / zeldtzaam / onghemeen.
Rabat, afkorting / afslagh.
Rabatteren, afkorten / afslaan.
Race, afkomst.
Racine, wortel.
Raccoutreren, vermaaken / verstellen / vernieuwen.
Raconteren, vertellen.
Radiatie, straaling.
Radicaal, wortelighe / ghewortelt / oorspronkelijk.
Radiceren, wortelen / inwortelen.
Raffineren, zuiveren.
Rayeren, uitschrabben / uitdoen / doorkrabben / doorhaalen.
Raillerie, ghekkerny / boert.
Railleren, ghekken / boerten.
Raison, reeden / recht / ghelijk.
Raisonnabel, reedelijk.
Raisonnement, reedeneering.
Raisonneren, reedeneeren.
Ramasseren, verghaderen.
Rampart, wal.
Rang, ry / orde / righ / slagh / standt.
Rangeren, in orde schikken / vlyen.
Rantzoen, verlóssing / verzoening.
Rantzoeneren, lossen.

Rapaciteit, roofachtigheidt.
Rapiamus, mengelmoes.
Rappel, herroep / weederroeping.
Rappelleren, weederroepen.
Rapport, anbrenging / overdraght / verslagh / bescheidt.
Rapporteren, anbrengen / overdraaghen / verslagh doen / andraaghen / overbrengen / bescheidt brengen.
Rapporteur, overbrenger / overdraagher / verhaaler.
Rapsodie, mengelmoes.
Rapt, schaaking / roof.
Rarefactie, veryling / verdunning.
Rareficeren, verylen / verdunnen.
Rariteit, zeldzaamheidt.
Raseren, vernielen / afschrabben / scheeren.
Rate, behoorte / andeel.
Ratificatie, bekrachtighing / ghestaadtghing / van waerde houding.
Ratificeren, bekrachtighen / ghestaadtghen / van waerde houden.
Ratiocinatie, reedeneering.
Ratiocineren, reedeneeren.
Rationaal, reedelijk.
Ravage, rooving / vernieling / gheweldt.
Ravalleren, slinken / zakken.
Ravelijn, bólwerk / halve maan.
Ravissant, verrukkend / wonderlijk.
Ravisseur, roover / weghneemer.
Ravissement, verrukking.

R E

Reaccusatie, teeghenbeschuldighing/weederklaghte. (derbeschuldighen.
Reaccuseren, teeghenbeschuldighen/ wee-
Realiseren, bestaan / in weezen zijn.
Realiteit, zaaklijkheidt / daadlijkheidt.
Reaudieren, herhoozen/ op nieuw hoozen/ weederhoozen.
Reauditie, weederhoozing / herhoozing / overhoozing / weederoverhoozing.
Rebel, weederspannigh / weederhoozigh.
Rebelleren, weederspannigh zijn/teeghenspannen / muiten.
Rebellie, weederspannigheidt / muiterp.
Rebours, averechts / verkeerdt.
Recapitulatie, hoofdtdeeling/ weederhaaling der hoofdtstukken / vertelling.
Recapituleren, hooftdeelen / weederhaalen de hooftstukken / vervellen.
Recederen, aarzelen / afwijken.
Recenseren, overreekenen / optellen / nareekenen. (reekening.
Recensie, optelling / nareekening / over-
Recepisse, ontfang / ontfangseel / quijtbrief / ontfangbekentenis.
Recept, ontfanging / inneemsel / inneembrief / artsenpbrief.
Receptacle, beghrijpplaats/ vertrek/ vertrekplaats / verblijfplaats / schuilplaats.
Receptie, ontfanging / inneeming / weeder-

verkrijghing / weederneeming.
Reces, afscheidt / uitstel / weederkomst.
Recesseren, in recht voordraaghen.
Recessie, afwijking / aarzeeling / afstaaning / weghghaaning / afscheiding / deinsing.
Recevabel, ontfangelijk.
Recherche, onderzoek.
Rechercheren, onderzoeken / opzoeken.
Recidive, weedervallend / weêrinstortend.
Recipe, neemt / ontfangt: inneembriefje / artsenybrief; ontfanging.
Recipiëren, ontfangen / anneemen / weederkrijghen.
Reciprocatie, weêrkeering.
Reciproceren, weêrkeeren.
Reciproque, weederzijdts / onderling / weêrkeerig / heen en weêr / over en weêr.
Recisie, afsnijding.
Recit, verhaal.
Recitatie, verhaaling / opleezing.
Reciteren, verhaalen / opleezen / opzegghen.
Reclamabel, weederroepelijck / weederspraakelijk.
Reclamant, weedersprecker / teeghenroeper.
Reclamatie, teeghenroep / weederspraak / weederroeping.
Reclameren, teeghenroepen / weedersprecken.
Reclinabel, afbuighelijk.
Reclinatie, afbuighing / afwijking / neederligghing / neederbuighing / nederhelling.

Reclineren, afbuighen/afwijken/nederbuighen.

Recogneren, } erkennen/herkennen/
Recognosceren, } weederoverzien/bekennen/belijden.

Recognitie, } erkentenis/erkenning/
Recognoissance, } herkentenis/herkenning/weederoverziening: belijdedenis.

Recollatie, weederverghelijking.

Recolement, overhoozing/weederhoozing/weederoverziening.

Recoleren, overhoozen/herhoozen.

Recommandabel, prijzelijk/anprijzelijk.

Recommandatie, anbeveeling/anprijzing/voorschrijving/ghebiedenis.

Recommanderen, anbeveelen/anprijzen.

Recompens, verghelding.

Recompensabel, vergheldelijk.

Recompensatie, verghelding.

Recompenseren, verghelden.

Reconciliabel, verzoenbaar.

Reconciliatie, verzoening/vereenighing/vreedemaaking.

Reconciliëren, verzoenen/vereenighen.

Reconfortatie, vertroosting/versterking.

Reconforteren, versterken/vertroosten.

Reconvenieren, weederzaamenkoomen/weederteegenkomen: weederanspreeken/weederepschen/teegheneisch doen/teegheneisschen/weederomeisschen/

met

met reght weederanspreeken/weederomspreeken.

Reconventie, weederzaamenkomst/teeghenkomst: weederanspraak/weedereissching/teegheneisch/weeder-rechtvordering.

Recordatie, herdenking.

Recorderen, herdenken/gheheughen.

Recours, toevlucht/herghang/weederloop.

Recouvrement, verovering/ weêrkrijghing/verhaaling.

Recouvreren, veroveren/weederkrijghen/verhaalen.

Recreantie, weedervertrouwing/toevertrouwing.

Recreatie, vermaak/verlusting/verversching.

Recreatif, vermaakelijk.

Recredentie, toevertrouwing/vertrouwing/weedervertrouwing.

Recreëren, vermaaken/verlustighen/verfraaien.

Rectificatie, rechtmaaking/loutering/zuivering.

Rectificeren, louteren/rechtmaaken.

Rectitude, rechtheidt.

Rectoor, schoolvooghdt/opperschoolmeester: bestierder.

Recueil, verzaam/kort verhaal/verzaameling.

Reculeren, aarzelen.

Recuperatie, verovering/weederkrijghing.
Recupereren, veroveren/weederkrijghen.
Recuperabel, weederkrijghelijk.
Recusant, onwilligh/weigherend.
Recusatie, weighering/wraaking.
Recuseren, weigheren/afslaan/wraaken.
Redargueren, weederlegghen/overtuigen/bewijzen/overreeden.
Redargutie, weederlegghing.
Redemtie, verlóssing/vrykoop/aflóssing.
Redempteur, verlósser.
Redevabel, schuldigh/schuldbaar.
Redhiberen, weederghееven/weederomgheeven.
Redhibitie, weedergheeving/weederovernеeming.
Redhibitoir, weederghееvelijk.
Redigeren, maaken/stellen/schikken.
Redijt, herzegghing/weêrzegghing/herhaaling.
Redimeren, verlóssen/vry kopen/aflóssen.
Redintegratie, weeder in 't gheheel brenging/herstelling.
Redintegreren, weeder in 't gheheel brengen herbatten/herstellen/hermaaken.
Reditus, weederkomst/inkomst.
Redondatie, overvloeping.
Redonderen, overvloepen/hervloepen/te rugh vloepen.
Redonneren, weederghееven.
Redoublement, verdubbeling.

Redoubleren, verdubbelen.
Redres, herstelling.
Redresseren, herstellen/ herschaffen.
Redresseur, hersteller / herschikker.
Reducent, beroeper / die yemandt van een uitspraak van ghoede mannen voor 't recht trekt: herleider / weeromleider/ afkorter / aftrekker.
Reduceren, weederleiden / herleiden / te recht brengen / herbrengen / afkorten/ aftrekken/van een uitspraak beroepen.
Reductie, herbrenging / herleiding.
Redundatie, overvloeying.
Redundabel, overvloeyelijk.
Reduplicatie, verdubbeling.
Redupliceren, verdubbelen / dubbelmaaken/ tweevoudigh maaken.
Reël, daadelijk / waarlijk / zaaklijk.
Refactie, herdoening.
Refectie, voeding / verfrissching/ verstelling / vermaaking.
Referendarien, overbrengers/verhaalers.
Refereren, verhaalen/ bybrengen/ anghedraaghen / betrekken.
Reficieren, hermaaken / vermaaken/ verstellen/verversschen/ verheughen/verblijden.
Reflecteren, verbuighen / ombuighen.
Reflexie, verbuighing / weêrslagh/ weêrbuighing / afkeering. (ring.
Reformant, beroeper / beroeper van klaa-
Re-

Reformateur, hervórmer / hermaaker.
Reformatie, hervórming / zuivering / klaaring / beroep van klaaring.
Reformeren, hervórmen / zuiveren / herstellen.
Refractair, breukvalligh / overtreeder.
Refractie, wanschaauwing / verbreeking.
Refrenabel, betoomelijk.
Refrenatie, betooming.
Refreneren, betoomen / beteugelen / breidelen.
Refresche, verversching.
Refrescheren, vervarsschen.
Refriceren, weeder op wrijven / weeder op krabben: hervatten.
Refrigeratie, verkoeling.
Refrigereren, verkoelen.
Refringeren, verbreeken.
Refriqueren, hervatten / op nieuws by de handt neemen / weeder opwrijven.
Refuge, toevlucht.
Refugeren, toevlucht neemen.
Refulgeren, weederschijnen.
Refunderen, vergelden / opbrengen / weederverschaffen / ghieten / stoʒten.
Refus, weighering.
Refuseren, weigheren / afslaan.
Refutabel, weederlegghelijk.
Refutatie, weederlegh / weederlegghing.
Refuteren, weederlegghen.
Regaal, koninklijk.

Regalien, koningsrechten / vooghdtrech-ten / heerschaps voorrechten / ko-ninghsghoederen.
Regard, opzicht / anzien / anschouw.
Regarderen, anzien / anschouwen.
Regeneratie, weederbaaring / weeder-ghebooꝛte.
Regenereren, weederbaaren.
Regent, bestierder / vooghdt.
Regente, Regentinne, } bestierster / vooghdesse.
Regime, Regiment, } beheersching / bestier.
Regiment, hoop krijghsvólk/krijgsbende.
Register, tafel / ról / blatwijzer / blaffert/ schrift-warande / lijste.
Registratie, opschrijving.
Registreren, opschrijven.
Reglement, schikking / richting / narech-ting.
Regleren, schikken / voeghen.
Regneren, heerschen / bestieren.
Regredieren, te rugh treeden/afterwaarts ghaan.
Regres, verhaal / te rugh tredt.
Regret, berouw.
Regretteren, leedtdraghen/berouw hebben.
Regulair, Regulier, } ghereeghelt / gheschikt.
Reguleren, schikken / reeghelen / stieren.
Rehabiliteren, weeder bequaam maaken.
Rei-

Reine, koningin.
Reine Mere, koninginne moeder.
Reiteratie, herhaaling.
Reitereren, herhaalen / hervatten.
Rejecteren, verwerpen.
Rejectie, verwerping.
Rejicieren, verwerpen.
Relacheren, verslappen / laaten slippen / lós laaten.
Relaas, verhaal / vertelling.
Relateren, vertellen / verhaalen.
Relatie, vertelling / verhaal / onderling opzicht / betrekking.
Relatif, betrekkelijk / opzichtelijk / verhaalijk / vertelbaar.
Relaxatie, lóssing / ontslaghing / ontlóssing / verspreiding / slaaking.
Relaxeren, lóssen / ontslaan / ontspannen.
Relegaat, banneling / balling.
Relegateren, weedermaaken / weederbespreeken.
Relegatie, banning: weederbespreeking / weedermaaking.
Relegeren, bannen / uitbannen / verbannen.
Relevabel, weederopheffelijk.
Relevatie, opheffing / weederopheffing.
Releveren, opheffen opbeuren / verheffen / ontheffen / herstellen.
Relictie, afterlaating.
Relief, ophebe / opheffing / verlichting / herstelling / herstelbrief / in 't geheel stelling.
Re-

Reliëvement, ontheffing / herheffing.
Religie, ghódtsdienst/ghódtsdienstigheit.
Religieux, ghódtsdienstigh/ghódtsplegh-
tigh; gheestelijke.
Reliqua, overblijffel / overschót / opleg-
ghing / van't schuldighblijffel.
Reliquatie, schuldighblijving.
Reliquien, overblijffelen.
Remarque, anmerking.
Remarqueren, anmerken.
Rembourferen, weêr uitgheeven/ weêrbe-
taalen / verschieten / uittellen.
Remedie, helpmiddel/heelmiddel/teeghen-
middel.
Remedieren, heelen/ gheneezen/ weeder te
recht brengen.
Rememorieren, herdenken/weederverhaa-
len / erinneren.
Reminifcentie, herdenking.
Remis, Remiffe, } overzetting/overmaaking.
Remiffibel, vergheevelijk.
Remiffie, verghiffenis/ vergheeving/ver-
flapping / quijtschelding / overwij-
zing.
Remittent, wiffelbriefs verwerper/ wiffel-
briefs te rugghe zender.
Remitteren, overzetten/overmaaken/quijt-
schelden/ weederzenden / vergheeven.
Remonftrant, vertoogher/vertooner/aan-
wijzer.

Re-

Remonſtrantie, vertoogh / vertooning.
Remonſtreren, vertoonen / vertooghen.
Remors, knaaghing / wroeghing.
Remotie, weghdoening.
Removeren, weeren / afwenden / weghneemen / verſchuiven / afweeren.
Rempart, wal / bólwerk.
Remueren, verroeren / beweeghen / roeren.
Remunerateur, belooner.
Remuneratie, belooning / weederſchenking.
Remunereren, beloonen / vergheldén / weederſchenken.
Rencontre, ontmoeting / bejeghening / weedervaaring.
Rencontreren, ontmoeten / bejeghenen.
Rendant, reekening-houder.
Rendevous, verghaderplaets.
Renfort, verſterking.
Renforteren, verſterken.
Renieren, loochenen / ontkennen / verzaaken.
Renommée, vermaardheidt.
Renommeren, vermaardt maaken / vermaaren.
Renonceren, ontzegghen / opzegghen / verzaaken / afſtaan / weederboodſchappen / verkondighen / verklaaren.
Renonciatie, ontzegghing / opzegghing / afſtaaning / verkondighing / verklaaring / weederboodſchapping.

Re-

Renovatie, vernieuwing.
Renoveren, } vernieuwen.
Renouvelleren, }
Renunciatie, *ziet* Renonciatie.
Renvers, omkeer / ontkrachtighing.
Renversaal *brieven*, ontkrachtingbrieven / teeghenblijkbrieven / weederbrieven.
Renverseren, verkeeren / omkeeren.
Renversie, omkeering.
Renvoy, verzending / weederzending.
Renvoyeren, verzenden / weederzenden.
Reparabel, herstelbaar / verghoedtbaar.
Reparateur, vermaaker / versteller.
Reparatie, vermaaking / verghoedingh / hermaaking / herstelling.
Repareren, vermaaken / verghoeden.
Repartiëren, verdeelen.
Repartitie, bedeelingh / andeel / verdeeling.
Repelleren, verdrijven / te rugh drijven / afkeeren.
Repeteren, herhaalen / weederhaalen / weedereisschen.
Repetitie, herhaaling / verhaaling.
Repignoratie, pandtlóssing.
Repignoreren, pandtlóssen.
Repletie, vervulling.
Replеren, vervullen.
Replicate, antwoordelijk / weêrbouwighlijk.
Replicatie, ontbouwing / herbouwing / her-

herhaaling/teeghendeel/teeghenweer/weederantwoordt.

Repliceren, weederzegghen / weederantwoorden/ teeghenweeren/teeghenweer doen / weederzegghen: ontvouwen/ verbouwen.

Replijcq, weederzegghing / weederantwoordt / verantwoording / teeghenweer.

Reponeren, herstellen / weederstellen/ teeghenstellen.

Repoos, rust.

Reposeren, rusten / verpoozen.

Reprehenderen, berispen / bestraffen.

Reprehensibel, berispelijk.

Reprehensie, berisping / bestraffing.

Represalie, weederneeming.

Representatie, vertooning / plaatsvulling.

Representeren, vertoonen / plaatsvullen/ verbeelden/ afbeelden.

Reprimende, bedwang/ bestraffing.

Reprimeren, verdrukken / bedwingen.

Reprinse, herbatting.

Repriseren, herschatten.

Reprobatie, verwerping/wraaking/ verspuwing.

Reproberen, verwerpen/ wraaken.

Reprochabel, verwijtelijk

Reprochant, verwyter: ghetuighen wraaker.

Re-

Reproche, berispíng/ verwijting: ghetuighen wraaking.
Reprocheren, berispen/verwijten: ghetuighen wraaken.
Reproductie, weeder voortbrenging.
Reproduceren, weeder voortbrengen.
Repromissie, weeder belófte/teeghenbelófte.
Repromitteren, weeder / ófte teeghenbelooven.
Reprouveren, wraaken.
Republijcque, ghemeenbest / ghemeintenstaat.
Repudiatie, verlaating/ verstooting/ echtbreeking.
Repudie, verstooting/ echtscheiding / echtbreek/ trouwbelofts breeking.
Repudiëren, verstooten / verlaaten / echtbreeken.
Repugnant, teeghenstrijdigh.
Repugnantie, teeghenheidt / teeghen-ófte weêrstreevigheidt.
Repugneren, bevechten/ teeghenstrijden.
Repulsie, verdrijving/ afweering.
Reputabel, achtbaar.
Reputatie, achting/ achtbaarheidt.
Reputatieus, achtbaar.
Reputeren, achten/ weederopdenken/ herachten.
Requerant, verzoeker.
Request, verzoek / verzoekschrift.
Request civil, heusch verzoek.

Re-

Requesteren, verzoeken.
Requirant, eischer / verzoeker / begheerer.
Requireren, verzoeken / eischen / vereischen / naerstelijk zoeken.
Requisit, vereisch 't verzochte / 't begheerde.
Requisitie, verzoek.
Requisitoriaal, verzoekigh / verzoekende.
Requisitorien, verzoekbrieven / verzoekingen.
Rescinderen, afsnijden / afbreeken / vernietighen.
Rescissie, afsnyding.
Rescontre, ontmoeting / weedervaaring / bejegening.
Rescontreren, ontmoeten / weedervaaren.
Rescriberen, antwoorden / weederschrijven.
Rescript, rechtsverzoek / antwoordt.
Rescriptie, schrift / weederschrijving / antwoordt.
Reseceren, afsnijden.
Resentieren, gheyoelen / betaaltzetten.
Resentiment, gheyoelen / beyoeligheidt.
Reservatie, behouding.
Reserveren, behouden / voorhouden / voorbehouden / bewaaren.
Resico, ghevaar.
Resident, verblijver / plaatshouder.
Residentie, verblijf / verhouding / zitting / wooning.
Resideren, verblijven / verhouden / zitten.
Resignatie, overwijzing.

Re-

Resigneren, overwyzen/overlaaten.
Resiliëren, te rugh springen.
Resipiscentie, boetvaerdigheidt/bekeering.
Resistentie, weederstandt/teeghenstandt.
Resisteren, weederstaan/teeghenstaan.
Resistibel, weêrstaanlijk.
Resolubel, ontlóssellijk.
Resolut, onbeteutert/lustigh/dryppóstigh.
Resolutie, voorneeming/opzet/besluit: ontlóssing/ontbinding/ontknooping: verblieting/versmelting.
Resolveren, voorneemen/besluiten; ontlóssen/ontbinden.
Resonantie, klank luiding/weêrklank.
Resort, bestek/kaveling/strekking/onderhooring/rechtsban.
Resorteren, ghehoozen/onderhoozen.
Respect, ontzagh/ghezagh/anzien/opzicht.
Respecteren, eerbieden/ontzien/eerbewijzen.
Respectijf, onderling/opzichtigh/byzonder/byzonderlijk.
Respijt, uitstel/tijdtghunning.
Respireren, aassemhaalen/ademscheppen.
Respiratie, aassemhaaling.
Respondant, antwoorder.
Responderen, antwoorden/verantwoorden: anpassen/ghelijk zijn/overeenkomen.
Responsabel, verantwoordelijk.

Responsie, antwoordt.
Ressentieren, ghevoelen / betaalt zetten.
Ressentiment, ghevoelen / bevoeligheidt.
Restabiliëren, weederoprechten / herstellen.
Restablissement, weederoprechting / herstelling.
Restauratie, oprechting / weederoprechting / vernieuwing.
Restaureren, oprechten / weederoprechten.
Reste, overblijffel / overschót.
Resteren, overblijven / overschieten.
Restipulatie, weederbelooving.
Restipuleren, weederbelooven / teeghenbelooven.
Restitueren, herstellen / weederghееven.
Restitutie, herstelling / weederghееving / verghoeding.
Restoir, overschót / overblijffel / verghoeding / weederghееving.
Restrict, verknócht.
Restrictie, verbang / inbinding.
Restrictien, inbanden.
Restringeren, inprangen / intrekken.
Resultatie, weêrspringing / opsprong / opstandt / ontstaaning.
Resulteren, weêrspringen / opspringen / ontstaan / ontspringen.
Resumeren, herhaalen / hervatten / hernee=

neemen.
Resumtie, herhaaling / hervatting / herneeming.
Resurgeren, weederopstaan / verrijzen.
Resurrectie, verrijzenis / weederopstanding.
Resuscitatie, weederopwekking.
Resusciteren, verwekken / weederopwekken.
Retardatie, vertoeving / verachtering.
Retarderen, vertoeven / ophouden / verachteren / wachten.
Retardement, vertoeving / ophouding.
Retentie, onthouding / anhouding / vasthouding.
Retenue, weêrhouding.
Reticentie, verzwijghing.
Reticeren, zwijghen / verzwijghen:
Retineren, onthouden / behouden / weêrhouden / anhouden / vasthouden.
Retireren, aarzeelen / vertrekken.
Retorica, enz. *zoekt* Rhetorica, enz.
Retorqueren, verdraayen / verkeeren / te rugh drijven.
Retorsie, omdraaying / omwending / te rugh drijving.
Retour, weêrkeer / keer / weederomkeer.
Retouren, weederoverghezondene koopmanschappen.
Retourneren, weêrkeeren / keeren.
Retract, naasting / benaadering.

Retractabel, herroepelijck / weederroelijk / herdoenelijk.
Retractatie, herhandeling / herroeping / herdoening.
Retracteren, herroepen / herdoen.
Retraict, vertrek / wijk / vertrekwal.
Retrenchement, besnijding, affnijding / vertrekwal.
Retrencheren, affnijden / besnoepen.
Retroacte, voorghedaane verhandeling / verhandelde onderhandeling / neederghaande dingtaal / te voozen ghehoudene dingtaal.
Retrogradatie, achterwaarts ghaaning.
Reumatijcq, koudtvochtigh / nat.
Reüsseren, ghelukken / uitvallen.
Revalescentie, weederghezondtwording.
Reveille, opwekking / optoght / ontwaaking.
Reveilleren, opwekken / ontwaaken.
Revelatie, openbaaring / ontdekking.
Reveleren, openbaaren.
Revenge, wraak / weerwraak.
Revengeren, wreeken.
Revenue, inkomste.
Reverberatie, weêrslaaning / weederomslaaning.
Reverbereren, weederslaan
Reverentie, eerbieding / eerbiedigheidt / eerbewijs.
Revereren, ontzien / eeren / eerbewijzen.

Re-

Revideren, } overzien / herzien / weeder-
Reviseren, } overzien.
Reviseur, overziener.
Revisie, herziening / weederoverziening.
Revocabel, herroepelijk.
Revocatie, herroeping / intrekking.
Revoceren, weederroepen / herroepen.
Revolte, oploop / afval.
Revolteren, afvallen/omwenden/omkeeren.
Revolutie, omwinding / omwenteling / omloop / omrolling / omdraaying.
Revolveren, ontwinden/omwenden/omloopen / omwentelen / omrollen.
Revoqueren, herroepen / weederroepen.

R H.

Rhetorica, reedenrijkkonst/welsprekendheidts konst.
Rhetorijker, } reedenrijker.
Rhetorizijn, } reedenrijker.
Rhetorizeren, reedenrijken.

R I.

Ribaudt, boef.
Ridicule, } belacchelijk.
Ridiculeux, } belacchelijk.
Rigeur, strafheidt / strengheidt.
Rigoureux, streng.
Riole, ghoot / verlaat
Rival, meêdryer / minnemaat / teeghendryer.

R O.

Roboratie, sterking / versterking.
Roboreren, sterken.
Robust, sterk.
Royeren, uitdoen / uitschrabben.
Royaal, koninglijk.
Roturier, onedel.
Route, verstrooping.

R U.

Rubrijk, afteikening: roodtschrift: roode aarde.
Rude, hardt / rouw / onbeschaaft / onervaaren.
Rudiment, beghinlesse / ontwerp / schets.
Ruine, vernieling / neederstorting.
Ruineren, vernielen / neederslaan / te ghronde werpen / verwoesten.
Ruineux, bouwvalligh.
Ruminatie, herkaauwing / herhaaling.
Rumineren, herkaauwen.
Rumoer, gherucht / ghetier.
Rumperen, breeken.
Ruptie, breeking.
Rupture, breuk.
Ruse, loosheidt / list.
Rustier, boer / landtbouwer.
Rusticq, boersch.

Sab-

S A.

SAbbath, rustdagh.
Sabbatharis, rustdaghsonderhouder / rustdaghdrijver.
Saccage, plondering.
Saccageren, plonderen / rooven / stroopen.
Sacerdotaal, priesterlijk.
Sacrament, heilteiken / eedtbondt / heilduitsel / heilvertooning / heilmerk / verbondtsteeken.
Sacramenteel, heilteekenigh / eedtbondigh.
Sacratie, heiliging / wijing.
Sacreren, heilighen / wijen
Sacrificateur, ófferaar / ófferpriester / ófferman.
Sacrificeren, ófferen / toeheilighen.
Sacrificie, toeheiligbing. / heiliging / ófferhande.
Sacrilegie, kerkroof / kerkdieverij.
Sacristie, heilighdom.
Saiseren, vatten / antasten / anvaerden.
Saisie, genieting / bezit / antasting.
Saysoen, ghetij.
Salderen, effenen / reekening sluiten.
Saldo, slót / slót van afreekening.
Salariëren, bezóldighen / loonen.
Salaris, wedde / loon / bezólding / werkloon / huurloon.

Saluatie, beghroeting.
Saluëren, beghroeten.
Salut, heil / zaaligheidt / ghroetenis / welvaaren.
Salutair, heilzaam / zaalighmaakend.
Salutatie, ghroetenis / ghroeting / beghroeting / heilwensching.
Saluteren, ghroeten / beghroeten.
Salvatie, bewaaring / beschut / behouding.
Salveconduit, vryghelepseel / vryghelepbrief.
Salveren, berghen / in veiligheit brengen / veilighen / behouden / bewaaren.
Salvo-*schieten*, ghoêreis-scheut doen.
Sanctimonie, } heiligheidt.
Sanctiteit, }
Sanctificatie, heilighmaaking.
Sanctificeren, heylighmaaken.
Sanglant, bloedigh.
Sanguijn, bloedrijk.
Sapientie, wijsheidt.
Sapperen, onderghraaven.
Satira, steekdicht.
Satisdatie, genoeghgheeving / vôorghstelling.
Satisfactie, voldoening / ghenoeghdoening / ghemoedhebbing / leesting.
Saufconduit, vryghelep.
Sauvegarde, bescherming / beschutting / vrye waarnis / hoede; vryghelepde / vryghelepbrief.

S C.

Scabel, bank / voetbank.
Scabreux, rouw/ruigh/schrabbigh/schurft.
Scandaal, anstoot/ erghernis.
Scandaleux, ergherlijk/ anstootelijk.
Scandalisatie, anstoot gheeving/schending.
Scandaliseren, ergheren / anstoot gheeven/ schenden.
Scarificatie, scherving.
Scarifiëren, scherven.
Scedule, handtschrift/ seel / briefken/ rollehen.
Scelereux, schelmachtigh.
Scene, tooneel / uitkomst: raduis.
Scepter, koninksstaf / rijkstaf.
Scholarch, schoolvooghdt / schoolopziener/ schoolhoofdt.
Scholasticq, schoolsch; leerjongenachtigh.
Scholasticque Doctoren, schoolgheleerde.
Sciatica, heuppijn/ hupjicht.
Scientie, weetenschap.
Scismatijcq, scheurmaaker / scheurzuchtigh.
Scisme, scheuring/ tweespalt.
Scintillatie, ghlinstering / tinteling / vonking.
Scintilleren, tintelen.
Scortatie, hoereering/ hoererp.
Scorteren, hoereeren.
Scriptie, schrijving.

Scrupule, angst / ghewicht / steentje van twintigh ghreinen / bekommering / schroom.
Scrupuleux, angstigh / achterkoussigh / schroomigh.
Scrupulositeit, naauwghezetheidt.
Scrutatie, naezoeking / doorghronding.
Scruteren, doorsnuffelen / nazoeken / doorghronden / onderzoeken.
Scurril, fieltachtigh / ghuitachtigh.
Scurrilliteit, fieltery / rabauwery / deughnietery.

S E.

Secederen, afwijken / ter zyden wijken.
Secessie, afwijking.
Secluderen, afsluiten / uitsluiten / buitensluiten.
Secluis, uitghesloten.
Seclusie, afsluiting / uitsluiting.
Second flancq, strijkplat.
Seconde, tweede.
Seconderen, bystaan / onderbangen / helpen.
Secourabel, behulpigh / behulpzaam.
Secoureren, te hulp komen.
Secours, bystandt / hulp.
Secreet, gheheim / verborghen.
Secretaris, raadtschrijver / gheheimschrijver / schrifheer / gherechtschrijver / stadtschrijver.
Secretary, gheheimschrijfkamer / stadtsschrijf-

schrijfkamer.
Secreetelijk, heymelijk.
Secreteren, verberghen / verhoolen houden/verzwijghen/stil houden/gheheim houden.
Secte, anhang / ghedeeltheidt / ghezindtheidt.
Sectaris, anhanger / navólgher.
Sectie, snijding.
Seculier, weereldlijk.
Securiteit, veiligheidt / onbekommerdheidt / onbeschroomdheidt / gherustheidt / zórghloosheidt / zeekerheidt.
Secuur, zórgheloos / onbekommerdt / veiligh.
Seditie, oproer.
Seditieux, oproerigh.
Seduceren, verleiden / afleiden.
Seducteur, verleider.
Seductie, verleiding / afleiding.
Segment, afsnijdesel.
Segregatie, afscheiding.
Segregeren, afscheiden.
Seigneur, heer.
Seigneurie, heerschappy / heerlijkheidt.
Sejour, verblijf / verblijfplaats.
Sejourneren, verblijven / woonen.
Sejunctie, onderscheiding / afzondering.
Sejungeren, afzonderen / scheiden.
Selectie, uitkiezing/ / verkiezing.
Seligeren, verkiezen.

Semblant, ghelaat / schijn.
Senaat, raadt / broedschap / raadtsverghadering.
Senateur, raadtsheer.
Senior, ouderling.
Sensibel, ghevoeligh.
Sensibiliteit, ghevoelighheidt.
Sententie, vonnis / oordeel / 't ghewijsde / zinspreuk / spreuk / gevoelen.
diffinitif, eindoordeel.
Interlocutoir, bypoordeel / tusschenghewijsde.
Provisioneel, middelerwijs / ghewijsde.
Sententiëren, vonnissen / oordeel vellen / wijzen.
Sententieux, zinspreukigh.
Sentiment, ghevoelighheidt / ghevoelen.
Sentinel, schildtwacht.
Separatie, scheiding.
Separabel, onderscheidelijk / scheibaar.
Separeren, scheiden.
Sepiment, tuin / tuining / heining / schutting.
Seponeren, weghleggen / ter zijden legghen.
Sepositie, weghlegghing.
September, herfstmaandt / speltemaandt / gharstemaandt.
Septentrie, noordt.
Septentrionaal, noordelijk / noordsch.
Sepulchre, ghraf.
Sepulture, beghraffenis / ghraf.

Sequele, ghevólgh.
Sequeren, vólghen/ navólghen.
Sequestratie, bpleggbing / overghift / verschilgoedtbewaaring / inbewaarderhandtstelling.
Sequestre, scheidsman / krakkeelghoedtverzórgher/ ófte bewaarer. zeghsman.
Sequestreren, overgheeven / in bewaaring stellen/ verblijven.
Serenade, avendtzang / avendtliedt / avendtspel/ avendteerzang.
Sereniteit, helderheidt.
Sergeant, bediener/rechtsbode: ghelidtsluster.
Serieux, ernstigh.
Sermocinatie, reedeeneering.
Sermocineren, reedeneeren / reedenboeren.
Sermoen, leerreeden/vermaaning/reeden/spraak.
Serpent, slang.
Servateur, behoeder/ behouder.
Servil, slaafsch/ slaafachtigh.
Serviteur, dienaar.
Servituit, dienstbaarheidt.
Serviet, handtdoek/ voorlaken.
Sessie, zitting.
Seurete, *en* Seurete de Corps, } vryghelelde / vryghelelbrief.
Seureteit, veiligheidt.
Seveer, ghestreng.

Seve-

Severiteit, hardigheidt / strengheidt.
Sexe, gheslacht / kunne.

S I.

Sicaneren, moorden.
Sicanerie, moorderye.
Sicaneur, moorder.
Signaal, teiken.
Signaleren, bekent maaken / teikenen.
Signature, teikening / onderteikening.
Signeren, teikenen / onderteikenen.
Signet, zeeghelring / merkring,
Significant, duidelijk.
Significatie, beteikening.
Signifiëren, beteikenen.
Silentie, stilzwijghing.
Sileren, zwijghen.
Simonie, amptkooping / gheestelijke amptkooping.
Simpel, enkel / eenvoudigh / slecht / onnoozel.
Simpliciteit, eenvoudigheidt / slechtigheidt / eenvuldigheidt.
Simulateur, veinzer.
Simulatie, veinzing / bewimpeling.
Simuleren, veinzen / bewimpelen.
Sinceer, oprecht / eenvoudigh.
Sinceriteit, oprechtigheidt.
Singulariteit, byzonderheidt.
Singulier, byzonder / zonderling.
Sinister, slinksch / valsch.

Sinisterlijk, valschelijk / met bedrógh.
Sisteren, instaan / instellen / stuiten / ophouden / stil doen staan: in recht stellen.
Situatie, standt / gheleeghenheidt.

S O.

Sober, nuchter / zuinigh / spaarzaam / schaars / schraal.
Sobereren, spaaren.
Sobriëteit, nuchterheidt / spaarzaamheidt / ghemaatighdtheidt.
Sociaal, ghezelschappigh / ghezelligh.
Sociëteit, ghezelschap / maatschap / ghemeinschap / ghenootschap / vennootschap / maatschappy.
Solaas, troost.
Solemneel, feestelijk / pleghtelijk / ghewoonlijk / plechtigh.
Solemniseren, vieren / feestvieren / hooghtijdthouden / plechtighen.
Solemniteit, hooghtijdt / hooghtijdtviering / feest / plechtigheidt.
Sollicitant, verzoeker / anzoeker.
Sollicitatie, benaerstighing / verzoek.
Solliciteur, anzoeker / verzoeker.
Solliciteren, benaerstighen / verzoeken / aanzoeken.
Solide, louter / hecht / hardt / vast / lichaamlijk / rechtschaapen / volkomen / ganschelijk / bondigh.
Soliditeit, louterheidt / dichtigheidt / vastig-

stigheidt / lichaamlijkheidt.

Solitair, eenzaam.

Solitude, eenzaamheidt.

Solstitie, zonnestandt / zonnekeer / zonnewending.

Solutie, oplóssing / lóssing / betaaling / ontbinding.

Solvabel, } betaalbaar.
Solvent, }

Solveren, oplóssen / lóssen / betaalen.

Sombre, beschaduwt / bedekt / treurachtigh / akeligh.

Somma, kortbegrijp / inhoudt / t'zamen / gheheel.

Sommarie, inhoudt / kortbegrip.

Sommatie, opeisching / optelling / maaning / vermaaning.

Sommeren, afeischen / afvorderen / uiteisschen / opeischen / optellen / maanen / vermaanen.

Sommier, ontwerp / kortbegrijp.

Sommierlijk, by kort overslagh.

Somtueux, kóstelijk.

Somtueusiteit, kóstelijkheidt.

Sonderen, ghrondeeren / peilen.

Sonnet, klinkdicht / klinkert / klinkrijm.

Sophist, mugghezifter / neuswijse / betweeter / haarkloover / woordtvitter.

Sophistery, mugghezifterij / haarklooverij / woordtvitterij.

Sophistiseren, mugghezifteen / betweeten.

Sor-

Sortabel, gheboeghlijk / boeghzaam.
Sorteren, uitzonderen.
Effect sorteren, standtghrijpen.
Sortie, uitval.
Soulaas, troost.
Soulagement, troost / troosting / vertroosting.
Soulageren, vertroosten.
Souverain, opperhoofdt / opperste / oppermaghtigh / hoofdtvooghdt.
Souverainiteit, oppermaght / opperhoofdigheidt / hoofdtvooghdy.

S P.

Spanceren, ghaan wandelen.
Spargeren, verspreiden / stroopen.
Spasme, kramp / zeenuwkrimping.
Spatie, wijdte / ruimte / leeghe plaats.
Spatieux, ruim / wijdt.
Speceryen, droogherp / kruiden / dróggen.
Speciaal, zonderling / byzonder.
Speciale procuratie, zonderlinge last.
Specialijk, inzonderheidt / byzonderlijk.
Specialiteit, byzonderheidt.
Specie, ghedaante / byzonder / slagh / soort.
Specieux, zonderlijk / zonderling : schoon.
Specificatie, zondering / benoeming / uitdrukking / reekening / ghedaantgheeving.
Specificeren, Specifiëren, } zonderen / uitzonderen.

Specta-

Spectabel, anzienlijk.
Spectakel, schouwspel / beschouwspel.
Spectateur, anschouwer / kijker.
Spectatie, anschouwing / kijking.
Specteren, anschouwen / bekijken.
Speculatie, opmerking / bespeuring / bespieding / beschouwing / zinlijkheidt / zinnewerk / spiegheling / bespiegheling / bezinning / bespieding.
Speculatijf, opmerkend / beschouwigh.
Speculeren, bezinnen / bespeuren / bespieden / bezeffen / beschouwen / spieghelen.
Spelonk, aardkuil / kuil / hól.
Sphere, kloot / koghel / ból.
Spineux, doornachtigh / steekelachtigh.
Spirituël, gheestelijk / gheestigh / aartigh.
Splenderen, ghlinsteren / blinken.
Splendeur, klaarheidt / ghlans / schijnsel.
Splendide, wijdtluftigh / blinkend / heerlijk.
Splenitijk, miltzuchtigh / miltziek.
Spoliatie, berooving / plondering.
Spolie, roof / gherooft ghoedt.
Spoliëren, berooven / plonderen / strooppen / afzetten.
Spongieux, schuimachtigh / zwamachtigh / sponsachtigh.

S Q.

S Q.

Squinantie, wurgh / wurgheubel / wurgh in de keel / keelontsteeking / keelghezwel / keelziekte.

S T.

Stabilieren, vaststellen / bevesten.
Standart, veldtvlagh.
Stateren, doen staan blijven / houden staan / opschorten.
Statue, beeldt / stókbeeldt.
Statuëren, instellen / vast zetten / willekeuren.
Statuiten, instellingen / slótvonnissen / ordeningen / inzettingen / landtwetten / steedewetten / keuren / willekeuren.
Stature, lijfs ghrootte / lijfstal.
Steriliteit, onvruchtbaarheidt.
Stilo novo, na de nieuwe tijdtreekening.
Stimulatie, anporringh / anprikkeling.
Stimuleren, anporren.
Stipulatie, toezegghing / woordtgheeving / handtbelófte / belófte / eisch / maaning / beding / vraagh.
Stipuleren, toezegghen / belooven / eisschen / bedingen / vraaghen; vestighen.
Strangulatie, worghing.
Stranguleren, worghen.
Stratageme, arghlistigheidt / looze trek / loosheidt / krijghslist

Structu-

Structure, timmering / ghebouw.
Student, leerling / boekoeffenaar / oeffeling. gheleerdheidts oeffenaar.
Studeren, blijten / oeffenen / benaerstighen / leeren / gheleerdtheidt oeffenen.
Studie, leeroeffening / blijt / oeffening / gheleerdtheidts oeffening.
Studieux, naerstigh / blijtigh / leerzuchtigh.
Studoor, oeffenkamer / leerkamer.
Stupide, plomp / bot / dom.
Stupiditeit, plompigheidt / bottigheidt.

S U.

Suaderen, raaden / anraaden / overreeden.
Suasie, anraading / overreeding.
Subaltern, onderbeurtigh.
Subalternatie, onderbeurtigheidt.
Subalterneren, onder elkanderen stellen.
Subdivideren, onderschiften / onderdeilen.
Subdivisie, onderdeeling.
Subduceren, aftrekken / onderuittrekken.
Subductie, aftrekking.
Subhastatie, stókverkooping / stókveyling / verkooping by uitroep.
Subhasteren; by stók veilen / opveilen.
Subjaceren, onderligghen.
Subject, onderwerp / onderworpen / ghrondzaak / ghrondt.
Subjectie, onderwerping / onderdaanigheidt.

Suijb-

Subjiciëren, onderwerpen.
Subijt, ſnel/ terſtondt/ ghezwind/ ſchielijk.
Subjugatie, t'onderbrenging.
Subjugeren, onderbrengen/ onderdaanigh maaken.
Subjunctie, onderboeghing.
Subjungeren, onderwerpen/onderboeghen.
Sublevatie, opheffing.
Subleveren, opheffen / opbeuren / ophelpen.
Sublim, hoogh.
Sublimeren, verhooghen / verheffen.
Sublimiteit, hoogheidt.
Sublunair, ondermaanigh.
Submergeren, verdrinken.
Submerſie, verdrinking.
Subminiſtratie, voortbrenging.
Subminiſtreren, voortbrengen.
Submiſſie, onderſtelling / verblijf; verneedering.
Submitteren, onderſtellen / verblijven.
Subordonneren, onderſchikken.
Subornatie, beſteeking.
Suborneren, beſteeken / uitmaaken.
Suborneur, beſteeker / uitmaaker.
Subrept, ſteelſwijs / ter ſluip.
Subreptie, ontrekking / onderkruiping / ontfutſeling.
Supreptif, onderkroopen / ter ſluip / ſteelſche wijze.
Subrideren, meeſmuſſlen.

Subri-

Subrisie, meesmuiling.
Subrogatie, plaatsbulling.
Subrogeren, in de plaats van een ander stellen / plaats bullen.
Subscriberen, onderschrijven / onderteekenen.
Subscript, ondergheschreeben / onderteekent.
Subscriptie, onderteekening.
Subsequent, navólghende.
Subsequentie, navólghing.
Subsidie, onderstandt.
Subsignatie, onderteekening.
Subsigneren, onderteekenen.
Subsistentie, onderstandigheidt / bestaanlijkheidt / bestandigheidt.
Subsisteren, bestaan / standthouden.
Substantie, weezendlijkheidt / zelfstandigheidt / onderstaanlijkheidt / onderstandigheidt.
Substantieel, Substantieux, bondigh / zelfstandigh / eighenkrachtigh / onderstandigh.
Substeren, onderstaan / bestaan / standthouden.
Substituëren, in de plaats stellen / onderstellen / erfstellen / verbangen.
Substituit, inde plaats ghestelde / ondergheſtelde / onderschout.
Substitutie, in de plaats stelling / onderstelling / erfmaaking / verbanging / erfonderstelling.

Sub-

Subſtractie, aſtrekking.
Subſtraheren, aftrekken / ontrekken.
Subtenderen, onderſpannen.
Subtenſie, onderſpanning.
Subterfugie, ontvluchting.
Subterfugieren, ontvluchten.
Subtijl, ſpitſvindigh / ſcharpzinnigh / fijn / ſneedigh / ſpits / ſchrander / dun / kleen.
Subtiliſeren, haerklooven / fijn maaken.
Subtiliteit, ſpitſvindigheidt / ſcharpzinnigheidt.
Subtractie, aftrekking / ontrekking.
Subtraheren, aftrekken / ontrekken.
Subvenieren, voorkomen / te hulp komen.
Subventie, onderſtandt / helping.
Subverſie, omkeering.
Subverteren, omkeeren / verwoeſten / vernielen.
Subvirguleren, onderſtreepen.
Succederen, invólghen / navólghen / ghelukken / nakomen.
Succes, Succeſſie, } invólghing / navólghing / ghelukking / ſtoelbezitting / aftervólghing.
Succeſſeur, navólgher / nazaat / erfghenaam / nakomer.
Succeſſif, aftervólghend.
Succinct, beknópt.
Succumberen, onderligghen / de neederlaagh hebben.
Succurrentie, te hulp koming.

Succurreren, te hulp komen.
Sufficient, ghenoeghzaam.
Sufficientie, ghenoeghzaamheidt.
Suffisant, ghenoeghzaam.
Suffocatie, verstikking / worghing.
Suffoceren, verstikken.
Suffragie, keur/ stem / keurstem/ toestemming.
Suggereren, ingheeven / inluisteren.
Suggestie, ingheeving.
Sugillatie, besmetting/ schandtvlek/ eerrooving.
Sugilleren, een blaauwe vlak slaan / lasteren / eerrooven.
Suite, stoet / ghevólgh / vólghing / sleep.
Sujet, onderdaan/ onderwerp / inhoudt.
Summa, kortbeghrijp/ inhoudt / te zamen.
Summarie, kort inhoudt / kort ontwerp.
Sumtueux, kóstelijk.
Sumtueusiteit, kóstelijkheidt.
Superabondant, overvloedigh.
Superabondantie, overvloedt / overvloedigheidt.
Superabonderen, overvloeyen.
Superarbiter, overman / oppermiddelaar/ opperghoedeman.
Superatie, overtreffing.
Superb, hooghmoedigh / tróts / hoovaerdigh.
Superbiteit, hooghmoedigheidt/trótsheidt/ hoovaerdy.

Su-

Supereren, overtreffen/ te boven ghaan.
Superficie, oppervlak / vlak / vlakte.
Superficieel, boven op.
Superflu, overvloedigh / overtólligh.
Superflueren, overvloepen.
Superfluiteit, overvloedigheidt.
Superintendent, oppervooghdt.
Superioriteit, overheidt.
Superius, bovenzang.
Supernatureel, bovennatuurlijk.
Superſcriberen, opſchrijven / bovenopſchrijven.
Superſcript, opgheſchreeven / bovenopgheſchreeven.
Superſcriptie, opſchrift.
Superſederen, aflaaten/nalaaten/ſtilzitten.
Superſolutie, overbetaaling.
Superſtitie, overſtalligheidt / bygheloof/ afgheloof / wangheloof / waangheloobing / overgheloof / keurheiligheidt/ bygheloobigheidt.
Superſtitieux, overſtalligh / bygheloobigh.
Superſtruct, bovenopghebouwt.
Superſtuctie, bovenopbouwing.
Superſtrueren, bovenopbouwen.
Suppeditatie, verſchaffing.
Suppediteren, toereiken / verſchaffen.
Suppleëren, vullen / vervullen.
Supplement, } vulling / vulſel.
Suppletie, }
Suppliant, ſmeekeling / verzoeker.

Suppliante, verzoekster / smeekster.
Supplicatie, smeeking / smeekschrift / ootmoedigh verzoek.
Supplice, straf / lijfstraf.
Suppliceren, } smeeken/te voet vallen/ oot-
Suppliëren, } moedigh verzoeken.
Supponeren, onderstellen / onderzetten / neêrstellen.
Suppoost, ondergheftelde/onderhooríghe.
Support, steunsel/ stut/ stutsel.
Supportabel, verdraaghlijk.
Supporteren, verdraaghen / onderstutten/ onderschraaghen / draaghen.
Supposeren, ondersteeken/onderstellen/uitmaaken/ toestellen/ verzieren.
Suppositie, uitmaaking/ toestelling/onderstelling.
Suppressie, verdrukking / onderdrukking.
Supprimeren, verdrukken/onderdrukken/ onderhouden / dempen.
Suppuratie, verzweering/ veretterıng.
Suppureren, veretteren / verzweeren.
Supputatie, overtelling.
Supputeren, overreekenen.
Surabondant, overvloepende/overvloedigh.
Surabondantie, overvloedigheidt.
Surabonderen, overvloepen / overvloedigh zijn.
Surannueren, overjaaren / verjaaren.
Surcharge, overlasting.
Surface, vlakte/ bovenvlakte.

Sur-

Surmonteren, } te boven ghaan/overtreffen.
Surpasseren, }
Surplus, overschót/overblijffel.
Surprenant, verrassende/schichtigh.
Surpreneren, betrappen/verrassen.
Surpreneur, betrapper.
Surrept, ter sluip/steelswijs.
Surreptie, aftrooning/ontfutseling/onderkruiping/onttrekking/weghneeming.
Surreptif, onderkroopen.
Surripieren, ontneemen/aftroonen.
Surrogatie, in de plaats stelling.
Surrogeren, in de plaats stellen/plaatsvullen.
Sursaut, bespringing/opspringing.
Surseance, schorssing/opschorting/uitstel.
Survivant, overleevende.
Survivantie, overleeving.
Susceptibel, vatbaar.
Susceptie, opneeming/by der handt vatting.
Suscipieren, by der handt neemen/opneemen.
Suscitatie, opwekking.
Susciteren, opwekken/verwekken.
Suspect, verdacht.
Suspecteren, verdenken/nadenken/achterdenken.
Suspectie, verdenking.
Suspenderen, opschorten/afstellen/uitstellen:

len: hangen/ophangen.

Suspens, opghescho͡zt/in twijffel.

Suspensie, opschorting/schorsing/twijfel/onzeekerheidt.

Suspicie, achterdacht/arghwaan/nadenken/achterdenken/vermoeden/afterkouzigheidt.

Sustentatie, onderhoudt/onderhouding.

Sustenteren, staande houden/onderhouden/onderstutten/gheduldelijk lijden/verdraaghen.

Sustenue, staande houding/drijving.

Sustineren, onderhouden/ophouden/staande houden/drijven/beweeren/onderstutten/gheduldelijk lijden/verdraaghen.

S Y.

Syllabe, woordtghreep/letterghreep/bevatsel.

Symbole, waarteeken/veldteeken/ghelagh/gheloofsbegrijp/gheloofsteeken.

Symmetrie, ghelijkmeeting/eevenmeeting.

Sympatie, meedeneighing/onderlinge trek/meedelijding/zamenlijding.

Symphonie, t'zamenluiding.

Synagoge, school/verghaderplaats/verghadering/byeenkoomst.

Syndic, } rechtsghezant/raadtsheer;
Syndicaal, } zeindscheepen/gemaghtigde.

Synodaal, herkberghaderlijk.
Synode, herkemaandtraadt/herkelijke verghadering / verghadering / herkverghadering / opperkerkenraadt.

T A.

TAbellaris, Tabellioen, } beamptschrijver/bontschrijver/openbaarschrijver.
Tabernakel, tent / hut / veldthutte.
Tabiditeit, teering / uitdzoogHing.
Tablet, tafelboekjen.
Tacite, stil / heimelijk / stilzwijghende.
Tactie, raaking.
Taille, gestalte / stal.
Tailloor, snyboordt / dischboordt / tafelboordt.
Talud, beschoepsel.
Tangeren, raaken.
Tangibel, tastbaar / gheraaklijk.
Taliter Qualiter, zo wat heen.
Tapijt, pel / pronkkleedt / ghestikt kleedt.
Tardatie, vertoeving / marring.
Tarderen, vertoeven / beiden.
Tardijf, traag / langzaam.
Tarra, onrein / onzuiver.
Tautologie, hatering / verhaaling van 't zelfde.
Taverne, herbergh / kroegh.
Tavergier, waardt / herberghier.

Taxatie, schatting / waerdeering.
Taxeerster, schatster / waerdeerster.
Taxeren, schatten / waerdeeren/op gheldt zetten.

T E.

Tedieux, verdrietigh.
Teinture, verwing.
Telle quelle, zo wat heen.
Temerair, reukeloos stout/ vermeeten.
Temeriteit, lichtvaerdigheidt / reukloosheidt.
Tempeest, onweêr / stórm.
Tempel, kerk.
Temperantie, maatigheidt.
Temperature, maatighing.
Temperen, } maatighen.
Tempereren, }
Tempestif, tijdigh.
Tempestueux, stórmachtigh.
Temporeel, tijdelijk.
Temptatie, quelling / anvechting.
Tempteren, quellen.
Tenderen, strekken / na toe strekken.
Tenebreux, duister / donker.
Teneur, inhoudt / schik / vervólgh.
Tenor, laaghstem/ neurie / middelstem.
Tentatie, beproeving/ verzoeking/ bekooring / anvechting.
Tenteren, beproeven/verzoeken/bekooren.
Tergiversatie, aerzeling/uitvlucht/achteruit-

uitdeizing.
Tergiverſeren, aerzelen / achteruitdeſzen.
Term, woordt.
Termen, hooffsche woorden/ vreemde woorden.
Termijn, bepaaling/ paalteeken/merkteeken / talwortel / paal / ghezette tijdt.
Terminatie, einde/uiteinde/bepaaling/uitghang.
Termineren, eindighen/bepaalen/ſlechten.
Terribel, ſchrikkelijk/verbaerlijk.
Territorien, landtpaalen/rechtsghebieden.
Teſtament, uitterſte wil / verbondt / nalaatenſchap / erfſtelling / laatſtebegheerte.
Teſtamenteur, uitterſtewiluitvoerder.
Teſtateur, uitterſtewilmaaker / willer.
Teſtatrice, uitterſtewilmaakſter.
Teſteren, erfmaaken / betuighen.
Teſtificatie, betuighing.
Teſtificeren, } betuighen.
Teſtifieren, }
Teſtimonie, ghetuighenis.
Text, inhoudt / zin/ ſtelzel : weefzel.
Texture, weeffel / weeving.

T H.

Theatre, ſchouwburgh / tooneel.
Theologant, ghódtgheleerde / ſchriftgheleerde.
Theologie, ghódtgheleerdheidt / ghódtsdienſtkunde / ſchriftgheleerdheidt.

Thesaurie, schatkamer/ schatkist.
Thesaurier, schatmeester.
Theorie, beschouwing / bespiegheling / kennis.
Threfoor, schat.
Threforier, ontfanger/ schatmeester/ penningmeester.

T I.

Tiare, koninksghoedt.
Timide, bloode/ vreesachtigh beschroomdt.
Timiditeit, bloosheidt/ vrees / vreesachtigheidt/ beschroomdheidt.
Tincture, verwing/ uittreksel.
Tiran, dwingelandt / gheweldenaar.
Tirannye, dwingelandy/ gheweldenaary.
Tiranniseren, wreedelijk handelen / gheweldtplegen/ dwinglandy oeffenen.
Titillatie, kitteling.
Tittilleren, kittelen.
Titule, opschrift / bynaam / van/ benaaming/ eernaam/bezitnaam/ankomst
Tituleren, bynoemen / opschrijven / eernaam gheeven.

T O.

Tolerabel, verdraaghlijk/verdraaghzaam.
Tolerantie, verdraaghzaamheidt.
Tolereren, verdraaghen.
Tolleren, opheffen/ weghneemen/ weeren.
Tombe, ghraf.

Tome,

Tome, boekdeel.
Torment, pijn/ pijnighing.
Tormenteren, pijnighen.
Torqueren, wenden / draayen / keeren / wringen.
Torture, pijning / pijnbank.
Tortureren, pijnigen.
Totaal, gheheel / al / ghansch.
Toucheren, raaken/ anraaken.
Tourment, *ziet* Torment, enz.
Tournoy, steekspel / spieghelghevecht.
Tournooyen, spieghelvechten.

T R.

Tractaar, handeling/ verhandeling.
Tractaat van Trevis, bestanthandeling.
Tractabel, handelbaar / rekkelijk.
Tractatie, verhandeling.
Tracteren, handelen/onthaalen dienen.
Traditie, overlevering levering/opdraaght.
Traduceren, overzetten / overhaalen / bekladden/ doorstrijken / doordraaghen.
Traductie overzetting/ bekladding.
Trafijcq, koophandel.
Traficqueren, koophandel drijven / koophandelen.
Tragedie, treurspel.
Tragicomedie, treurblyspel / blyeind end treurspel.
Train, sleep/ nasleep/ ghevólgh.
Traineren, sleepen/ sleepende houden.
Traiter, verrader.

Trancheen, affnijdſels.
Tranquil, gheruſt.
Tranquilliteit, ſtilligheidt / gheruſtheidt.
Tranſactie, overgheeving / afhandeling / daading / overkomſt / verdraagh / willigh verdraagh / vriendelijke ſcheiding.
Tranſcenderen, overklimmen.
Tranſcenſie, overklimming.
Tranſcriberen, overſchrijven / uitſchrijven / afſchrijven.
Tranſcriptie, uitſchrijving / afſchrijving.
Transfereren, overdraaghen / overvoeren / overzetten.
Tranſfigeren, doorrijghen / doorhechten.
Tranſfiguratie, verſtaltighing.
Tranſfigureren, verſtaltighen.
Tranſformatie, ghedaantveranderíng / verbórming. (bórmen.
Tranſformeren, ghedaantveranderen / ver-
Tranſgres, overtredt.
Tranſgreſſeren, overtreeden.
Tranſgreſſeur, overtreeder.
Tranſgreſſie, overtreeding.
Tranſiëren, overghaan / doorghaan / voorbyghaan.
Tranſigeren, overkomen / overzetten / verdraaghen / daadighen / willigh verdraaghen / voleinden / volbrengen / volvoeren.
Tranſitie, overtredt / aftredt / overghaaning.
Tranſlateren, overzetten / overdraaghen /

ver-

vertaalen.

Translateur, overzetter; overdraagher/ overgheever.

Translatie, overzetting/ overdraght/ overvoering.

Translucide, doorschijning.

Transmigratie, verhuizing.

Transmigreren, verhuizen.

Transmissie, overzending/ overvoering/ overdraghte/ achterlaating.

Transmitteren, overzenden/ overvoeren/ doorlaaten/ overdraaghen/ achterweeghelaaten/ achterlaaten.

Transmutatie, verwisseling/overwisseling.

Transmuteren, verwisselen/ veranderen.

Transponeren, Transposeren, } overstellen/ verzetten.

Transport, overdraght/ overghift/ opdraght.

Transportatie, overdraaghing/ overvoering.

Transporteren, overdraaghen/ overleeveren/ overvoeren.

Transporteur, overdraagher.

Transpositie, overstelling/ verstelling/ verzetting.

Transscriberen, *ziet* Transcriberen, enz.

Transsumeren, overneemen.

Transsumptie, overneeming.

Transsubstantiatie, overzelfstandighing/ verzelfstandighing.

Transsubstantieren, verzelfstandighen.

Travail, arbeidt.

Travailleren, arbeiden / quellen / moeiten andoen.
Travers, dwars / kruisweeghs.
Traverseren, kruissen / dwarssen / dwars drijven.
Tregie, nagherecht / zuikergebak.
Trenchee, loopghrabe / voorschans / affnijding.
Trepaan, hoofdtscheelboor.
Trepaneren, de hoofdepan doorbooren.
Trepidatie, schudding / waggheling / beeving.
Tresoor, *ziet* Thresoor.
Tresorie, *ziet* Thresorie.
Tresorier, *ziet* Thresorier.
Trevis, bestandt / stilstandt van wapenen.
Triangel, driehoek.
Triangulair, driehoekigh.
Tribueren, toeschrijven / verleenen.
Tribulatie, verdriet / ghequel / weederwaerdigheidt.
Tribuit, tól / schatting.
Tribunal, dingstoel / rechterstoel.
Triniteit, dryeenheidt / dryheidt / dryvuldigheidt.
Triomph, *ziet* Triumphe.
Triplicq, naweers weederlegghing / tweede teeghenweer.
Triplicatie, drydubbeling / drydoudighmaaking.
Tripliceren, drydubbelen: tweede teeghenweer

weerdoen / de naweer weederlegghen.
Triste, treurigh / droevigh.
Tristitie, treurigheidt / droevigheidt.
Triumphant, zeeghepraalende / zeeghe-praaler.
Triumphe, zeeghepraal / zeeghepracht.
Triumpheren, zeeghenpraalen.
Triviaal, ghemeen / slecht.
Tropheen, zeeghetelkenen / zeeghenstichten.
Trotteren, draaven.
Troubel, beroert / onklaar.
Trouble, beroerte / onsteldtheidt.
Troubleren, beroeren.
Troup, kudde / hoop / bende / krijghshoop.

T U.

Tumult, oproer / oploop / gheraas.
Tumultueren, muiten / oproerigh zijn.
Tumultueux, oproerigh.
Turbatie, beroering / verwarring / stooring.
Turbe, bende / meenighte / schaar.
Turberen, beroeren / verwarren / stooren.
Turbulent, onstuimigh / beroerdt.
Turpe, leelijk / oneerlijk / schandelijk.
Tutele, vooghdy / momberschap.
Tuteur, vooghdt / momber.

T Y.

Tyran, dwingelandt / gheweldenaar.
Tyranny, dwingelandy / ghewweldenaary / ghe-

ghewéldtpleeghing.
Tyranniseren, wreedelijk handelen/dwingelandy oeffenen/ghewéldt bedrijven/ghewéldt pleeghen.

VA. VE. VI.

Ziet de vólghende Letter.

U L.

ULceratie, zweer/zweering.
Ulcere, ghezweer.
Ulcereren, zweeren.

U M.

Umbrage, schaduw.
Umbrageren, beschaduwen.

U N.

Unanim, eenmoedigh / eendrachtigh.
Unanimiteit, eenmoedigheidt / eendraght.
Unctie, zalving / smeering.
Ungeren, zalven / smeeren.
Unguent, zalf / smeersel.
Unicq, eenigh.
Unie, eenigheidt / vereeniging.
Uniëren, vereenighen.
Uniform, eenvórmigh.
Uniformiteit, eenvórmigheidt.
Uniteit, eenheidt.
Unitie, vereeniging.

Univerſeel, alghemeen.
Univerſiteit, landtſchool / hoogheſchool / ghemeeneſchool / alghemeenheidt.

V O.

Ziet de vólghende Letter.

U R.

Urbaan, deftigh / burgherachtigh / beleefdt / ſteedſch.
Urbaniteit, deftigheidt / borgherlijkheidt.
Urgeren, dringen / dwingen / voorwenden / andringen / opanſtaan.
Urgent, dringende.
Urinaal, pisghlas.
Urine, pis.

U S.

Uſantie, } ghebruik.
Uſage, }
Uſeren, ghebruiken / verſlijten.
Uſucaptie, ghebruikneeming / eighening / bekooming door ghebruik / *ófte* bezit.
Uſufruct, lijftóght / vruchtghebruik / blading / vruchttrekking.
Uſufructaris, vruchtghebruiker / lijftóghtener / vruchttrekker.
Uſure, woeker / ghebruik / ghenieting / ghewin / gheldtghewin / gheldtwinſt / winpenning.
Uſurier, woekenaar.
Uſurpateur, bezitter teeghen recht.

Uſur-

Usurpatie, ghebruik / bezitneeming / inneeming / ghebruiking / dwangghebruik.

Usurperen, bezit neemen / ghebruiken / inneemen / misbruiken / verweldighen.

U T.

Uteren, ghebruiken / beezighen.

Util, nut / voordeeligh.

Utiliteit, nut / nuttigheidt.

V U.

ziet de vólgende Letter.

V A.

Vacant, leedigh.

Vacantie, leedigheidt / viertijdt / gherechtsstilstandt.

Vacatie, ontleedighing / onleedigheidt.

Vaceren, beleedighen / verleedighen / ontleedighen; gheleeghen zijn / beezigh zijn / leedigh zijn.

Vacillatie, waggheling / wispeltuurigheidt / wankeling / schudding.

Vacilleren, wagghelen / wankelen / schudden.

Vacuatie, leedighing.

Vacuëren, leedighen.

Vacuiteidt, leedigheidt.

Vagabond, landtlooper.

Vageren, zwerven / zwermen.

Vaillant, kloek.

Vaillantie, Vaillantiſe, } kloekheidt/ koenheidt.

Valabel, waerdigh.

Valey, dal.

Valetudinair, ziekelijk / zwak.

Valeur, waerdy/ prijs.

Valeureux, kloek / dapper.

Valide, ſterk / krachtigh.

Valideren, ghelden.

Valiſe, maal/ reiszak.

Valitude, ghezondtheidt.

Valuätie, waerdeering/ gheldíng.

Valvaſſeur, onderleenman/ leensleenman/ achterleenman.

Vangeren, wreeken.

Vaniteyt, ydelheidt.

Vanteren, beroemen.

Vanterie, beroeming/ ſnoeving/ poffing.

Vanteur, beroemer/ poffer.

Vapeur, waaſſem/ damp/ domp.

Vaporeren, waaſſem maaken/ waaſſemen.

Vaporeux, dampigh/ waaſſemigh.

Vaqueren, bezigh zijn. *ziet* Vaceren.

Variabel, veranderlijk/ wiſſelbaar.

Variatie, verandering.

Variëren, veranderen/ verſcheiden zijn.

Variëteit, verandering/ veranderlijkheidt.

Vaſſaal, leenman / ſmalheer / leenghoedt-ontfangher.

Vaſſalage, leenmanſchap/ ſmalheerſchap.

Vaticinatie, voorzegghing.
Vaticineren, waarzegghen/ voorzegghen.

V E.

Vehement, heevigh / heftigh / ghewel-
digh.
Vehementie, heevigheidt.
Velociteit, rasheidt/ snelheidt/ ghezwind-
heidt.
Venaal, veyl.
Venaisoen, wildtbraadt / wildtghebak.
Vendange, wijnoeghst.
Vendeur, verkooper.
Vendicatie, toeeighening/vrymaaking.
Vendiceren, toeeighenen/ toeschrijven/be-
vrijen / eisschen.
Venditie, } verkooping.
Vendu, }
Vendu-*meester*, verkoopmeester.
Venerabel, eerwaerdigh.
Veneratie, eering / eerbieding / eerbiedig-
heidt / eerbewijzing.
Venereren, vereeren / eerbiedigheidt be-
toonen.
Vengeance, wraake.
Vengeren, wreeken.
Veniël, vergheevelijk.
Vente, verkoop.
Venten, verlóf/ te koop stellen.
Ventilatie, wanning.
Ventileren, wannen/reedenziften/winde-
len.

Veraciteit, waarachtigheidt / waarwoordigheidt.
Verbaal, vertelling / verhaal.
Verbaalijk, woordelijk / verhaalijk.
Verbaliseren, mondeling verhaalen.
Verecundie, eerbaarheidt schaamte.
Vergier, ghroene hóf / ghroene tuin.
Verificatie, waarmaaking.
Verifiëren, } waarmaaken / waartuighen.
Verificeren, }
Verisimil, waarschijnelijk.
Verisimilitude, waarschijnlijkheidt.
Veritabel, waarachtigh.
Vermiljoen, berghroodt.
Verseren, verkeeren / oeffenen.
Versië, overzetting / vertaaling: omzetting / draaping / wending.
Verteren, keeren / omkeeren; overzetten / vertaalen.
Vertige, dwerling / duizeling / zuizeling.
Vertueux, deughdigh / deughdtzaam.
Vesper, avendtstondt / avendtzang / avendtdienst / avendtgheip.
Vesper-*broodt*, avendtbroodt.
Vespertin, avendtstondigh.
Vestige, spoor / voetstap.
Vesture, kleeding.
Vexatie, quelling / moeiten.
Vexeren. quellen / plaaghen.

V I.

Vicarie, stadthouderschap / steedehouderschap.
Vicaris, plaatshouder/ stadthouder.
Vice, mangel/ ghebreck/ ondeughdt.
Vice admiraal, onderblootheer / onderzeeoverste/ onderzeeboogdt.
Vice admiraalschap, onderblootheerschap.
Viceroy, onderkoning.
Vicieux, ondeughend/ ghebrekkigh.
Vicin, naby : ghebuur/ nabuur.
Viciniteit, ghebuurschap.
Vicissitude, verandering/ beurtwisseling.
Vicomte, ondergraaf/ borghgraaf.
Victime, slachtoffer.
Victorie, overhandt / overwinning / zeeghe.
Victorieux, zeegheryk/ overwinnigh.
Victualie, voedtsel / leeftóght.
Victualier, zoetelaar.
Victualieren, voeden/ spyzen.
Vigeren, kraft hebben/ bloeyen.
Vigeur, sterkte/ kraft.
Vigilant, wakker.
Vigilantie, wakkerheidt.
Vigileren, wakker zyn / waaken.
Vigilie, waak.
Vigoreux, sterk/ kraftigh/ frisch.
Viil, slecht / ghering / onachtbaar / onwaerdt.

Vi-

Vilain, ghuitachtigh/ schandigh / ghuit.
Vilainie, ghuiterp.
Vilipendie, verachting/ kleinachting.
Vilipenderen, verachten / versmaaden.
Vindemie, wijntijdt/ wijnoegst.
Vindicatie, wreeking: eighening/ antaal / bevrijing / vrijmaaking / eissching.
Vindicatif, wraakghierigh/wraakzuchtig.
Vindiceren, vrijmaaken / verlóssen / bevrijen/ vrij vechten/redden/ eighenen/ wreken / straffen.
Vindicte, wraak/straffing.
Vinolent, dronken / wijnigh.
Vinolentie, dronkenschap.
Vinositeit, wijnigheydt.
Violateur, schender / verkrachter / schóffeerder.
Violatie, schóffeering / schending.
Violent, geweldigh.
Violentie, ghewelдt/ schóffeering.
Violeren, schóffeeren/ verkrachten/ schenden/ verbreeken / verderven/ gheweldt doen.
Viool, veedel.
Viool de Gamba, kniebeedel.
Virginiteit, maaghdom.
Viril, mannelijk.
Viriliteit, mannelijkheidt.
Virtueux, deughdzaam.
Virtuit, deughdt / kraft.
Visage, anzicht.

Visibel, zichtbaar / zienlijk.
Visie, ziening.
Visir, doorzicht.
Visioen, ghezicht / ghezichtspook / toonghezicht / verschijning.
Visitatie, bezoeking.
Visite, bezoek.
Visiteren, bezoeken.
Vitaal, leevendigh.
Vitie, ondeughdt / mangel / ghebrek.
Viteren, verslimmen / verargheren, slimmaaken / bederven.
Vitieux, ghebrekkigh / ghebreklijk / ondeughdzaam / ondeughdigh.
Vitriol, koperroodt.
Vituperabel, versmaadelijk / verachtbaar.
Vituperatie, versmaading.
Vitupereren, lasteren / verachten / versmaaden.
Vivaciteit, leevendigheidt / langleevendheidt.
Vivandier, zoetelaar.
Vivificant, leevendmaakende.
Vivificatie, leevendmaaking.
Vivificeren, leevendmaaken.
Vivres, lijftóght / leeftóght.

U L. U N:

Ziet de voorghaánde Letter.

V O.

V O.

Vocaal, klinker / klinkletter.
Vocabel, woordt.
Vocabulaar, vertaalboek / woordtboek.
Vocatie, beroep.
Voceren, roepen / beroepen.
Vociferatie, krijting / schreeuwing.
Vocifereren, krijten / schreeuwen.
Vogue, zwier / zwang / voortóght.
Voyage, reys.
Voix, stem / wijze.
Voyageren, reizen.
Volage, lichtvaerdigh.
Voleren, berooven.
Voleur, roover.
Voltigeren, paerdtspringen.
Volumen, boekdeel / rólboek / boekbandt.
Voluntaris, vrywillighe/ghewillighe/willighe.
Voluptueux, wellustigh / dartel.
Vomeren, braaken.
Vomitif, braakende / braakendoende.
Vomitorie, spouwdrank / braakdrank.
Voraciteit, ghulzigheidt.
Voreren, opslokken / verslinden / inzwelghen.
Vouëren, verlooven.

U R. U S. U T.

Ziet de voorghaánde Letter.

V U.

V U.

Vuideren, ontleedighen / beslechten.
Vulgair, ghemeen / slecht.
Vulgatie, ghemeenmaaking.
Vulgeren, ghemeen maaken / verbreiden.

Z E.

Zelateur, yveraar.
Zele, yverzucht / yver.
Zephyr, weste windt.

Z O.

Zodiak, taanrondt / teekenkring.
Zone, riem / ghordel.

Einde des eersten Deels.

II. DEEL

der

Woordenſchat,

beghrijpende

KONSTWOORDEN,

en

der zelver Vertaalinge.

't Tweede DEEL der Woordenschat, Waar in meest alle de Konstwoorden,

uit de

Wijsgheerte, Wiskunde, Ontleedkunde, Kruidtkunde, Gheneeskunde, Rechtsgheleerdheidt, en Ghódtgheleerdheidt;

van

S. Stevijn, de Kamer in Liefd' bloeyende, H. de Ghroot, J. A. Ban, V. F. Plemp, de Vertaalers van *Kekkerman, Ramus,* en *Molijn, A. L. Kók, T. Stafford,* en andere Duitsche wijsghieren,

Naauwkeurighlijk, en met kraft vertaaldt, verghaderdt zijn.

A.

A Parte ante, van de kant van vooren.
Post, -- van asteren.
Rei, -- der zaak.
Dei, -- van Ghódt.

P Priori

Priori, van vooren.
Posteriori, van achteren.

A B.

Abactor, veedief.
Ab altera statione, van een andere kant/van eene andere reekening.
Intestatô, by versterf/ zonder uiterste wil te maaken/ buiten uiterste wil.
Abacus Multiplicationis, tafel van vermeenighvuldighing.
Abamita, oudtoverghrootvaders zuster/ oudtoverghrootmoeye.
Abannatio, jaarballingschap.
Abavia, oudtoverghrootmoeder.
Abavunculus, oudtoverghrootmoeders broeder/ oudtoverghrootoom.
Abavus, oudtoverghrootvader/ overane.
Abba, vader.
Abbas, kloostervader / kloostervooghdt.
Abbatissa, kloostermoeder / kloostervooghdes.
Abditamentum, aftrekking.
Abdomen, onderbuik.
Abies, witte denneboom/ mastenboom.
Abiga, veldtsipres / hoe langer hoe liever.
Abigeatus, veediefstal/ veedievery/ beestendievery.
Abigere, vee steelen/ beesten steelen.

Abigeus, veedief.

Ab intestato, door versterf / zonder maaking / buiten uiterste wil.

Abjudicatio, afwijzing / ontwyzing.

Ablactatio, speening / spaaning.

Ablativus, } weghneemende / afneemende / ontneemende.
Ablatorius, }

Ablativus, afneemer / afneemend ghevał.

Abmatertera, overghrootmoeders zuster / overghrootmoeye.

Abnepos, afternaneef / näästerkindts zoon.

Abnepotes, Abneptes, näästerkindts kinderen.

Abneptis, afternanicht / näästerkindts dóchter.

Aborsus, }
Abortio, } misf kraam / misdraght / misval.
Abortivum, }
Abortus, }

Abpatruus, overghrootoom.

Abrotonum, averuit / averoone.

Abscessus, rijp ghezwel / etterghezwel / ghezweer.

Absinthium, alst / alssem.

Romanum, } roomsche }
Ponticum, } } alssem.
Marinum, } wormkruidt }
Seriphium, } zee- }
Santonicum, santonjesche }

Abſis, radtſrondt / bykring.

Abſoluté, volſtrektelijk.

Spectatus, volſtrektelijk anghemerkt.

Abſolutio, ontſlaaning / vryplaating / vryſpreeking.

Inſtantiæ, ontſlaaning van rechtsvervólgh.

Abſolutus, (*Vulgò*) voleindighdt/volbraght/volkoomen.

Abſolutus, (*Phil.*) onbepaaldt/ volſtrekt.

a Termino,	Vry	van paalteeken.
a Cauſe,		oorzaak.
a Subjecto,		onderwerp.
a Modo externo,		uitwendighe wijs.
a Materia,		ſtóf.
a Relatione,		betrekking.
Secundum quid,		na iet.

Abſolutus, (*Jurid.*) ontſlaaghen.

Abſonus, wangheluidigh/miſluidende/ongherijmdt.

Abſtentio, erfghoedts onthouding / weederhouding van 't anghaan eener erfeniſſe.

Abſtentus, weederhoudene van een erffenis an te ghaan.

Abſtinentia, onthoudendheidt.

Abſtractio, aftrekking.

Abſtractivus, aftrekkigh.

Abſtractus, afghetrokken.

Secundum rem, afghetrokken na de zaak.

De-

Definitionem, --na de uitbeelding.
Esse, ---------na zijn.
Per existentiam,--- door de weezendlijkheidt.
Indifferentiam, -- onverscheeligheidt.

Absurdum, ongherijmdt / ongherijmdheidt.
Abusio, misbruiking.
Abusivè, oneighendlijk / teeghen 't ghebruik.

A C.

Acanthium, witte weghdistel.
Acanthus, beerenklaauw.
Accentus, ghalm / woordtklank/toezang/ byklank/ byghalm.

Acutus, scherpe } toezang.
Gravis, zwaare }
Circumflexus, omgheboogben. }

Acceptans, } anneemer.
Acceptator, }

Acceptilatio, quijtschelding by gheschenk/ plechtighe quytschelding.
Acceptio, neeming/ beteekenis.
Personarum, persoonanneeming.
Accessorius, bykomstigh / bykomende.
Accessus, & Recessus maris, eb en vloedt.
Accidens, toeval/ ankleef/ byval.

Accidentalis, } toevalligh/ by toeval.
Accidentarius, }

Accidenteïtas, toevalligheidt.
Accipitrina, havikskruidt.
Accrementum, ghroepsel / anghroepsel.
Notum, bastaardtghroepsel.
Accretio, anghroeping / anwassing.
Accumulativè, ophoopender wijze / by opstaapeling.
Accusatio, beschuldighing / anklaaghing / anklaght.
Internecini, anklaaghing van ombrenging / *ófte* dood-slagh om erffenis te bekoomen.
Accusativus, anklaagher / anklaaghend gheval.
Accusator, beschuldigher / anklaagher / betichter.
Acedia, walghing / veupgheidt / arbeidtzaamloosheidt.
Aceptialis, hoofdeloos.
Acer, ahórn, erleboom / halderboom / maashoudt / maashoutenboom.
Major, luitenhout.
Minor, booghhout.
Acetabulum, (*Vulgò*) busje / kópje / panneken.
Acetabulum, (*Botanic*) navelkruidt.
Acetosa, zuuring / zurkel.
Acetosella, schaepezuuring / schaepezurkel.
Acetum mulsum, hoonighazijn / hoonigheek.

Achi-

Achimilla, zynnauw/onzer vrouwen mantel.

Achores, haerwurm / dauwwurm.

Acmasticus, stildstaande/ op zijn hooghst zijnde.

Acme, stilstandt/ tóp/ 't hooghst.

Acoluthus, voortsdraagher / navólgher.

Aconitum, wolfswortel/ monnikskapkens.

Acopum, verfrischzalf / zalf voor vermoeidtheidt.

Acorum, Acorus, } welriekend lisch/ kalmus.

Acquisitivus, verkrijghigh/ verkrijgende.

Acræpalum, dronkertsdrankjen.

Acrochordon, een wrat/ hangwrat.

Acroamaticus, toeluistrigh.

Acromion, uitsteeksel/ schoudertóp.

Acromphalon, midnavel.

Acronychus, tijdtloos/ ontijdigh.

Acta, (*Vulgò*) daaden/ handelingen.

Acta, (*Jurid.*) pleitstukken / dingschriften.

Actio, (*Philosop.*) doening/ werking.

Actio, (*Juridic.*) rechtsmiddel/ pleitstuk / dingtaal/ recht/ eisch/antaal/ansprecking.

Cessa, afghestaan/overghegheeven- }
Empti, koop -
Venditi, verkoop-
Forensis, ding -
Funeraria, lijk- } recht.

Hypothecaria, onderpandt- }
Institoria, koophandel- }
Interrogatoria, onderbraagh- } recht.
Noxalis, schaade- }
In personam, } persoon- }
Personalis, }
Calumniæ, recht van lastering.
Cautionis, ——— bórghtóght.
Condictionis, — } weedereisshing.
Condictitia, — }
Ex constituto, — bp opstelling.
Ex stipulatu, — uit beding / ófte belófte.
Depositi, — uit bewaarnisghee- bing.
Æstimatoria, } — tot de waerdp.
De æstimato, }
Ingrati, — des ondankbaaren.
Internecini, — van doodtslagh.
Iudicij, — van’tghewijsde.
Iurisjurandi, — eedtzweeren.
De communi dividundo, recht om de ghemeenschap te deelen.
De constitutâ pecuniâ, recht uit beloofde betaaling.
Decreti, recht teeghen de voorgheevers van antaal op eenigh ghoedt te hebben.
De damno infecto, anspreeking van ghevreesde / en nóch niet ghedaane schade.

De

De dejecto, aut effuso, recht teeghen die iets afwerpen / ófte uitghieten.

De in rem verso, anspraak om weêr te hebben / 't gheen ten nutte an iemandts ghoedt besteedt is.

De paraphernis, recht van een vrouw op de ghoederen / die zy vry heeft.

De præscriptis verbis, recht uit voorgheschreeven woorden.

Ex lege Aquiliâ, anspraak tót verghoedinge van t' onrecht anghedaane schade.

Ex lege diffamari, anspraak om iemandt zijne opspraak te doen instellen.

Ex lege Rhodia, anspraak uit scheepsschadedraaghing.

Familiæ erciscundæ, recht ter erfdeeling.

Finium regundorum, recht ter landtscheiding.

Feudalis, } anspraak uit leenrecht.
Ex feudo, }

Funeraria, anspraak om de lijkonkosten/ *ófte* dootschulden.

In factum, anspraak over 't bedreevene.

Pauliana, *ófte* paulina revocatoria, recht op het weghgheghev een ghoedt des schuldenaars.

Pignoratitia, recht tót pandtlóssing.

Quanti minoris, recht tót het gheen te veel betaaldt is.

Quanti plurimi, recht tót het gheen te luttel betaaldt is.

Retractionis feudi ex felonia, recht tót weederſintrekking des leens uit ontrouw en verſmaadheidt.

Inſtantiæ, anſpraak van rechtsvervólgh.

Ad averſionem damni, ex aſſecuratione, recht tot ſchaadafweering/ uit verzeekering.

Ad commiſſum, recht tót erfpachtbetaaling.

Ad dotem, recht tót huwlijksghoedt.

Ad edendum, recht om afſchrift te hebben.

Ad falcidiam, recht van den erfghenaam op de maakingbeurders/ tót het vierde deel der erffenis.

Ad ratiocinia, recht tót reekening.

Ad ſolutionem canonis, recht tót betaaling der jaarlijkſche erfpacht.

Cenſus, recht tót betaaling der jaarlijkſche inkomſt.

Reditum, recht tót betaaling der jaarlijkſche winpenningen.

Ad trebellianicam, recht van den erfghenaam uit de handt/ op den erfghenaam over de handt/ tót het vierde deel der erffenis.

Ad uſuras in ſtipulatum deductas, recht tót beſprooken gheldtwinſt.

Tu-

Tutelæ, ansprаak over vooghdyschap.
Petitoria, eisch -
Pignoratitia, pandt -
Pœnalis, } straf -
Pœnaria, }
Popularis, vólk -
Possessoria, bezit -
Prœtoria, schouten - } recht.
In rem, } zaak -
Realis, }
Redhibitoria, weederschaffing -
Receptitia, ontfang -
Serviana, verpandt -
Triticiaria, landtvrucht -
Vectigalis, vracht - / huur -
Pro socio, recht teeghen een meeghezel.
Ex sponso, recht uyt het beloofde.

Activè, bedrijvendlijk.

Activitas, bedrijvigheidt / werkelijkheidt.

Activus, bedrijvigh / bedrijvende.

Actor, anklaagher / eisscher / daagher / anleggher / daghvaerder.

Actrix, eisscherfse / anleghster / anklaaghster / daaghster.

Actu, in der daadt.

Actualis, bedrijvelijk / daadlijk.

Actualitas, bedrijvelijkheidt / daadelijkheidt / werkelijkheidt.

Actualiter, daadelijken / bedrijvelijken.

Actuare, daadighen / in der daadt brengen.

Actuarius, schrijver/bondtschrijver/openbaar schrijver.
Actuosus, werkigh/ beezigh.
Actus, (*Philosoph.*) bedrijf /daadt.
Signatus, gheteekend
Exercitus, gheoeffend
Elicitus, uitghelókt
Imperatus, gheboden
} bedrijf.
Examinis, de daadt der beproeving.
Consecrationis, ———inwijing.
Ordinationis, ———ordening.
Actus, (*Iuridic.*) handeling/ daadt / drijving.
Forensis gherechts/ding-
Extraneus, buiten -
} handeling.
Acurologia, oneighenspraak/ oneighenreeden.
Acutangulus, scherphoekigh.
Acutella, stalkruidt/ prangwortel.

A D.

Ad extra, na buiten.
Ad intra, na binnen.
Adæquatè, eevenmaatighlijk.
Adæquatio, eevenmaatighing.
Adæquatus, eevenmaatigh.
Additamentum, bijvoeghsel/ 't bijkoomende.
Additio, optelling / toetelling / bijdoening.

Additionalis, bijvoeghbaar.
Additamenta, } *Juridic.* { bijvoeghselen
Additionales, } { van rechts-
middelen.
Adductivus, bijbrengigh/ bijbrengende.
Adeps, smeer.
Adessentia, bijweezendheidt.
Adhærentia, anhangendheidt.
Adhæsivè, anhangendlijk.
Adhæsivus, anhangigh/ anhangende.
Adiabrochia, bloedtgonmaat.
Adiametrus, onmiddellijnigh / onghelijk-middellijnigh.
Adiantum, steenruit/ vrouwenhaer.
Adiaphorus, onverscheeligh.
Adiapneustia, onuitwaassemіng.
Adistasia, onafstandigheidt / onafstaaning.
Adiposus, smeerachtigh/ vetachtigh.
Adipsia, dorsteloosheidt/ ondorstigheidt.
Aditio hæreditatis, erffenisanghaaning / erfghoedtanvaerding.
Adjacentia, bijligghendheidt / bijligghing.
Adjectivus, bijvoeghlijk/ bijwerpigh.
Adjectorius, bijdoende/ bijvoeghende / bijwerpende.
Adjicialis, bewerpelijk.
Adjudicialis, toewijzigh.
Adjunctum, bijvoegh/ bijvoeghsel/ankleef/ ankleefsel.
Adjutorium, behulpschrift/ behulpmiddel.
Admi-

Admirationis Signum, wonderteeken.
Admissionalis, kamerling / deurwaarder.
Adoptatitius, anghenomen kindtzoon.
Adoptatio, Adoptio, } kinderanneeming.
Adoptitius, Adoptatus, Adoptivus, } anneemeling / tót kindt anghenomen.
Ador, Adoreum, } spelt.
Adpromissor, bórgh / beloover / toezegher.
Adscititius, ankomstigh.
Adrogatio, kinderanneeming.
Adrogator, kindtanneeming.
Adrogatus, tót kindt anghenomen / anneemeling.
Adscriptitius, angheschreevene / anschrijveling / bygheschreevene.
Adsessor, (*Vulgò*) byzitter.
Adsessor, (*Iurid.*) bygheboeghde raadtsheer.
Glebæ, landteighen slaaf / een landtvaste.
Adsignificans, meêbeteekenende.
Adsignificatio, meêbeteekening.
Adstipulativè, meêwillende.
Adstrictoria Medicamenta, stóppende gheneesmiddelen.
Adventitius, ankomstigh.

Ad-

Adverbialis, bywoordigh.
Adverbium, bywoordt.
Primitivum, eersteling- } bywoordt.
Derivativum, spruiteling- }
Adversativus, weêrstreedigh / weêrstreedende.
Advocatus, voorspraak/rechtsvoorderaar/voorspreeker.
Fisci, 's landts voorspraak / voorspraak van der heeren gheldtkist.
Adynatos, onmooghelijk.

A E.

Ædificatoria, bouwkonst / bouwkunde.
Ædilis cerealis, lijftóghtbezórgher.
Curulis, ghebouwmeester / wijkmeester / buurtmester / brandtmeester.
Æditimus, } kerkmeester.
Æditur, }
Ægilops, (*Medic.*) ooghezweer.
Ægilops, (*Botanic.*) ghebaarde eevene / dravigh.
Ænigmatographia, raadtselbeschrijving / raadtselschrijfkunde.
Ænobarbus, roodtbaerdt / róssebaerdt.
Æquabilis, vereffenbaar.
Æqualis, eeven / eevengroot.
Æqualis ætate, eevenoudt.
Æqualitas, eevenheidt / eevengrootheidt.
Æquanimitas, ghelijkmoedigheidt.

Æqua-

Æquatio, verghelijking/vereevening/eevening.
Æquator, Æquidialis, Æquinoctialis, circulus eevenaar.
Æquiangulus, eevenhoekigh / ghelijkhoekigh.
Æquicruris, eevenbeenigh.
Æquidialis, dagheevenigh.
Æquidicus, ghelijkzegghende.
Æquidiſtans, eevenwijdigh.
Æquidiſtantia, eevenverheidt.
Æquilatatio, eevenveruittrekking.
Æquilaterus, eevenzijdigh/ghelijkzijdigh/eevenghelijkzijdigh.
Æquilibris, eevenzwaarwighticgh/ eevenwichtigh.
Æquilibrium, eevenzwaarwightigheidt / eevenwight.
Æquimanus, eevenhandigh / rechtſch en ſlinkſch.
Æquimultiplex, eevenveelvoudigh.
Æquinoctialis, nachteevenigh.
Æquinoctium, nachteevening / ghelijkdagh.
Æquiparantia, eevenghelijkheidt.
Æquiparare, eevenmaatighen.
Æquipollens, ghelijkmaghtigh.
Æquipollentia, ghelijkmaghtigheidt.
Æquiponderantia, eevenwight / eevenwightigheidt.

Æqui-

Æquiterminus, eevenpaalīgh.
Æquivalens, eevenwaerdigh.
Æquivoca, } ghelÿknaamighe.
Æquivocalia, }
Æquivocantia, ghelÿknoemende.
Æquivocata, ghelÿkghenoemde.
Æquivocè, ghelÿknaamighlÿk.
Æquivocus, ghelÿknaamigh.
Caſu, ghelÿknaamigh bÿ ghebal.
Conſilio, ——— bÿ beraadt.
Æquivocatio, dubbelzinnigheidt/ woordt-ſpeeling.
Æra, anvangtÿdt/ tÿdtwortel/ tÿdtbeghrÿp.
Aërologium, luchtwÿzer.
Aëromeli, heemelhonigh/luchthonigh.
Ærugo æris, ſpaanſch ghroen/ koperghroen.
Æs alienum, uitſchuldt/ ſchuldt.
Noſtrum, inſchuldt.
Æſchylus, miſpelboom.
Æſtimativus, achtende.
Æſtuoſus, klóppende.
Ætema, vereiſching.
Æternitas, eeuwigheidt.

A F.

Affabilitas, ghespraakzaamheidt.
Affectio, andoening.
Affectio cœliaca, afghank van onvolkookte ghÿl.

Hypo-

Hypochondriaca, mildtzucht / mildtziekte.
Hysterica, opstyghing.
Affectus, (*Medic.*) ziekte.
Colicus, kronkeldarmpijn.
Nephriticus, nierpijn / nierziekte.
Affectus, (*Ethic.*) hartstóght / gheneeghenheidt.
Affirmatio, bevestighing.
Affirmativus, bevestighigh.

A G.

Agalactia, zóghs onvruchtbaarheidt / zógloosheidt.
Agallochum, paradijshoudt / alöeshout.
Agens, doener.
Ager novalis, drieslandt / dreslandt.
Aggregatio, t'zamenhooping.
Aggregatum, 't verzaamde.
Agibilis, doenlijk / doenende.
Aglaophotis, Peonie.
Agma, breuk / bryzeling.
Agnata, bloedtvrindin van vaders zijde.
Agnatio, maaghschap van vaders zijde.
Agnatus, maagh / *ófte* bloedtvriendt van vaders zijde.
Agnus castus, kuischboom / Abrahams-boom / zeewilghe / kuischlam / schaepsmuil.
Agonia, zaadeloosheidt.
Agonothesia, strijdtinstelling.

Ago-

Agonotheta, ſtrijdtinſteller.
Agraphus, onſchrifſtmaatigh.
Agreſta, verjuis.
Agricultura, landtbouw / landtbouwing / landtbouwerp / landtwinning / landtneering.
Agrifolium, hulſt / ſteekpalm.
Agriocaſtanum, wilde kaſtanjen / aardtnooten / aardtakers.
Agrimonia, agrimonie / leeverkruidt.
Silveſtris, zilverkruidt / blik.
Agrion, } verkens venkel.
Agriophyllum, } verkens venkel.
Agrioſelinum, haanevoet.
Agroſtis, ledtghras / peen / hontstandt / knópghras.
Agrypnia, ſlaapelooſheidt.

A I.

Aimodia, tandendooſheidt.
Aitema, vereiſſching.
Aitiologia, oorzaakzegghing / oorzaakkunde.

A J.

Ajuga, veldtcypres / hoe langer hoe liever.

A L.

Alabaſtri, bloemknóppen / ghroene bloembladen
Alæ, kneevels.
Alæ narium, neuſwiekſkens / neuſblaaſkens.

Ala-

Alalia, spraakeloosheidt / stomheidt.
Alantöides, des vruchts buitenvlies.
Albergaria, maaltijdtschattingen.
Albucum, affodille.
Albugo, ooghenwit.
Alcea, zigmaarts kruidt.
Alcibiacum, wilde ósserong / slangenhoofdt.
Alchimilla, spnnauw / onzer vrouwen mantel.
Alchymia, stófscheidkunde.
Alcohol, fijn stóf.
Alembicus, afzyphelm / helm.
Alepsia, zinneloosheidt.
Alexipharmacum, } teeghenghift.
Alexiterium, }
Alga, wier.
Algebra, stelreeghel.
Algebräicus, stelreegheligh.
Algorithmus, reekenkunde.
Alica, ghórt.
Alidada, wijsreeghel.
Alietas, anderheidt.
Aliformis, vleughelwijzigh / vleughelachtigh.
Alimentarius, dien iets tót lijftóght ghemaakt is / lijftóghtenaar.
Alipasma, zweetstóppulver.
Alipta, zalver / smeerer / worstelaars smeerer.
Aliquantus, zoghroote.
Aliquotus, zoveelde.

Al-

Alkekengi, krieken over zee / winterkarssen.
Allantöides, worstghelijke vlies.
Allaudium, vry ghoedt / onleenghoedt.
Allegoria, byspraak / byspreuk / ghelijkspreuk.
Allegoricus, byspreukigh.
Allegoricè, byspreukelijk.
Alleluia, koekkoeksbroodt / zuure klaveren.
Alleluchia, samenhanging.
Alliaria, Alliaris, } look zonder look.
Alii caput, Nucleus, } kluifken / bólleken looks.
Allium, look / knóflook / knooplook / knoeflook.
Ursinum, beerlook / daslook.
Anguinum, berghlook.
Allodium, vryghoedt / onleenghoedt.
Alloiosis, veranderingh
Almagestum, ghroot t'samenstel.
Alogistes, reedenloos reedenaar.
Alogus, reedenloos / buitenreeden.
Alopecia, hooftzucht / uitval des haers / haeruitvalling / haereloosheidt.
Alopecurus, vósseskaert.
Almucantharath, hooghtekringen / ghewestkringen / tóphringen.
Alnus, elzenboom / elst.
Nigra, sporkelhout / pijlhout / hondtsboom.

Al-

Alsine, muur.
Alterabilis, veranderlijk.
Alteratio, verandering.
Altercum, bilsenkruidt / dolkruidt.
Alternatio, overbeurtighing.
Alternus, overbeurtigh / overhandts.
Alterutumbres, een van beide schaduwighe.
Althæa, heimstwortel / witte maluwe.
Altisonus, hooghdraavende / hooghklinkende / hoogh'uitende.
Altus, hoogh / bovenzang / hooghstem.
Alus gallica, waalwortel.
Alvi retentio, hardlijvigheidt.
Fluxus, buikloop.
Lientericus, afghank der ongheteerde spijs en drank.
Cœliacus, afghank der onvolkookte ghijl.
Criticus, afscheidighe } buikloop.
Symptomaticus, toevallighe } buikloop.
Sanguineus, bloedtloop / roode loop.
Chylosus, ghylloop/ghylafghank.
Colliquativus, smeltighe buikloop.
Hepaticus, leeverbuikloop.

A M.

Amalgama, vermengsel van eenigh metaal met quikzilver.
Amalgamatio, doorbijting met quikzilver / verkalking door quikzilver.

Ama-

Amanuensis, handtschrijver.
Amantilla, speerkruidt / St. Jorisskruidt.
Amaracus, majorein, maricleus, moederkruidt / mater.
Amaradulcis, } alfsranke.
Amarodulcis, }
Amaranthus, fluweelbloemen.
Amaurosis, steekeblindheidt / ooghenduisterheidt.
Ambages, omweeghen / omreeden.
Ambarvalia, kruisdaghen.
Ambasiator, ghezant.
Ambidexter, eevenhandigh / rechtsch en slinksch.
Ambiguitas, dubbelzinnigheidt.
Ambiguus, dobbelzinnigh / twijffelachtigh / twijffelzinnigh / dubbelduidigh.
Ambitio, eerzucht / staatzucht / eerghierigheidt.
Ambitus, omtrek / bevang / omghang / omvang.
Amblygonius, plomphoekigh.
Amblyopia, ooghenschemering / quaadtzienigheidt / bozienigheidt / zwakghezicht.
Ambubeia, paerdenbloem / kankerbloem.
Ambulatorius, wandelende / zwervende / verghaande.
Amellum, confilie de grein / ypenbladt.
Amel-

Amellis flos, sterrekruidt.
Ametria, wanghemengdheidt.
Amicitia, vriendschap.
Amita, vaders zuster/ moeye.
  Magna, oudtmoeye / ghrootvaders zuster.
  Major, overoudtmoeye / overghrootvaders zuster.
  Maxima, betoveroudtmoeye /oudtoverghrootvaders zuster.
Amitini, broeders en zusters kinderen/ neeven en nichten.
Ammiraldus, zeevooghdt / vlootheer.
Amnestia, ongheijzds verghеering.
Amnios, des vruchts binnenvlies.
Amor, liefde.
  Unionis, liefde der vereening.
  Complacentiæ, - des welbehaaghens.
  Benevolentiæ,-- der ghoedtwilligheidt.
  Amicitiæ,---- der vriendschap.
  Concupiscentiæ, - der begheerlijkheidt.
  Beneficentiæ, -- der weldaadigheidt.
Ampeloleuce, witte wijnghaardt/ alfpaape / quarteilepen.
Ampeloprassum, wildt look.
Amphiblestroïdes, netievórmigh/nettachtigh.
Amphibolia, dubbelzin.
Amphibologia, twijffelreeden/ twijffelzin/ dubbelzinnigheidt / dubbelsprаak / dubbelzin.

Am-

Amphidæum, 't hoofdt van de mondt des lijfmoeders.
Amphiscij, tweezijdschaduwighe.
Amphitheatrum, schouwburgh / ronde burgh.
Amphitheton, omstel/ rondtomstel.
Amphoteroplon, heen- en weêrreis verzeekering.
Ampotis, eb. (middel.
Amuletum, an den hals hangend gheneesmiddel.
Amussis, richtsnoer/ reeghel / richtloodt.
Amusus, zanglooze / ongheleerdt in 't zingen.
Amygdalus, amandelboom.
Amylum, ameldonk/ stijffel.
Amygdala, keelamandel/ amandelklierken/ keelklier.

A N.

Ana, evenveel.
Anabaptista, herdooper / weederdooper / doopsghezinde.
Anabasis, anghzoeping/ toeneeming.
Anabrochismus, afbinding/ afbindsel.
Anacatharsis, (*Medic.*) zuivering/ afdrijving.
Anacatharsis, (*Theolog.*) bysprеukuitlegghing / verklaaring van oneighentlijke reedenen.
Anachoreta, kluizenaar.
Anacoinosis, beraading/ beraadtslaaghing.

Anacollema, lijmsel; voor 't voorhoofdt ghebonden gheneesmiddel.
Anacrisis, vraaghonderzoek.
Anadiplosis, verdubbeling.
Anadoche, vórghtóght/ vórghblijving.
Anadosis, overvoering.
Anadochus, ghevader/ vórghe.
Anæmia, bloedeloosheidt.
Anæsthesia, ghevoelloosheidt.
Anagallis, ghuichelkruidt/ ghuichelheil.
Aquatica, waterpungen/ beekpungen.
Silvestris, kalfsmuil/ kalfsneus.
Anaglyptes, beeldtsnyder/ beeldthouwer.
Anagoge, verbórghenheidt/ diepzinnigheidt.
Anagogicus, verbórghenzinnigh/ beschouwigh.
Anagramma, evenletterspreuk/ letterkeering/ naamsletterkeer.
Anagraphe, ghoedtopschrijving.
Anakephalaiosis, hertelling/ herhaaling der hoofdtpunten.
Analoga, ghelijkvórmighe.
Analogatus, ghelijkghevórmdt/ ghelijkghevórmighdt.
Analogia, eevenreedenheidt/ ghelijkvórmigheidt.
Analogicus, Analogus, ghelijkvórmigh.
Analogicè, Analogoos, ghelijkvórmighlijk.

Ana-

Analogiſmus, ghelijkvórming.
Analogiſtæ, vooghden die gheen reekening hoeven te doen.
Analogiſtica, ghelijkvormigheidts kunde.
Analyſis, ontbinding/ontknooping/ontleeding.
Analyticus, ontknoopigh.
Anamneſticus, indachtighmaakende/erinnerende.
Anaphora, voorverhaal/zelfwoordigheidt.
Anapologeſia, Anapologia, } onverſchoonbaarheidt.
Anarchia, onheerſching / heerſchloosheidt.
Anaſarca, waterzucht / ſlijmzucht over 't gheheele lichaam.
Anaſtoicheioſis, herhoofdtſtóffing / ontlóſſing.
Anaſtomoſis, (*Anatom*) vereening.
Anaſtomoſis, (*Medic.*) wping / verwping.
Anaſtomaticus, ontſtóppende/ openende.
Anaſtrophe, omdraay.
Anathema, vloek/ vloekſlót/ vloekbeſluit/ ban / vervloeking.
Anathymiaſis, uitwaaſſeming/waaſſeming.
Anaticus, eevengheljjk / eevenzwaar.
Anatrope, omkeering.
Anatociſmus, winpennings winpenningen / winſtbeding van de winpenningen der hoofdtſomme.
Anatomaſis, invoeghing. (kunde.
Anatomia, ontleeding/ opſnijding/ ontleed-

Anatomicè, ontleedkundighlijk.
Anatomici, ontleeders / ontleedkundighe.
Anatomicus, ontleedkundigh.
Anaudia, spraakeloosheidt.
Anblatum, anbladt.
Anceps, tweesnydigh / twijffelachtigh.
Anchusa, óssetong / wilde óssetong.
Anchyloblepharum, ooghscheelsamenghroeping.
Anchyroides, Ancoriformis, ankervórmigh / ankerachtigh/ankergheliȷk.
Ancon, elleboogh.
Ancyloglassum, spanader.
Ancyloglossus, van den tongriem niet ghesneeden / met den tongriem belemmerdt.
Androsáce, zeenavelkruidt.
Ancylosis, tongriem.
Androgynus, manwijf / wijfman.
Androsæmon, mangsbloedt.
Aneclogisti, vooghden die gheen reekening hoeven te doen.
Anecoïa, hooreloosheidt.
Anemia, bloedgtwindigheidt / winderigheidt.
Anemone, klapperroozen.
Anethum, dille.
Silvestre, Tortuosum, beerwortel.

Aneu-

Aneurisma, slaghaderghezwel/ slaghader-breuk.
Angelographia, engelbeschrijving / engel-kunde.
Angelus, gheest / engel / ghódtsbode.
Angina, halsghezweer / keelziekte / keel-ghezwel / keelzwelling / ontsteeking in de keel / keelontsteeking / hals-streng.
Angina lini, wrange / schorste.
Anguitenens, slangedrigh.
Angulus, hoek / winkel.
Incidentiæ, Contactus, Tactionis, raak-hoek.
Decussationis, kruishoek / hoek der kruissing.
Opticus, } hoek der ziening / ghezicht-
Visionis, } hoek.
Sectionis, snyhoek.
Obtusus, botte/ stompe/ plompe } hoek.
Acutus, scherpe }
Complementi, verscheel. }
Anguria, sitrullen / kircheren.
Angustifolius, smalblaadigh.
Animalis, zieljjk / dierlijk.
Animasticè, zielswijs / zieljiken.
Animatus, ghezieldt.
Anti procidentia, uitschieting des lijfs, uit-zakking der aarsdarm.
Aniscalptor, aarskrabber.
Anisum, anys.

Annihilatio, vernietighing.
Annona, jaarkóst.
Annus, jaar.
Sabbathi, 't jaar der rustdagh.
Jubilæus, jubeljaar.
Solaris, zonne- }
Lunaris, maane- } jaar.
Bissextilis, schrikkel- }
Climactericus, trap- / klim- }
Anodmia, reukontbeering/reukeloosheidt.
Anodynus, pijnstillende / smertverdrijvende.
Anoiconometon, misplaatsing.
Anomalia, ongheliikvórmigheidt.
Anomalus, ongheliikvórmigh / onórdendlijk / uitreegheligh.
Anomia, onwettelijkheidt / overtreeding (der wet.
Anomoiomeres, ongheliikaartigh.
Anonis, prangwortel / stalkruidt.
Anorexia, hongerloosheidt / walghing / eetens onlust.
Anormesis, bloedtdriftigheidt.
Anserina, zilverkruidt / blikt.
Antœci, teeghenoverwooners.
Antanaclasis, weêrslagh / dubbelwoordt.
Antarcticus, zuider / teeghennoorder.
Antebrachium, de voorarm.
Antecedens, voorghaande / voorstuk.
Antecedenter, voorghankelijk/voorghaandelijk.
Antepenultimus, voor de naastlaatste / naast

naastvoorlaatste.
Anthelix, teeghenslangtrek.
Anthemis, kamille/ kamillebloemen.
Anthera, bloemtóppen, bloemmiddelspitsen.
Anthologia, bloemkunde.
Anthrax, neeghenoogh / kool / pestkool.
Anthriscum, kervel.
Anthropographia, } menschkunde/menschbeschrijving.
Anthropologia, }
Anthropomorphitæ, menschvóźmers.
Anthropopathia, menschghelijkvóźmigheidt / menschlijding.
Anthropopathoos, menschghelijkvóźmighlijk.
Anthropophagia, menscheeting.
Anthyllis, bastaardtveldtsipźesstel.
Anthypophora, teeghenbźenging/ teeghen-
Antiæ, voorhaer/ bźes.
Anticategoria, weederbeschuldighing/ teeghen beschuldighing.
Antichresis, teeghenghebźuik/ bźuchttrekking van veronderpandt ghoedt / in plaatse der winpenningen van 't geldt/ daar 't ghoedt vooz verpandt is.
Anticipatio, voorkoming / verbźoeghing.
Anticopa, teeghenkerf.
Antidicus, teeghenspźeeker/teeghenparty.
Antidorum, weederghaaf/ teeghenghaaf/ teeghengheschenk.
Antidotum, teeghengift/ teeghenverghift.
Antigraphæus, teghenboekhouder.

Antigraphus, teeghen de schrift strijdigh schriftstrijdigh.

ntinomia, teeghenwettigheidt / wettenstrijdig heidt.

Antimeria, deel voor deel stelling.

Antimetabole, omstel / verwisseling.

Antipathia, afkeer/ weêrzin/ teeghenzin.

Antipelargia, ouderv oeding.

Antiperistasis, teeghendrang.

Antipherna, teeghenhuwelijksghoedt / bruideghomsschat.

Antiphora; teeghenverhaal / teeghen-inbreng.

Antiphrasis, teeghenwoordigh / teeghen-zeghwijs.

Antipocha, verbindtschrift / handtschrift.

Antipodes, teeghenvoetelingen.

Antipraxia, } teeghenwerking.
Antipraxis,

Antiptosis, val voor val stelling.

Antirrhinum, orant/kalfsmuil/kalfsneus/knaptandekens kruidt.

Antistropha, teeghenlist.

Antithesis, teeghenstelling.

Antitheton, teeghenstel.

Antitragus auris, oors teeghenoverbok.

Antitypus, teeghenbeeldt.

Antonomasia, vernoeming/teeghenbenaaming.

Anumbres, schaduwlooze.

O.

AO.

Aorta, ghroote slaghader.

AP.

Aparine, kleefkruidt / kliß / togheksruidt.
Apella, besneedene.
Apepsia, onverteering / verteerloosheidt.
Aphace, kankerbloem / paerdebloem.
Aphæresis, vooraanaslaat.
Aphelium, verste zonnepunt.
Aphonia, stemmeloosheidt / spraakeloosheidt.
Aphoria, teelschorting / ontfangings opschorting.
Aphorismus, scheireghel / kortbondighe spreuk.
Aphorme, voorbeweeghing / eerste beweeghing.
Aphthæ, mondtghezweer / sprouw.
Apiastellum, haaneboet / waterhaaneboet.
Apiastrum, consilie de ghrein / byenbladt.
Apios, knobbelachtighe wolfsmelk.
Apium, eppe / juffrouwmerk.
Risus, haaneboet.
Palustre, waterhaaneboet / broekeppe / juffrouwmerk / boereneppe.
Hortense, hófeppe / pieterselie.
Hæmorrhoïdarum, speenkruidt.

Apnœa, aassemloosheidt.
Apocalypsis, openbaaring.
Apocha, (*Chronolog.*) anvangtijdt / tijdtwortel.
Apocha, (*Iuridic.*) quijtschelding.
Apocrisia, }
Apocrisis, } schifting / bloedtschifting.
Apocrisiarius, bisschops steedehouder.
Apocrusticus, te rugh drijvende / weederom drijvende.
Apocryphus, verborghen / onghelijst / buitenreegheligh.
Apocope, nalaat / snoeping / assnijding.
Apodecta, brachtrechter.
Apodeixis, betooghing.
Apodemica, reyskunde.
Apodicticus, betooghigh.
Apodioxis, verwerping.
Apodosis, toepassing.
Apogæum, afaardigh / verdste punt.
Apogonus, nakomeling / naneef.
Apographa, ghoedtopschrijving.
Apographum, afschrift / uitschrift / naschrift.
Apolecti, de heimelijkste raadt / gheheimraadt / heeren van den gheheimen raadt.
Apolis, balling.
Apollinaris, bilzenkruidt.
Apologia, verantwoording / naamscherm / verdeediging / verweerschrift / schermschrift.

Apologistica, kluchtvertelkunde: verweerschrifikunde.
Apologus, klucht / bijspel.
Apophlegmatismus, mondtspoelsel / quijlartsenij.
Apophlegmatizans, slijm aftrekkende.
Apophtegma, ghedenkspreuk.
Apophysis, uitsteeksel / uitwas / anwas / afwas.
Pterygöides, Alaria, } vleughelwijze uitsteeksel.
Mammillaris, teepelachtigh, Stylöides, priemachtigh } afwas.
Apoplecticus, beroerde / gheraakte / die met beroerdtheidt ghequeldt is.
Apoplexia, lichaamsberoerdheidt / gheraaktheidt.
Apopsychia, ommacht / slaauwte / van zich zelf valling / slaauwigheidt.
Aporia, twijffeling.
Aposcema, overzetting / verplaatsing.
Apositia, afkeer van eeten / hongerloosheidt.
Aposiopesis, verzwijghing.
Apospasma, van een scheuring.
Apostasia, afval.
Apostasion, verstootbrief.
Apostasis, uitzweering.
Apostata, afvallighe.
Apostema, etterghezwel / ghezweer.
Apostolus, ghódtsghezant.
Apostrophe, afwending / afkeer.

Apoſtrophus, uitlaating / letteruitlaat.

Apotelesma, (*Theolog.*) ghódtmenſchlijk werk / uitwerking.

Apotelesma, (*Mathem.*) gheboortſtarre-kraft.

Apotelesmaticus, uitwerkelijk / verbulligh.

Apotome, afſnijding / 't overighe.

Apotychia, te loor ſtelling.

Apozema, afziedſel / afkookſel.

Apparentia, verſchijnſel / ſchijnbaarheidt.

- Cæleſtis, heemelſch } verſchijnſel.
- Aëria, luchtigh } verſchijnſel.

Apparitor, ghérechtsbode / hófsbode / ſteebode / deurwaarder.

Apparitura, deurwaarderſchap / ſteêbooſchap.

Appellatio, beroeping tót hoogher recht.

Appellans, } beroeper.
Appellator, } beroeper.

Appellatus, beroepene tót hoogher recht.

Appendix, anhankſel / bijvoeghſel.

Appendicula, anhankſel / anhangſeltje.

- Vermiformis, wormachtigh / wormghelijk } anhankſel.
- Styloides, } priemghelijk } anhankſel.
- Belenoides, } priemghelijk } anhankſel.
- Graphioides, } priemghelijk } anhankſel.

Appetentia, begheerte.

- Canina, hondtshonger / onnatuurlijke honger.

Appetibilis, begheerbaar / begheerlijk.

Appe-

Appetibilitas, begheerbaarheidt.
Appetitio, begheering.
Appetitivus, begheerende.
Appetitus, begheerte.
Caninus, hondtshonger.
Applicatio, toeeighing / toepassing.
Apprehensio, (*Phys.*) bevatting.
Apprehensio, (*Jurid.*) vangenis / antasting.
Apprehensivus, bevattigh / beghrijpigh.
Appretiativè, waerdeerendlijk.
Appromissor, opbeloover.
Aptitudinalis, bequaamheidigh.
Apyrexia, buitenkoortsigheidt / koortsontbeering.

A Q.

Aqua mulsa, meede.
Aqua vitæ, brandewijn.
Aquagium, waterdrift / waterloop / watershoot / waterloozing.
Aqualiculus, de onderste buik / onderbuik.
Aquariolus, hoerendóp.
Aquifolia, } hulst / steekpalm.
Aquilenta, } hulst / steekpalm.
Aquilegia, } akeley.
Aquileia, } akeley.
Aquilina, } akeley.
Aquilex, waterleider / watermeester.
Aquula, waterblaasje / waterpuist.

A R.

A R.

Arabarches, pachtmeester/ tóllenaar.
Arachus, krók.
Aracus, kleene platte erwten.
Aræosyncritus, helder van lichaam.
Aræoticus, ylmaakende/ verijlende.
Araiosis, uitwaassemíng / verylíng.
Arbiter, ghekoozen rechter.
Arbitramentum, ghoedemannen uitspraak.
Arbitrarius, ghoedtdunkigh.
Arbitrator, ghoedeman/ zeghsman.
Arbitrium, believen/ ghoedtdunken.
Liberum, vrye } wil.
Servum, knechtelijke } wil.
Arbor Iudæ, Judasboom.
Iovis, eikenboom.
Sapiens, moerbeezieboom.
Arbutus, haaghappelboom.
Arca fœderis, bondtkist/ kist des verbondts.
Arcarius, 's landtsgheldtbewaarer / opziener van 's landts gheldtkas.
Archaismus, verouderde spreeking.
Archangelus, aartsengel / opperengel.
Archelogia, beghinselkunde.
Archetypus, opperbeeldigh/opperbóorbeeldigh/eerste voorbeeldt/oorspronkelijk.
Archiater, opperarts / oppergheneesmeester/ vórstenarts.
Archicapellanus, opperkapellaan.

Archi-

Archidiaconus, opperarmverzórgher.
Archididascalus, oppermeester.
Archidux, aartshertógh.
Archiepiscopus, aartsbisschop / opperbisschop.
Archieunuchus, opperkamerling.
Archigeroon, opperouderling.
Archigrammateus, kanselier.
Archigubernius, vlootheer / vlootvooghdt.
Archimagister, oppermeester / aartsmeester.
Archimagisterica, oppermeesterkonst.
Archimandrita, aartsharder / opperharder.
Archimimus, oppernabootser.
Archiphilosophus, aartswijsghier / opperwijsghier / hoofdtwijsghier.
Architectonica, } bouwkonst.
Architectura, }
Militaris, krijghsbouwkonst.
Architectus, bouwmeester.
Archiva, pappierghaarde / schriftghaarde.
Archœnochus, opperschenker.
Arcitenens, schutter / booghedragh.
Arcium, ghroot klissenkruidt.
Arcticus, noorder.
Arcubalis, booghwijzigh / booghachtigh.
Arcus, boogh.
Complementi, verschil- } boogh.
Verticalis, } tóp-
Zenitalis }
Area, (*Vulgò*) plaats; dórschvloer.

Area,

Area, (*Mathem.*) binneruim / bouwghzondt / inhoudt.
Area, (*Medic.*) haeruitvalling.
Area, (*Geom.*) inhoudt / binneruim.
Area, (*Jurid.*) leegherf / bouwghzondt.
Area horti, kruidtbedde / tuinbedde.
Arenifodina, zandtmijn.
Areola papillaris, teepelkring.
Aretalogus, wijsból / schoonspreeker.
Aretologia, deughdtkunde.
Ar gallicum, waalwortel.
Argemone, zilverkruidt / blik.
Argentarius, } zilveropziener.
Argurologus, }
Argentarius, wisselaar / zilversmidt.
Argentilla, } ghanserik / ghenserik / zilverkruidt / blik.
Argentina, }
Arguitivè, besluitighlijk / door besluit.
Argumentativus, bewijsreedenigh.
Argumentum, bewijsreeden / bewijs / inhoudt / kort beghrip.
Aries, ram / muurbreeker / stórmkat.
Arilli, korlen.
Arinca, amelkoren / roomsche tarw.
Aristocratia, der besten regheering / adelregheering / besterheersching.
Aristocraticè, besterheerschighlijk.
Aristocraticus, besterheerschigh.
Aristolochia, hoolwortel / oosterlusie.
Sarasenica, zarazijnskruidt.
Arithmetica, telkonst / reekenkonst / tal- / óft telkunde.

Ele-

Elementaris, beghinsel- } telkunde:
Regularis, reeghel- }
Arithmologia, ghetalkunde.
Armamentarium, } wapenhuis/ krijghs-
Armarium, } pakhuis/ tuyghhuis.
Arma Defensionis, beschermwapenen.
Offensionis, hinderwapenen.
Armeria, hoepelbloem.
Armilustrum, wapenschouwing.
Arnoglossa, } lamstong / hondtsrib /
Arnoglossum, } kleine weeghbree.
Arquatus, gheelzuchtigh.
Aromatarius, } kruidenier / drooghist /
Aromatopola, } drooghenverkooper.
Arrha, welkoomgheldt / ghódtspenning.
Arrhabo, onderpandt / ghyzelaar.
Arresta bovis, prangwortel / stalkruidt.
Arrestans, beslagher / handtopleggher.
Arrestare, bekommeren / beslaan.
Arrestatus, beslaghen.
Arrestatio, } beslagh / handtopleeghing.
Arrestum, }
Arrogare, tót kindt anneemen.
Arrogatio, kindtanneemer.
Arrogator, kindtanneeming.
Arrogatus, tót kindt anghenomen.
Ars, konst.
Liberalis, vrye } konst.
Saltatoria, dans- }
Scriptoria, schrijf- }
Piscatoria, vischvang- }

Vene-

Venatoria, jaagh-
Typographica, druk-
Cantoria, zing-
Ædificatoria, } huisbouw-
Arhitectonica,
Cœlatoria, ghzaveer-
Sculptoria, snijd-
Fusoria, ghiet- } konst.
Pictoria, schilder-
Ponderaria, weegh-
Mechanica, handtwerk-
Nautica, zeil-
Histrionica, ghuichel-
Militaris, krijghs-

Artantia, verkensbroodt/ aardappel.

Artemisia, bijvoet / St. Jans kruidt.

Artemon, kraan.

Arteria, slaghader / hartader/ ademader.

Aspera, lóchtpijp / strót / stróttepijp / lóchtader / aassemader/ ademghat.

Cœliaca, des buiks
Mammaria, mam-
Epigastrica, opperbuik-
Umbilicalis, navel-
Hæmorrhoidalis, speen-
Mesenterica, scheel- } slagh-ader.
Splenica, milt-
Spermatica, zaadt-
Hypogastrica, onderbuik-
Phrenica, middelrifts-
Carotis, króp- / *ófte* slaap-

Sopo-

Soporalis, slaap-
Axillaris, oksel-
Coronaria, } kroon- / krans-
Coronalis, }
Venosa, aderlijke / aderachtighe
Subclavia, onder 't sleutelbeen gheleeghen
Intercostalis, tusschenribbighe
Pulmonalus, long-
Cervicalis, hals-
Humeraria, } schouder-
Humeralis, }
Jugularis, keel-
Thoracica, borst- } slagh-ader.
Gastrica, maagh-
Vertebralis, wervel-
Scapularis, schouderbladts
Muscula, spier-
Gastrepiploica, des maaghs en nets
Epiploica, net-
Lumbaris, der lenden
Iliaca, heup- *ofte* eerhenis-
Sacra, heilighe
Cruralis, been-
Pudenda, des schamelheidts
Poplitæa, knieschijfs
Suralis, kuit-

Arteriosus, slaghaderlijk.
Arteriotomia, slaghadersnijding / slagh-ader-

aderopening / slaghaderlaating.
Arthanita, verkensbroodt.
Artheticus, zeenuwsterkende.
Arthriticus, leedensterkende / leedenzuchtighe / jichtighe.
Arthritis, leedenkrankheidt / leedenzucht / jicht.
Arthrosis, } gheleeding.
Articulatio, } gheleeding.
Articularis, hófbloemen / sleutelbloemen.
Articularis, } morbus, jicht / flereſijn.
Articularius, } morbus, jicht / flereſijn.
Articulaté, bescheidelijk / onderscheidelijk / van lidt tót lidt.
Articulatus, gheleedt / met leeden onderscheiden.
Articuli fidei, gheloofsstukken.
Articulus, lidt / leedeken / ghelidt.
Artificialis, } konstigh.
Artificiosus, } konstigh.
Artus, leedemaaten.
Arum, kalfsvoet / paapenkullekens.
Arundo, riet / *ziet* Harundo.
Arythenoides, trechterswijze / tuitigh / trechterachtigh.
Arythmus, ongheréeghelt / ongherijmdt.

A S.

Asarum, mans oor / hazelwortel.
Ascarides, aars-wurmpjes.
Ascensio in cœlum, heemelvaart.

Asce-

Ascensorius, opklimmende.
Asceterium, klooster.
Ascetria, nonne.
Aschematistos, ghestalteloos.
Ascites, waterzucht/waterziekte/'t water.
Asciticus, waterzuchtighe.
Asclepias, zwaluwwortel.
Ascyron, hartshoop.
Asemos, teekenloos.
Asitia, hongerloosheidt.
Aspalathus, wilde ghalighaan.
Asparagus, asperste / koraalkruidt.
Aspectus, anschouw / anzienting / sterghezichte.
Aspergula, } kleefkruidt / klis.
Asperula, }
Odorata, leeverkruidt / walmeester.
Asperugo, kleefkruidt.
Asphodelus, affodille.
Asphyxia, aderslaghs ontbeering / weghblijving / zwijmeling / hartvang.
Aspiratio, gheblaas.
Aspera, hardt } gheblaas.
Lenis, zaft }
Asplenium, steenvaaren / mildtkruidt.
Asprella, rouwkruidt / ghroote paerdestaert.
Assa dulcis, benfuyn.
Assa fœtida, fonfa / duivels drek.
Assecurare, verzeekeren van koopmanschap.

Asse-

Assecuratio, verzeekeringh van koopmanschap.
Assecurator, verzeekeraar van koopmanschap.
Assecuratoriæ literæ, verzeekerbrief.
Assecuratorius, verzeekerend.
Assensus, toestemming.
Assimilatio, ghelijkmaaking.
Assis, pondt.
Assumtibilitas, anneemelijkheidt.
Assumtio, anneeming.
Asteismus, boerding.
Aster atticus, sterrekruidt.
Asterias, hazelshape.
Asterisma, ghesternte / heemelteeken.
Asterition, meesterwortel.
Asthma, amborstigheidt / kortaamdheidt / engborstigheidt / kich.
Asthmaticus, engborstigh / amborstigh.
Astrabismus, ooghenkramp.
Astragalus, de koot.
Astrantia, meesterwortel.
Astrolabium, platkloot / sterreplatkloot / sterrehooghtenmeeter.
Astrologia, starrekijkkunde / sterrekraftkunde / starrevoorzeghkunde.
Astrologus, starrekijker / starrekraftkenner.
Astronomia, sterloopkunde / hemelloopkunde.
Astronomicus, sterrekundigh / sterreloopkundigh.

Astro-

Astronomus, sterreloopkenner.
Asyla, vóghelkruidt.
Asylia, kerkvrydom / outervrydom.
Asyllepsia, onontfanging / onvruchtbaarheidt.
Asymbolus, onverwant.
Asymmeter, oneevenmaatigh / oneevenmeetbaar / niet samenmeetbaar.
Asymmetria, oneevenmaatigheidt / oneevenmeetbaarheidt.
Asymptotus, nooit samenkomende.
Asyndeton, ontkóppeling.

A T

Atavia, betoudtoverghrootmoeder.
Atavus, betoudtoverghrootvader / oudtoverane.
Atecnia, onvruchtbaarheidt / zaadtghebrek.
Atheismus, ghódtloochening.
Atheologus, onghódtgheleerdt.
Athera, meelpap / moes / zuipen.
Atheroma, een bryypuist / brygheZwel.
Atheus, ghódtloochener / ghódtverzaaker / ghódlooze.
Athmosphæra, dampghewest.
Atnepos, betafternaneef / betnaächterkindtszoon.
Atneptis, betafternanicht / betnaächterkindts dóchter.
Atnepotes, Atneptes, betnaafterkindtskinderen.
Atocia, baareloosheidt.

Ato-

Atomus, ondeeligh/ veezeltje.
Atonia, machteloosheidt.
Atrabilarius, zwartghalligh.
Atractylis, wildt bastaardtsaffraan.
Hirsuta, kardobenedict.
Atriplex, Atriplexum, } melde / milde.
Atrophia, voedeloosheidt.
Atta, die de schroomt te raaken.
Attentata, daadelijkheden.
Attingentia, anraakendheidt.
Attractio, antrekking.
Attributio, toeeighening.
Attributum, eighenschap / toeeighening.

A U.

Auctio, (*Iuridic.*) verkooping by opslagh.
Auctio, (*Philosop.*) vermeerdering.
Per juxta positionem, -- vermeerdering door bystelling.
Per intus sumptionem, -- inneeming.
Auctor latinæ linguæ, een schrijver der latijnsche taal.
Ecclesiasticus, kerklijk schrijver.
Auctoramentum, huurloon.
Auctorisatus, ghemaghtighdt / maghtigh ghemaackt.
Auditorium os, hoorbeen.
Auctorisatio, maghtighing / maghtighmaaking.
Auditorius nervus, hoorzeenuw.
Auditus, 't ghehoor.

Auricomum, haanevoet.
Auricula, oorken.
Urſi, beerenoor.
Muris, muizenoor.
Auriginoſus, gheelzuchtigh.
Auris, 't oor.

Tympanum,	des oors	trommelblies.
Labyrinthus,		doolhóf.
Cochlea,		ſlakkenhuis.
Malleus,		hamer.
Incus,		anbeldt.
Stapes,		ſteeghelreep.
Concha,		ſchulp.

Anſa, Fibra, 't oorlapje.
Pinna, d'oorentóp.
Meatus, oorghat.
Vermiculans, Verminoſa, een oor vol wormen.
Aurium tarditas, doofachtigheidt.
Tinnitus, Sibilus, oorruiſching / oorluiting / oorzuizing.
Autarkia, vernoeghing / ghenoeghing / zelfsghenoeghzaamheidt.
Authenticus, eighengheloofwaerdigh / uit zich zelf gheloofwaerdigh / ghoedtghekeurdt.
Autocheiros, eighemoorder / eighenzelfmoorder.
Autoghraphum, handtſchrift / ſchrift van eighener handt / eighenſchrift / eighen-

handtschrift/ grondttext.
Automaton, zelfbeweeghsel/ zelfroersel.
Automatopoëtica, zelfbeweeghselmaakkunde.
Autonomia, eyghenwettigheidt/ zelfwettigheidt.
Autopsia, zelfziening/ eighenziening.
Autosophus, eighenwijs.
Aux, bykrings afaardigh / inrondts verste punt.
Auxesis, vergrooting/ angroeying/ toeneeming.

A V.

Avancia, naghelkruidt.
Avellana, hazelnoot.
Avena, haver.
Aversorius, afwendende.
Avia, grootmoeder/ bestemoeder.
Avunculus, oom/ moeders broeder.
Magnus, oudtoom / ghrootmoeders broeder.
Major, overoudtoom / overghrootmoeders broeder.
Maximus, betoveroudtoom / oudtoverghrootmoeders broeder.
Avus, ghrootvader/ bestevader.

A X.

Axilla, okſel.

Axil-

Axillaris, ókſeligh.
  Arteria, ókſelſlaghader.
  Vena, ókſelader.
Axioma, gheloofſpreuk / ghemeene kennis / zinreeden.
Axiomaticus, geloofſpreukigh.
Axis, as / ſpil.
  Opticus, zichtkundighe as / ghezichtas.

A Z.

Azemena, verzwaktrappen.
Azimuth, tópboogh / ſtreek.
Azygus, onghepaardt / ghadeloos.
Azymus, onghezuurdt / onghedeeſſemdt / ongheteezen.

B A.

BAcca, beye / beezie.
Bacchabudus, bezeeten.
Baculum Jacobi, Jakóbs ſtaf / ghraadboogh.
Balanus, (*Botanic.*) aker / eekel.
Balanus, (*Med.*) zetpil.
Balbus, ſtamelaar / ſtamerbout / tateraar.
Balbuties, ſtamering.
Baleuca, onghezuiverdt ghoudt.
Balivus, landtvooghdt.

Ballote, zwarte malrove / stinkende andoren.

Balneum, badt / badtstoof.

Maris, Mariæ,	water-	stoof.
Vaporis, Vaporosum,	damp-	
Vacuum, leeghe Siccum, drooghe	badt-	

Balsamina, balssemappel / ghekrulde balsem.

Balsamita, balssem / kóst.

Bannum, ban / ballingschap.

Baphe, verwsel.

Bapheus, verwer.

Baphia, verwerp.

Baptismus, doop.

Baptisocula, koorenbloem / rógghebloem.

Barba-aron, kalfsvoet.

Barbara, bastertwoorden.

Barbara lexis, basterdtwoordt.

Barbarismus, taalwoestheidt / ontaal.

Barbarum seculum, leekentijdt / rouwe eeuw.

Barbarus, taalwoest / ontaaligh.

Barbicapra, kamerkruidt.

Bardiana, klissen / ghroote klissen.

Baro, vryheer.

Barycöia, doofachtigheidt / quaadthoorigheidt / hardthoorendheidt.

Baryodmia, moepelijkheidt in 't ruiken.

Bary-

Baryphonia, zwaarbespraaktheidt/ zwaarspreeking/ ghróſſtemmigheidt.
Baſigloſſum, ghrondttongeſpier/ ghrondttong.
Baſilica, leeberader.
Baſilicum, handekenskruidt.
Baſillare os, ghrondtbeen.
Baſis, ghrondt/ ghrondtveſt.
Baſſus, ghrondtſtem.
Baſtagiarius, pakkevoerer/ reiſtuighvoerer.
Baticula, zeevenkel.
Batrachium, haanevoet.
Batrochiöides, bótterbloemachtigh.

B E.

Becabunga, waterpungen/ beekpungen/ beekeboon.
Bechicus, hoeſtſtillende.
Bechium, hoefbladeren/ paardſklaauwen/ brandtlattouw/ St. Katrijns kruidt/ St. Quirijns kruidt.
Belenöides, priemghelijk/ priemachtigh.
Benedicta, naghelkruidt.
Bellis, madelief/ kerſſouw/ marghriete.
Bellum offenſivum, beſchaadighende } oorlógh.
Defenſivum, beſchuttende } oorlógh.
Beneficiarius, weldaadigh.
Beneficium, weldaadt/ voordeel/ verghunning/ ghunſte van de overigheidt.

Beneficium ordinis, voordeel van aan spreekórde.
Excussionis, ——— goedtverkooping, uptschudding.
Divisionis, ——— schuldtsplissing.
Cedendarum actionum —— ——
Inventarii ——— boedelbeschryving.
Bera, bier.
Berberis, sausseboom/ zuurboom.
Berula, waterpungen/ beekpungen.
Beta, biete.
Silvestris, wintergroen/ pirola.
Betonica, betonie.
Pauli, eerenprÿs.
Altilis, angelieren.
Superba, kleene angelieren/ pluimkens.
Betula, berkenboom.

B I.

Biarchus, Biarceus, } lÿftóghtkooper / lÿftóght-verzórgher.
Bibenella, steenbreeke/ bevernaart/ bevernelle.
Bibitorius musculus, drinkspier.
Bibliotheca, boekkamer / boekerp / boekvertrek/ boekzaal.
Biceps, tweehoofdigh.
Bicornis, tweehoornigh.
Bicubus, teerlings teerling.
Bidellus, schoolwaarer / hoogheschoolwaarer.
Bifolium, tweebladt/basterdtstandelkruidt.

Bi-

Biformis, tweevórmigh.
Bigamia, tweewijfschap.
Bigamus, tweewyvigh.
Biliositas, ghalachtigheidt/ ghalligheidt.
Biliosus, ghalligh/ ghalachtigh.
Bilis, ghal.
Vitellina, doorachtighe
Porracea, visloockachtighe
Æruginosa, kooperroestachtighe } ghal.
Isatodes, meedachtighe
Bimembris, tweeleedigh.
Binomius, tweenaamigh.
Biographia, levenskunde / levens beschryving.
Bipartitus, tweeleedigh/ in tween gedeeldt.
Bipennula, steenbreeke / bevernaart / bevernelle.
Biquadratus, vierkants vierkant.
Bislingua, tongebladt/keelkruidt/tapkenskruidt.
Bismalva, witte malvw / witte heumst.
Silvestris, zigmaarts kruidt.
Bisolidus, lichaams lichaam.
Bissectio, tweesnyding.
Bissextilis, schrikkeljaar.
Biumbris, tweeschaduwigh.
Bissyllabus, tweelettergreepigh.
Bistorta, hertstong.
Bitumen, Jooden lijm.

B L.

Blæsitas, bryning/ lisping.

Blæſus, liſper / liſpelaar.
Blattaria, móttekruidt.
Blaveolus, koorenbloem/rógghebloem.
Blenna, ſnót.
Blepharides, ooghhaertjes.
Blitum, mater.

B O.

Boa, roodtvonk / roodehondt / mazelen.
Bocia, afzijpghlas.
Bolus, brók.
Bombax, boomwol / kattoen.
Bona, ghoederen / boedel-
Allodialia, onleen-
Immobilia, ontilbaare / onroerende
Mobilia, tilbaare/roerende
Uſufructuaria, betóghte-
} ghoederen,
Bonifacia, tongebladt.
Bonorum ſeparatio, boedelſcheiding.
Deſcriptio, boedelopſchrijving.
Bonus Henricus, alghoede / lammetjes kruidt / ghoede hendrik.
Boötes, oſſedrijver/ roeper.
Borago, bernaſie.
Borborygmus, rommeling.
Botanica, kruydtkunde.
Botanicus, kruidtkenner.
Bothor, ooghblaartjes / ooghpuisjes / ghezwel.
Botium, ſpeine /ſpeene/ keelghezwel/ keel=
ſcheur=

ſcheurſel.
Botrys, druypenkruidt / piment.

B R.

Brabduta, inſteller / anwijzer.
Brabium, zeegheprijs / prijs / zeegheloon.
Brachiæus, armigh / armpijpigh.
Brachiale, voorhandt.
Brachylogia, afbreuk / kortſpreeking.
Brachypnia, kortſlaaperigheidt.
Bradypepſia, traaghe verteering / langzaame verteering.
Branca urſina, beerenklaauw.
Branchus, heerſcheidt.
Braſſica, kool.

Vulgaris, Sativa, Rubra, Lævis, Cumana, } ghroote roo-
Rubra capitata, roode ſluit-
Ponpejana, bloem-
Apiana, Sabellica, Criſpa, } ghekronkkelde / krul-
Selinöides, ghehakkelde
Capitata, Imperialis, Tritiana, } kabuiſ-
Sabauda, Lacuturia, } ſavoy-

} kool.

Cauliflora, bloem- }
Caule rapum gerens, raap- }
Nigra, bruine } kool.
Silvestris, } boere- }
Rustica, } }
Marina, zeewinde / zee- / meer- }

Bregma, 't opperhoofdt.
Brephotrophium, vondelinghuis.
Breviarium, kort beghrijp / ghetyboek.
Breviculum sententiæ, kort beghrijp van 't ghewijsde / *ófte* vonnis.
Bicitannica, leepelkruidt / leepelbladen.
Bromus herba, ydel haver.
Bronchia, longepijpjes.
Bronchocele, keelghezwel / speine / speene / keelscheursel.
Bronchus, longepijp.
Broncus, tuitmuil.
Brunella, bruinelle.
Bruneo, de bruin.
Bruscus, steekpalm / misdoorn / stikpalmboom / keerbessen.
Brya silvestris, heide.
Bryonia, witte wijnghaardt / alfspape / quartels beyen.
Nigra, zwarte alfspape.

B U.

Bubo, klierontsteeking / lieschontsteeking / lieschklierontsteeking.
Pestilens, pestkool.

Vene-

Venerus, klapoor.
Bubonium, sterrekruidt.
Bubonocele, darmiachscheursel / liesch-breuk.
Bucca, de kinnebak / de kaak.
Buccinator, de kinnebakspier.
Bucco, Bucculentus, } wijdtbek / ghrootmuil.
Buccula, de onderkin.
Bugloſſum, bernaſte / óſſetong.
Bugula, seneghroen / inghroen.
Bulbocaſtanum, aardtnooten / wildeka-ſtanjen / aardtakers.
Bulbonac, penningbloemen / paaschbloe-men.
Bulbus, knoeflook / knooplook / knoflook.
Bulbus leucanthemus, veldtajuin.
Vomitorius, braakwortel / narciſſe.
Agreſtis, tijdelooze.
Buleuta, raadtſheer.
Bulimia, Bulimus, } raazende honger / hondtshon-ger / breetzucht.
Buphthalmum, koedille / koeooghe / rundts-oogh.
Burſa paſtoris, beurſjeskruidt / taſjes-kruidt.
Butomon, rietghras.
Buxus, buksboom.

B. Y.

Byne, mout.

C A.

CAbala, verborghen konst / gheheimkunde.
Cabalistæ, gheheimkundighers.
Cachecticus, wanghedaane.
Cachexia, wanghedaanheidt / wanstal / wanghedaante.
Cacocholia, quaadtgallighheidt.
Cacochylia, wangheſtalte in 't ghijl / wanghylighheidt / quaadtghylighheidt.
Cacochymia, quaadtvoedtzaamheidt / quaadtvochtigheidt / onreinigheidt des bloedts / quaadtbloedigheidt.
Cacodoxus, onrechtzinnigh / quaadtleerende.
Cacöethes, quaadtaartigh ghezweer.
Cacöethia, quaadtaartigheidt / quaadtwilligheidt.
Cacöidria, quaadtwepigheidt.
Cacomelancholia, quaadtzwartghalligheidt.
Cacopnœa, wanaaſſeming / quaade aaſſeming.
Cacoſphyxia, wanaderſlagh, quaade aderſlagh.
Cacotocia, quaade baaring / wanbaaring.
Cacotrophia, wanvoeding / quaade voeding.
Cadentia, ſtemvalling / welluiding.
Caduceator, vreedeghezant.

Cadu-

Cadæcus morbus, de vallende ziekte / St. Jans evel.
Cælatoria, snykonst / ghraveerkonst.
Cænotaphium, nieuw ghraf.
Cæsius, katooghigh.
Calabrina, ghracht vaeren.
Calamagrostis, rietghras.
Calamentum, Calamintha, } kalament / schoone munt.
Calamus, riet.
Calamus aromaticus, welriekend lisch / kalmus.
Calcaneum, de hiel / 't hielbeen.
Calceolus sacerdotis, Divæ mariæ, Marianus, } paapeschoen.
Calcifraga, steenvaaren.
Calcinatio, kalkmaaking / verkalking.
Calculus, (*Arithmet.*) leghpenning / reekenpenning.
Calculus, (*Medic.*) de steen.
Calendarium, (*Chronolog.*) maandtwyzer / daghlist.
Calendarium, (*Iuridic.*) woekerboek / reekenboek.
Calendula, ghoudtsbloem.
Calidum nativum, Innatum, Insitum, } ingheboozen warm.
Caligo, ooghenduisterheidt.
Callitrichon, vrouwenhaer.

Cal-

Callion, krieken over zee.
Callosus, eeltachtigh.
Callus, een weer/ eelt.
Calor, warmte.
Vitalis, leevendighe } warmte.
Insitus, ingheboore } warmte.
Putredinalis, róttighe } warmte.
Caltha, ghoudtsbloem.
Palustris, dotterbloem.
Calva, Calvaria, } de pan van t' hoofdt / herssenschaal / 't bekkneel/ hersſebekken/ herssenvat/ hoofdtschotel.
Calvities, kaalhoofdigheidt / kaalkóppigheidt.
Cambium, wisseling / wisselbrief / gheldtwisseling.
Campana lazura, lazuure } klókjes.
Cærulea, blaauwe } klókjes.
Campanella, Campanula, } klokblom/klókkruidt/windenklókjes.
Arvensis, vrouwenspieghel.
Autumalis, duizendtschoon / blaauw lelietje.
Silvestris, vingerhoede.
Campsor, wisselaar.
Canabis, kennip / kemp.
Canalis, ghoot/ pijp.
Cysticus, des ghalleblaasen uitloop.
Bilarius, de ghalpijp.
Cancellaria, 's rijks schrijfkamer/ kanselerp/'s landts briefkamer/ schrijftzaal/ schrijfboekzaal.

Cancellarius, kanselier / opperlandtschrijver / wetbeschermer / wethouder / verzoekmeester / schriftheer.
Cancer, 't koudtvuur / de kanker.
Cancri chela, } waterruiters kruidt /
Forficula, } krabbenklaauw.
Candela regia, } wollekruidt / wolbladt /
Candelaria, } toortsenkruidt.
Candidatus, ampt verzoeker.
Candisatio,
Canna, riet.
Canna major, de groote } pijp.
Minor, de kleine }
Cannabis, kennip / kemp.
Canon, (*Philos.*) reeghel / wet.
Canon, (*Juridic*) } erfpachthuur / erf-
Emphiteuticus, } pachtgeldt / jaarlijksche erfpacht.
Canonica, *sive Musica*, zangkunde.
Canonica, *sive Didactica* onderswijskunde.
Canonicus, (*Substant.*) reeghelbroeder.
Canonicus, (*Philos.*) ghereeghelt.
Canonicus, (*Theolog.*) reeghelmaatigh.
Canonicus, (*Jurid.*) gheestelijk.
Canonicus, (*Mathem.*) zangkundigh.
Cantharis, ghoudtghroene boomwurm / spaansche vliegh.
Cantherium, zwarte andoren.
Canthus, een hoek.
Oculi, de ooghhoek.
Cantilena figuralis, ghedraaidt liedt.
Choralis, koorliedt.

Cantoria, zangkonst.
Cantus, bovenzang.
Capacitas, beghrijpigheidt.
Capella, kapel.
Capellanus, kapellaan / beurtpreeker / des preekers steedehouder.
Caphura, kamfer.
Capillaris vena, eindelader.
Capillaris, Capillus Veneris, Terræ, } vrouwen- benus- } haer.
Capitaneus, hoofdtman.
Capitatio, hoofdsgheldt.
Capitellum, helm.
Capito, ghrootthoofdt.
Capitulum martis, kruisdistel / eindeloos / meerwortel
Capnomantia, rookwaarzegghery.
Capparis, kappers.
Caprificus, wilde vijghenboom.
Caprifolium, memmetjes kruidt / gheite-bladt.
Caprizans, springende / huppelende.
Capſicum, brasiliepeeper.
Capſulæ atrabilariæ, zwarte ghalblaasjes.
Captatorius, ghunstzoekende.
Caput mortuum, doode overschót.
Caracter, *ziet* Character.
Carbo, Carbunculus, } vuurighe puist / neeghen-oogh / bloedtvin / bloedt-zweer.

Pesti-

Peſtilens, peſthool.
Carcinoma, de kanker / het koudt vuur.
Cardia, de króp van de maagh.
Cardiaca, hartſgheſpan.
Cardiacus, hartſterkende.
Cardialgia, hartepijn / pijn voor 't hart / hartenwee/hartzeer/hartzweer/hartgheſpan.
Cardiogmus, hartgheſteek.
Cardinalis, voorneem.
Numerus, hoofdttal.
Cardo, windtwijk.
Cardopatium, eeverwortel.
Carduus, diſtel.
Altilis, aartiſſjókken.
Mariæ, onzer vrouwen-
Lacteus, melk-
Sphærocephalus, bólhoofdighe
Eriocephalus, wolhoofdighe
Chryſanthemus, ghulde / ghoudtſbloemighe
Stellatus, ſtarre-
Onopordon, ſlavoenſche
Aconos, witte wegh-
Leo, leeuwe-
Ferox,
Aſininus, eezels-
diſtel.
Fullonum, kaarden / kaardenkruidt/
Veneris, voldersgkaarden/droogh-ſcheerders kaarden.
Benedictus, kardebenedikt/ghezeeghende

de diſſel / bórnwortel / bronwortel.
Carentia, derrvendheidt / derving.
Careum, witte komyn / karwi.
Carex, helm / duinhelm / duinkruidt.
Carica, knobbelachtighe wolfsmelk.
Caries, opeeting door de mijt / vermijting.
Carlina, }
Carolina, } eeverwortel.
Silveſtris, drydiſtel / wildtveldtſaffraan.
Carminativus, windtbreekende / windtlóſſende.
Carnoſus, vleeſchich.
Carotis arteria, ſlaap- / *ófte* krópſlaghader.
Carpeſium, baſtaardtpeeper.
Carpus, voorhandt / ghewerf van de handt.
Carthamus, wilde ſaffraan / baſtaardtſaffraan.
Cartilagineus, kraakbeenigh / kraakbeenachtigh / knarſbeenigh.
Cartilago, knarſbeen / kraakbeen.

Enſiformis, } hartendekſel / hartebladt: zwaerdtghelijk / zwaerdtachtigh / ſpits-
Xyphoides, }
Mucronata, }
Scutiformis, }
Scutalis, }
Clypealis, } ſchildtghelijk
Peltalis, }
Thyroides, }
Annularis, }
Cricroides, } ringſwijze
} kraakbeen.

Ary-

Arythenoides, } frechterwijze / tuitghelijke /
Guttalis, } afterste krop-kraakbeen.

Carvi, karwi / witte komijn.

Caruncula, vleeschken / vleeschklompje / vleeschklontertje / vleeschheuveltje / vleeschigh uitwas / kliertje.

Papillaris, tepelwijs / tepelachtigh } vleeschken.
Myrtiformis, mirtghelijk }
Lachrymalis, traan- }

Carum, karwi / witte komijn.

Carus, ongheboelighe slaapzucht.

Caryophyllata, naghelkruidt.

Caryophyllæa, } ghenóffelnaghel/naghel.
Caryophyllus, }

Cayrophylleus flos, ghenoffelbloemen.

Caryophyllon Coronarium, hoepelbloem.

Caſſia, kaneel.

Fiſtularis, pijpkaneel.

Caſtanea, kaſtanjeboom.

Caſtanea aquatilis, waternoot / minkpzer.

Caſſutha, } wrange / wildtkruidt / dooderkruidt / schorſte / zijdkruidt / ſilkruidt / duivels
Caſſythe, } naayghaaren.

Caſtoreum, bevergheel / beverſijn.

Caſtrametatio, leeghermeeting / leeghermeetkunde.

Caſuiſticus, gheweetens gheballigh.

Caſus, gheval.

Nominativus, noemend } gheval.
Genitivus, baarend }
Dativus, gheevend }

Accu-

Accuſativus, anklaaghend
Vocativus, roepend
Ablativus, afneemend
Rectus, recht
Obliquus, ghebooghen

} ghebal.

Catachreſis, miſbruiking.
Catadromus, loopplaats / renperk.
Catagma, breuk / breʒeling.
Catagmaticus, beenbreukheelende.
Catalepſis, leedenverſtijving / ſlaapende verſtijving / ſlaapzucht.
Catalogus, naamtafel / naamſeel / naamlijſt.
Cataphora, ſlaapzucht.
Cataplaſma, pap / papſel.
Catapotium, pille.
Cataputia major, wonderboom / molkekruidt / kruiſboom.
Minor, ſpringkruidt / ſporie / ſpurgie.
Cataracta, de ſchemering.
Catarrhus, zinking / tandtzucht.
Cataſta, de ſlaavemarkt.
Catecheſis,
Catechiſmus, } gheloofsonderwijzing.
Catecheticus, onderwijzigh / gheloofsonderwijzigh / kortonderwijzigh.
Catechiſta, gheloofsonderwijzer.
Catechumeni, gheloofsleerlingen.
Categorema, bediedſel / uitſpreekſel / ghezegh.
Categorematicus, bediedigh / bediedende.

Categoria, zeghwoordt / draaghwoordt.
Categoricus, zeghwoordigh / bedsedigh.
Cathæreticus, wegheetende / doorbytende / wildvleesch wegneemende.
Catharsis, zuivering / afdrijving.
Catharticus, zuiverende / afdrijvende / afzettende / afjaaghende.
Cathecus, } een lijn ghetrokken uit het
Cathetium, } middelpundt tót an 't midden eener zijde.
Catheter, uitghehólde onderzoeker.
Catholicus, alghemeen / alzins waar.
Cathypnia, vastslaapendheidt.
Catoche, leedenverstijving.
Catochus, slaapende verstijfdheidt.
Catoptrica, spieghelschouwkunde / spieghelkunde / spieghelzichtkunde.
Cattaria, kattekruidt / nippe.
Cauda Draconis, draakestaert.
Cauda murina, } kleene donderbaerdt.
Muris, } muizen- } staert.
Vulpina, } vóssen- }
Pecorina, steenzaadt / paerlenkruidt.
Causa, (*Philos*) oorzaak / reeden.
Per se, oorzaak door zich.
Per accidens, -- door toeval.
Sine qua non, -- zonder welke niet.
Cognoscendi, -- van kennen.
Essendi, ——— van zijn.
In potentia, ——— in vermooghen.
In actu, ——— in bedrijf.

Causa, (*Iuridic.*) hoofdtzaak / pleit / gherichtzaak / gheding / zaak.

Causæ compositio, afmaaking van gheding.

Causalis, oorzaakelijk.

Causalitas, oorzaakelijkheidt.

Causaliter, oorzaakelijken.

Causare, veroorzaaken.

Causatio, veroorzaaking.

Causatum, 't veroorzaakte.

Causidicus, voorspraak / voorpleiter.

Causticus, brandende.

Causus, brandende koorts.

Cauterium, branding / brandartseny.

Cauterizans, brandende.

Cautio, bórgtóght / zeekering.

Cautio de dolo, zeekering van niet ter quaader trouwe te handelen.

Damni infecti, — van gheen schade an te doen.

Legatorum, ——— van betaaling der maakingen.

Rem salvam fore pupillo, -- van dat een vooghdt zijn weeze zal onbeschadighthouden.

Rem ratam haberi, —— van ghestaadighing.

Judicatum solvi, — van 't ghewijsde te voldoen.

Defensum iri, — van t'verantwoording in eens anders plaats.

De restituendo, —— van wederleeveren.
De demoliendo, —— van een ghetimmer af te werpen.
De non offendendo, — van den ghedreighden niet te beschaadighden.
De judicio sisti, ——— van in rechte te zullen verschijnen.
Sufficiens, ghenoeghzaame zeekering.
Juratoria, zeekering onder eede.
Cautor, bórgh / hoeder / zeekersteller.
Cavitas, hólligheidt.

C E.

Cedrus, cederboom.
Celeusma, scheepzang / schippersdeuntje.
Cementare, met stóf verkalken.
Cementatio, verkalking door bytend stóf.
Cementatorius, } verkalkstóf.
Cementum, }
Cenatophium, ghedenkghraf / ydel ghraf.
Census, schatting / schattingrecht / oudteighen / ghrondtrente / ghrondtinkomste.
Centangularis, honderdthoekigh.
Centaurium, } santorie.
Centourea, }
Centaurus, päerdtmensch.

Cen-

Centrobarica, middelpunts zwaarheidtkunde.
Centrum, middelpunt.
Gravitatis, zwaarheidts } middelpunt.
Magnitudinis, ghrootheidts } middelpunt.
Centumcapita, kruisdistel / meerwortel / eindeloos.
Centumnodia, varkensghras / kreupelghras / duizendtknoop.
Centumviralis, honderdtmannigh.
Centunculus, roodtmelizoenkruidt.
Centuria, honderdthoop.
Centurio, honderdleider / hópman.
Cepa, ajuin.
Cepæa, waterpungen / beekeboon.
Cephalalgia, } hoofdtwee / hoofdtzweer / hoofdtpijn.
Cephalæa, } hoofdtwee / hoofdtzweer / hoofdtpijn.
Cephalicus, hoofdtsterkende.
Cephalopharingæus, hoofdtkeelspier.
Cerasus, karsseboom.
Cerathoglossum, hoorntongespier.
Ceratöis, hoornigh / hoornachtigh.
Ceratonia, St. Jansbroodtboom.
Ceratum, waszalf / smeerzalf / ceroon.
Cerebellum, afterbrein / minder brein / byherssenen / bybrein.
Cerebri pelvis, herssenbekkentje.
Ventriculi, herssenghroefjens.
Torcular, herssenparsbak.
Choane, herssentrechter.
Cerebrum, brein / herssenen / herssenmergh.

Cere-

Cerefolium, kervel.
Ceremonia, kerkghewoonte / kerkghebruik / kerkzeede.
Ceremonialis, kerkghewoontigh / kerkzeedigh / kerkghebruiklijk / kerkghebruikigh.
Ceritus, dul / ontzinnigh.
Cernuus, neêrzichtig / luimoor / hanghoofdt.
Certiorare, verzeekeren / zeekerder maaken / bekendt maaken / verwittighen.
Cerva, wonderboom / kruisboom / mólle-kruidtboom.
Cervi boletus, herts zwamme.
Cervicalis, halzigh / nekkigh.
Arteria, halsslaghader.
Vena, halsader / nekader.
Cessatio, ophouding.
Negativa, beneenighe ophouding.
Per Contrarietatem, ophouding door strijdigheidt.
Cessio, afstandt / overlaating.
Forô, bankeroetspeeling.
Bonorum, afstandt van ghoederen / boedelafstandt.
Cessionarius, afstaaner / rechtverkrijgher / rechtsaanneemer.
Ceterachus, steenvaaren / mildtkruidt.
Cetus, walvisch.

C H.

Chærephyllum,
Chærephylum, } kerverl.
Chœrophyllum,
Chalasticus, verdunnende.
Calcographia, plaatdrukkery / plaatsnydery.
Chamæacte, adik / adikboom.
Chamæbalanus, aardtaker / aardtnoot.
Chamædaphne, inghroen / vinkoorde / maaghdepalm.
Chamædrys, kruipende bathengel / laeghe eike / ghamanderlijn.
Assurgens, staande bathengel.
Chamæiris, laegh lisch.
Chamælea, laeghe olijfboom.
Chamæmelium, eisschenkruidt.
Chamæmelum, kamille / kamillebloemen.
Chamæpytis, veldtsiprês / hoe langer hoe liever.
Chamæsyce, laeghe duivelsmelk.
Chaos, verwarde klomp / bayaardt.
Character, zinteiken / merkletter / schrijfbeeldt / print / merkteeken / drukfel / uitghedrukt beeldt / boekstaaf.
Character dicendi, wijs van spreeken / spreekwijs / wijs van zegghen / zeghwijs.
Characteristicè, als een afdrukfel.
Characteristicus, afprentigh / afbeeldigh / ver-

verbeeldigh.
Charantia, balſemappel.
Charientiſmus, ghekſcheering.
Chariſma, ghenadeghift.
Chariſtia, ghenade.
Chariſticon, ghenadeloon.
Charta Geographica, weereldtkaart.
Chartophylacium, pampierghaarde/pampierwaarplaats.
Chartularius, boekhouder.
Chaſma, kloof/ſpleet.
Cheirembolum, handtopleggHing.
Chelidonium, helmkruidt.
Chelidonium majus, ſtinkende ghouw/ghroote ghouw/ghoudtwortel/ſchelkruidt.
Minus, ſpeenkruidt/kleene ghouw.
Chemoſis, zwaare ooghontſteeking/ooghghaaping/ooghkloove.
Cherefolium, } kervel.
Cherephyllum, } kervel.
Chervillum, ſuikerwortel.
Chiliarcha, duizendtleider/hópman over duizendt.
Chiliarchia, hópmanſchap over duizendt.
Chilias, duizendthoop.
Chiliogonalis, duizendthoekigh.
Chiliogonum, duizendthoek.
Chilo, diklip/ghrootlip.
Chiragra, handteuvel/handtjight/handtflereſijn.

Chirographarius, handtschrijftgheever / handtschrijftigh.

Debitor, handtschrijftgheever / schuldenaar door handtschrift.

Creditor, handtschrijftneemer / schuldteisscher door handtschrift.

Chirographum, handtschrift.

Chiromantia, handtkijkkunde, handtwaarzegghery.

Chiramantis, handtkijker / handtwaarzeggher.

Chironius, quaadtgheneeslijk.

Chironomia, ghoochlery.

Chironomus, ghoochelaar.

Chirosophus, handtgheleerde/handtwijze.

Chirothesia, handtopleggĥing.

Chirotonia, handttoezegghing.

Chiropalæstrica, handtschermkonst, handtworstelkunst.

Chirurgia, } wondtheelkonst / handtmeestery.
Chirurgica, }

Chirurgicè, heelkonstelijk/heelkundighlijk.

Chirurgicus, wondtheelkonstigh / wondtheelkundigh.

Chirurgus, wondtheeler / handtmeester.

Choana, de trechter.

Chœras, kropzweer / klierghezwel.

Cholagogus, ghalloozende, ghalafzettende.

Choazium, oorghscheelhaghel.

Cholera, } gheele ghal/verbrande ghijlzwerving/'t bort/de boorts.
Cholerica passio, }

Cho-

Cholericus, gheelghalligh.
Choledochus, 't ghalblaasje.
Chondrilla, chondrille.
Chorda, snaar / pees / koordt.
Choreuma, dansliedt.
Chorion, des vruchts buitenvlies.
Chorographia, landtschaps beschrijving.
Choroïdes, nettevórmigh / netghelijk.
Chræopia, ghe verwdt ghezicht.
Chrisma, olysel / olybalsem / balsemoly.
Chistophoriana, St. Kristoffels kruidt.
Christus, ghezalfde.
Chronicum, tijdtboek / tijdtschrift.
Chronicus, (*Med.*) langduurigh.
Chronicus ortus, avendtopghang.
Occasus, avendtonderghang.
Chronologia, tijdtreekening / tijdtreekenkunde.
Chrysanthemum, bokelaar / gheele ghansebloemen / hondtsroozen.
Latifolium, woudtbloem / breêbladighe bokelaar.
Peruvianum, zonnebloem.
Chrysanthemus, ghoudtsbloemigh.
Chrysulia, starkwater / scheidwater / ghoudscheidwater.
Chylificatio, } ghylmaaking.
Chylosis, }
Chylositas, ghylachtigheidt.
Chylosus, ghylachtigh.
Chylus, ghyl / maaghzap.

Chymia, metaalkookkunde / stófscheid-kunde / scheikonst.
Chymiatria, metaalgheneeskunde.
hymicus, metaalkooker / stófscheider.
Chymificatio, zapmaaking / ghylmaaking / voedtzapmaaking.
Chymositas, zappigheidt / ghylachtigheidt / voedzaamheidt.
Chymus, zap / voedsel / voedsap.

C I.

Cibarius, spijzigh.
Cicatrizans, lidtteekenende.
Cicer, kleene platte erwten.
Cicerbita, ghansedistel / haazestruik / dauwdistel / konijnkruidt / melkwepe / haazekool.
Cicercula, platte erwten.
Cichorium, suikery / sichorie.
Cicuta, scheerlink / dulle kerbel / dulle pieterselie / winterlink / pijpkruidt / harderspijpen.
Cicutaria, wilde kerbel.
Cilia, ooghhaertjes / ooghscheelhaertjes.
Cilo, spits kóp.
Cimeliarcha, schatbewaarder / schatopziener / bewaarder der Godtsdienstighe ghiften.
Cimeliarchium, schatbewaarplaats / bewaarplaats der gheheillighde gheschenken.
Cimelium, schat / gheschenk / ghódtdiensti-

stighe ghift.
Cinara, aartiesjókken.
Cincinnalis, vrouwenhaer / yzerhardt / yzerkruidt.
Cinefactio, aschmaaking / veraśsching.
Cinefactio, aschmaaking / veraśsching.
Cineralia, aschdagh / asschenwoensdagh.
Cineraria, aschkruidt.
Cinnabar, vermiljoen / berghroodt.
Cinnamomum, } kaneel.
Cinnamum,
Ciphra, talletter / telletter / talmerk.
Circinus, passer.
Proportionalis, eevenreedenighe passer.
Circitores, ronde.
Circularis, rondt / kringrondt / kringachtigh / omringende.
Circulatio, (*Anatom.*) omloop / rondtomloop.
Sanguinis, bloedtomloop.
Circulatio, (*Chymic.*) rondtomdrijving.
Circulatorius, omvoerende.
Circulatorium, omdrijfglas.
Circulus, ring / rondt / kring.
Meridianus, middagh- } kring.
Horizontalis, zichteinder-
Lacteus, de melkwegh.
Musicus, zangkreits.
Verticalis, tópboogh / tópkring.
Circumductio, omleiding.
ircumferentia, omtrek / ronde omloop.
Circumincessio, rondtomghang.

Circumlocutio, omspraak.
Circumnutans, rondtomknikkende.
Circumscriptio, omschrijving.
Circumscriptivus, omschrijvigh.
Circumstantia, omstandigheidt.
Circumstantialis, omstandigheidigh.
Circumstantionatus, gheomstandighdt.
Circumcisio, besnijding.
Circumumbres, rondtomschaduwighe.
Cirsocele, klootaderghezwel.
Cistophorus, kasdraagher.
Cistus, handtgroos.
Citago, reeghelbloemen / koorenroozen.
Citatio, daaghing / daaghing voor recht / daghvaerding.
Edictalis, inluiding / daghvaerding by klokluiding / *ófte* by afkondighing.
Realis, handtdaadighe } daaghing.
Verbalis, mondelijke } daaghing.
Citator, daagher / daghvaerder.
Citatus, ghedaaghde / ghedaghvaerde.
Citöis, schulptrek / klimtrek.
Citrago, confitie de ghrein.
Citrullus, kiecher / kigherappel / ghroene aardappel.
Cives adscriptitus, anghenomen borgher.

C L.

Claretum, Ipokras / kruidtwijn / kaneelwijn.
Clarificatio, klaarmaaking.

Clas-

Clasmatica, snijkunde.
Clasmaticus, breekbaar / snijkundigh.
Classis, schók / hoop / rót / vloot.
Clausula, bijvoeghsel / besluitsel / slótreeden.
Codicillaris, bijvoeghsel van onvolkomene uiterstewil.
Derogatoria, —— van te niet doening / ófte vernietighing.
Arresti, ———— van beslagh.
Autorisationis, —— van maghtighing.
Edictalis, ——— van buitenlandsche daghvaerding.
Justificatoria, —— van rechtvaerdighing.
Pœnalis, ———— -- van straffe / ófte boete.
Salutaris, -- ——— van voordeel.
Suspensiva, Inhibitionis, } —— van opschorssing.
Clava Herculis, plompen / zeebloem / waterroos / meerbladeren.
Claviculæ, krópbeenderen / sleutelbeenderen.
Clavus, lekdoorn / exteroogh.
Clematis, klim.
Daphnöides, maaghdepalm / maaghdekruidt / vinkoorde / inghzoen.
Clepsydra, wateruurghlas.
Clericus, klerk / geestelijk amtghenoot.
Clerus, klerkschap / klerkdom / klerésp.
Cliens, meester daar de voorspraak voor

pleit/ beschermeling.

Fiduciarius, leenman/ smalheer.

Clientela, bescherming/ hoede.

Clientelæ literæ, beschermbrief / hoedbrief.

Climactericus, trapachtigh / klimmende.

Climax, trapspreuk/ opklimming.

Clitoris, kittelaar.

Clonicus, roerigh / beweeghlijk.

Clonus, leedenpijn: beroering/ beweeghing.

Clysma, spuitartseny.

Clyster, spuitartseny / spuit.

C N.

Cnicus, wilde saffraan / basterdt saffraan.

Cnissoregmia, spijsverbranding in de maagh.

C O.

Coactivus, dwingende.

Coagulatio, t'zamenstremming / verdikking.

Coalescentia, t'zamenghroeping / t' zamenlooping.

Coæternus, ghelijkeeuwigh / t' zameneeuwigh.

Coæquatio, t'zameneevening.

Coævus, eentijdigh / tijdtghenoot / ghelijktijdigh.

Coccyx, het staertbeen.

Co-

Cochlea, slakkenhuiskén / slakkenhuis-ghelijke hól.
Cochlearia, leepelkruidt / leepelbladen.
Cochlearis, schroefswijzigh / wendeltrap-achtigh.
Cochlostatica, schroefkunde.
Cocles, eenoogh.
Codicillus, erfdeelmaaking / namaaking / openebrief / onvolkomen uiterstewil / stuksgwijze uiterste wil.
Coctio, kooking / zieding.
Cœcum intestinum, de slopdarm.
Cœliaca affectio, raauwe ghylbloedt / afghank van raauwe ghijl.
Cœliaca arteria, buikslaghader.
Cœliacus, buiksch / buikigh.
Alvi flurus, afgank der onvolkookte ghijl.
Cœlibatus, echteloosheidt / echteloozе staat.
Cœliros, hemelsdauwghras.
Cœlophthalmus, hóloogh igh / hól-ooghdt.
Cœna, avondtmaal / nachtmaal.
Domini, 's heeren avondtmaal.
Cœnans, avondtmaalende.
Cœnotaphium, ghemeen ghraf.
Coërcio, intooming / bedwinging.
Coërcitio, kastijding / straffing / lijfstraf.
Coëxistens, te ghelijk zijnde / te ghelijk weezende.

Coëxiſtentia, t'zamenweezendlijkheidt / meêweezendlijkheidt / teghelijkweezendlijkheidt / het t'zamen zijn.
Coggygria, verwloof.
Cogitativus, denkigh / denkende.
Cogitatum, inval / bedenking.
Cognata, verwante / bloetvriendinne.
Cognatio, verwantſchap / maaghſchap / bloetvriendſchap.
Cognatus, bloedtvriendt / neef.
Cognominis, ghelijknaamigh.
Cognoſcitivus, kennende / kennigh.
Cohæres, meed'erfghenaam.
Cohærentia, t'zamenhangendheidt.
Cohæſio, t'zamenhanging.
Cohobatio, weederafzijping / weederoverhaaling / weederaftrekking / weederopghieting en aftrekking.
Cöinexiſtens, ſameninzijnde
Cöinexiſtentia, ſameninzijning / ſamenweezendlijkheidt.
Colatio, kleinzing.
Colatorium, kleinſtuigh.
Colatura, 't ghekleinſde / kleinſel.
Coleus, klós / kloot.
Colchicum, tijdelooze / herfſtbloem.
Colica paſſio, } kolijk / kronkeldarmpijn.
Colicus dolor, }
Colicus, kronkeldarmigh.
Collactaneus, zuighghenoot.
Collaterales, zijdemaaghen.

Collectarius, verzaameler.
Collectivè, verzaamendlijk.
Collega, amptghenoot.
Collegatarius, meedemaakingbeurder / meedemaakeling / maakingghenoot.
Collibertus, meêghebrijde slaaf.
Colliquatitius, } smeltigh / smeltende.
Colliquativus, }
Collybista, wisselaar.
Colleticus, heelende / samenhechtende / samenlijmende.
Colligantia, samenbinding / samenbindendheidt.
Collybistica, wisselbrief.
Collybus, wisseling.
Collyrium, ooghwatertje / ooghartsenije.
Collum, de hals.
Coloboma, oorverminktheidt.
Colocasia, eghiptische boonwortel.
Colocyntha, kauwoorde.
Colocynthis, koloquint / quintappel / bitterappel.
Colon, lidt.
Colonarius, versch gheplante.
Colonia, vólkplanting / vólksuitzetting.
Colonus, hoevenier / landtman / landtbouwer.
Partiarius, vruchttrekkend landtman / half win / halvenaar.

Ad-

Adſcriptitius, landtvaſte boer/ landt dienſtſchuldighe boer.
Colophonia, dikke harſt.
Color, verw.
Apparens, ſchijnverw.
Coloratus, gheverwdt / ghedraapdt.
Coloutea, } lombaarſche linſen / ſeny=
Colutea, } boom.
Colubrina, witte wijnghaardt / alſpape/ quartelbeijen.
Colum, klenſdoek.
Columella, dehuigh / 't aaſſemtongſken.
Colum inteſtinum, de kronkeldarm.
Columnatio, pijlaaring.
Colurus, kruiſ kring.
Colus, kleinzer.
Coma, ſlaapzucht.
Comatoſus, ſlaapzuchtigh.
Combinatio, t' zamenvoeghing/verdubbeling.
Comitativus, verzelſchappigh / verzelſchappende.
Comitialis morbus, de vallende ziekte/ St. Jans euvel.
Comœdia, blyſpel.
Comœdus, blyſpeeler.
Comma, ſneede / ſtreep/ ſnipſel.
Commanſum, kaauwartſeny.
Commater, heefmoeder / ghemoeder.
Commenſurabilis, t' zamenmeetelijk/t' zamenmeetbaar.
Commenſurabilitas, t'zamenmeetelijkheidt.

Com-

Commensuratio, ſamenmeeting / meede-
meeting.
Commentarienſis, reekenmeeſter / handt-
opſchrijver / ſtókbewaarer / ghevan-
genhoeder. (boek.
Commentarius, verklaaring / gheheugh-
Commentator, verklaarer / uitlegghet.
Commiſſarius, ghemachtighde.
Commiſſum, erfpachtverſtek / erfpacht-
verval.
Commiſſura, t'zamenvoeghſel / t'zamen-
voeghing / uitlegghing.
Commodare, bruikleenen.
Commodatio, } bruikleening / uitlee-
Commodatum, } ning.
Commodatus, bruikgheleendt.
Commodatarius, bruikleenanneemer.
Communicabilis, meededeelbaar.
Ut quod, meededeelbaar als welk.
Ut quo, ——— ——— door welk.
Communicabilitas, meêdeelbaarheidt /
ghemeenbaarheidt. (de.
Communicans, deelghenoot/ meededeelen-
Communicatio, meedeeling.
Prædicationis, meededeeling der uit-
ſpreeking.
Eſſentiæ, -------- der weezenheidt.
Naturæ, -------- natuur.
Aſſumtibilitatis, -- anneemelijkheidt.
Superioris ad inferius, van 't hoogher an 't laegher.
Subjecti ad formam, van 't outwerp an de vorm.
Formæ ad ſubjectum, van de vorm an 't onderwerp.
Partis ad totum, -- van 't deel an 't heel.

Com-

Communicativus, meededeeligh.
Communicare, meededeelen/ ghemeen maaken/ deelachtigh zijn.
Communio, ghemeenschap.
Bonorum, ghoederghemeenschap.
Communis dividuus minimus, d'allerkleinste ghemeene deelbaare.
Communis divisor maximus, d'allergrootste ghemeene deeler.
Communitas, ghemeenheidt.
Commutativus, verwisselende.
Comparatio, verghelijking.
Comparativus, verghelijkigh.
Comparativè, verghelijkighlijk.
Comparens, Comparitor, } verschijner.
Comparitio, byeenkomst/ samenkomst/ verschijning.
Personalis, persoonelijke verschijning/ zelfverschijning/ verschijning in eighenen hoofde.
Compascuus, weideghenoot.
Compassus nauticus, zeekompas.
Compater, heefvader/ ghevader.
Compendiosus, kortbeghrijpigh.
Compensatio, verghelijkingh/vereevening.
Expensarum litis, vereevening van de onkosten des ghedings.
Compensativus, vergheldigh/verwisseligh,
Comperendinatio, daghvaerding op overmorghen.

Compernis, scheefbeen.
Competens, onderhoorigh / behoorlijk.
Competenter, behoorlijk.
Competentia, behooren / behoorlijkheidt.
Competitor, meêbegheerer.
Complacentia, welbehaaghen.
Complementalis, } vervulligh.
Completivus, }
Complementum, vulsel.
Completus, volkoomen / volmaakt.
Complexio, (*Log.*) t'zamenvoeghing.
Complexio, (*Med*) aart/ ghesteldheidt.
Complexionaliter, } 't zaamghevoegh-
Complexivè, } delijk.
Complexus, t'zaamghezet / t'zaamghe-
voeghdt / t'zaamghevlochten.
Complicativè, t'zamenvoudighlijk.
Componista, zangmaaker.
Compositio, t'zamenstelling/t'zaamenzet-
ting.
Compositores, ghoede mannen/zoenmaa-
kers.
Compositum, het t'zaamghezette.
Compositus, t'zamghezet.
Compossibilis, t'zamenmooghlijk.
Compossibilitas, t'zamenmooghlijkheidt.
Comprehensivus, beghrijpighe.
Compromissio, verblijving.
Compromissum, samenbelófte / ver-
blijf.
Compromittens, verblijver.

Com-

Compulsivus,
Compulsorialis, } andrijvigh/andrijvende.
Compulsorius,
Computator, reekener.
Computus, tijdtreekening.
Conarium, 't pijnappelkliertje.
Concameratio, welving/ ghewelfde kamer.
Concavus, hól.
Concentrare, by een parssen / in een middelpunt te zamen drijven.
Concentratio, t' zamenmiddelpuntigh.
Concentricus, eevenmiddelpuntigh / eenmiddelpuntigh.
Concentus, t' zamenzang.
Conceptio, ontfanging.
Conceptus, beghrip/ ontwerp.
Concessivus, toelaatigh / toelaatende.
Conchis, onghepelde ghekookte boonen.
Conchöis, schulptrek / klimtrek.
Concilium, kerklijke verghadering/ kerkverghadering/kerkghadering/landtverghadering / vólkverghadering.
Oecumenicum, alghemeene kerkverghadering.
Provinciale, kerklijke landtghadering.
Conclavatio, spijkerwijze invoeghing.
Conclusio, slót/ besluit.
Concomitans, verzellende / meedeverzellende.
Concomitantia, verzelling / meedeverzelling.

Con-

Concordia, agrimonie / leeberkruidt.
Concorporare, inlijben.
Concreatus, meêghefchapen / t'zaamghe-fchapen.
Concretio, t'zamenghroeping.
Concretum, t' zaamgheghroeyde.
Concretus, t'zamengheghroeidt.
Concubina, byzit / bywijf.
Concubinatus, byzitfchap / bywijffchap.
Concupifcentia, begheerte / begheerlijk-heidt.
Concupifcibilis, begheerigh / begheerlijk.
Concurfus, t' zamenloop / t' zamenkomft / famenlooping.
Condenfatio, verdikking.
Condictio, toezegghing / intrekking / wee-dereiffching / onbieding / anzegghing / daaghing / daghvaerding / antaal.
Certi, weedereiffching van iets zeekers.
Dati caufa non fecuta, —— van 't ghe-gheevene / de oorzaak niet ghevólght zijnde.
Furtiva, ——— van ghestoole ghoedt.
Indebiti, —— van onrechte betaaling.
Promiffi fine caufa, intrekking van be-lófte zonder oorzaak.
Dati fine caufa, weedereiffching van 't ghegheeve zonder oorzaak.
Triticaria, antaal op iets / dat in gheen gheldt beftaat.
Condictitius, weedereiffchende.

Con-

Conditio, voorwaarde / beding / gheleeghenheidt / staat / voorslagh.
Sine qua non, voorwaarde zonder welke niet.
Facti, gheleeghenheidt der daadt.
Juris, ——— des rechts.
Conditionalis, met voorwaarde / met beding / voorwaardigh.
Conditionaliter, voorwaardighlijk / onder voorwaarde / met beding.
Conditionatus, ghevoorwaardighdt.
Condyloma, pijnlijk ghezwel / pijnlijk uitwas / brandighezwel / speene.
Conditura, inlegghing.
Conditum, inlegsel / inmaaksel.
Conductio, huuring.
Conductum, 't ghehuurde.
Conductor, huurer.
Navis, scheeps bevrachter.
Conduplicatio, weêrhaaling / verdubbeling.
Confarratio, trouwóffer.
Confectio, } voorsuikering / omzuikering.
Confectum, }
Confessio, belijdenis / biecht / bekentenis.
Augustana, Aughsburghsche belijdenis.
Auricularis, oorbieght.
Plenaria, volkomene } bekentenis.
Minus plena, minvolkomene }
Confessorius, belijdende / bekennende.
Confidejussor, meedebórgh.

Con-

Configuratio, t'zamenstaltighing / ghelijkstaltighing.
Confirma major, waalwortel.
Confirmatio, bevestighing.
Confœdasti, bondtghenooten.
Conformabilis, ghelijkvórmbaar.
Conformabilitas, ghelijkvórmbaarheidt.
Conformare, ghelijkvórmighen / ghelijkvórmigh maaken.
Conformatio, gheschapenheidt / maaksel / vórming.
Conformis, ghelijkvórmigh.
Conformitas, ghelijkvórmigheidt.
Confortativus, versterkende.
Confutatio, weederlegghing.
Congenitus, meedeghebooren / meêgheboortigh.
Congregativus, verzameligh.
Congruentia, overeenkomendheidt.
Congruitas, overeenkomst.
Conicus, keeghelachtigh.
Conisectio, keeghelsnijding.
Conjecturalis, ghissigh / ghissende.
Conjugatio, (*Gram.*) verVoeghing.
Conjugatio, (*Log.*) eenaartigheidt.
Conjugata, (*Log.*) eenaartighe.
Conjugatus, (*Geom*) t'zaamghejukt.
Conjunctio, (*Gramm.*) kóppelwoordt.
Conjunctio, (*Philos.*) t'zamenvoeghing.
Conjunctivè, ghezamendlijk.
Connexum, het t'zamghehechte.

Con-

Connotare, meêbeteekenen / t'zamenbeteekenen.
Connotatio, meêbeteekening.
Connotativus, meêbeteekenigh.
Connotatus, meêbeteekendt.
Conöis, keeghelsnede / keeghelsch.
Parabolica, brander / brandtsneê.
Consanguinei, bloedtvrienden / maaghen / bloedtverwanten.
Consanguinitas, bloedtverwantschap / maaghschap / bloedtvriendschap.
Consectanea, Consectaria, uitvólghende / ghevólghselen.
Consecutio existendi, navólghing van in weezen te zijn.
Consecutivè, navólghendlijk/navólghighlijk.
Consecutivus, navólghigh.
Consensus, ghemeenschap / overeenstemming/ toestemming/bewillighing.
Consentaneus, ghelijkvórmigh / overeenstemmigh / ghevoeghlijk.
Consequens, 't navólghende.
Consequentia, ghevólgh.
Consequenter, navólghendlijk.
Conserva, zuikersel.
Conservativus, onderhoudigh/bewaarende.
Conservisatio, maaking van zuikersel.
Consignificare, meêbeteekenen.
Consignificatio, meêbeteekening.
Consignificativus, meêbeteekenigh.

Con-

Consiliarius, raadtsman/raadtsheer/raadtgheever.
Curiæ præsidialis, raadtsheer van 't Hóf.
Curiæ supremæ, —— van den hooghen raadt.
Consiligo, vierkruidt/wrangekruidt.
Consistentia, bestaaning.
Consobrina, nicht/zusterling.
Consobrinus, zusterling/moederszusters kindt/neef.
Consoceri, meedeschoonvaders.
Consolida major, waalwortel/smeerwortel.
Saracenica, heidensch wondenkruidt.
Regalis, ridderspooren.
Consonans, meedeklinker/meedeklinkletter/meêluidende.
Consonantia, meêklank/t' zamenklank/eenstemmigheidt.
Conspiratio, bloedverwantschap/'t zamenzweering/eedtghenootschap.
Consponsor, meedebórgh.
Constellatio, ghesternte/t'zamensterring.
Constitutio, instelling.
Constitutivè, stelliglijk.
Constituens, maghtgheever/lastgheever.
Constitutiones politicæ, landtwetten/inzettingen.
Constitutio reditus, inkomstverschrijving.
Constitutivus, stelligh/t'zamenstelligh.
Constitutus, ghemaghtighde.
Constitutor redituum, inkomstverschrijver.

Con-

Conſtructio, (*Mathem.*) bewerking.
Conſtructio, (*Gramm.*) ſamenvoeghing/ ſamenſtelling.
Conſubſtantialis, meedezelfſtandigh.
Conſubſtantiatio, meedezelfſtandighing.
Conſultatio, raadtpleeghing.
Conſultum, raadtſlót.
Conſummans, voleindighende.
Conſummatus, voleindighdt.
Contactus, raaking/ t'zamenraaking/ anroering.
Suppoſiti, raaking des onderſtels.
Virtutis, ——— der kraft.
Molis, ——— — der klomp.
Contages, Contagio, Contagium, } haalende ziekte/ſmetziekte.
Contemporaneus, eentijdigh/eeventijdigh/ tijdtghenoot.
Contentatio, vernoeghing.
Contentio, betwiſting.
Contentum, 't beghreepene.
Conteſtatio, ſamenghetuighing/ meeghetuighing / betuighing.
Conticinium, voornacht / nanacht.
Continentia, (*Ethic.*) inghetooghenheidt.
Continentia, (*Log. & Metaph.*) beghrijpendheidt.
Continens, beghrijpende.
Contingens, ghebeurlijk.
Contingentia, ghebeurlijkheidt.

Con-

Continuans, verknóchtende.
Continuare, gheduurighmaaken.
Continuatio, gheduurighmaaking / verknóchting.
Continuativus, verknóchtende / volherdende.
Continuitas, verknóchtheidt.
Continuum, 't verknóchte.
Contorsio, verdraaping / verstuyking.
Contractus, overeenkoming / verdragh.
Pignoris, pandtanvaarding / verpanding.
Colonarius, erfpachtverdragh.
Emptionis, verdragh van koop.
Venditionis, ——— verkoop.
Feudalis, leenghift / leen- } verdragh.
Fiduciarius, vertrouwelijk } verdragh.
Emphyteuticarius, } erfpachtverdragh /
Emphyteuticus, } erfpachtghunning.
Antenuptialis, huwelijksche voorwaarden.
Contradicens, teeghenzegghende / teeghenzeghlijk / teeghensprecker / weederlegghende.
Contradicentia, teeghenzegghing / teeghenzegghendheidt.
Contradictio, teeghenzeghlijkheidt / teeghenzegghing / teeghenspreuk / teeghenspreeking / weederlegghing.
Contradictorius, teeghenzeghlijk.
Contradistinctus, teeghenonderscheiden.

C Con-

Contradistinguere, teeghenonderscheyden.
Contrafissura, teeghenscheur/ teeghenkloof.
Contrainterrogatio, teeghenvraaghing.
Contrapassio, ghelijklijding/ teeghenlijding.
Contrapositio, teeghenstelling/ teeghenoverstelling.
Contraria, rechtstrijdighe.
Contrariëtas, strijdigheidt/ rechtstrijdigheidt/ teeghenstrijdt/ teeghenstrijdigheidt.
Contrarius, rechtstrijdigh/ teeghenstrijdigh.
Controversia, gheschil/ verschil/ reedenstrijdt/ twistzaak.
Contumacia, verachting/ versmaading/ verschijnverachting/ weederspannigheidt/ velligheidt/ gherichts verachting.
Contusio, blutsing/ kneuzing.
Contutor, meedevooghdt.
Conus, keeghel.
Opticus, zichtkundighe keeghel.
Convalescentia, ghezondtwording.
Convena, samenkoomeling.
Convenibilis, anspraakelijk/ daaghbaar/ voor recht betrekkelijk.
Convenientia, overeenkomst.
Conventiculum, sluipghadering.
Conventio, samenkomst/ overeenkoming/ vereening/ anspraak.
Conventionalis, besprooken/ bedongen/ samenkomstigh.

Con-

Conventus imperii, rijksverghadering.
Convenientia, overeenkomst.
Conversio, (*Philos.*) omkeering / verkeering / verandering.
Conversio, (*Log.*) omkeer.
Conversio, (*Theol.*) bekeering.
Convertibilis, omkeerlijk.
Convertibilitas, omkeerlijkheidt.
Convolvulus, (*Botan.*) winde / wrange / klókjes winde / klókbloem / klókkruidt.
Marinus, zeewinde.
Niger, zwarte winde.
Cœruleus, blaauwe klókjes winde.
Convolvulus, (*Medic.*) darmkink / darmslinger / vuiligheidtspuwing.
Convoti, belóftghenooten.
Convulsio, t'zamentrekking der zenuwen / kramp / stuipen.
Tonica, stijve } leeden t' zaamentrekking.
Clonica, roerlijke }
Coöperatio, meedewerking.
Coördinatio, t'zamenórdening / t'zamenschikking.
Coördinatus, t'zaamgheschikt / t'zaamghcórdendt.
Cophosis, doofheidt.
Coprophoria, ghedwonge vuilmaaking.
Coprostasia, hardtlijvigheidt.
Copula, 't kóppelwoordt / 't kóppel.
Copulativus, kóppeligh / kóppelende / bindende.

Copulatum, 't ghekóppelde.
Coracohyoïdes musculus, ravensbekghelijke tongebeensspier.
Coracoïdes, ravensbekkigh / ravensbekachtigh.
Coralina, Coraline, } koraalkruidt.
Corallöides, koraalswyzigh.
Corchorus, ghuichelheil.
Cordialis, leverkruidt / walmeester.
Cordis Basis, de ghrondt
  Radix, de wortel
  Caput, het hoofdt
  Vertex, de tóp
  Mucro, Cuspis, Apex, } 't spits
  Ventriculus, de hóllighedt
  Systole, opening / uitbreiding
  Diastole, toesluting / t' zamentrekking.
  Perisystole, stilstandt
} van 't hart.
  Fovea, Scrobiculus, } 't harteputje / de klók van 't hart.
Cornicularis, hoornigh / hoornachtigh.
Cornu cervi, herts hoorn / ghravinnekruidt:
Cornus, kornoelieboom / wielboom / wijlboom.
Cornuta, (*Chym.*) omghedraide kólf.
Corollarium, toeghift / toe maat.

Co-

Corona terræ, onderhave / aardtveil / laeghe veil / hondtsdraf.

Regia, doornappel / malloot.

Coronarius, Coronalis, } kroonigh / kranssigh.

Arteria, kroonslaghader.

Vena, kroonader.

Corone, spits / punt.

Coronis, anhangsel.

Coronopus, kraapenvoet / hartshooren / voghelnest.

Corporare, belicchaamen.

Corporatura, belicchaaming.

Corporeitas, licchaamlijkheidt.

Corpusjuris, wetboek / rechtboek.

Canonici, gheestelijk } wet-boek.

Civilis, burgher- / weereldlijk } wet-boek.

Romanorum, Roomsburgher- } wet-boek.

Corrago, óssetong / bernasie / bruinasie.

Correlatio, meêbetrekking.

Correlativus, meêbetreklijk.

Correlatum, meêbetrekkigh.

Corrigiola, varkens gras / duizendtknoop / kreupelghras.

Correus, meedeschuldighe / schuldtghe-noot / meêzaakweldighe / meêhandt-daadighe.

Criminis, meedeschuldighe an een mis-daadt.

Debendi, meedeschuldighe in gheldt / *ófte* ander ghóedt.

Corrogatus, afgheperst.
Corrosio, doorbijting / dooreeting.
Corrosivus, wegheetende / doorbijtende.
Corruptivus, verderfigh / verderende.
Corruda, aspersie / kocaalkruidt.
Corrudago, wilde aspersie.
Corylus, haazelaar / hazelnootenboom.
Coryphe, vingertip.
Coryza, verkoudtheidt.
Cosmicus, weereldtisch.
Ortus, } mórghen- } opghang.
Occasus, } } onderghang.
Cosmographia, weereldtbeschrijving / aardrijksbeschrijving/weereldtkunde.
Cossa, stelreeghel.
Cossicus, stelreeghelijgh.
Cossus, vol rimpelen.
Costa, ribbe
Costæ nothæ, Spuriæ, Adulterinæ, Illegitimæ, } korte /bastaardt-/onechte ribben.
Veræ, Genuinæ, Legitimæ, } echte ribben.
Retortæ, verdraaypde } ribben.
Solidæ, harde / vaste }
Pectorales, borst- }
Costus hortensis, balsem / kóste.
Cotinus, verwloof.
Cotula fœtida, paddebloemen / stinkende ka-

kamille.

Non fœtida, } koedille/ koeooghe.
Alba,

Cotyle, (*Geom*) vierling.

Cotyle, (*Anatom.*) diepte / kuil.

Cotyledon, (*Botanic.*) navelkruidt.

Cotyledones, (*Antomic.*) busjes / knóp-jens / bpvoeghsels.

Coxa,
Coxendix, (*Anatom*) } heup.

Coxendix, (*Med.*) } heupjicht / schia-
Coxarius morbus, } tika.

C R.

Cracca, krók.

Cranium, bekkeneel / de pan / hersſenpan.

Crapula, verbuiſtheidt.

Crama, } t'zamentrek / vermenging.
Crasis,

Crassula, smeerwortel / heemelsleutel.

Creatio, schepping.

Creativus, scheppigh/ scheppende.

Credentia, gheloofsbrief.

Credentiarius, proever / voorproever.

Creditativus, gheloovigh / gheloovende.

Creditor, schuldteisscher / inschulder.

Creditrin, schuldteisschersse / schuldteisch-ter / inschuldster.

Creditum, inschuldt.

Cremaster, opschorter / ophanger / klóg-aderken.

Cremor, room / ghÿl.

Cre-

Crepusculum, scheemering / tweelicht.
Matutinum, dagheraadt / mórghenkriek / mórghenstondt.
Vespertinum, scheemering / avondtkriek / avondtstondt.
Creta marina, zeevenkel.
Cretio, erfanvaerdingsberaadtijdt.
Cribratio, zifting.
Cribriformis, } zeefachtigh / zeefvórmigh.
Cribrosus, }
Cricoarythenoïdes, ringtrechterachtigh.
Cricoïdes, ringswijs.
Cicothyroides, ring en schildtghelijk.
Cribrum benedictum, ghezeeghende zeef.
Crimen læsæ Majestatis, misdaadt van ghequetste hoogheidt.
Perduellionis, —— —landtverraderye.
Criminalis, misdaadigh / halszaakigh / lijfstraf waerdigh.
Criminaliter, halszaakelijk / lijfzaakelijk / lijfstraf waerdighlijk.
Crimones, wurmen.
Crisis, (*Gramm.*) taaloordeel / spraakzifting.
Crisis, (*Medic.*) afscheiding / schielijke ziektverandering.
Crithe, gharstekoorn.
Crithamus, } zeevenkel.
Crithamum, }
Critica, oordeelkunde / oordeelkonst.
Criticus, (*Pilosoph.*) spraak oordeeligh.

Cri-

Criticus, (*Medic.*) af scheidende.
Criterium, kenteeken.
Crocus, saffraan / saffraankruidt.
Hortensis, } wilde saffraan/bastaardt-
Saracenicus, } saffraan.
Crotaphites, hoofdtslaapigh.
Croton, wonderboom / wollekruidt.
Cruciata, kruisswortel / kruizette.
Crucibulum, smeltkroes.
Cruralis, beenigh / schenkeligh.
Arteria, beenslaghader.
Vena, schenkelader.
Crureus, beenigh/ dybeenigh/schenkeligh.
Crus, de schenkel.
Crusta lactea, schurft op 't hoofdt.
Crypsis, bedekking / verberghing.
Crystallisatio, kristalmaaking.
Crystalloïdes, kristalachtigh / kristallijn-achtigh.

C U.

Cubare, teerlingen / teerlingmaaken.
Cubatura, teerlingmaaking.
Cubebæ, basterdtpeeper.
Cubicubus, teerlingsteerling.
Cubicus, teerlingsch.
Cubiformis, } teerlingvórmigh / teer-
Cuboides, } lingachtigh.
Cubitus, (*Geom.*) elle / anderhalfvoet.
Cubitus, (*Anato.*) elleboogh / de groote armpijp / de meerder ellepijp.

Cubus, teerling.
Cubus Cubi, teerlings teerling.
Cucullaris, monnikskapwijze.
Cucumer, } komkommer.
Cucumis, }
Erraticus, }
Anguinus, }
Asininus, } wilde } komkommer.
Silvestris, } ezels- }
Agrestis, }
Cucupha, kruidtmutsje.
Cucurbita, (*Botanic.*) kauwoorde.
Silvatica, coloquint / quintappel / bitterappel.
Anguina, lange kauwoorde.
Cucurbita, (*Chymic.*) kólf / zijpghlas.
Incurva, kromme } kólf.
Retorta, omghedraaide }
Cucurbitularis, veldtsipres / hoe langer hoe liever.
Culmus, korenhalm / stóppel.
Culpa, schuldt / misdaadt / verzuim. (schuldt.
Cuminum, komijn.
Silvestre, ridderspooren.
Cupressus, cypressenboom.
Cuneiformis, beitelvórmigh / wigghewyzigh / wighaghtigh.
Cunila, hófkunne / keule.
Curatio, gheneezing.
Curativus, } gheneezigh / gheneezende.
Curatorius, }

Curia-

Curia præsidealis, het hóf.
Suprema, de hooghe raadt.
Curiales, hófsgamptelingen/ rechtgampte-naaren/ hófraadtsheeren.
Curvilineus, kromlijnigh.
Cuticula, opperste vellcken/ opperhuide-ken/ opperhuidt.
Cuscuta, vrange/ schorste/ duivelsnaap-ghaaren/ filkruidt/ zijdkruidt/ vild-kruidt/ wringkruidt.

C Y.

Cyanus, koorenbloem/ rógghebloem.
Cyclamen, Cyclaminus, } verkensbroodt/ aard-broodt/ aardappel.
Cyclometria, kringmeeting/ kringmeet-kunde/ rondtmeeting.
Cyclotrigonometria, rond-driehoekmee-ting/ kringdryhoekmeetkunde.
Cyclus, kring.
Solaris, zonne-, Lunaris, maane- } kring.
Cydonomely, queehonigh/ queehonigh-wijn.
Cylindrus, (*Medic.*) rólle.
Cylindrus, (*Geomet.*) ronde pylaar/ zuil rólsteen.
Cynanthemus, paddebloemen.
Cynocephalus, knaptandekens kruidt.
Cynoglossa, Cynoglossum, } hondtstong.

Cynorexia, vraatzucht / hondtshonger.
Cynoſorchis, hondtskullekens.
Cynoſura, leydſter / noordſter.
Cyperus, } wilde ghalighaan.
Cypirus, }
Cyſtica vena, ghalleblaasader.
Cyſticus ductus, ghalleblaaspijp.
Cyſtus fellis, 't ghalblaasje.

D A.

DActyliotheca, ringekooker / ringekas.
Dactylus, dryling / daadel.
Damnatorius, verdoemigh/ verdoemende.
Daphnoïdes, kelderhals.
Dardanarius, woekeraar / koornbutter.
Dartos, vleeſchich vlies.
Datarius, ghiſtanneemer.
Dativus, gheever: gheevend gheval: ghegheeven.
Daucus, voghelneſt / kroontjes kruidt / karoote.

D Æ.

Dæmonolatria, duivel dienſt.
Dæmonologia, duivelbeſchrijving/duivelkunde.
Dæmonomania, bezeetenheidt.

D E.

D E.

De demoliendo, van een ghetimmer af te breeken.
Dolo, van niet ter quaader trouwe te handelen.
Facto, op der daadt.
Non offendendo, van niet te beleedighen.
Quota litis, van een ghedeelte des ghedings.
Rato cavere, zeekeren/ zeeker stellen.
Restituendo, van te herstellen.
Deastri, zetghoden.
Debitor, schuldenaar/ schuldtplichtighe.
Principalis, zaakweldighe/ hooftschuldener / zelfschuldenaar.
Forensis, uitheemsch schuldenaar/ buiteschuldenaar.
Debitum, schuldt / uitschuldt.
Liquidum, klaare } schuldt.
Illiquidum, onklaare } schuldt.
Individuum, onsplisbaare } schuldt.
Debitrix, schuldenaares.
Decachordus, tiensnaarigh.
Decadicus, tientalligh.
Decagonum, tienhoek.
Decalogus, de tien ghebóden.
Decanatus, deekenschap/rótmeesterschap.
Decantatio, (*Chym.*) afghieting.
Decanus, deeken/ tiendeman / rótmeester.
Decaproti, tien eerste / ontfangers der schat-

schattingen.
Decas, Decennarius, tienling.
Decemprimi, de tien eerste. (tingen.
Decemprimatus, ontfangerschap der schat-
Decemviri, de tienmannen.
Decemviratus, tienmanschap.
Decempeda, tienvoetighe maatstók.
Decima, tiende.
Personalis, persoontiende.
Prœdialis, landttiende.
Declinatio, (*Astron.*) afwijking/afhelling.
Declinatio, (*Gram.*) buighing.
Decretum, besluit / rechtsbesluit.
Decuria, tienhoop.
Decurio, tienleider.
Deditio, overgheeving.
Dedititij, overgheevelingen.
Defectus, onmaat / ghebrek / verzuim / mangel/ rechtsverzuim.
Definitio, bepaaling / uitbeelding.
Definitum, 't bepaalde / 't uitghebeelde.
Defioculus, eenooghigh / eenoogh.
Deipara Virgo, Ghódtsmoeder / Ghódt-baarende maaghdt / Ghódtbaarster-maaghdt.
Delachrymatio, dracht in de ooghen.
Delegatus, ghemachtighde / afghezondene / lastghegheevene / afghezant.
Deleteria, dooddelijke verghiften. (ghigh.
Deliberativus, beraadende / beraadtslaa-
Deliquium, afdruiping.

Del-

Delphinium, ridderspoozen.
Deltöides, dzphoekigh.
Demagogus, vólkvleyer / vólkstreeler.
Democratia, vólkreegheering / vólksheer-
 sching / vólkheersching.
Demonstratio, (*Iurid.*) naam / anwijzing.
 Falsa, verkeerde anwijzing.
Demonstratio, (*Phil.*) betooghing / bewijs.
 A priori, betooghing van 't eerdere / *ófte*
 van voozen.
 A posteriori, -- 't laater *ófte* van afteren.
 A causâ, —— de oozzaak.
 Ab effectu, —— 't ghewzócht.
 Quod res sit, betooghing dat een zaak zy.
 Cur res sit, —— waarom een zaak zy.
Demonstrativus, betooghlijk / anwijzende /
 betooghende / betooghzaam / betooghigh.
Denominans, afnoemende.
Denominatio, afnoeming.
Denominatitius, afnoemende.
Denominativa, afnoemighe / naamachti-
 ghe / naamstammighe woozden /
 naamwoozdighe.
Denominativè, afnoemighlijk.
Denominativus, afnoemigh.
Denominatum, spzuiteling.
Denominatus, afghenoemdt.
Denominatom, benoemer / noemer.
Dens, tandt.
 Tomicus, } voozste / voter- / } tandt.
 Incisor, } vooz- }

Ca-

Caninus,
Ocularis,
Columellaris, } oogh-/ hondts-/ hózn- } tandt.
Molaris,
Maxillaris, } kies / bak -/ maal-
Gnomon, wÿzende
Sapientiæ, des wÿsheidts
Exertus, slagh-
Genuinus,
Intimus, } achterste
Leonis, paapenkruidt/ kankerbloemen/ hondtsroozen / schorstbloemen/ paerdebloemen.
Dentaria, haaneboet.
Dentifricium, tandtwrÿffel.
Dento, hangtandt.
Denunciativus, boodtschappende.
Dentitio, tandtkrÿghing.
Deoppitulans, ontstoppende/ zuiverende/ zuivermaakende.
Depectio, schandelÿkverbondtmaaking.
Depector, schandelÿkverbondtmaaker.
Depectum, schandelÿkverbondt.
Dependenter, afhangendlÿk.
Dependentia, afhangendheidt.
In essendo, afhangendheidt in zÿn.
In causando, —— in veroorzaaken.
In conservando, —— in onderhouden.
Deperditivus, verliezigh/ verliezende.
Dephlegmatio, ontslÿming / slÿm afscheiding.

Depi-

Depilatorius, haarloosmaakende / kaalmaakende.
Deportati, afzettelingen / afghezette.
Deportatio, weghbanning.
Depositarius, bewaaranneemer.
Depositio, ghetuighnisgheeving.
Pecuniæ in judicio, onder rechtlegghing vangheldt.
Depositor, bewaargheever.
Depositum, bewaargheeving / bewaaranneeming / het te bewaaren ghegheevene.
Deputatus, afghezant / afghezondene / bevelhebber.
Depygis, smalbil / die gheen billen heeft.
De rato cavere, zeeker doen / zeeker stellen.
Derivatio, afleiding / afspruiting / aftrekking.
Derivativa, spruitwoorden / afkomstighe woorden / spruitelingen.
Derivativus, afkomstigh.
Derivatorius, afleidende.
Derogatio, afschaffing ten deele / stukswijse afschaffing.
Derma, de huidt.
Descendentes, afkomelingen.
Descensorius, neederdalende.
Descriptio, beschrijving / uitschrijving / afschrijving.
Bonorum, boedelbeschrijving / ghoedtop-

opschrijving.
Descriptivus, beschrijvigh.
Descriptum, uitschrift / afschrift.
Authenticum, gheloofwaerdigh/eigher loofwaerdigh / ofte uit zich zelfs ghe loofwaerdigh afschrift.
Despumatio, schuiming/ afschuiming.
Destillatio, (Chymic.) afzyping / afdrup ping / aftrekking.
Descensoria, neederdaalende } aftrekking.
Ascensoria, opklimmende } aftrekking.
Ad latus, zydelingsche } aftrekking.
Proflatoria, voortblaazende } aftrekking.
Destillatio, (Medic.) zinking / ooghdrui ping.
Destilllatoria, afzijpkonst / afloodkonst / aftrekkonst.
Destinatio, bestemming.
Destinatum, 't bestemde.
Detentio, bekommering/ beslagh / handt oplegghing / handtsluiting / vasthou ding.
Personæ, persoons } beslagh.
Rei, zaaks } beslagh.
Renovata, nieuw beslagh/ bezwaaring.
Detentor, vasthouder.
Detentus, vastghehoudene.
Deteriorare, verslimmeren.
Deterioratio, verslimmering / verarghe ring.
Determinabilis, bepaalbaar.
Determinatio, bepaaling.

Determinativus, bepaaligh/ bepaalende.
Detestatio, afzweering.
Detonatio, knappende kalking / kraaken-de kalking.
Detractio, aftrekking / afkorting.
Falcidiæ, maakingkorting van 't vierde ghedeelte der erffenis.
Trebellianicæ, overhandtsche erffenis korting/ erfkorting van het vierde ghe-deelte eener overhandtsche erffenis.
Detractorius, aftrekkende.
Deuteropathia, nalijding/ tweede lijding.
Devirginatus, ontmaaghdt/ gheschonden.

D I.

Diabetes, pisbloedt.
Diaclysma, mondtspoeling / mondtspoel-sel.
Diadoche, overneeming/ navólghing.
Diadochus, nazaat/ navólgher.
Diadosis, overvoering/ mededeeling.
Diæresis, (*Gram.*) scheyteeken / spalking/ spouwing.
Diæresis, (*Med.*) scheuring / snyding / uit-scheuring.
Diætetica, eetreeghelkonst.
Diætetice, eetreeghelkonstighlijk / eetree-ghelkundelijk.
Diæteticus, eetreeghelkunstigh/eetreeghel-kundigh.
Diagnosticus, onderkennende.

Dia-

Diagramma, tafeltuur/voorschrift/afbeelding / vórm.
Diakinema, verdraaping.
Dialectica, reedenkonst / reedenkavelíng.
Dialecticus, reedenkaveligh / reedenkaveler.
Dialectus, wijs van spreeken / spraakwijs.
Dialogus, tweespraak.
Dialysis, spouwing / spallíng.
Dialyton, ontkóppeling.
Diameter, middellijn / midstreep.
Visualis, ghezijphoek.
Dianoëticus, verstandigh / reedeneerigh.
Dianoia, vólghreeden / meening.
Diapason, achttoon / achtling.
Diapedesis, doorzijping.
Diapensia, sanikel.
Diapente, vijftoon / vijfling.
Diaphanus, doorschijnigh / doorluchtigh / doorzichtigh.
Diaphoreticus, luchtmaakende, ontlóssende / zweetverwekkende.
Diaphragma, middelschót / middelrift.
Diaphthora, bloedtróttíng.
Diaphysis, kloove / spleet / tusschenscheiding.
Diaplasis, ghestalte / ghedaante.
Diapyiticus, ettermaakende.
Diaria Febris, koorts van een dagh.
Diarius, daghsch/ eenen dagh duurende.
Diarium, daghboek.

Diasto-

Diastole, verlanging / uittrekking / opening / uitbreiding.
Diatessaron, viertoon / vierling.
Diatonicus,
Diatribe, verhandeling.
Diatyposis, voorbeelding / effening / samenspraak / byeenkomst / tijdkorting / ommeghang.
Diarrhœa, buikvloedt / afgang van de uitwerpelijke vóchtigheeden / buikloop.
Diarthosis, afgheleeding.
Diathesis, schik.
Dicæocrisia, rechtoordeeling.
Dicæocritica, rechtoordeelkunde.
Dicæodocia, rechtgheeving / rechtspreeking.
Dicæodotica, rechtspreekkunde / rechtgheefkunde.
Dicæologia, pleitkunde.
Dicæologus, pleitkundighe voorspraak / rechtsvorderaar.
Dichotomia, tweescheiding / tweespalting / tweedeeling / tweespreiding / halveering.
Dicrotus, tweemaalslaande.
Dictamnus, Creticus, Dictamnum, diptam.
Dictator, opperheer / hooghghezaghhebber / opperghezaghhebber / opperbevelhebber.

Dictatorius, opperheerlijk/opperbevelhebberlijk.

Dictatura, opperheerschappy/opperbevelhebberschap.

Dictionarium, woordtboek / woordtschat.

Dictum, spreuk/ zeghwoordt/ spreekwoordt.

Dictus simpliciter, eenvoudighlijk } ghezeidt.
Secundum quid, na iet

Didactica, onderwijskunde.

Didacticus, } onderwijzigh.
Didascalicus,

Didascalus, onderwijzer.

Didymopia, dubbelzienigheidt.

Dies sacri, heilighe daghen.

Festi, vierdaghen.

Dominicus, de dagh des Heeren.

Cœnæ dominicæ institutæ, de dagh van des Heeren ingheſteldt avondtmaal.

Critici, oordeel- } daghen.
Indices, anwijzende
Intercidentes, } tusschen- vallende
Intercalares,
Vacui, leedighe

Præstitutus, ghezette / ghestelde / *ófte* bestemde dagh / *ófte* tijdt.

Fastus, rechtsdagh / ghedingsdagh.

Diësis Harmonica, minste halve toon.

Diexodicus, wijdtloopigh.

Differentia, verschil / onderscheidt / verschei-

ſcheidenheidt.
Diffidatio, uitdaaghing.
Diffinitio, bepaaling / uitbeelding.
Difformis, onghlijkvóżmigh.
Difformitas, ongheljjkvóżmigheidt.
Difformiter, ongheljjkvożmighlijk.
Diffuſio, verſpżeiding.
Digamia, tweewijfſchap.
Digamus, tweewijvigh.
Digaſtricus, tweebuikigh.
Digeſtio, (*Chymic.*) weiking.
Digeſtio, (*Medic.*) verteering.
Digitalis, vingerhoedtkruidt.
Digitus, een vinger.

Pollex, de duim.
Salutaris, Index, Demonſtrator, — de wijzer.
Medius, Impudicus, Infamis, Verpus, Famoſus, — de middelſte / de onreine / vinger.
Annularis, Medicus, — de ring- / hert- vinger.
Auricularis, Minimus, — de pink / oor / - de kleine vinger.
Pedis, een toon.

Dilatorius, uitſtelligh.
Dilemma, ſtrikreeden / verſtrikbeſluit.
Diluculum, móżghenkriek / móżghenſtondt/

ſtondt / dagheraadt / uchtendt.
Dimenſio, afmeeting / meeting.
Dimenſivus, afmeetigh.
Dimetiens, midlijn.
Dimidiatio, halveering.
Dimidiatus, ghehelft.
Diminutiva, verkleinnaamen / verkleinde woorden / verkleinnaamwoorden.
Diminutio, verminderingh / achtering.
Vocis, talbreeking.
Capitis, ſtaatveranderingh / ſtaatverkleening.
Diminutivus, verkleinende.
Diæceſis, biſdom.
Diæcetes, biſſchop / opziener.
Dionyſia, vaſtenavondt.
Dioptra, hooght- en wijdtmeeter.
Dioptrica, verdkijkkunde.
Dioptron, zichtghaatken / zichtſpleetken.
Diphthongus, tweeklank.
Diploma, (*Iuridic.*) bulle / brief / maghtbrief.
Diploma, (*Cybmic.*) dubbeldt vat / marpen badtſtoof.
Dipſacöides, kaardtachtigh / kaardenkruidtachtigh.
Dipſacus, (*Botanic.*) kaarden / kaardenkruidt / voldersKaarden / droogh ſcheerderskaarden.
Dipſacus, (*Med.*) drinklust / zuipluſt / raazende dorſt.

Di-

Directivus, bestuurende/ bestierighe/ richtende.
Disamor, onliefde.
Dischiligonalis, tweeduizendthoekigh.
Disciplina, (*Philos.*) leering / onderwijs / oeffening / onderwijzing.
Disciplina, (*Theol.*) tucht.
Ecclesiastica, kerkelijke tucht.
Discontinuus, onverknócht.
Disconvenientia, onovereenkomst.
Discretio, bescheiding/ bescheidenheidt.
Discretivus, scheidende.
Discretus, verdeeldt / onderscheiden.
Discursivus, reedeneerigh / reedeneerende.
Discursus, reedeneering / reedenkaveling.
Disdiapason, zestientoon / zestienling.
Disjunctivè, verscheidendlijk.
Disjunctivus, schiftig / schiftende.
Disjunctus, verdeeldt/ gheschift.
Disparatio, verschilligheidt.
Disparatus, verschilligh / verschillende.
Dispensatio, (*Pharm.*) toebereiding / reedtmaaking.
Dispensator, kóstverzórgher.
Displicentia, wanbehaaghen.
Dispnœa, wanaasseming / benaaudheidt in 't ademen.
Dispositio, schikking / schik.
Secundum potentiam, schikking na 't vermooghen.
Speciem, ———— na de ghedaante.

Locum, ——————— de plaats.
Dispositivus, schikligh/ schikkende.
Disquiparantia, oneevenghelijkheidt.
Dissentaneus, verschilligh / strijdigh.
Dissepimentum Thoracis, middelschót.
Dissimilaris, ongheliĳkaartigh / ongheliĳk-slachtigh / meêrslachtigh.
Dissimilitudo, ongheliĳkheidt.
Dissolutio, ontlóssing.
Dissonantia, wanluiding.
Distantia, tusschenruimte / tusschenwijdte / afstandt.
Distillatio, *ziet* Destillatio.
Distinctio, onderscheiding.
Realis, zaakelijke onderscheiding.
Rationis, onderscheiding der reden.
Ratiocinantis, } onderscheiding der { reedenende } reeden.
Ratiocinatæ, } onderscheiding der { ghereedende } reeden.
Distinctivus, onderscheidigh / onderscheidende.
Distributivus, uitdeeligh/uitdeelende/verdeelende.
Districhiasis, dubbele winkbraauwenomkrulling.
Ditonus, tweetoonigh / tweetoon / dubbeltoonigh.
Distortio oris, mondtkramp / mondtverdraaping / mondtscheefheidt.
Diureticus, afzettende/ waterlózende.
Diurnum, daghboek.
Diversiformis, verschilghedaantigh.

Diversitas, verscheidenheidt.
Diversivocus, verschilnaamigh.
Dividendus, te deelene.
Dividuus, deeligh.
Divisibilitas, deelbaarheidt.
Divisio, (*Gram.*) verdeelteeken.
Divisio, (*Log.*) deeling / schifting / scheiding.
Divisivus, verdeeligh / verdeelende / schiftigh.
Divisor, deeler / schifter.
Divortium, echtscheiding.

D O.

Docides, balk.
Doctrinalis, onderwijzigh.
Dodecaëdrum, twaalfghrondigh lichaam / twaalfzijfhoekghrondt.
Dodecagonalis, twaalfhoekigh.
Dogma, leerstuk / ghrondtleer.
Dogmatici, Dogmatistæ, } onderwijsschrijvers / onderwijzers.
Dolichus, roomsche boone.
Dolor, pijn / wee.
Colicus, kronkeldarmpijn / kolijk.
Iliacus, dunnedarmpijn.
Ventriculi, maaghpijn / pijn voor 't hart.
Nephriticus, nierpijn.
Dominium, eighendom.
Plenum, volkomene
Minus plenum, onvolkomene } eighendom.
Utile, tóezijt / nuttrekkende

Dominus, heer / eighenaar.
Feudi, leenheer.
Directus, rechte / volkoomene } eighenaar.
Utilis, tóghtenaar / nuttrekkende. }
Donarium, } gheschenk / ghift.
Donativum, }
Donatarius, schenkeling / gheschenkanneemen.
Donatio, schenking / ghifte / gheschenk.
Inter vivos, schenking by leevenden lijve.
Causa mortis, ghifte ter zaake desdoodts.
Honoris, —— van eerverkrijghing.
Ante nuptias ———— voor de bruilóft.
Post nuptias ———— na de bruilóft.
Propter nuptias ———— om de bruilóft / mórghenghaaf.
Sponsalitia, bruidtschat / houwlijksghifte.
Onerosa --
Donativus, schenkende.
Donator, schenker.
Dosis, artzenymaat / artzenyghift.
Dotalitium, } weeduwghifte / leefghifte.
Dotarium, }

D R.

Draco, draak.
Draco herba, draghon.
Draco arbor, draakeboom.
Dracontia, } speerwortel / slangenkruidt.
Dracontium, }
Dracunculus, }

Hor-

Hortensis, } draghon.
Acetariorum,
Dragma, vierdedeelloots.
Dropax, haerpleister/ kleefplaester.
Drosomeli, honighdauw.

D U.

Dualis, tweevoudt / tweevoudigh.
Dualitas, tweeheidt / tweevoudigheidt.
Dubellet, } ettergheзwel.
Dubellatum,
Ductus, wegh / ghang / pijp.
Felleus, de ghalpijp.
Bilarius, wegh der ghal.
Cysticus, ——————— na buiten.
Hepaticus, ——————— van de leever.
Communis, ghemeene } wegh / doorghang.
Naturalis, natuurlijke
Præternaturalis, buitennatuurlijke
Duelli provocans, uitdaagher } der tweestrijdt.
Acceptans, anvaerder
Duellum, tweeghevecht/tweekamp/ tweestrijdt.
Dulcamara, alfsranke.
Dulciarius panis, zoete koek.
Dulcichinum, zoete ghalighaan.
Dunamis, vermooghen.
Dunaton, mooghlijk.
Duodenum, maaghdarm / twaalfvingerdarm.

Duplicatio, weederantwoordt/ dubbelantwoordt / tweede antwoordt / naderweer.

Interdicti, teeghenverbódtdoening.

Duumviratus, tweemanschap.

Duumviri, tweemannen.

Capitales, halsrechterlijke mannen.

Curatores viaruum, dijkghraaven.

Municipales, onderrechters / stadtoverheeren.

Navales, scheepsuitrustmeesters.

D Y.

Dyacosiozonalis, tweehonderdthoekigh.

Dyasyrmus, beschimping.

Dydimus, tweeling.

Dyscrasia, ongheemaatigheidt / wanmenging.

Dysecöia, quaadthoorigheidt/ doofachtigheidt / oorzuizing.

Dysenteria, roodeloop/bloedtghang/roodtmeltzoen.

Dysentericus, die de roodeloop heeft.

Dysepuloticus, quaadtgheneeslijk.

Dysodmia, wanruiking/ quaade ruiking.

Dysorexia, verminderde honger.

Dyspepsia, wanteering/quaade verteering.

Dysphonia, quaadtstemmigheidt.

Dysphoria, onverdraaglijkheidt / onlijdelijkheidt.

Dyspnœa, wanaassemfing / moeyelijke aasse-

aassemingh / kich.
Dystocia, moeyelijke baaring.
Dysuria, moeyelijke waterloozing.
Dysypnia, zwaarslaaperigheidt.

E B.

EBulus, hadigh / adik / adikboom / wilde vlier.

E C.

Ecbolius, vruchtafdrijvende / naghebooorte afdrijvende.
Eccatarcticus, zuiverende / zuivermaakende.
Eccitas, ziedaarheidt.
Eccentricus, oneevenmiddelpuntigh / oneevenmiddelpuntigh / uitmiddelpuntigh / andermiddelpuntigh.
Ecchymoma, Ecchymosis, bloedtrunsel / bloedtrunning.
Ecclesia, kerk / ghemeente.
Visibilis, zienlijke kerk.
Invisibilis, onzienlijke kerk.
Militans, strijdende kerk.
Triumphans, zeeghepraalende kerk.
Catholica, Universalis, alghemeene kerk.
Particularis, byzondere kerk.
Orientalis, oostersche kerk.
Occidentalis, westersche kerk.

Ecclesiastica plebs, het kerklijk ghemeen-vólk.
Ecclesiasticus, kerkelijk.
Ecclipsis, verduisterng / taaning / licht-ghebrek.
Solis, zon- } duister.
Lunæ, maan- }
Ecliptica, teckenkring / zonnewegh.
Eccoproticus, openlijfmaakende.
Eccrisis, uitwerping / loozing.
Echium, slangenhoofdt / slangenkruidt / wilde óssetong.
Echus, oorzuizing.
Ecligma, likfel / slikpótje / slikartseny.
Eclysis, slaauwte.
Ecnephias, een valwindt.
Ecphracticus, afveeghende / zweetghaat-kens ontsluitende.
Ecpyeticus, ettermaakende.
Ecsarcoma, } vleischigh uitwas.
Ecsarcosis, }
Ecstasis, verrukking.
Ectasis, verlanging.
Ecthlipsis, uitbótzing / weghworp.
Ecthyma, uitslaaning.
Ecthymata, kinderpókjens.
Ectyloticum, eксteroogh zalf/nijnnaghelzalf.
Ecptoma, } uitschieting / uitleeding.
Ecptosis, }
Ectylosis, vereelding / uiteelding.
Ectypus, afbeeldigh / meê ghedeeldt / naghe-bootst /

bootst / afghedrukt.
Ectropyum, een blaaroog / omgheftelpte ooghscheel.
Eczesma, blaartje / puiſſje.

E D.

Edeatra, voorproever / hófmeeſter.
Edentulus, tandeloos.
E diametro, reeghelrecht.
Edictalis, gheboodigh / beveeligh.
Edictio, Edictum, } afkonding / bevel / ghebódt.
Eductio, uitleiding / uitlókking.

E F.

Effatum, gheloofſpreuk.
Realis, zaaklijke uitwerking.
Effectivus, werklijk / werkigh / uitwerkigh.
Effectus, Effectum, } ghewróćht.
Efficacia, kracht / werking / werklijkheidt / uitwerking / uitwerklijkheidt.
Efficax, krachtigh.
Efficiens, werkende / werker / (ziet *causa.*)
Efficienter, werkendlijk / uitwerkendlijk.
Efficientia, uitwerkendheidt / uitwerking.
Effractarius, Effractor, } huisbreeker.
Effractura, huisbraak / huisbreeking.

E I.

Eicotum, schijnteeken.

E J.

Ejaculatorius, uitschietende.

E L.

Elæemporia, oliekoop.
Elæomeli, oliehoonigh.
Elaterium, zap van wilde komkommers.
Elatine, eerenprijs wijfjen.
Electicus, antrekkende / na zich trekkende.
Electio, verkiezing.
Electivus, verkiezigh/ verkiezende.
Electuarium, slikking / slikartseny / slikghenceesmiddel.
Electuarisatio, slikartsenymaaking.
Elementaris, hoofdtstóffigh/ beghinseligh.
Elementum, hoofdtstóffe /beghinsel.
Elementa musica, zangplaatsen.
Essendi, beghinsels van zijn.
Cognoscendi, ——— kennen.
Elenchus, weêrlegghing.
Sophisticus, neuswijze weêrlegghing.
Elencticus, weêrlegghigh.
Eleosaccharum, zuikerolie / oliezuiker.
Elephas, Elephantiasis, } melaatsheidt / lazaruszeer/laazery/akkerziekte / veldtziekte.

Ele-

Elevatio, verheffing.
Poli, verheffing des afpunts.
Elicitivè, uitlókkighlijk.
Elicitivus, uitlókkigh.
Elicitus, uitghelókt.
Elixatio, zieding / kooking.
Elixiviare, uitlooghen / looghuittrekken.
Elixyr, verwzel / uittrekfel.
Elleborus, nieskruidt.
Ellipsis, (*Geom.*) hooghkeeghelsneê / langrondt / langwerpigh rondt / eyrek.
Ellipsis, (*Geom*) woordtuitlaating.
Elocutio, uitspraak / bewoording.
Eloquium, uitspraak.
Elytröides, 't klootvlies.

E M.

Emanatio, uitvloeping.
Emanativus, uitvloepigh.
Emancipatio, vrystelling / ontslaaning.
Embadometria, Embadometrica, } vlakmeetkunde.
Embrocha, druipstooving / dropstooffel.
Emendativus, verbeeterende / verbeeterigh.
Emeticus, braaken doende.
Eminenter, uitsteekendlijk.
Eminentialis, uitsteekendlijk.
Emmenagogus, maandtstondtverwekkende.
Empedometria, platmeetkunde / vlakmeetkunde.

Empedotheoria, platbeschouwing / vlakt-beschouwing.
Emphasis, byzin / nadruk.
Emphaticus, uitdrukkende / nadrukkigh.
Emphiteusis, erfpaght / erfpachtrecht.
Emphyteuta, } erfpachter.
Emphyteuticarius,
Emphyteutes,
Emphyteuticarius, } erfpachtigh.
Emphyteuticus,
Emphracticus, verstóppende.
Emphraxis, verstópping.
Emphysema, windtgheswel / ooghscheel-zwelling.
Empirici, artsen by ervaarendheidt.
Emplasticus, toeplakkende / ankleevende / kleevertigh / toestóppende.
Empneumatoses, winden in de buik / opstij-ghing van de long.
Emponema, verbeetering.
Emprosthotonus, voorovertrekking / voor-kramp.
Empyema, bórstverzweering.
Empyreuna, anbranding / verbranding.
Emulsio, amandelmelk.
Emtio, koop / kooping.
Emunctorium, uitsnuiter / ontlaster.

E N.

Enæmus, bloedtstillende.
Enæorema, 't opschortsel / 't ophangsel.

Enal-

Enallage, verwisseling.
Enantiosis, teeghenstreeving.
Enargia, vaarblijkelijkheidt.
Enarthrosis, ingheleeding.
Encanthis, ooghhoeks uitwas.
Enchiridium, handtboeksken.
Encomium, eernaam / lófreeden.
Encycoplædia, weetkring / leerkring.
Enema, spuitarzeny.
Endemius, landteighen.
Endivia, andivie.
Energia, kraft / werking.
Ἐνεργητικὸς, uitwerklijk.
ὁ Ἐνεργῶν, de werker.
τὸ Ἐνεργητικὸν, het werkend.
ἡ Ἐνεργεία, de werking.
τὸ Ἐνέργημα, het werk.
Engyopia, byzienigheid.
Enneagonalis, neeghenhoekkigh.
Ens, weezend.
Rationis, weezend der reeden.
Reale, zaaklijk weezend.
Ensiformis, zwaerdtvórmigh / zwaerdtghelijk / zwaerdachtigh.
Entelechia, volkomen hebbing / bedrijf / vórm.
Enterepiplocele, net-en darmbreuk.
Enterocele, darmbreuk / darmscheursel.
Entheca, schatkamer.
Enthymema, denkreeden / slechtbesluit.
Enthysiastes, gheestdrijver.

En-

Entitas, weezigheidt / weezendheidt.
Entitativus, weezendlijk / weezigh / weezendheidigh / weezighende.
Enula, } ghalantwortel / alantswortel.
Enula campana, }
Enunciatio, uitspraak / uitspreeking.
De omni, —— van allen.
De secundo adjacente, uitspraak van het tweede byligghend.
De tertio adjacente, uitspraak van het derde byligghend.
De simplici extremo, van 't eenvoudigh uiterst.
De conjuncto extremo, van 't saamghevoeghdt uiterst.
Enunxiativè, uitspreekighlijk.
Enunciativus, uitspreekigh / uitspraakigh.
Enunciatum, uitspraak / voorstel.
Enuresis, machteloosheidt in 't inhouden van 't water / wateronlooping / lekheidt.

E P.

Epacta, invoering / indringing / jaarsleutel.
Epacmasticus, na het tóp klimmende / opklimmende / toeneemende.
Epanalepsis, afternaverhaal.
Epanodos, weêrkeering.
Epanorthosis, verbeetering.
Epar, de leever.

Epaticus, leeverſterkende.
Epeiſodium, byverdichtſel / byvoeghſel.
Epentheſis, inzet / tuſſchenſtelling.
Ephedreuon, navólghende.
Ephelis, zomerbrandt / zonverbranding.
Ephemera, daghkoorts / koorts van een dagh.
Ephemeris, daghtafel / daghboek.
Ephialtes, de nachtmerry.
Ephodos, bekruiping.
Ephractícus, zuiverende / zuivermaakende.
Epiala, maatlijkwarme koorts.
Epibatæ, ſcheepskrijghsvólk.
Epicopi, ſcheepsvólk.
Epicraſis, maatighing.
Epicyclus, bykring / inrondt / opperkringskens.
Epidemicus, alghemeen.
Epidemius, gheſlachteighen.
Epidermis, 't opperhuideken / de opperhuidt / oppervelleken.
Epididymus, klootmutſje / *ófte* dekſel / *ófte* kapje.
Epidoſis, byzetting / anghroeping / toeneeming.
Epieuſis, verghrooting / ophooping.
Epigaſtricus, opperbuikſch / opperbuikigh.
Epigaſtrica arteria, opperbuiksſlaghader.
Vena, opperbuiksader.

Epi-

Epigaſtrium, het voorſt des buiks / de voorbuik.
Epigeneſis, ziektbykoming / nateeling.
Epiginomenus, overkomende/naghetecldt.
Epiglottis, ademtongſken / ſtrótklapje / keelklapje.
Epigoni, afkoomelingen / nakoomelinghen.
Epigonus, nazoon / nakindt.
Epilepſia, vallende ziekte.
Epilepticus, die de vallende ziekte heeft:
Epilogus, ſluitreeden/beſluit/nareeden/beſluiting/ afreeden.
Epinicium, zeeghezang.
Epinyctis, nachtpuiſje / zwartblaauw puiſje.
Epipedometria, vlaktmeetkunde.
Epiphænomenus, naverſchijnende.
Epiphonema, toejuiching.
Epiphora, (*Rhetor.*) naverhaal.
Epiphora, (*Med.*) ooghzijping / leepooghigheidt.
Epiphyſis, anwas / bywas.
Epiplocele, een netbreuk / netteſcheurſel.
Epiplöicus, nettigh.
Epiploica arteria, netſlaghader.
Vena, netader.
Epiploon, het net.
Epiſcopus, opziener.
Epiſodium, byverdichtſel / byvoeghſel / inentſel.

Epi-

Epiſpaſticus, antrekkende / na zich trekkende.
Epiſtilium, ſtijlbandt.
Epiſtolographia, brief beſchrijbing / briefſchrijfkunde.
Epiſtrophe, weêrkeering.
Epitaſis, byzetſel / byſtel.
Epithema, opleghſel/ byſtelſel.
Epitheſis, byſtelling / byteekening.
Epitheca, huwlijksghóedt / bruidtſchat.
Epitheton, bynaam.
Epithymum, kleene wrange / thijmwranghe.
Epitimia, ghoede naam.
Epitrachaſmos, heefbraagh.
Epitrope, toelaating.
Epitome, verkortſel / kortbeghrijp.
Epitonia, ſnaarſleutelen.
Epizeuxis, t'zamenvoeghing.
Epocha, tijdtwortel.
Eporexia, ghroote honger.
Epulis, buil tandtvleeſch / vleeſchigh uitwas an de kiezen.
Epuloticus, lidtteekensmaakende / lidtteekenende.

E Q.

Equapium, róseppe / paerdtseppe/ ghroote eppe.
Equiſalis, } paerdeſtaert / katteſtaert.
Equiſetum, }
Minus, katteſtaert.

E R.

E R.

Eranthemum, bruinetteke.
Eremodicium, vonnis by afterblijving/alleenpleiting / alleenvoorstelling des ghedings.
Erica, heide.
Erigeron, kuifwortel / kruizette.
Eriocephalus, wolhoofdighe.
Erotema, vraaghing / vraaghstuk.
Erotematica, ondervraaghkunde.
Erotomania, minnedolheidt / minnerazerny.
Errhinus, snuitvartseny / snótartseny.
Eruangina, smeerkruidt.
Eruca, raket / rokkel.
Ervilia, erwten.
Silvestria, wilde erwten.
Eryngium, kruisdistel / eindeloos / meerwortel.
Erysimum, eedel raket / witte mostaardt.
Erysipelas, roos / ghalghezwel / St. Anthonis vuur.
Phlegmonodes, bloedigh ghalghezwel.
OEdematodes, belroos / slijmigh ghalghezwel.
Erysipelatodes, } ghalachtigh / roosachtigh / ghalghezwelligh.
Erysipelatosus, }
Erythrodanum, krap / meede.
Erythröides, roodtjonk / roodthondt / roodtvonk.

E S.

E S.

Eſcharoticus, kleinmaakende/ blaarmaakende.
Eſſare, weezighen.
Eſſatum, 't ghewzeezighdt.
Eſſentia, weezendheidt.
Eſſentialis, weezendlijk.
Eſſentiare, weezenheidt ſtellen / weezenheidt gheeven.
Eſſentiator, weezener / weezengheever.
Eſula rotunda, duivelsmelk.

E T.

Eteſiæ, jaarwinden.
Eteroſis, verandering.
Ethica, zeedekunde / zeedebórming / zeedekonſt / welleevenskonſt.
Ethicus, zeedekundigh.
Ethmöides, zeefachtigh / zeefvórmigh.
Ethologi, } zeedennaäaping / zeedennabootſing.
Ethopæi, }
Ethopäia, zeedennabootſing.
Ethnicus, heiden.
Etymologia, } oorſpronkelijkheidt / oorſpronkskennis.
Etymon, }

E U.

Euangelium, blijtijing/ blijde boodſchap.
Eubulia, welberaading.
Euchariſtia, dankmaal / dankzegghing / dank-

dankóffer / abondtmaal.
Euchariſticum Sacrificium, dankóffer.
Eucraſia, welghemaatighdheidt.
Eulogia, zeeghening / lófreeden.
Eunomia, wettelijkheidt.
Euphonia, ghoede klank / welluidendheidt.
Euphoria, lichtdraaghlijkheidt / lijdelijkheidt.
Euonymus, paapenhout.
Eupatorium, boelkens kruidt/leeverkruidt/ agrimonie.
Euphorbium, nieſkruidt.
Euphraſia, ooghentrooſt / klaarooghe.
Eunuchus, lubbeling/ onman.
Euſemos, ghoedtſpellende / ghoedtbeteekenende.
Eurythmia, welgheſchiktheidt/ rijmswelſchiktheidt / welgherijmdtheidt.
Eurythmicus, Eurythmus, } welgheſchikt/ welgheregeldt/welgherijmdt.
Euthymetria, Euthymetrica, } lijnmeetkunde / lengtmeetkunde.
Eutuglyceia, zoet hout.
Eutrapelia, weljókking.

E V.

Evacuatorius, leedighende / leedighmaakende/ aftrekkende.
Evaporatio, uitdamping.

Even-

Eventualiter, uitkomstighlijk.

Evictio, uitwinning/ vrywaaring/ schadeloosshouding.

Evictionis protestatio, uitwinnings bedryding / benaderings bedryding/ ontheffing / vrywaaring / schadeloosshouding.

Evidentia, klaarblijklijkheidt.

E X.

Ex æquo, eevenmaatighlijk.

Parte rei, van de kant der zaak.

Dei, ——————— van Ghódt.

Exabbas, ghewcezen abt/ oudtabt.

Exactio, schatting/ onrechtmaatighe schatting/ gheldtafparssing/eisch/ bereisch.

Exactor, schattin gontfanger/ schattingeisscher / schattingmeester / onrechtmaatighe schattingeisscher / gheldtafpersser.

Exangelus, buitenboode.

Exanthema, uitslaaning.

Exarthrosis, uitleeding / uit het lidt schieting.

Exceptio, uitreeghelíng/ uitneeming/ uitzondering / uitblucht / verzet.

Peremptoria, te niet doenende } uitblucht.
Qualificata, bevoeghlijke/rechtverwachtelijke. } uitblucht.

Præfestinationis, uitblucht der verhaasting.

Præ-

Præposterationis, }
Præjudicialis, } der voorastering.
Compromissionis, verzet uit verblijf an ghewillekeurde rechters.
Declinatoria, —— van ontghaaning zijns onderhoorighe rechters.
Dilatoria, ——— van uitstel.
De non numeratâ pecuniâ, — van niet ghetelden ghelde.
De non petendo ante aliquod tempus, —— van niet te eisschen voor zeekeren tijdt.
Iurisjurandi, —— uit ghedaanen eedt.
Litis contestatæ, ——— uit beghonnen rechtspleeghing/ uit voldinging.
Finitæ, — uitgheeindighde rechts-pleeghing.
Pendentis, —— uit hangende recht-pleeghing.
Non competentis Iudicis, — van ononderhoorigheidt des rechters.
Rei Iudicatæ, —— uit ghewijsde zaake.
Transactionis, —— van daading / *ófte* willigh verdragh.
Præjudicij, —— van hinder / *ófte* nadeel.
Exceptivus, uitneemigh.
Excessus, overmaat.
Excitativus, oprokkigh.
Exclusivè, uitsluitighlijk.
Exclusivus, uitsluitigh.

Exconſul, oudt borghermeeſter.
Excrementitius, uitwerpelijk.
Excrementum, uitwerpſel / vuiligheidt / onreinigheidt / uitſchót.
Melancholicum, zwaarghee-ſtigh uitwerpſel.
Bilioſum, ghalligh uitwerpſel.
Sanguineum, bloedigh uitwerpſel.
Cholericum, gheelghalligh uitwerpſel.
Phlegmaticum, Pituitoſum, ſlijmigh uitwerpſel.
Excreſcentia, uitwas.
Executio, uitvoering / volvoering / uitrechting / panding.
Parata, daadlijke uitvoering.
Sententiæ, uitvoering der uitſpraak.
Executivus, uitvoerigh.
Executores, uitvoerers.
Teſtamentarij, uitwerkers / verrichters / *ófte* volbrengers van een uiterſte wille.
Executorialis, Executorius, uitvoerende / verrichtende.
Exegetica, uitleghkunde / verklaarkunde.
Exemplaris, voorbeeldigh.
Exemplum, voorbeeldt / affchrift / naſchrift.
Authenticum, oorſpronkelijk affchrift / gheloofwaerdigh affchrift.
Mandati, affchrift van de daaghbrief.

Pro

Procuratorij, - van de last des volmaghtighden / *ófte* ghedingbezórghers.
Exercitor, reeder / meedereeder / scheepsreeder.
Exercitorius, reederyigh.
Exergasia, uitwerking.
Exhæredatio, onterving / ontghoeding.
Exhæredatus, onterfdt / ontghoedt.
Exhæres, onerfghenaam.
Exhalatio, uitwaassëming.
Exhibitorius, verschaffende / te verde brengende.
Existendi consecutio, ghevólgh van in weezen zijn.
Existentia, weezendlijkheidt / zijnlijkheidt.
Existentialis, weezendlijkheidigh.
Exitura, etterghezwel
Exomphalus, die de navel uitghaat.
Exophthalmus, pusloogh.
Exorbitantia, uitspoorigheidt.
Exorcismus, duivelban.
Exorcizatio, duivelbanning.
Exordium, inleiding.
Exormesis, bloedtdrift.
Exortus, de maan in de naghelen.
Exostosis, beens overtólligheidt.
Exotericus, slecht / ruw / ruigh.
Exoticus, uitlandigh.
Expectorans, borstzuiverende.
Experientia, ondervinding / uitvinding / ervaarenheidt.

Experimentalis, ervaarendlijk/ ondervindelijk.

Expiatorius, verzoenende.

Explanatè, duidlijk.

Expletivus, vervulligh/ vervullende.

Explicatus, voltrokken / ruim.

Explicitè, uitwikkelijk / uitdrukkelijk / opentlijk.

Exponibilis, uitleghbaar.

Expositorius, uitlegghigh / verklaarende.

Expromissor, belóftoverneemer / schuldt-overneemer / bedrÿbórgh.

Expulsivus, uitdrijvigh / uitdrijvende.

Expressio, uitparssing / uitdrukking.

Exsiccatio, droogbing / uitdrooghing.

Exsiccativus, uitdrooghende.

Exspiratio, uitaassemíng.

Extasis, } verruktheidt / verrukking.
Extasia, }

Extensio, uitstrekking / uitspanning.

Extensivé, uitstrekkighlijk / uitspannighlijk.

Extensivus, uitspannigh / uitstrekkigh.

Extra, buiten.

Separativum, afscheidigh }
Privativum, beroovigh } buiten.
Distinctivum, onderscheidigh }
Negativum, beneenigh }

Extrajudicialis, } buiten rechte.
Extrajudicialiter, }

Extractio Radicis, worteltrekking.

Extractum, uittrekſel.
Extra prodiens, te voorſchijn koomende.
Extuberantia, verheevendheidt / uitpuſ-lendheidt.
Exturbatorius, Exturbativus, } uitbonzende.
Exufflatio, ſnuiving.
Exuperantia, overtólligheidt.

F A.

Faba, boon.
Ægyptiaca, egiptiſche boon.
Suilla, Jovis, Lupina, Symphoniaca, Fabulum, } bilſenkruidt/dolkruidt.
Marinum, gheele heul.
Factivus, maakigh / doenigh.
Facultas, vermooghen/ vermooghenheidt/ kracht / macht.
Æſtimativa, acht-
Nutrix, Altrix, } voed-
Auctrix, vermeer-
Generatrix, teel-
Attractrix, antrekkend
Retentrix, behoudend
Alteratrix, veranderend
Concoctrix, kookend
Formatrix, vórmend
} ver-mooghen.

Ex-

Expultrix, uitdrijvend } vermooghen.
Motrix, beweegh- }
Facultates, ghoederen / rijkdommen.
Fagopyrum, } bokweit / boekweit / beu-
Fagotriticum, } kenweit.
Fagus, beukeboom / boekeboom.
Falcidia pars, het vierde ghedeelte der erf-
fenis.
Fallacia, bedrieghspreuk / bedrieghbesluit.
Compositionis, bedrógh der menging.
Divisionis, ———————— schifting.
Ziet Sophisma.
Fallonia, leenstraf / leenschuldt / leenboete.
Falsarius, vervalscher / bedriegher.
Falsitas, valschheidt.
Falx, de zeissem.
Familiæ erciscundæ, erffenisdeeling / erf-
deeling.
Famosus libellus, eerroovend schrift / naam-
schendend gheschrift.
Fanaticus, bezeeten.
Far, spelt / ghórt.
Halicastrum, } zomerspelt / spelt van
Trimestre, } drie maanden.
Farfara, hoefbladen / paardtsklaauw /
brandtlattouw / St. Quirijns kruidt.
Farrago, mistelluin.
Farfarus, abeelboom.
Fascialis, windseligh / windselachtigh.
Fastigiatus, ghespitst / ghetópt. (dagh.
Fastus dies, rechtsdagh / ghedingsdagh / zit-

Faselus, boon.
Fatalia, paaltijden / bepaaltijden / rechts-paaltijden.
Appellationis, paaltijdt des beroeps.
Introducendæ, —— om 't beroep an te teikenen.
Prosequendæ, ——— te bevorderen.
Fatum, noodlót.
Fauces, de strót / de rachen.
Favi, haerwurm / douwwurm.

F E.

Febricula, koortsje.
Febris, koorts
Putrida, róttighe
Quotidiana, daghelijksche
Diaria, Ephemera, dagh-
Maligna, quaadtaartighe
Pestilens, pestachtighe
Tertiana, anderendaaghsche
Quartana, derdendaaghsche
Hectica, taape
Ardens, brandende
Erratica, dwaalende
Symptomatica, toevallighe
Periodica, rondtomloopende
Synochus, veeldaaghsche
Causus, brandende
Hemitritæus, Semitertiana, halfanderdaaghsche
} koorts.

Lipyria, binnenwarme en buitenkoude
Epiala, maatelijk warme
Anomala, onózdentlijke
Acmastica, stilstaande
Epacmastica, opklimmende
Paracmastica, afklimmende } koozts.
Phlegmonodes, ontsteeken
Typhodes, raazende
Continua, gheduurighe
Intermittens, aflaatende / afghaande

Feciales, oozlóghanzegghers / krijghberkondighers / krijghsbooden.

Felonia, leenstraf / leenschuldt / leenontrouw / leensmaadt.

Femen, } de dye.
Femur,

Fermentatio, rijzing / ghesting.

Fermentatus, gherezen / ghedeessemdt / ghezuurdt.

Fermentum, heefdeegh / zuurdeessem.

Ferrum Equinum, paerdtsyzer.

Festuca, drabigh / ghebaarde cevene.

Festum, feest.

Paschatis, paaschfeest.
Pentecostes, pinxterfeest.
Septimanarum, het feest der weeken.
Tabernaculorum, —— looverhutten.
Clangoris, —— des gheklanks.
Expiationis, —— des zoenóffers.

Nativitatis, } Domini, het feeſt van des Heeren } gheboorte.
Paſſionis, } Domini, het feeſt van des Heeren } lijden.
Reſurrectionis, } Domini, het feeſt van des Heeren } opſtanding.
Aſcenſionis, } Domini, het feeſt van des Heeren } hemelvaart.

Feudalis, leenachtigh/ leenghoedtachtigh.
Feudatarius, leenman/ leenghoedtontfanger.
Feudiſta, leenrechtbeſchrijver / leenrecht-uitlegger.
Feudum, leenghoedt / leen.
Non integrum, ghespleeten leen.
Conditionatum, ghevoorwaardigh leenghoedt.
Degenerans, baſtaardt ontaartend leenghoedt.
Eccleſiaſticum, kerkelijk leenghoedt.
Antiquum, oudt/ leenghoedt.
Epiſcopale, gheeſtelijk/ leenghoedt.
Perſonale, onovererffelijk leenghoedt.
Fæmininum, vrouwlijk leenghoedt.
Ignobile, onadelijk leenghoedt.

Fibra, een veezel.
Fibula, 't kuitbeen / de kleene pijp.
Ficaria, ſpeenkruidt.
Ficus, vijghenboom.
Ficus indica, indiaanſche vijgheboom.
Fideicomiſſaria hæreditas, erflaating over de handt / erffenis over de handt.
Fideicommiſſarius, erfghenaam over de handt.
Fideicommiſſum, erfmaaking over de handt / maaking over de handt/ erffenis over de handt / verbonde erffenis.

Fi-

Fidejubere, bórgh zijn / bórgh blijven.
Fidejussio, bórghblijving / borghtóght / bórghschap.
Fidejussor, bórgh.
Fides, gheloof.
Fiduciarius, ghoedertrouwsch / ter ghoeder trouwe.
Fiens, wordende.
Figura, (*Geom.*) ghestalte / afbeeldsel.
Figura, (*Log.*) ghestalte.
Syllogistica, sluitreedenighe ghestalte.
Figura, (*Rhetor.*) spreekwijs / ghestalte.
Figuratum, 't ghestaltighde/'t beeldtwijze.
Figuratus, ghestaltighdt.
Filago, ruurkruidt / roodtmelisoenkruidt.
Fileitas, zoonlijkheidt.
Filiaster, heefzoon.
Filiastra, heefdórchter.
Filicastrum, wildt vaaren / watervaaren.
Filicula, weederdoodt/eikenvaaren/boomvaaren.
Filipendula, roode steenbreeke.
Filius, zoon.

Abdicatus, onterfde / verstoote
Adoptivus, anghenomen
Legitimus, wettighe
Naturalis, natuurlijke
} zoon.

Filius ante patrem, hoefbladen / paerdtsklaauw/brandtlattouw/St. Quirynskruidt.
Filix, vaaren.

Paluſtris, } water-
Aquatilis, } wildt
Latifolia, } breebladigh } baaren.
Querna, eiken-

Filtratio, klenſing door pappier.
Filtrum, klenſpappier.
Finalis, eindigh / eindighende.
Finalizare, als een eindt veroorzaaken.
Finis, einde.
Intentionis, einde der opzetting.
Fruitionis, —— ghenieting.
Executionis, —— uitvoering.
Ultimus, oppereinde / laatſte einde / aeleinde. (einde.
Subordinatus, ondereinde / onderſchikt
Cujus, het einde wiens.
Cui, het einde wien.
Finitas, eindigheidt / bepaaldheidt.
Finitivus, eindighende / bepaaligh.
Finitor, zichteinder / kim.
Finitus, eindigh / bepaaldt.
Fiſcus, gheldtkiſt / 's landts ſchatkiſt / de ghemeene zaake.
Fiſſura, kloof / ſplyting.
Fiſticus, pimpernoote.
Fiſtula, naauwe lange etterhólte.
Fiſtula pulmonum, de longepÿp.
Sacra, heillighe pijp.
Lachrymalis, de traanpÿp.
Fiſtularia, roode ratelen.
Fiſtuloſus, etterpÿpigh.

Fixa-

Fixatio, ontvluchtighing / vastmaaking.

F L.

Flaccus, hangoor
Flammula, heete klim/vuurkruidt/vlamkruidt.
Flos, bloem.
Armerius, keikens / kraapebloem/ tuilkensbloem/ hoepelbloem.
Constantinopolitanus, Hierysalomitanus, Creticus, } bloem van Konstantinopolen.
Solis, heidenpzop / zonnebloem.
Regius, Equestris, } ridderspooren.
Ambarvalis, kruisbloem / kruisdaghbloem.
Africanus, tunisbloem.
Cuculi, koekkoeksbloem.
Tinctorius, akkerbrem.
Zachariæ, roozenbloem / róggheblöem.
Fluor muliebris, moederbloedt / moederloop.
Fluxio, zinking / toeschieting.
Fluxus alvi, buikloop.
Lientericus, Cœliacus, } afghank der onverteerde spijs.
Sanguineus, bloedtloop / roode loop.
Chylosus, ghijlloop / ghijlafghank.
Colliquatitius, uitteerende buikloop.
Hepaticus, leeverloop / leeverbuikloop/ leeverbloedt.

Symptomaticus, byvallighe } buiklooop.
Criticus, oordeelighe }
Hæmorrhoidalis, speenbloedt / ambeijenbloedt.

F O.

Fœciales, oorlóghanzegghers / krijghverkonders / krijghsbooden.
Fœmininus, vrouwelijk / wijflijk.
Fœneratores usurarij, tafelhouders / leenbankhouders.
Fœniculum, venkel.
Porcinum, varkensvenkel / beerwortel.
Fœnum græcum, fenighriek.
Fœnus trapesiticum, tafelhoudery / leenbankwinst.
Fœtus, vrucht.
Focile minus, de kleine } pijp.
Majus, de ghroote }
Folliculus fellis, ghalzakje / ghalblaasje.
Fomentare, stooven.
Fomentatio, stóóving.
Fomentum, stoossel.
Fontanella, } draght.
Fonticulus, }
Fontinalis, fonteinkruidt / bórnkruidt / zwemkruidt.
Forensis, (*Substant.*) een buitenman / vreemling.
Forensis, (*Adject.*) dingtaaligh / vierschaarlijk.
Foriolis, die de buikloop heeft.

For-

Forma, vórm / ghedaante.
Formalis, vórmelijk.
Formalitas, vórmelijkheidt.
Formaliter, vórmelijk.
Formalizare, vórmelijkheidt gheeven.
Formula, ontwerp / voorschrift.
Fornax, een oven.

Anemia, windt-	oven.
Rotunda, ronde	
Quadrata, vierkante	
Turrita, toornachtighe	
Testudinea, ghewelfde	
Strata, gheplaveide	
Probatoria, proef-	
Reverberatoria, weêrslaande	
Destillatoria, aftrek-	

Fornix cerebri, ghewelfsel des breins.
Fossa navicularis, schipghelijke hól.

F R.

Fractura, een breuk.
Fragaria, } aardbessenkruidt.
Fragum, }
Frangula, sporkelhout / pijlhout / hontsboom.
Frater, broeder.
Germanus, heele broeder / volle broeder / broeder van vollen bedde.
Consanguineus, broeder van vaders zijde.
Uterinus, broeder van moeders zijde.
Fratria, snaar / broeders wijf.

Fraudator Creditorum, bankeroetier / bankbreeker / achteruitvaarer.

Fraudatorius, bedrieghlijk / bedrieghende.

Fraxinella, esschenkruidt.

Fraxinus, esschenboom.

Bibula, havereſſche.

Frenulum linguæ, tongeriem.

Frequentiſſimus conventus, een zeer vólkrijke verghadering.

Fribuſculum, huiſkrakkeel / huiſverſchil.

Fritillaria, kievits eyeren.

Frontale, voorhoofdtleghſel / voorhoofdtartſeny.

Fronto, ghroot van voorhoofdt.

Fructuarius, vruchttrekker / vruchtghebruiker.

Fruitio, ghenieting.

Frumen, de ſtrót / de rachen / keelknobbel.

Frumentatores, koornmeeſters.

Frumentum, koorn.

Saracenicum, heide- ⎫
D. Petri, ⎫ ⎪
Monococcon, ⎭ een- ⎬ koorn.
Amyleum, amel- ⎪
Turcicum, turkſch ⎭

Fruſtratio, te loor ſtelling.

F U.

Fucus marinus, wier / wiert.

Fugæ, } vluchtelingen / zestienendeelnooten.
Fuſæ, }

Fugitivarius, vluchtelingvanger.

Fullonica, voldery / voldersKonst.

Fumus terræ, } duivekervel / ghrijzekom / aardrook.
Fumaria, }

Bulboſa, hólwortel.

Fumatio, verkalking door rook.

Fumigatio, doorbijting door rook / rooking / doorrooking.

Functio, bediening / werking.

Fundamentaliter, ghrondelijk.

Fundus, ghrondt / erf / stuklandts / hoeve / hófsteede.

Vectigalis, erfpachtghrondt.

Fungus, duivelsbroodt / paddestoel / kampernoelje.

Præcox, vroegh } duivels-broodt.
Suillus, zwijns }
Serotinus, spaad }
Autumnalis, herfst- }
Venenoſus, verghiftigh }
Semiorbicularis, halfrondt }

Marinus, zeeduivelsbroodt / eunjers eyeren.

Orbicularis, balachtigh duivelsbroodt / wolfsveest.

Corallöides Cancellatus, koraalsghewijs ghetraliede kampernoelle.

Arboreus, boomkampernoelje.

Quercinus dipſacöides, eike kampernoelje

je met bladeren / als volders kaarten.

Funis, de streng.

Arborum, winde / wrange.

Furfuratio, schilfer op 't hoofdt.

Furnus Chymicus, kookoven / scheidoven / stófscheidoven.

Furor uterinus, manzekte / mannedolheidt.

Furunculus, bloedtvin / bloedtzweer / knobbel / fijk / hartebuil.

Fusio, smelting.

Fusoria, ghietkonst / ghietkunde.

Fustuarium, stókslagh.

Futuritio, toekomstigheidt.

G A.

Gabella, tól.

Galanga, welriekend lisch.

Galega Silvestris, wilde vitsen.

Galeus stellatus, hazelhaije.

Galla, ghalnoot.

Gallinæ morsus, muur.

Gallicentrum, } scharley.
Gallitricum, }

Gallium, walstroo.

Galreda, iil.

Ganglium, vórstkilser / zeenuwknoop.

Gangræna, vuur / kanker / builvleesch.

Garasmus, stinkende melde.

Gangaræon, stróttenhoofdts lelleken / de huigh.

Gar-

Gargarismus, ghórghelwater / ghórgheldrank.

Gastrepiploïcus, buiknettigh.

Gastrepiploica arteria, buik- / en nets slaghader.

Vena, buik- en netader.

Gastrepiplöis, buiknet.

Gastricus, buikigh.

Gastrica arteria, maahslaghader.

Vena, buikader.

Gastrocnemicus, kuitigh.

Gazophylacium, schatkist / schatwaarplaats.

G E.

Gelatina, lil.

Genealogia, gheslachttafel / gheslachtboom / gheslachtreekening.

Gener, schoonzoon.

Genera singulorum, de gheslaghten der byzonderen.

Generalis, ghemein / alghemein / onbepaaldt.

Generalissimus, alghemeenst.

Generaliter, alghemeinlijk / onbepaaldelijk.

Generatio, teeling.

Genericus, gheslachtigh.

Genesis, gheboorte / teeling.

Genethliacus, gheslachtboortigh / ghelukzeggher / gheboortgheluk zeggher.

Genecticus, teelende.

Geni-

Genicularis, ſpeerkruidt / St. Jorigs-kruidt.

Spinoſa, ghaſpeldooren.

Tinctoria, akkerbrem.

Geniogloſſum, des kins tongeſpier.

Geniſta, brem / ghenſt.

Geniſtclla, ſteekende brem.

Genitalia, teelleeden.

Genitivus, baarer/ baarend gheval.

Gentiana, ghentiaan/ ghenſiaan.

Gentilia, vólknaamen/vólknaamwoorden.

Nomina, gheſlachtnaamen / ſtamnaa-men.

Inſignia, gheſlachtwapenen / ſtamwa-penen.

Genus, gheſlacht / ghemeen gheſlacht.

Dicendi, wijze van ſpreeken.

Genyophyoides muſculus, des kints ton-gebeenſpier.

Geographia, aardbeſchrijving/ aardkloot-kunde / landtbeſchrijving.

Geographus, aardrijksbeſchrijver.

Geodæſia, } landtmeetkunde.
Geodætica, }

Geodætes, meetkonſtenaar / landtmeeter.

Geodæticus, landtmeetkundigh.

Geomantia, aardkunſt / ſtipreekenkonſt/ ſtipwaarzeggherp.

Geomantis, ſtipwaarzeggher.

Geometra, landtmeeter / meetkundighe.

Geometria, meetkunſt / meetkunde.

Geo-

Geometricè, meetkonstelijk.
Geometricus, meetkundigh / meetkonstigh.
Geostatica, aardweeghing / aardweeghkunde.
Geostaticus, aardweeghkundigh.
Geranium, oopevaarsbek / kraanenbek.
Columbinum, duivenvoet.
Robertianum, Róbbertskruidt.
Supinum, ligghende oopevaarsbek.
Batrochioïdes, bótterbloemachtighe oopevaarsbek.
Gruinale, kraanenhals.
Montanum, berghoopevaasbek / bloedtwortel / bloedtkruidt.
Gerontocomium, oudemanshuis.
Geropia, oudtghezicht / brilghezicht.
Gerundium, Gerundivum, } draaghwoordt.
Gerusia, de raadt.
Gesse, moepelijke ooghscheelbeweeghing.
Gestatorium, draaghstoel.
Gestor, bewindtvoeder / bewindthebber.
Geum, naghelkruidt.

G I.

Gibbositas, bocchelighheidt / bultigheidt.
Gibbosus, Gibbus, } bultenaar / ghebult.
Gingiber, ghember.
Hortense, diptam / wilde poley.

Gin-

Gingiva, tandtvleesch.
Ginglymus, onderlinge ontfanging / ofte inschieting.
Gith, narduszaadt / nighelle.
Githago, koornroozen / neeghelbloemen.

G L.

Gladiolus aquatilis, Paluftris, } waterlisch / kandelaars.
Glans, zitpil.
Glaftum, weede / pastel.
Glaucoma, ooghenghroenheidt / ghroenzienigheidt / ghroenghezicht / ghraauwoogh.
Glaux, witte klaver.
Glandula, klier / klierken.
Proftates, voorstaande
Renalis, nierachtighe
Pinealis, pijnappel-
Pituitaria, fluimlek- herssenlek-
Lachrymalis, traan- } klier.
Globus, kloot.
Terreftris, aard-
Cœleftis, heemel- } kloot.
Glorificatio, verheerlijking / heerlijkmaaking.
Glos, zwagherin / zwagherse.
Gloffema, vertaalsel / verklaarsel.
Glottalis, tongigh.
Glutæus, billigh.

Glu-

luten, kleefpap.
lycyrrhiza, zoet hout.

G N.

Gnaphalium, roodtmeelizoenkruidt.
Gnome, zinspreuk.
Gnomologia, spreukkunde.
Gnomologicus, spreukkundigh.
Gnomonica, zonenwijzerkunde / zonuurwijzerkunde.
Gnomonicus, winkelhoekigh.
Gnomon, winkelhaak.

G O.

Goëtia, toverkunde.
Gomphæna, gheleſp / paapeghaaiskruidt.
Gomphosis, spijkerwijze invoeghing / ófte inſchieting.
Gonagra, kniejicht.
Gonorrhæa, zaadtvloedt.
Virulenta, verghiftighe druipert.
Venerea, druipert.
Gossipium, boomwol / kattoen.

G R.

Gradatio, trapspreuk.
Gradualitas, trappelijkheidt.
Gradus, (*Iurid.*) achting / waerdigheidt / ſtaat / lidt in maaghſchap.
Gradus, (*Philoſ.*) trap.
Comparationis, trappen der verghelijking.

king.

Positivus, stellende }
Comparativus, verghelijkende } trap.
Superlativus, overtreffende }
Vocis, stem- }

Gramen, ghras/ ledtghras/ peen/hondtsghras.

Canarium, } hondtsghras.
Medicatum, }

Sorgi effigie, pip- *ófte* zórghzaad- }
Phalaröides, lieffelijk }
Tremulum, vlidder- }
Tiphynum, lisch-dodde }
Eriophoron, wolle- *ófte* mótte- }
Junceum, vies- }
Segetum, kooren- }
Striatum, ghestreept }
Plumosum, pluim- *ófte* veeder- }
Hordeaceum, gherst- } ghras.
Alopecuröides, vóssestaerten- }
Cyperöides, wilde ghalighaan- }
Aquaticum, vlót- }
Palustre, waterriet- }
Panici effigie; panikkooren- }
Nemorosum, vósch- }
Equinum, paerde- }
Spicatum, gheaarendt- }
Montanum, bergh- }
Nodosum, knoop- *ófte* knóp- }
Aculeatum, steekeligh }

Dysta-

Dyſtachyophoron, dubbeldtaartigh ghras.
Miliaceum, hirſ-/ *ofte* zaadt- ghras.
Mannæ, hemelsdauw- ghras.
Sanguinarium, bloedt- ghras.
Leucanthemum, ooghentrooſt- ghras.
Polyanthemum, veelbloemigh ghras.
Arundinaceum, riet- ghras.
Crucis, kruiſ- ghras.
Pratenſe, beemdt- ghras.

Grammatica, letterkonſt / ſpraakkonſt / taalkonſt.
Grammaticus, letterkonſtenaar / letterkonſtleeraar : letterkonſtigh.
Grammatiſta, lettermeeſter/ſchrÿfmeeſter/ſchoolmeeſter.
Grammatiſtica, ſchrÿfkonſt.
Grammatophylacium, briefbewaarderÿ / pampierbewaarderÿ.
Grandebalæ, 't haer onder d'ókſelen.
Granulatio, verkórling.
Graphiarius, hófſchrÿver/ hófrechtſchrÿver.
Graphioïdes, priemghelÿk / priemachtigh / penachtigh.
Graphis, beſchrÿving / belÿning.
Gratia, ghenade / ſtrafs vergiffenis.

Gratis dans, om niet gheevende ghenade.
Gratis data, om niet ghegheevene ghenade.
Gratum faciens, anghenaammaakende ghenade.

Effi-

Dei, heydenyzop.
Gratiola, ghódtsghenade.
Grossularia, steekelbessen/ kruisbessen.
Gravativus, bezwaarende.
Gravedinosus, hoofdtzweerigh.
Gravedo, hoofdvloedt / zwaarhoofdigheidt / verkoudheidt / snof.
Groma, leeghermeeting.
Gruinaria, opevaars bek / kraanenbek.
Grypus, habikneus.

G U.

Guajacum, pókhout.
Guardia, bewaarnis.
Guardianus, bewaarer.
Gubernatio, bestuuring.
Gubernator, bestierer / heerscher / landtvooghdt / ruwaardt.
Guidagium, gheleytól / gheleyghheldt.
Gula, de keel / de maaghenhals.
Gummi, ghom / klibber.
Gumma, knobbel.
Gurgulio, 't stróttenhoofdts lelleken / de huigh.
Gurgulionis laxatio, neerschieting van de huigh.
Gustatorius nervus, de smaakzeenuw.
Gustus, de smaak.
Gutta serena, de zwarte star.
Gutternium, keelklapje / keelslót.
Gutturosus, króppaardt.

G Y.

G Y.

Gymnasiarcha, schoolheer/schoolvooghdt.
Gymnasium, oeffenplaats / school.
Gymnasta, schermer / naaktworsteler.
Gymnastica, schermkonst.
Gymnicus, oeffenaar / oeffeling.
Gymnosophista, schoolwijze.
Gynæciarius, wijveman / verwijfde.
Gynæcocratia, wijvenheersching / vrouwenreegheering.
Gynæcocratumenus, wijvenonderdaan.
Gypseus, pleisterigh/pleisterachtigh.
Gyrativus, krulkreukigh/slangkreukigh.

H A.

HAbitualis, heblijk / heblijkheidigh.
Habitualiter, heblijkheidighlijk.
Habituatus, heblijk / gheschikt.
Habitudo, bequaamheidt / hebbing.
Habitus, daadtvaerdigheidt/ heblijkheidt/ vasthebbing.
Hæmoptoïcus, die bloedt spouwt.
Halicacabus, krieken over zee/ joodenkrieken/ winterkarssen.
Halimus, zeeporseleïn.
Halographia,
Hapsicoria, schielijke zatheidt.
Harmonia, samenstemming / eenstemmigheidt / overeenstemming / wellust-

luiding / zoetluidigheidt.
Harmonica, samenstemkunde / welluidingkonst.
Harmonicè, samenstemmighlijk.
Harmonicus, samenstemmende / welluidende/ zangkundigh.
Harundo, riet.

Vallatoria, Phragmites,	dek- / ofte tuin-	riet.
Tibialis, pijp- / ofte fluit-		
Zeugitis, jaaghers		
Toxice, boogh-		
Sagittaria, pijl-		

Lithospermus, St. Jóbs traanen.
Hastula regia, affodille.

H Æ.

Hæcceitas, Hæccitas, } ditheidt.
Hæmatosis, bloedtmaaking.
Hæmialops, ooghbloedigheidt / ooghenroodtheidt.
Hæmocryphia, bloedtschorting.
Hæmodia, tandendoofheidt/tandeneggheigheidt.
Hæmoptöe, Hæmoptysis, } bloedtspuwing.
Hæmorrhagia, bloedtloozing.
Hæmorrocryphia, ambeyenopschorting.
Hæmorrhöidalis, ambeyigh / speenigh.
Arteria, speenslaghader.

Ve-

Vena, ſpeenader.
Hæmorrhoïdes, ambepen / ſpeenen.
Hæmoſtaſia, bloedtſtandt.
Hæmoſepſia, } bloedtsetterigheidt.
Hæmotexia, }
Hæredis inſtitutio, erfghenaamſtelling.
Hæreditarius, erffelijk.
Hæreditas, erffenis.
Directa, erffenis uit derhant / onmiddelijke erffenis.
Fideicommiſſaria, erffenis over de handt / middelijke erffenis.
Hæreditatis acquiſitio, erfbeuring / erfbekooming.
Aditio, erfanvaerding / erfantaſting.
Petitio, erfeiſſching. (ting.
Repudiatio, erfverwerping / erfverſtoo-
Relictio, erflaating.
Directa, erflaating uit de handt.
Fideicommiſſaria, erflaating over de handt.
Hæres, erfghenaam / oir.
Singulariter nominatus, byzonderlijk ghenoemde
Feudalis, leen-
Ex aſſe, eenigh
Legatarius, ghi[illegible] (mende
Extraneus, van buiten anko-
Suus, eighen
Fiduciarius, ghoedertrouwſche
Ex tranſverſo, zijdelinkſche
} erfghenaam.

Lineæ descendentis, erfghenaam in neederklimmend maaghschap.
Ascendentis, erfghenaam in opklimmend maaghschap.
Ab inteſtato, —— by verſterf.
Scriptus, Ex teſtamento, Teſtamentarius, } by uiterſte wil.
Fideicommiſſarius, —— over de handt.
Hæreſiarcha, hoofdketter / opperketter / aartsketter.
Hæreſis, ketterp / ongheloof / wangheloof.
Hæreticus, ketter / kettersch.

H E.

Hecateïs, wólfswortel / monnikskapkens.
Hecatogonalis, honderdthoekigh.
Hecticus, taap / vaſtzittende / diepzittende / inghewortelde.
Hedera, veil / klimop / kleever / kleeverboom / klemmerboom.
Terreſtris, Pluviatica, } onderhave / aardveil / laeghe veil / hondtsdraf.
Gilicia, Ciliſſa, Spinoſa, } ſteekende winde.
Arborea, boom- Muralis, muur- / ófte wandt- } veil.
Hedra, Hedrum, } ghrondt.

He-

Hedypnoïs, gheele cichorey.
Hedysarum, byilkenskruidt.
Helcticus, antrekkende/na zich trekkende.
Helenium, alantswortel / ghalantwortel.
Heliacus, veerigh.
Helianthemum, heidenpzóp.
Heliotropium, zonnewende / zonnebloem/ kankerkruidt.
Majus, kreeftkruidt.
Helix, slangomtrek / slangtrek.
Auris, des oors slangtrek, des oors buitenste kromme omloop.
Helleborine, wildt wit nieskruidt.
Helleborus, nieskruidt / nieswortel.
Hellenismus, ghriek sche spreeking.
Helus, lekdoorn / exteroogh.
Helxine, bilsenkruidt / ghlaskruidt/klók-bloem / klókkruidt.
Cissampelos, winde.
Hemeralopia, daghghezicht.
Hemerocallis, lelie van eene dagh.
Hemicrania, scheele hoofdtpijn.
Hemiolia proportio, halfheele eevenree-denheidt.
Hemionitis, maankruidt.
Homiphonia, zaftstemmigheidt / half-spreeking.
Hemiplegia, halfberoedheidt / zijdtsbe-roerdheidt.
Hemisphæra, halfrondt / halfkloot.
Hemitritæus, halfanderdaaghsche koorts.

Hendecagonalis, elfhoekigh.
Hepanitis, leeverontſteeking.
Hepar, leever.
  Uterinum, lijfmoeders leever.
Hepatica, leeverkruidt / walmeeſter.
Hepaticus, leeverzuchtigh.
Hepatorium, boelkenskruidt.
  Aquaticum, waterboelkenskruidt.
Heptadecagonalis, zeeventienhoekigh.
Heptagonus, zeevenhoekigh.
Heptakiſchiliogonalis, zeevenduizendthoekigh.
Heptaphyllum, zeevenbladt.
Herba, kruidt.
  Judaica, ghildtkruidt.
  Comitiſſæ, Stella, } ghravinnekruidt / hartshoozen.
  Pulicaris, vlooy-; Gerardi, Gheeraats / ófte jicht-; Benedicta, ſpeer- ófte St. Joris } kruidt.
  Sancti Chriſtophori, St. Kriſtoffels; Jacobi, St. Jakóbs / ófte ghroot kruis-; Trinitatis, eedel leever- } kruidt.
  Paralyſis, ſleutelbloemen / hófbloemen.
  Sancti Petri, St. Peters kruidt / ſleutelbloemen / heemelſleutel / witte betonie.
  Trinitatis, Clavellata, } penſéen.

Sce-

Scelerata, } haaneboet.
Sardonia, }
Paris, wolfs besse/ spinnekóppen.
Sancta, tabak.
Ulticana, slaapmaakende nachtschade.
Muralis, ghlaskruidt.
Leporina, haazepootjens.
Salutaris, roozemarijn.
Statarla, verkensvenkel / sólferwortel.
Pedicularis, luiskruidt.
Lucernalis, wollebladt / wollekruidt / tortsenkruidt.
Coxendicum, navelkruidt.
Geniculata, } knoopghras/knópghras/lidtghras.
Geniculati caulis, }
Simeonis, zigmaarskruidt.
Solaris, zonnebloem / zonnewende/ kankerkruidt.

Herbaria, kruidtkunde.
Herbarista, kruidtkenner.
Herbarius, kruidtboek / kruidtschat / kruidtkenner.
Hermaphroditus, manwijf.
Hermeneuticus, bedíedigh/ uitlegghende/ verklaarende.
Hermodactylus, tijdeloos/ herfstbloem.
Hernia, scheursel/ breuk.
Varicosa, aderghezwel- } scheursel.
Zirbalis, } net- }
Omentalis, }

 Um-

Umbilicalis, navel-
Inguinalis, laſch-
Inteſtinalis, darm-
Aquoſa, water-
Ventoſa, } windt-
Flatuoſa, }
Uterina, baarmoeders
Gutturis, ſpeine / ſpeene / keel-
} ſcheurſel.

Herniaria, } duizendtghrein / duizendkoorn.
Herniola, }
Herpacantha, beerenklauw.
Herpes, haerworm / ghalghezwel / ſprenkvuur.
Miliaris, } ſpringend vuur.
Puſtuloſus, }
Exedens, } de wólf / ineetende haerworm.
Eſthiomenos, }
Heſperus, avondt / avondtſtar.
Heteroclytus, anders gheboogchen.
Heterodoxia, onrechtzinnigheidt.
Heterodoxus, valſchzinnigh / valſchghevoeligh / valſchleerigh / onrechtzinnigh.
Heterodromus, buitenloop / byloop.
Heterogeneus, anderſlachtigh / anderaartigh / verſcheelgheſlachtigh / ſchilſlachtigh / meêrſlachtigh.
Heteronymia, andernaamigheidt.
Heteronymus, andernaamigh.
Heteroplon, heenreisverzeekering.

He-

Heterofcii, eevenzyſchaduwighe.
Hexachordon, zeſſeling.
Hexacontogonalis, zeſtighhoekigh.
Hexaëdrum, zesghzondigh lichaam.
Hexagonus, zeskantigh / zeshoekigh.
Hexaſtichon, zeeſlingvaers.
Hexilogia, hebligkheid-kunde.

H I.

Hibiſcus, witte heumſt.
Hiera picra, heylighbitter / bitterheiligh.
Hieracites, havikſteen.
Hieracium, havikſkruidt.
Hierarchia, kerkvooghdy / kerkoverigheidt.
Hierodulia, kerkendienſt/ kerkdienſtbaarheidt.
Hieroglyphica, beeldtſpraak / zinnebeelden / beeldtſchrift.
Hieroglyphicus, beeldtſpraakigh.
Hierophylax, heiligheidtbewaarder.
Hierofiarchus, kerkmeeſter/ kerkvooghdt.
Hippagius, wapendraagher.
Hippagroſtis, paerdegras.
Hippogloſſum, Hippoglottion, } tonghebladt/keelkruidt/ tapkenſkruidt.
Hippocomus, paerdevoeder / paerdeverzorgher.
Hippodromus, renperk / renplaats / renbaan / loopbaan.
Hipparchion, ſtalmeeeſterſchap.

Hipparchus, paerdemeester / stalmeester.
Hippolapathum, patigh / surkel.
Hipposelinum, labas.
Hippuris, paerdestaert / kattestaert.
Hirci barba, } boksbaerdt / Jozefsbloe-
Poma, } men / mórghensterre.
Hircocervus, hartenbók.
Hirculus, labendel.
Hircus auris, de oorbok.
Hirquus, ooghwinkel.
Hirundinaria major, groote ghouw / stinkende ghouw / schelkruidt.
Minor, speenkruidt / kleene ghouw.
Histiodromia, zeilkunst / vaarkonst.
Historicus, gheschichtschrijver; gheschichtkundigh.
Historia, gheschiedenis / verhaal / ghedenkschrift / gheschicht / gheschichtschrift / verhaaling / gheschichtboek.
Historica, ghezichtkunde.
Historiographia, gheschichtschrijfkunde.
Histrio, ghuichelspeeler.
Histrionica, ghuichelkonst.
Histrionicus, ghuichelspeeligh.

H O.

Holippæ, artsenpkoekjens.
Holocaustum, brandtóffer.
Holographum, ghelheelschrift.
Holometra, almeeter.
Holometria, almeetkunde.
Holosteum, paddegras.

Ho-

Homagium, ⎱ ghetrouwheidt/hulde man-
Hominium, ⎰ schap / onderdaanigheidt.

Decretale, beslúitighe
Edictale, gheboodighe ⎫ ghetrou-
Ligium, volstrekte ⎬ wigheidt.
Non ligium, niet volstrekte ⎭

Homagra, schouderjicht / schoudereuvel.

Ὁμοειδὴς, ghelijkghedaantigh.

Ὁμογενὴς, ⎱ ghelijkslachtigh / ghelijk-
Homogeneus, ⎰ aartigh / eenslachtigh/ eensgheslachtigh / ghelijkdeeligh/ een-aartigh.

Homoiodromus, ghelijke loop.

Homoiologia, ghelijkreedening.

Homoiologus, ghelijkreedenigh/ lijkstandigh / lijkstaltigh.

Homoiomeres, ghelijkaartigh.

Homoiopteton, ghelijkvalling.

Homoiosis, ghelijkmaaking.

Homoioteleuton, ghelijkeinding.

Homologia, bekentenis / toestandt.

Homonymia, ghelijknaaming / dubbelwoordt.

Homonymus, ghelijknaamigh.

Ὁμούσιος, eenweezigh.

Homoplate, schouderblats been.

Homotonus, eenpaarigh/ ghelijktoonigh.

Honorarium, vereering/ eerghaaf.

Horarium, uurwijzer.

Hordeolum, (*Med.*) ooghscheelpuistje / styghe.

Hordeolum (*Botan.*) ghaerstekoorn.
Horminum sativum, scharley.
Horologiographia, uurwerkkunde.
Horologium, uurwerk / zonnewijzer.
Horometria, uurmeeting / uurmeetkunde / uurwerkbeschrijving.
Horoscopium, ghebooits beghin / gheboorts punt.
Horoscopus, gheboortsstar / uurschouw.
Horisticus, uitbeeldigh.
Horizon, ghezichteinder / kim / ghezichtring.
Horizontalis, ghezichteinderscḣ/zichteinderlijk.
Horticultor, tuinman / tuinbouwer.
Horticultura, tuinbouwery.

H U.

Humerarius, } schouderigh.
Humeralis, }
Arteria, schouderslaghader.
Vena, schouderader.
Humeri mucro, schouderspits.
Humerus, schouder.
Summus, opperschouder.
Humidum primigenium, } oorspronkelijk vocht/ ingheboo-ren vocht.
Radicale, }
Nativum, }
Insitum, }
Humirubus, aardtbraam.
Humor, vochtigheidt / vocht.

In-

Inſitus, ingheboore
Adventitius, ankomſtigh
Naturalis, natuurlijk
Præternaturalis, onnatuurlijk
Cryſtallinus, kriſtallijne
Aqueus, waterigh
Vitreus, ghlaazigh
Bilioſus, ghalachtigh
Melancholicus, zwartghal-
lig } vocht.
Excrementitius, uitghewor-
pen
Alimentarius, voedend
Seroſus, weyigh
Salſus, zout
Nitroſus, berghzoutachtigh
Aluminoſus, aluinigh
Crudus, raauw

H Y.

Hyacinthus, hiaſint / blaauwe meybloem-
kens.
Hybernaculum, verwinterplaats.
Hydatis, waterblaar / waterpuiſt.
Hydragogon, waterloozende / waterverdrij-
vende.
Hydrargyrum, quikzilver.
Hydraulica, wateróorghel / waterſpeeltuigh.
Hydrenterocele, waterdarmſcheurſel.
Hydrocele, waterbreuk / waterſcheurſel.
Hydrocephale, } hooftwaterzucht.
Hydrocephalus, }

Hydrographia, waterkunde / waterbeschrijving.
Hydrolapathum, waterpatigh.
Hydrologica, waterkunde.
Hydrologicus, waterkundigh.
Hydromeli, meede / honighwater.
Hydromphalus, waternabel / waternabelscheurſel.
Hydrophobia, dolheidt / waterblieding / waterſchrik.
Hydrophobus, waterblieder / die van een dulle hondt ghebeeten is.
Hydrophyſocele, waterwindtſcheurſel / water- en windtbreuk.
Hydropiper, waterpeeper.
Hydropiſis, Hydropiſmus, Hydrops, waterzucht.
Hydropicus, waterzuchtigh.
Hydroſtatica, waterwighikunde / waterwight.
Hygieine, ghezondtheidtbewaarkonſt.
Hygrocele, waterbreuk / waterſcheurſel.
Hygrocirſocele, klootaderwaterſcheurſel.
Hyoïdes, tongebeen
Hymen, 't ſchótblies.
Hyoſcyamus, bilſenkruidt / malkruidt.
Peruvianus, tabak.
Hyoſiris, gheele wilde andybie.
Hyothyroïdes muſculus, ſchildtghelijke tongebeenſpier.

Hypallage, verdraaping.
Hyparxis, weezendlijkheidt.
Hyperaspistes, beschermer / verdeedigher.
Hyperbatum, overtreeding.
Hyperbole, (*Rhetor.*) grootspraak/ongheloofiijke spreuk / stóffeering.
Hyperbole, (*Geomet.*) wassende sneê / leeghkeeghelsneê.
Hyperbolæ asymptotæ, nooit samenkomende } laeghkeeghelsneeden.
Conjugatæ, saamghejukte } laeghkeeghelsneeden.
Hyperbolicus, ongheloofliijk / buitenspoorigh.
Hypercatharsis, overmaatighe afdrijving.
Hyperduleia, overdienst.
Hyperemesis, overmaatighe braaking.
Hyperidololatria, overafghódendienst.
Hypericum, St. Jans kruidt.
Hyperphysicus, overnatuurlijk/ bovennatuurlijk.
Hypersarcosis, vleischigh uitwas.
Hyphen, kóppelteeken.
Hyphistamenon, onderstel / 't ghestelde.
Hypiasmus, afteroverlegghing.
Hypnobata, slaapwandelaar.
Hypnoticus, slaapverwekkende / slaaperighmaakende.
Hypobole, onderwerping.
Hypochondriaca, mildtziekte/ zwaarmoedigheidt.

Hy-

Hypochyma,
Hypochysis, } ooghzinking.
Hypocophosis, byhoorigheidt / hardthoorendheidt.
Hypochondriacus, mildtzuchtigh / mildtziek.
Hypochondrium, de bovenste zijde des buiks / bovenbuik / 't week der zijde.
Hypocrysis, veinzing / huicheling / huichelery / schijnheiligheidt.
Hypocrita, huichelaar / ghebeinsde / schijnheiligh.
Hypocriticus, huichelsch / schijnheiligh.
Hypodiaconus, onderdiaken.
Hypogastrica arteria, onderbuikslaghader. Vena, onderbuikader.
Hypogastricus, onderbuikigh.
Hypogastrium, het onderste des buiks / de onderbuik.
Hypogesson, huisloök / groote donderbaerdt.
Hypoglossum, } keelkruidt / tongeblad /
Hypoglottion, } tapkenskruidt.
Hypoglossis, ondertong.
Hypomnema, verklaaring.
Hypomnematographia, verklaaringschrijving.
Hyponychon, naghelknipping / naghelblutsing.
Hypophoria, voortbrenging.
Hypopion,
Hypophthalma, } een blaauw oogh.
Hypopia, onderooghbeen.

Hy-

Hypopyum, ooghghezweer / ooghetter-bloedt.

Hypoprophetæ, onderboozbooden / onder-boozzegghers.

Hypoſarca, waterzucht.

Hypophthalmion, } ooghenroodheidt.
Hypoſphagma,

Hypoſtaſis, onderſtandigheidt / beſtaan-lijkheidt.

Hypoſtaticus, beſtaanlijkheidigh / beſtaan-delijk.

Hypotenuſa, ondertrokken zijde / ſchuin-ſche zijde.

Hypotheca, onderpandt / vaſt onderpandt / ghzondtbzief / onderzetting.

Coventionalis, beſpzooken ófte bedongen	onderpandt.
Legalis, wettelijk / ófte ſtilzwijghend	
Conditionalis, voozwaardigh	
Generalis, alghemeen	
Specialis, byzonder	

Hypothecare, veronderpanden.

Hypothecarius, onderpandigh / veronder-pandt.

Hypotheſis, onderſtelling / voozuitſtelling.

Hypotheticus, voozwaardigh.

Hypotypoſis, afbeelding.

Hypſometrica, hooghmeeting / hoogmeet-kunde.

Hyſſopus, yzóp / hiſſóp.

Hy-

Hysterica affectio, opstijghing van de moeder.
Hystericus, lijfmoederlijk/baarmoederlijk.
Hysterocele, lijfmoederscheursel/baarmoederbreuk.
Hysterologia, verkeerde reedeneering.
Hysteromania, ritsigheidt/raazende bijslaaplust.

J A.

Ziet de vólghende Letter.

I A.

IAsme, jasmijn.
Iatrium, gheneesloon.
Iätraliptes, zalfarts/smeerarts.
Iatraliptice, zalfartzeny/smeergheneezing.

I B.

Ibiga, veldtsipres.

I C.

Ichnoghraphia, ghrondtsteekening/grondtlegghing/beworp/ghrondttrek/schets.
Ichor, etter.
Ichorosus, etterigh/quaadtweyigh.
Ichtyocolla, vischlijm/huisblas.
Ichtyologia, vischkunde/vischbeschrijving.

bing.
con, ghelijkenis/ beeldtenis.
conomachus, beeldtstormer.
cosaëdrum, twintighghzondigh lic-
chaam / twintighdziehoekghzondigh
licchaam / twintighdzphoek.
cterius, gheelzuchtigh.
cterus, ghalzucht / gheelzucht / ghee-
luw.

I D.

Idea, voorbeeldsel / bewerpsel / ontwerp-
sel / schets / denkbeeldt.
Ideatum, t' voorghebeelde / 't ontworpene.
Idem, Identicus, eenzelvigh.
Identificare, eenzelvigheidt.
Idiographum, eighen handtschrift.
Idioma, eighenschap.
Idiomaticus, taalwijzigh.
Idiopathia, eighenlijding / zelflijding.
Idiopathicus, zelflijdende.
Idiosyncrasia, eighen ghematighdheidt /
eighenschap van een byzondere na-
tuur.
Idiotismus, taaleighenschap.
Idololatria, afghóderp / beeldendienst.
Idololatricus, afghódisch / afghódendien-
stigh.
Idolothytum, een afghódtghewijde zaak.
Idolum, afghódt / beeldt.

J E.

Ziet de vólghende Letter.

I G.

Igniarium, vuurslagh.
Ignis, vuur.
Focalis, haert- }
Circularis, omringend } vuur.
Reverberatorius, weêrslaand }
Fatuus, dwaallicht/stallicht/dreêvuur.
Ignorantia, onweetendheidt.
Puræ negationis, onweetendheidt der loutere beneening.
Pravæ dispositionis, -- der quaade ghesteldheidt.
Juris, ———————— des rechts.
Facti, ———————— der daadt.
Privationis, ———————— der berooving.
Ignoratio, onkunde / onweetendheidt.
Elenchi, weêrlegghings onkunde.

I L.

Ileos, vuilligheidtspuwing / darmkink / lank eevel / darmjicht.
Ileum intestinum, omgheboogghen darm.
Ilex, scharlakenbessenboom / kókſinilieboom / karmozijnboom.
Major, steenpalmen.
Ilia, de zijdelijke deelen des ondersten buiks / de zijde beenen / het week des buiks.

Ilia-

Iliacus, dundarmigh / darmbeenigh.
Musculus, darmbeenspier.
Iliaca arteria, darmslaghader.
Illativè, inbrenghelijk.
Illativus, inbrengigh / inbrengende.
Illecebra, muurpeeper.
Illinctus, liksel / slikpotje / slikartseny.
Illiquida, onklaare schulden.
Illiteratus, ongheleerdt / onghéletterdt.
Illocaliter, onplaatselijk.

I M.

Imaginarius, inghebeeldt.
Imaginativa, } inbeeldend vermooghen.
Imaginatrix, }
Imaginativus, inbeeldigh / inbeeldende.
Imago, beeldt / beeldtenis / ghelijkenis / beeldsel.
Æqualitatis, beeldt der eevenheidt.
Imitationis, ——— nabólghing.
Repræsentationis, —— vertooning.
Imbibitio, indrenking / bevochtighing.
Imbrex narium, 't middelschót der neusghaten.
Immanens, inblijvende.
Immaterialis, onstóffelijk / stóffeloos.
Immediatè, eenslaps / zonder middel / onmiddelijk / onghemiddeldt.
Immediatio, onmiddeligheidt.
Suppositi, onmiddeligheidt des onderstels.

Vir-

Virtutis, ——— der kraft.
Causæ, ——— der oorzaak.
Effectus, ——— des ghewróchts.
Perfectionis, — der volmaaktheidt.
Transmutationis, —der verwisseling.
Immediatus, onmiddeligh / ongheniddeldt.
Immensitas, onmeetelijkheidt.
Immensus, onmeetelijk.
Immobilia, onroerende ghoederen / ontilbaare ghoederen.
Immutabilitas, onveranderlijkheidt.
Impar, oneeven / ongheljjk / onpaar.
Citatus, oneeven voortvlende.
Imparitas, oneevenheidt / onpaarheidt.
Impartibilis, ondeelijk.
Impastatio, klompmaaking.
Impensæ, onkósten / kósten.
Imperativus, ghebiedende.
Imperatoria, meesterwortel.
Imperatoria ars, veldtheerkunst.
Imperfectio, onvolmaaktheidt.
Impersonalis, onpersoonlijk.
Impetigo, vierighe schorftheidt / melaatsheidt / droogh krussel / haerwurm.
Implicare, teeghenzegghing inwikkelen.
Implicitè, inwikkelijk.
Implicitus, inghewikkeldt.
Impœnitentia, onboetvaerdigheidt.
Impositio manuum, handenoplegghing.
Impossibilis, onmooghelijk.

Im-

mpoſſibilitas, onmooghelÿkheidt.
Impotentia, onmaghtigheidt / onmaght / onvermoghen.
Imprægnatio, (*Chymic.*) bevochtighing/ indrenking.
Imprægnatio, (*Physic*) bezwangering.
Improportio, oneevenreedenheidt.
Improportionalis, oneevenreedenigh.
Improportionatus, gheoneevenreedendt.
Improprius, oneighendlÿk.
Impulſivus, voortdrÿvigh / beweeghende/ andrÿvigh.
Impulſus, voortdrÿving / beweeghing.
Imputativus, toereekenigh.
Imputatus, toeghereekendt.

I N.

In aliquo / Toto / Parte } eſſe { in iets / 't gheheel / 't deel } zÿn.
Genere, in't alghemeen/in't onbepaaldt.
Genere Naturæ, ten anzien der natuur.
Genere moris, ten anzien der zeeden.
Specie, in't byzonder / byzonderlÿk.
Exceſſu, in het te veel / in overmaat.
Defectu, —— weinigh / in onmaat.
Fieri, in worden / an 't worden.
Abſtracto, in 't afghetrokken.
Concreto, in het t'zaamgheghroeide.
Scriptis, by gheſchrift/ ſchriftelÿk.
Eſſendo, in 't zÿn.

Cau-

Causando, in 't veroorzaaken.
Conservando, in 't onderhouden.
Supponendo, in 't onderstellen.
Inadæquatus, oneebenmaatigh.
Inæqualis, oneevenghelijk.
Inæqualitas, ongheleijkheidt / oneevenghelijkheidt / oneevenheidt.
Inæqualiter, oneevenghelijkelijk.
Inæquilaterus, oneevenzijdigh / oneevenghelijkzijdigh.
Inalienabilis, onverbreemdbaar.
Inappetentia, onbegheerte / begheereloosheidt.
Inarticulatus, ongheleedt.
Incarnatio, (*Theol.*) vleeschwording / menswording / bevleisching / invleisching.
Incarnatio, (*Mathem.*) tijdtschrift / talschrift.
Incæstus, bloedtschande.
Incidenter, by toeval / toevallighlijk.
Incidentia, invalling.
Incineratio, aschmaaking / verassching.
Incircumscriptus, onomschreeven.
Incisum, snede / streep / snipsel.
Inclusio localis, plaatselijke in sluiting.
Incommensurabilis, onmeedemeetlijk / onsamenmeetlijk.
Incommensurabilitas, onsamenmeetbaarheidt.
Incommensuratus, onsamenghemeeten.
Incommunicabilis, onmeedebeelbaar.

Incommunicabilitas, onmeededeelbaarheidt,
Incommunicans, niet meededeelende.
Incompetens, ononderhoorigh / onbehoorlijk.
Incompetentia, ononderhoorigheidt.
Incompletus, onvolkoomen / onvolmaakt.
Incomplexus, enkel / onsaâmgheboeghdt.
Incompositus, onórdentlijk / onsaâmghezet / ongheschikt / wanschiklijk.
Incompossibilis, t' zamenonmooghlijk.
Incompossibilitas, t' zamenonmooghlijkheidt.
Inconvertibilis, onomkeerelijk.
Incorporatio, inlijving.
Incorporatus, inghelijfdt.
Incubus, nachtmerrie.
Indebitum, onschuldt.
Indefinitus, onbepaaldt.
Indemnitas, schadeloosheidt / schadelooshouding / schadeverhoedingh.
Indemonstrabilis, onbetooghbaar / onbetooghlijk.
Independens, onverbonden / onafhangigh / van niemandt anhangende / onafhangende.
Independentia, onafhangendlijkheidt / onafhangendheidt.
Indeterminatio, onbepaaling / onbepaaldheidt.
Indeterminatus, onbepaaldt.
Index, anwijzer.

Nau-

Nauticus, ghraadboogh.
Indicatio, anwijzing.
Indicativus, toonende.
Indifferens, onderscheidelijk/ononderschei-
delijk / onderscheeligh.
Indifferentia, onderscheel / onderscheelig-
heidt.
Indigentia, ghebrekkigheidt/ghebrekkelijk-
heidt.
Indignatorius, verontwaerdighende.
Indirectè, kromsweeghs/averechts/aafsch-
streeks/ door omweeghen/ schuinsch.
Indirectus, aafschstreeks/ schuins.
Indisciplinatus, onbeweetenschapt.
Indistans, onafstandigh.
Indistantia, onafstandigheidt.
Indistinctio, ononderscheiding.
Indistinctus, ononderscheiden.
Individualis, ondeelighlijk.
Individuare, ondeelighen.
Individuandus, te ondeelighen.
Individuans, ondeelighende.
Individuatio, ondeelighing.
Individuatus, ongehedeelighdt.
Individuum, ondeeligh / byzonder.
Vagum, zwervend ondeeligh
Indivisibilis, ondeellijk / ondeelbaar.
Indivisio, onghedeeldtheidt.
Inductio, indrang / dringreeden / bewee-
ghende bewijsreeden / dringend be-
sluit / optelling.

In-

Indulgentia, (*Vulgò*) ghedooghing / toelaating / verwilligbing.
Indulgentia, (*Theol.*) aflaat.
Indulgentia, (*Iurid.*) strafsverghiffenis / strafvryghedinq.
Inefficax, krachteloos / onkraftigh.
Inens, inweezend.
Inesse, in zijn.
Inexistens, inzijnde.
Inexistentia, inweezendlijkheidt.
Inhæsionis, —— der inhanging.
Per modum partis, —— op de wijs van een deel.
Contenti, ——— 't beghrepene.
Infebricitatio, koortsontbeering / onkoortsigheidt / koortseloosheidt.
Infinitans, onbepaalende / oneindighende.
Infinitanter, onbepaalendlijk / oneindighendlijk.
Infinitatus, ongheeindighdt.
Infinitivus, onbepaalende.
Infinitus, onbepaaldt / oneindigh.
Infinitum, oneindigh.

Categorematicum, bediedigh Syncategorematicum, meêbediedigh Actu, in der daadt Potentiâ, in vermooghen	oneindigh.

Inflammatio, ontsteeking / bloedtghezwel.

Erysipelatodes, ghalachtigh Scirrhodes, wenachtigh	bloedtghezwel.

OEdematodes, slijmachtigh } bloedt-
Orrhodes, weyachtigh } ghezwel.
Inflatio, windtghezwel/ opblaazing/ winderigheidt/ ghezwollenheidt van winden.
Influxus, invloedt.
Informans, bevórmende.
Informatio, invórming / bevórming.
Informativus, bevórmende/ bevórmigh.
Informare, bevórmen.
Infortuna, ongheluk.
Infraspinatus, onderghraatigh.
Infrigidatio, verkouwing.
Infundibulum, de trechter.
Infusum, uittreksel/ uitweeksel.
Ingenitus, ingheboren / inboorling.
Inguina, de liessen/ de eechenis.
Inguinalis, (*Botan.*) sterrekruidt.
Inguinalis, (*Anatom.*) liessenigh / laschachtigh.
Arteria, laschslaghader.
Vena, laschader/ eechenisader.
Inhærenter, inhangendlijk.
Inhærentia, inhangendheidt/ inhanging.
Inhæsio, inhanging.
Inhæsivus, inhangigh.
Inhibitio, opschorssing.
Initians, beghinnende.
Initium, beghin.
Cancri, kreeftbeghin / noordsche zonnestandt.

Ca-

Capricorni, steenbóksbeghin / zuidsche zonnestandt.
Arietis, lentsneê.
Libræ, herfstsneê.
Injustitia, onrechtvaerdigheidt / onghe-rechtigheidt.
Innitentia, opsteuning.
Innominatus, ongheneomdt.
Innotescentia, kenning.
Inordinatus, ongheschickt.
Ischæmon, bloedtghras.
Inscriptio, inschrijving / af deeling / af-scheidtsel.
Nervosa, zeenuwachtighe afdeeling/zee-nuwachtigh afscheidsel.
Insectum, een ghekorven.
Insensibilitas, ongheboelijkheidt.
Inseparabilis, onscheidelijk/onafscheydelijk.
Insitus, ingheghrift/ inghebooren.
Insolatio, verzonning / in de zon wey-king.
Insolubilis, onlósselijk/onoplósselijk.
Inspiratio, inaassemíng.
Instantaneus, ooghenblikkigh.
Instantia, anhouding: vervólgh.
Institor, koopmans bewindthebber/ koop-mans handeldrijver.
Institorius, koopbewindthebbigh.
Institutionista, onderwijzingschrijver.
Instrumentalis, werktuighigh.
Instrumentum, (*Philos.*) tuigh/werktuigh/

handeltuigh / ghereedschap / reed schap.
Mathematicum, wiskonsttuigh.
Musicum, speeltuigh.
Pulsatile, slaghspeeltuigh.
Instrumentum, (*Iuridice*) blijk / blijk schrift / bewijsschrift: verbandtbrief.
Evictionis, brief van schadeloosthouding
Fundi, bouwtuigh / boerentuigh.
Insubtiliter, onscherpzinnighlijk.
Insularius, stadthuis havenaar / hófhavenaar.
Integralis, } heelende / heeligh / heelghende.
Integrans, }
Integratus, gheheelighdt.
Intellectualis, verstandelijk / kennelijk.
Intellectio, verstaaning / kenning.
Intellectivus, verstaande / verstandigh.
Intelligentia, kundschap / verstandt / kennis / verstaaning.
Intelligentiæ, verstandelijkheeden / Engelen.
Intelligibilis, verstaanlijk.
Intelligibilitas, verstaanlijkheidt.
Intemperies, onghemaatighdheidt.
Intensio, verstijving / inspanning.
Intensivè, inspannighlijk.
Intensivus, inspannigh inspannende.
Intentio, ooghwit ooghmerk / opzet / voorneemen / opzetting / meening / verstaaning / verbeelding / eisch.

In-

Intentionalis, verbeeldigh.
Intercalatio, tusschentelling / tusschenvoeghing / jaarsleutel.
Intercilium, de plaats tusschen de winkbraauwen.
Intercostalis, tusschenribbigh.
Interdictum, verbódt / ghebódt / bevel.

Prohibitorium, verbiedend	} bevel.
Restitutorium, herstellend	
Exhibitorium, verschaf-	
Annale, jaar-	
Fraudatorium, bedriegery-	
Decretale, besluit-	
Edictale, verkondighdt	
Possessorium, bezit	

Adipiscendæ,	} Possessionis,	} verkrijghen.
Retinendæ,	bevel van de	behouden.
Recuperandæ,	bezitting te	herkrijghen.

Interfinium, 't middelschót der neusghaten.
Interjectio, (*Gram.*) inworp / inwerpsel / tusschenstelling / tusschenwerpsel.
Interjectio, (*Iurid.*) inbrenging.
Appellationis, inbrenging des beroeps.
Interlocutio, tusschenspraak.
Decretoria, tusschenghewijsde / tusschenvonnis / besluitende tusschenspraak.
Interlocutorius, tusschensprekende.
Interlunium, nieuwe maan.
Intermedius, tusschenmiddeligh.
Interosseus, tusschenbeenigh.
Interpassatio, doorstikking.

Interpres, uitleggher/tólk.
Interpretatio, bedíedt.
Interpretativè, uitlegghighlijk.
Interregnum, tusschenrijk.
Interrex, tusschenkoning.
Interrogationis nota, vraaghteeken.
Interrogativus, ondervraaghende / vraaghende.
Interrogatorium, vraaghstuk/ ondervraa=vraaghing.
Interrogatorius, ondervraaghigh.
Interventio, tusschenkomst / tusscheninkomst / ghedings overneeming.
Interventor, tusschenkoomer / tusscheninkoomer : ghedings overneemer.
Interusurium, tusschenwoeker.
Intertrigo, smarting / blikaars.
Interruptio, afbreeking.
Intestabilis, ontuighbaar/ onmaghtigh om te ghetuighen / ófte een uiterste wil te maaken.
Intestatus, zonder uiterste wil.
Intestina, de darmen.

Tenuia, de dunne Crassa, de dikke	darmen.

Intestinalis, darmigh/ darmachtigh.
Arteria, darmslaghader.
Vena, darmader/ inghewandtsader.

Intestinum colum, de kronkel- Duodenum, de maagh- twaalfvinger-	darm.

Je-

Jejunum, de ydele
Ileum, de omghebooghen
Cæcum, de blinde / de slóp-
Rectum, de eindel- / de rechte / de aerts-
} darm.

Intimare, inwendighen / inwendigh maaken/verkondighen: voor recht roepen/ rechtdagh legghen.
Intimatio, rechtdaghlegghing/ roeping/ te kennengheeving/ ankundighing.
Intimatus, een gheroepen/ ghedaaghde.
Intra, binnen.
Intraneitas, binnenheydt.
Intransitivus, onoverghaande.
Intributio, opbrenging.
Intuitivè, inzienighlijk / met een inzicht.
Intuitivus, inzienigh/ inzicht.
Inturis, kappers.
Intusmanens, inblyvende.
Intussumtio, inneeming.
Inula, alantswortel/ ghalantwortel.
Rustica, waalwortel.
Intybum, / Intybus, } andyvie.
Silvestris, gheele cichorey.
Invaletudo, ongheзondheidt.
Invaliditas, onstarkheidt/ krachteloosheidt/ onkrachtigheidt.
Inventarium, boedelopschrijving / ghoederenopschrijving.

Investitura, anvaerding/ inneeming/ leen-anvaerding: leenghiftbrief.
Involucrum majus, agrimonie/ leever-kruidt.
Involuntarius, onvrywilligh.
Involvulus, klókbloem/ klókkruidt.

I P.

Ippus, ooghscheelbeeving.
Ipseitas, zelfsheidt.

I R.

Irascibilis, vergramende/ vergram-migh.
Irenarcha, vreedemaaker/ vreedevórst.
Iringus, kruisdistel/ eindeloos/ meerwor-tel.
Irio, eedel raket/witte mostaardt.
Iris, (*Botanic.*) lisch.
Tuberosa, knobbelachtigh lisch.
Lutea, gheele lisch/ boksboonen.
Agrestis, stinkend lisch/wandtluiskruidt/ weeghluiskruidt.
Iris, (*Physic.*) reeghenboogh.
Iris, (*Anat.*) 't kroontjen der ooghappel.
Ironia, schimpreeden/spótsprenk/ scharf-fing.
Irrationalis, (*Vulgò*) onreedelijk.
Irrationalis (*Mathem.*) onreedenigh.
Irregenitus, onherbooren/ onweederboo-ren.

I S.

I S.

Iſagoge, inleiding.
Iſatis, weede / paſtel.
Iſatodes, weedachtigh.
Iſchiadicus morbus, } de heupjicht/heup-
Iſchias, } pijn / heupwee.
Vena, heupader.
Iſchium, 't heupebeen.
Iſchonophonia, hatering.
Iſchuria, waterophouding / machteloosheidt in 't wateren/verſtópping van 't water.
Iſoëdrum, eevenghzootghzondt.
Iſonomia, ghelijkwettigheidt / eevenghe-rechtigheidt.
Iſoperimetria, eevenomloopigheidt.
Iſorropica, weeghkonſt / weeghkunde.
Iſoſceles, eevenbeenigh.
Iſoſtates, billikheidts erkenner.
Iſthmus, landtengte.

I U.

Ziet de vólghende Letter.

I V.

Iva arthetica, } veldtſipzes/hoe langer hoe
Muſcata, } liever.

I A.

Ziet de voorghaande Letter.

J A.

JAcobea, ghroot kruiſkruidt/ St. Jakóbskruidt.
Jactura, ſchaade.
  Infamiæ, ſchade in eer.
  Subſtantiæ, ——— in ghoedt.
Janitrices, twee broeders huiſvrouwen.
Jarus, kalfsvoet.
Jaſminum, byenkruidt.

I B. I C. I D.

Ziet de voorghaande Letter.

J E.

Jecur, leever.
Jecoraria, leeverkruidt / walmeeſter.
Jecoris pars gibba, des leevers bultigh deel.
  Sima, ——— ——— platte } deel.
  Convexa, ——— bultigh } deel.
  Concava, ——— hólle } deel.
Jejunum inteſtinum, ydele darm.
Jeſus, zalighmaaker.

IG. IL. IM. IN. IP. IR. IS. IV.

Ziet de voorghaande Letter.

J U.

Judex, rechter / oordeelaar / rechtsprecker.

Competens, onderhoorighe
Non competens, } ononderhoorige
Incompetens,
Limitaneus, bepaaldt
Pedaneus, laeghe *ofte* voet-
Deputatus, ghemachtighdt / toeghe-schikt / afghevaerdighdt
Delegatus, ghestelde / haaghezette
} rechter.

Judicativus, } oordeeligh / oordeelende.
Judicatorius,

Judicatum, 't ghewijsde / ghewezene.

Judicia publica, rechtzaaken / openbaare oordeelen.

Judicialis, rechterlijk.

Judicium, oordeel / rechtspleeghing / recht-handeling.

Jugalis, jukachtigh / jukkigh.

Juglans, okernoot.

Juguralis, keeligh / króppigh / strótigh.

Arteria, keelslaghader.
Vena, krópader / strótader.

Jugulum, króp / keelader / strót.

Jujubæ, borstbessen / hanpooten.

Julep, } mengeldrankje / zuiverdrankje / zuiverwatertje.
Julapium,

Junctura, voeghing / voeghsel.

Topacea, tufsteenachtighe } voeghing.
Gypsea, pleisterachtighe } voeghing.

Juncus, bies.

Quadratus, } wildeghalighaan.
Angulosus, } wildeghalighaan.
Triangularis, } wildeghalighaan.

Bombycinus, zijdebies / blokkenbies / quispelbies / mattenblas.

Odoratus aquatilis, welriekende water-bies.

Acutus, hellem / duinhellem.

Holoschænus, mattenbies.

Oxyschænus, yzere bies,

Lævis, bobbert / bobel.

Juniperi gummi, vernis.

Bacca, gheneeverbeezie.

Juniperus, gheneeverboom.

Juratorius, by eede.

Juridicialis, rechtspreekelijk / rechtghee-vende.

Juridicus, rechtspreeker / rechtgheever.

Jurisconsultus, rechtsgheleerde / rechts-kundighe.

Jurisdictio, rechterschap / rechtsghebiedt / rechtsmacht / rechtsban / gherichts-dwang.

Jurisperitus, rechtsgheleerde / rechtser-vaarene.

Jurisprudens, rechtkundigh / rechtswijze.

Jurisprudentia, rechtkunde / rechtswijs-heidt / rechtsgheleerdheidt.

Ci-

Civilis, borgherlijke } rechtsgheleerdheidt.
Canonica, gheestelijke }
us, recht.
Hæreditarium, erfrecht.
Talionis, het recht der strafvergheldiug.
Canonicum, gheestlijk
Pontificium, pauselijk
Delegatum, opghedraaghen
Civile, borgherrecht/ borgerlijk
Judiciale, rechterlijk
Reale; beheering / daadlijk
Personale, inschuldt/persoonlijk
Fluminis, waterloozing-
Immittendi, inbalkings / *ófte* inankerings
Libelli, brchttrekkings
Municipale, stadts
Stillicidij, drój-
Succedendi ab intestato, versterf-
Superficiarium, huisbouw-
Divinum, ghóddelijk
Humanum, menschelijk
Utendi fruendi, ghebruik- en ghenut-
Compascuum, weide-
Emphyteuticarium, } erfpacht-
Emphyteuticum, }
Prætorium, schouts
Patronatus, voorspraak-/ *ófte* meester-
} recht.

Cloa-

Cloacæ, ghoot-
Decimarum, tiende-
Deliberandi, beraadt- } recht.
Executivum, uitwinnend
Feudi, leen-
Hypothecæ, recht van onderpandt.
Agendi, ——— eisschen.
Censuale, -- ghrondtinkomst/ *ofte* oudt eighen.
Patriæ potestatis, vadermaght.
Rei vindicationis, —eighening/ antaal.
Naturæ, 't recht der natuur.
Vitæ, ——— tót het leven.
Necis, ——— tót de doodt.
Gladii exercendi, —— van 't zwaerdt te oeffenen.
Belli gerendi, --- van oorlógh te voeren.
Gentium, —— der vólkeren/vólkrecht.
Regis, —— eens konings.
Sacerdotum, —— der priesters.
Possessionis, —der bezitting/bezitrecht.
Prælationis, ——— van voorstelling.
Consuetudinis, —— der ghewoonte.
Primogenituræ, —van eerstgheboorte.
Protemiseos, —— van voorghang.
In rem, ——— op de zaak.
In personam, -- op de persoon/inschuldt.
Usus fructus, — van vruchtghebruik.
Decimanum, tiendrecht.
Dominii, eighendom / beheerrecht.
Succedendi ab intestato, versterfrecht.

Lu-

Luminibus non officiendi, & prospectus, recht van vry licht / en vry uitzicht.
Postliminium, op nieuw herbooren recht / weederbekooming van zijn eerste recht.
Jusjurandum, eedt / eedtzweering.
Judiciale, eedt in rechte.
Extrajudiciale, —— buiten rechte.
Jusquiamus, bilsenkruidt.
Justificans, } rechtvaerdighmaakende.
Justificus,
Justificatio, rechtvaerdighmaaking.
Justificator, rechtvaerdigher / rechtvaardighmaaker.
Justificatorius, rechtvaerdighende / rechtvaerdighmaakende.
Justitia, gherechtigheidt / rechtvaerdigheidt.
Juxtapositio, bystelling / beneevensstelling.

K I.

Kitta, ongherijmde honger / lust om ongherijmde spijs te eeten.

K E.

Kerva, wonderboom / móllekruidtboom / kruisboom.

K U.

Kutubuth, zwervende zwartegal.

K Y.

Kynanche, keeloutsteeking.

L A.

LAbdacismus,
Labeo, (*Botan.*) doode neetel.
Labeo, (*Anat.*) } ghrootlip.
Labrosus, }
Labrum veneris, kaarden / volders kaarden / droogh scheerers kaarden.
Lacertosus, vleeschachtigh / vol vleesch / poezelachtigh.
Lacertus, een spier / de neederste arm.
Lachryma Iobi, St. Jóbs traanen.
Lactatio, zóghteeling / zóghmaaking.
Lactes, hom.
Lacteus circulus, melkkring.
Lactuca, lattuw / salaat / lattigh.
Marina, } wólfsmelk.
Caprina, }
Silvatica, harinksktuidt.
Crispa, krulslaa.
Sessilis, }
Laconica, } kropslaa / kroplatuw.
Betica, }
Capitata, }
Lactucella, } konijnkruidt / dauwdistel / ghansseddistel / melkweyde / haazenkool.
Lactula leporina, }
Lacuna, 't voorijen in de bovenste lip.

La-

Ladanum, labdanum.
Lævigatio, ghlatmaaking/ fijnwrijving:
Lagium, lombaerdtgheldt / tafelhonderggheldt.
Lagophthalmon, haazenoogh.
Lagopus, haazevoetjes / haazepootjes.
Laicus, leek.
Lamdöides, winkelhaakigh.
Lamium, doove neetel.
Lanaria, zeepkruidt.
Lancea Chrifti, speerkruidt / adderstong:
Lanceola, } hondtsrib.
Quinque nerva, }
Lanifta, schermmeefter.
Lapathïum, }
Lapathum, } patigh / surkel.
Acutum, }
Lapidificus, fteenmaakende.
Lappa, kleefkruidt.
Major, ghroote } kliffen.
Minor, kleene }
Lappago, klis.
Larix, lorkeboom.
Laryngotomia, ftrótopening / ftródoorfnijing.
Larynx, 't ftróttenhoofdt.
Lafer Cyrenäicum, benfuyn.
Syriacum, } duivelsdrek / fierilofonfa.
Medicum, }
Gallicum, } meefterwortel.
Laferpitium gallicum, }

Laterani, } trouwanten/lijfknechten/lijf
Laterones, } wacht / lijfschutters.
Lathyris, springkruidt / spoorie / spurgie.
Lathyrus, platte erwten.
Latifolius, breedtbladigh.
Latitudo, breedte / wijdte.
Latomus, steenghraaver / steensnyer.
Latomia, }
Latumia, } steenmijn.
Latria, dienst.
Laudanum opiatum, verdikt heulzap.
Laudemium, } erfpachtgheschenk / erf
Laudimium, } pachtverkoopghift/keur, erfpachtghift / heerghewaade.
Laudominium, eerschat / eerschenking.
Laudum arbitrale, ghoedemannen uitspraak.
Laureola, kellerhals.
Laurus, laurier / laurierboom.
Alexandrina, } tongebladt / keelkruidt/
Idæa, } tapkenskruidt.
Lauri baccæ, baakelaar/ lauwrierbeezie.
Lautia, ghezantghiften/ ghezantgheschenken/ghezantschaps onkósten.
Lavacrum Veneris, kaarden / volderskaarden.
Lavandula, }
Lavendula, } lavender / lavendel.
Laver, wattereppe.

L E.

L E.

Lectica, draaghstoel.
Lecticarius, stoeldraagher.
Legalis, wettelijk / wettigh.
Legare, maaken / erfmaaken.
Legatarius, dien iets ghemaakt is / maakeling / maakingbeurder / erfghemaakte.
Legatio, ghezantschap.
Legator, maaker / erfmaaker.
Legatus, ghezant / afghezant.
Legatum, maaking / 't ghemaakte / ghift by versterf / erfmaaking.
  Optionis, maaking van keur.
  Liberationis, maaking van bevrijding.
Legitima portio, wettigh ghedeelte / rechtelijk deel.
Legitimatio, wettighmaaking / bewettighing.
  Per rescriptum principis, wettighmaaking by s'landtsoverste.
Legitimatus, wettighghemaakte.
Legitimus, wettigh / wettelijk.
Legius, volstrekt.
Legulejus, rechtoeffenaar / wetoeffenaar.
Legumen, Legumentum, } pluksvrucht / hauwkruidt.
Lema, traanenzeep / taay slijm / ooghe-slijm.

Lem-

Lemma, anneeming/ onderneeming.
Lens,
Lenticula, } linsen.
Palustris,
Aquatilis, } water linsen / endeghroen /
Lacustris, kroost.
Lentiginosus, sproetigh.
Lentigo, zomersproeten / zomerblekken / sproeten.
Lentiscus, mastikboom.
Leontopetaleum, leeuwenbladt.
Lepidium, peeperkruidt.
Leporina, kullekenskruidt.
Lepra, melaatsheidt/ lazery/ lazaruszeer/ akkerziekte / veldtziekte.
Leptomeria, deelenkleenheidt / deelenfijnheidt.
Leptynticus, dunmaakende.
Lethargus, slaapende koorts / koortsighe slaapzucht / vergheetende slaapzucht.
Leucacantha, eeverwortel.
Leucanthemus,
Leucöion, violier.
Bulbosum, witte tijdeloozen.
Leucoma, ooghenwitheidt.
Leucophlegmatia, snòtzucht/ snótghezwel/ slijmzucht.
Loucorrhæa, de witte vloedt.
Levir, zwagher.
Levisticum, lavas.
Lexiarchi, Stadts opteekeners der mondighe.

Le-

Lexiachicus, erffenis rechter.
Lexiarchicum, stadtopteekenboek der mondighe.
Lexica, woordtkunde.
Lexicoghraphus, woordtboeckschrijver.
Lexicon, woordtboek.

L I.

Libanotis, beerwortel.
Coronaria, roozenmarijn.
Libellus, gheloofsbrief/ pleitschrift/ verzoekbrief/ verzoekschrift/ anschrift.
Interruptionis, verzoekschrift van ghedings afbreuk.
Petitionis, ——— rauwe eisch.
Supplex, ootmoedigh verzoekschrift.
Famosus, schempschrift/ lasterschrift.
Memorialis, ghedenkschrift.
Repudij, verstootbrief.
Liberi, kinderen.
Naturales, kebiskinderen/speelkinderen.
Incesti, bloedtschandige kinderen.
Spurij, hoerekinderen.
Libertas, vryheidt.
Specificationis, vryheidt der ghedaantmaaking.
Exercitij, —— der uitvoering / der oeffening.
Contrarietatis, — teeghenstrijdigheidt.
Contradictionis,--teeghenzeghlijkheidt.
Complacentiæ, — des welbehaaghens.

Dedititia, verleende ghenaade an afval-
lighen.

Libertus, vryghelaatene / vryghemaakte.

Dedititius, gheſtrafte vryghelaaten.

Libidinatio, luſtmaaking.

Libratio planetarum, weeghing der dwaal-
ſtarren.

Libripens, waaghmeeſter / penningmee-
ſter.

Libri Symbolici, boeken der gheloofsbe-
kenteniſſen.

Libyſticum, lavas.

Lichen, (*Botan.*) ſteenleeverkruidt / leever-
kruidt.

Lichen, (*Med.*) droogh kruſſel / vuurighe
ſchurftheidt.

Lien, de milt.

Lienicus, } miltzuchtigh.
Lienoſus, }

Lienteria, buikloop / afghank der onver-
teerde ſpijs / lóſlijvigheidt.

Lientericus, lóſlijvigh / ghequeldt met af-
ghank der onverteerde ſpijs.

Ligamentum, een bandt / bindſel.

Ligamentum ciliare, 't ooghhaerbindſel.

Ligius, volſtrekt.

Lignum aloes, paradijshout.

Liguſticum, ſermonteine.

Liguſtrum, keelkruidt / monthout / rijn-
wilghen.

Lilium, leelie.

Rubens, } roode leelie.
Purpureum, }
Inter ſpinas, gheiteblaadt / memmekens-kruidt.
Convallium, meybloemkens.
Aſphodelus, leelie zonder kiiſters.
Lillach, blaauwe fluiteboom.
Limatio, vyling.
Limatura, vijlſel.
Limbus, 't voorburgh.
Limenarcha, haavenmeeſter / haavenopziener.
Limenarchia, haavenmeeſterſchap.
Limenophylacia, haavenwachterſchap.
Limenophylax, haavenwachter.
Liminarcha, ghrensw achter / ghrensopziener.
Limitanei milites, bezettelingen.
Limitatio, } bepaaling.
Limitaneus, }
Limitatus, bepaaldt.
Limonium, wintergroen.
Limoſitas, ſlijkachtigheidt / ſlikkigheidt.
Linaria, wildt vlas.
Linea, lijn.
Fiducialis, zichtry.
Horaria, uur- } lijn.
Horizontalis, zichteinder- }
Æquinoctialis, evennacht- }
Directionis, richt- }

Tan-

Tangens, raak-
Conchois, schulptrek-
Visualis, zicht- } lijn.
Gyrativa, } krul-
Spiralis,
Reflexa, keer-

Linea cissoïs,
Lineatum, } 't ghelijnde.
Lineamentum,
Lingua, tong / taal.
Cardinalis, hoofdttaal.
Vernacula, moedertaal.
Cervina, hartstong.
Serpentina, } adderstong / speerkruidt
Lingulaca
Lingula Magnetica, zeilsteens tongsken.
Linimentum, smeersel/ strijksel.
Linum, vlaskruidt.
Lipopsychia, } flaauwte/ onmacht/ van zich val-
Lipothymia, } ling/ flaauwigheidt.
Lippus, leepoogh / drui poogh.
Lippitudo, leepooghigheidt / ooghontstee-
king / loopend ooghe.
Lipyria, binnenwarme en buitenkoude
koorts.
Liquatio, smelting.
Liquida, klaare schulden.
Liquiritia, zoethout / kalissiehoudt.
Lis, twist / gekijf/ twistzaak/ ghedin/ ha-
der.
Judiciale, ghedingtwist.

Criminalis, halſ-
Finita, gheeindigh'dt } ghediug.
Pendens, hangend
Liſæ, de ghroote ſtrótaderen.
Litera, letter.
Literæ annexæ, } anhang-
Affixæ,
Aſſecutoriæ, verzeeker- } brief.
Clauſæ, gheſloten
Clientelæ, beſcherm-
Compulſoriales, brief van dwangleevering.
Executoriales, —— verrichting.
Salvi conductus, vrygheleybrief.
Obligatoriæ, verbandtbrief / verbandtſchrift.
Promotoriales, voortzetbrief.
Requiſitoriæ, verzoekbrief.
Quinquennales, vijfjaarighe uitſtelbrief.
Literator, letterkundighe.
Literatura, letterkunde.
Lithiaſis, ooghſteenigheidt.
Lithologia, ſteenkunde.
Lithontripticus, ſteenbreekende.
Lithoſpermum, ſteenzaadt/paerlenkruidt.
Lithotomus, een ſteenſnijder.
Litigans, } dinger / haderer / haderman.
Litigator,
Litigium, pleit / ghedíng/twiſt.
Litis conteſtatio, voldinging / ghedingsbeveſtighing / dingtaal.

Reliquiæ, ghedings overblijffelen.
Liticula, ghedingsken.
Litotes, vermindering.
Lituchus, Liturgus, heilighdoms opziener.
Lixivia, Lixivium, loogh.

L O.

Lobus, quabbe / fneede.
Auris, 't oorlelleken.
Localis, plaatfelijk.
Localitas, plaatfelijkheidt.
Localiter, plaatfelijken.
Locatio, plaatfing / verhuuring.
Locator, verhuurer.
Locatum, 't verhuurde.
Loch, likfel / flikartfeny.
Loci completio, plaatsvulling.
Communes, ghemeene plaatfen.
Locomotiva, plaatsbeweeghlijkheidt / plaatsbeweeghigh vermooghen.
Locomotivus, plaatsbeweeghigh.
Loculus, gheldtkift / gheldtzak.
Locutio, fpreeking / fpreekwijs.
Logarithmus, reekental.
Logica, reedenkonft.
Logicè, reedenkonftighlijk.
Logicus, reedenkonftigh.
Logifta, reekenmeefter.
Logiftica, reekenkunde.

Logocanon, reedenreeghel.
Logodædalus, schoonspreeker/woordtdichter/schoonpraat.
Logographus, boekhouder/ reekeningschrijver.
Logomachia, woordenstrijdt/woordenkibbeling.
Lohoh, likſel / slikartseny.
Lolium, dolik / onkruidt / harik / dronkaart.
Rubrum, } roode dolik / muizekooren.
Murinum,
Lomentum, boonenmeel.
Lonchitis, } ghraachtbaaren.
Longina,
Longævus, langleevigh.
Longimetria, lijnmeeting / lengtmeeting/ lijnmeetkunde / lengtmeetkunde.
Longurio, een lange lenter / lange slungel.
Lora, nawijn / spoelwijn.
Loripes, krombeen/ slimvoet.
Lotio, wasſching.
Lotus sativa, zeevenghetijdekruidt.
Lozongæ, vierkante koekjens.

L U.

Lucernalis herba, } wollekruidt / wolle-
Lucumbra, bladt/tórtſenkruidt.
Lucifer, mórghenstar.

Lucinius, kleinooghigh.
Ludolatra, luſtdienaar.
Lumbago, 't ſpit / lendepijn / lendejicht.
Lumbaris, lendenigh.
  Arteria, lendenſlaghader.
  Muſculus, lendenſpier.
  Vena, lendenader.
Lumbi, de lendenen.
Lumbrici, wormen.
Lumbricalis, wormachtigh.
Lumen, lucht / licht.
Lunaticus, maanziek / maanzuchtigh.
Lunaria, maankruidt.
  Græca, penningbloemen / paaſchbloemen.
Lupa canaria, hondtskruidt.
Luparia, wolfswortel / wolfskruidt.
Lupha, kalfvoet.
Lupi Crepitus, bobiſt / wolfveeſt / dult.
Lupulus,
  Salictarius,
Lupus ſalictarius, } hóppe / hóppekruidt.
Lupinus, vijghboonen.
Luſcioſitas, vyzienigheidt / ſtikzienigheidt.
Luſcioſus,
Luſcitioſus, } vyziende / ſtikziende.
Luſcus, eenooghigh / eenoogh.
Lutum, wouw.
Lux, licht.
  Meridiana, middaghlicht.
  Dubia, tweellicht / ſcheemerlicht.

Luxatio, uitleeding/ uit het lidt springing.
Luxatus, verstuikt / verzet / uit het ghelidt ghegaan.

L Y.

Lycanthropia, wolfsmenscheidt / wolfsdolligheidt.
Lychnis, }
Coronaria, } Kristus ooghen.
Silvestris, jennettekens.
Lycium, wilde pruimkens.
Lycopodium, wolfsklaauw.
Lygmus, }
Lynx, } de rók / de hik.
Lymphaticus, die van een dollen hondt ghebeeten is.
Lymphatus, dol/ontzinnigh.
Lysimachia, }
Lysimachium, } weederik/ partyke.
Apuaticum, waterweederik.
Lysis, ontlóssing.
Lyteria, zoenófferhanden / zoenóffers.
Lytrum, lósgheldt / rantsoen.

M A.

Macer, }
Macis, } foelie / muskaatbloem.
Macerare, weeken.
Macrocephalia, ghrootkóppigheidt.
Macrochera, rók met mouwen.

Macrocosmus, ghroote weerreldt.
Macrologia, katering.
Macropus, langbeen / ghrootvoet.
Macrypnia, langslaapenheidt.
Maculæ, blekken / maalen.

Solares, zonne-		
Lunares, maan-		
Volaticæ, vlieghende	}	blekken.
Hepaticæ, leever-		
Maternæ, moeder-		

Madarosis, winkbraauwenuitvalling.
Magia, toverkonst / toverkunde.
Diabolica, duivelery.
Naturalis, natuurlijke toverkunde.
Magicus, toverkonstigh / toverkundigh.
Magister, meester.
Liberalium artium, meester in de vrye konsten.
Magisterialiter, meesterlijk.
Magisterium, meesterschap.
Magistratus, overheidt / overigheidt.
Magma, het dik van de zalf.
Magnificatio, ghrootmaaking.
Magnificentia, ghrootdaadigheidt.
Magus, wijze / tovenaar / toverkonstenaar.
Major, meerder.
Majorana, mariolein / kranskruidt / moederkruidt.
Malacia, vreemde eetzucht / wanhonger / mishonger.
Malagma, pap.

Malacticus, weekmaakende/verzaftende.
Malagma, verzaftpleister/ weekmaakende pleister.
Malaxatio, kneeding.
Male-æqualis, qualijk ghelijk.
Malevolentia, quaadtwilligheidt.
Malleolus, (*Anat.*) de enkel/ verschen.
Maltum, mout.
Malva, winterroos.
Osiriaca, } keeskenskruidt / papermaluwe.
Silvestris, }
Malvaviscus, witte maluw/ witte heumst.
Malum, (*Botan.*) een appel.
Cotoneum, } queeappel.
Cydonium, }
Persicum, een persik.
Armeniacum, apprikoos.
Granatum, } ghranaat- } appel.
Punicum, }
Arantium, oranje-
Aureum, ghuld-
Insanum, dul-
Æthiopicum, etiopische
Spinosum, doorn-
Medicum, } sitroen.
Citrium, }
Limonium, limoen-
Assyrium, adams-
Malum, (*Theolog.*) quaadt schuldt.
Culpæ, } quaadt der straf.
Pœnæ, }

Mam-

Mamma, een man / moeder.
Mammaria vena, mamader.
Arteria, mamslaghader.
Mammarius, Mammillaris, } mammigh.
Manceps, kooper / huurer : tóllenaar.
Mancipare, verkoopen / toeeighenen / verbreemden / verzetten / vereighenen / eighengheeven.
Mancipatio, vereighening / eighengheeving / verkooping.
Mancipi res, ons toebehoorend ghoedt.
Mandans, Mandator, } lastgheever / bevelgheever.
Mandatarius, ghebódtuitvoerer / lastvolbrenger / lastanvaerder / ghemachtighde.
Mandatum, lastgheeving / lastanvaerding / bevel / belasting / daaghbrief / daghvaerding.
Curiæ, daaghbrief van 't hof.
Generale, alghemeene } lastgheeving.
Speciale, byzondere } lastgheeving.
Pœnale, daaghbrief met boetdwang.
Simplex, blööte daghbrief.
Anticipationis, daghbrief van verbroeghing.
Appellationis, —— van beroep.
Assecurationis, —— van verzeekering.
Attentatorum, — van daadlijkheeden.
Cessionis bonorum, — van ghoederafstandt.

Compulsoriale, -- met dwangleebering.
Debitorum, —— voor de schuldenaars.
Decreti voluntarij, ——willigh besluit.
Desertionis, ——— van verstek.
Deputati judicis, — van een ghemaghtighdt rechter.
Detentionis, —— van vasthouding.
Apprehensionis, ——— antasting.
Evictionis, —— byvaaring.
Evocationis, ——— aftrek.
Indemnitatis, —— van schadeloosheidt.
Inductionis, ——— anraading.
Interruptionis, -- afbreuk des ghedings.
Petitorium, —— rauwe eisch.
Purgationis, —— zuivering.
Reductionis, —— herleiding.
Reformationis, ——— klaaring.
Rescissionis, ——— handelbraak.
Restitutionis in integrum, —— herstelling in zijn gheheel.
Revisionis, —— herziening.
Subhastationis, - openbaare verkooping.

Mandibula, kaakenbeen / kinnebakken.
Mandibularis, kaakbeenigh.
Mandragora, alruin / alruine.
Manducatio, eeting.

Oralis, mondelijk	eeten.
Spiritualis, gheestelijk	
Metaphorica, overdraghtigh	

Mania, razerny / dolzinnigheidt / krankzinnigheidt.

Maniacus, krankzinnigh.
Manifestativus, openbaarende.
Manipulus, handtvol.
Manser, hoerenzoon.
Mansorius, kaauwende / knaauwende.
Mansuetarius, wildttemmer.
Mantice, waarzeghkonst.
Manticularius, beursesnijder.
Manu brevi, rechtsweegs / zonder omslagh.
Longâ, door omweeghen / met veel omslagh.
Manumissio, vrymaaking / vrystelling / ontslaaning.
Mamumissor, vrymaaker.
Mamumissus, vryghemaakte / vryghelaatene.
Mappæ Geographicæ, aardtklootkaarten / weereldtkaarten.
Marasmus, uitteering / sleepende ofte taape ziekte.
Marasmodes, ineetende koorts / uitteerende.
Marathron, venkel.
Marinella, speerkruidt / St. Jorîs kruidt.
Morisca, aarspuist / blein an den endeldarm.
Mariscus, bobel / bobbert.
Marmoraria, beerenklaauw.
Marmorella, agrimonie / leeverkruidt.
Marrubiũm, malrove / witte andoren / longekruidt.
Aquaticum, waterandooren / watermalrove.

Ni-

Nigrum,
Cantherinum, } zwarte andoozen/zwarte malrove.
Marmorarium,

Marſupalis, tasghelijk / tasachtigh.
Martyrium, martering.
Maſaria, boedelhouſter.
Maſculinus, manlijk.
Maſſeter, kaauw ſpier.
Maſticatoria, kaauwartſenijen.
Maſtoïdes, teepelghelijk / teepelwijzigh / teepelvózmigh.
Mater dura, 't harde } moedervlies/ breinvlies.
Pia, 't zafte
Mater, in Aſtrolabio,
Materia, ſtóf.
In qua, ſtóf waar in.
Ex qua, ——— waar uit.
Circa quam, —— waar omtrent.
Materialis, ſtóflijk.
Materialitas, ſtóflijkheidt.
Materialiter, ſtóflijken.
Materiatus, gheſtóft.
Matertera, moeders ſuſter/ moeye.
Magna, oudtmoeye / ghrootmoeders zuſter. (ders zuſter.
Major, overoudtmoeye/overghrootmoe-
Maxima, betovervoudtmoeye / oudtoverghrootmoeders zuſter.

Mathema,
Mathematica, } wiſkunde/ wiſkonſt.
Matheſis,

Mathematicæ artes, wiſkonſten.
Mathematicè, wiſkundighlijk.
Mathematicus, wiſkonſtenaar / wiſkundighe : wiſkundigh.
Mathematophilus, liefhebber der wiſkunde.
Matratium, omghedraayde kólf.
Matricaria, mater / moederkruidt.
Matriſalvia, ſcharley.
Matris animula, quendel / wilde tijm / onzer vrouwen bedſtroo.
Matriſilva, gheiteblaadt / memmekens-kruidt.
Matrix, baarmoeder / lijfmoeder.
Matruelis, moeders zuſters kindt / zuſterling.
Maxilla, 't kaakebeen / kinnebakken.
  Inferior, de onderkaak / 't kinnebakken.
  Superior, de opperkaak.

M E.

Meatus, doorghang.
  Felleus, ghalpijp.
  Urinarius, de piſpijp.
  Choledochi, Bilarius, } doorghang van de ghal.
  Cochlearis, Tortuoſus, } draayachtighe } doorghang.
  Cæcus, blinde } doorghang.
  Capreolaris, op-en nederghaande } doorghang.
Mechanica, werkdaadt / ambacht / handtwerk / handtwerkkonſt.

Me-

Mechanica operaria, tuighwerkelijke werking.
Mechanicè, werkelijk.
Mechanicus, (*Substant.*) handtwerker.
Mechanicus, (*Adject.*) werkdaadigh.
Mechanographia, } handtwerksbeschrijving/handtwerkskunde.
Mechanologia, }
Mecometria, lengtmeetkunde.
Meconium, slaapzap/ heulzap/ mankópzap.
Media proportionalis, middeleevenredighe.
Mediana, middelader.
Mediare, middelen.
Mediastina vena, middelschótader.
Mediastinum, middelschót/ middelrift.
Mediator, middelaar.
Mediatus, middeligh / ghemiddeldt.
Medicamentarius, quaade drankgheever / drankmaaker / artsenymenger/ artsenyverkooper.
Medicamentum, gheneesmiddel.

Calefaciens, verwarmend } gheneesmiddel.
Frigefaciens, verkouwend
Humectans, bevochtighend
Siccans, drooghend
Emolliens, } weekmaakend
Malacticum, }
Scleroticum, } hartmaakend
Indurans, }
Chalasticum, verslappend

Ano-

Anodynum, } pijnstillend
Paregoricum, } smertverdrij-
vend
Sarcoticum, vleeschteelend
Hypagogon, verzaftend
Catharticum, } afjaaghen
Purgans, } zuiverend
afzettend
Causticum, brandend
Septicum, verróttend
Erodens, bijtend
Stupefaciens, } verdoovend
Narcoticum, }
Diureticum, } afzettend/ wa-
terlossend
Cholagogon, ghalloozend
Phlegmagogon, slijmloozend
Melanagogon, } swartegalloo-
Atrabilarium, } zend
Hydragogon, waterloozend/wa-
terverdrijvend
Ureticum, pisverwekkend
Errhinum, } in de neus ghestoo-
Nasale, } ken
Sternutatorium, } sniesend
Ptarmicum, }
Illinens, } toeplakkend/an
Emplasticum, } een lijmend
Aperiens, } ontstóppend
Anastomoticum, } openend

} gheneeg-middel.

Dia-

Diaphoreticum, Resolvens, } ontlóssend/ luchtmaakend

Cardiacum, hartstarkend

Ecbolium, vruchtafdrijvend

Diapyiticum, Ecpyiticum, } ettermaakend

Pycnoticum, Condensans, } dikmaakend

Stegnoticum, Constipans, Constringens, Occludens, } stóppend/ sluitend

Attrahens, Helcticum, Epispasticum, } antrekkend/ na zich trekkend.

Apocrusticum, Repellens, } terugh wederom } drijvend

Adstringens, samentrekkend

Abstergens, Detergens, Rhypticum, } afvaaghend

Expurgans, Deoppitulans, Eccatharticum, Ephracticum, } zuiverend/ zuivermaakend

Attenuans, Extenuans, Leptynticum, } dunmaakend

Obstruens, Emphracticum, } verstóppend

(all the above:) } gheneesmiddel.

In-

Incrassans, } dikmaakend
Pachynticum } ghrofmaakend
Rarefaciens, dunmaakend
Somnificum, } slaapmaakend
Hypnoticum, }
Rubefaciens, roodtmaakend
Escharoticum, bleinmaakend / blaarmaakend
Maturans, } rijpmaakend
Pepticum, }
Conglutinans, } samenhechtend heelend
Colleticum, }
Symphyticum, }
Traumaticum, }
Epulaticum, } lijkteekens maakend
Cicatricem inducens, }
Cathæreticum, } aftrekkend
Detractorium, }
Callum gignens, } eeltmaakend
Poroticum, } weerenmaakend
Lithontripticum, steenbreekend
Bechicum, hoeststillend
Alexiterium, beschuttend

} gheneesmiddel.

Medicophysicus, gheneesnaatuurkundigh.
Medicus, (*Substant.*) arts / gheneesmeester.
Medicus, (*Adjectiv*) gheneeskundigh.
Medicina, gheneeskunde / gheneeskonst / artsenykonst.

Phy-

Physiologica, natuurkundighe
Pathologica, lijdingkundighe
Semeiotica, teekenkundighe
Hygieine, gezondtheidt bewaarende
Therapeutica, gheneezende
Veterinaria, beest-
Herbaria, kruidt-
Prophylactica, beschermende
Diætetica, eetreegheliighe
Pharmaceutica, drogbereidende
Nosologica, ziektkundighe
Chirurgica, wondheelende

} artsenykonst.

Medietas, helft / middel.
Mediterraneus, middellandsch.
Meditullium, 't middel des bekkeneels.
Medium, middel.
Participationis, 't middel der deelachtigheidt.
Negationis, ——— der beneening.
Congruentiæ, —— overeenkomst.
Necessitatis, —— noodtzaakelijkheidt.
Colligantiæ, —— t'zamenbinding.
Imaginationis, —— inbeelding.
Dispositionis, —— schikking.
Præsuppositionis, — voorondersteling.
Quod, ———— welk.
Quo, ———— door welk.
In quod, ———— in welk.
Per quod, ———— door welk.
Sub quo, ———— onder welk.

Me-

Medogrammatei, schrijfraadtsluiden.
Medographia, artsenybeschrijving.
Medographus, artsenybeschrijver.
Medulla, mergh.
Spinalis, rugge- } mergh.
Oblongata, lankachtigh } mergh.
Megethice, ghrootheidtkunde.
Melosis, verkleening.
Mel aërium, luchthonigh/ heemelhonigh.
Roscidum, honighdauw/ dauwhonigh.
Melampodium, zwartnieskruidt.
Melampus, zwartvoet.
Melanagogus, zwartegalafdrijvende.
Melancholicus, zwaargheestigh/ zwart-ghalligh/ zwaarmoedigh.
Melancholia, zwarte ghal/ zwartzap/ zwaargheestigheidt/ zwaarbloedigheidt/ zwaarmoedigheidt/ droefzinneloosheidt.
Hypochondriaca, de miltzucht.
Errabunda, } zwerbende zwarteghal.
Kutubuth, } zwerbende zwarteghal.
Melanthium, nardus zaat/ nigelle.
Meleagris, kievits eyeren.
Melica, zorghzaadt.
Meliceris, honighpuist/ honighghezwel.
Melicratum, honighwater/ meede.
Melilotus, steenklaver/ welruikende klaver/ malloot.
Melitites, honighwijn.
Melligo, honighdauw.

Me-

Melioramentum, verbeetering.
Melissa, Melissophyllum, } consilie de ghrein/ byenbladt.
Melitœna, Melo, Melopepon, } meloen.
Milospinum, doornappel.
Melopoëia, Melopoëtica, } zangmaaking / zoetuitdigheidtmaaking.
Melum, appelghroote uitschieting van 't druifbesseblies.
Membrana, blies.
Carnosa, vleischigh blies.
Retina, netteblies.
Membrafinicus, bliesmaakende.
Membraneus, Membranosus, } bliezigh / bliesachtigh.
Memoria, gheheughen.
Membrum, lidt.
Genitale, teel- / Homoiomeres, ghelijkaartigh / Anomoiomeres, ongghelijkaartigh } lidt.
Mendacij exprobatio, looghenverwijt.
Meninx, 't breinblies/ herssenblies/ hernblies / herssenwinsel.
Crassa, het dikke / Dura, het harde / Tenuis, het dunne } herssenblies.
Menochrypia, maandtstondtschorting.
Menorrhagia, maandtstondenbloedt/ stondenbloedt.

Men-

Mensa Pythagoræ, tafel van vermeenigh-vuldighing.

Mensarius, }
Mensularius, } wisselaar.

Menses, (*Medic.*) maandtstonden.

Mensis, (*Chronolog.*) een maandt.

Periodicus, rondtomloops } maandt.
Peragrationis, loop - }

Mensium profluvium, stondenvloedt.

Suppressio, verstópping der stonden.

Menstrua, (*Medic.*) maandtstonden.

Menstruatio, maandtstonding / maandt-stondtmaaking.

Menstruum, (*Iuridic.*) maandtkóst / maandt-loon.

Menstruum, (*Chymic.*) uitstreksel / uittrek-water.

Mensurabilitas, meetbaarheidt / meetlijk-heidt.

Mentalis, verstandelijk.

Mentha, munte / bruinheylighe.

Crispa, cruciata, ghekruiste / kruis- } munt.
Saracenica, } smalle balsem. } munt.
Romana, }
Angustifolia, }
Cardiaca, hartskruidt / harts- } munt.
Silvestris, wilde } munt.
Alba, witte } munt.

Menthastrum, wilde munt / roode water-munt.

Mento, ghrootkin / langkin.

Mercurialis, ghlaſkruidt / bingelkruidt.
Meridianus, middaghlijn/ middaghrondt / middaghkring.
Meriſmos, verdeeling.
Meriſticus, ſchiftende/ verdeelende.
Meſaræon, het dunne darmſcheel.
Meſaraica arteria, dundarmſcheelſlaghader.
Vena, dundarmſcheelader.
Meſaraïcus, dundarmſcheeligh.
Meſentericus, darmſcheeligh.
Meſenterica arteria, ſcheelſlaghader.
Vena, darmſcheelader.
Meſenterium, het darmſcheel/ darmſcheitſel / middeldarmblies / middelinghewandt.
Meſocolon, het kronkeldarmſcheel.
Meſodicus, middelrechter.
Meſographus, middelſchrijver / middeleevenreedingſchrijver.
Meſonauta, ſcheepsjongen.
Meſopleuria, tuſſchen de ribben.
Meſopleurius, tuſſchenribbigh.
Meſoptica, halfzichtkunde.
Meſopticus, halfzienijk / halfzichtigh.
Meſpilus, miſpelboom.
Metabaſis, overtredt.
Metacarpium, } de afterhandt / de nahandt/ handtbergh.
Metacarpus,
Metachoreſis, overvoering / overbrenging.

Me-

Metadoticus, overleeverende.
Metæcus, verplaatser / verhuizer.
Metæcium, schatting.
Metalepsis, overneeming.
Metallarius, } berghknaap/berghwerker,
Metallicus, } mijnwerker.
Metallographia, metaalbeschrijving/ metaalkunde.
Metamorphosis, verandering / vervorming / herschepping.
Metaphora, overdracht / bysprenk / lijkspreuk / leenspreuk.
Metaphoricus, overdrachtigh/ leenspreukigh.
Metaphysica, overnatuurkunde / overnatuurweet.
Metaphysicus, overnatuurkundigh.
Metapedium, de afterboet / naboet.
Metaplasmus, verstaltighing / verzetting.
Metaptosis, ziektverwisseling.
Apparens, schijnziektverwisseling.
Metastasis, verschoffeling / verschuiving / verplaatsing.
Metastœchiosis, verandering der hoofdstoffen.
Metatarsus, de afterboet / naboet.
Metathesis, verstelling / letterverzetting,
Metaxarius, zijdehandelaar.
Metempsychosis, zielverhuizing.
Meteora, hooghvlieghende dampen / verheevelingen.

Mete-

Meteorologia, verheevelingkunde.
Meteorologicus, verheevelingkundigh.
Meteoroscopica, verheevelingzichtkunde.
Metexis, deelachtigheidt.
Methodus, leerwijs / beleeding / leerwegh / beleedt / orde.
Methodicus, beleedigh.
Metonymia, overnaaming / naamwisseling.
Metoposcopia, voorhoofdtkijkery / voorhoofdtwaarzeggherey.
Metoposcopus, voorhoofdtkijker.
Metousia, weezenheidts overghang.
Metrocomia, hoofdtdorp / hoofdtvlek.
Metropolis, hoofdtstadt
Meum, beerwortel.

M I.

Miasma, besmetsel / besmetheidt / onzuiverheidt.
Microcosmus, kleine werreldt.
Microphonia, kleenstemmigheidt.
Micrypnia, dunnigheidt van slaap / dunslaapendheidt.
Mictologia, mengelingkunde.
Milium, gheers / hirs.
Solis, steenzaadt / perrelkruidt.
Milphosis, winkbraauwenuitvalling.
Millefolium, duizendbladt / gherwe.
Aquatile, waterduizendtbladt / waterviolen.

Mil-

Millegrana, duizendtghzein/duizendkoozen.
Mimesis, na-aaping.
Mineralogia, mijn stófkunde/ berghwerk-kunde.
Mineralogicus, mijnstófkundigh.
Mineralogus, mijnstófkundighe.
Miniculator, hoofdtletterschilder / hoofdtletterschzijber.
Minor, minder.
Minores, minderjaarighe.
Mirio, wonderbaare scheefmondt.
Miserere mei, darmkink.
Misocalus, een haater van alle fraapigheidt.
Mitigatorius, verzaftende.
Mitra, klóshuisken.
Miurus, verminderende/allenksverminderende.

M N.

Mnemonica, ghedenkkunde / gheheughkunde.

M O.

Mobilia, tilbaare ghoederen/roerende ghoederen.
Mochlostatica, hefboomkunde.
Modalis, wijzigh.
Modaliter, wijzighlijk.
Modificans, wpzighende / wpzighmaakende.
Modificare, wijzighen / met een wijs andoen.

Mo-

Modificatio, wijziging.
Modificatus, ghewijzighdt / met een wijs angghedaan.
Modulatio, (*Musc.*) zangzoetigheidt.
Modus, wijs.

Finitus, bepaalde
Indicativus, toonende
Imperativus, ghebiedende
Optativus, wenschende } wijs.
Subjunctivus, anvoeghende
Infinitus, vel Infinitivus, onbepaalde.

Essendi, wijs van zijn.
Possendi, —— konnen.
Inessendi, —— inzijn.
Sic se habendi, — zo zich te hebben.

Mola, een ondrucht / wandrucht / valsche bedruchting.
Molitor musculus, kaauwspier.
Mollugo, zaftkruidt.
Moloche, winterroos.
Monarcha, eenighvóorst / eenheerscher / alleenheerscher.
Monarchicè, eenheerschendlijk.
Monarchia, eensreegheering / eenighvóorstheidt / alleenheersching / eenheersching / eenhoofdighe reegheering.
Monas, eenheidt.
Monazonta, kluizenaar / eenzaam leever / eenwooner.
Monetarius, munter.

Monitus, waarschouwing.

Monochorda, zanglijn.

Monococcon, eenkooren.

Monofolium, eenbladt.

Monogamus, eenwijvigh.

Monolemma, eenanneeming/ denkreeden.

Monomachia, tweestrijdt / eenghevecht/ ghevecht van een teghen een.

Monomachus, kampvechter / eenvechter.

Monopolium, alleenkoop/ opkoop / voorkoop/ inkoop.

Monosyllabus, eenletterghreepigh.

Monstrosus, wanschapen / wanghedróchtigh.

Montapium, bergheppe/ veelghoedt.

Monticulus veneris, venusberghje.

Morabati, braambessen.

Moralis, zeedelijk / zeedigh.

Moratoria rescripta, brieven van tijdtghunning.

Morbi tempus, ziektentijdt.

Universale, alghemeene } ziektentijdt.
Particulare, byzondere } ziektentijdt.

Morbi initium, beghin.

Incrementum, Auxesis, Epidosis, Anabasis, } anghroeping toeneeming } der ziekte.
Status, standt } der ziekte.
Declinatio, afneeming } der ziekte.

Morbificus, ziekmaakende.

Morbilli, kinderpókjens.

Morbus, ziekte/ krankheidt.

Simplex, enkele
Compoſitus, t'zaamghezette
Comitatus, verzelſchapte
Solitarius, alleenighe
Separatus, afgheſcheiden
Implicitus, inghewikkelde
Connexus, t'zaamghehechte
Conſequens, vólghende
Fiens, wordende } ziekte.
Factus, ghewordene
Inſtrumentalis, } werktuighi-
Organicus, } ghe
Malignus, quaadtaartighe
Frigidus, koude
Calidus, warme
Melancholicus, zwartgalli-
ghe

Gallicus, de ſpaanſche pókken.
Regius, de gheelzucht.
Intemperiei, ziekte der onghemaatighd-
heidt.
Totius Subſtantiæ, —— ganſche zelſ-
ſtandigheidt.
Occultarum Qualitatum, -- der verbor-
ghene hoedaanigheden.
Formæ, ———— der vórm.
Materiæ, ———— der ſtóf.
Numeri, ———— des ghetals.
Magnitudinis, ———— der ghroot-
heidt.

Conformationis, —— der vórming.
Syntheseos, } —— der t'zamen
Compositionis, } zetting.
Figuræ, —— der gheſtalt
Cavitatum, —— der hóllighheeden.
Superficiei, —— der vlakte,
Secund. Qualitatum, —— der tweede hoedaanigheeden.
Situs, —— der ſtandt.
Connexionis, —— der t'zamen-hechting.
Meatus, —— der door-ghang.
Solutæ unitatis, —— der ontlóste eenheidt.
Vaſorum, —— der vaten.

Univerſalis, alghemeene
Particularis, byzondere
Externus, uitwendighe
Internus, inwendighe
Congruus, ghevoeghlijke
Non congruus, ongheyoeghlijke
Per eſſentiam, door de weezenheidt
Per conſenſum, door 't zamenſtemming
Legitimus, wettighe
Nothus, } baſtaardt-
Spurius, }
Hæreditarius, erf-

} ziekte.

Non

Non hæreditarius, nieterf-
Congenitus, angheboozen
Contagiosus, smettelijke
Non Contagiosus, niet smet-
telijke
Sparsus, Sporadicus, } verspzeide
Communis, Pandemius, } ghemeene
Vernaculus, Endemius, } landt-
Epidemius, gheslacht-
Vernus, lent-
Æstivus, zomer-
Autumnalis, herfst-
Hibernus, winter-
Diurnus, dagh-
Matutinus, uchtend-
Vespertinus, avondt-
Nocturnus, nacht-
Benignus, ghoedtaartighe
Malignus, quaadtaartighe
Brevis, kozte
Longus, lange
Acutus, scherpe/ vinnighe/ haa-
stighe
Peracutus, zeer scherpe
Acutus simpliciter, een
boudighlijk
Ex decidentiâ, dooz
verballing } scher-
pe

} ziekte.

Diuturnus, Chronicus, } langduurighe
Salutaris, heilzaame
Lethalis, doodelijke
Continuus, gheduurighe
Intermittens, tusschenophoudende / afghaande
Ordinatus, ordendlijke
Inordinatus, ón-ordentlijke
Hecticus, taape
Adscititius, Adventitius, } aankomstighe
Pestilens, pestachtighe
Constans, standtvastighe
Inconstans, onstandtvastighe
Manifestus, openbaare
Occultus, verborghene
Comitialis, Caducus, } de vallende
Sonticus, zwaare
Lunaticus, maan-
Spiritualis, gheestelijke
Humoralis, vóchtelijke
Topicus, Localis, } plaatselijke
Homotonus, eenpaarighe
Acmasticus, stilstaande
Epacmasticus, toeneemende
Paracmasticus, afghaande
Periodicus, streekhoudende
Erraticus, dwarlende

} ziekte.

Uni-

Uniformis, ghelijkvórmighe
Difformis, ongelijkvórmighe
Stabilis, bestendighe
Mobilis, beweeghlijke
Regularis, ghereeghelde
Irregularis, onghereeghelde
Primarius, voorneeme
Secundarius, minvoorneeme
Contractus, verkorte
Productus, verlengde
Scheticus, licht te verdrijvene
Hecticus, diepzittende
Principalis, voorneeme
Accessorius, ankomstighe
Consuetus, ghewoone
Inconsuetus, ongheweoone
Nativus, anghebooren
Connatus, meê ghebooren
Innatus, ingheebooren
Posterus, anghekomen
Repentinus, schichtighe
Paulatinus, allenks overkoomende
Recens, versche
Inveteratus, verouderde/inghewortelde.
Divinus, ghóddelijke
Naturalis, naatuurlijke
Venenatus, verghiftighe
Non venenatus, niet verghiftighe

} ziekte.

Putridus, rottighe
Palabundus, zwermende
Patrius,
Vernaculus, } landt-
Pestilens, pest-
Sonticus, anhangende / byblijvende
} ziekte

Regius,
Arcuatus, } de gheeluw / gheelzucht.
Sideratus, de popelsy.

Morella, nachtschade.
Moretus, bevruchtdrank / bezwangeringsdrank.
Morosè, eighenzinnighlijk.
Morosophus, wijszót / boertghek.
Morphæa, quaadtzeer.
Morselli,
Morsuli, } vierkante koekjens.
Morsus diaboli, duivelsbeete.
Gallinæ, ghuichelheil / muur.
Mortificatio, dooding.
Mortuus ab intestato, zonder uiterste wille ghestorven.
Norus, moerbeezieboom.
Moschus, muskeljaat.
Motio, beweeghing.
Metaphorica, overdraghtighe beweeghing.
Motivus, beweeghigh / beweeghende.
Motor, beweegher.
Motorius nervus, beweeghzeenuw.

Mo-

Motus, beweeghing.

Distantiæ, maanwinst / beweeging der afstandt.

Peristalticus, t'zamentrekkende / omhelzende / t'zamendzingende beweeghing.

Tonicus, een rechte uitstrekking.

Clonicus, een trillende uitstrekking.

Trepidationis, beweeghing der wagghelíng.

Accessus, beweeghing der anwijk.

Recessus, beweeghing der afwijk.

Librationis, beweeghing der weeghing.

Ad quantitatem, beweeghing tot hoeghzootheidt.

Qualitatem, beweeghing tot hoedanigheidt.

Ubi, beweeghing tot waar.

M U.

Mucus, snót.

Mulomedicina, muilcezelsgheneeskonst.

Multaticium, boetgheldt.

Mulsum, honighwijn.

Multangularis, veelhoekigh.

Multiformis, veelvóźmigh.

Multilaterus, veelzijdigh.

Multiplicans, vermeenighende / vermeenighvuldighende.

Multiplicatio, vermeenighvuldighing / veelvoudighing.

Multiplicitas, meenighvuldigheidt.

Municipalis, steedtsch / stadts / burgsch.

Munimenta, beweeringen / bewijsstukken.

Muralium, ghlaskruidt.

Musæum, oeffenkamer.
Muschus, muskeljaat.
Musculus, (*Adject.*) spierigh/ spierachtigh.
Muscula arteria, spierslaghader.
Vena, spierader.
Musculus, (*Substant.*) een spier.

Abdominis, buik-
Pectoralis, borst-
Serratus, zaaghwijze/ zaagh-
Rectus, rechte
Piramidalis, spitswijze
Obliquè descendens, schuins-neederdaalende
Obliquè ascendens, schuins opklimmende
Menbraneus, Membranosus, } vliezighe
Latus, breede
Transversus, Transversalis, } dwarsche
Mesopleurius, Intercostalis, } tusschenribbighe/ ribbe-
Sacrolumbus, heilighlenden-
Levator, oplichtende
Cremaster, opschortende
Subclavius, onderkróp-
Cephalopharyngæus, hoofdtkeel-
Sphenopharyngæus, wigghebeenkeel-
Stylopharyngæus, priemkeel-

} spier.

Ster-

Sternothyröides, schildtghelijke kraakbeenighe borstbeens
Hyothyröides, schildtghelijke kraakbeenighe tongebeens
Cucullaris, monnikskapwijze
Arythenöides, trechterwijze/ trechter-
Cricoarythenöides, ring-en trechtergelijke kraakbeens
Thyroarythenöides, schildt- en trechtergelijke kraakbeens
Cricothyröides, ring- en schildtghelijke kraakbeens
Thyrocricöides, schildt- en ringghelijke kraakbeens
Glottalis, tong-
Epiglottidis, keelklap-
Oesophagæus, maaghpijp-
Temporalis, } hoofdtslaap-
Crotaphites, }
Trochlearis, katról-
Attollens, opbeurende
Superbus, hoovaardige
Deprimens, neederdrukkende
Humilis, neederighe
Adducens, anvoerende

} spier.

Abducens, afvoerende
Bibitorius, drink-
Indignatorius, verontwaerdighende
Orbicularis, Circularis, ronde
Triangularis, Deltöides, driehoekighe
Buccinator, kinnebak-
Masseter, Mansorius, Molitor, Mandibularis, kaauw-
Pterygöides, vleughelwijze
Graphyöides, penne-
Digastricus, tweebuikighe
Sternophyöides, des borstbeens tongebeen-
Genyophyöides, des kins tongebeen-
Styloceratohyöides, des tongebeens priemghelijke hoorn-
Coracohyöides, ravensbekghelijke tongebeen-
Humeralis, schouder-
Supraspinatus, oppergraat-
Infraspinatus, ondergraat-
Aniscalptor, aarskrabber / aarskrab-
Rotundus major, groote ronde
Minor, kleene ronde
Subscapularis, onderschouder-

} spier.

blaa-

bladighe
Suprascapularis, bovenschouderbladighe
Biceps, tweehoofdighe
Immersus, inghezonken
Perforatus, doorboorde
Scalenus, onghelijkzijdighe/ onghelijkdryhoekighe
Mastöides, teepelwijze
Brachiæus, arm-/armpijp-
Pronator, vooromkeerende
Supinator, afteromkeerende/ afteromlegghende
Flexor, buigh-
Palmaris, palm-
Vermicularis, } worm-
Lumbricalis, }
Lumbaris, } lenden-
Psoas, }
Iliacus, darmbeen-
Obturator, stóppende/stóp-
Triceps, dryhoofdighe
Lividus, lootverwighe
Crureus, dybeen-
Sartorius, snijders-
Fascialis, windel-
Gracilis, smalle
Tibiæus, scheen-
Peroneus, kuitbeen-
Suralis, } kuit-
Gastrocnemicus, }

} spier.

Tra-

Trapezius, tafel-
Rhomböides, tarbótghelijke
Spinatus, doornachtighe / ghraat-
Complexus, 't zamenghevlochten
Splenius, spalkwijze
Quadratus, vierkante
Sacer, heilighe
Bicornis, tweehoornighe
Extensor, uitstrekkende
Glutæus, bil-
Pyriformis, peerwijze
Marsupialis, tasghelijke } spier.
Semimembranosus, halfvliesachtighe
Seminervosus, halfzenuwachtighe
Popliteus, kniebuigh-
Soleus, plaatghelijke
Plantaris, voedtzool-
Semispinatus, halfdoornachtighe
Obliquus, schuinsche
Perforans, doorboorende
Rotator, omdraaiende

Muscus, mosch.

Arboreus, boom-
Palustris, water-
Terrestris, aardt- } mosch.
Marinus, zee-

Ca-

Capillaris, ghuldeweederdoodt.
Musica, zangkonst / zangkunde.
Musicus, (*Substant.*) zangkonstenaar / zangkundighe.
Musicus (*Adjectiv.*) zangkonstigh / zangkundigh.
Musurgia, zangdichtkunde.
Musurgus, zangmaaker / zangdichter / zangdichtkundighe.
Mutabilitas, veranderlijkheidt / wisselbaarheidt.
Mutui datio, verbruikleening.
Mutuum, verbruikgheleendt / verbruikleening.

M Y.

Mycterismus, begupching.
Mydriasis, ooghappelwyping.
Myloglossum, des keebels tongespier.
Myocephalum, vlighenhoofts ghrootte uitschieting van 't druifbeezievlies.
Myopia, bysienigheidt / stikzienigheidt.
Myops, stikziende / byzienigh.
Myosis, ooghappelnaauwing.
Myrias, tienduizendt.
Myrica, tamarisboom.
Myriogonum, tienduizendthoek.
Myriophyllon, duizendtbladt.
Aquatille, waterduizendtbladt / waterviolieren.
Myrobrechiarius, zalfsmeerer.

My-

Myropola, zalfverkooper.
Myrobalanus, welruikende eekel.
Myrrhis, wilde kervel.
Myrtiformis, mirtghelijk/ mirtvórmigh.
Myrtillus, kraakbesseboom.
Myrtus, mirteboom.
Brabantica, ghaghel.
Myscellus, kortbeen/ drukker.
Mystax, de kneevel.
Mysterium, verborghenheidt / gheheimenis.
Mythologia, verdichtselkunde / versierselkunde.
Myxa, sebestboom.

N A.

Nadir, leeghste punt / nederaspunt.
Naffe, oranjebloepselwater.
Napellus, monnikskappen.
Napus, steekraap.
Narcissus, narsis / spaansche jenette.
Juncifolius, jongquillen.
Luteus, sporkelbloemen / gheele tijdeloozen.
Narcosis, zeenuwdoofheidt.
Narcoticus, doofmaakende/ verdoovende.
Nardi spica, } spijk.
Nardus, } spijk.
Nardus rustica, mansoor / hazelwortel / speerkruidt/ St. Jorisktuidt.

Nar-

Narratio, vertelling.
Nasale, snuitartseny/ snótartseny.
Nasatus, } ghrootneus / langneus.
Naso,
Nasutus,
Nascale, vrouwensetpil.
Nasturtium, kors / kers / tuinkers.
Aquaticum, } waterkors.
Nasturciaria,
Nates, de billen.
Nativus, ingheboozen.
Natura, natuur/ aart / gheboorzaart.
Naturans, natuurende } natuur.
Naturata, ghenatuurde
Naturalis, natuuurijk.
Naturalitas, natuurlijkheidt.
Naturans, natuurende.
Naturare, natuuren.
Naturatus, ghenatuurdt.
Nautepibata, vrachtscheepsknecht.
Nautobata, mastklimmer / scheepsklimmer.
Nausea, } walghing / walgh / quaalijkheidt.
Natia,
Nautisis,
Nautica, scheepskunde / zeevaartkunde / zeilkunde.
Nauticum fœnus, bodemery.
Navarchus, schipper / scheepshoofdt.
Naviphylaax, schipperwaarder.

N E.

Necessarius, noodigh / noodtwendigh / noodtzaakelijk.
Necessitare, noodtzaaken.
Necessitas, noodtzaaklijkheidt.
Ex hypothesi, noodtzaaklijkheidt uit onderstelling.
Efficientiæ, ——— der werklijkheidt.
Causalitaris, —— der oorzaaklijkheidt.
Præsentiæ, —— teeghenwoordigheidt.
Existentia, ——— weezendlijkheidt.
Consequentiæ, —— des ghevólghs.
Consequentis, —— van 't vólghende.
Præcepti, ———— des ghebódts.
Medii, ———— des middels.
Disjunctionis, ——— der schifting.
Disjunctorum, —— der gheschifte.
Nefastus dies, rechtzwijghdagh.
Neganter, beneenendlijk.
Negatio, loochening / ontkenning / beneening / verloochening.
Neganter accepta, beneenendlijk ghenomene } beneening.
Infinitanter accepta, oneindighendlijk ghenomene } beneening.
Extra genus, beneening buiten 't gheslacht.
In genere, ———— in 't gheslacht.
Per modum privationis, beneening op de wijs van een beroobing.

Ne-

Negativè, beneenighlijk.
Negativus, } beneenigh / ontkennigh.
Negatorius, }
Neglectus, verzuim.
Precationis, verzuim van bidden.
Negotia fidei, gheloofszaaken.
Gesta, onderwindt.
Negotiorum gestor, onderwinder.
Nenuphar, plompen / waterroos / zee-bloem / meerbladeren.
Neophytus, nieuweling.
Neopia, jong ghezicht.
Neottia, vogheleneft.
Nepeta, nippe / kattenkruidt.
Nephriticus, nierzuchtigh / niersterkende.
Nephritis, nierenzucht / nierenwee.
Nepos, neef.
Neptis, nicht.
Nepotes, Neptes, kindtskinderen / nakomelingen / naneeven / enkels.
Nervinus, zeenuwsterkende.
Nervosus, zeenuwachtigh / zeenuwigh.
Nervus, zeenuw.
Opticus, } oogh- } zeenuw.
Visorius, } ghezicht-
Motorius, beweegh-
Auditorius, hoor-
Gustatorius, smaak-
Sensorius, ghevoel-
Stomachicus, maagh-
Recurrens, weederkeerende

Ul-

Olfactorius, de ruik-		Zeenuw.
Vagus, de dwaalende		
Renis, de nier-		
Lienis, de milt-		
Hepatis, de leever-		
Manus, de handt-		
Cruris / Cruralis	de been-	
Sine pari, de ghadelooze		

Nescientia, onweetendheidt.
Neuroticus, zeenuwsterkende.
Neuter, gheenerley.
Neutralitas, gheenerleiheidt.
Decidentiæ, — der ziekwording.
Convalescentiæ, -- ghezondtwording.
Neutraliter, gheenerleyelijk.

N I.

Niceteria, zeeghe prijs/zeeghóffer/zeeghemaal.
Nicotiana, tabak.
Nigella, nardus zaadt/nighelle.
Nigellastrum, koorenroozen/neeghelbloemen.
Nidus avis, voghelnest.

N O.

Noctambulus, nachtwandelaar.
Nodus, knoop/knobbel.

Nodus ascendens caput / Descendens caudam	draconis	noord- / zuyd-	snee.

Noli me tangere, kruidtje roert my niet.
Nomen, naam / naamwoordt.
Nomenclator, naamnoemer/naamanzeggher.
Nomenclatura, woordtnoeming.
Nomici, wetgheleerde.
Nominalis, naamwoordigh / woordelijk/ naamigh.
Nominativus, noemer / noemend ghebal.
Nominator, noemer / benoemer.
Nomodidascalus, wetleerer.
Nomophylacia, zeedenopzienerschap/wethandthavery.
Nomophylax, wetbewaarder/zeedenopziener / wethandthaver / opperlandtschrijver.
Nomotheta, wetsteller / wetgheever / wetverkondigher.
Nonangularis, neeghenhoekigh.
Noncurantia, zórghloosheidt.
Non-ens, gheenweezend / nietweezend.
Nonrepugnantia, onteeghenstrijdigheidt.
Nosologia, ziektenkunde.
Nosologicè, ziektenkundighlijk.
Nosologicus, ziektenkundigh.
Nosologus, ziektenkenner.
Nosocomium, ziekenhuis.
Nosocomus, ziekenhuisvader.
Nota, merk /teeken/zangmerk/kenteeken.
Interrogationis, vraaghteeken.
Parentheseos, het teeken van tusschenstel-

ſtelling. ( )

Admirationes, wonderteeken.

Accentus, } trapmerk. / toezangsteeken.

Accentus acuti, ſcherpe toezangsteeken / opperwoordttrapmerk / ſcheropwoordtlidttrapmerk.

Accentus gravis, zwaare toezangsteeken / onderwoordtrapmerk.

Accentus circumflexi, omgheboogshen toezangsteeken / draalendopperwoordtlidttrapmerk.

Nothia, baſtaardenerffenis.

Nothus, hoerekindt.

Notio, kennis.

Notionalis, kenbaar / kennelijk.

Noticia, kennis / kundſchap.

Novalia, anghewonnen landen.

Novatio, ſchuldtvernieuwing.

Noverca, ſtiefmoeder.

Novilunium, nieuwe maan.

Noxa, miſdoener / beſchadigher / ſchuldighe : miſdaadt / ſchade / ſchuldt.

Noxia, miſdaadt / ſchade / ſchuldt / ſtraffe.

N U.

Nubecula major, ghroot } wolkſken.
Minor, kleen }

Nucha, de nek.

Nucleus pineus, een pingel / een kern van een

een pijnappel.
Nulliter, nietighlijk / t'onrechte.
Numeralis, } ghetalligh.
Numericus, }
Numeratio, telling.
Numerator, teller.
Numerus, ghetal.

Numerans, tellend }
Numeratus, gheteldt }
Figuratus, gheſtaltigh }
Planus, plat }
Æquilaterus, eevengheliikzij-digh plat }
Inæquilaterus, oneevenghe-lijkzijdigh plat } ghetal.
Muſicus, zangtal / zangkun-digh }
Fractus, breuktal / ghebrooken }
Integer, gheheel }
Solidus, licchaamlijk }
Singularis, eenvoudigh }
Dualis, tweevoudigh }
Pluralis, meêrvoudigh }

Numeri inter ſe primi, onder zich eerſte } ghetal-ien.
Compoſiti, onder zich t'zaam-ghezette }

Radicales, worteltallen.
Cardinales, hoofdtallen.
Ordinales, ſchiktallen.
Diſtributivi, verdeeltallen.

Tri-

Trigoni, dryhoektaallen.

Multiplicantes, vermeenighende
Rationales, reedenighe
Proportionales, eevenreedenighe
Nominales, naamwoordighe
Adverbiales, bywoordighe
Symmetri, Commenſurabiles, } t'zamen-meetbaare
Aſymmetri, Incommenſurabiles } niet t'zamen-meetbaare
Irrationales, Surdi, } onreedenighe
Communicantes, meededeelende
Incommunicantes, niet meede-deelende
Coſſici, ſtelreeghelighe
Compoſiti, t'zaamgheſtelde
Diminuti, vermin-derde } ſtelree-ghelighe
} ghe-tal-len.

Numericus, ghetalligh.
Nummularia, penningkruidt.
Nummularius, wiſſelaar.
Nurus, ſchoondóchter.
Nutritio, voeding.
Nux, een noot.
Iuglans, okernoot.
Avellana, hazelnoot.
Pinea, pijnappel.
Caſtanea, Sardinia, Heracleotica, } Caſtanje.

Vomica, kernnoot.
Myristica,
Moschata,
Odorata, } noote muschaat.
Unguentaria,
Aromatica,

N Y.

Nyctalopia, nachtsblindheidt / nachtghezicht.
Nyctiplanus, nachtdwaaler / nachtwandelaar.
Nyctobata, nachtwandelaar.
Nyctostrategi, ronde / rondwacht.
Nympha, (*Poëtic.*) ghódin / halfghódin.
Nympha, (*Anatom.*) vleughel.
Nymphæa, plompen / waterroos / zeebloem / meerbladeren.

O B.

OBauditio, duisterhooring.
Obedientialis, ghehoorzaamigh.
Objectio, teeghenwerping.
Objectum, voorwerp.
Objectivè, voorwerpighlijk.
Objectivus, voorwerpigh.
Oblatio, ófferhande/óffer/ anbieding/opdraght.
Obligatio, verbinding / schuldtkenning/ verbintenis.

Ex contractu, verbintenis uit verdraagh.
  Delicto, —————— misdaadt.
  Facto, —————— werken.
Ad dandum, verbintenis van gheeven.
  Faciendum, —————— doen.
Verborum, mondelijke } verbintenis.
Literarum, schriftelijke }
Ex rei traditione, verbintens uit zaaks-overgheeving.
  Consensu, ——— toestemming.
  Maleficio, —————— misdaadt.
Obligatorius, verbindende.
Obliquangulus, scheef- / ofte kromhoekigh.
Obliquilineus, kromlijnigh.
Obliviositas, vergheetigheidt / vergheetelijkheidt.
Oblongus, langwerpigh.
Obses, ghijzel / pandtsman.
Obstipus, kromhals / slinkshals.
Obstructio, verstópping.
Obtusangulus, plomphoekigh.
Obtusus, stomp / bot.
Obventio, inkomst.

O C.

Occasus, onderghang.
  Cosmicus, mórghenonderghang.
  Chronicus, avondtonderghang.
Ocella, kleinooghigh.

Oc-

Occipitium, } 't afterhoofdt.
Occiput, }
Ochra, bergghéel / oker.
Ocimum, basilikom.
Octaëdrum, achtghzondigh licchaam / achtdziehoekghzondt.
Octava, achtling.
Octogonus, achthoekigh.
Octostichon, achtlingdaers.
Ocularia, ooghentroost / klaarooghe.
Ocularis vena, ooghader.
Oculus leporis, naghelkruidt.
Solis, moederkruidt / mater.
Bovis, koedille / koeooghe.
Ocymum, heidekoozen.

O D.

Ode, eerdight / lófzang.
Odeum, zangkamer.
Odontagra, } tandtpijn / tandenwee /
Odontalgia, } tandtzweer.
Odontalgicus, tandtpijnstillende.
Odoratus, 't gheruik / reuk.

O E.

Oeconomia, huishouding / huishouwkunde.
Oeconomica, huishouwkunde.
Oeconomicus, huishouwkundigh / huishoudigh.
Oeconomus, huisverzórgher.
Oecumenicus, alghemeen.

Oedastaticus, ghewighkenner/ghewicht-kundighe/ghewighgheleerde/weegh-wijze / weeghkundighe.
Oedema, slijmghezwel.
Oedematodes, slijmachtigh/slijmghezwel-ligh.
Oedematosus, slijmigh / slijmghezwel-ligh.
Oenomania, wijnrazerny.
Oenomeli, honighwijn.
Oenophorus, wijndraghér / wijndrigh.
Oenopolium, wijnverkoopery.
Oesophagæus, maaghpijpigh / keeldar-migh.
Oesophagus, de maaghpijp / de króp der maagh / de spijsdraagher / de keel-darm / de maaghenhals / de slok-darm.

O F.

Officium, ampt / plight.
Ministeriale, dienstknechtelijk ⎫
Magisteriale, meesterlijk ⎬ ampt.
Mediatorium, middeler- ⎭

O L.

Olea, olijfboom.
Oleago, ⎫
Oleastellum, ⎭ laeghe olijfboom.
Oleaster, wilde olijfboom.
Olecranon, de elleboogh stip / 't elleboogh s puntje.

Olfactorius nervus, reukzeenuw.
Olfactus, reuk.
Oligarchia, weinigher heersching.
Oligarchici, weinighheerschers.
Olisthema, balling / val.
Oliturgesia, heerscheloosheidt / vryheidt van ghemeene bedieningen.
Olusatrum, labas.
Olyra, duitsche rys / amelkoren / roomsche tarw.

O M.

Omentalis, nettigh / netachtigh.
Omentum, het net.
Omnipotentia, almooghenheidt / almaghtigheidt.
Omnipræsentia, overalteeghenwoordigheidt.
Omniscientia, alweetendheidt.
Omnisufficentia, alghenoeghzaamheidt.
Omnivocus, alnaamigh.
Ὁμοούσιος, eenweezigh.
Omphacium, verjuis.
Omphalocele, navelbreuk / navelscheurfel.

O N.

Onirogonos, zaadtschieting in de slaap.
Onomatopœia, naamdichting.
Ononis, prangwortel / stalkruidt.
Ontologia, } weezendkunde.
Ontosophia,

O P.

Operarii, ghoedewerkdrijvers / werkheilighen.
Operativus, werkigh / werkende.
Ophiasis, slangwijze haereloosheidt / haeruitvalling.
Ophioglossum, adderstong / speerkruidt.
Ophthalmia, ooghontsteeking / ooghziekte / ooghzeer.
Ophthalmica, ooghkruidt.
Ophthalmicus, ooghartz / ooghmeester / ooghversterkende.
Ophthalmographia, ooghbeschrijving.
Opiatum, heulzapartzeny.
Opicensi, gheghoedtschatte.
Opinabile, waanbaar.
Opinator, lijftóghtschaffer / lijftóghtverzórgher / lijftóghtmeester.
Opisthographum, an weederzijden beschreeben schrift.
Opisthotonus, afterovertrekking / afterkramp.
Opium, slaapzap / heulzap / mankópzap.
Oporotheca, herfstvruchtghaarde / herfstvruchtbewaarplaats.
Oppignorare, verpanden.
Oppignoratio, verpanding.
Oppignorator, verpander.
Oppositio, (*Philos.*) teeghenstelling / teeghenstel.

Op-

Oppositio, (*Iurid.*) reekenings wederleg-
ghingh / reekeningsteeghenspreeking.
Contraria, reekenings staandehouding.
Opposita, teeghenstellighe / teeghengheſtel-
de.
Relativè, betrekkelijk
Privativè, beroovelijk } teeghenstellighe.
Contrariè, strijdighlijk
Opſago, ſlaapmaakende nachtſchaade.
Opſicoria, te laate hongerigheidt.
Optativus, wenſchende.
Optica, ſchouwkonſt / zichtkunde.
Opticus, zichtkundigh.
Nervus, ghezichtzeenuw / ooghzeenuw.
Opus, werk.
Operatum, ghewrócht werk.
Operantis, werk des werkenden.
Manufactum, handtwerk.

O R.

Oraliter, mondelijk.
Oratio, reeden.
Orator, reedenaar / reedenvoerer / woor-
denvoerer.
Oratoria, reedeneerkunde / reedeneerkonſt.
Oratorius, reedeneerkonſtigh / reedeneer-
kundigh.
Orbicularis, (*Botanic.*) berkenſbroodt.
Orbicularis, (*Vulg.*) rondt / kringrondt.
Orbis, loopkring / kring.
Orbiculus, kringſken.

Orbes mixti, apogæi, Perigæi, ghe-mengde afaardighe, bvaardighe loopkrin-gen.

Orchestromania, dansdolligheidt.
Orchis, standelkruidt / kullekenskruidt.
  Scrapias, bóssenkullekens.
Ordinalis, schikkend.
  Numerus, ——— schiktal.
Ordinativus, schikkigh.
Ordinatus, gheschikt.
Ordines, stenden / staaten.
Ordo, orde / schik / beleedt.
Oreoselinum, bergheppe / veelghoedt / kroonkenskruidt.
Organicus, werktuighigh.
Organisatio, werktuighigheidt / werktuighmaaking.
Organum, werktuigh / ghereedschap.
Orgasmus, zwelling / woeling.
Orgomania, toornrazery / toorndolligheidt.
Orichalcum, berghkooper.
Orificium, mondt.
Origanum, orego.
  Heracleoticum, Hispanicum, ghrobe mariolein.
Oris tortura, Distortio, mondtkramp / montscheefheidt / mondtverdraaping.
Oriza, rijs.
Ornithogalum, veldtajuin.
Ornithographia, voghelbeschrijving.
Ornithologia, voghelkunde.

Or-

Ornithopodium, voghelvoet.
Ornus, havereſſche/ qualſter.
Orobanche, ſmeerkruidt.
Orobus, erven/ erwten.
Orphanotrophium, weeſhuis.
Orphanotrophus, weeſhuiſvader.
Orphanus, wees / ouderloos.
Orrhodes, wepachtigh / wepghezwel-
lígh.
Orrhopygum, de ſtuite.
Orthodoxia, rechtzinnigheidt / rechtzin-
nighe leer.
Orthodoxus, rechtgheloovigh / rechtzin-
nigh/ rechtleerende.
Orthoëpia, letteruitſpreeking.
Orthographia, (*Gram.*) ſpelling/letterſchrij-
ving/ rechtſchrijving.
Orthographia, (*Mathem.*) ſtandtteekening/
platte lijfafbeelding.
Orthopnœa, rechte aaſſeming.
Orthopnoïcus, rechtaaſſemer.
Ortus, opghang/ oorſpzong.
Coſmicus, morghenopghang.
Chronicus, avondtopghang.
Orvala, ſcharley.
Oryctologia, uitghraaffelkunde.
Oryza, rijs.

O S

Os, been.
Pubis, ghemachtbeen.

Coxendicis, Coxarum, Ischion, heupen-
Hyöides, tonge-
Ilium, zijde-/ *ófte* darm-
Sternum, Pectoris, borst-
Sacrum, heiligh/ stuit-
Coccygis, staert-
Cuneiforme, Sphænöides, beitelwijze/ wigghe-
Jugale, Zygomatis, juk-
Upsilöides, keel-
Cribrosum, Cribriforme, Ethmöides, zeef-
Sesami, Sesamöides, zaadt-
Auditorium, hoor-
Spongöides, Spongiosum, vooze/ spons-achtigh
Frontis, voorhoofdts
Sincipitis, Bregmatis, opperhoofdts
Occipitis, Occipitij, afterhoofdts/ keeper-
Verticis, kruin-
Parietale, wandtghelijk
Temporum, hoofdtslaapen-
Basillare, ghrondt-

} been.

Pro-

Proræ, steeven-
Memoriæ, gheheugh-
Lapidosum, Petrosum Saxeum, steenachtigh / steen-
Squamiforme, schubwijze
Polymorphon, veelstaltigh
Multiforme, veelvórmigh
Pterygöides, Aliforme, vleughelwijze
Innominatum, naamloos
Furcale, vórk-
Scapulæ, schouderbladts
Brachii, arm-
Humeri, schouder-
Femoris, dy-
Fibulæ, kuit-
Cubiforme, Cuböides, Tesseræ, teerlingwijze / vierkant
Scutiforme, schildtghelijk
Scaphöides, Naviculare, schipwijze / schuit-
Baliſtæ, Arcubale, booghachtigh / booghwijze

(all of the above: been.)

Radii, kleene armpijp.
Ensiforme, 't hartendeksel.
Cubiti, ghroote armpijp / elleboogh-pijp.

Oscedo, gheeuwzucht / scheurbuik / blaauwschuit.

Oschiocele, een zakbreuk.
Oscitatio, gheeuwing / ghaaping.
Osmunda, wildtvaaren / ghrootvaaren / watervaren.
Osracismus, schelpenban / steenban / boonenban.
Ossifragus, beenbreekende / beenbreekigh.
Ostensivus, betoonigh / betoonende.
Osteocollon, waalwortel.
Osteologia, beenbeschrijving / beenkunde.
Osteritium, meesterwortel.
Ostearius, deurwaarder / portier.
Ostruthium, meesterwortel.

O T.

Otalgia, oorenwee / oorpijn.
Oticus, oorversterkende / ghehoorsterkende.

O U.

Ouranographia, heemelbeschrijfkunde.
Ouranometria, heemelmeetkunde.
Ouranoscopia, heemelschouwkunde.

O V.

Ovalis, eyrondt.

O X.

Oxalis, zuuring.
Minuta, schaepsurkel / schaepszuuring.
Oxyacantha, zuurboom / saussevoom.
Oxycanthus, haaghdoorn.

Ox-

Oxycephalia, ſpitſkóppigheidt.
Oxycoccon, veenbeſſen.
Oxycoria, te vroeghe hongerigheidt.
Oxycratum, eekwater / azijnwater.
Oxygonius, ſcherphoekigh.
Oxylapathum, patigh / peerdik.
Oxymel, azijnhonigh / honighazijn / eekhonigh.
Oxymoron, ſcherpghekking.
Oxymyrſine, hulſt / ſteekende palm.
Oxyregmia, zuure oprulping / ſcherpe oprulping.
Oxyrrhodynum, ſtilpijn.
Oxyphonia, fijnſtemmigheidt.
Oxys, koekkoeks broodt / allelupa / zuure klaver.

O Z.

Ozœna, neuſzweering / neuſghezweer / ſtinkende neuſpuiſt.

P A.

PAchymeria, deelendikheidt.
Pachynticus, ghróſmaakende / verdikkende / dikmaakende.
Pacta antenuptialia, Dotalia, huwelijkſche voorwaarden.
Pactum, verdragh / toezegghing / verbondt / beding.
Perſonale, perſoonlijk verdragh.

Com-

Commissorum, verdragh van pandt-verkooping.
Pædagogus, tuchtmeester / kinderopziener.
Pædaium, jongens vertrek.
Pædia, tuchtighing.
Pædobaptismus, kinderdoop.
Pædotriba, tuchtmeester / kinderopziener.
Pæonia, pioene.
Pætus, ghluurachtigh / ghluuroogh / lonkaardt.
Palæja, verkensbroodt.
Palæstrita, kampvechter.
Palatum, mondt verheemelte.
Palinodia, weederroeping / aftóght.
Palinxestus, parkement.
Palma, dadelboom.
Christi, wonderboom / móllekruidt / kruisboom.
Palmaris, palmigh / palmachtigh.
Palmipedale, maat van een voet en handt-breedt.
Palmites, laeghe dadelboom.
Palmula, dadel.
Palpreba, 't ooghscheel / ooghdóp / ooghtell.
Palpitatio cordis, hartklópping / hartebeeving.
Paludapium, joffrouwmerk / broekeppe.
Pampiniformis, wijnghaardtrankvórmigh / wijnghaardtrankghelijk.

Pana-

Panacea, algheneeſmiddel.
Panarium, broodtkas / broodtghaarde.
Panaritium, het ſijk / de wurm.
Panarkeia, alghenoeghzaamheidt.
Panchreſtum, Pandaleum, } alghoedt / alnut.
Pancrates, alverwinner.
Pancreas, buikklierbedde / klierbedde / alvleiſch / ſchoonvleiſch.
Pandecta, albeghrip.
Pandemius, alghemeen.
Pandiculatio, rekking.
Pandochium, herbergh.
Panicula, riedtpluime.
Panicum, boekweite / panikkoren.
Panis, broodt.

Fermentatus, Zymites,	ghezuurdt, ghedeeſſemdt, ghereezen	broodt.
Non fermentatus, Azymus,	onghezuurdt, onghedeeſſemdt, ongherezen	
Siligineus,	witte-	
Similagineus, Semidalites,	ghebuildt	
Confuſaneus, Triticius,	tarwen-	
Eſecali,	rógghen-	
Cibarius,	ſpijs-	
Gregarius,	ghruis-	
Sordidus	ghróf-	

Hor-

Hordeaceus, gharsten-
Furfuraceus, zeemel-
Cuculi, koekkoeks-
Porcinus, verkens-
} broodt.

Biscoctus, tweebak.
Dulciarius, zoete koek.
Martius, marssepein.

Panniculus, (*Anatom*) een vlies.
Carnosus, vleischich
Nervosus, zeenuwachtigh
Adiposus, smeerachtigh
} vlies.

Panniculus, (*Med.*) vlies op 't oogh.
Pannychis, nachtwaaking.
Pansa, platvoet / breedtvoet.
Pantometria, almeetkunde / almeeting.
Pantomimus, alnabootser / alna-aaper.
Panum |, klierontsteeking door ghailigh bloedt.
Panus, zweere.
Panus inguinis, klieronsteeking / liesch=bult.
Papaver, mankóp / slaapkruidt / heul/ heulzaatkruidt.

Fluidum,
Erraticum,
Rhæas,
Rubrum,
} wilde heul. klapperroozen. kóllebloemen.

Corniculatum,
Paralium,
Marinum,
Luteum,
} hoorn- ghehoornde gheele } heul.

Pa-

Papilla, de teepel / de speen.
Pappus, stuisken / monnikhoofdtken.
Papula, hondtsblein/ blaar/ hondtmeede.
Papulæ, Rubentes, roodt vonk roodt jonk: mazeelen/pukkelen.
Par & impar, paar en onpaar/ eeven en oneeven.
Parabola, (*Geom.*) brandtsneê / middelkeeghelsneê.
Parabola, (*Rhetor.*) verghelijking.
Paracenthesis, waterastapping.
Paracmasticus, afklimmende / neederdaalende / afghaande.
Paradeigma, bysspel / voorbeeldt.
Paradiastole, onderscheiding / verscheel.
Paradoxologia, wonderspreukkunde.
Paradoxus, wonderspreukigh.
Paraferna, buitenhouwlijksghoedt.
Paragoge, byzet / afteranstelling.
Paragraphe, byschupving / uytneeming/ uitvlucht / hantteekening / kantverklaaring.
Paragraphus, afdeelsel / deeltjen.
Paralepsis, voorbyghang.
Parallaxis, verscheellicht/ afwijk / afdwaaling / ghezichtscheel / plaatsverscheel.
Parallelia, eenstemmigheidt / eenluidigheidt/overeenkooming/verghelijking.
Parallelipipedum, eevenwijdtghzondt / eevenwijdtghzondigh lichaam.

Parallelismus, eebenwijdigheidt.
Parallelogrammum, eebenwijdighe vierhoek.
Parallelus, eebenwijdigh.
Paralogismus, wanschikkelijk besluit/ dróghreeden/ ondeughend besluit.
Paralysis, lammigheidt / gheraaktheidt/ beroerdtheidt / bedtberoerdtheidt.
Parangariæ, noodtampten/dwangampten.
Paranymphus, speelnoot.
Parapherna, } buitenhuwlijks ghoedt /
Paraphernalia, } buitenbruidtschatsghoedt.
Paraphoria, baazing / ontzindheidt.
Paraphrasis, uitbreiding / omschrijving.
Paraphrasticè, breedtspraakelijk.
Paraphrenitis, krankhoofdigheidt.
Paraphrosyne, zinneloosheidt / baazing.
Paraphysis, bygroeying/ bywas.
Paraplegia, } rompsberoerdtheidt.
Paraplexia, }
Pararthresis, uytleeding.
Parastates, het kronkelachtigh lichaam/ de bystaaner / zaadtschieter.
Variciformis, gheborsten aderghelijke bystaander.
Parasitus, buikdienaar / tafelvriendt / tafelbórdtlikker / pluimstrijker.
Parasynanche, uitwendighe keelontsteeking.
Paratitla, byopschriften / bytijtels.

Parecbaſis, zijdghang.
Parecheſis, naklank.
Paregmenon, ſpruitreedening.
Paregoricus, pijnſtillende/ſmertverdrijvende.
Parelius, byzon.
Parenchyma, toeſtorting / bloedtſtólſel / bloedtrunſel / inſtorting.
Parentheſis, inworp/tuſſchenreeden/inreeding / tuſſchenſtelling.
Parephippius, buitenpaerdevoeder.
Parergum, bywerk / buitenwerk.
Pares curiæ, welgheboorene mannen: meedeleenmannen / leenghenooten.
Pareſis, leedenberoerdtheidt.
Parhelion, naaſte zonnepunt.
Parhelius, byzon.
Paries, wandt / muur.
- Lateritius, tichelſteene muur.
- Teſtaceus, ghebakke ſteene muur.
- Cementarius, kalk- muur.
- Craticus, Concraticius, rooſter- muur.
- Communis, ghemeene muur.
- Directus, muur teeghen muur.
- Solidus, onghewelfde muur.
- Fornicatus, ghewelfde muur.

Parietalis, wandtghelijk / wandtachtigh.
Parietaria, ghlaſkruidt.
Parilis, eevenghelijk.
Pariſthmia, keelamandelen / krópklieren.
Paritas, eevenheidt.

Pa-

Parœcia, karſpel.
Parœcus, inwooner.
Parœmia, ſpreekwoordt.
Parœmiographia, ſpreekwoordtbeſchrijving / ſpreekwoordtſchrijfkunde.
Parolomogia, belijding.
Paronomaſia, verlettering.
Paronychia, het fijk / de worm / de bijt / een nijpnaghel / nijdnaaghel.
Paronymicus, afnoemighe/ afghenoemdt.
Paronymum, afghenoemdt / ſpruiteling.
Parormaſis, anraading / opſtutſing.
Paroulis, tandtvleeſchontſteeking.
Parouſia, byweezendheidt.
Parotides, oorklieren / peſtkoolen after 't oor / oorklierenontſteekingen / ghezwel achter 't oor.
Paroxyſmus, verſcherping / verbittering/ ziektankoomen.
Parthenium, mater / moederkruidt.
Mas, reinvaaren / wormkruidt.
Partialis, deelijk / deeligh.
Participatio, deelachtigheidt.
Participatus, ghedeelachtighdt / meêghedeeldt.
Participialis, deelwoordigh.
Participium, deelwoordt.
Particularis, byzonder / zonderling.
Particularitas, byzonderheidt / zonderlingheidt.
Particulatim, ſtukſ wijs / ſtuk voor ſtuk.

Partilis, effendeeligh.
Partitio, verdeeling / deeling.
Paruliș, tandtvleeſchgheʒweer.
Paſſagium, weghtól.
Paſſus muſici, zangghangen.
Paſſio, lijding/ hartstóght.
Iliaca, dunnedarmpijn.
Felliflua, Cholerica, } 't vort / buikwee.
Colica, kolijk / kronkeldarmpijn.
Hyſterica, opſtijghing van de moeder.
Hypochondriaca, mildtzucht.
Paſſivè, lijdendlijk.
Paſſivus, lijdende/ lijdigh.
Paſta regia, marſſepein.
Paſtilli, ronde koekjes / ronde klootjens/ ruikballetjens.
Paſtinaca, peen/ wortel/ karoote/ pinkſternakle/ tamme mooren.
Erratica, voghelsneſt / kroontjeskruidt.
Paſtoria burſa, kaſjeskruidt / beurſjeskruidt.
Patella, de knieſchijf.
Phathæ, hartstóghten.
Pathognomicus, ziektbeteekenende.
Pathologia, (*Medic.*) ziektkunde / lijdingkunde.
Pathologia, { (*Ethic.*) (*Rhetor.*) (*Phyſic.*) } hartstóghtkunde.
Pathologicè, (*Med.*) ziektkundighlijk / lij-

dingkundighlijk.

Pathologicè, { *Ethic.* *Rhetor.* *Physic.* } hartstóghtkundiglijk.

Pathologicus, (*Med.*) ziektkundigh/lijdingkundigh.

Pathologicus, { *Ethic.* *Rhetor.* *Physic.* } hartstóghtkundigh.

Pathopöia, ontroering/hartstóghtverwekking.

Patibilis Qualitas, lijdelijke hoedaanigheidt.

Patronatus, voorspraakschap/ meesterschap.

Patruelis, broederling/ vaders oomskindt/ broeders kindt.

Patruus, oom/ vaders broeder.

Magnus, oudtoom/ghrootvadersbroeder.

Major, overoudtoom/overghrootvaders broeder.

Maximus, betoveroudtoom / oudtoverghrootvaders broeder.

Paulatinus, allenks koomende.

P E.

Peccator, zondaar.

Peccatum, zonde.

Originale, erfzonde/ oorspronkelijke zonde.

Actuale, daadlijke zonde.

Prævalens, overmooghende } daadlijke zonde.
Prædominans, overheerschende }

Pe-

Pechyagra, elleboogħjicht.
Pechys, de spil / de ghzoote armpijp.
Pectoralis, borstigh.
Pectorosus, hooghborstigh / breedtborst.
Peculator, landtdief.
Peculatus, landtdieverp.
Peculiaris, bpzonder.
Peculiariter, bpzonderlijk.
Peculium, slaavenoverwinst / huiszoons overwinst / eighenghoedt.
Adventitium, ankomstigh } eighen ghoedt.
Castrense, in den krijgh } ghewonnen } eighen ghoedt.
Quasi castrense, door konst } ghewonnen } eighen ghoedt.
Pedagium, voettól.
Pedaneus judex, voetrechter / laeghe rechter.
Magister, kindermeester.
Pedicularis morbus, luiszjekte.
Pedicularis, } luiskruidt.
Peduncularia, } luiskruidt.
Pedium, de voorvoet.
Pedo, langbeen.
Pelecoïdum, } hellebaardtrek.
Pelecoïs, } hellebaardtrek.
Pelicanatio; rondtomdrijving.
Penetratio Dimensionum, doordringing der afmeetingen.
Penetrativus, doordringigh / doordringende.

Pe-

Penis, de roede.

Caput, } 't hoofdt der roede.
Glans,

Pensio, betaaling / landthuurs betaaling.

Pensionarius, loontrekker: stadts raadtgheever / loontrekkend raadtsman / beloondt raadtsheer/ stadts ófte landts raadtsheer.

Pentaëdratum, ghebijfghrondighdt lichaam.

Pentaëdrum, vijfghrondigh lichaam.

Pentagonus, vijfhoekigh.

Pentaphyllum, vijfvingerkruidt / bloopkruidt.

Pentaprotias, vijfmannen ampt.

Pentateuchus, Mozes vijf boeken.

Pepasmus, kooking / rijpwording.

Peplion, wilde porselein / zeeduivelsmelk/ ligghende duivelsmelk.

Peplus, duivelsmelk.

Pepon, ghroote pepoen.

Pepticus, rijpmaakende / ettermaakende.

Per se, } door { zich.
Accidens, toeval.
Quot, hoeveel.
Contrapositionem, teeghenzetting.

Essentiam, door weezenheidt.
Consensum, door t'zamenstemming.
Modum privationis, op de wijs van een berooving.

Pe-

Capita, hoofdt voor hoofdt.
Consequentiam rei, by zaaks ghevolgh.
Indirectum, door omweeghen.
Stirpes, by kluften / by stammen.
Stipulationem, door vraagh en antwoordt.

Perænatores, inboorderaars der hoofdtschattingen.
Perangariæ, noodtampten/dwangampten.
Pera pastoris, tasjeskruidt / beursjeskruidt.
Perdicium, ghlaskruidt.
Perduellio, vyandtschap: landtvyandtschap / landtverraadery.
Perduellis, vyandt / landtsvyandt / landtverrader.
Perennifervus, gheduurighe slaaf.
Perfectissimatus, volmaakstschap / volmaaktstheidt.
Perfectivus, volmaakende / volmaakigh.
Perfoliata, Perfoliatum, } deurwas / deurbladt.
Perforata, St. Jans kruidt.
Perfrictio, huivering.
Periamma, Periapton, } halshangend ghenecesmiddel.
Pericardium, harteblies / hartezakje.
Periclymenum, memmekensktruidt/ghetteblads.
Pericranium, hooftbeenblies / 't panneblies.

Perigæum, naaste punt / bygaardigh.
Perihelium, naaste zonnepunt.
Perihydrosis, zweeting.
Perimeter, omloop / omtrek.
Perinæum, de bynaers.
Periodicus, omloopigh/rondtomloopende.
Periodus, omloop/volzin/uitghang/rondt-omloop.
Periœci, zijdomwooners.
Periousios, rondtomweezigh.
Periosteum, 't beenvlies.
Peripheria, omtrek.
Periphrasis, omspraak.
Peripneumonia, longezucht / longontsteeking / longziekte.
Periscii, rondtomschaduwighe.
Perisseuma, overvloedtsghaaf / toeghift.
Perissochoregia, jaarkóstverzórghing / jaarkóstopzienderschap / jaarkóstsoverbloedtsuitdeeling.
Perissologia, overtólligh e omspraak.
Peristalticus, t'zamendringende/omhelzende / t'zamentrekkende.
Peristeron, } duivenhók/duivenhuis.
Peristerotrophium, }
Perisystole, stilstandt.
Peritonæum, 't buikvlies.
Peritrochium, windasradt.
Permanens, verblijvende/ verblijvigh.
Permanentia, verblijvendheidt / verblijf / verblijving.

Per-

Permiſſivus, toelaatigh / toelaatende.
Permutatio, ruiling.
Pernio, de kouw / een kalf / kakhiel / kakverſchen / ſchijtverſſchen.
Perone, het kuitbeen.
Peroneus, kuitbeenigh.
Peroratio, beſluiting.
Perpendicularis, rechtſtandigh / lootrecht / waterpas.
Perpendiculum, hangſnaar / ſchietloot.
Perpenſa, manſoor / hazelwortel.
Perpetuari, ghéduurighdt worden.
Perſëitas, doorzicheidt.
Perſicaria, perſikkruidt.
Perſicus, perſikboom.
Perſonalitas, perſoonlijkheidt.
Perſonari, ghéperſoneerdt worden.
Perſonata, Perſonatia, } ghroot kliſſenkruidt.
Perſpectiva, doorzichtkunde / inzichtkunde.
Pervinca, maaghdepalm / maaghdekruidt / vinkoorde.
Pes lupi, wolfs klaauw.
Leporis, haazepootjes.
Anſerinus, ghanzevoet.
Leonis, Synnauw / onzer vrouwen mantel / leeuwſklaauw.
Leopardi, luipardtſklauw.
Peſſarium, Peſſus, } vrouwenzetpil.

Pestilentia, pestachtigheidt / pestigheidt.
Petasites, dokkebladen / pestilentiekruidt.
Petechiæ, pestpuissjens / peeperkozen.
Petitio, eisch / vereissching.
Principij, eisch van 't beghin.
Actoris, ——— den eisscher.
Fiduciariæ possessionis, ——— van de ghoedertrouwsche bezitting.
Hæreditatis, erfvordering / erffenisvordering.
Petitorium, raauwe eisch / rechteissching.
Petitorius, eisschende.
Petræsindula, steenbreek / beevernaart / beevernelle.
Petrapium, steeneppe.
Petrificatio, steenmaaking.
Petroselinum, hóseppe / pieterselie / steeneppe.
Peucedanum, } verkensvenkel / solferwortel.
Peucedanus, }
Pezica, wolfsveest / balachtigh duivels broodt.

P H.

Phænigmus, bleesch roodtmaakend gheneesmiddel.
Phagedæna, hondtshonger / ineetend ghezweer / de wolf.
Phalaris, } kanariezaadt.
Phaleris, }
Phallus, eunjers eyeren / zeekampernoeljen.

Phan-

Phantasia, inbeelding.
Phantasiabilis, inbeeldbaar/ inbeeldelijk.
Phantasticus, inbeeldigh.
Pharmaceutice, } drógh bereykonst /
Pharmacopoëtica, } artsenymaakkonst.
Pharmaceuticus, drógh bereidende / artse-nymaakende.
Pharmacologia, gheneesmiddelkunde/ghe-neesmiddelbeschrijving.
Pharmocopæia, artsenybereykonst.
Pharmacologicus, gheneesmiddelkundigh.
Pharmacologus, gheneesmiddelkundighe.
Pharmacopœus, dróghbereider/ artseny-bereyder.
Pharmacopola, artsenyverkooper.
Pharmacum, gheneesmiddel.
Pharyngotomia, strótopening / strótop-sniding.
Pharynx, keelklapje/ keelslót / de racchen.
Phaseolus, een roomsche boon.
Phausinx, brandtblek / scheenbrandtblek.
Phellodrys, korkeike / halfeike / halfkork-boom.
Philautia, zelfliefde.
Phillitis, hertstong.
Phillyræa, keelkruidt/mondthout/rijnwil-ghe.
Philodicus, pleitminner / pleitliever.
Philologia, reedengheerte.
Philologicus, reedenkundigh.
Philologus, reedenliever/ konstliever.

Philomathes, gheleerdheidts liever.
Philomusus, zanglieder/ zangbeminner.
Philoneikia, twistziekte / twistghierigheidt.
Philosophaster, wijsghiertje.
Philosophema, reedeneering/ wijsgheerigh onderzoek.
Philosophus, wijsgheerighe / wijszuchtighe / wijsghier.
Philosophia, wijsgheerigheidt / wijsheidt/ wijsghierigheidt/ wijsheidtzucht/ wijsgheerte / wijsbegheerte.
Philosophicus, wijsgheerigh.
Philtrum, liefkruidt / minnedrank / liefdrankje / minnekruidt.
Phlebotomia, aderlaating.
Phlegma, slijm.
Phlegmagogus, slijmloozende.
Phlegmaticus, slijmigh/ slijmerigh.
Phlegmone, ontsteeking / bloedtghezwel / zwijnpuisse.

Pura, zuivere	ontsteeking.
Erysipelatodes, roosachtighe	
OEdematodes, slijmachtighe	
Scirrhodes, wenachtighe	
Orrhodes, weyachtighe	

Phlegmonodes, Phlegmonosus } ontsteekingachtigh.
Phlogosis, opvlamming.
Phlyctænæ, blaartjens / vuurighe blaartjens/ wildtvuur.

Phœ-

Phœnigmus, blaarmaakende zalf.
Phœnix, roode dolik/ muizekoren.
Phœnomenon, verschijnsel.
Cæleste, heemelsch } verschijnsel.
Aërium, luchtigh } verschijnsel.
Phonascia, stemvórmkunde / stemkunde.
Phonascus, stemvórmer/ stemmeester/ kapelmeester / zangmeester.
Phosphorus, mórghenstar.
Phrasis, spreekwijs.
Phrenesis, krankzinnigheidt / herssenwoede.
Phrenica vena, middelriffs ader.
Phrenicus, middelriftigh.
Phreneticus, herssenwoedigh.
Phrenitis, krankzinnigheidt / herssenwoede.
Phthiriasis, ooghluizen / luizigheidt / luisziekte.
Phthisicus, die de teering heeft.
Phthisis, teering.
Phygethlon, klieronsteeking door ghalligh bloedt.
Phyllitis, hartstong.
Phyma, klieronsteeking door slijmigh bloedt.
Physica, natuurkunde / natuurweet / aartófte natuurkennis.
Physicè, natuurlijk/ natuurkundighlijk.
Physicus, naatuurkundigh / naatuurlijk.

Physiognomia, anzichtkunde / ghedaantkunde / ghelaatkunde.
Physiognomicus, anzichtkundigh / anzichtnatuurraamer / ghelaatkundigh.
Physiognomus, anzichtkenner.
Physiologia, natuurkunde / natuurreedening.
Physiologicus, natuurkundigh / naaturreedenigh.
Physiologicè, natuurkundighlijk / natuurreedenighlijk.
Physiologus, natuurreedenaar / natuurkundighe.
Physocele, windtbreuk / windtscheursel.
Phytologia, plantkunde / plantbeschrijving.
Phytologicus, plantkundigh.
Phytologus, plantkundighe.
Phu, speerkruidt / St. Joris kruidt.

P I.

Pica, ongherijmde honger / trek om ongerijmde dingen te eeten / ongherijmde eetzucht / vreemde eetlust / wanhonger.
Picea, roode denneboom / pekboom.
Pictoria, schilderkonst.
Pignoratio, pandtgheeving / verzetting / panding.
Pignorationis oppositio, pandtkeering.
Pignoratitius, te pande ghegheeven *ofte* ghezet.

Pi-

Pignorator, pandtanneemer.
Pignus, pandt.
Iudiciale, eighenpandt.
Prætorium, schoudtspandt / rechters- (pandt.
Generale, alghemeen } pandt.
Speciale, byzonder } pandt.
Pili, de haeren.
Congeniti, meedegheboortighe } haeren.
Postgeniti, naghebóortighe } haeren.
Pilosella, naghelkruidt.
Pimpinella, pimpernel.
Pinacotheca, brievekas / schilderykas / zilverghaarde.
Pinastellum, verkensvenkel / solferwortel.
Pinaster, wilde pijnboom / vuurenhout.
Pinealis, } pijnappeligh / pijappel-achtigh.
Pineatum, } pijnappeligh / pijappel-achtigh.
Pineolatum, } pijnappeligh / pijappel-achtigh.
Pinguedo, vet.
Pinus, pijnboom / pijnappelboom.
Pinaster, wilde peereboom.
Piperitis, peeperkruidt.
Pirola, winterghroen.
Piscatoria, visch-vangkonst.
Pissalphaltum, mumie.
Pistacium, wilde pimpernoot / St. Teunis noot.
Pisum, erwte.
Majus, } ghroote } erwte/peulen.
Romanum, } roomsche } erwte/peulen.
stók-

Minus, kleene erwte.
Pituita, slijm.
Pituitaria, luiskruidt.
Pituitarius, slijmigh/ slijmerigh/ slijmachtigh.
Pituitositas, slijmerigheidt / slijmachtigheidt/ slijmigh.
Pituitosus, slymigh/ slijmerigh / slijmachtigh.
Pityocampa, pijnrijp/ pijnrusp.
Pityriasis, schilfer op 't hoofdt/ hoofdtschilfer.
Pityusa, wolfsmelk.

P L.

Placenta, de koek / gheboortkoek.
Plaga cœli, heemelwijk.
Plancus, platvloet.
Planeta, zweefstar/ dwaalstar.
Planimeter, platmeeter.
Planimetria, platmeeting / platmeetkunde.
Planisphæria, platklooten.
Plantago, weeghbreê / weegherigh / weegheblade.
Aquatica, waterweeghbreê.
Minor, hond-ribb.
Plantaris, voetzoolighe.
Plastica, bootseerkonst/ vórmkonst.
Plasticus, vórmende/ bootseerende:
Plasticè, vórmighlijk.

Platanaria, rietghras.
Platometria, breedtmeeting / breedtmeet-kunde.
Plautus, platvoet.
Plebiscitum, vólkwet / vólkghebódt.
Plechas, de plaats tusschen de beenen / en 't zakjen.
Plemmyra, bloedtsoverbloedt.
Plenarius, volkomen.
Plenilunium, volle maan.
Pleonasmus, overtólligheidt / onnoodigh ghezegh.
Pleonexia, bezitzucht / ghoedtghierigheidt / rijkdoms begheerte.
Plethora, meenighte van bloedt / overbloedt van bloedt / bloedtrijkheidt.
Pleura, 't ribbehiies.
Pleuresis, } zijdpijn / zijdwee / zijdont-
Pleuritis, } steeking / zijdesteek.
Pleuriticus, met zijdwee ghequeldt.
Plexus Choröides, 't herssenghroeſs nettekẽn.
Retiformis, netwijze samenblechting.
Plica polonica, poolsche meêrvlecht.
Plinthides, teeghel.
Ploce, zinwaaling.
Plotus, platvoet.
Pluralis, meêrvoudigh.
Pluralitas, meêrvoudigheidt / meerderheidt / veelvoudigheidt / veelheidt.
Plures interrogationes, veelvoudighe vraaghing.

ghing.
Plurinomius, meêrnaamigh.

P N.

Pneuma, gheest / gheblaas.
Pneumatologia, Pneumatica, (*Philos.*) } gheestkunde.
Pneumatica, (*Mechan.*) blaasspeeltuighkunde.
Pneumaticus, gheestelijk/ gheestkundigh.
Pneumatocele, windtbreuke/ windtscheursel.
Pneumonia, longontsteeking.

P O.

Podagra, voeteuvel/ voetjicht.
 Lini, wrange/ schorfte.
Podismus, voetmeetkunde.
Poëtica, dichtkunde / dichtkonst.
Poëticus, dichtkonstigh / dichtkundigh.
Poikiloga, volpronk.
Polares circuli, aspuntkringen.
Polemica, krijghskonst / krijghskunde/ oorlóghkunde.
Polemicus, oorloghkundigh.
Polemonium, wit been.
Polenta, meel van gheroostte gharst.
Politica, burgherkunde / burgherheersching / borgherheerschkunde.
Politicus, burgherlijk/ borgherheerschigh/ burgherkundigh.

Poli-

Polium, ghrijſkruidt.
Pollen, ſtuifmeel.
Pollicitatio, belófte.
Polus, aſpunt.
Arcticus, noorder } aſpunt.
Antarcticus, zuider }
Polyaimia, bloedtrijkheidt.
Polyaimus, bloedtrijk.
Polyanthea, bloemghaarde.
Polyanthemum, boterbloem.
Polyanthemus, veelbloemigh.
Polycholia, ghalrijkheidt / overloop van ghal.
Polychordus, veelſnaarigh.
Polychreſtus, krachtrijk / zeer nut.
Polychymia, ſijmrijkheidt / ghylrijkheidt.
Polydipſia, ghrootdorſtigheidt / veeldorſtigheidt.
Polyedrum, veelghrondigh licchaam.
Polygalon, voghelvoer.
Polygamia, veelerhouwlijk.
Polygonatum, Salomons zeeghel.
Polygonum, (*Mathem.*) veelhoek.
Regulare, gheſchikte veelhoek.
Polygonum, (*Botan.*) varkensghras / duizendtknoop / kreupelghras / weghghras.
Polygraphia, veelbeſchrijving.
Polyidria, weyrijkheidt.
Polymathes, veelweeter / hooghgheleerde.

Poly-

Polymathia, hooghgheleerdheidt / veeler dingen gheleerdheidt.

Polymechanostatica, veelhandtwerkskunde.

Polymelancholia, zwartghalligheidt.

Polymorphon, veelstaltigh.

Polyœnia, wijnzuchtigheidt / wijnlust.

Polyonyma, veenaamighe.

Polypodium, boomvaaren.

Quercinum, eikenvaaren.

Polyorgetica, draaybœmkunde.

Polypragmosyne, albeschikking / albemoeping.

Πολυπράγμων, albedil / albedrijf / albeschik / albemoep / albestier / albewind.

Polyptoton, volwending.

Polypus, uitwas in de neus / vleisschigh uitwas in den neus / neusghezweer.

Polysemos, veelbeteekenigh.

Polysitia, ghulzigheidt / overhonger.

Polysyndeton, veelkóppeling / verkóppeling.

Polytopia, veelplaatzigheidt / veelplaatslijkheidt.

Polytrichon, vrouwenhaer / weederdoodt / roodt steenbreek.

Pomelea, vierkruidt / wrangelkruidt.

Ponderaria, weeghkonst.

Pontifex Oecumenicus, alghemeen visschop.

ontivegium, brughtól.
oples, knieboogh/ kniebol/knieschijf in de menschen, en voorste beenen der beesten.
'oplitæus, knieschyvigh.
'oplitæa vena, kniebuighsader.
'opulago, hoefbladeren/ paerdtsklaauw / brandtlattouw / St. Quirijns kruidt.
'opulus, populier / popelaar / popelboom.
Nigra, zwarte populier/ populier.
Alba, witte populier / abeelboom.
Poroticus, eeltmaakende.
Porrum, poerlook/ stóklook.
Junceum, bieslook.
Aricinum, } look.
Capitatum, }
Porrigo, schilfer op 't hooft / schorste.
Portentum, zeldtzaamheidt.
Portorium, vaarghelt/ vrygheleyghelt.
Portulaca, pórselein.
Marina, zeepórselein.
Silvestris, muurpeeper.
porocele, laschklierscheursel.
Porus, zweetghaatken.
Bilarius, ghalpijp / 't ghalghaatje.
Posca, azijnwater/ eekwater.
Positivè, stellighlijk.
Positivus, stelligh / stellende.
Positio, stelling.
Positionalis, stelligh / stellende.

Po-

Poſotica, hoeghrootheidtkunde.
Poſſeſſiva, bezitnaamen / erffelijke naamen / bezitnaamwoorden.
Poſſeſſio, bezit / bezitting.
Fiduciaria, ghoedertrouwſche } bezitting.
Momentanea, middelerwijlſche } bezitting.
Poſſeſſivus, bezittigh / bezittende.
Poſſeſſor, bezitter.
Bonæ } fidei, } ghoeder- } trouwſche bezitter.
Malæ } fidei, } quader- } trouwſche bezitter.
Poſſeſſorius, bezittigh.
Poſſibilis, mooghlijk.
Poſſibilitas, mooghelijkheidt.
Poſtbrachiale, de afterhandt / de nahandt.
Poſterioriſticus, laaterheidigh.
Poſterioritas, laaterheidt.
Poſtgenitus, naghebooren / naghebooꝛtigh.
Poſthumus, na vadersdoodt gheboren / boezemweeze / nabooreling.
Poſtpoſitivus, achterſtelligh.
Poſtulatum, eiſch / vereiſching / verzoek / beede.
Potamogeton, fonteinkruidt / zwemkruidt.
Potentia, vermooghen / maght / kraft.
Potentiâ, in vermooghen.
Potentialis, mooghendlijk.
Potentialiter, mooghendlijken.
Potentilla, ghanzerik / zilverkruidt / blik.
Poteſtativus, vermooghigh.

P R.

Practicus, oeffenigh / werkigh.
Præbenda, gheestelijke inkomst.
Præceptio, voorzuitneeming / voorafsneeming.
Præcipere, vooruitneemen / voorafsneemen.
Præcessio, voorghang.
Æquinoctiorum, voorghang der eebennachten.
Præcipitatio, neederslagh / neederdrijving.
Præcisè, eeben / juist / stip / stiptelijk / bestiptelijk / besneedendlijk / afzonderlijk.
Præcisio, voorafzondering.
Præcisivus, voorafzonderende.
Præco, verkondigher / uitroeper.
Præcognitio, Præcognitum, } voorkennis.
Præconceptus, voorbevatting / voorbegrip.
Præconium, verkondighing / uitroep / uitroeping.
Præcordia, de deelen rondtom 't hart gheleeghen.
Prædestinatio, voorbestemming.
Prædiale, erfanhangigh.
Prædicabile, zeghlijk woordt / ghemeenwoordt.
Prædicabilis, uitspreeklijk / zeghlijkwoordigh.

Prædicabilitas, uitspreekelijkheidt.
Prædicamentalis, zeghwoordigh.
Prædicamentum, zeghwoordt / vraagh-woordt.
Prædicare, (*Theol.*) verkondighen.
Prædicare, (*Logic.*) uitspreeken.
Prædicatio, (*Theol.*) verkondighing.
Prædicatio, (*Logic.*) uitspreeking.
Prædicativus, uitspreekigh.
Prædicatum, ghezegh.
Prædium dominans, heerschend erf.
Prædominans, overheerschende.
Præexistens, voorheen in weezen zijnde / vooruitzijnde.
Præexistentia, voorheenweezendlijkheidt.
Præexistere, voorheen in weezen zijn/vooruitzijn.
Præfinitio, voorbepaaling.
Præfectus, overste.
  Provinciæ, landtvooghdt.
  Saltuum, houtvester.
Præfestinatio, verhaasting / voorverhaasting.
Præmium ex assecuratione, 't beloofde geldt uit de verzeekering.
Præincipiens, voorbeghinnende.
Præjudicium, vooroordeel / nadeel.
Præjudicialis, vooroordeeligh / nadeeligh.
Prælegare, vooruitmaaken.
Prælegatum, vooruitghemaakte / vooruitmaaking.

Præ-

Prænotio, voorkennis.
Præparatio, voorbereiding.
Præparatorius, voorbereidende.
Præpositio, voorzetsel.
Præpositivus, voorstelligh.
Præpositionibus orta, voorzettighe.
Præpositus, proost / overste.
Præposteratio, vooraftering / veraftering / voorverachtering.
Præputium, voorhuidt.
Prærogativa, Prærogatio, } voorrecht / voordeel / voortreffelijkheidt.
Præs, börghe.
Præscientia, voorweetenschap.
Præscriptio, verjaaring.
Præsepia, de tandtbeenen.
Præsentia, teeghenwoordigheidt.
Præservatorius, behoedende / voorbewaarende / beschermende.
Præsupponere, voorondersteilen / onderstellen / stellen.
Præsuppositio, vooronderstelling / onderstelling.
Præsuppositivè, vooronderstellighlijk.
Præsuppositivus, vooronderstelligh.
Præsuppositum, vooronderstel.
Præteritum, voorleeden.
Præternaturalis, buitennaatuurlijk / onnaatuurlijk.
Prævalens, overmooghende.
Pragmatici, pleitvermaaners / rechtvoorderers/

derers / rechtsoeffeners / voorspraken.
Prassium, malrove / witte andoornen:
Pratellum, steenklaver / malloot.
Praxiologia, oeffenkunde / daadtkunde.
Praxis, oeffening / daadt / doening / uitwerking.
Precariò, by verghunning / ter beede.
Pretium emptionis, koopschat / prijs der koop.
Priapiscus, standelkruidt / kullekenskruidt
Primalitas, eerstelijkheidt.
Primarius, voorneem.
Primatus, opperhoofdigheidt.
Primicerius, vorstelijk bondtschrijver / opperbondtschrijver.
Primigenius, oorspronkelijk.
Primitas, eersteheidt.
Primitiva, eerstelingen / eerstelingwoorden
Primitivus, oorspronkelijk.
Primochirius, vorstelijk bondtschrijver / opperbondtschrijver.
Primogenitura, eerstgheboorenheidt / eerstgheboortenrecht / eerstgheboorte.
Primula veris, sleutelbloemen / witte betonie / hófbloemen.
Primum mobile, 't eerste beweeghlijk.
Unum, 't eerste een.
Principalis, voorneemst / voornaamst.
Principalitas, voorneemheidt.
Principaliter, voorneemlijk.

Principialis, beghinseligh.
Principiatus, beghinseldt.
Principium, beghinsel.
Prioristicus, eerderheidigh.
Prioritas, eerderheidt.
Prisma, kantzuil / kantighe pylaar.
Privantia, ontbeerende.
Privatio, berooving.
Privativè, beroofdelijk / beroovighlijk.
Privativus, beroovigh / beroovende.
Privigna, stiefdóchter / voordóchter.
Privignus, stiefzoon / voorzoon.
Privilegiarius, voorrechtgheníeter.
Privilegium, voorrecht / handtvesten.
Proairesis, verkiezing.
Proamita, oudtmoeye / ghrootvaders zuster.
Proavia, overghrootmoeder.
Proavus, overghrootvader / ane.
Proavunculus, oudtoom / ghrootmoeders broeder.
Probabilis, bewijslijk / waarschijnlijk.
Probabilitas, bewijslijkheidt.
Probativus, bewijzigh / bewijzende.
Problema, (*Geomet.*) werkstuk / werkend voorstel.
Problema, (*Log.*) verschil / gheschil.
Procatarcticus, verdienstigh / beghinnende.
Processus, (*Philosop.*) voortghank / scheut / uitsteeksel / uitpuiling.

Pro-

Processus, (*Anathom.*) scheut / uitsteeksel uitpuiling.

Mamillaris, teepelachtigh } uitsteek-
Vermiformis, wormscheut / } sel.
woormghelijk

Peritonæi, d'uitgangen van 't buikblies

Coracöides, het ravenbek-kighe
Stylöides, priemwijze
Ancoriformis, ankervórmi-ghe
Anchyröides, ankerghelijke } uit-steeksel
Lateralis, zijdelinksch
Pterygöides, vlerkescheuten / vleughelachtigh
Dentatus, tandigh

Prochirus, vaerdigh schrijver.

Procidentia, uitschieting.

Proclamata, verkondighingen / uitroepingen.

Procurator, ghemaghtighde / verzórgher / bezórgher.

Ad lites, pleitbezórgher / ghedingbezórgher.

Negotiorum, koopmans handeldrijver / koopmans ghemaghtighde.

Productio, voortbrenging / uitsteeksel / verlenging.

Productivus, voortbrengigh / voortbrengende.

Productum, uitbreng / uitkomst / uitghebracht

brachte.
Proëgumenus, voorghaande.
Professio, belijdenis / bekentenis.
Professor, hoofdtleeraar / opperleeraar / hoogheschoolmeester / hooghleermeester / landtleeraar / oppermeester.
Profilia, steededóchter.
Profilius, steedezoon.
Proflatorius, voortblaazende.
Profundimetria, dieptmeeting/dieptmeetkunde.
Prognosis, voorkenning / voorspelling.
Prognosticus, voorspellende.
Progonus, voorkindt/voorzoon/voordóch(ter.
Programma, plakseel / plakschrift / plakbrief / plakkaat.
Progressio, voortghang.
Progressivus, voortghaande.
Prohedrus, voorzitter.
Prohibitorius, verbiedende.
Prolabium, voorlip.
Prolegomena, voorreedeningen/voorleeringen.
Prolepsis, voorkoming / vooranneeming.
Prolepticè, voorkomighlijk / door voorkoming.
Prologus, voorreeden / inleiding.
Promater, steedemoeder.
Promatertera, oudtmoye/ghrootvaders zuster.
Promissio, toezegghing.

Pro-

Promotorialis, }
Promotorius, } voortzettende.
Pronator, voorومkeerer.
Pronepotes, pronepotes, afterkindtskinderen.
Pronepos, neef / achterkindtszoon.
Proneptis, nanicht / achterkindts dóchter.
Pronomen, voornaam.

Finitum, bepaalde.	}	voornaam.
Infinitum, onbepaalde		
Demonstrativum, anwijzende		
Relativum, betrekkende		
Interrogativum, vraaghende		
Possessivum, bezittende		
Reciprocum, weèrkeerighe		
Primitivum, eersteling-		
Derivativum, spruiteling-!		

Pronunciatio, uitspreeking.
Pronunciativè, uitspreekelijk.
Propago, voortteelsel / scheut / uitspruitsel.
Propater, steedevader.
Propatruus, oudtoom / ghrootvaders broeder.
Prophasis, voorbereidsel / gheleeghenheidt.
Prophylactice, voorverhoeding / voorbewaaring.
Prophylacticus, voorverhoedende / voorbewaarende.
Propinquitas, nabyheidt.
Propitiatorius, verzoenende.
Proplasma, voorvórmsel.

Pro-

Proplasticè, voorvórmighlijk.
Propola, voorkooper.
Proportio, eevenreedenheidt / ghelijkmaatigheidt / eevenbeelding / welschikking.

Ordinata, gheschikte	eevenredenheidt.
Perturbata, verwarde	
Alterna, overanderde / overbeurtighe	
Inversa, verkeerde / omgheteerde	
Superparticularis, bovendeelighe	
Superpartiens, bovendeelende	

Assimilationis, eevenreedenheidt der ghelijking.
Æqualitatis, ——— eevenghrootheidt.
Perfectionis, ——— volmaaktheidt.
Commensurationis, -- t'zamenmeeting.
Attingentiæ, ——— anraakendheidt.
Habitudinis, ——— hebbing.
Inæqualitatis, —— oneevenghrootheid.

Proportionalis, eevenreedenigh.
Proportionalitas, eevenreedenigheidt.
Proportionaliter, eevenreedelijk.
Proportionatus, gheeevenreedendt.
Propositio, voorstel / voorstelling.
Propositionalis, voorstelligh / voorstelachtigh.
Propotisma, voordrank.
Propriè, eighentlijk.

Dictus, eighentlijk/ ghenoemdt.
Proprietarius, eighenaar.
Proprietas, (*Philos*) eighenschap.
Proprietas, (*Jurid.*) eighendom.
Proprium, eighen / eighenschap.
Propriores sobrino, naächterzusters/ *ófte* broeders kindts kinderen.
Proserpinaca, weghghras/ kreupelghras/ verkensghras/ duizendtknoop.
Prosocer, schoonvaders vader / ghroote schoonvader.
Prosodia, maatklank/ klankmaat.
Prosopographia, persoonbeschrijving.
Prosopoleptes, uitneemer van persoonen.
Prosopoleptia, uitneeming/ *ófte* anziening der persoonen.
Prosopopœia, persooneering.
Prospheron, voordraaghende.
Prosphysis, anwas / bywas / anhanksel.
Prostaphæresis, voorstafdoening / voorstafneeming.
Prostates, de klier an de wortel der roede / de voorstaander / de voorstande klier.
Prosthesis, toezet / vooranstelling.
Prosyllogismus, voorsluitreeden / overbesluit / oversluitreeden.
Protasis, voorstel.
Protemisis, voorghang.

Pro-

Prothyron, de stoep.
Prothysteros, voorafsteringh.
Protocollum, schrijfról / schrijfboek / ghedenkról.
Protopathia, eerstlijding / zelflijding.
Prototypus, eerste voorbeeldt / opperbeeldigh.
Providentia, voorzienigheidt.
Provisionalis, middelerwijlsch.
Proxeneta, koopghoedeman / maakelaar.
Proxeneticum, maakelaardy.
Proxenetria, houwlijkmaakster.
Prunella, bruinelle.
Prunum, pruim.
Nanum } herfstpruim.
Autumnale, }
Prunus, pruimboom.
Silvestris, wildepruimboom / slechedoorn.

P S.

Psalmus, zanglfedt.
Psellotes, stameling / hakkeling.
Pseudoacorus, gheldtlisch / boksboonen.
Pseudochimicus, valsche stófscheider.
Pseudographema, valsch ontwerp.
Pseudographia, valsche beschrijving.
Pseudoiris, gheel lisch / bastaardtlisch.
Pseudoligustrum, voghelkarssen.
Pseudolysimachium, bastaardtweederik.
Pseudomelanthium, koorenroozen / reeghel-

ghelbloemen.

Pseudonarcissus, tijdelooze / gheele tijdelooze.

Pseudoorchis, bastaardtstandelkruidt / tweebladt.

Pseudostachys, veldtandooren / bastaardtandoozen.

Pseudothyrum, onrechte deur / afterdeur.

Psilothrus, 't haer uitvallen doende / kaalmaakende.

Psoas, de ghroote lendenspier.

Psora, schurftheidt / booze schurft.

Psorophthalmia, jeukerighe ooghontsteeking / ooghenschurftheidt.

Psychocrasia, kouwde ghemaatighdheidt.

Psychologia, zielkunde / zielbeschrijving.

Psydracia, blaartjens / puistjens.

Psygroposia, kouwde drank.

Psyllium, vloopkruidt.

Psyxis, verkouwing.

P T.

Ptarmica, wilde bertram / wildttandtkruidt.

Ptarmicus, fniezende/fniezing verwekkende.

Pterophorus, póst / póstboode / loopbóóde / veederdraagher.

Pterugia, de vleughelen.

Pterugoides, vleughelswijs / vleughelachtigh.

Ptery-

Pterygium, een paerel op 't oogh; scheiding van de nagel en 't vleesch.

Ptillosis, winkbraauwenkaalheidt.

Ptisana, ghepelde ghaerst / gharstendrank.

Ptochodochium, armenghasthuis / beedelaarsghasthuis / vaaperdt.

Ptoësis, vrouwengheilheidt.

Ptyalismus, } spóghsovervloedt / quijling.
Ptyelismus, }

P U.

Puber, houwbaar.

Publicare, (*Iurid.*) verbeurdtmaaken.

Publicatio, (*Iuridic.*) verbeurdtmaaking.

Pudendagra, klapoor.

Pulegium, polep.

Montanum, quendel / onzer vrouwen bedtstroo.

Martis, wilde polep / diptam.

Pulicaria, vlooykruidt.

Pulmo, de long.

Pulmonalis, } longigh.
Pulmonaris, }

Pulmonaria, longerkruidt / onzer vrouwen melkkruidt / vierkruidt / wrangekruidt.

Pulmonia, longzucht / longziekte / longontsteeking.

Pulmonicus, longsterkende.

Puls, pap / brij.

Pulsatilla, keukenschille.
Pulsatorius, klóppiah klóppende.
Pulsus, klópping slaaning / aderslagh.

Undosus, ghólfachtighe
Formicans, mierghelijke
Vermecularis, wormghelijke
Inæqualis, ongheijke
Malè æqualis, qualijk ghelijke
Dicrotus, tweemaal slaande
Miurus, allenksverminderende
Intermittens, tusschenophoudende
Inæqualis æqualiter, ghelijkelijk onghelijke
Inæqualis inæqualiter, onghelijkelijk ongelijke
Decurtatus, afghaande
Reciprocus, Recurrens, weêrkeerighe afghaande
Intercurrens, tusscheninloopende
Deficiens, verdwijnende
Reciprocus, weêrkeerighe verdwijnende
Caprizans, springende
Impar citatus, oneevenvoortghaande
Prominens, in 't midden uitsteekende
Circumnutans, rondtomknikkende

} aderslagh.

Se-

Serratus, zaaghachtighe
Hecticus, taapziekighe
Palpitans, trillende
Eurythmus, ghereeghelde
Arythmus, ongherceghelde
} ader-slagh

Pulveratio, Pulverisatio, } verstóffing / stófmaaking.
Pumila, adik / adikboom.
Punctorius, steekende / steekigh.
Punctum, stip.
Lachrymale, de traanstip.
Pedale, nederaspunt.
Verticale, tóppunt.
Oppositum, teeghenoverstaande punt / buitenpunt.
Horizontale, zichteinders punt.
Pupilla, de ooghappel / 't ooghzwart.
Pupillaris, onmondigh.
Purpura, de blits.
Purgatorium, vaaghevuur.
Purgatio, zuivering / afdrijving.
Pus, etter.
Pustula, een puist / blaar / blein.
Putativus, reekenigh / ghemeindt.
Putredinalis, róttigh / rótachtigh.
Putredo, Putrefactio, } verrótting.
Putrefactio, (*Chym.*) weiking.

P Y.

Pycnoticus, dikmaakende / toestóppende.
Pyctacium, korte verklaaring.

Pylorus, Pyloricus, de rechtermondt der maagh / de ondermaaghemondt / de poortier *ofte* poorter / de deurwachter / des maaghen uitghank.
Pyramis, (*Chym.*) trechter.
Pyramis, (*Vulgò*) naaldt / kantighe naaldt / ghrafnaaldt.
Optica, zichtkundighe keeghel / *ofte* naalde.
Pyramidalis, } naaldisch / ghenaaldt / spitsPyramidatus, } wijze / ghrafnaaldtswijze.
Pyrethrum, bertram / tandtkruidt.
Silvestre, wilde bertram / wildt tandtkruidt.
Pyriformis, peerbóormigh / peerachtigh.
Pyrola, winterghroen.
Pyrotechnica, vuurwerkmaakkunde.
Pyroticus, brandende.
Pyrricha, wapensprong.
Pyrricharius, wapenspringer / ghewapendt springer.
Pytho, } waarzeghster / duivelbanPythöissa, } ster.

Qu A.

QUadrangulum, vierhoek.
Rectangulum, rechthoekigh vierhoek.
Quadrans, vierendeel.
Altitudinis, hooghtboogh.

Qua-

Quadrare, vierkanten / vierkantmaaken.
Quadraticubus, vierkantsteerling.
Quadratio circuli, vierkanting des rondts.
Quadratiquadratum, vierkantsvierkant.
Quadratura, vierkanting.
Quadratum, vierkant / vierhoek.
Nauticum, ghraadboogh.
Circuli, 't vierkant des rondts.
Quadratus, (*Geom.*) vierkantigh.
Quadratus, (*Anat.*) vierschooten.
Quadruplator, anbrenger / verklikker.
Quadruplicatio, naweers bevesting / tweede naweer.
Quæstio, (*Philos.*) vraagh / ghesch il.
Quæstio, (*Iurid.*) pijnighing / onderzoek door pijnighen.
Quæstor, penningmeester / schatmeester.
Qualificans, hoedaanighmaakende.
Qualitas, hoedaanigheidt.
Qualitativus, hoedaanigheidigh.
Quando, wanneer.
Quantitas, hoeghrootheidt.
Quantitativus, hoeghrootheidigh.
Quartana, derdendaaghsche koorts:
Quartuorviri, vierde mannen.
Quasi dominium, onvolkomene eighendom.
Quasi dominus, onvolkoomen eighenaar.
Quasi posthumus, navoorelings ghelijk.
Quasi usus fructus, lijftóghts ghelijk.

Quatrio, de bikkel.
Quatuorviratus, viermanschap.
Quatuorviri, viermannen.

Qu E.

Quercula, druifkruidt/piment: ghamanderlijn.

Qu I.

Quidditas, watheidt.
Quidditativè, watheidighlijk.
Quidditativus, watheidigh.
Quimatus, de tijd van vijf daghen.
Quincunx, de wijdte van vijf voeten.
Quindecimviri, vijftienmannen.
Quinquefolium, vijfvingerkruidt/bloopkruidt.
Quinquennalis, vijfjaarigh.
Quinqueviri, vijfmannen.
Quinta, vijfling.
Quinta essentia, hooghste kracht/zuiverste kracht/krachtighste gheest.

Qu O.

Quotum, } 't hoeveelde/het maal.
Quotiens, }

R A.

RAbies, dollighheidt.
Canina, hondts- }
Lupina, wolfs- } dolheidt.
Felina, katten- }
Rachisagra, de rugghzaatjicht.
Radiatio, straaling.
Radicalis, worteligh / ghewortelde / oorspronkelijk.
Radicalis numerus, talwortel / worteltal.
Radicaliter, als in de wortel / oorspronkelijk.
Radicula, radijs.
Radius, (*Geom.*) de halve middelijn van een kring.
Geometricus, maatstók / meetkundighe maatstók.
Radius, (*Opt*) een straal.
Convergens, samenhellende }
Divergens, van een hellende } straal.
Radius, (*Anatom.*) de kleene armpijp / de minder ellepijp.
Radix, (*Botanic.*) wortel.
Squamata, anbladt.
Cava, hólwortel.
Cara, pinxternakelen / tamme moozen.
Rhodia, roozewortel.
Radix, (*Mathem.*) wortel / wortelzyde.

Quadrata, vierkants } wortel.
Cubica, teerlings }
Ramex, ghescheurdtheidt/ghebrokenheidt/ scheursel.
Ramicosus, ghescheurdt / ghebroken.
Ramificatio, takmaaking.
Ramus, tak / afscheur.
Ranæ morsus, vórsschenbeet/ kleene plompen.
Ranina vena, kikvórschader.
Ranula linguæ, tongghezwel.
Rapæcaulis, raapkool.
Ranunculus, haaneboet.
Hortensis, boterbloemen / tamme haaneboet/ hófhaaneboet.
Cæruleus, blaauwe } boterbloemen.
Ruber, roode }
Silvestris primus, } waterhaaneboet.
Aquatilis, }
Palustris, }
Sivestris secundus, } luipardsklaauwen.
Auricomus, }
Silvestris tertius, } akkerhaaneboet.
Echinatus, }
Arvensis, }
Illyricus, slavoensche } haaneboet.
Gramineus, ghrasachtighe }
Lusitanicus, portughaalsche }
Hyemalis, winterssche }
Montanus, } bergh- }
Pannonicus, } }

Tu-

Tuberoſus, St. Teunis raapken/ knobbelachtighe haanevoet.
Flammula, eeghelkoolen/ vuurkruidt/ vlamkruidt.
Raphanus, radijs.
Major, Silveſtris, } mierikwortel/ mirredik.
Magnus, Ruſticanus, } meerradijs/ perperwortel/ boerenradijs.
Rapiſtrum, Rapiſtrum arvorum, } heedrik/ heerik.
Rapum, raap.
Rapum porcinus, Terræ, } verkensbroodt/ aardappel.
Divi Anthonii, St. Teunis raapje.
Silveſtre, Rapunculus, } raponſe.
Rarefectio, verpling/ verdunning.
Raſio, raſping.
Ratificatio, bekraftighing/ ghestadighing.
Ratihabitio, bevestighing/ bekrachtighing/ gheſtadighing/ van waerde houding/ ghoedtkeuring.
Ratio, reeden/ wijs/ gheleeghenheidt.
Ratiocinans, reedeneerende.
Ratiocinatio, reedeneering.
Ratiocinativus, reedeneerigh/reedeneerende.
Ratiocinator, reedeneerer/ reekener.
Ratiocinatus, ghereedeneerdt.

Ra-

Rationalis, (*Vulgo.*) reedelijk.
Rationalis, (*Mathem.*) reedenigh.
Rationarius codex, blaffert / bladtwijzer.
Raucedo, } heescheidt / haerscheidt.
Raucitas, }

R E.

Reaccusatio, teeghenbeschuldighing / weederklaghte.
Reactio, teeghendoening / teeghenanwerking.
Realis, zaaklijk / zaakigh.
Realissimus, allerzaaklijkst.
Realitas, zaaklijkheidt / daadlijkheidt.
Realiter, daadlijken / zaaklijken.
Reatus, strafschuldt / strafverdienst.
Reauditio, herhooring / herhandeling.
Recalvaster, } kaal an 't voorhoofdt.
Recalvus, }
Recapitulatio, hertelling / optelling / herhaaling der hoofdtpunten.
Recepisse, ontfangbekentenis.
Receptaculum, (*Chim.*) voorlaagh / voorleggher / ontfanger.
Receptator, die opthouwer.
Receptivitas, ontfanklijkheidt.
Receptivus, ontfankelijk / ontfangigh.
Receptor redituum, inkomstheffer.
Recipiens, (*Chym.*) voorlagh / voorlegghen / ontfanger.
Recidiva, weederinstorting.

Re-

Reciprocabilis, weêrkeerbaar/weerkeere-lijk.

Reciprocabilitas, weêrkeerbaarheidt/weêrkeerigheidt.

Reciprocari, weêrkeerigh zijn.

Reciprocatio, weêrkeering.

Reciprocus, onderling/weêrkeerigh/heen en weêr/wederzijdsch.

Reconventio, weedereisch/teeghen-eisch.

Rectangulus, rechthoekigh.

Rectificare, rechtmaaken.

Rectificatio, rechtmaaking.

Rectilineus, rechtlijnigh.

Rectiterminus, rechtpaaligh.

Rector, schoolvooghdt.

Magnificus, landtsschoolvooghdt/hoo-gheschoolvooght.

Rectum inteſtinum, endeldarm/aars-darm.

Recutitus, besneedene.

Redhibitio, weederschaffing/koopvernie-ting.

Redhibitorius, weederschaffende.

Reduvia, nijpnaghel/nijdnaghel/nijp-vleesch/het fijk/de vijt.

Reductio, herbrenging/herleiding.

Reductio fractionum, herleiding der ghe-brokene.

Ad minimos, } terminos, } tót de kleinste } merkteekens.
Ad cognomines, } tot ghelijknaamighe }

Re-

Reductivè, herleidighlijk.
Reductivus, herleidigh.
Reduplicativus, verdubbeligh / herdubbeligh.
Reduplicatio, verdubbeling / herhaaling.
Reduvia, nijpnaghel / nijdtnaghel / nijpvleesch / het fijk / de vijt.
Referendarius, kanselier / verrichtverhaaler.
Refinatio, zuivering / verfijning.
Reflexio, weêrbuighing / weêrslagh / weêrstuiting.
Reflexus, weêrghebooghen.
Reformatio, (*Theol.*) hervórming.
Reformatio, (*Iurid.*) klaaring / beroep van klaaring.
Refractarius, overtreeder.
Refractio, wanschaauwing / verbreeking.
Refrigeratorius, verkoelende.
Regenerare, weederbaaren.
Regenerari, weederghebooren worden.
Regeneratio, weederbaaring / weederghe-boorte.
Regestum, blaffert / bladtwijzer / ról / tafel.
Regimentum, heerschappy / heersching / reegheering.
Regio Montana, berghlandt.
Campana, vlaklandt.
Regula, reeghel.
De omni, } de reeghel van } allen.
De nullo, } } gheenighe.

Pro-

Proportionis, Trium, Societatis, Alligationis, Falsi, — de reeghel van — eevenreedenheidt. drieën. ghezelschap. verbinding. 't valsche

Positionis, Hypothesis, — stelling.

Aurea, ghulde
Universa, alghemeene
Conversa, verkeerde
Reciproca, weêrkeerighe
Dupli, dubbelde
— reeghel.

Regulare, reeghelen / bestieren.
Regularis, ghereeghelt / gheschikt.
Regulariter, ghereegheldlijk / volghens de reeghel.
Relata, Relativa, betrekkighe/opzichtelijke/ opzicht hebbende / onderlinge opzichten.
Relatio, onderling opzicht / betrekking.
Relativè, betrekkighlijk.
Relativus, betrekkigh.
Relatus, betrokken / betrekkigh.
Relegatio, banning.
Religio reformata, ghezuiverde *ófte* hervórmde ghódtsdienst.
Reliqua, overschót / overblijfsel.
Reliquari, in schuldt blijven/schuldigh blijven.
Reliquatio, schuldighblijving.
Reliquator, schuldighblijver.
Remedium, hulpmiddel.

Te-

Topicum, uiterlijk hulpmiddel.
Rememorativus, erinnerende / indagh-
tighmaakende.
Remissio, (*Philos*) verslapping.
Remissio, (*Theol.*) vergheeving.
Remissio, (*Iuridic.*) quijtschelding : dood-
slaghsverghiffenis : zending tót de
onderhoorighen rechter.
Remora aratri, stalkruidt / prangwortel.
Remotio, afweering.
Remotus, verschoven.
Remunerativus, verghcldigh / verghel-
dende.
Ren, de nier.
Succenturiatus, andere nier / steedenier
Verus, rechte nier.
Renalis, nierigh / nierachtigh.
Renascentia, weederghebootte.
Renatus, weederghebooren.
Repentinus, schichtigh / schielijkoverko-
mende.
Repertorium, boedelopschrijving.
Repetundæ pecuniæ, weedereissching van
t'onrecht ghenooten gheldt.
Repignoratio, pandtlóssing.
Repletivè, vervulligh lijk.
Replicativè, herhaalighlijk.
Replicatio, teeghenweer.
Repræsentativè, vertoonighlijk.
Repræsentatio, (*Iuridic.*) vertooning / ver-
tooghing, rasse volbrenging / volbren-
ging

ging voor de tijdt / plaatsvulling.
epressaliæ, weederneeming.
eprobatio, verwerping / wraaking.
eprobatorius, verworpen.
eprobus, verworpeling / verworpene.
eproductio, weêrdervoortbrenging.
epromissio, teeghenbelooving / weeder-toezegghing.
epugnantia, teeghen- / *ófte* weêrstreedig-heidt.
equisitorius, verzoekende.
es, (*Philos.*) zaak / ding / ghoedt.
es, (*Iuridic.*) ghoedt : zaak.

Mancipi, ons toebehoorend ghoedt.
Alienabilis, wandelbaar, *ófte* vervreemdbaar ghoedt.
Inalienabilis, onwandelbaar / *ófte* onvervreemdbaar ghoedt.

Bonæ, / Malæ, } fidei { ghaeder- / quader- } trouwsche
Divini / Humani } Iuris { ghodt / mensch } toebehoorige
Criminales, strafbaare
Litigiosæ, dingtaalighe / *ófte* twist-
Sacræ, ghewijde
Publicæ, / Universitatis, } landt-
Singulorum, byzonderen toebehoorende
} zaaken.

Religiosæ, de ghraven der dooden.
Sanctæ, stadts vesten / *ófte* poorten.
escissio, (*Iurid.*) handelbraak.

Re-

Rescriptio, weederschrijving / antwoord
Rescriptum, recijts verzoek/ antwoordt
Curiæ, antwoordt van 't hóf.
Resina, harst.
Resistentia, weederstandt.
Resolutivus, ontknoopigh / ontbindigh.
Respectivè, opzichtighlijk.
Respectivus, opzichtigh.
Respectus, opzicht.
In, opzicht in.
Ad, —— tót.
Respiratio, aassemіng / heraassеming.
Responsum, rechtspraak.
Restitutorius, herstellende.
Resultantia, ontstaaning / ontspringing.
Rete mirabile, 't wonderlijk net/'t hersse
adernet / 't nettewebbe.
Reticularis, Retiformis, Retinus, nettebórmigh / nettachtig
Retorta, omghedraapde kólf.
Retractus, naasting/zinning/nakoop/aan
boordt/ weederdrijving / uitdrijving
benadering.
Retroacta, voor heen ghepleeghde ding
taalen.
Retrogradus, weêrkeerigh.
Reus, strafschuldigh/ strafwaerdigh/mi
daadigher / schuldighe / beschuldigh
de / verweerder / antwoorder / te
ghendinger.

Facti, daadt-
Criminis, misdaadt-
Satisdandi, bórghstel-
Satisaccipiendi, borghanneem-
Stipulandi, vraagh-/eisch
Promittendi, belóft-
Debendi,
Credendi,
} schuldighe.

Revisio, herkennis/ weederoverzïening/ herzïening.
Revocatorius, herroepende/ weederroepende.
Reverberatio, weederslaaning/ verbranding door een rondt omghaande vlam.
Rerverberatorius, weederslaande.
Revulsio, te rugh trekking.
Revulsorius, te rugh trekkende.

R H.

Rha, wortel.
Barbarum, barbarysche
Ponticum, pontische
Turcicum, turksche
} wortel/ rabarber.

Rhabdologia, stókreekenkunde.
Rhabduchus, opziener over de worstelaars.
Rhachita, boosdoener/ quaaddoener.
Rhacoma, rabarber.
Rhagades, Rhagadia, } klooven/ borsten in handen *ófte* voeten.
Rhamnus Solutivus, Catharticus, } rijnbessen.

Rhap-

Rhapsodia, baerzensamenstelling.
Rapsodus, baerzensamensteller / baers opzeggher.
Rhecoma, rabarber.
Rhetor, reedenrijker / reedenaar.
Rhetorica, reedenrijkkonst.
Rhetoricè, reedenrijkkonstelijk.
Rhetoricus, reedenrijkkonstigh.
Rheum, rabarber.
Rheuma, } bloedt / bloeying / zinking / hoofdtbloedt.
Rheumatismus, }
Rheumaticus, hoofdtbloedigh.
Rhomboïdes, scheeve / *ófte* langwerpighe ruit / raam / tarbotgheltijk.
Rhombus, eevenzijdighe ruit / scheeve ruit / scheef vierkant.
Rhus, } smak.
Coriariorum, }
Rhuselinum, waterhaaneboet.
Rhyas, ooghtraaning.
Rhygma, stukkentrekking.
Rhypticus, afvaaghende.
Rhythmarmonicus, rijmwelluidigh.
Rhythmica, rijmkonst / rijmzangkonst.
Rhythmopœïa, rijmmaaking / rijmmaakkunst / rijmmaakkunde.

R I.

Ribesium, aalbessen.
Ricinus, wonderboom / móllekruidtboom / kruisboom.

R O.

ob, } honighghelijk zap.
ohob, }
obur, haagheikenboom.
obus, wintertarw.
os, dauw.
Cæli, heemelsdauwghras.
Syriacus, heemelhoonigh/luchthoonigh.
Solis, } zondauw/loopigh kruidt.
orella, }
osa Junonia, leelie.
otulatio, maaking van ronde koekjens.
otulæ, ronde koekjens.

R U.

Rubia, } mee/rótte/krap.
Rubia tinctorum, }
Marina, zeerótte/zeesche mee.
Rubefaciens, roodtmaakende.
Ruberta, Róbberts kruidt.
Rubrica, opschrift/roodt opschrift/aftekening.
Rubus, braam.
Idæus, hennebraam/hennebessen.
Caninus, hondtsbraam/haaghedoorn.
Ructatio, } rusping/resping.
Ructus, }
Rufus, roodthooft.
Rumex, zuuring/patigh.
Sativus, patigh/surkel.

Acu-

Acutus, peerdik.
Ruptio, scheuring/ rijting.
Ruscus, steekpalm / stikpalboom / muisdoorn.
Ruscus silvestris, hulst.
Ruta, wijnruit / ruite.
Muralis, } steenruit.
Muraria, }
Canina, helmruit.

S A.

SAbbatharius, rustdaghdrijver.
Sabbathum, rustdagh.
Sabina, savelboom/ zeevenboom.
Saccularius, ghutchelaar/ okesbokes.
Sacerdotalis, priesterlijk.
Sacramentum, heilteiken / eetbondt / verbondtsteeken.
Militare, krijghseedt.
Sacramenti significatio, de beteekening } des sakraments.
Obsignatio, de verzeegheling }
Præbitio, de uitreiking }
Sacramenta Semantica, beteekenende } sakramenten.
Metadotica, overleeverende }
Prospheronta, voordraaghende }
Sacrarium, sakramentshuisken / heilighdomsghaarde.

Sa-

Sacrificium, óffer / ófferhande.
Expiatorium,
Propitiatorium, } zoenóffer.
Eucharisticum, dankóffer.
Missaticum, misóffer.
Sacrolumbus, heilighlendenspier.
Sagarius, kleerkooper.
Sagitta,
Sagittalis, } serpents tongen.
Sagittarius, schutter.
Sagmen, prerhardt / prerkruidt.
Sal, zout.
Lixiviosum, looghachtigh zout.
Salarium, loon/ werkloon / wedde / huurloon.
Salicaria, weederik.
Salificatio, zoutmaaking.
Saliunca, lavendel.
Saliva siderum, honighdauw.
Salivaris, bertram.
Salivatio, spógmaaking.
Salsirora, zondauw / loopighkruidt.
Salix, wilgheboom.
Salix equina, paerdestaert / kattestaert.
Amerina, kutschboom/abrahamsboom/zeewilghe / kutschlam.
Saltatoria, dangkonst.
Saltus vocis, stemsprong.
Salusandria, nardus zaadt / nighelle.
Salvatella, de miltader.
Salvia, savie/ salie.

Romana, ſcharlep.
Agreſtis,
Ambroſiana, } wilde ſalie.
Vitæ, ſteenrutie.
Salvificans,
Salvificus, } zaligħmaakende.
Sambucus, vlier / hólderboom.
Aquatica, watervlier / zwelken / zwelkenhout.
Samſucus, marjolein.
Sanabilitas, gheneeſbaarheidt / gheneeſlijkheidt.
Sanamunda, naghelkruidt.
Sanctimonia,
Sanctitas, } heiligheidt.
Sanctificatio, heiligħmaaking.
Sanctificator, heiligħmaaker.
Sanctificans, heiligħmaakende.
Sanctio, inzetting / inſtelling / willekeur.
Sanguificatio, bloedtmaaking.
Sanguinalis, peen / ledighgras / hondtsghras.
Sanguinatio, bloeding / bloedtloozing.
Sanguiſorba, pimpernel.
Sanicula, ſanikel.
Sanies, etter / vuil bloedt.
Santalum, zandelhoudt.
Santolina, ſipreſkruidt.
Saphena, de moederader.
Saponaria, zeepkruidt.

Sa-

Saponea, amandellijkfel.
Saproregmia, spijsverrótting.
Saracenica, sarazijnskruidt.
Sarcaſmus, beghrijnzing.
Sarcocele, vleeſchſcheurſel.
Sarcoticus, vleeſchteelende.
Satiſacceptio, ghenoeghanneeming/bórghanneeming.
Satisdatio, ghenoeghgheeving/ghenoeghdoening door bórghſtelling.
Satiſfactio, ghenoeghdoening/ghemoedthebbing/leeſting.
Satiſfactorius, voldoenigh/voldoenende.
Satrapes, dróſt/landtdróſt.
Satureia, keule/ſaturp/hófkun/lochtekoel.
Saturium, ſtandelkruidt/kullekenskruidt.
Satyra, ſchimpdicht/ſteekdicht/ſchempſchrift/ſchempdicht.
Satyrium baſilicum, hondekenskruidt.
Satyrus, gheitman/gheitmannetje.
Saxifraga, } ſteenbreeke/veevernaart/vee-
Saxiſragia, } vernel.

S C.

Scabies, ſchurftheidt.
Scabinus, ſcheepen.
Scabioſa, ſchurftkruidt.
Scœvola, } ſlinkſch/ſlinkepoot.
Scœvus, }

Scala altimetra, hooghmeetings leer.
Milliarium, mijlmaat.
Musicæ, zangtrap / zangladder.
Scalenus, oneevenzijdigh / oneevenbeenigh / ongheliikzijdigh.
Scandix, naaldekervel.
Scandulaca, smeerkruidt.
Scaphöides, schuitachtigh / schuitwijzigh.
Scapula, 't schouderbladt / schóftbladt.
Scapularis, schouderbladigh.
Arteria, schouderbladts slaghader.
Vena, schouderbladts ader.
Scarificatio, kópping / schrabbing.
Scaurus, bothiel / plomphiel / ghroot van enkelen.
Sceleton, een gheraamte.
Scelotyrbe, scheurbuik / blaauwschuit.
Scena, toonneel / uitkomst.
Scenographia, schaduwkunde / schaduwbeschrijving.
Sceptrum morionis, lischdodden / donsen / dullen / polsen.
Schema, (*Geom.*) afbeeldsel / voorbeeldsel.
Schema, (*Rhetor.*) woordtghestalte / sierspraak / sierspreeking.
Schematologia, woordtghestaltkunde.
Schesis, standt.
Scheticus, ischtverdrijfbaar.
Schisma, scheuring.
Schismaticus, scheurziek.
Schœnanthum, keemelshooy.

Scholastici, schoolgheleerde.
Scolasticus, scholaster.
Scholium, bybvoeghsel / korte verklaaring.
Sciographia, schaduwkunde / schaduwbeschrijving.
Sciaterica, zonnewijzerkunde / uurwijzerkunde / zonuurwijzer.
Sciatericum, zonnewijzer / zonuurwijzer.
Sciatica, heupjicht.
Vena, de heupader.
Scientificus, weetmaakende.
Scientia, weetenschap.
Scilla, zeeajuin / zeenarsis.
Scirrhodes, wenachtigh.
Scirrhoma, } wen / hardigheidt / hardtghezwel.
Scirrhus, }
Scisma, tweespalt / scheuring.
Scleropthalmia, harde ooghontsteeking / hardtooghghezwel.
Scleroticus, hardemaakende/verhardende.
Sclerotis, hardt.
Scolioma, verdraaaing.
Scolopendria, hertstong.
Scolopendrium, steenvaaren / miltkruidt.
Scolymus, ghulde distel.
Scorbutus, scheurbuik / blaauwschuit.
Scordium, waterlook.
Scorpiöides, schórpioenkruidt.
Scorzonera, adderkruidt / slangekruidt.
Scotinus, verwloof.

Scotodinus, } ooghzwindeling / verblindende zwindeling.
Scotoma, }

Screatio, roccheling.

Scribæ, schriftgheleerde.

Sriptoria, schrijfkonst.

Scrobiculus cordis, het harteputje.

Scrofula, } 't koningszeer / een krópzweer / kliergheswel.
Scrophula, }

Scrophularia, speenkruidt / klierkruidt.

Major, ghroot } speenkruidt.
Minor, kleen }

Scrotum, de klootzak / klósbozzeken.

Sculptilia, snywerk.

Sculptoria, snykonst.

Scutiformus, schildtvórmigh / schildachtigh.

Schytica radix, zoet hout.

S E.

Sebel, een vlies op 't oogh.

Secale, róg.

Secans, snijdlijn.

Secretarium, gheheimschrijvery.

Secretarius, gheheimschrijver / gherechtsschrijver.

Sectio, snijding.

Vernalis, lentsneede.

Autumnalis, herfstsneede.

Conica, keeghelsneede.

Secularis sacerdos, weereldtlijk priester.

Seculum, hondertjaarighe eeuw.

Se-

Secundarius, minboozneem.
Secundina, naghebooȝte / ghebooȝtblies.
Secundum quid, na yet.
Dici, na ghezeidt woȝden.
Esse, na zijn.
Existendi consecutionem, na ghevólgh van in weezen zijn.
Securidaca, bijlkensbruidt.
Sedigitus, die zes vingeren aen een handt heeft / zesvingerigh.
Sedum, Majus, } huislook / donderbaerdt.
Minus, kleene donderbaerdt.
Tertium, muurpeeper.
Segmentum, verbulling / bulsel / snijdsel / deel.
Selenitis, maankruidt.
Selenographia, maanbeschȝijving.
Semanticus, beteekenende.
Semeiotica, teekenkunde.
Semeioticè, teekenkundighlijk.
Semeioticus, teekenkundigh.
Sementatio, zaadtteeling.
Sementina, zeewarzaadt.
Semiarcus, halfboogh.
Semibrevis, halfkoȝt.
Semichorda, halfpeeze.
Semicolon, halflidt.
Semidalis, fijn tarwenmeel.
Semidiameter, halfmiddellijn.
Semiditonus, halftweetoon.

Semilunaris, halfmaanigh / halfsmaangswijs.
Semimembranosus, halfbliezigh / halfbliesachtigh.
Semiminima, halfkleinste.
Seminalis, verkensghras / weghghras / duizendtknoop / kreupelghras.
Seminarium, planthóf / zaaphóf.
Seminatio, zaaping / zaadtuitwerping.
Seminervosus, halfzeenuwigh / halfzeenuwachtigh.
Semiorbicularis, halfrondt / halfbalachtigh.
Semiplenus, halfvol.
Semispinatus, halfdoornachtigh.
Semissarius, halve.
Semitertiana, halfanderdaaghsche koorts.
Semitonium, halftoon.
Semivocalis, halfklinker.
Sempervivum, donderbaerdt / huisloof.
Sena, seneboom.
Senatus consulta, raadtsbesluiten.
Senecio, ghrindtkruidt / kruiskruidt / kruiswortel.
Sensibile, 't ghevoelijke / 't ghevoelbaar.
Sensibilis, ghevoelbaar.
Sensiterium, } ghevoeltuigh.
Sensorium, }
Sensorius nervus, ghevoelzeenuw.
Sensitivus, ghevoeligh.
Sensualis, ghevoelijk.

Senſualitas, gheboelijkheidt.
Senſus, zin / ghevoelen.
Sententia, ghedenkſpreuk / ſpreuk / ghewijſde / oordeel / vonnis.
Definitiva, eindoordeel / eindvonnis.
Interlocutoria, byoordeel / tuſſchenvonnis.
Proviſionalis, middelerwijlſch vonnis.
Sentis, braam.
Separabilis, affcheidelijk / affcheidbaar.
Separabilitas, ſcheidelbaarheidt / affcheibaarheidt.
Separatio bonorum, boedelſcheiding.
Separativus, affcheidigh.
Separatorium, ſcheptrechter.
Seplaſiarius, zalfverkooper.
Septemviri, zeevenmannen.
Septenarius, zeeventalligh.
Septicus, verróttende / verróttendoende / róttighmaakende.
Septifolium, zeevenbladt / tormentille.
Septum, affcheidſel / ſchót.
Cordis, het tuſſchenſcheidſel des harten.
Lucidum, het heldere ſcheidſel.
Narium, het neuzeſchót.
Sequeſter, bewaarder handt / ſcheidsman / krakeelghoedtbewaarder.
Sequeſtratio, Sequeſtrarius, in bewaarder handt ſtelling.
Seriphium, zeealſſem.
Seriola, andyvie.

 Se-

Seris, witte andivie.
Serositas, weyachtigheidt / weyigheidt.
Serosus, weyigh / weyachtigh.
Serpentaria major, slangekruidt / speerwortel / adderkruidt.
 Minor, paapenkullekens / kalfsvoet.
Serpigo, springend vuur.
Serpillum, } wilde tijm / quendel / onzer
Serpyllum, } vrouwen bedstroo.
Sarratula, zaaghachtigh kruidt / ghamanderlijn.
Serratus, zaaghachtigh / zaaghwijzigh.
Serriola, wilde lattouw.
Sertula campana, malloot / steenklaver.
Serum, wey.
Servilla, } suikerwortel.
Servillum, }
Servitus, dienstbaarheidt / slaverny.
 Prædiorum, erf- } dienstbaarheidt.
 Urbanorum, huis- }
 Rusticorum, veldt- }
Servus, slaaf / knecht / lijfeighen.
 Atriarius, } voorhóf- } slaaf.
 Atriensis, } }
 Focarius, haert- }
 Mediastinus, huis- }
 Arcarius, kóffer- / gheldtkas- }
 Hercita, akker- }
 Capsarius, } kasdraaghend }
 Carpsarius, } }

Sac-

Saccularius, beursdraaghend
Apolis, ban-
Orcinus, na 's heeren doodt vrye
Originarius, oorspronkelijke
Adſcriptitius, ingheschreeven
Vicarius, onder- } slaaf.
Fornacarius, oven-
Receptitius, heranghenomen
Pileatus, ghemutste
Fructuarius, vrucht-
Hæreditarius, erf-
Dedititius, overghegeveling.

Seſamöides, zaadachtigh.
Seſeli, fermonteine.
Maſſilienſe, ghekronkelde venkel.
Setaceum, haerenzeef.
Setanium, zomertarw.
Sexa, zesling.
Sexagenarius, zestighstalligh / zestighjaarigh.
Sextilis, zeskantigh.

S I.

Sideratio, gheraaktheidt / beroerdheidt.
Sideratus morbus, de popelsy.
Sief,
Sigillum Salomonis, Salomons zeeghel.

Sigmöides, kapswijzigh.
Signatum, 't gheteeckende.
Signatus, gheteekendt.
Signifer, taanrondt / teekenkring / zonnewegh.
Significatio, beteekening.
Significativè, beteekendlijk.
Significativus, beteekenigh / beteekenende.
Significatum, 't beteeckende.
Silicia, Silicula, } fenighriek.
Siler, gheil.
Siler montanum, fermonteine.
Siligo, wintertarw / tarwenbloem / donst.
Siliqua, turksche / *ofte* roomsche boontjes.
Siliqua dulcis, St. Jans broodt.
Siliquastrum, kóst.
Silo, kamuisneus / kromneus.
Silvæ mater, gheitebladt / memmekenskruidt.
Simila, Similago, } fijn tarwenmeel / bloem.
Similaris, ghelijkaartigh / eenslachtigh / ghelijkslachtigh / ghelijkdeeligh.
Simitas, bocchelneuzigheidt.
Simo, bocchelneus / platneus.
Simplex, enkel / eenvoudigh.
Simplicitas, eenvoudigheidt / eenvuldigheidt.
Simpliciter, eenvoudighlijk / rechtuit.
Simul, teghelijk.

Tempore, te ghelijk in tijdt.
Naturâ, ———————— natuur.
Dispositione, ———— schikking.
Dignitate, ——————— waerdigheidt.
Cognitione, —————— kennis.
Simultaneïtas, teghelijkzijnheidt.
Simultaneus, te ghelijk zijnde.
Simultas, teghelijkheidt.
Simus, platneus.
Sinapismus, blaarmaakende zalf / roodtmaakende artseny.
Sinciput, het opperhoofdt.
Singula generum, de byzondere der gheslachten.
Singularis, byzonder.
Singularitas, byzonderheidt.
Singulariter, byzonderlijk.
Nominatus, byzonderlijk ghenoemdt.
Singultitio, hikking.
Singultus, hik / rók.
Sinuosus, (*Med.*) etterhól.
Sinus, (*Mathemat.*) hoekmaat.
Totus, heele } hoekmaat.
Rectus, rechte } hoekmaat.
Versus, verkeerde } hoekmaat.
Sinus, (*Med.*) hólte / etterhólte.
Siriasis, breinontsteeking.
Sirius, hondtsterre / ghroote hondt.
Siro, zweetpuist / zweetblaartje.
Sisarum, suikerwortel / karoote.
Siser, suikerwortel.

Sisymbrium, waterkors/ roode wilde munte / ghekrulde balsem.
Sisyrinchium, zeeghenrijk.
Sitanium, zomertarw.
Sitostasius, korenverkooper.
Situs, standt.
Situalis, standeltijk.
Sium, watereppe.

S M.

Smegma, zuiverfel / reinighsel / zeep.
Smilax lævis, winde / wrange / klóckjes winde / ibenboom / ievenboom.
Aspera, steekende winde.
Hortensis, roomsche boonen.
Smyrnium, lavas / pieterselie van macedonien.

S O.

Societas, maatschappy / maatschap / vennoodtschap.
Classis navalis, scheepsmaatschappy.
Socer, schoonvader / behoudtvader.
Magnus, behoudtghrootvader / schoonvadersvader.
Socius, ghenoot / makker / maat / vennoodt.
Socrus, schoonmoeder / behoudtmoeder.
Magna, behoudtghrootmoeder / schoonmoedersmoeder.
Soda, de zode.
Solarium, zonnewijzer.

Sola-

Solanum, } nachtschade.
Solatrum, }
Tetraphyllum, wolfsbeezie/ spinnekóppen.
Vesicarium, krieken over zee.
Somniferum, slaapendmaakende } nachtschade.
Maniacum, } dolmaakende }
Furiosum, }
Lethale, } dolle bessen / dulkruidt.
Mortale, }
Soldana, } zeewinde.
Soldanella, }
Soleus, plaatghelijk.
Solidago, waalwortel.
Saracenica, heidensch wondenkruidt.
Solidimetria, licchaamsmeeting / licchaamsmeetkunde.
Solidiquadratum, licchaams vierkant.
Solidus, (*Mathem.*) licchaamlijk.
Sollicitator, anzoeker.
Soloecismus, taalwoestheidt / wanspraak.
Soloecista, wanspreeker / kromtong.
Soloecophanes, schijnwanspraak.
Solstitialis, zonnestandigh.
Solstitium, zonnestandt.
Æstivum, zomerzonnestandt.
Hybernum, winterzonnestandt.
Solutio, (*Philos.*) ontlóssing/ ontbinding.
Solutio, (*Jurid.*) betaaling / voldoening; voldoeningschrift.

So-

Solutionis, voldoeningschrifts weederlegghing.
Somatologia, lichaamkunde / lichaambeschrijving.
Somnambulus, een slaapwandelaar.
Somniferus, Somnificus, } slaapverwekkende.
Sonchus, ghanzedistel / haazenkruik / douwdistel / konijnkruidt / melkweye / haazekool.
Silvestris, havereffche.
Sophia, fielkruidt / melizoenkruidt.
Sophisma, dróghreeden / bedrieghreeden / bedrieghelijke sluitreeden / neuswijsheidt.
Figuræ dictionis, dróghreeden der ghestalte des woordts.
A dicto simpliciter, dróghreeden van eenvoudigh ghezegh.
Ignorationis elenchi, dróghreeden van weêrlegghings onkunde.
Petitionis principii, dróghreeden der eisch van 't beghin.
Non causæ pro causâ, dróghreeden van gheen oorzaak als oorzaak.
Plurium interrogationum, dróghreeden van veele vraaghen.
Sophista, neuswijze.
Sophisticus, neuswijzighlijk / bedrieghlijk.
Soporalis, slaapigh.
Sorbus, sorbenboom / spreeuwbessen.
Sordes, vuile etter.

Sor-

orgum, zórghzaadt.
origmus, doorsuizing.
oritus, stapelreeden / opstapeling / klimmend besluit.
oror, zuster.
Germana, volle zuster.
Consanguinea, halvezuster van vaders weeghen.
Uterina, halvezuster van moeders weegen.
Sororius, zusterling / zustersman.
Sors, hoofdtschuldt/ hoofdtpenningen.

S P.

Sparadrapus, doorplaesterdt linnen.
Spagyrica, stófscheykunde.
Sparganium, waterlisch / kandelaars.
Spartostatica, touwweeghkunde.
Spartum, spaansche brem.
Spasma, zeenuwbreuk/ zeenuwscheuring.
Spasmus, kramp / zeenuwtrekking / t'zamentrekking.
Cynicus, mondtkramp.
Flatulentus, windtkramp.
Spatula, des schouderbladtsbeen.
Fœtida, stinkend lisch / wandtluiskruidt.
Specialis, byzonder.
Specialissimus, byzonderst.
Species, ghedaante / ghemeen ghedaante / byzonder ghedaante.
Specificatio, ghedaantmaaking/ghedaantghee-

ghecving.
Specificativus, ghedaantmaakigh.
Specificus, ghedaantmaakende/ ghedaantstellende/ ghedaantigh.
Specimen, staaltje.
Speculativus, beschouwigh/bespieghelîgh.
Speculum ustorium, brandtspieghel.
Veneris, vrouwenspieghel.
Spelta, spelt.
Spergula, spuurie.
Sperma, zaadt.
Spermatica vena, de zaadtader.
Spermaticus, zaadachtigh / zaadigh.
Sphacelus, (*Medic.*) breinontsteeking/ breinzweering / 't koudt vuur.
Sphacelus, (*Botanic.*) wilde salie.
Sphæra, kloot / ból / heemelkring.
Mundi, wereldt- kloot.
Cœlestis, hemel- kloot.
Terrestris, aard- kloot.
Armillaris, hoepel- kloot.
Activitatis, kring der werklijkheidt.
Sphærica, bólkunde / klootkunde.
Sphærocephalus, bólhoofdigh / kloothoofdigh.
Sphæröidales, langwerpighe bóllen *ófte* klooten.
Sphæröides, eyrondt / klootsch/ bólsch.
Sphæropœïa, heemelkringmaaking.
Sphæropoëtica, heemelkringmaakkunde.
Sphalmata graphica, schrijfghebreeken.
Sphenöides, wighachtigh.

Sphe-

Sphenopharingæus, wigghebeenkeeligh.
Sphenopogon, die een ghekloofden baert heeft.
Sphenostatica, kloofwighkunde / kloofkunde.
Sphygmologia, polskunde/aderslaghkunde.
Sphyncter, de ringhspier / sluitspier.
Spica nardi, spijk.
Spina, (*Anatom.*) de kant / ghraat.
Ossis ilium, de kant van 't zijdebeen.
Dorsi, 't ruggebeen / de rugghraat.
Spina, (*Botanic.*) doorn.
Alba, Regia, } onzer vrouwendistel.
Solstitialis, zomerdistel.
Acida, sausseboom / zuurboom.
Acuta, haaghedoorn.
Infectoria, Cervi, Burgi, } rhijnbessen.
Spinachia, Spinachium, } spinasse.
Spinatus, (*Botanic.*) doornachtigh.
Spinatus, (*Anatom*) ghraatigh.
Spiralis, slangetrek; slangetrekkigh.
Spiratio, uitblaazing.
Spirituales, gheestdrijvers.
Spiritus, (*Gram*) gheblaas.
Asper, hardt } gheblaas.
Lenis, zaft }

Spi-

Spiritus, (*Phil*) gheest.
Vini, wijngheest / brandewijn.
Splen, de milt.
Splenica arteria, de miltslaghader.
Vena, de miltader.
Spleneticus, Splenicus, } miltigh: mildtversterkende: miltzuchtigh.
Splenium, (*Chir.*) lankwerpighe plaester
Splenium, (*Botan.*) steenvaren / miltkruidt.
Splenitis, de mildtzucht.
Spongiosus, Spongöides, } sponsigh / sponsachtigh.
Sponsa, bruidt.
Sponsalia, Sponsalitius, } trouwbelóften.
Sponsor, ghevader / bórgh / belover.
Sponsus, bruideghom.
Spontaneus, zelfwilligh/van zelfs komende.
Spodium, ghebrandt elpenbeen.
Spondylium, duitsche beerenklaauw.
Sporadicus, verspreidt.
Sportula, tiene mandeken; gheldtdooskien; Rechters weddeloon: morghenghroetghaabe: dagheliiksche leeftóghtghifte.

S Q.

Squammiformis, schubachtigh/ schubwijzigh.

Squi-

quilla, zeeajuin / aardtajuin / muizen-ajuin.

S T.

tabularius, stalhouder / stalmeester.
tachys, welriekende andoren / veldtandoren.
taphyloma, rozijnkorrelsghroote uitschieting van 't druifbessevlies.
taphis agria, luiskruidt.
tatera, onssel / unster.
tatica, weeghkunde/ weeghkonst/weeghdaadt.
Statio, wachthuis / stelplaats.
Stationarii, schildtwachten.
Statuaria, beeldthouwkonst.
Status, staat / hoofdtzaak.
Statutum, inzetting / landtwet/ steedewet.
Steatocele, netscheursel.
Steatoma, smeerbuil/ smeerghezwel/ spekghezwel.
Steganographia, verborghenschrijving.
Stegnoticus, stóppende/ sluitende.
Stelechiæa, poortader.
Stella formata, ghebórnde ster.
Stellaria, leeverkruidt / walmeester.
Stellionatus crimen, misdaadt zonder eyghe naam.
Stenochoria, vernaauwing / toeghroeping.
Stereometria, lichaammeeting/lichaammeet-

meetkunde.

Sternothyroides musculus, schildtgelijk borstbeensspier.

Sternophyoides musculus, borstbeens tongebeenspier.

Sternum, borstbeen.

Sternumentaria, wildt tandtkruidt.

Sternutatio, sniezing.

Sternutatorius, sniezende/sniezingverwekkende.

Stæchas, } rijnbloem / mottekruidt / stichaskruidt.
Stichas Citrina, }

Stipulatio, verbintenis / *ofte* toezegghing door vraaghen / en antwoorden.

Pura, zuivere toezegghing.

Ad diem, toezegghing op dagh.

Sub conditione, —— onder voorwaarde.

Stœchiologia, hoofdtstófkunde / hoofdtstófbeschrijving.

Stomacace, } scheurbuik / blaauwschuit.
Stomacaxia, }

Stomachicus, maaghsterkende.

Stomachicus nervus, de maaghzeenuw.

Stomaticus, mondtsterkende.

Strabismus, scheelheidt / ooghenkramp.

Stramonia, doornappel.

Stranguria, de koudwde pis / dróppelpis / waterloozing by dróppels.

Stratagematographia, listbeschrijving / krijgh-

krijghslistkunde.

trabo, trabus, scheelaardt.
tratificatio, dekselmaaking.
tratiotes, ruiterskruidt/ gherwe.
Aquatilis, waterruiterskruidt / krabbenklaauw.
trigosus, magherhein.
trobilus, pingel / pijnappelkern.
truma, krópzweer/ kliergheзwel.
trumaria, kleene klissen.
trumea, haaneboet.
trumum, Strumus, nachtschade.
Struthium, zeepkruidt.
Strychnis, nachtschade.
Stuba, Stupha, stoove.
Sicca, droogheſtoof.
Styloceratohyöides, tongebeens priemghelijke hoornſpier.
Stylobata, stijlghrondt.
Styloglossum, priemghelijke tongeſpier.
Stylopharingæus, priemkeeligh.
Stylöides, priemachtigh / priemghelijk / priemswijze.
Stymma, diksel / ghróf overblijffel.
Stypticus, ſamentrekkende / toeſtoppende.

S U.

Subalternari, onderbeurtighdt worden.

Sub-

Subalternatus, onderbeurtighdt.
Subalternus, onderbeurtigh.
Subauditio, bijverstaaning.
Subaustralis, zuiderlijk/ zuidwaarts/ zuidachtigh.
Subborealis, noordelijk / noordwaarts / noordachtigh.
Subclavius, ondersleutelbeenigh / onderkrópbeenigh.
Subcontrarietas, onderstrijdigheidt.
Subcutaneus, onderhuidigh.
Subdiaconus, onderdiaken.
Subdifferentia, onderonderscheidt.
Subdivisio, onderdeiling.
Subductio, aftrekking.
Suber, korkboom / vlóthout.
Subeta, slaapzucht.
Subfeudatio, afterleen / leensleen / achterleenstelling / leensleenstelling.
Subhastatio, bijstókverkooping / bijstókopveiling.
Subintrantia, onderinghaaning.
Subjectivus, onderwerpelijk.
Subinvestitus, leenmans leenman.
Subjectivè, onderwerpighlijk.
Subjectivus, onderwerpigh.
Subjectum, onderwerp / onderwerpsel.
Subjicibilis, onderwerpelijk.
Subinferre, meede inbrengen / onderinbrengen.
Sublimare, verheffen / omhooghdrijven.

Sublimatio, omhooghdryving.
Sublimatorium, omhooghdryfstuigh.
Subluxatio, verstuiking / verstuiktheidt.
Subnotio, onderkennis.
Subordinatus, onderschikt.
Subreptio, onderkruiping / onttrekking.
Subreptio, & obreptio, waarheidts verzwyghing / en onwaarheidts voorstelling.
Subreptivè, steelsgewys / ter sluip.
Subscapularis, onderschouderbladigh.
Subscriptio, onderteekening / onderschryving.
Subsidiarius, onderstuttende / hulpigh.
Subsistentia, onderstandigheidt / bestaanlykheidt / bestandigheidt.
Substantia, zelfstandigheidt / onderstandigheidt / onderstaanendheidt.
Sustantialis, zelfstandigh / onderstaanlyk.
Substantialitas, zelfstandighlykheidt.
Substantialiter, zelfstandighlyk.
Substantificus, zelfstandighmaakende.
Substantivus, zelfstandigh.
Substillum, koude pis / droppelpis.
Substitutio, tweede erfghenaamstelling / verbang / verbanging.
Substractio, } aftrekking.
Subtractio, }
Substrativè, onderspreidighlyk / onderworpigh-

pfghlijk. (pfgh-
Substrativus, onderspreidigh / onderwer-
Substratum, 't onderspreide / onderwerp.
Subterraneus, onderaardsch.
Subtensio, onderspanning.
Subtilatio, }
Subtilisatio, } fijnmaaking.
Subunguium, naghelblutsing/ naghelknipping.
Subvasallus, afterleenman/onderleenman.
Succenturiatus, steedehoudende.
Successio, aftervólghing / navólghing.
Ab intestato, navólghing/ by versterf.
Successivus, aftervólghende / navólghende / na elkander vólghende / voorbygaande.
Succinum, varnsteen/ emmer / amber.
Succisa, duivelsbeete.
Sudamen, zweetpuissjen / zweetblaartje.
Sufficientia, ghenoeghzaamheidt.
Suffimentum, }
Suffitus, } rooking/ damping/ rookfel.
Suffumigium, }
Suffocatio Uterina, opstijghing van de moeder.
Suffragium, keurstemming.
Suffrago, linteboogh in de achterste beenen der beesten.
Suffusio, toebloedt / samenbloedt / ooghzinking/ ooghschecmering.
Sugillatio, (*Med.*) ooghenroodheidt / roodt ghe-

ghezicht/ blaauwoogh.
Suitas, zijnheidt.
Sumach, smak.
Summarium, korte optelling / kort ontwerp.
Supercilium, winkbraauw / windtbraauw.
Veneris, gherwe/ duizendtbladt.
Terræ, vrouwen haer.
Supererogatio, overtólligheidt.
Superficiarius, oppervlakkigh.
Superficies, oppervlak/ vlak/ vlakte.
Superfœtatio, } overbevruchting / overbrucht/bybrucht.
Superimprægnatio,
Superincarnatio, overvleissching.
Superius, bovenzang.
Superlativus, overheffende / overtreffende.
Superparticularis, bovendeeligh.
Superpartiens, bovendeelende.
Superpurgatio, overmaatighe afdrijving / te ghroote zuivering.
Superstitio, overgheloof / bygheloof/ afgheloof/ wangheloof.
Supertranscendens, bovenoverklimmende.
Supinator, afteromkeerer/afteromlegghher.
Suppositalis, onderstelligh.
Suppositalitas, onderstelligheidt.
Suppositans, onderstellende.
Suppositare, onderstellighen.
Suppositio, onderstelling/ beteekening.
Suppositivus, onderstelligh.

Suppositorium, een zetpil.
Suppositum, onderstel.
Suppuratorius, ettermaakende.
Suralis, kuitigh.
Vena, kuitader.
Suprascapularis, bovenschouderbladigh.
Supraspinatus, bovenghraatigh.
Surdesolidum, vierhoeks teerling.
Susceptores, doopheffers.
Suspensivus, opschorsschende.
Suspiriosus, amborstigh/engborstigh.
Surdus, (*Vulgò*) doof.
Surdus, (*Arithm*) onreedenigh.
Sutura, een naat.

Sagittalis, pijl- Coronalis, de krans- Lambdöides, de winkelhaak- Squammosa, de schubwijze Temporalis, der slaapen	naat.

S Y.

Syagonagra, de kaakjicht.
Sycomorus, eghiptische vyghboom.
Syderatio, breinontsteeking / breinzweering.
Syllabe, woordtghreep / letterghreep / bevatsel.
Syllepsis, verzameling / t'zamenvatting.
Syllogismus, sluitreeden / bewijsreeden / schikligh besluit.

Syl-

Syllogisticus, sluitreedenigh.
Symbiotica, leefkonst / verkeerkonst.
Symbioticus, t'zamenleevende/samenverkeerende.
Symbola, verwante dingen.
Symbole, uypassing.
Symbolum, teeken / waarteeken / veldtteeken / gheloofs beghrijp.
Apostolorum, } gheloofsteeken / gheloofsbeghrip/gheloofsbelijdenis / gheloofsbekentenis.
Fidei,
Symmeter, eevenmeetbaar/ t'zamenmeetelijk/samenmeetbaar.
Symmetria, (*Geom*) eevenmeetbaarheidt/ eevenmeeting / overeenkomst.
Symmetria, (*Med.*) welghemengdheidt.
Sympathia, (*Philos.*) trek / onderlinge trek/ gheneeghenheidt.
Sympatia, (*Med.*) meedelijding / samenlijding.
Sympatheticus, } meêlijdende.
Sympathicus,
Symphytum, waalwortel / smeerwortel.
Symphonia, (*Music.*) samenklank/ samengheluidt.
Symphonia, (*Botanic.*) gheelesp / paapeghaapskruidt.
Symphyticus, heelende/ samenhechtende.
Symploce, omtóght.
Symptoma, toeval / byval.
Cardiacum, toeval des harten.

Symptomaticus, toevalligh / bijvalligh.

Synæresis, } letterkrimp / lettersamen-
Synæsiosis, } trek.

Synagoga, vergaadering/vergaaderplaats.

Synalœpha, versmelting.

Synanche, keelontsteeking.

Synarthrosis, t'zamenleeding / anghelee-ding.

Syncategorema, meêbediedsel / meêghe-zegh.

Syncategorematicus, meêbediedigh.

Synchysis, (*Gramma.*) woordenwanstel.

Synchysis, (*Med.*) vóchtigheidts raauw-heidt.

Synchondrosis, kraakbeenighe t'zamen-ghroeping / *ofte* t'zamenvoeghing.

Synchrisma, dunne zalf / smeerzalf.

Syncope, (*Gram.*) letterbesnijding / letter-weghwerping.

Syncope, (*Med.*) zwijmeling / hartvang.

Cardiaca, hartvang } zwijme-ling.
hart-
Stomachica, maagh-
Uterina, lijfmoeder-

Synderesis, } t'zamenkóppeling.
Synduasis, }

Syndicus, 's landts voorspraak / stadts-voorspraak.

Syndrome, t'zamenloop / samenkomst.

Synecdoche, vervanging.

Synecdochicus, vervangigh/vervangelijk.

Sy-

Synecphonesis, ghelijkuitspreeking.
Synecticus, meêghaande.
Sydreuon, verzellende/ bystaande.
Synedrium, gherechtbank / verghadering.
Synergia, meedewerking/t'zamenwerking.
Synesis, verstandt / verstandigheidt.
Syneuresis, bandighe t'zamenvoeghing / zeenuwighe t'zamenghroeping.
Syngrapha, samenonderteekening/samenhandtschrift.
Synizesis, t'zamenneederdaaling/ neederzakking / neederzijghing.
Synochus, anhoudende koorts/ veeldaaghsche koorts.
Synodalis, Synodicus, kerkghaderlijk.
Synodus, kerklijke verghadering / kerkghadering.
Nationalis, landtkerkenraadt.
OEcumenica, alghemeene kerkenraadt.
Synoloticus, lidtteekenende / lidtteekensmaakende.
Synonymia, (*Gram.*) meêrnaamigheidt.
Synonymia, (*Lo.*) eennaaming/lijkwoordt.
Synonymicus, Synonymus, eennaamigh / meêrnaamigh.
Syopsis, kortbeghrijp.
Synopticus, kortbeghrijpigh.
Synpeplegmenon, het t'zaamghevoeghde/ t'zaambeghreepene.

Synpeplegmenoos, t'zaambeghrijpendlijk.
Synphysis, t'zaamghroeping/anghroeping.
Synsarcosis, vleeschighe t'zamenvoeghing.
Syntacticus, samenvoeghigh.
Syntagma, t'zamenschik.
Syntaxis, t'zamenvoeghing.
Syntecticus, die in een slijting is.
Synthesis, t'zamenstel / t'zamenstelling.
Syntheticus, t'zamenzettigh / t'zamenstelligh.
Syntexis, verdwijning / versmelting.
Syntrimma, brijzeling.
Synusia, t'zamenweezendheidt / te ghelijk weezendheidt.
Syringa, } fluiteboom / pijpboom.
Syrinx, }
Syssitos, makker / meedeghenoot.
Systema, (*Philos.*) t'zamenstel/kortbeghrijp.
Systema, (*Mus.*) zangleeder.
Systematicus, t'zamenzettigh / t'zamenstelligh.
Systole, t'zamentrekking/ vernaauwing/ toesluiting / uittrekking.

T A.

TAbellio, bondtschrijver/beamptschrijver/ openbaarschrijver.
Tabes, teering.
Dorsalis, ruggheteering.
Tabidus, die de teering heeft.

Tabulæ, (*Pharm.*) vierkante koekjens.
Tabulæ geographicæ, landtkaarten.
Tabula mobilis, roerlijk tafereel.
Testamentoria, uiterstewilbrief.
Sinuum, booghtafel.
Tabulatio, maaking van vierkante koekjens.
Tabularis, tafeligh.
Tactica, krijghschikkunde / krijghsórdening.
Tactus, maatslagh / ghetast.
Tæda, keenboom.
Tages, tunisbloem.
Talio, verghelding / ghelijke strafvergheldíng.
Talus, de koot.
Tamariscus, } tamarischboom.
Tamarix,
Tamus, wilde wijnghaardt.
Tanacetum, reinvaar / wormkruidt.
Tangens, raaklijn.
Tapeinosis, verkleening.
Tapsus barbatus, wollekruidt / wollebladeren / toorfekruidt.
Taraxacum, paerdebladen / pisseбedt / pisbloem / paapekruidt / kankerbloem.
Taraxis, kleene ooghontsteeking / lichte ooghpijn / ooghontsteltenis.
Tarchon, draghon.
Tarsus, de voorvoet / de wrijf van de voet / ooghteilbooghsken.

Tartarus, wijnsteen.
Tata, vader.
Tautologia, hatering.
Tautamatopoëtica, zelfbeweeghselmaakkunde / zelfroerselmaakkunde.
Taxus, Ibenboom / tebenboom.

T E.

Technicus, konstigh/ konstelijk.
Technologia, kunstkunde.
Telephium, (*Botanic.*) smeerwortel/ muurpeeper.
Thelephius, (*Med.*) quaadtgheneeslijk.
Telonarius, pachter/ tóllenaar.
Telones, tólontfanger.
Telonium, tólhuis.
Telytocia, dochterteeling / dochterbaaring.
Temperamentum, maatighing/ ghemaatighdheidt.
Ad pondus, maatighing na ghewight.
Ad justitiam, —— rechtvaerdigheidt.
Tempora, de slaapen des hoofdts.
Temporalis, (*Vulgò*) tijdelijk.
Temporalis, (*Anatom.*) hoofdtslaapigh.
Temporalitas, tijdelijkheidt.
Tempus, tijdt.
Præsens, teeghenwoordighe
Imperfectum, onvolmaakte/ onvoorleeden
Perfectum, volmaakte/ voorleeden
} tijdt.

leeden
Plusquamperfectum, meer als volmaakte / *ofte* voorleeden } tijdt,
Futurum, toekomstighe
Quadrimestre, viermaandighe tijdt / verbeid-

Tendinosus, peesachtigh.
Tendo, pees / gheelhaer.
Tenasmus, } ghroote begheerte tót stoelgank / kakzucht / stoelghankpersing / persing / dróppelkak.
Tenesmus,
Tenor, laaghstem / neurie.
Tensivus, rekkende / spannende.
Tentatio, verzoeking / anvechting.
Probationis, verzoeking der beproeving.
Seductionis, ———————— verleiding.
Sui ipsius, ———————— van zich zelfs.
Tentigo, (*Anatom*) de kittelaar.
Tentigo, (*Med*) onwillighe teellust.
Tenuifolius, dunblaadigh.
Teredo, opeeting door de mijt.
Terebinthus, terpentijnboom.
Terminabilitas, bepaalbaarheidt.
Terminalium, alant / alantswortel.
Terminans, eindighende / bepaalende.
Terminativus, bepaalende / bepaaligh.
Terminatio, bepaaling.
Terminthus, terpentijnhuisje / hondtsblaartje.

Terminus, (*Philosop.*) merkteeken/ paalteeken/ merksteen / talwortel.
A quo, 't palteeken waar van.
Ad quem, ——— waar na toe.
Artis, konstwoordt.
Terminus, (*Jurid.*) ghezette tijdt / bestemde tijdt.
Peremptorius, vervaltijdt / versteektijdt.
Termometra, weerghlas.
Terræ malum, } verkensbroodt
Rapum, }
Glans, aardaker / aardnoot.
Tintinnabulum, winterghroen/ pirola.
Terrestreitas, aardscheidt.
Territorium, ban / landtpaal / rechtsghebiedt.
Tertiana, anderdaaghsche koorts.
Terzola, bosikenskruidt.
Tessera, teerling.
Tessera militaris, veldtteeken.
Testamentum, uiterste wil/nalaatenschap/ erfstelling.
Inofficiosum, onghedienstighe/ onwettighe / onrechtmaatighe } uiterste wil.
Internecinum, doodlijke } uiterste wil.
Nuncupativum, } zeeven-tuighighe } uiterste wil.
Nuncupatorium, } mondelinge } uiterste wil.
Procinctum, op'tóght- /krijgs } uiterste wil.
Scriptum, zelfgheschreeven } uiterste wil.

Teſtamentarius, erfghenaam by uiterſte wil.
Teſtator, uiterſte wilmaaker.
Teſtatrix, uiterſte wilmaakſter.
Teſtatum, betuighing / ghetuighnis.
Teſticulorum involucrum, klóſthuiſken.
Teſticulus, (*Anatomic.*) kloot / bal / klós.
Teſticulus, (*Botan.*) ſtandelkruidt / kulle-kenskruidt.

Morionis, zótskap / zóts } kulle-kens.
Leporis, haaze- } kulle-kens.
Hirci, boks- } kulle-kens.
Serapias, bóſſe- } kulle-kens.

Odoratus, welriekend ſtandelkruidt.
Pumilio, ſtandelkruidt naantje.

Teſtis, (*Anatom.*) zweezer / kloot / bal.
Teſtis, (*Iuridic.*) ghetuighe / oorkonder.

Corruptus, omghekóchte } ghetui-ghe.
Domeſticus, huiſ- } ghetui-ghe.
Juratus, béeedighde } ghetui-ghe.
Locuples, gheloofwaerdighe } ghetui-ghe.
Mercenarius, gheſhuurde } ghetui-ghe.
Reprobatorius, verworpen } ghetui-ghe.

Tetanus, rechtuitſtrekking / ſtijve hals / halsſtijfte / halsſtijfdigheidt.
Tetrachordum, vierſnaarigh.

Excellentium, vierſnaarigh der uitſtee-kende.
Superiorum, ———————hooghere.
Finalium, ——————eindighende.
Gravium, ———————zwaare.

Tetraëdrum, viergh-zondigh lichhaam.
Tetragonus, vierhoekigh.
Tetrapogon, bóksbaert/ Josefsbloemen/ mórgh-ensterre.
Tetrarcha, vierbórst / vierheerscher.
Tetrastichon, vierlingvaers.
Teutlomalache, spinazie.
Textus, (*Vulgò.*) weefsel/ gheweef.
Textus, (*Theolog.*) inhoudt.

T H.

Thalassomeli, zeehoonigh.
Thalictrum, spekkruidt/ melizoenkruidt.
Thaumatopoëtica, } wonderwerkkunde.
Thaumaturgica, }
Thaumaturgicus, wonderwerkende.
Theanthropus, Ghódtmensch.
Thema, ghestel / stelling.
Thematicus, ghestelligh.
Thenor, de muis van de handt.
Theologia, Ghódtgheleerdtheidt/ schriftgheleerdtheidt / Ghódtsdienstkunde.
Theologicè, ghódtgheleerdelijk / ghódtskundiglijk.
Theologicus, Ghódtskundigh.
Theologus, Ghódtgheleerde / schriftgheleerde.
Theoprépoos, Ghódtvoeghlijk.
Theorema, beschouwigh/ voorstel/ spieghelend voorstel / beschouwstuk.
Theoreticus, beschouwigh/ bespieghelingh.

The-

Theoria, Theorica, ſpiegheling / beſchouwing / kenniſſe / beſpiegheling.
Juris, rechtsbeſchouwing / rechtkennis.
Theoſophia, Ghódtskunde / Ghódtwijſheidt.
Theourgia, Ghódewerking.
Theozöia, Ghódeleeving.
Therapeia, gheneezing / artſeny.
Therapeutica, gheneeskonſt / gheneeskunde.
Therapeuticè, gheneeſkonſtelijk / gheneeſkundelijk.
Therapeuticus, gheneeſkonſtigh / gheneeſkundigh.
Theriaca, teriakel.
Theriacaria, ſpeerkruidt / St. Joris kruidt.
Thermæ, badtſtoove.
Thermocraſia, heete ghemaatighdheidt.
Therologia, ghediertkunde / ghediertbeſchrijving.
Theſaurarius, ſchatmeeſter / ſchatopzięner.
Theſis, ſtelling / gheſtel / lós gheſchil.
Theſmophylax, wetbewaarder.
Theticus, ſtelligh.
Thlaſis, Thlaſma, } blutſing.
Thlaſpi, wilde kors / boerenkors / ſchildtkruidt.
Alterum, mireredik.
Thlipſis, t'zamendrukking / toedrukking.
Thoracica vena, de borſtader.

Tho-

Thorax, de borst.
Thoreumata, beeldtwerk.
Thraumaticus, wondheelende.
Thus, wierook / wierookboom.
Thya, wilde cypresseboom.
Thymbra, keule / höfhunne.
Thymelicus, tooneelspeeler.
Thymus, (*Anatom.*) de ghroote klier / een vleeschich uitwas / de kropklier, klier-achtigh lichaam / zweezerik / borst-klier.
Thymus, Thymum, (*Botanic.*) tijm.
Thymus, Thymion, (*Medic.*) harde wrat.
Thyroarythenöides, schildt-en trechter-achtigh.
Thyrocricöides, schildt-en ringachtigh.
Thyröides, schildtachtigh / schildtvórmigh.

T I.

Tibia, 't scheenbeen.
Tibiæus, scheenbeenigh.
Tilia, lindeboom.
Tilma, zeenuwscheuring / zeenuwbreuk.
Tinctura, verwsel.
Tinea, dauwwurm.
Capillorum, haeruypte.
Tinus, wildelauwrier.
Tiro, eerste leerling / nieuweling.

Tithymallus, wolfsmelk.
Titulus, opschrift / recht / naam / eer naam / ankomst / hoofdt benaaming / bynaam.

T M.

Temesis, woordtschifting / woordtspouwing.

T O.

Tonsillæ, (*Anatom.*) de keelamandelen.
Tonsillæ, (*Medic.*) ghezwollen amandelen.
Tonicus, (*Med.*) stijf / stijfstaande.
Tonus, (*Mus*) toon.
Tonus, (*Med*) leedenstijfheidt.
Thophomania, krankzinnighe slaapzucht.
Tophus, knobbel: bult.
Topaceus, tufsteenigh / tufsteenachtigh.
Topica, plaatskunde.
Topicus, plaatselijk.
Topiaria, beerenklaauw.
Topistæ, plaatswijzen.
Topographia, plaats beschrijbing / plaatskunde.
Topothesia, plaatsstelling.
Torcular, de parsbak.
Tormentilla, zeebenbladt.
Tornatoria, draaykonst.
Torosus, bleeschachtigh / vol bleesch / poezelachtigh.
Tortura, pijnbank.

Oris,

Oris, mondtkramp / mondtverdraaping / mondtscheefheidt.
Torus, spier.
Tostio, roosting.
Tota bona, alghoede / lammekenskruidt / ghoede hendrik.
Totalitas, gheheelheidt / ganscheidt.
Totaliter, ghanschelijk / gheheelijk.
Totum, heel.

T R.

Trachea, de longepijp / de strót / de lochtader / de stróttepijp / ademkeel / ademghat.
Trachelagra, de nekjicht / halsjicht.
Trachelium, halskruidt.
Traditio, overleevering.
Traditiones pontificiæ, Pausghezinde } overleeveringen.
Ecclesiasticæ, kerklijke } overleeveringen.
Apostolicæ, apóstelijke } overleeveringen.
Traductio, (*Grammat*) verzetting.
Tragacantha, ghomdragant / boksdoorn / ghom van boksdoorn.
Tragea, } ghezuikerdt kruidtstóf.
Tragema, } ghezuikerdt kruidtstóf.
Tragicomœdia, treurblyspel / blijeindend treurspel.
Tragœdia, treurspel.
Tragœdiographus, treurspelschrijver / treurspeldichter.

Tra-

Tragœdus, treurspeeler.
Traganus, }
Tragus, } zeedruive.
Tragopogum, boksbaerdt / Josefsbloemen / morghenstar.
Tragorchis, boksbulletens.
Tragoriganum, bokorega.
Tragus auris, de oorbok.
Transactio, vaading / willighverdragh / vriendelijke scheiding.
Transanimatio, verzieling / zielverhuizing.
Transcendens, overklimmende.
Transcendentalia, overklimmelingen.
Transcendentalis, overklimmendlijk.
Transcorporatio, verlijving.
Transelementatio, verhoofdtstoffing.
Transfiguratio, verstaltighing.
Transformatio, verborming.
Transfusio, overghieting.
Transitivus, overghaande.
Translatio, overbrenging.
Transmutatio, verwisseling.
Transmutativus, verwisseligh / verwisselende.
Transnaturalis, overnatuurlijk.
Transsinuosa, schuinsche zijde.
Transsubstantiatio, overzelfstandighing / verzelfstandighing.
Transsubstantiatus, verzelfstandighdt.
Transversalis, } zijdelinksch / van ter zijden / dwarsch.
Transversus, }

Tra-

Trapezita, wisselaar / tafelhouder.
Trapezius, oneevenwijdzijdigh / ongheschikt / slijmhoekigh / tafelachtigh.
Traumaticus, heelende / samenhechtende.
Traulotes, lisping.
Treuga, bestandt / stilstandt van wapenen.
Triangularis, dryhoekigh.
Triangulum, driehoek.
Triangulatus, ghedriehoeckt.
Tribunal, rechterstoel / vierschaar / hooghe rechtplaats.
Tribunus, volks voorstander.
Tribulus, minkyzer / voetangel.
Terrestris, aardt- } minkyzer / voetangel / angel.
Aquaticus, Lacustris, Marinus, } water- } minkyzer / voetangel / angel.
Tributorius, uitdeeligh.
Tricæ, meerevlecht.
Tribunus militaris, benderheer.
Plebis, wijkmeester / buurtmeester / ghemeentsman.
Tributum, schatting.
Annuum, verponding van landen.
Salvi conductus, vry gheleyghheldt.
Transmigrationis, verplaatsgheldt.
Triceps, dryhoofdigh.
Tricuspis, drypuntigh / dryspitsigh.
Tricausalis, dryoorzaakelijk.
Trichiasis, winkbrauwenomkrulling.
Trichomanes, weederdoodt / roodtsteenbreek

breek.

Triërarchus, scheepsch hoofdt/ scheepsch-hoofdtman.

Trifolium, klaver.

Odoratum, zeevenghetijdenkruidt.

Paluſtre, Caſtoris, Fibrinum, } waterklaveren / bókſboonen.

Cochleatum, ſlakkenklaver.

Acetoſum, koekkoeksbroodt/ zuure klaver / aleluya.

Aureum, eedel leeverkruidt.

Humile, Felium, } Haazepootjes.

Trigonometria, driehoekmeeting / driehoekmeetkunde.

Trigonum, driehoek.

Trigonus, driehoekigh.

Triumphalites, verkensbroodt.

Trinepos, meêrvetafternaneef.

Trineptis, meêrvetafternanicht.

Trinepotes, Trineptes, meêrvetnaäfterkindt kinderen.

Trinitas, drieeenheidt / drievuldigheidt / drieheidt.

Trinus, drieling / drieenigh.

Triphthongus, drieklank.

Triphyllon, klaaver.

Triplicatio, naweers weederlegghing / tweede teeghenweer.

Triplicitas, drievoudigheidt.

Tri-

Tripolium, zeesterrekruidt.
Triquadratus, vierkants, vierkants vierkant.
Triquetrus, driehoekigh.
Trismus, kaakenkramp/tandenknarssing.
Trissago, opstaande verhangel/ ghamanderlijn.
Tritavus, meêrbetoveroudtghrootvader.
Tritavia, meêrbetoveroudtghrootmoeder.
Triticiarius, landtvruchtigh.
Triticum, tarw.

Vaccinum, Bovinum, paerdtsbloeme.
Setaneum, Martium, Trimestre, zomertarw / maertsche tarw / tarw van drie maanden.
Typhinum, ghebaerde tarw.
Siligineum, wintertarw.

Tritonus, drietoonigh.
Tritura, stooting/ kleinwrijving.
Triturare, kleenwrijven / kleenstooten.
Triumvir, drieman.
Triumviratus, driemanschap.
Trissago, Trixago, opstaande verhangel.

Palustris, warterlook.

Trochanter, een uitsteeksel / knóbbel/ looper / ommedraeyer.
Trochiscatio, maaking van ronde bóllekens.
Trochisci, ronde bóllekens / ronde koekjens.

jens.
Trochlearis, katerrólachtigh.
Trochleostatica, katerrólhÿskunde.
Trophima, minneloon/amloon/voesterloon.
Tropicus, (*Astron.*) zonkeerkring.

Cancri, kreefts	} zonkeer-kring.
Septentrionalis, noorder	
Æstivus, zomer-	
Capricorni, steenbóks	
Meridionalis, zuider	
Hybernus, winter-	

Tropicus, (*Rhetor.*) woordtwaaligh/ waal-spreukigh.
Tropologia, woordtwaalingkunde.
Tropologicus, waalspreukigh.
Tropus, waaling / woordtwisseling / woordtwaaling.
Truncus, romp.
Truphator, bedriegher.

T U.

Tuber, bult / buil.
Tuber terræ, verkensbroodt/ aardappel.
Tubera, Terrestria, } aardbuilen / aardknobbelen/ zwammen.
Cervina, hertszwammen.
Tuberculum, een buil / knobbel / verheevenheidt.
Tuberosus, knobbelachtigh.
Tubus, rugghepijp.
Tumor, ghezwel / buil/ zwelling.

Fla-

Flatuosus, windt- } ghezwel.
Serosus, wey- } ghezwel.

Tunica, vlies / rók / bekleedsel.

Retina, Retiformis, Reticularis, Amphibleströides, } nettevlies / nettevórmigh vlies.

Uvea, druifbezie- vlies.
Cornea, 't hoornachtigh / hoornbladt- vlies.
Adnata, 't angheboozen vlies.
Innominata, 't naamloos vlies.
Tendinosa, Tendinea, } peezachtigh vlies.
Alba, 't witte vlies.
Conjunctiva, 't bindt- vlies.
Dura, Sclerotis, } 't harde vlies.
Choröides, het netghelijke vlies.
Aranea, Arachnöides, } 't spinneweb- vlies.
Christallöides, 't kristallijn- vlies.
Vitrea, 't ghlasachtigh vlies.

Tunix, hertstong.

Tus, wierrook / wierookboom.

Tussilago, hoefbladeren / paerdtsklaauw / brandtlattouw / St. Katrijns kruidt / St. Quirijnskruidt / hoeflatouw.

Tussis, hoest.

Sicca, Anhela, } kidhhoest / kikhoest / kiekhoest / kinkhoest.

Tu-

Tutela, hoede / bewaaring / beschutting / vooghdy / vooghdyschap / momboorschap.

Legitima, wettigh | vooghdyschap.
Dativa, van de overheidt ghegheeven | vooghdyschap.
Testamentaria, vooghdy by uiterste wil.

Tutor, vooghdt / beschermer / momboor.

Dativus, van de overheidt | ghestelde | vooghdt.
Testamentarius, by uiterste wil | ghestelde | vooghdt.
Legitimus, wettighe | vooghdt.
Analogistus, gheen reekening schuldighe | vooghdt.

T Y.

Tympaniticus, windtzuchtighe.
Tympanites, windtzucht / windtzwelling.
Tympanum, trommelvlies / oorvliesken.
Typha, lischdodde / donsen / roomsche tarw / dullen / polsen.
Typhodes, razende / raazachtigh.
Typhomania, raazende slaapzucht.
Typographia, drukkery / drukkonst.
Typus, voorbeeldt.
Tyrannicida, dwinglandtmoorder.
Tyrannus, dwingelandt / gheweldenaar.
Tyrannis, dwingelandy.
Tyrannoctonus, dwinghlandystutter / dwinlandyverdrukker.

V A.

Ziet de vólghende Letter.

U B.

UBi, waar.

Definitivum, bepaalend } waar.
Circumscriptivum, omschrijvend } waar.

Repletivum, vervullend

Ubicatio, waaring.

Ubietas, waarte.

Ubiquitas, overalheidt/ allent'halvenheidt/ alomheidt.

Ubiquitisticus, overalligghe / alomheidtsdrijver.

V E. V I.

Ziet de vólghende Letter.

U L.

Ulceraria, zwarte andooren / zwarte malrooven.

Ulcerosus, zweerigh / zweerachtigh.

Ulcus, zweer / ghezweer.

Verminosum, wurm- } ghezweer.
Varicosum, aderbarst- } ghezweer.

Ulmaria, reinette.

Ulmus, ólmboom / iepenboom.

Italica, herſeleer / heerenteer.
Gallica, wilde ypenboom.
Ulna, de ghroote ellepijp.
Ultimatus, ghelaatſtighdt.
Ulva, wier.

U M.

Umbilicalis, naveligh/ navelachtigh.
Arteria, navelſlaghader.
Vena, navelader.
Umbilicus, de navel.
Veneris, navelkruidt.
Umbra, ſchaduw.
Refracta, breukſchaduw / verbroken ſchaduw.

U N.

Unctio extrema, 't laatſte olyſel.
Unctuarium, zalfghaarde / zalfkas.
Unguentum Sympatheticum, wapenzalf.
Suſinum, olie van leelien.
Ungula caballina, hoefbladeren / paerdtsklaauw / bandtlattouw / St. Katrijns kruidt / St. Quirijns kruidt.
Unicè, eenighlijk.
Unificus, eenmaakende.
Unifolium, eenbladt.
Uniformis, eenvórmigh.
Uniformiter, eenvórmighlijk / ghelijkvórmighlijk.
Difformis, eenvórmighlijk onghelijkvormigh.

Uniformis, eenvóɹmigh.
Unigenitus, eenighghebooɹen.
Uninomius, eennaamigh.
Unio, vereenighing / vereening.
Uniola, ledighɹas / peen / hondtſghɹas.
Uniſonantia, eenklankigheidt.
Uniſonum, eenklank.
Unitas, eenheidt.
Unitivus, vereenighende.
Univerſalis, alghemeen.
Univerſalitas, alghemeenheidt.
Univerſaliter, alghemeenlijk.
Univerſitas, (*Philoſ.*) alghemeenheidt.
Univerſitas, (*Jurid.*) alghemeene beheering.
Univoca, eennaamighe.
Univocantia, eennoemende.
Univocata, eenghenoemde.
Univocatio, eennaamigheidt / eennaaming.
Univocè, eennaamighlijk.
Univocus, eennaamigh.

V O.

Ziet de vólghende Letter.

U P.

Upſiloïdes os, keelbeen.

U R.

U R.

Urachus, de waterdraagher / 't waterbat.
Uranologia, heemelkunde / heemelbeschrij-
bing / heemelbeschrijfkunde.
Uranometria, heemelmeeting / heemel-
meetkunde.
Uranoscopia, heemelzichtkunde / heemel-
kijkkunde / heemelschouwkunde.
Urceolaris, ghlaskruidt.
Ureteres, de waterpeezen / waterpijpen.
Urethra, 't waterbat / des waters doorloop.
Ureticus, pisverwekkende.
Urinæ Sedimentum, het ghrondtzóp der
pis / het piszetsel.
Urinæ Nubecula, piswolkje.
Urinæ suspensum, 't opschortsel / 't ophan-
sel der pis.
Urinæ corona, de kroon der pis.
Urinæ bullæ, de bellen der pis.
Urina, pis.

Glauca, waterghroene	pis.
Charopa, heemelsblaauwe	
Subspicea, koorngheelachtighe	
Spicea, koorngheele	
Citrina, sitroenverwighe / gheele	
Subaurea, ghoudtachtighe	
Subcrocea, saffraangheelachti-ghe	
Crocea, saffraangheele	
Subrubea, roodtachtighe	

Vi-

Vinea, wijnghaartghraauwe
Passea,
Veneta, blaauwe
Oleacea, olyverwighe
Livida, lootverwighe
Prasina, lookghroene
Æruginosa, roestverwighe } pis.

Urinaria, pisbloem/pissebedt/paapekruidt/ kankerbloemen/paerdtsbloemen.

Urinaculum, de waterdraagher.

Urinæ incontinentia, waterontlooping.

Stillicidium, de koude pis/ droppelpis.

Urtica, neetele/broepneetele/bernneetele.

Mortua, Iners, } doode neetel.

U S.

Usia, zelfstandigheidt.

Usnea, mosch.

Ustilago, brandt/korenbrandt.

Ustio, branding.

Usucapio, eighening/ghebruikneeming/ bezitbekooming/eighening door bezit *ofte* ghebruik/verjaaring.

Usufructuarius, bruchtghebruiker/ lijftóghtenaar.

Usura, woeker/gheldtghewin/gheldtwinst/ winpenningen.

Nautica, Maritima, } zeewoeker/zeewinst/bodemerye.

Usus,

Usus, ghebruik.
Fructus, lijftóght/ vruchtghebruik/ vruchttrekking.

U T.

Uterina vena, lijfmoedersader.
Uterinus, baarmoederigh/ lijfmoederigh/ lijfmoederlijk.
Uterus, de lijfmoeder/ baarmoeder.
Uteri tuba, de trompet
Fundus, de bodem
Cervix, de nek
Collum, de hals
Vagina, de kooker
Cornua, de hoornen
} des lijfmoeders.
Strangulatus,
Suffocatio,
Præfocatio,
} opstijghing.
Utriculus, grove bloem van 't meel.

V U.

Ziet de vólghende Letter.

U V.

Uva, (*Anatomic.*) de huigh/ keeltapken.
Uva, (*Botanic*) druive.
Crispa,
Spina,
} steekelbessen/ kruisbessen.

Crispina, }
Spinella, } steekelbessen / kruisbessen.
Marina, zeedzuibe.
Silvestris, luiskruidt.
Versa, }
Lupina, } wólfsbezie / spinnekóppen / nachtschade.
Vulpis, }
Uvula, 't lelleken an 't ströttenhoofdt / de huigh / keeltappen.
Uvularia, halskruidt / tongebladt / keelkruidt / tapkenskruidt.

U X.

Uxoratus, ghebrouwdt.

V A.

VAccaria, roode deurwas.
Vaccinium, kraakbessen.
Rubrum, roode kraakbessen.
Palustre, veenbessen.
Vacuum, ydel.
Vadatus, gheghyzelde.
Vadimonium, verschijnbórghtóght / ghyzeling.
Vagus, zwerbende / onbepaaldt.
Valentiana, }
Valeriana, } speerkruidt / St. Joriskruidt.
Valetudinarius, ziekelijk mensch.
Valgus, krombeen / wiens beenen uitwaarts ghekromdt staan.
Validitas, krachtigheidt.

Val-

Valvafor, onderleenman / leensleenman / achterleenman.

Valvafinus, onderleenmans leenman / naachterleenman.

Valvula, schótdeurtje / klapblieſje / klapſe.

Vari, ſteenpuiſſjens in 't aanzicht / dronkaarts puiſten: kleene pókjens / kinderpókjens.

Variciformis, verſtaderachtigh.

Variolæ, de kinderspókjes.

Aquoſæ, water- } pókjes.
Lapidoſæ, ſteen- } pókjes.

Varicoſus, } die ghezwollen aderen heeft / aderbarſtigh / krampaderigh.
Varicus, } die ghezwollen aderen heeft / aderbarſtigh / krampaderigh.

Varix, ghebórſten ader / aderborſt / aderborſtghezwel / krampader.

Varus, ſcheefbeen / die innewaarts gheboogghen beenen heeft / gherdebeen / ſlimbeen.

Vas, (*Jurid.*) Bórgh / verſchijnbórgh.

Vas, (*Anatom.*) vat.

Pampiniforme, wijnghaardt-rankghelijke } vat.
Piramidale, ſpitswijze } vat.

Vaſa ſpermatica, zaadt- } vaten.
Umbilicalia, navel- } vaten.
Epigaſtrica, bovenbuik- } vaten.
Mammaria, mam- } vaten.
Pulmonaria, long- } vaten.
Gaſtrepiplöica, buiknet- } vaten.
Epiplöica, net- } vaten.

Mesenterica, darmscheel-	vaten.
Gastrica, buik-	
Mesaraïca, dunne darmscheel-	
Lactea, melk-	
Coronaria, kroon-	
Splenica, milt-	

Vasaligium, ghetrouwheidt / hulde.
Vasallus, ghetrouwe, leenman / smalheer / leenghoedtontfanger.
Vatia, Vatius, } scheefbeen, die inwaarts gheboghen beenen heeft.

U B.

Ziet de voorghaande Letter.

V E.

Vectigal, tól / baargheldt / bijgheleys-gheldt / tiende / tienderecht / erspacht / ghrondtinkomst.
Vegetabilis, leebende.
Vegetativus, ghroeyigh.
Vehiculum, het voersel.
Vehinastrum, oyevaarsbek / kraanenbek.
Velleïtas, willighheidt.
Venæ sectio, aderlaating.

Evacuatoria, aftrekkende	aderlaating.
Revulsoria, te rugh trekkende	
Aversoria, afwendende	

De-

Derivatoria, afleidende Refrigeratoria, verkoelende Ventilatoria, luchtgheevende Circulatoria, omvoerende Præservatoria, bewaarende Curatoria, gheneezende	ader-laa-ting.

Vena, ader / bloedtader.

Arteriosa, slaghaderlijke Cava, hólle / lever- Lactea, melk- Frontis, des voorhoofdts Temporum, hoofdtslaap- Jugularis, króp / strot- Cephalica, hoofdt- Basilica, lever- Mediana, middel- Saphena, moeder- Sciatica, heup- Portæ, poort- Cutanea, huidt- Axillaris, óksel- Mammillaris, mam- Epigastrica, opperbuik- Cruralis, been- Coronalis, kroon- / krans- Gastrica, buik / maagh- Umbilicalis, navel- Mesaraïca, zuigh- / darm-scheel- Hæmorrhöidalis, speen- Splenica, milt-	ader.

Capillaris, eindel-
Emulgens, uitmelkende/ zuigh-
Cystica, ghaileblaas-
Præparans, bereidende
Spermatica, zaadt-
Azygos, onghepaarde / ghade-
looze
Hypogastrica, onderbuik-
Uterina, des lijfmoeders
Phrenica, middelrifts-
Ranina, kikvórsen-
Epiplöica, net-
Gastrepiplöica, maagh- en-
net
Poplitæa, kniebuighs-
Mediastina, middelschót-
Cervicalis, nek- / ófte hals-
Vertebralis, werbel-
Intercostalis, tusschenribbighe
Salvatella, milt-
Scapularis, schouderbladt-
Humeraria, schouder-
Intestinalis, darm-
Thoracica, borst-
Lumbaris, lenden-
Muscula, spier-
Sacra, heillighe / stuit-
Cruralis, been / schenkel-
Ischias, heup-
Suralis, kuit-
Apoplectica, beroertheidts

} ader.

Ocu-

Ocularis, oogh- ⎫
Adiposa, vette/ smeerachtighe/ nierbedt- ⎬ ader.
Mesenterica, darmscheil- ⎪
Inguinalis, lasch-/ eechenis- ⎭

Venatoria, jaaghkonst.
Venditio, verkooping.
Venter, de buik.
Ventilatorius, luchtgheevende.
Ventricosus, Ventriosus, Ventrosus, dikbuik/ ghrófbuik/ smeerbuik.
Ventriculus, de maagh.
Cordis, de hólligheidt des harten.
Cerebri, ——— breins / de hersfenghroef.
Venula, adertje.
Veracitas, waarwoordigheidt / waarachtigheidt.
Veratrum, nieskruidt.
Nigrum, kerstkruidt/ kerstwortel/ zwartnieskruidt.
Adulterinum, vierkruidt / wrangekruidt.
Verbalia, werkwoordighe / werkachtighe woorden.
Verbalis, woordelijk.
Verbalis, (*Gramm*) werkwoordigh.
Verbasculum, hófbloemen/ sleutelbloemen.
Verbascum, wollekruidt / wollebladeren/ toersekruidt.

Sil-

Verbascum, wollekruidt / wollebladeren / toerſekruidt.
Silvestre, wit wollekruidt.
Verbena, ijzerkruidt / pzerkruidt / pzerhardt / herkkruidt.
Verbenaca, pzerkruidt / pzerhardt / pzenkruidt / herkkruidt.
Verbum, (*Theol.*) woordt.
Verbum, (*Gram*) werkwoordt.
Vermicularis, } wormachtigh / wormghelijk / wormvormigh / wórmswijze.
Vermiformis, }
Verminatio, buikpijn.
Verminosus, wormigh / wormzuchtigh.
Vernaculus, landreighen.
Veronica, eerenprijs manneken.
Serpens, kruipende } eerenprijs manneken.
Assurgens, staande }
Pratensis, veldt- }
Fœmina, eerenprijs wijfken.
Verpus, besneedene.
Verruca, een wrat.
Sessilis, zit- } wrat.
Pensilis, hang- }
Verrucaria, ghoudtsbloem.
Verrucosus, vol wratten.
Versio, overzetting.
Vulgata, ghemeene } overzetting.
Vernacula, moedertaalighe }
Vertebra, een werbelbeen / werbel.

Col-

Colli, het hals-
Dorsi, het rugghe-
Lumborum, het lenden-
Cervicis, nek-
} werbelbeen.

Vertebralis, werbelbeenigh.
Arteria, werbelslaghader.
Vena, werbelader.
Vertex, de kruin / hoofdttóp.
Verticalis, tóppigh.
Vertigo, zwindeling / zwindelghezicht / suizeling / zwymeling / blindthoofdtzweer.
Vesica, (*Anatom.*) de blaas / waterblaas.
Bilaria, de ghalblaas.
Seminaria, zaadtblaasken.
Urinaria, de pisblaas.
Vesica, (*Chymic.*) afzuiphseetel.
Vesicatorius. blaarmaakende.
Vesicaria, krieken over zee / blaaskruidt.
Vesicula Fellis, 't ghalblaasje.
Cordis, 't harteblaasje.
Seminalis, 't zaadtblaasje.
Hydatis, waterblaasje.
Vesper, avondtstondt / avondtzang / avondtdienst / avondtghety.
Vesperugo, avondtroodt.
Vespertinus, avondtstondigh.
Veterinaria, beestartsenykonst / beestghegheneeskonst.
Veternus, koortsige slaapzucht / verghetele slaaperigheidt.

V I.

Vibrissi, neushaeren.
Viburnum, meelboom / lijnen.
Vicarius, steedehouder / stadthouder.
Viceæquator, beurteevenaar.
Vicedominus, onderheer.
Vicemeridianus, beurtmiddaghkring.
Vicia, vitsen / wikken.
Victalicia, lijftóght.
Victima, slachtóffer.
Victorialis, berghlook.
Viduitas, weduwlijke staat / weduwlijkheidt.
Vigiliæ nocturnæ, nachtwaak.
Vilipendium, gheringachting / kleenachting.
Vigintiviratus, vierentwintighmanschap.
Vinca pervinca, maaghdepalm / maeghdekruidt / vinkoorde / inghroen.
Vincetoxicum, zwaluwwortel.
Viola Mariana, mariette.
  Dentaria, koraalviolieren.
  Peregrina, } penningbloemen / paaschbloemen.
  Latifolia, }
  Matronalis, damasbloemen.
Vinicultura, wijnbouwerp.
Vinum, wijn.
  Melitites, honigh- }
  Rhodites, rooze- } wijn.
  Myrtites, mirtbesse- }

Myr-

Myrsinites, mirtetakken-
Schininum, }
Lentiscinum, } mastikbesse-
Therebinthinum, terpentijn-
besse-
Palmeum, }
Phœnicites, } dadel-
Catorchites, }
Sycites, } vijgh-
Scilliticum, zeeajuin-
Marinum, zee-
Melites, }
Cydonites, } quee-
Apiites, peer-
Mespilites, mispel-
Resinatum, }
Retinites, } herst-
Strobilites, pijnappel-
Arceuthodites, jeneverbesse-
Cedrinum, sedergom-
Cedrites, seder-
Absinthites, alssem-/ alsse-
Hysopites, hyzóp-
Chamædryites, garmandree-
Stœchadites, stichas-
Elleborites, nieswortel-
Bunites, steekrap-
Prasites, andoren-
Thymites, tijm-
Thymbrites, keul-
Glechonites, polepe-

} wijn.

Ori-

Origanites, orego-
Abrotanum, averoone-
Aromatites, ghebruyde-
Nectarites, alandſ-
Aſarites, haſel-
Elelifpacites, ſavie-
Daucites, kroontjes kruydt- } wijn.
Acorites, welrieckende iriſch-
Selinites, joffrouwmerk-
Anethinum, dille-
Marathrites, venkel-
Aloſanthinum, zoudtbloeme-
Omphacites, verjuis-

Viola, violette.
Flammea, }
Tricolor, } penſeen.
Alba, violier/ſtókviolier/damaſtebloem.
Mariana, marlette.
Dentaria, koraalviolieren.
Peregrina, } penningbloemen/ paaſch-
Latifolia, } bloemen.
Matronalis, damasbloemen.
Calathiana, } duizendt ſchoone/blaau-
Autumnalis, } we leelikens.
Lutea, gheele violetten / ſteenviolie-
ren.
Nigra, }
Purpurea, } maertſche violetten.

Viperina, wilde oſſ:tong/ ſlangenhoofdt/
ſlangekruidt.

Virga aurea, ghulde roede.

Virginitas, maagĳdelĳkheidt/maaghdom.
Virgo, mannin/heldin.
Virgula, sneê/streep/snipsel.
Viripotens, houwbaar/manbaar.
Virtualis, kraftelĳk/krachtigh.
Virtualiter, kraftelĳken.
Virtus, deughdt.

Intellectualis, verstandelĳke	deughdt.
Moralis, zeedighe	
Cardinalis, hoofdt-	
Heroïca, heldthaftighe	
Exemplaris, voorbeeldighe	

Plastica, de vórmkracht.
Formatrix, de vórmkracht.
Virulentia, vuurigheidt/venĳnigheidt.
Virus, vergiftighe etter.
Viscera, 't ingewandt.
Viscum, marentakken.
Visibilis, zichtbaar/zienlĳk.
Visio, ziening.
Visorius nervus, ghezichtzeenuw.
Visus, ghezicht.
Vitalis, (*Botan.*) huisllook/groote donder-baerdt.
Vitalis, (*Vulgò*) leevendigh.
Vitalba, lĳnen.
Vitex, kruischboom/abrahamsboom/zeewilghe/kuischlam/schaapsmuil.
Viticella, balsemappel.
Vitiligo, quaadtzeer.
Vitricus, stiefvader.
Vitrificatio, ghlasmaaking.

Vivendiarius, lijftóghtmeester / lijftóghts verzórgher.

U L. U M. U N,

Ziet de voorghaande Letter.

V O.

Vocabula artium, konstwoorden / konstnaamen.

Vocalis, (*Botanic.*) klinker / klinkletter.

Vocalis, (*Adject.*) woordelijk.

Vocatio, roeping / beroep.

Vocativus, roeper / roepend ghebal.

Vola manus, 't vlak / *ófte* de palm van de handt.

Pedis, 't hól van de voet.

Volatilisatio, vluchting / vluchtighmaaking.

Volibilis, wilbaar.

Volitio, willing / verwilling.

Volubilis, winde / wrange / klókjeswinde.

Nigra, zwarte winde.
Media, middel- winde.
Acuta, steekende winde.
Pungens, steekende winde.

Volucrum majus, gheiteblad / memmekenskruidt.

Volvola, klókbloem / klókkruidt.

Volvulus, darmpijn / darmkink / opklimming der vuiligheidt / lanken eevel / darmjicht.

Vomi-

Vomica, een ettergheʒwel / gheʒweer / verhoolen gheʒweer.
Vomitorium, ſpuwdrank / braakdrank.
Vomitus, braaking.
Vortex, draaykring.
Votum, belófte / Ghódelófte / beedelófte.
Vox, (*Gram.*) woordt.
Primitiva, eerſteling- } woordt.
Paronyma, ſpruiteling- }
Vox, (*Phil.*) ſtem.
Articulata, gheleede } ſtem.
Inarticulata, ongheleede }

UP. UR. US. UU. UV.

Ziet de voorghaande Letter.

V U.

Vulgago, manſoor / haʒelwortel.
Vulnus, wondt.
Vulnerarius, wondtheelende.

U X.

Ziet de voorghaande Letter.

X A.

XAnthium, kleene kliſſen.

X E.

Xenechton, halshangend gheneeſmiddel.
Xeno-

Xenodochium, ghasthuis/ vreemdelingen-herbergh.
Xenoparochus, vreemdelingbeschenker.
Xerophthalmia, drooghe ooghontsteeking.

X Y.

Xyloalöe, paradijshout.
Xylocavacta, St. Jans broodt.
Xylon, kattoen/ boomwol.
Xylosteum, hondtskarssen.
Xyphöides, zwaerdtachtigh/ zwaerdtghelijk/ zwaerdtvormigh.
Xyris, wandtluiskruidt / stinkend lisch.

Y I.

Yciothesia, kinderanneeming/ anneeming tót kinderen.

Y P.

Ypsiloglossum, de ghrondttongespier.

Z A.

ZAdura, zeeverzaadt.
Zarza parilla, steekende winde.

Z E.

Zea, spelte.
Deglubita, ghórte.
Zedoaria, zeewaarzaadt.
Zelotypia, naijver.

Zenith, tópboogh / opperaspunt / kruinstip / tóppunt.
Zensicubus, vierhoeks / *ófte* vierkants teerling.
Zensizensus, vierhoeks vierhoek.
Zensizenzensus, vierhoeks vierhoek vierhoek.
Zensurdesolidum, lichaams vierhoek / *ófte* vierkant.
Zensus, vierhoek / vierkant.
Zeopyron, keerenzaadt.
Zerna, wilde ghalighaan.
Zetetice, uitvindkunde.
Zeugma, verzameling.

Z I.

Zirbalis, nettigh / netachtigh.
Zirbus, het net.
Zizania, dolik.
Zizyphus, jujubenboom / hanpoten / borstbessenboom.

Z O,

Zodiacus, taanrondt / teekenkring / zonwegh.
Zographia, schildering / schilderkonst.
Zona, luchtstreek / weereld streek / ghordel.

Temperata, ghemaatighde	}	weereldtstreek.
Intemperata, onghemaatighde		
Torrida, verzengde		

Zoölogia, beestkunde / beestbeschrijving.
Zoölogicus, beestkundigh / dierkundigh.
Zoölogus, beestkundighe / dierenkenner.

Zoö-

Zoöpædia, beestonderwijzing.
Zoöphyta, plantdieren.

Z Y.

Zygocephala, jukhoofden/ jukköppen.
Zygoma, 't jukbeen / paarbeen.
Zygostatæ, waaghmeesters.
Zygostatica, jukkunde / jukwikkunde.
Zymites, ghezuurdt/ ghereezen/ ghedeessemdt.

Einde des tweeden Deels.

III. DEEL

der

Woordenſchat,

beghrijpende

Verouderde en onghewoone Woorden,

met

der zelver uytlegghinge.

't Derde DEEL der Woordenschat,

Waar in meest alle de

Verouderde, en onghewoone Woorden,

Zo in Oude Neederduitsche Schriften/

Als by

H. L. Spieghel, R. Visscher, D. V. Koornhart, P. C. Hoofdt, S. Kóster, J. Cats, C. Huighens, J. V. Vondel, J. de Dekker, en andere Taalkundighe Schrijvers

ghebruikelijk/

Verghaderdt zijn, en met bekender woorden, als meede somtijdts met korte uitlegghingen verklaardt worden.

A.

A *Was eertijdts een Leedeken* (Articulus) *voor de zelfstandighe naamwoorden* (Nomina Substantiva) *ghebruikelijk, in welkers plaats ghekoomen is,* **een**: *zo plaght men van oudts te zegghen*

ghen

ghen a man, *voor* een man, a paerdt *voor* een paerdt, *enz.*

A *beteekende in de t'zamenzetting*(in compositione) *een berooving* (privationem) *gelijk als by de Ghrieken: heeden is* on *daar voor by ons in ghebruik; zo zegghen wy* onmaghtigh *voor* amaghtigh, onwijs, *voor* awijs, onwaerdt *voor* awaerdt, *enz. Doch A schijnt in deeze woorden, ghesteldt te worden voor* au, *alzo men in oude tijden, zo wel* auwijs, *als* awijs, auwaerdt, *als* awaerdt *plagh te zegghen, en dat wel om de ghemakkelijkheidt der uitspraak.* Au *nu wierdt, om kortheidts wille, ghenomen voor* Ave, *ghelijk* ou *voor* ove *ghedaan wierdt; alle t'zamen de zelfde kracht in de t'zamenzetting hebbende, die teeghenwoordigh* on *heeft. Ziet voorders* au, *en* ave, *als ook* ou *en* ove.

A A.

Aafsch, **verkeerdt / slinksch.** *Dit woordt schijnt t'zaamghetrokken te zijn van het woordt* Averrechtsch, *hebbende de zelfde beteekenis, en t'zamenghezet zijnde uit* aver, *dat is,* over, *en* rechtsch; *als óf men zeide* overrechtsch. *Ziet voorder* averecht.

Aafschelijk, **verkeerdelijk.**

Aafschs handts, **met een verkeerde handt.**

Aakse, **timmerbijl.**

Aaksteen, **baznsteen.**

Aal, **laatst / uiterst / ghansch.** *Dit woordt is alleen staande niet ghebruikelijk; maar wordt*

in

in veel samenzettelingen(composita)*ghevonden,als* Aaleinde,aalduitsch,aaloudt, *enz.*
Aalduitsch, ghansch elijk duitsch.
Aaleinde, uiteinde / uiterste einde.
Aallijk, ghanschelijk / t'eenemaal.
Aaloudt, zeer oudt/ghansch oudt/overoudt.
Aaloudheidt, de uiterste oudheidt.
Aalsene, els.
Aalweete, } zóttinne.
Aalwitte, }
Aalweetigh, } dwaas/zót.
Aalwittigh, }
Aamaghtigh, } onmaghtigh; *zoekt* amaghtigh.
Aamhechtigh, }
Aanbaaren, aanbaaren/an de waal legghen.
Aanbeldt, afbeeldsel / beeltenis.
Aanbergh, heuvel.
Aanblik, anschouwing / aanziening.
Aanblikken, aanschouwen / aanzien.
Aanboordt, naderschap/ benadering.
Aanboordt trekken, benaderen/vernaderen.
Aane, } overghrootvader.
Aanheere, }
Aanklaauw, enkel.
Aanhórn, *zoekt* Ahórn.
Aanlaaghe, onkósten.
Aanlaat, oorzaak.
Aanmaal, vlek an't lichaam. *By de Hollanders is* maal *inde zelfde beteekenisse nóch in gebruike.*
Aanneemst, anneeming.
Aanreeden, anspreeken.

Aantaal, aanspraak.
Aantaalen, aanspreeken.
Aanvrouwe, overghrootmoeder.
Aardissie, heghdisse / haaghedisse.
Aare, bloer.
Aaren, kooper.
Aaren werk, kooperwerk.
Aaren pót, kooperen pót.
'Aarene, bouwlandt.
Aarenen, landtbouwen / ploeghen.
Aarkel, uitstek / juk / *by de Franschen*, balcon.
'Aartzoen, natuur / aart.
Aarzelmaandt, wijnmaandt/braakmandt/ October. *Een oudt Vlaamsch woordt. Deeze maandt schijnt alzo ghenoemdt gheweest te zijn, om dat het jaar in de zelve merkelijk aarzelt.*
'Aate, vader.
Aaterling, bastaardt / onechte.
Aterlingsch, bastaartigh / onecht.
Aatmaal, etmaal.
Aatschaare, eetwaaren.

A B.

'Abólghe, ghramschap / toorn / verstoordheidt.
'Abólghigh, aubólghigh, ghram/toornigh/ ghramstoorigh.

A C.

Achte, keizerlijk vonnis / overwooghen ghewijsde; opteekening van een schuldighe / om hem te voorschijn te doen koomen.

Achterspraak, } achterklap.
Achtertaal, }

A D.

Adebaar, Oopevaar.
Adebe, peekel.
Adelbroeder, broeder van moeders zijde.

A E. *ziet* A A.

A F.

Afdeedighen, de twist byleggen.
Afdienen, de tafel opneemen.
Afghijlen, afpraechen / afsmeeken.
Affólteren, afpijnighen.
Affoolen, afmatten.
Afghefólterdt, afghepijnighdt.
Afghefooldt, afghemat.
Afluiken, afsluiten.
Afluiksel, schutsel.
Afreeden, besluit van een reeden / nareeden.
Afreedenen, de reedenen besluiten / nareeden doen.

Afrijzen, afvallen.
Afstompen, knótten.
Aftaalen, met welspreekendheidt over-winnen.
Aftrennen, aftórnen.
Aftronk, bastaardt.
Aftronken, knótten.

A H.

Ahórn, een zeekere boom/ *by de Latijnen* Platanus.

A G.

Aggher, voor.
Aghetucht, riool/ vuilnisghoot.

A K.

Akelen, Akkelen, } schroomen.
Akeligh, Akkeligh, } afghrijsselijk/ afschuwelijk/ naar.
Akeligheidt, Akkeligheidt, } afghrijsselijkheidt/afschuwelijkhedt/ naarheidt.
Akkerziek, melaatsch/ lazarisch.
Akkerziekte, melaatsheidt/ lazarusszeer.

Deeze ziekte schijnt alzo ghenoemdt te zijn, om dat de gheene, die daar mêe ghequeldt waaren, buiten de steeden, op de akkers, van de andere menschen afghescheiden, moesten woonen.

A L.

Alaem, } werktuigh / al wat om yets uit
Alem, } te werken ghebruikt wordt.

Alf, spook / nachtmerrie ; *zoekt* alve, alven, *enz*

Allermalk, yder / yder een / all te maal / *een t'zamenghezet woordt van* alle *en* malk, yeder: *ziet* malk.

Almeye, } sluitboom.
Almeyboom, }

Almutse, } koorhoedt / koorkap. *Een man-*
Almuis, } *telken van vellen ghemaakt, daar de offerpriester het hoofdt en de schouwderen meê bedekt.*

Alruine, } *een kruidt, welk ghewoonlijk by ons*
Alrune, } *met een Griekſche naam* Mandragora *ghenoemdt wordt.*

Alſene, schoenmaakers els.

Alve, spook / nachtmerrie. Alven, *worden ook* witvrouwen *ghenoemdt, als zijnde spooken, hebbende de ghedaante van Vrouwen, met witte kleederen behangen.*

Alven ; spooken ; spotten / boerten.

Alvery, spookery : spottery / boertery.

Alvinne, spookster / tovenaarster / duivelsjaaghster.

A M.

Am, hoefsterheer / een heer die bestiert en hoedt. *Van dit woordt schijnen van daan te koomen* ambacht, amman, *en diergelijke,*

als ook, ambassaadt, ammiraal, *enz.*

Amaght, **onmaght.** *Dit woordt is t'zamen ghezet van* a, *en* maght. A *beteekent hier een berooving, en wordt ghesteldt voor* ave, *dat by de oude Duitschen zo veel beteekende, als* van, zonder. *Zo zeidenze ook* awaerdt, awijs, awegh *enz. zoekt* ave.

Amaghtigh, **onmaghtigh.**

Amaghtigheidt, **onmaghtigheidt.**

Ambacht, **ghildt.** *Dit woordt beteekende by de Ouden*, **plicht / ampt** / *als ook* **rechts-ghebiedt / rechtsban** / *by de Onduitschen,* jurisdictie. *En hier van daan schijnt te koomen, dat op zommighe plaatsen een ghrooten hoop inghezeetenen, die te zamen een licchaam maaken, en over hen een Hoofdt ghekoozen hebben,* een Ambacht, *en het Hoofdt* de Ambachtsheer *ghenoemdt wordt. Zo zijn'er in Vlaanderen zommighe Dórpen, ófte Vlekken, in vier, ófte meerder wijken afghedeeldt, van welke yder* een ambacht *gheheeten wordt. In Hóllandt daarenteeghen worden twee, ófte meerder Dórpen, onder het zelfde rechtsghebiedt gheleeghen, met den naam van* Ambacht, *en hy, die 't opzicht daar over heeft, met den naam van* Ambachtsheer *beteekendt. En hier op staat naerstigh te letten, opdat men niet en waane, dat onder dit woordt een handtwerkskonst verstaan werde, ghe-*

lijk

lijk als zommighe, in haare moedertaal al te onbedreeven, meenen. Om dat nu het woordt Ambacht *voorneemelijk den verghaderingen der Handtwerkskonstenaars in de Steeden toegheschreeven is, hebben met der tijdt alle de konsten, door welke men ten lichaame van zulke verghaderingen inghelijft wierdt, door misbruik, uit eerzucht zijnen oorspronk trekkende, beghinnen, met een oneighentlijke naam,* Ambachten *ghenoemdt te worden.*

Ambachter, hoofdt des Ambachts.

Amechtigh, *het zelfde dat* Amaghtigh.

Ameer, } oever/ strandt / boordt van
Ameerstadt, } de zee *ófte* een meer.

Deeze woorden schijnen t'zamenghezet uit a, meer, *en* stadt. A *voor* ave *beteekent een berooving* (ziet hier boven in A) *en* stadt, *een steede, een plaats; zo dat* Ameer, *en* Ameerstadt, *een plaats is, daar een* meer *ofte de* zee *ophoudt, dat is,* de oever.

Ameide, sluitboom.

Amer, } vonk / sprenkel. *Hier van*
Amering, } *daan schijnt te koomen, dat men nóch heeden zeght,* een amering tijdts; *en door woordtuitlaating* (per Ellipsin) *het woordt* tijdts *verzwijghende,* een amering, *voor* een ooghenblik / *ófte,* zeer luttel tijdts.

Amman, Schout / rechter / overste. *Dit woordt schijnt t'zaamghezet te zijn uit* am *en* man; *als een Man beteekenende,*

die het vólk regheert en bestiert: ziet Am. *Zommighe meenen het te koomen van* alt, *dat by den Hooghduitschen* oudt *beteekent, en* man, *als óf men zeide* Altman, *en om de zoetluidendheidt* (Euphoniæ causâ) Amman. *Dóch ghevoeghlijker dunkt ons het ghevoelen van andere, die* Amman *meenen zijnen oorsprong te hebben van* Amptman, *dat is een* beamptman, *de letters* p *en* t *after laatende.*

Ammanschap, schoutschap / rechterschap.

Ammare, } schapraade. *Dit woordt meenen*
Ammaris, } *eenighe te spruiten van* Am, *dat een voesterheer beteekent, als zijnde een* kasse *ófte* lade / *daar het voedtsel en eeten in bewaardt en gheborghen wordt: zo't maar van het Latijnsch* Armarium *niet komt, nademaal men ook* Armaris *zeght.*

Amme, voedster / min.

Ammen, voeden. *Een woordt by de Vriezen en Gelderschen ghebruikelijk. Hier van daan heeft zijnen oorsprong het woordt*, Ammelaken, *dat by de Brabanders zeer in zwang is: De Hollanders zegghen daar voor* Tafellaken.

Ampt, *beteekendt ghewoonlijk*, een bedieníng: *Dóch by Zommigen beduidt het eenighe dorpen, die onder het zelfde rechtsghebiedt behooren, ghelijk by ons* ambacht; *Die nu daar de rechter is wordt* Amman *ghenoemdt.*

Amut-

Amutse, hoofhoedt/hoofkap; *zoekt* almutse.

A N.

Anderen, veranderen.

Anderling, } een bloedtvriendt in het
Anderzweer, } tweede lidt. *Vlaamsche woorden. Zoock* Anderzweeren, broeders en zusters kindtskinderen. *Dit woordt is t'zamengezet uit*, ander, *en* zweer, *dat by de oude Hollanders*, een zwagher, *beteekende.*

Angier, benaaudheidt/ghevaar. *Hier van daan schijnt het Fransche woordt* danger, *welk by haar dat zelfde beduidt, te koomen:* Angier *nu schijnt zijnen oorsprong te trekken van* Ang, benaauwdt.

A P.

Appelhak, } appelman / appelverkooper.
Appelmanger, }

A R.

Arkel, } uitstek / uitsteeksel / *by de Franschen*, balcon.
Arkener, }

Armboogh, elleboogh.

Armborst, oorlóghsboogh.

Armghesmijde, armsieraadt/armbanden; *zoekt* ghesmijde.

Armzaligh, elendigh / rampzaligh.

Arnmaandt, Oegstmaandt/Augustus. *Dit woordt is te zamen ghesteldt van* maandt, *en* arne, *welk by de Vriezen* oegst *beteekende.*

Arre, ghramschap/eubelheidt: gram/eubel.

Arre moedt, eubele moedt / ghramme moedt. *Deeze twee woorden moeten wel onderscheiden worden van* arremoedt, *ofte* armoedt, *een woordt, het welk* behoeftigheidt/ *beteekent. Door dusdaanigh een misverstandt, en onkunde, zoude een naauwkeurigh schrijver zeer quaalijk verstaan worden.*

Arts, } ghenee zer / gheneesmeester / *by de*
Arst, } *Onduytschen,* medicijn.

Artsenen, gheneezen.

Artzeny, gheneesmiddel.

A S.

Ascheraaye, asch daar de loogh nóch niet uit ghetrokken is; loogh nóch met de asch vermengt/onghehlensde loogh.

Ast, knoest/quast an den boom. Ast, *beteekent ook* by de Vlaamingen, *een ghroot stuk vleesch 't welck in Hollandt,* Harst, *ghenoemdt wordt.*

Ast, *is ook een plaats, bequaam om kooren, ófte iets dierghelijk te drooghen en braaden: zommighe noemenze* Est.

Asterling, huisbroodt / huisbakkenbroodt. *Broodt, welk in, ófte op den* Ast *ghebakken is.*

A T.

A T.

Aterlink, *zoekt* Aaterlink. *enz.*

A U.

Au, *wordt in de t'zamenzetting*, (in compositione) *ghesteldt voor* ave, *ghelijk* ou *voor* ove, *beteekenende* af, zonder, van: *en zeer over een koomende met ons heedendaaghsch* on, *als* auwaerdt, *en* ouwaerdt, *dat is*, onwaerdt auwijs, *en* ouwijs, *dat is* onwijs *enz.*

Aubólligh, ongherijmdt/ quaalijk luidende/ onbequaam. *Men moet onderscheidt maaken tusschen* aubólligh, *en* aubólghigh, *ofte* abólghigh; *dewijle deeze laatste woorden een heel andere beteekenis hebben, ghelijk hier voor te zien is.*

Aubólligheidt, ongherijmdheidt/ quaalijkluidendheidt/ onbequaamheidt.

Auwaerdt, onwaerdt; *ziet* au.

Auwaerdigh, ghramstoorigh/ belghzuchtigh/ quaalijk neemende. *Voor dit woordt wordt nu ghebruikt, doch mooghelijk quaalijk*, aalwerigh *ófte* aalwaerdigh. *Het is t'zamenghezet uit* au, *en* waerdigh. *ziet* Au.

Auwaerdigheidt, ghramstoorigheidt/ belghzucht/quaalijk neemendheidt/ aalweerigheidt. *Een affspruiteling* (derivativum) *van* auwaerdigh.

Auwaerdighlijk, ghramstoorighlijk/ aalweerighlijk/ *enz.*

Auwe, ouwe, weide/ veldt/ akker, *ziet* Ouwe.

Au-

Auweit, **uchtendtzang/morghenghespeel/ uchtendteerghezang / eerghespeel / wekghezang:** *by de Onduitschen* aubade, matinade.

Auwijs, **onwijs/ zót/ dwaas**; *ziet* au. Auwijs *beteekent ook* **quaade wijs quaadtluidendheidt** / *als óf mijn zeide* **zonder wijs / afwijs.**

Auwijsheidt, **onwijsheidt / dwaasheidt.**

Auwijzigh, **quaalijkluidende / buitenwijzigh/ gheen wijs houdende.** *Zo zeide men* auwijzighe stemme, *voor* **een quaade/ en onbequaame stemme.**

A V.

Ave, **af / van.** *Een oudt Vlaamsch woordt. Waar voor in de t'zamenstelling* (in compositione) *ook ghebruikelijk was*, au. *Veele Oude hebben* ave *en* au *voor* **af** *ghezeidt en ghe-schreeven. Wy ghebruiken heeden* on, *ófte* wan *daar voor. Van* ave *schijnt ons* af *te koomen, door achterlaating van de* e, av *ófte* af.

Aven, **weghghaan.** *Hier van daan komt mooghelijk* avendt, *om dat de zon ófte dagh op die tijt* avent, *dat is*, **weghghaat:** *het welk indien het waar is, zoude men* avendt, *en niet* avondt *moeten schrijven.*

Aver, **over.** *Een Vriesch woordt.* Van aver t'aver, **van voorouders** tót **voorouders/** *waar voor by het ghemeene vólk in ghebruyk is* van haver tót gharst. *Zommighen schijnt*

toe,

toe, als of van aver t'aver *zo veel is, als* van over t'over: *Maar ons dunkt ghevoeghlijker, dat men zegghe, dat het zo veel is, als* van ouder t'ouder, *de Vlaamsche uitspraak hier in vòlghende, welke voor* oudt *zeght* audt, *en voor* ouder, auder, *voor* ouwer, auwer; *en alzo* van auwer t'auwer, *en eindelijk* van aver t'aver.

Aver, *is by zommighe zoo veel, als* teeghen/ weeder.

Avergheloof, overgheloof/ *by de Onduitschen* superstitie.

Avergheloovigh, overgheloovigh, *by de Onduitschen,* superstitieux.

Averhandts, overhandts/ met een verkeerde handt.

Averoudt, overoudt / aaloudt.

Averrecht, onrecht / verkeerdt / slinksch. *Zommighe meenen, dat* averrecht, *t'zamenghezet is uit,* aver, *dat is,* over / *en* recht, *en dat derhalven* averrecht *zoo veel is, als* overrecht/'t gheen teeghen over het recht is. *Dòch waarschijnlijker is't, dat het t'zaam ghesteldt is, uit* aver, *dat is,* teeghen *ófte liever* ave *dat is,* on, wan, af (ziet hier boven aver, *en* ave,) *en* recht, *en alzo* onrecht, *óft* wanrecht, *beteekent.*

Averwijs, onwijs / zót / dwaas. *Uit* aver, *en* wijs, *als óf men door scherts* (per Ironiam) *zeide* overwijs: *óft liever* avewijs, onwijs/ wanwijs / *uit* wijs *en* ave, *dat*

dat is, on/ wan ; *ziet boven in* ave; *ófte ook uit* aver teeghen / *en* wijs.

Averwittigh, zinneloos / dwaas. *Een t'zamenghestelde woordt, uit* wittigh *óft* witzigh *dat by den Hooghduitschen* wijs *beteekent, en* aver, *dat is* teeghen / *ófte* ave, *dat is,* on, wan.

Avespraak, ongherijmde reeden/onspraak. *Een t'zaamghezet woordt uit* ave, *en* spraak.

Avetronk, aterling / bastaardt. *Een oudt Vlaamsch woordt. Uit* ave *en* tronk.

Avezaaghe, wanvoeghlijke reeden/ongherijmde vertelling/ oude wijfs sprookjen.

Avezaaghen, ongherijmde/ en zótte ghzóllen vertellen. *Een ghelascht woordt uit* ave, *dat is* wan, on (*ziet boven* Ave) *en* zaaghen, *welk by den Hooghduitschen* zegghen *beteekent.*

A W.

Awaerdt, onwaerdt/ onwaerdigh. *Een woordt ghelascht van* a, *dat is* on, (*ziet boven* A) *en* waerdt, *overeenkoomende met* auwaerdr, *en* ouwaerdt.

Awaerdigh, ghramstoorigh/ belghzuchtigh/ aalweerigh. *Een woordt uit* a *en* waerdigh *t'zaamghesteldt, en overeenkoemende met* auwaerdigh, *en* ouwaerdigh, *ziet boven* a *en* au.

Awaerdigheidt, ghramstoorigheidt / aalweerigheidt / belghzucht. *Een affspruiteling (derivativum) van* auwaerdigh.

Awegh,

Awegh, afwegh/onwegh/ een plaats buiten den rechten wegh. *Een t'zamenghelascht woordt uit* a, *dat is*, on *ófte* af, *en* wegh. *Ziet boven* A.

Aweeghigh, afweeghigh/buitenweeghigh/ buitenbaansch. *Een afspruiteling* (derivativum) *van* awegh.

Aweet, } Nachtwacht: oorloghszetting/
Aweit, } ghevecht/ schermutseling: laaghe. *Een oudt Vlaamsch woordt.* Aweit *wordt ook ghezeght voor* auweit, *en* lauweit, uchtendtzang / mórghenghespeel / uchtendteerghezang / eerghespeel / wekghezang: *by de Onduitschen* aubade, matinade.

Awijs, onwijs / zót / dwaas. *Een t'zamenghezet woordt uit* a, on (*ziet boven* A) *en* wijs. *Zommighe meenen, dat dit woordt t'zamenghetrokken is uit* averwijs. Awijs *beteekent ook* quaadewijs/quaadtluidendheidt / *als óf men zeide*, zonder wijs / afwijs. *Dit woordt komt over een met* auwijs *en* ouwijs.

Awijsheidt, onwijsheidt/ dwaasheidt.

Awyzigh, quaalijkluidende / buitenwyzigh/ gheen wijs houdende. *Zo zeidt men* een awyzighe stemme, *dat is*, een quaade/ en onbequaame stemme. *Dit woordt komt over een met* auwyzigh, *en* ouwyzigh.

Awyzigh *beteekent ook by den Ghelderschen*, boertigh. *Een afspruiteling* (derivativum) *van* awyze, *welk by haar* jók, *ófte* boert *beteekent.*

B A.

BAaye, beye / beezie.

Baayezout, zeezout. *Van* baaye, *welk een* inham der zee *beteekent*, *en* zout.

Baaynoot, lauwrierbeezie / baakelaar.

Baaytaere, lauwrier. *Een t'zaamghezet woordt van* baaye, *en* taere, *dat by de Oude* een boom *beteekende*; *zoekt* taere.

Baake, verken. *Van dit woordt is noch in Vlaanderen ghebruikelijk*, Baakevleeſch, Baakeſpek, Baakeſmeer, *voor* varkensvleeſch / varkensſpek / verkensſmeer. *By de Ghelderſchen beteekent* Baake, een kórl / pit / kern.

Baakelen, bigghen voortbrengen.

Baal, opziener / vooghdt. *Een oudt Vlaamſch woordt.*

Baalmonden, 't vooghdyſchap quaalijk bedienen: 't vooghdyſchap iemandt ontneemen. *Dit woordt komt van* Baal, *dat by de oude Vlamingen*, een opziener / *ofte* vooghdt *beteekende*.

Baalnoot, eekel / aker.

Baare, *en*

Baarenſpel, worſtelſpel / worſteling.

Baare, boom / ſluitboom. *Van oudts beteekende het* een ydel ghraf / welk zonder lijk iemandt ter eeren opghrecht wierde / *by de Latijnen* Cenotaphium. *By de Gelderſchen beteekent het* een berrie / burrie.

Baa-

Baaren, ghebruiken / oorbooren.
Baarlijk, openbaarlijk.
Baardt, aare / koorenaare.
Baarm, ghólf / vaar: ophoopsel / hoop. *Hierom zegghen de Geldersche* een baarm hooys, *dat is*, een hoop hooys / hoopopper.
Baat, beeter / bet.
Baauwen, ghalmen. *Hier van komt* nabaauwen.
Baazel, overmouw / morsmouw: een lang / *ófte* breedt mes.
Babbaardt, *en*
Babbaardeken, poppe / poppetje.
Babbelen, de hólten der kaakebeenen / daer de tanden en kiezen in gheplant zijn / tandthólten.
Babel, klapachtigheidt / snaterachtigheidt.
Babelen, snateren / verwardelijk spreeken / hakkelen.
Bak, Baake, varken. *By de Ghelderschen en Hooghduitschen beteekent het* een beek.
Baduit, nperken.
Baffusen, zeeker oudt slagh van wapenen.
Bagghel, vigh / kleen varken.
Bagghelen, vigghen voortbrengen.
Bayerdt, mengelklomp. *By den Latijnen* Chäös.
Bal, quaadt / onnut. *Hier van daan komt*, Baloorigh *ófte* balhoorigh: baldaadigh.
Bald, haastigh / inder yl / in't kort / met der haast. *Een Hooghduitsch woordt. By de Oude* nee-

neederduitschen beteekende het, stout/ boudt.

Baldaadigh, *ófte*

Balddaadigh, misdaadigh / quaadtdaadigh : stoutdaadigh / roekeloos. *Welke laatste beteekenis zommighe voor de eerste stellen, willende, dat* Baldaadigh *komen zal van* Bald, *en* daadigh, *en niet van* Bal *en* daadigh.

Baldaadt, ondaadt / misdaadt / eubeldaadt.

Balghen, belghen : vechten.

Balinck, trechter.

Ballouter, kloot / klootje.

Balmonden, 't vooghdyschap quaalijk bedienen / van 't vooghdyschap afzetten.

Ban, *beteekende by de Ouden het gheen 't nu weeder beteekent*, rechtsghebiedt / gherichtsban / rechtpaalen / *dat de Onduitschen*, Iurisdictie *noemen : waar van daan men plaght te zegghen* banmoolen, *en* banoven, *dat is* een moolen, *ófte* oven, *die tót een rechtsghebiedt behoorde.*

Ban, *beteekende by de zelfden ook* de ghebannen vierschaar / *en zo zeide men* de vierschaar bannen / *ófte* banden / *waar voor men nu zeght* de vierschaar spannen.

Ban, *beteekende daarenboven ook* een openbaare afkondighing van eenigh ghebódt / *en* bannen, een ghebódt afkondighen *ófte* afleezen.

Ban-

Bandelen, binden.
Bande, bende / hoop.
Banden, t'zamenrótten.
Banderótse, banderheer.
Banedoek, *zeekere pleister, by de gheneesmeesters*, ceroen, *ófte* ceratum *ghenoemdt.*
Bangen, beanstighdt maaken. *Ghelijk óf men zeide* beangen, bëengen.
Bankarmborst, een gheschut / dat men op een bank plagh te stellen.
Banklaaken, } tapijt.
Bankwerk, } tapijt.
Bannen, *ziet* Ban.
Bannigh, verbloekt/ verdoemdt/ verwaaten: *ziet* ban.
Banrótse, } banderheer.
Banrótsheer, } banderheer.
Barbelen, de hólten der kaakbebeenen daar de tanden in gheplaatst zijn: tandthólten.
Barde, bijl.
Bardakse, tweesnijdende bijl/ hellebarde.
Barm, hoop / ophoopsel; *ziet* baarm.
Barmen, erbazmen / meedelijden hebben. *Ghelijk óf men zeide*, bearmen.
Barteeren, in de boete beslaan/de boete afvorderen.
Bat, bet.

B E.

Beaarden, beghraaden.
Beaanghenaamen, anghenaam houden.
Bebrieven, met brieven verwittighen.
Bedderik, bedtgheraot.
Bedeemen, } verdonkeren / verduisteren.
Bedeemsteren, }
Bederve, behoef.
Bederven, derven.
Bedoolen, al doolende bewandelen.
Bedorf, ghebrek / behoef.
Bedorven, ghebrek hebben / behoeven.
Bedraapen, betraapen.
Bedremmeldheidt, beteuterdheidt.
Beduchte, eerbiedigheidt.
Beedelplugghe, ongheziene beedelaar.
Bedraayboomen, met een draayboom sluiten.
Beenberghe, }
Beenscheene, } hous.
Beenlink, }
Beente, ghebeente.
Beeren, ghebruiken / nutten. *Hier van daan komt* orberen, *in de zelfde beteekenis, en* ontbeeren.
Beghaaden, versieren / oppronken / opsmukken / de wonde verbinden.
Beghaat, ghewondt / met ghaaten doorboordt.
Beghenadighen, ghenade doen / ghenade be-

wijzen.
Beghlanst, met ghlans verzien.
Beghordt, bevrucht / zwanger.
Beghruist, bemorst / besmet / besmeuzeldt.
Beghruizen, bemorssen / besmetten.
Behaeren, met een kouden windt aanblaazen.
Behanden, behandighen.
Behandsen, verzellen; by elkander koomen.
Beharmen, beschermen.
Behavenen, havenen.
Beheet, ghebiedt.
Beheimen, betuinen.
Behenden, behandighen.
Behendsen, verzellen: by elkander koomen.
Behermen, beschermen.
Behipt, schuldigh.
Beyaardt, mengelklomp. *By de Latijnen,* Chaos.
Bekaamen, beschimmelen / vermuffen.
Bekaamdt, beschimmeldt.
Bekaamdheidt, vermuftheidt.
Bekeuzelen, bemorssen.
Bekomte, overeenkomst.
Bekozelen, bemorssen / besmeuren.
Bekrijghen, beoorlooghen.
Bekrochten,
Bekrozelen, } bemorssen / besmeuren / zwart maaken.
Bekruizen,
Bekroozen, bemorst / besmeuzeldt.

Be-

Belabberen, } belemmeren / behinderen.
Belammeren, }
Belakken, verlókken / bedrieghen / inluien.
Belang, naaste / verwant / ghebuur.
Belangheidt, verwantschap / buurschap / vriendschap.
Beleedt, bestiering.
Beleedighen, beschadighen.
Belieden, beleiden.
Beliedt, beleidt.
Belijven, blijven. *Van* belijven *schijnt* blijven / *ghekomen te zijn.*
Belippen, versmaaden.
Belooken Paasschen, Zondagh na Paasschen.
Belomberen, verduisteren / verdonkeren / beschaduwen.
Bemaanen, vermaanen.
Bemaschelen, } bekladden / bemorssen.
Bemascheren, }
Bemerk, opmerking / aanmerking.
Bemoedt, vermoeding.
Bemoeden, vermoeden / onderwinden.
Bemóffelen, met een móffel bewinden.
Bemozelen, } bemeuzelen.
Bemozen, }
Bemullen, met stóf bestroopen.
Benaghelen, tusschen de naghelen beklemmen.
Benarren, beklemmen / bezetten / benauwen.

Bendhoofden, hoofden der maatschappyen
Beneenen, ontkennen.
Beneerst, bezórghdt / naerstigh.
Benoodighen, noodtzaaken.
Benoodsen, beschaadighen.
Benoodsten, benaauwen / benoodighen.
Benoodst, benaauwdt / beangst.
Beoosten, ten oosten.
Beraapen, verzaamelen.
Beraast, raazende.
Beradt, snel. *Men zeght, de waghen is* beraadt, *wanneerze zo lange ghereeden heeft dat de schorheidt van de assen, en naven is.*
Bergh, *beteekende by de Ouden*, een Haven.
Bermer, barbeel.
Bern, } strondt. *Hier van daan spruit* Bern-
Berne, } steeken, *en* bernsteeker, *waar voor men nu, dóch quaalijk zeght*, beersteeken, en beersteeker.
Bernooghen, met brandende ooghen aanzien.
Bers, beer.
Bersch, haast spoedt / verhaasting: t'zamenbloeping van bulinig.
Berschen, haasten / spoeyen: t'zamenbloepen.
Berst, ghebrek.
Berte, tuite.
Beschertsen, beghoochelen.
Beschampen, beschimpen.
Bescheedt, bescheidt.

Befcheeren, toefchikken. *By de Latynen*, deftinare.

Befchimmen, befchaduwen.

Befchooren, toegheſchikt.

Befchóft, gheſchikt / betaamelijk. *Hier af komt* onbefchóft, ongheſchikt / onbehouwen.

Befchudden, befchutten.

BESE *zoekt* BEZE.

Befibbe, verwantſchap / maagſchap.

Befnarren, bedrieghen / bekijven.

Befpieghelen, bedenken / overweeghen / beſchouwen. *By de Latynen* Contemplari, Meditari.

Befpiegheling, bedenking / overweeghing / beſchouwing. Contemplatio, Meditatio.

Befpreedt, beſpreidt.

Beftieven, vertroeften.

Beftompen, een onbedachten bedrieghen.

Beftrangen, benaauwen.

Beteeghenen, bejeeghenen / ghemoeten / teeghengaan.

Beteeghenheidt, ghemoeting.

Beterden, betreden.

Betraanen, met traanen natten.

Betreepelen, betrippelen.

Betrompen, bedrieghen.

Beulye, boeijen; ſtraf.

Beveeden, met een vyandlijk ghemoedt beſchaadighen. *Dit woordt komt van* veede, vyandſchap.

Be-

Beveinzen, met veinzery bedekken.
Bevlerken, met vleughelen bespreiden / be-
schaduwen.
Bevlieſt, met vliezen bedekt.
Bewaan, vermoeden.
Bewaandt, vermoedt / ghemeindt.
Bewaanen, vermoeden / meinen.
Bewaerdighen, verwaerdighen.
Bewaarighen, verzeekeren / bewaarheiden.
Bewacht, met wacht bezet.
Bewellen, ghelijk eene wel opborrelen.
Bewichtighen, weeghen.
Bewieren, bekyken. (bewuſt.
Bewiſt, *waar voor men nu ghemeenlijk zeght,*
Bewroeghen, aanklaaghen.
Bewuſtenis, ghewiſſe / ghewetten. *By de Onduitſchen,* Conſcientie.
Bezeeuwen, nat maaken met zeewater.
Bezeeuwdt, nat van zeewater.
Bezeeven, *en* (den.
Bezeffen, beghrijpen / bevatten / bevroe-
Bezeffing, bevroeding / bevatting.
Bezeluwen, bekladden.
Bezibbe, verwantſchap / maaghſchap.
Bezoluwen, bekladden.
Bezongen, die dikwils ghezongen heeft.
Bezonnen, met de zon beſchijnen.
Bezouding, bezolding.
Bezwalken, met duiſter damp bewaaſſe-
men / beneevelen.
Bezwalkt, met duiſter damp bewaaſſemdt.

B I.

Biebank, }
Biebok, } bijenkórf / biekórf.
Biebuik, }

Biesbouten, heen en weeder met vaert en gheruchtloopen.

Bieſt, ghroote plaats / wijde ſtraat / markt.

Biezen, blaazen ghelijk de ſlangen.

Byſchien, mooghelijk / miſſchien.

Byze, noordewindt: ſtórm / onweer. *By de Ghelderſchen beteekent het ook* de peſt.

Byzen, biezen, van hette zieden / met een ghewelDighe drift ghedreeven worden.

B L.

Blaayen, krom buighen / krom maaken / een zwaerdt ſlingeren en zwaayen.

Blaare, een zwarte koe met een wit voorhoofdt.

Blaauwen, blaauw maaken. *By de Oude beteekende het* quellen / terghen. *Altemets wordt het voor* blouwen *ghesteldt, en dan beteekent het* klóppen / ſlaan.

Blaf, vlak / plat / breedt. Blaf van voorhoofdt / plat van voorhoofdt. *Zo wordt een die plat van aanzicht is*, blafaardt *ghenoemdt.*

Blak, vlak: ghlat / zonder ruighte. *By de Ghelderſchen, en Saxen beteekent het*, zwart / *als ook* inkt.

Blee-

Bleeken, blaffen.
Bleeven, ghebleeven.
Blekhout, gheschildthout.
Blekken, blikken: de bast afstroopen.
Blekke, blekke/ dórp.
Blesse, 't voorste deel van 't hoofdt / *by den Latijnen*, Sinciput.
Blijden, zeeker krijghstuigh / daar men steenen plaght meede te werpen.
Blye, waaghe.
Blywaaghe, schietloot / richtloot.
Blywit, lootwit.
Blik, blank.
Bliksemdrigh, bliksemdraaghter.
Bliktandt, tuitmull / die uitsteekende tanden heeft.
Blindselen, blindt zijn.
Bloedtrasten, blaauwe plekken slaan.
Bloedtrasting, slaaning van blaauwe plekken.
Bloedtreyzen, } bloedtstorten.
Bloedtryzen, }
Blouwe, kinnebakslagh.
Blouwen, kinnebakslaghen gheeven: de armen over elkanderen slaan / om warm te worden.
Blouwen, het vlasch klóppen / *dat eighentlijk* zwingen *ghenoemdt wordt.*
Blutten, bot / *en* dom mensch.

B O.

Bo, verzaadt / overlaaden met spijze en drank.
Bód, ghebódt.
Bodde, mant.
Boekel, haak / ghesp; plaatje.
Boekmanger, boekverkooper.
Boekstaaf, letter.
Boekstaaven, met letteren spelden.
Boezemen, intoomen / inbinden.
Boezen, kussen / zoenen.
Bof, kinnebakken / opblaazing der wangen.
Boekeleer, schildt. *Waar voor men nu zeght* Beukelaar. *Het schijnt te komen van* bokel *dat by de Oude Vlamingen beteekende* een ghespe; de bult van een schildt.
Bokene, spook.
Boller, donderbusse / een zeeker slagh van ghroot gheschut. *By de Ouden ook* narre *ghenoemdt.*
Bólghenschap, schuldt / aanstoot.
Bommeler, *en*
Bommelnekker, zeespook.
Bond, verbondt / bandt.
Borde, } last / pak / zwaarte.
Bordene, }
Bordenen, belasten / belaaden.
Boren, ghebruiken. *Hier van daan is in 't ghebruik,*

bruik, **voorbooren/orberen**/ *in de zelfde beteekenis.*

Borkel, **gheere/slippe.**

Bors, **beer.** *By de Saxen en Ghelderschen beteekent het*, een rót, bende, *waar van daan komt* Borsghezel, borsmeester, *dat is*, **rótghezel/rótmeester.**

Borstbooghe, **borstriem der paerden.**

Borststrook, **stoole.**

Bosse, **schildt/ beukelaar.**

Bote, *en*

Boteschoen, **een boereschoen van ruw/ en ongheтouwdt leer ghemaakt.**

Botte, **mant; vat/ kuip.**

B R.

Braadeling, **iets ghebraadens.**

Braake, **ghebrek.** *By de Vlaamingen beteekent het*, **een rouw ghebit.**

Braaken, **breeken.**

Braakemaar, **een krom zwaerdt.**

Braaven, **ghrooten/ eedelen.**

Braauwe, **zoom/randt/ boute randt: een tuinbedde: winkbraauw.** *By de Oude Ghelderschen beteekende het* **de kuit.**

Braauwen, **kalfateren: versieren/ oppronken.**

Brandtschappen, **brandtstichten.**

Brandtschapper, **brandtstichter.**

Breeke, **ghebrek.**

Breeken, ghebreeken.
Breemel, *en*
Breemen, boordt / randt / zoom.
Breemen, in lust branden.
Breemstigh, in lust brandende.
Breete, *en*
Brette, stuk turfs / kluit.
Brieden, brouwen.
Brinssen, briesschen.
Britte, stuk turfs / kluit.
Bródde, buil / laelijk.
Broem, }
Broemsel, } schuim.
Broemen, schuimen. *Het beteekent ook* tafelbórdtlikken / pluimstrijken om de smeer / *by den Latynen* Parasitari.
Broemer, tafelbórdtlikker / tafelbriendt / buikdienaar / *By den Latynen* Parasitus.
Broke, ghebruik / ghewoonte. *Zo plaght men te zegghen*, koren en broken, *dat is*, keuren en ghebruiken.
Brokel, }
Brokigh, } brókkeligh / breekbaar.
Broodling, huisghenoot / tafelghenoot.
Brooken, buighen / krom maaken.
Bronken, pronken.
Brootse, houweel / spade / schoppe.
Brusk, wust / wildt / woest.

B U.

Buiken, in loogh wasschen.

Buikſel, waſchloogh.
Buikſter, waſter.
Buiſſchen, ſlaan / ſtooten.
Buize, een drinkvat met twee handtvatſels.
Buizen, luſtigh drinken / zuipen. *Hier van daan is nóch in ghebruik*, verbuiſdt.
Bulke, borſt / borſtharnas. *Hier van daan komt* Bulkvanger, een pije *ófte* rók / die de borſt omvangt.
Bulghe, ghólf / waterbaar.
Bunge, trommel.
Bunte, bende / verbondtghenootſchap.

C E.

CEeteren, beeven / huiveren.
Cenderen, gheinſteren van 't yzer / haamerſlagh.

C I.

Cinkſen, Pinkſter.
Cirken, pypen als de muſſchen.
Citteren, beeven / huiveren: *waar voor nu in ghebruik is* ſidderen.

D A.

DAaden, doen.
Daadighen, } twiſten / pleiten: *Ook* parlementeeren / verdraghmaaken.
Daadingen, }
Daading, overghift.
Daas, dwaas / zót.

Daaſaardt, dwaaze/ zótteból.
Daaze, ſpook / ghedzóght / verſchijnſel.
Daazen, dol zijn / dwaags zijn / raazen.
Daazer, raazer / zóttebol.
Daazerije, dwaaſheidt.
Daghdoemelijk, gheduurigh / gheſtaa-
digh.
Daghmoes, ontbijt/ noenmaal.
Daghwenne, heilighabendt / taake.
Daghedingen, voor recht betrekken.
Dakſchaer, daghſcheer.
Darren, durven.
Darnſte, kacthel / ſtoove.

D E.

Deedinge, twiſt/ kyverije; verdeeding.
Deedingen, } twiſten / pleiten: verdeedi-
Deedighen, } ghen.
Deedingſlieden, pleitlieden / twiſters.
Deedingſman, ſcheidsman.
Deel, oordeel / vonnis.
Deelen, oordeelen / vonniſſen.
Deeluw, lootverwigh.
Deeluwbleek, lootverwigh bleek.
Deeluwen, lootverwigh worden.
Deeme, mamme.
Deemſter, } duiſter / donker.
Deimſter, }
Deft, deftigh.
Dein, ghierighaardt / vrek.
Del, dal.

Demp,

Demp, damp. *Het beteekent ook* ghulzigheidt / verquisting.
Dempen, uitdampen; opslókken / verquisten.
Demper, ghulzighaart / opslókker.
Dempigh, dampigh. *Het beteekent ook* kortborstigh.
Dempigheidt, kortaamigheidt / amborstigheidt.
Derdeling, bloedtvriendt in het derde lidt.
Deuzigh, dom / ghróf van vernuft.

D I.

Dichtighen, dichtmaaken.
Dieden, ghelukken; dijen; bedieden.
Diedt, vólk.
Dieling, broek.
Diefhals, dief.
Dienstdagh, dingsdagh.
Dienstman, slaaf.
Dienstmanschap, slaafschap / slaavernije.
Dierenriem, teekenkring / *by de Onduitschen*, zodiak.
Diet, vólk.
Dyeling, broek.
Dyk, dik.
Dynk, dink.
Dynken, denken.
Dilghen, uitwisschen / uitroopen.

Dille,
Dilleken, } klappeije / deerne.
Dillen, klappen.
Dingstade, oordeelpaal.
Dizendagh, dingsdagh.

D O.

Dobbe, tobbe.
Dobbeltronie, dat twee tronien heeft. *Een bynaam van* Janus.
Doeme, oordeel.
Doemer, rechter / oordeelaar.
Doemesdagh,
Doemsdagh, } oordeeldagh.
Dógghér, zakjen / slinger / netjen.
Dóggheren, steelswijs in de zak steeken / ter sluik ontneemen.
Dokke, haben / ree.
Dólmetsch,
Dólmetscher, } tólk / vertaaler: *Ghebruikelijker is* Tólmetsch *en* Tólmetscher, *ófte* vertolmetscher, *ghemaakt van* tole, *by den Ouden ghebruikelijk voor* taale.
Dolven, delven.
Dom, *meenen zommige zo veel als* heerschappy *te beteekenen : als* Pausdom de heerschappy des Paus / Hertóghdom, de heerschappy des Hertóghs / *enz.*

Dom, *beteekende by den Ouden ook* damp: *waar van* domen dampen. *De Vlamingen zegghen* doom, *en* doomen.

Do-

Domelijkedagh, gheduurigh / daghelijks / alle daghen.
Dompen, dompelen.
Done, deune / klank / gheluidt : boert / jók.
Donen, deunen / klinken; boerten / jókken.
Donſt, damp / neevel.
Doodtdagh, ſterfdagh.
Doodtlaaghe, } ſlijkpoel / moeraſſchighe
Doodtlaak, } kólk / broeklandt.
Doorghaaten, doorbooren.
Doormaaken, volmaaken.
Doormaakt, volmaakt.
Doornachtigh, den nacht door duurende.
Doorraaydt, doorſtraaldt.
Doorſcheedigh, door de ſcheede heen ſteekende.
Doorſcheepen, doorvaaren.
Doorſchichten, met een ſchicht doorſchieten.
Doorwaaden, een ſtroom doorghaan.
Doorweeghen, doorghaan.
Doorweeghigh, doorghankelijk.
Doorweeterdt, met weetenſchap doordrongen.
Dooten, dutten / zót zijn.
Dooven, raazen / dol zijn.
Dorfven, ghebrek hebben.
Dorſt, ghebrek. *ziet* durft.
Dorſtigh, ghebrekkigh.
Dork, de plaats onder in de ſcheep

de

daar alle de vuiligheidt in loopt / *als ook* het water / *dat daarom* dorkwater *ghenoemdt wordt*.

Dornsse, } stoove / kacchel.
Dornste, }

Dornsten, in de stoove / *ofte* kacchel droogen.

Dorper, boersch / onheusch / schandelijk.

Dorperheidt, boersheidt / onheuscheidt / schandelijkheidt.

Dorven, van nooden hebben.

D R.

Draalghast, schaduwghast; *een ghast, welke onder de schaduw van een ghenoode ghast, zelf onghenoodt zijnde, ter maaltijdt komt.*

Draage, zyde / klensdoek.

Draayboomen, met een draayboom sluiten.

Draapen, passen.

Drabben, drabbelen / heen en weêr loopen.

Draut, trouw / ghetrouw. *Ziet* drut.

Dravant, trouwant.

Drazelen, omzwerven / omdwaalen.

Drazeler, omzwerver / omdwaaler.

Drecht, een stadt / vlek / *ofte* merkt vermaardt in koophandel. *En hier van daan komt*, Durdrecht Moerendrecht, Paapendrecht, *enz.*

Dreevel, slaaf; schommelknaap.

Dreevelen, dikwijls beghaan.

Dreezel, schaaf.

Drenten, zwellen.

Dreu-

Dreuwen, dreighen.
Drieſt, }
Drieſtigh, } ſtout/ onbeſchroomdt.
Drieſtigheidt, ſtoutheidt/ onbeſchroomdheidt.
Drieſten, dreighen.
Drigh, *beteekendt in de t'zamenzetting*, (in compoſitione) *zo veel als draagher; zo zeghtmen* Vaandrigh, *dat is*, Vaandraagher/ blikſemdrigh, *dat is*, blikſemdraagher; ſcepterdrigh, *dat is*, ſcepterdraagher/ *enz.*
Dryboortigh, drymaal gheboozen.
Dryde, derde.
Drypikkel, dryvoet/ pót met dry voeten.
Dryaanzicht, dat dry aanzichten heeft. *Een bynaam van* Hekate.
Drytien, dertien.
Drytigh, dertigh.
Drille, ghar.
Drinten, zwellen.
Drintigh, ghezwollen.
Droeven, bedroeft zijn.
Drógge, droogherijen/ drooghiſterijen.
Drógh, bedrógh.
Dróghlicht, dwaallicht/ ſtallicht.
Dróghenaar, bedriegher.
Dról, dóp.
Drooten, dreighen.
Dróppelſpeet, dróppelſpuit.
Drouwen, dreighen.

Drui

Druilen, bedektelijk ghaan.
Druisch, ghedruisch / ghetier.
Druit, trouw / ghetrouw.
Drukzaligh, droevigh/ellendigh/rampzaa-ligh.
Drut, trouw / ghetrouw. *Van oudts plaght-men te zegghen*, drut en vriendt, trouw en vriendt.
Drutin, ghódt / *als óf men zeide* ghetrouwe. *Hier van daan achten zommighe te komen, de naam van* Druiden, ghóddelijke mannen / *ófte* Ghódtsdienaars. *Deeze waaren by de oude Duitschen mannen, die hunne oeffening maakten van de wijsheidt, en welke by de Ghrie-ken* Philosophen *ghenoemdt wierden Andere meenen, dat zy de naam van* Druiden, *droe-ghen, van* treuw, *om dat zy trouwe en ghe-loofwaerdighe mannen waaren.*

D U.

Dubbelduidigh, tweezings te duiden.
Dubbeltongsch, die nu dus / dan weêr zo spreekt.
Dubbelzin, dubbelzinnigh.
Dubben, twijffelen.
Duchte, vrees / eerbiedigheidt.
Duchtigh, eerbiedigh/ waerdigh.
Duining des hoofdts, de slaapen.
Duip, diep.
Duist, duizendt.
Duisteren, verduisteren / verdonkeren.

Duize, byslaap / boel.
Dunge, mest / vulligheidt.
Dungen, mesten.
Dunk, meining / waan.

D W.

Dwaallicht, stallicht / dwaaslicht.
Dwaalstar, *by de Onduitschen*, planeet.
Dwaan, droogen / veeghen.
Dwaazebadigh, mijmerachtigh.
Dwaazen, dwaas zijn.
Dweepen, zót zijn.
Dweepery, zóttigheidt.
Dweersnacht, overandernacht.
Dweersch, dwars.
Dweerschen, dwars overghaan.
Dwengen, dwingen.

E C.

ECchelaarde, klepaarde.
Echte, *beteekende by de Ouden* Wet; *nu beteekent het* Huwelijk.
Echteren, lasteren.

E D.

Ederikken, herkaauwen.

E E.

Ee, wet. *Waar van daan quam* Eezetter, Wetgheever / *by de Ouden ghebruikelijk; als ook* eeloos, wetteloos.

Ee, huwelijk; *waar van deeze t' zamenzettelinghen* (composita) *in ghebruike zijn*, eebreeken, eeghade, eeghemaal.

Ee-

Eeloos, ongheghuwdt / echteloos / wetteloos.
Eeman, ghetrouwdt man.
Eewijf, ghetrouwdt wijf.
Eescheidt, echtscheiding.
Eestandt, echten staat.
Eestuir, trouwpenning.
Eenighertier, eenigherhande.
Eermerk, tytel.
Eerbiedt, eerbieding.
Eerentvest, *zoekt* erntfest.
Eevel, quaadt / schaadelijk / ramp / teeghenspoedt / ziekte. *Zo zeghtmen in deeze laatste beteekening*, St. Jans eevel / lankeevel.
Eevelen, schadelijk zijn / beschaadighen.
Eevenaaren, eevenmaaken / vereevenen.

E I.

Ey, } eilandt.
Eyle, }
Eilandin, bewoonster van een eilandt.

E K.

Ek, hoek.
Eksteen, hoeksteen.
Ekachtigh, hoekachtigh.

E L.

El, aal. *Hier van is nóch ghebruikelijk* Elgher, *een tuigh, daar men de aal meede vangt.*

El, ander: *Waar van by de Ouden ook in ghebruike was* iemandel, iemandt anders/ *en* niemandel, niemandt anders. *Heeden ghebruiken wy een spruiteling* (derivatum) *daar van*, ellers, *ófte* elders, op een andere plaats.

Ellendighen, bannen. *Van oudts was dit woordt ghebruikelijk, koomende van* ellendt, *waar voor ook ghe∫chreeven wierdt* ellandt, *zijnde alzo een t'zamenghezet woordt, uit* el, ander / *en* landt, *en daarom by de Ouden ook* ballingschap beteekenende: Ellendighen *is dan na deeze oor∫pronkelijkheidt* (Etymologia) na een ander landt zenden / *dat is*, bannen.

E N.

Engenis, ingenis, eechenis, *en* eeghenis, het onderste hólachtigh deel des buiks / ten weederzijden dicht by de schamelheidt gheleeghen. *De Latynen noemen het* Inguen.

E R.

Erbieden, aanbieden.
Erduchten, vreezen.
Erfnaamer, erfghenaam.
Erien, ploeghen.
Erinneren, in ghe∫heughen brengen / herdenken.

Er-

Erlangen, verkrijghen / bekoomen.
Erlegghen, overlegghen.
Ernsten, pooghen / ernstigh iets doen.
Erntfest, eerzaam / daar de eer ghevest is.
Een t' zamenghezet woordt van eer, *en* vesten: *en alzo zoude men* eerentvest *moeten schryven.*
Erredom, } dooling / dwaaling.
Erdom, }
Erren, doolen / dwaalen.
Erre, *dat is*, arre, ghram / ghramschap.
Erschap, ghramschap.
Ervaaren, ondervinden. *Hier van daan is noch in ghebruike* Ervaarendheidt.
Erveling, erfghenaam.
Ervoelen, ghevoelen.
Erweelen, verkiezen.

E S.

Es, is.

E U.

Eunjer, nikker / spook / schim / gheest.
Eunjer, ghaauw / gheestigh / leevendigh.
Euvel, quaadt / schaadelijk / vyandelijk. *Zo zeght men* euvele moedt, quaade moedt / vyandelijke moedt.
Euvel, ramp / ongheluk / teeghenspoedt.
Euvel, ziekte / krankheidt / quaal. *Zo zeght men* St. Jans euvel / lankeuvel.

Eu-

Euvelen, schadelijk zijn / beschadighen.

F A.

Fakken, neemen / verschuilen / anghrijpen.

F L.

Flaggheren, verslensen / verslappen.
Fleeuwen, vleyen.
Flinken, vlechten.

F N.

Fnuiken, de slagpennen uit de vleughels trekken / en maaken dat zy niet weeder uit konnen wassen.

F O.

Fókke, de bovenste rók / opperrók.
Fókken, t' zeil maaken / t' zeil ghaan.
Fólteren, pijnighen.
Foolen, matten / sóllen.
Fórst, woudt / bosch / woestijn.

G H A.

GHaarw, bovenschil / de ghrondt / *eighentlijk van leer. Hier van komt* ontghaarwen, *dat is* ontkleeden : *zo zeghtmen ook* het leer ghaarwen / *ófte* touwen.
Ghaapspel, schouwspel.
Ghareel, } de touwen / daar de paerden
Gharreel, } in ghespannen zijn.

Gharf,

Gharf, gharve, gharwe, een bondel koorenaaren.
Ghasse, } straat.
Ghatte, }

GHE.

Ghebeurt, beurt.
Ghedópt, met dóppen versierdt.
Ghedóst, ghekleedt.
Gheducht, } ontzaghlijk/ghrootachtbaar/eerwaerdigh.
Gheduchtigh, }
Gheduchte, ontzaghlijkheidt/eerwaardigheidt.
Ghedwaadt, ghewisscht.
Gheenstijdts, nimmermeer/nooit.
Gheestader, lochtpijp/strót/strótader.
Gheeze, hoer.
Gheheimdt, omheiningdt.
Gheheimte, heining.
Ghehooren, behooren.
Ghehuchtigh, vol ghehuchten.
Ghehuize, echtghenoot.
Gheklikker, ghedruisch/ghetier.
Gheil, vruchtbaar.
Gheil uitsnyden, lubben.
Gheilen, dartelen.
Gheiligh, dartel/wulpsch.
Gheinster, vonkje.
Gheizen, gheneezen.
Gheknót, ghekort/verminkt.
Ghekuilt, begraaven.
Ghelaaghdt, gheleght.

Ghelaaghde laaghen, gheleide laaghen.
Gheknispt, ghebrooken / an twee ghestooten.
Ghelande, } maat / relk. *By de Onduitschen,*
Ghelang, } proportie.
Ghelanne, koebelle.
Ghelden, koopen.
Gheldeman, schuldenaar.
Gheleisten, ghebreeken. *Het beteekendt ook,* volbrengen / doen.
Gheleizigh, ghewent / ghewoon.
Gheletterdt, met letteren gheprent.
Ghelten, lubben.
Gheluiten, gheluiden.
Ghemaaghtaalde, verwant / maaghe.
Ghemandt, met mannen verzien.
Ghemar, vertoef / verbeiding.
Ghemet, maate / wijze.
Ghems, das / berggheit.
Ghenaam, } anghenaam.
Ghenaamigh, } anghenaam.
Ghenachte, ghenachtdagh, ghenechte, rechtsdagh / ghezette rechtsdagh / ghestelde dagh van rechtspreeken. *Deeze woorden zijn in zodaanigh een beteekening inghevoerdt, om dat de Oude Duitschen, en Vranken de tijdt by de nachten reekenden, en de tijdt der nachten, en niet der daghen telden, en noemden: ghelijk dat ghetuighen J. Cæsar, en Tacitus. By de Britten is het zelfde ook ghebruikelijk, na't schryven van G. Cambedenus.*

Ghe-

Gheneighdheidt, gheneegenheidt.
Ghenet, spaansch paerdt.
Gheniet, ghenót.
Ghereeten, gheruikt.
Ghermen, beweeghen.
Gherselen, sidderen / trillen.
Gherseling, trilling.
Gheruit, uitgherooidt / verwoest.
Ghescheemel, ghescheemer.
Ghescicht, gheschiedenis / *by de Onduitschen*, Historie.
Gheschierene, vaten / ghereetschap.
Ghescoolt, verghaderdt.
Ghesibbe, vrucht: verwantschap / maaghschap: verwant / bloedtvriendt.
Ghesibschap, verwantschap.
Ghesibben, vermaaghschapt worden.
Gheslonken, gheslenkt.
Ghesmydigh, } zacht / verzacht.
Ghesmijdt,
Ghesmyde, versierselen / opponkselen / halssieraaden / bagghen / juweelen
Ghespraak, t'zamenspraak / ghesprek.
Ghespreedt, ghespreidt.
Ghestadighen, vastmaaken / bevestighen.
Ghestaafdt, ghespeldt: met een staf verzien.
Ghestaafde eedt, een voorghezeide eedt / een eedt / ghedaan met woorden / die een ander den eedtdoener voorzeidt. *zoekt* Straaven.
Ghester, gheinster / vonkje.

Ghe-

Ghestert, ghesternte.
Ghetons, }
Ghetonst, } verdraagh.
Ghetrouwen, betrouwen.
Ghetweede broeder, halve broeder.
Ghevaaren, gheschieden/ ghebeuren.
Ghevaarenisse, gheschiedenisse.
Ghevaert, ghroot ghebouw. *By de Latynen* moles.
Ghewaerdschap, ghastmaal.
Gheweide, weide, inghewandt.
Gheweir, gheweer.
Ghewieldt, ghedraapdt.
Ghewooghen, gheneeghen.
Ghewoudt, gheweldt/ maght.
Ghezeeldt, ghebonden.
Ghezeelen, d'een teeghen d'ander slaan.
Ghezelnede, bedtghenoote.
Ghezende, ampt.
Ghezet, wet/ instelling.
Ghezeet, ghewaadt/ kleeding.
Ghezeete, stoel.
Ghezwadder, builnishoop/ t'zamenbloeping van builigheidt.

GHI.

Ghichte, ghifte/ ghaaf/ gheschenk.
Ghichten, beghiftighen/ beschenken.
Ghifter, schenker.
Ghilde, hoer.
Ghilde, mildt/ verquistende. *Hier van*

daan zeght men nóch de ghilde speelen, *dat is*, zijn ghoedt weghgheeven/ en verquisten.

Ghinnen, een anvang neemen. *Hier van daan spruiten*, beghinnen / ontghinnen.

GHL.

Ghlenster, ghlinster.
Ghlimpen, ghlimmen.
Ghloedt, ghloepende kool.
Ghlóp,

GHO.

Ghódes, ghódin.
Ghódmoeder, peet / heefmoeder.
Ghódse, afghódt.
Ghódsendienaar, afghódendienaar / afghódist.
Ghódvader, peeter.
Ghódschalk, schalk in ghóddelijke dingen.
Ghódtspraak, *By de Onduitschen*, orakel.
Ghódtwouds, ghódt zo willende.
Ghoeddaadt, weldaadt.
Ghoedel, peete.
Ghoedenis, erffenis.
Ghoederhande, ghoedertieren.
Ghoeding, ghoederen.
Ghoedmoeder, peete.
Ghoedvader, peeter.
Ghoensdagh, woensdagh; *als óf men zeide* Ghódensdagh, *ófte* wodensdagh, *dat is*, Ghódtsdagh. *De Latynen noemen deezen dagh*,

dagh, de dagh van Merkurius / *den welken de Oude Duitschen boven allen dienden*, *en in hunne taale* Ghode, wode, woode, *en* vode, *ghenoemdt hebben.*

Gholpe, draapstroom / draapkuil.

Ghome, mensch.

Ghoman, Ghomman, } ghetrouwdt man / huisvader.

Ghone, gheene.

Ghonstwedde, ghonstloon.

Ghoghraaf, voetrechter / welke zonder in een rechtbank te zitten / oordeeldt / *in't Latyn wordt hy* Judex pedaneus *ghenoemdt. Dusdaanighe Rechters wierden by de Oude Saxen ghekooren, om op staande voet het anghedaan gheweldt te oordeelen. En om dat hy zo vaerdigh vonniste, meenen zommighe dit woordt te zamenghestelt te zijn, van* ghóch, *dat is* snel / *en* ghraaf, *welk by de Ouden*, een Rechter *beteekende.*

Ghoom, bewaaring / zórgh / achte. Ghoom neemen, in achte neemen. *Hier van daan schijnt men te zegghen* Bruideghoom, *als die de Bruidt in achte te neemen heeft.*

Ghoomen, waarneemen / bewaaren / bezórghen.

Ghoreel, de touwen / daar de paerden ingheſpannen worden voor de waghen.

Gouw, landt / landtdouw / landschap. *Hier van spruiten*, *veele naamen van landen en*

ſteeden, heeden ten daghe nóch ghebruikelijk; als Booneghouw, Heeneghouw, Haſpenghouw: Ooſtergoe, *ófte* Ooſterghouw, *en* Weſtergoe, *ófte* Weſterghouw. *Zommighe meenen, dat* Ter Ghouwe *hier ook zijnen naam van draaght.*

GHR.

Ghraaf, *beteekende by de Ouden,* een Rechter/ overſte; *als óf men zeide* ghraauw, *een oudt man, wiens haeren uit den ghraauwen beghinnen te worden: om dat'er mooghelijk niet dan zodaanighe ten rechterampt verheeven wierden. En in deeze beteekening wierdt ook* Ghraafſchap *voor* Rechtsban/ *ófte* Rechtsghebiedt *ghebruikt. Wat heedendaaghs* Ghraaf *en* Ghraafſchap *beteekenen is ieder bekendt.*

Ghreemel, gheplekt/ met plekken gheteekendt.

Ghreppel, ghracht/ kuil.

Ghrief, quaadt/ onghemak/ ſchade/ moeyte/ pijn.

Ghriel, ghrabbeling. In den griel werpen, te ghrabbel werpen.

Ghrielen, ghrabbelen.

Ghrielgheldt, te ghrabbel ghewórpen gheldt.

Ghrieteny, een dorp/ *ófte* eenighe dorpen/ die onder een Rechter hooren/ *die de* Ghrietman *ghenoemdt wordt. Deeze naamen*

men zijn in Vrieslandt ghebruikelijk, en schynen by na van de zelfde kracht te zijn als in Hollandt, Ambachts, *en* Ambachtsheer. *Ziet boven.* (ghen.
Ghrieven, beschadighen/ quetsen/ beleedi-
Ghroense, ghroeze, ghrazighe kluit.
Ghrót, aardkuil/ berghhól.
Ghrom, jongen.
Ghrom, } 't ingheWandt van de visch.
Ghroom, }

G H U.

Ghuigh, zót/ nar. *Hier van daan komt* de ghuigh na steeken.
Ghuize, uitlacching/ bespótting. *Hier van daan komt* verghuizen, uitlacchen/ bespótten. (mein.
Ghulde, tól/ pacht: maaltijdt in 't ghe-
Ghuldigh, verghuldt.
Ghulle, draapkuil/ draapstroom.
Ghullen, opslókken/ doorzwelghen. *Hier van daan komt* Ghulzigh *met zijne afspruitelingen* (derivata) *welke nóch in ghebruik zijn.*
Ghunstwedde, ghunstloon.

H A.

HAaghe, huis.
Haak, hoopopper.
Haakbusse, } vuurroer/ *by de Onduitsche*
Haakbuize, } arquebuse.
Haakel, heekel.

Haal, oven.

Habberghuil, halsbergh/ ringkraagh.

Hader, twist / ghekyf.

Haderachtigh, twistachtigh/ kyfziek.

Haderen, twisten / kyven.

Haderer, twister / kyver.

Haderigh, twistigh.

Haderman, twister / kyver / twistzieke / twistzuchtighe.

Haderschap, vyandschap.

Haerstoot, huwbaarheidt. *By de Latynen* pubertas.

Haerstootigh, huwbaar: *Pubescens.*

Hak, handelaar in slechte koopmanschap.

Haghemunt, valsch gheldt / quaadt gheldt.

Hakke, laatste / uiterste. *Hier van daan komt* Hakdarm, achterdarm. *En mooghelijk ook* hakke / hiele.

Halden, stil houden / stil staan. *Een krijghs woordt.*

Halle, zoutkeet: *Het beteekent ook een* ruime plaats / *als een* voorhóf / *ófte* zaale. *Eenighe t'zamenzettelingen* (composita) *van dit woordt zijn nóch in ghebruik, als* vleeschhalle, lakenhalle, saayhalle, *enz.*

Halsbergh, ringkraaghe.

Halsghesmyde, halssieraadt.

Halskappe, keuvel / kovel.

Ham, heim, woonsteede / huis. *Het beteekent ook een* afghesneeden stuk eetens: *waar van daan men zeght*, een Boterham / een

een berkensham.

Ham van wilghen, wilghen bosch.

Hameye,
Hameyde,
Hameyboom, } een sluitboom / draayboom. Hameije, *beteekent ook een* Hek van sparren / een voorpoorte: *als meede*, een ghehucht; *by de Franschen* Hameau.

Hands, te Hands, terstondt / daadlijk / kort hier na.

Handtachtigh, handtdaadigh.

Handtbacht, ambacht.

Handtgheldt, woeker.

Handtghemerk, zeeghel / merk.

Handtlichten, in 't bezit herstellen.

Handtstelling, beslagh / bekommering. *By de Onduitschen* arrest.

Handttightigh, terstondt betichtbaar. *Men zeide* een handttichtighe daadt, *dat is*, een terstondt beghaane daadt / den rechter fluks anghebraght / en van hem voort te oordeelen.

Handtveste, handtteeken / handtschrift. *Teeghenwoordigh beteekent het*, een voorrecht / willekeur / *ofte* toegheftaane vryighept.

Handtse, handtvatssel.

Handtwyle, ooghenblik.

Handtwyligh,
Handtwylsch, } ooghenblikkigh.

Handtzitter, kleermaaker.

Handtzwelken, de handen drukken.

Hangdief, }
Hangman, } beul / henker.

Hans, *beteekendt in de Ghòtsche taale* een / welke de anderen in ghoederen / en gheluk te boven ghaat / en naast quam aan de staat der Helden en halve Ghóden.

Hans, ghezel/makker/amptghenoot. *Waar van daan komt* Hanze, maatschappy. *Zo zeghtmen* Duidsche hanze, *dat is* duitsche maatschappy; *en* Hanzesteeden, *dat zijn* vrije / en t'zamen verbondene steeden.

Hanzen, hanze winnen, in de vrije maatschappy anghenomen worden / *ófte* anneemen.

Hapermarkt, een markt daar 't hapert.

Hardtmaandt, louwmaandt / *by de Onduitschen*, Januarius. *Deeze maandt schijnt alzo ghenoemdt gheweest te zijn, omdat in de zelve de koude nòch volhardt.*

Harren, blijven / duuren.

Hartsier, schutter; *Verdorvendlijk voor* Archer *ghebruikt.*

H E.

Hebbelijk, bequaam.

Hebbelijkheidt, bequaamheidt / eighenschap.

Heelal, weereldt / al 't gheschapene. *By den Latynen* Universum.

Heerien, heerschappen / beheerschen.

Heer-

Heerghewade, *zoekt* Herghewade.
Heerghewaden, te leen heffen.
Heerlijkije, heerlijkheidt / heerschappije.
Heerschappen, beheeren/heerschappy doeren.
Hefamme, } broedvrouwe.
Hefmoeder, }
Heffe, 't ghrondtsop/ ghest/ droessem.
Hessel, ghest.
Hesselen, doen ryzen.
Heyloof, klimop / veil / kleeverboom.
Heilighmaandt, wintermaandt / *by de Onduitschen,* december. *Deeze maandt is zo ghenoemdt gheweest van Christus geboortefeest, welk in de zelve ghevierdt wordt.*
Heim, huis / woonsteede; Te heim, te huis.
  Heim, tuin / heining / schutting.
  Heim, gheheim / verborghen.
Heimelen, verberghen / bedekken / verschuilen.
Heimen, omtuinen / omheinigen.
Heimsch, inboorling. *Hier van daan komt* Inheimsch, *ófte* inheemsch, *en* uitheimsch *ófte* uitheemsch.
Hein, uitlandighe.
Heit, heeft.
  Heit, heet.
Heitse, toorts / fakkel.
Heitsel, takkebos / *een bondel drooghe takken, bequaam om ras te branden.*

Hekſel, wapenrók / pantrók.

Hel, hoogh / verheeven / uitſteekende. *Hier van daan meenen zommighe dat het woordt* Heldt *zijnen oorſprong trekt: als* een uitſteekend man *beteekenende.* Hel, klaarklinkende. Helle ſtemme, klaare / *en* ſchelle ſtemme.

Hel, helder / dun / doorzichtigh.

Heldthaftigh, heldelijk / dapper ghelijk een heldt.

Hellebarde, *waar voor men zegghen moet* Helmbarde, een krijghstuigh / hebbende de ghelijkenis van een byle met een zeer lange ſteel. *Dit woordt is t'zamenghezet uit* Helm, *en* barde, *welk* een bijl *by de Ouden beteekende. By de oude Duitſchen wierdt het ook een* Helmakſe *ghenoemdt, van* Helm *en* akſe, *dat is,* bijl. *Dit oorlóghsghereedtſchap voerde dien naam, om dat men daar meede ghelijk als met een bijl, de helmen konde doorklooven.*

Helpgheldt, beede / beedegheldt. Beedegheldt, *wierden van oudts de ſchattinghen, en ghelden ghenoemdt, welke tót onderſtandt der ghemeene landtzaken van 't vólk opghebraght wierden: alzo zy inghewillighdt wierden op 't vraaghen der overheidt, en toeſtemmen des vólks.*

Helpkeur, keurſtem.

Helten, helden: *'t meervoudt* (plurale) *van* Heldt.

Hem

Hem, hemd.
Hendtghicht, handtghifte.
Hengen, ghehengen.
Henſichte, hendſgichte, handtghifte.
Henſichten, handtghift gheeven.
Her, *beteekende by de Ouden* Herde, kudde.

Her, ghemeen / openbaar. *Waar van daan zommighe meenen af te koomen* heraut, herbaane, herman, hertógh, *enz.*

Her, *is by andere zo veel als* Heir.

Her, *wordt heeden ſomtijdts ghebruikt voor* af, *als in* herkomſt, afkomſt / herkoomen, afkoomen. Van alle oudheidt her, *dat is*, af. *Somtijdts voor* hier, *als in* Herwaarts *enz. In de t'zamenzetting* (compoſitio) *beteekendt het meeſtendeele*, weeder, weederom.

Herde, kudde / hoop beeſten.
Herdeman, herder.
Herden, de beeſten weiden. *Hier van daan komt* Herder, *heeden ten daghe nóch ghebruikelijk.*
Heraut, herout, landtsboode / krijghsboode / vreedeboode. *zommighe achten dit woordt t'zamenghezet te zijn van* her, *dat is*, ghemeen / *en* aut, alt, oudt, óldt, *dat is* bejaardt. *Andere meenen* heróldt, *ófte* heroudt, *zo veel te zijn als*, ernholdt, *ófte* ernhoudt, *dat is*, deughdt en eer zoekende en bewaarende. *Jemandt zegt* Heroudt *als* oudt in 't heir.

Herbaane, heirbaane / de ghemeene / *ofte* ghrootе wegh. *Van* her, *ofte* heir, *dat is,* ghemeen *ofte* krijghsheir: *ofte van* her, *ofte* heer, *ghelijk men ook zeght* heerenwegh, heerenstraate.

Herbaaren, weederbaaren. *In 't Latyn* regenerare.

Hergheweede, herghewade, hergheweide, erfpachtghescheuk/ erfpachtghifte. *Een ghifte welke een nieuwe leenman zijnen leenheere gheeft, als ter erkentenisse zijner weldaadt, zijnde de inkomste van een jaar. Dit woordt wordt gheacht samengheſtelt te zijn van* her, *dat is,* heir / *en* ghewade, *beteekenende alzo de toerusting eens heirs: omdat in oude tyden deeze erfpachtghifte in zodaanighen toerustinge bestondt. Heeden ten daghe wordt in des zelfs plaats gheldt ghegheeven.*

Herken, nastaan / begheeren / yverigh trachten te hebben.

Herman, man des heirs.

Hermen, schadelijk zijn.

Herne, hirne, herssenen. *Hier van daan is nóch by de Ontleeders in ghebruike* hernvliezen, *in 't Latyn* Meninges.

Hertinne, hinde.

Hervoor, voor den dagh / te voorschijne.

Heughe, hoghe, zin / verstandt; troost; hoop: vermaak/ wellust/blyschap. Met heughe en meughe, met lust/ en begheerte; teeghen heughe en meughe, teeghen lust

en begheerte: *want* meughe, *ófte* moghe, *beteekendt* begheerte. *Van dit* Heughe *komt* Heughelijk, verheughen, *waar voor men van oudts plagh te zegghen* heughen. *Als ook* Heughtijdt, *ófte* oghetijdt, hooghtijdt/ een tijdt tót verheughing bestemdt: *en niet van* Hoogh, *dat is*, verheeven.

Heuze, handtvatsel.

H I.

Hie, gheducht.

Hielte, hilte, ghevest.

Hielte, hilte, holteken, bikkel/ koot. *Waar van daan komt* hielten, bikkelen/ met bikkels *ófte* kooten speelen.

Hyken, Heiken, vader. *Hier van daan ghebruikt men te Leuven*, pithyken, *ófte* pitheiken, *dat is*, grootvader.

Hil, hille, heuvel/ berghsken/ verheevene plaats. *Hier van daan komt* Hillebillen, een spel der kinderen/ waar in zy op het hoofdt staande/ de billen in de lucht verheffen.

Hilte, *zoekt* Hielte.

Hinden, Hinder, } te rugghe/ achter/ na. *Hier van zijn nóch veele t'zamenzettelingen* (composita) *in ghebruik, als* Hinderhoede, hindertgóht, *enz. Als meede* hinderste, *dat is*, achterste: Hinder, beletsel/ *heeft hier mooghelijk zijn oorsprong van daan, omdat door* beletsel *de zaaken* hinder, *dat is*, te rugghe *ghezet worden.*

Hin-

Hingen, gheheugen.
Hirne, herssenen / *zoekt* herne.

H O.

Ho, hoo, hoogh. *Hier van daan trekken hunnen oorsprong* Hovel, hovaerdigh *enz*.
Hoedmensch, hoemensch, een mensch / die zich hoedt / en wacht.
Hoeker, oeker, woeker.
Hoelduif, ringelduif / wilde duif.
Hoerenmanger, hoerejaagher.
Hoever, bult.
Hófmanger, hovenier / tuinman.
Hófmeyer, hófmeester.
Hóld, vriendt / ghonstigh / gheneeghen.
Hólm, heuvel / bergsken: *Het plaght ook te beteekenen een eilandt, in een riviere gheleeghen.*
Hólte, *ófte* hólde des zwaerdts, ghevest.
Hom, heim / huis / woonsteede.
Honderdtooghigh, 't gheen honderdt ooghen heeft. *Een bynaam van* Argus.
Hoo, hoogh *zoekt* Ho.
Hoofdtschat, } hoofdtpenningen / hoofdtsom / *By de Ouduitschen*, capitaal.
Hoofdtstoel, }
Hoofdtstóf, *by de Onduitschen*, element.
Hooghghemoedt, hooghmoedt / hoogh van moede.
Hoon, bedrógh / bedriegherye: *maar van* hoonen, bedrieghen / verschalken.

Hoon, schande / oneer: hoonen, onteeren / schande aandoen. *De heedendaaghsche*

sche beteekenis schijnt hier na te trekken: doch eighentlijk is het, dat men in 't Fransch noemt affront, *en* affronter.

Hoon, *beteekende ook by de Oude* ghonst/ ghenade/ keurstem: *en* hoonen ghonstigh zijn.

Hoonspraake, lastering/ naamschending/ onteering.

Hoonspraake, manschap/ hulde.

Hoor, hoir, oir, erfghenaam.

Hoorzaamen, ghehoorzaamen.

Hoot, hoofdt.

Hooven, hooveeren, hófhouden/ ghastmaalen/ open hóf houden.

Horen, Hornik, } hoek.

Hovesch, hupsch: *Zo plaghtmen te zegghen* hovesch en schoon.

Horensteen, Horniksteen, } hoeksteen.

Hornink, sprókkelmaandt/ *By de Onduitschen,* Februarius. *Deeze maandt schijnt deeze naam ghekreeghen te hebben vand hoornen der Herten, die te deezer tijdt afvallen. Andere meenen dat te zijn van* hooren, *ófte* ophooren, *dat is,* ophouden/ *om dat de koude in deeze maandt beghint op te houden, om welke reeden zy ook* sprókkel *ghenaamt wordt.*

Hornsel, Hornte, Horsel, } ghroote vliegh/ die zeer scherp steekt. *Zommighe meenen 't woordt* horsel *te komen van* hors, *oft* horse,

dat

dat is een ros/ *ófte* paerdt/ *om dat de* horselen *van de paerden voortkoomen.*

Hors, horse, rós/ paerdt.

Horsebreeker, paerdtberyder.

Horselen, raazen/ twisten/ rammelen.

Horseling, raazery/ twist/ rommeling.

Hótwegh, onwegh/ quaade wegh.

Houd, hold, huld, ghonstigh/ gheneeghen/ vriendt/ Vriendhoud, zijnen vriendt ghonstigh. *Zommighe schrijven* hou *en* houw: *waar van daan komt* houw *en* trouw, *ófte* ghehouw en ghetrouw, *dat is*, ghonstigh en ghetrouw. *Hier van daan komt ook* houwen, houwelijken, *om dat het houwelijk een ghonstigh en vast verbondt moet zijn.*

Houde, ghonst/ gheneeghentheidt.

Houde, haude, rók/ schil/ pelle; *aldus wordt eighentlijk ghenoemdt de schil van peulen, boonen, enz. omdat zy de erten, en boonen t'zamen houdt. Waarom ook dusdaanighe vruchten* Houwvruchten, *ófte* hauwvruchten *ghenoemdt worden.*

Houde, handtvatsel/ oor.

Houde, terstondt/ op staande voet.

Houder, overste.

Houtlaaghe, } hoop houts/ stapel houts.
Houtmyte, }

Houtten, hinken.

Houw, *ziet* houd, *en* houde.

H U.

Hugghen, aanmerken/ waarneemen.

Hug-

Huggher, aanmerker/ waarneemer.
Huiben, nachtuil.
Huiden, hoeden/ bewaaren.
Huis, hóf/ gastmaal.
Huisalame, huisraadt.
Huisgherek, huisgheraadt.
Huismeyer, hófmeester.
Huissier, deurwaarder/ inlaater. *By de Franschen*, Huissier, *van* huis, deure.
Huiszaal, } huisghenoot.
Huiszeete, }
Huizen, hoven, ghastmaalen.
Huizen, een huis bouwen.
Huld, hold, ghonstigh/ gheneeghen.
Hulde, ghonst/gheneeghenheidt/keurstem.
Hulde, *beteekent heedendaaghs* manschap.
Hulse, hulsche, rók/ schil/ pelle/ *ziet* houde.
Hulsenvrucht, hauwvrucht/ plukvrucht.
Huppelink, kikvórsch.
Hutte, hoede/ bewaaring.

J A.

Ziet de vólghende Letter.

I C.

Icht, iet.
Ichtwat, ietwes/ iet wat.

J E.

J E.

Ziet de vólghende Letter.

I E.

Ie, iemandt / immer. *Hier van daan zyn nóch in ghebruike,* ieghelijk, iemandt, *enz.*
Iedertijdts, altijdt.
Ieghelwelk, jeghelijk.
Iemer, immer / ooit ; ja / ten minsten.
Iergend, } iewers / iewaarts / t'eeni-
Iewerings, } gher plaatse / ergens.

I J.

Yſdakke, ysdórp / ysleeghel.
Yverziek, *by de Onduitſchen* jaloers.

I M.

Im, in.

I N.

Inaderen, inghewandt.
Inboezemen, in den boezem prenten.
Inborgher, inwoonende borgher.
Inborſt, aart / gheſteltenis. *By de Latynen* indoles.
Inboorlingerſſe, een ingheboorene.
Indragh, inſlagh.
Inerven, in 't erven voortghaan.
Inghedom, inghewandt.
Inghenis, *zoekt* enghenis, *ófte* eechenis.
Inghenoot, inghezeeten.

Inghezin, huisghezin.
Ingheweide, ingheiwandt.
Inger, enger, schatting/gheldtafparssing/ onrechtmaatighe schatting.
Inghloedt, inwendighe ghloedt.
Inghoeden, in 't bezit van ghoeden stellen.
Inheemsch, inheimsch, inlandsch. *Een t' zaamghezet woordt uit* in *en* heim, huis. *In teeghendeel is* uitheemsch, uitheimsche, uitlandsch.
Inke, wonde/ lidtteeken.
Inkrijt, de deelen des lichaams / daar 't leeben in bestaat.
Inlaater, huissier / deurwaarder. *In 't Latijn*, admissionalis, apparitor.
Inlasschen, inboeghen.
Innerste, binnenste.
Innezitter, inghezeeten.
Innigh, inwendigh/ aandachtigh. *By de Onduitschen*, devoot.
Innigheidt, aandachtigheidt/ ghódtsdienstigheidt/ devotie.
Inschelligh, raazende.
Insnakken, inzwelghen.
Inspannigher, slecht sóldaat.

J O.

Ziet de vólghende Letter.

I R.

Irbaar, doolbaar.

Ir-

Irdom, }
Irredom, } dooling / dwaaling.
Irriken, herkaauwen.
Irren, dwaalen / doolen.

J U.

Ziet de vólghende Letter.

J A.

Jaardraadt, houtdraadt / de draadt van 't hout.
Jadder, uijer.
Jagerande, waarande / dierenghaarde.

J E.

Jeughden, jonk worden.
Jeughdom, jeught / jonkheidt.

J O.

Joye, vreughdt / vrolijkheidt / ghenughte / blyschap. *By de Franschen* Joye.
Joyen, boerten / verheught zijn / vreughdt bedryven.
Jolijd, vrolijk / blijdt / gheestigh. *By zommighe beteekent* Jolijd, een vermaakelijke doorbrenging van de tijdt in vreughde en vrolijkheidt.
Jonkfere, maaghdt.
Jonkschap, jeughdt / jonkheidt.
Joonen, hoonen.
Jóst, drist / barst / zet.

J U.

Juisteeren, }
Juisten, } eebenen / vereebenen.

Juist-

Juiſtheidt, welvoeghelijkheidt / eeven-heidt.

K A.

KAakappel, wang.
Kaake, ton / vat.
Kaaren, uitkiezen / uitkippen.
Kaboel, gherucht / ghedruiſch.
Kal, ſchoon; kalle, een ſchoone. *Hier van daan meenen zommighe te koomen* kallefaten, kallefateren, *dat is*, de ſcheepen braauwen: *als ôf men zeide* kalvaten, *dat is* een vat *ôfte* ſchip dichtmaaken/en voltoopen: *met een t'zamenghesteldt woordt van* kal *en* vat.
Kalwaal, klappaart/ ſnapaart.
Kam, kamme / brouwerp.
Kamant, Kamantigh, } ſchurfdt.
Kamantery, Kamantigheidt, } ſchurftheidt.
Kammen, brouwen.
Kammer, brouwer.
Kamperwonde, doodlijke / *ôfte* ghevaarlijke wonde.
Kamperlijk aanſpreeken, ſchamperlijk aanſpreeken / met ſcheldtwoorden bejeeghenen.
Kamperlijk ſtaan, in 't uiterſte ghevaar zijn.

Kam-

Kamperlijk ghroeten, **van doodtschuldt betichten.**

Kaphaan, } **kappuin.**
Kaphoen, }

Karmieten, **kermen.**

Karre, **bischbórf/bijekórf.**

Karryne, **kar/waghen.**

Karrijnpaerden, **waghenpaerden.**

Karteel, **bólwerk.**

Karspel, *by de Onduitschen*, parochie, *ziet* kerspel.

Kasement, **tralie/horde; kerker.**

Kassel, **kasteel/slót.**

Kater, **hófmeester/spijsverzórgher.**

Katte, **stórmkatte/hoogh bólwerk.**

K E.

Kebisse, kebse, kebswijf, **hoere/boel/byzit.**

Kebsdom, keevisdom, **hoerdom.**

Kebsen, keeffsen, keezen, **hoereeren.**

Kebskindt, kefskindt, **hoerekindt/bastardt/onechteling.**

Keeffsen, **hoereeren/hoererp bedryven.**

Keefdom, **hoerdom.**

Keefsdóchter, **hoeredóchter.**

Keefszoon, **hoerezoon.**

Keest, **pit/mergh/** *ófte* **'t middelste des booms.**

Keepel, **ghrafnaaldt/keegheltooren.** *By de Onduitschen* piramide.

Kee-

Keepen, **houden / bewaaren / behouden.**

Kemenije, **schoorsteen / haertsteede.** *By de Franschen* Cheminee.

Kempe, **hoer.**

Kempekindt, } **hoerekindt.**
Kempskindt, }

Keppel, **naaldt / ghrafnaaldt / keeghelto-ren.** *By de Latynen*, Pyramis.

Kerkheer, **opperpriester** / *by de Onduitschen*, Parochiaan.

Kerkpleghtigh, **kerkghewoontigh.** *By de Onduitschen*, ceremonieel.

Kerkghebaar, **kerkelijke zeede.** *By de Onduitschen*, ceremonie.

Kernmelk, **smeer / vet.**

Kersme, kerstme, **'t heiligh olieſel.**

Kerspel, *dat is*, kerstpel, **doopvat / doop-bekken / vonte.** *Het beteekent somtijdts* de parochie, *als tot een en't zelfde* kerspel *behoorende.*

Kerspen, **krullen.** Kerspelhaer, **ghekruldt haer.**

Keurbendelingen, **soldaten van de keure-bende.**

Keurebende, **uitghekipte bende.**

Kevisse, **hoere.**

K I.

Kidsen, **braaken.**

Kidsing, **braaking.**

Kiem, **uitspruitsel.**

Kiemen, **uitspruiten.**

Kie-

Kieren, kiezen.

Kierslieden, ghoedemannen / zeghsmannen.

Kievie, } hoere / byzit / boel.
Kieze, }

Kil, diepte.

Kim, boordt / randt / zichteinder. *By de Onduitschen,* horizont.

Kimp, kamp.

Kimpen, kampen.

Kinderzucht, liefde der ouderen tót de kinderen. *By de Ghrieken* σόρνη.

Kit, kond / bekendt.

Kitteldoof, onghevoelIgh in 't kittelen.

Kittighmaaken, bekendt *ófte* kundigh maaken.

CL.

Klaar, ydel / leegh.

Klebber, klubber, klibber, hom / lijm.

Kleeve, lijm.

Kleidt, kleedt.

Klein broot. *By de Onduitschen,* marssepein.

Kleine, heimelijkheidt / plaats daer men zijn ghevoegh doet.

Klemmen, klimmen.

Kleps, klappert / snappert / kaekelaar.

Kleumdt, verkleumdt.

Klibber, ghom / lijm.

Klibberigh, kleeverigh.

Klieve, kloove.

Klif,

Klif, heuvel / bergsken.
Klijf, klimop / kleever / kleeverboom / klemmerboom.
Klingen, klinken.
Kloot, laaken.
Kloppen, lubben.
Klubber, ghom / lijm.
Kluchte, } meenighte / hoop: stam. *Hier*
Klufte, } *van zeght men* kluftewijs deilen, *dat is*, de erffenis in staaken deilen.
Klughmaandt, louwmaandt / *by de Onduitschen*, Januarius.
Kluitter, boeije.
Kluwe, klaauwe.

K N.

Knaapelijn, } knaap.
Knaapeling, }
Knaſpen, knorſpen, op de tanden knarſſen.
Kneevel, leeren riem / knoop.
Kneevelen, binden / de handen met boeyens binden.
Knipbuſſe, handtroer / handtbuſſe.
Knipmes, scheermes.
Knócht, knoop.
Knóchten, knoopen: *Hier van komt* gheknócht, verknócht, *enz.*
Knódde, knobbel / knoop: knookel.

Knódden, knoopen.
Knól, dronken van bier.
Knorſpen, } op de tanden knarſſen.
Knoſpen, }
Knorſpbeen, knorſpelbeen, } knarſbeen/
Knoſpelbeen, } kraakbeen.
Knótten, verminken.

K O.

Kódde, } knóds.
Kódſe, }
Koeſte, bruilóft / bruilóftsmaal: *Hier van daan ſchijnt* koeſteren *te koomen.*
Koete, een zeekere watervoghel: *By de Latynen*, Fulica.
Koetſen, ligghen.
Koever, overvloedigh. *Hier van komt* koeveren, koevereeren.
Kógge, *een zeeker ſlagh van ſcheepen: zommighe noemen't* een jaaghſchip.
Koiffe, bekkeneel. *Hier van ſchijnt by de Franſchen* coiffe, hoofdekſel / kap / *zijnen oorſprong te hebben.*
Koiffen, hoereeren / boeleeren.
Koiſlink, baſtaardt / hoerekindt.
Koizen, koozen.
Kókke, haan.
Kólken, ghelijk een kólk draaijen. *By zommighe beteekent het* inzwelghen.
Kólp, inham der zee.

Kom

Kompaan, makker / metghezel.
Konkel, } draapstroom / draap-
Konkelstroom, } kuil.
Konkelen, draayen / omdraayen.
Konde, *ziet* kunde.
Koningdom, koningrijk.
Koningschap, koninks ampt.
Konne, *zoekt* kunne.
Konnigh, ervaaren / veelweeter.
Konstghier, konstbegheerigh.
Kooman, koopman.
Koorheer, *By de Onduitschen*, kanunnik.
Koozen, vleyen / troetelen / smeeken. *Hier af spruiten* lief koozen, minnekoozen, *enz.*
Koozer, vleyer / smeeker / troetelaar.
Korne, karonje.
Kortvlerken, }
Kortvloghelen, } de vloghels korten.
Kortwieken, }
Kóssem, onderkin / het vel dat de ossen en koeyen tusschen de borst en keel hangt.

K R.

Kraamen, koopmanschap dryven.
Kraanzomer, afterzoomer / nazoomer. *Zy wordt alzoghenoemdt, om dat te dier tijde de kraanen, de anstaande koude voelende, beghinnen te vertrekken.*
Kraaneke, schietbooghe.
Kraanekier, booghschutter.

Krachtelheidt, vermooghen. *By de Onduitschen*, Faculteir.

Kreeken, kraaken. *Hier van schijnt* kreeckel *af te spruiten.*

Kreft, vórstghewéer / borstwapen.

Kreits, ring / kring / omtrek. *By de Onduitschen*, cirkel.

Krenke, krankte / ziekte.

Kreizer, } multemaaker.
Kreezer, }

Kribmes, krabber.

Kriel, } kleen / kleenachtigh / zeer-
Krielken, } kleen.

Kriel, kril / dartel / wellustigh / gheil.

Kries, } kring / ring.
Krijt, }

Krijghelijk, krijghsch / oorlóghsch.

Krijghsvórst, veldtheer.

Kril, } dartel / gheil / wellustigh / rit-
Krilligh, } sigh.

Krilligheidt, dartelheidt / ritsigheidt / gheilheidt.

Krimpe, krampe.

Krits, kreits / kring

In zijn krits zijn, in zijn schik zijn / in zijn kracht zijn.

Kroos, kroost, ingheWandt / afval.

Kroos, endtghzoen.

Kroost, afkomst / aart / weezen.

Krospen, op de tanden knarssen.

Kruinstip, de stip an den heemel / die bo-

ven onze kruine is. *By de Sterrekundighers, met een Arabische naam*, Zenith *ghebeeten*.
Kruisghezant, Apóstel.

K U.

Kubbing, aanhanksel van een hutte.
Kudde, varken. *Hier van daan schijnt* kudde varken / *nóch in ghebruik te zijn.*
Kuiden, knaauwen.
Kuim, naauwelijks.
Kuisschen, schoon maaken / zuiveren.
Kunde, kennis / weetenschap.
Kunne, gheslacht / *by de Latynen* Sexus.
Kureit, opperpriester / *by de Onduitschen*, prochiaan: *By de Franschen* curé.

L A.

LAake, lak / ghebrek / ondeughdt.
Laaije, vlam / licht der vlam. Lichter laaije, in lichte vlamme / *waar voor van veele, dóch quaalijk, gheschreeven wordt*, lichter laage.
Laaijen, vlammen.
Laat, boer / huisman. *Dit woordt komt van* laaten, *omdat, ghelijk zommighe meenen, als de Oude Saxen eenigh ghewest inghenomen hadden, daar ghelaaten wierden, die 't landt zouden bouwen. Andere meenen, omdat die een stuk landt ghehuurt heeft, hem toeghelaaten*

wordt dat te bouwen.

Laat *beteekent ook* een voetrechter / een boerenrechter / die eenighe kleene vonnissen wijst. *Hier van wierdt ook zodaanigh een vierschaar* Laatbank *ghenoemdt.*

Labbaije, ghroot ghastmaal.

Labben, likken.

Lachter, laster.

Lachteren, lasteren.

Lachtering, lastering.

Lammer, lemmer, beletsel / hindernis. *Hier van daan schijnt te koomen*, belemmeren.

Langworpt, langwerpigh.

Lanke, de dunne darmen.

Landtdwinger, straatschender.

Landtontheistery, landtverwoesting.

Landtpól, boer / boerin.

Landtzaatinne, inwoonster des landts.

Langen, verlangen.

Lasschen, an een voeghen *ófte* naapen.

Lasschelwoordt, ghekóppeldt woordt / *by de Latynen*, Vox composita.

Lauweit, uchtendtzang / morgheneerzang / uchtendtghespeel: *By de Onduitschen,* Aubade, matinade.

Lauwe, wet / ghebódt / inzetting.

Lauwmaandt, louwmaandt / *by de Onduitschen* Januarius. *Zo wordt deeze maandt ghenaamdt, na 't oordeel van zommighe, van de wetten des Huwelijks, dat men te dier tijde*

meest

meest plaght aan te ghaan.

Lauwer, pleiter.

Lauwerzak, pleitzak.

L E.

Led, lidt. *Hier van daan komt het meervoudt* (Plurale) leeden.

Leêbraaken, radbraaken.

Leede, leide / trap / tredt / voortghank. Van liever leede, met een lankzaame tredt / *ofte* voortghang.

Leeden, leiden.

Leedighe vrouwe, weeduwe.

Leedtghetal, verworpen / versmaadt; *het teeghengheſtelde van* liefghetal.

Leên, gheleên / gheleeden.

Leen, zeissen.

Leenverheerghewaden, het anbieden der leenghifte / van den leenman an zijnen leenheer. *Ziet* hergewaden.

Leeraaren, onderwijzen.

Leesten, voldoen / nakoomen.

Leesting, voldoening / nakooming.

Leevenwekker, *een by naam* (Epitheton) *van de Weſtewindt.*

Ley, wegh / wijs / ghedaante / slagh: *Hier van daan komt*, meenigherley, veelerley, eenerley, *enz.*

Leidt, leedt / smart / pijn.

Leide, pijnelijk / droevigh. *Zo zeght*

men een leide maare, *dat is*, droevighe tyding.

Leider, helaas / acharmen. *Een inwurpsel van droefheidt*, Interjectio dolentis.

Leyzeel, leybandt.

Lemde, faam / gherucht.

Lemmer, lammer, beletsel / hindernis. *Hier van daan komt*, belemmeren.

Lemte, lamte, ghebrek.

Lemtigh, ghebrekkigh.

Lenssen, } ontlóssen / ontsluiten. *Hier van*
Lentsen, } *daan meenen zommighe* de Lente *haaren naam te hebben, omdat zy de Winter ontlóst, en de Zomer ontsluit. Horat.* Solvitur acris hyems, gratâvice veris *enz. En Ovid.* Nam quia Ver aperit tunc omnia *enz.*

Lents, lijns, loom / traagh.

Lerp,
Lerpen, scherp blaazen.

Let, led / lidt.

Letsoen, litsoen, uitschót / verworpen en verdorven waar.

Lette, beletsel / verlet.

Letterlijk, met letteren.

L I.

Lichtstók, kandelaar.

Lichtvaerdije, lichtvaerdigheidt.

Lidzaardt, schalk / loozaardt.

Liefschap, liefde / minne.

Lief-

Liefken, verliezen.

Liever leede, lankzaame voortghang. *Ziet* leede.

Lik, effen / ghelijk / plat.

Lijkfene, lijkteeken / lidtteeken.

Lijn, vlas. *Hier van is nóch in ghebruike*, lijnzaadt / lijnwaadt.

Lijns, lins, zaft / loom / langzaam / stil.

Lijnzelijk, lijzelijk, loomelijk / langzaam-lijk / zaftelijk / stillijk.

Linderen, verzachten.

L O.

Lódder, rabauwdt / bootsemaaker / ghesl-aardt.

Loddeghe, Loddeke, } hoer / hoerachtigh wijf.

Lóftenis, belófte.

Logh, lók, ghat / hól.

Lógh en drogh, lieghen en bedrieghen.

Lóghje, ghaatje / hólletje.

Lóghrijk, hólrijk.

Lommer, schaduwe.

Lommerkoelte, schaduwkoelte.

Longer, longe.

Loo, laegh / by der aerden.

Loo, *houden zommighe ook te beteekenen een hooghe plaats, gheleghen by staande wateren, vlieten, ófte moerassch en, en hier van*

daan meenen zy af te spruiten , Borkelo Beeverlo, Kallo, Oosterloo, Venlo, *enz.*

Looghje, *een verkleinnaam* (diminutivum) van 'ógh, *ófte* loogh.

Looken, zien.

Loosse, zwijn.

Looze, longe.

Loozen, verliezen.

Lorshandeling, sluiphandeling/ zijdhandeling.

Lót, tól.

Love, verlóf / oorlóf.

Louwe, wet / inzetting.

Louwe, *en.*

ouwmaandt, *by de Onduitschen* Januarius. *ziet* Lauwmaandt.

L U.

Luisternaauw, naauw in 't luisteren.

Lunderen, sammelen/ beiden/ uitstellen.

Lunderaar, sammelaar / uitsteller.

Lundering, sammeling / uitstelling.

Luugh, ghraatigh / ghulzigh.

M A.

MAaghdttooghe, tuchtmeester / leermeester/ huislijk leermeester: *By de Onduitschen* Pedagoog.

Maaghdttóght, tuchtmeesterschap.

Maaghelink, maagh / bloedtverwant.

Maagh-

Maaghsibbe, } maaghschap / bloedtver-
Maaghtaale, } wantschap.

Maal, maat / ruimte. *Hier van zijn by de Ouden veel t'zamenzettelingen* (composita) *in ghebruike gheweest, als* duimmaal, naghelmaal, stroomaal, vingermaal, *enz.*

Maal, ghemaal, makker / maat / ghezel: *Hier van daan komt* eeghemaal, *dat is*, bedtghenoot, *waar voor nu* ghemaal *ook in ghebruik is.*

Maal, reis / beurt. *Hier van zijn by ons nóch heeden ghebruikelijk*, eenmaal, andermaal, tweemaal, teenemaal, *enz.*

Maal, *beteekende ook by de Oude Saxen*, paal / bestek / einde: *als ook* wet / recht / oordeel: *en* een t'zamenkomst om recht te spreeken; *Hier van daan zeidemen* Borghermaal, boermaal, *enz.*

Maalboom, paalboom / een boom die tót een paalteeken strekt.

Maaleeren, vuurschilderen / brandtschilderen / *by de Onduitschen* emailleren: *Dit woordt spruit af van* maalen, schilderen.

Maaleerer, vuurschilder / brandtschilder.

Maalen, mellen, trouwen / huwen / een huwelijk inghaan.

Maalerije, vuurschilderij / brandtverw: *By de Onduitschen*, email, *en* emailjeersel.

Maalstadt, } een vuurt / die de zelfde moo-
Maalsteede, } len ghebruikt / vanmoolen / moolenvan / karspel / van / rechtbankt.

Maalgheldt, } schatting / tól / cijns.
Maaltote, }

Maalschat, melschat, huwlijksghoedt / bruidtschat.

Maan, *beteekende by de Oude Saxen*, heul, slaapkruidt. *Hier van daan komt* Maankóp, *en teeghenwoordigh* Mankóp.

Maanzaadt, heulzaadt.

Maar, paerdt / merrie. *Hier van daan komt*

Maarschalk, paerdegheneesmeester: *Het beteekendt ook* een krijghsoverste / veldtoverste. Maarschalk *zegghen eenighe is een* opziener der paerden / en wat daar toe behoort. *Een woordt t'zamenghezet uit* maar, paerdt / *en* schalk knecht / dienaar / *ziet* schalk. *Andere meenen, dat* Maarschalk *is* een die ervaaren is in de paerden te gheneezen, en kennis van zaaken, die de paerden belangen, heeft: *komende van* maar, paerdt / *en* schalk, ervaaren/doorsleepen/loos in zijne konst. *Zommighe houden dit woordt voort te koomen van* maar, *en* schalk machtigh / *als óf men zeide een* meester der paerden. *En met deeze twee laatste beteekenissen stemt over een de Fransche van* Mareschal, *en Italiaansche van* Mareschalco. *Omdat nu de gheneezing der paerden in ghrooter eere was, is het wyders byghekoomen, dat alle die Heilighen by de Roomschghezinden* Maarschalken *ghenoemdt zijn, die de gheneezing eenigher ziekte*

voor-

voornaamendlijk toeghe∫chreeven wierdt. Zo wordt St. Anthonis Maar∫chalk van een ziekte, die't quaadt vuur, by de Latijnen Ignis ∫acer, *en by de Ghrieken* Ery∫ipelas *ghebeeten wordt; St. Rochus Maar∫chalk van de pe∫t, en in∫ghelijks andere Heilighen Maar∫chalken van andere ziekten ghenoemdt.*

Maar∫taller, **∫talknecht.**

Maaren, } **marren / beiden / toeven.**
Maarren, }

Maaten, **meeten.**

Makel, **blek.**

Malk, **ieghelijk / ieder een.** Allermalk, **alle / altemaal.** *Mooghelyk t'zaamghe∫molten uit* met, *en* elk.

Malkander, **onder zich / onderling / de een den ander.** *Een t'zaamghezet woordt* (compo∫itum) *van* malk, *en* ander, *ófte van* met, elk, *en* ander.

Manboete, **boete over een man∫laght.**

Mange, } **∫lagh van oorlóghsghereed∫chap.**
Mangeneel, }

Manger, **manghelaar van koopman∫chappen: koopman; handtwerker.** *Hier van daan ∫pruiten deeze zeer oude woorden.* Appelmanger, boekmanger, hófmanger, moesmanger, kolemanger, vi∫chmanger, vlee∫chmanger, zoutmanger, *enz.*

Mangeren, **mangelen / verwi∫∫elen / ruilen.**

Mangering, **mangeling / verwi∫∫eling / ruiling.**

Man-

Manghoedt, manschap.
Manhaftigh, dapper.
Manhaftigheyt, dapperheidt.
Manheidt, manlijkheidt.
Mankóp, maanhóp / slaapkruidt.
Mannen, met mannen bezetten / bemannen / vermannen.
Mannin, heldin.
Mansbeeldt, man.
Manslacht, dood: slagh van een man.
Mark, landtpaal / landtschepteeken / rijksuiteinden: ban / rechtsban: ghroot landtschap. Mark, *ófte* merk / *beteekent eerstelijck* een teeken: *en hier van daan is het daarna voor* een standaardt / baandel *ófte* banier / *ghebruikt. Van deeze beteekeningen is het daarna overghevoerdt, om de landtpaalen te beduiden. Want van oudts her pleeghen de uiteinden der velden, steeden, en landtschappen bepaalt te worden door scheiteekenen, 't zy steenen, 't zy staaken, 't zy door eenighe andere ghedenkmerken. Hier van daan is het eindelijk voor de velden, en landschappen zelfs ghebruikt: zo dat nu onder de naam van* Marken, *niet alleen heele velden, met zeekere landtpaalen onderscheiden; maar zelfs zeer ghroote streeken van ghewesten beteekent worden: en aldus schijnen* Deenemark, Finmark, *enz. haaren naam ghekreeghen te hebben.*
Markboom, paalboom.

Mark-

Markghraaf, overste der landtpaalen / *ofte* des landtschaps. *Van* mark, *en* ghraaf, overste.

Maarkghraaf *meenen zommighe*, een overste der paerden *te beteekenen, alzo* mark *by hen* een paerdt *te zegghen is.*

Markstaller, paerdestaller / stalmeester / paerdemeester. *Van.* mark, *dat by zommighen* een paerdt *beteekent.*

Markt, *beteekende by d'Ouden* een ghroot dorp / een mark: ziet boven.

Markt, *ofte* merkt *bedi*e*dt in de t'zamenzetting* (compositio) doening / vergaderkomst / meenighte / *als* beuzelmerkt, een hoop beuzelen: loopmerkt, een ghroote t'zamenkomst; drinkmerkt, een ghroot ghelagh: trouwmerkt, bruiloft: *alzo ock* brabbelmerkt, ruchelmerkt, kijfmerkt, *enz.*

Marellen, dammen / op het dambordt speelen: neeghenstukken.

Marelspel, dammenspel.

Maren, } toeven / beiden / wachten.
Marren, }

Marsse, landtschap / ghewest.

Mate, arm / ghering / elendigh.

Matelieden, arme lieden.

Mateman, arm man.

M E.

Meelight, vieliicht / misschien.
Meene, meenigh.
Meenie, meenighte.
Meenighertier, meenigherley.
Meenighertierlijk, meenigherleijelijk.
Meestelk, het meeste deel.
Meezel, melaadsch.
Meezelzucht, } melaadscheidt.
Meezelrije, }
Meewustigh, meedeweetende.
Mein, stuifmeel.
Mey, bladerrijke tak.
Meinkel, veel / meenigh.
Meinte, meente / ghemeente.
Meissenije, maysineede, maysnide, huis-ghezin.
Mengelings, onder eene ghemengeldt.
Menger, manger, mangeler / ruiler / ver-wisseler.
Menschelken, menschje.
Merkwaerdigh, aanmerkenswaerdigh.
Merren, *zoekt* Marren, toeven / beiden.
Metghezindt, ghezindt als een ander.
Meuge, maght / begheerte. Teeghen heugh en meugh, teeghen lust en beghee-ren. Meughen eenighe spijs, *zeght men, als men die ghaeren eet*; niet meughen, *als men daar een afkeer van heeft. Zo zeght*

men

men ook hy eet zo meughelijk, *dat is* ſmaakelijk.

M I.

Mid, *beteekent in de t'zamenzetting* (compoſitio) half / midden / *oft* middel / *als in* middagh, midnacht, midlente, midmaandt, midzomer, *enz*

Middelmeeſter, meeſter / die onder een ander meeſter ſtaat.

Miede, tyding.

Mies, mos.

Mieſt, miſt.

Miete, miente, miede, ghift / ghabe / gheſchenk : loon / huurloon : ghódispenning.

Mieten, mieden, huuren.

Mietloon, huurloon.

Miezelen, miſten / uitdampen.

Miezeling, miſting / uitdamping.

Myte, ſtapel / hoop.

Myten, ſtapelen / ophoopen.

Myverachter, een die my veracht.

Mikke, ſtaak / ſtók.

Minnekijn, minneghoodtje.

Minnenalver, minneghek.

Minnewalmte, minnewaaſſem / minnedamp.

Minnyver, *by de Onduitſchen* jalouzy.

Mishappe, ramp / ongheluk.

Mishappen, quaalijk uitvallen.

Miſlemtigh, verleemdt / verminkt.

Miſlieven, miſhaaghen.

Mis-

Misluk, mislukking.

Mismooghen, quaalijk neemen/ niet verdraaghen.

Misraadt, quaade raadt.

Misse, hooghtijdt/ jaarmarkt/ vrije markt. *Hier van daan komt*, Kerstmisse, Jansmisse, Baafmisse, Kerkmisse, *enz.*

Misscheppen, mismaaken.

Mistaamen, niet betaamen.

Misverwen, quaalijk verwen / lelijk verwen.

Miswende, teeghenspoedt.

Miswenden, quaalijk uitvallen / teeghenloopen.

M O.

Moeden, moedt gheeven/ hart bijzetten.

Moeden, denken / peinzen: *Hier van daan is in ghebruike* vermoeden.

Moederslaght, moederdoodtslagh.

Moederslachtigh, die zijn moeder vermoordt heeft.

Moedtghaaf, moedtgheeving.

Moesmanger, moesverkooper / ghroenman.

Moetse, verminkt / gheknót / verleemdt.

Moetsen, verminken/ knótten/ verleemen.

Moghe, maght/ begheerte; *ziet* meughe.

Mondelijn, onmondighe.

Monden, spreeken. *Hier van is een t'zamen-*

zet-

zetteling (compositum) vermonden, *nóch in ghebruik.*

Monden, *beteekent heedendaaghsch* wel smaaken.

Mondtghemeenschap, onderling ghesprek.

Moon, spook / gheest.

Moordtghevaert, moordtghebouw.

Moor, } zogh.
Morre, }

Morre, mondt met uitsteekende lippen.

Morghenmaal, middaghmaal.

Mosse, dienstmaaghdt.

Moze, moerasch / broeklandt.

M U.

Muilprang, *by de Onduitschen*, capuchon.

Muinighen, ghemeen maaken / deelachtigh maken.

Muiten, ruilen / veranderen / wisselen.

Muitwilligh, gheneeghen tót muitery.

Mutsaardt, takkebos.

Mutse, blinde liefde / raazende minne. De mutse hebben; raazende verliefdt zijn.

N A.

NAaktarmdt, met naakte armen.

Naamhaftigh, vermaardt / beroemdt / berucht.

Naaryver, naaryveren, *enz.* *zoekt* nayver *enz.*

Naarzen, naderen.

Naasten, benaderen / vernaderen.

Nacht, *beteekende by de Ouden* avendt: *in welke beteekenis 'er t zamenzettelingen* (composita) *in ghebruike zijn*, nachteeten, nachtmaal, nachttabbaardt, vastnacht, *enz.*

Nachteeten, avendtmaal.

Nachtmoeder, nachtvrouwe / nachtmerrie / nachtspookster.

Naghelmaaghe, } bloedtvriendt in het zevende lidt: *want als men den arm in leeden deelt, wordt 'er op de zevende plaats gheen lidt, maar de naghel ghevonden; en daarom neemt het verwantschap daar zijn einde, na zommigher meening.*
Naghelvriendt, }

Nayver, yver in 't navolghen.

Nayver, *by de Onduitschen* Jalouzy.

Nayveren, yverigh navolghen.

Nayverigh, yverigh in 't navolghen.

Nayverigh, *by de Onduitschen* Jaloersch.

Nakuisschen, naveeghen / nazuiveren.

Nakuisschen, naboorsen / naäapen.

Nampt, } gheteldt gheldt / te borde ghebraght gheldt: *Hier van spruiten* namptiseeren, namtiseeren, *en* nanteeren.
Namt, }
Nant, }

Naneeve, nakomeling.

Nap, *beteekende by de Ouden,* een diepe schotel.

Naphoeder, schenker.

Narre, voller / een zeeker slagh van ghroot gheschut / donderbusse.

Nastelen, nestelen / met nestelen t'zamen-hechten.

Nater, }
Naterslang, } waterslang.

Natte, matte / matras.

Natuurenteeghen, teeghen de natuur.

Nave, het middelste van het radt / daar de speeken in steeken.

Navórschen, naspooren / nazoeken.

Nazaatinne, navóoghster.

N E.

Ne, neen / niet. *De Vlamingen zegghen noch.* Ik ne wil, ik ne zal t niet doen. *In Hollandt ghebruikt men daar voor* en, *met omstelling der letteren;* Ik en wil, ik en zal *enz. Uit dit* ne, *en* iemandt, ergens, iets, oyt, een *enz: zijn t'zamenghesteldt,* niemandt, nerghens, niets, nooyt, neen, *enz.*

Nechtigh, naerstigh / yverigh.

Neederdaaligheyt, neederghedaaldheidt.

Neederen, vernéederen.

Neederghewande, }
Neederkleedt, } broek.

Neen, *beteekendt by de Ouden* gheen: *'t zamenghesteldt zijnde, uit* ne, niet *en* een.

Neenen, beneenen / ontkennen.

Neeren, gheneeren. *Hier van daan komt,* neering, neerstigh, *enz.*

Nere-

Neerachtigh, } neeringachtigh.
Neerigh, }
Neernst, neerst, naerstigheidt / yver.
Neevinne, nichte.
Negheen, gheen.
Nekker, nikker, watergheest/waterspook/waterschim.
Nemaar, maar.
Nemmer, nimmer.
Nerghen, nerghens.
Nes, nesch, nat / vochtigh.
Nes, waterleeghte / zijp.
Nesch, nesk, zót / dwaas.
Nesheidt, neschigheidt, natheidt / vochtigheidt.
Nesk, zót / dwaas.
Netten, nat maaken.
Neuslógh, } neusghat.
Neusloke, }

N I.

Nichtigh, naerstigh/yverigh.
Nie, nooit.
Niemensch, niemandt.
Nieten, vernietighen.
Nieten, neeten, de vrouwen en jofferś gheschenken zenden: *ghelijk op St. Agnieten dagh de mannen en vryers pleeghen te doen: zo dat dit werk van* Agniet, nieten *ghenoemt is.*

Nyver, yverigh.
Nis, hól / bak in een muur.

N. O.

No, niet / nóchte.
Noegh, ghenoegh.
Noeghen, ghenoeghen.
Noeyen, nooyen, vernoeyen, schaaden / schaadelijk zijn.
Noeijelijk, nooyelijk, schadelijk.
Noesch, neusch, schuin / scheef.
Noize, schaade.
Noodelijk, noodtzaaklijk.
Noodelijkheidt, noodtzaakelijkheidt / noodtwendigheidt.
Noodtbederf, noodtdwang / dringende noodtzaakelijkheidt.
Nootkost, voedsel.
Noodtlijk, noodtzaakelijk.
Noodtlóttigh, *by de Onduitschen*, Fataal.
Nootelaar, Nooteltaere, } nooteboom.
Nootmanger, nootverkooper.
Nocze, schaade.
Noozel, Noozelijk, } schadelijk: *Hier van daan is nóch in ghebruik* onnoozel, onnoozelijk, *enz.*
Noozen, schaaden.
Nót, ghenót.

N U.

N U.

Nutschap, voordeel / nuttigheidt.
Nuveren, eisschen / begheeren.

O B.

OBbólligh, ongherijmdt / *zoekt* oubólligh.

O C.

Ochtendtmaal, ontbijt / middaghmaal.

O E.

Oedt, oodt, ydel / leegh.
Oeker, woeker.
Oekeren, vermeerderen: *Hier van schijnt* woeker *te koomen.*
Oestal, hoefstal / noodtstal.
Oevel, euvel, *zoekt* euvel.
Oeveren, begheeren / eisschen.

O F.

Offerman, priester / ófferaar.

O I.

Oir, oor, hoor, erfghenaam / afkomeling.

O K.

Oker, aker / eekel. *Hier van is* okernoot *noch*

noch in ghebruike, als of men akernoot *zeide.*

Okeler, nooteboom.
Oksuine, gheleeghenheidt.

O L.

Older, ouderdom.

O M.

Ombeuken, omwerpen.
Omhanden, ombatten met de handen.
Ommekreits, ommering.
Omranden, omringen.
Omscheemen, omschaduwen.
Omzaaten, omwoonders.

O N.

On, oon, zonder. *Dit eerste woordt wordt by de Hooghduitschen zeer dikwijls, by ons nimmermeer buiten t'zamenstelling* (compositio) *ghevonden, hebbende de kracht van een beroovend,* (privativum) *en beneenend* (negativum) *woordeken.*

On, *beteekende by de Oude Vlamingen* in; *zo zeiden zy* onbijt *voor* inbijt, on twee breeken, *voor* in twee breeken/ on stukken, *voor* in stukken / *enz.*

Onaardy, laelijkheidt.
Onbaate, schade / nadeel.

Onbaerdigh, zonder baerdt / baerdeloos.
Onbelompen, rouw / ongheschikt / onbeschaafdt.
Onbemandt, ongheghuwdt met een man: onvoorzien van mannen.
Onbenoodight, onghenoodtzaakt.
Onbescheeden, onbescheiden.
Onbescheedt, onbescheidt.
Onbetaamen, niet betaamen.
Onbewaandt, niet ghemeendt / onbedacht.
Onbezwalkt, onbemorst / onbemeuzeldt.
Onbieder, onbroom.
Onbewist, niet bewust / niet weetende.
Ondaadt, quaade daadt / schelmstuk.
Ondaadigh, schelmsch.
Ondeerelijk, onschuldigh / onschadelijk.
Onderachte, banning / eerste achte.
Onderbraght, ondergheb̈raght.
Onderdaan, *beteekendt by de Ouden,* verscheiden / *en* ghemengdt / *als óf men zeide* onderghedaan.
Onderhaavigh, } onderworpen.
Onderheevigh, }
Onderheevigheidt, onderworpenheidt.
Onduchtigh, zonder vreeze / en zórgh.
Onderlaat, tusschenpoozing.
Onderlaaten, tusschenpoozen.
Ondermerk, paal / landtpaal.
Ondermerken, afpaalen.

On-

Ondermieten, onderhuuren/onderkoopen.
Ondernaken, ondervangen.
Onderſcheedt, Onderſchil, } onderſcheidt.
Onderſcheeden, onderſcheên, onderſcheiden.
Onderſlaafdt, in ſlaverny ghebraght.
Onderwaarigh, onderworpen.
Onderwindalgheeſt, een gheeſt die alles zich onderwindt.
Ondoodt, onſterffelijkheidt.
Onee, onecht.
Oneelijk, ongehuwdt.
Ongh anſch, niet heel/onghaaf.
Onghebluiſterdt, onverbrandt.
Onghedooghe, ongheduldt.
Onghehuldigh, onghetrouw.
Ongheluidt, quaadt gheluidt.
Onghelukzaam, onghelukkigh.
Onghenaam, onanghenaam.
Ongherucht, quaadt gherucht.
Ongheſtalte, quaade gheſtalte.
Onghetuiſt, Onghetuiſtigh, } onghereeghelde/onghematighdt.
Onghewin, ſchade/nadeel.
Onghezaat, wildt/woeſt/ſtraf.
Onghezonde, ziekte/krankheidt.
Onghodiſt, ghódtsloochenaar.
Onghódt, helſche ghódt/valſche ghódt.
Onghodtsdienſt, helſche ghódtsdienſt; ghódtdienſteloosheidt.

Onhaaffelijke ghoederen, onroerlijke ghoederen.

Onheughe, walghe / teeghenzin / onlust. *Ziet* heughe.

Onhoud, onghonstigh: *Ziet* houd.

Onkout, ongherijmde praat.

Onkunde, onkennis / onweetendheidt.

Onleede, beezigheidt.

Onleedigh, beezigh.

Onliefde, onmin / gheen liefde.

Onlóf, schande / oneer.

Onman, ghelubde / lubbeling.

Onmeenighte, niet veele / weinighe.

Onmin, onliefde / gheen liefde.

Onna, ver / niet dicht by.

Onnen, ghonnen / ghonstigh zijn.

Onontworstelbaar, niet te ontworstelen.

Onroeuwe, onrust.

Onroeuwigh, onrustigh.

Onschindelen, ontdekken. *Dit woordt schijnt ghemaakt te zijn van* schindel, *welk een* verdeken / latte / *ófte* schalte / daar men de huizen meede dekt / *beteekent.*

Onspijs, quaade spijs.

Onzeeghen, weederspoedt / ramp / ongheluk / onspoedt.

Onsta, *en*

Onstade, onghemak / schade / nadeel. T'onstade koomen, niet te stade koomen.

Onstandhaftigh, onghestaadigh.

Onsterffelijken, onsterffelijk maaken.

On-

Onstonde, ongheleeghenheidt.
Onstondigh, ongheleeghen.
Ontaanboorden, benaderen/ bernaderen.
Ontdeelen, afwijzen. *Als óf men zeide* ontoordeelen.
Ontghaerwen, ontkleeden.
Ontgheltenis, ontghelding.
Onthaleweit, onghehabendt/ ghescheurdt.
Ontharrenassen, ontwapenen.
Ontheisteren, verwoesten: *maeghelijk* ontheitsteren, *ófte* ontheetsteren, de warmte/ *ófte* hette beneemen / koudtmaaken.
Ontheiten, belooben.
Onthiet, ghebódt.
Onthoopen, wanhoopen.
Ontijdelink, misghebooꝛte.
Ontjeughden, oudt woꝛden / zijn jeughdt verliezen.
Ontkeetenen, van keetens lós maaken.
Ontkinnen, ontkennen.
Ontkleeven, scheiden.
Ontkommeren, van kommer verlóssen.
Ontlasken, ontlasschen / ontbinden / van een scheiden.
Ontleeven, sterben.
Ontlieven, de liefde aflegghen.
Ontlyden, van 't lyden verlóssen.
Ontluisteren, van luister berooben.
Ontmaaghden, den maaghdom beneemen/ maaghdeschenden.

Ontmaeren, } het schip, het schip lós maaken/ van landt steeken.
Ontmeeren, }

Ontmannen, vermoorden: lubben.

Ontmantelen eene stadt, van vesten ontblooten.

Ontnastelen, ontnestelen/ de nestelen lós maaken.

Ontplaasteren, de plaaster aftrekken.

Ontpleeghen, afwennen.

Ontproeven, verwerpen.

Ontscheedt, uit der scheede ghetooghen.

Ontslaaven, van slaaverny verlóssen.

Ontslaghten, niet slaghten/ niet ghelijken.

Ontsmeeken, afsmeeken.

Ontsóldighen, van soldaatschap ontslaan/ afdanken.

Ontstrammen, vlugh worden / de stramheidt afleegghen.

Onttaalen, met welsprekenheidt overwinnen.

Ontternen, ontterren, onttrennen, onttornen.

Onttimmeren, afbreeken.

Onttuyen, ontbinden / ontschakelen.

Onttweede broeders, broeders van 't zelfde bedde.

Ontveinzen, anders veinzen.

Ontvólkeren, van vólk ontblooten.

Ontwaaren, opzegghen.

Ontzindeldt, van schuim ghezuiverdt. *Dit wordt is afkomstigh van* zindel, schuim van metaal.

Ont-

Ontzwachtelen, van zwachtels ontwinden.
Ontwee, in tweën: *ziet* on.
Ontworden, vergaan/ tót niet worden.
Onverbólghen, niet verbólghen / ongestoordt.
Onverdragh, ongheduldt.
Onverdriet, welghezindheidt/ghenoeghen.
Onverknócht, niet vereenighdt.
Onverknóchtheidt, onvereenighdheidt.
Onverleemdt, onverminkt.
Onverre, niet verre / naby.
Onvlaat, onverlaat / ghuit/ boef.
Onvlaat, mishaaghen / vuilighefdt / stordigheidt.
Onvlaatigh, onverlaatigh / ghuitachtigh / boefachtigh.
Onvlijt, traagheidt / achteloosheidt / verzuim.
Onvoere, onbetaamelijk ghebaer / onvoeghelijke zeede.
Onvrome, schade / nadeel. *Een t'zamenzetteling* (compositum) *van* ón *en* vrome, *dat is*, vrucht / voordeel; Tót uwer onvroome, t'uwer schade.
Onwegh, afwegh/ doolwegh/ quaade wegh.
Onweeghigh, } doolweeghigh.
Onweeghzaam, }
Onwet, } onwettighe zaak.
Onwette, }
Onwustigh, onweetende.

O O.

Ood, ydel / leedigh: *Hier schijnt af te spruitten* oodmoedt, leedigheidt van moedt.
Ooddwongel, zachtzinnigh / breedzaam.
Oode, oede, onbewoondt / onbebouwdt / woest.
Ooden, oeden, verwoesten / tót een woestijne maaken.
Oodelijk, oijelijk, } ydelijk / leegh: slecht /
Oolijk, } ghering: argh / snoodt / doortrapt: zwak / ziekelijk / onsterk.
Ooghen, ooghenten, enten / inenten.
Ooghenspieghel, bril.
Ooghing, ooghenting, enting / inenting.
Ooit, ooint, altijdt / t' aller tijdt.
Ooken, vermeerderen.
Oom, *beteekende by de Ouden*, bloedtvriendt.
Oon, niet / zonder / *zoekt*, on.
Oor, or, ghroot / uitsteekende / oudt / voorneem / bovenste. *Dit woordt schijnt t'zamenghetrokken te weezen van* over, *en is niet ghebruikelijk dan in de t'zamenzetting* (compositio) *als*, ooraate, oorbaar, oordeel, oorzaak, *enz.*

Oor, oir, afkomst / erfghenaam.
Ooraane, } overaane / oudtover-
Ooraanheere, } ghrootvader.
Ooraate, } overschót van spijs / walghing
Ooreete, } van te overtallighe spijs.

Ooraatigheidt, zatheidt / walghing uit het gheduurigh ghebruik van eenighe zaake.

Oorbooren, ghebruiken / orberen.

Oormondigh, ghroot spreekende.

Oorreep, kabeltouw.

Oorschalk, doortrapt / doorloos.

Oorbodigh, overbodigh / ghehoorzaam. *Een t'zaâmghesteldt woordt uit*, oor, *en* bieden.

Ooster, oosteren, oosterdagh, paasch / paaschfeest / het feest van des Heeren opstanding. *D'Oude Saxen hebben eene Ghódinne ghevierdt, die zy Eoster noemden, en in ghrasmaandt* (April) *ófferden: waarom zy deeze maandt* Eostermonath, *dat is*, Oostermaandt, *gheheeten hebben. Karel de Ghroote heeft deeze maandt eertijtds alzo ghenaemdt, om dat het Paaschfeest ten meesten deele in de zelve ghevierdt wordt, en deeze benaaming, behouden nóch heeden ten daghe de Saxische vólkeren.*

Oot, ootmoedigh, *zoekt* ood, oodmoedigh, *enz.*

O P.

Opboeyen, optimmeren.

Omghebandt, met banden omhangen.

Opgheeve, draaghstuk / voorstel.

Opghesmukt, opghetooijdt.

Opghesnoeidt, opghesneeden.
Opghetoomdt, opghebonden.
Opghetróst, t'zamen opghebonden.
Ophaavigh, } haastigh / heevigh / hef-
Opheevigh, } tigh.
Opluiken, openen / opendoen.
Opperkreits, hooghste kring.
Opraaden, } aanhitsen / aanstooken / aan-
Opreeden, } dryven / opruiden.
Opsmukken, optooyen / versieren.
Opschaftigh, volmaakt / volbraght / vol-
koomen.
Opstutsen, ophitsen / aanporren.
Opverstanden, verrijzen/weederopstaan.
Opverstandenis, verrysenis / weederop-
standing.
Opwallen, opzieden / opborrelen.
Opzet, *beteekende by de Ouden*, laaghe.
Opzwalpen, opwerpen / opwellen.

O R.

Ors, hors, rós / paerdt.

O U.

Ou, *hebben zommighe Ouden gheschreeven, en ghesprooken voor* ove, *ghelijk* au *voor* ave, *alle te zamen* af *beteekenende: ófte liever* on. *Hier van daan koomen*, oubolligh, ouwaerdigh, ouwijs, *enz. Ziet* au, *en des zelfs t'zamenzettelingen* (composita.)
Oubólghe, abólghe, ghramschap / toorn / verstoordheidt. *Dit woordt schijnt zynen oor-*

sprong

sprong van belghen, *en* ghebolghen, *te trekken.*

Oubólghigh, abólghigh, ghram/ toornigh. verstoordt.

Oubólligh, aubólligh, ongherijmdt/wanluidigh/onbequaam/zót/dwaas. *Men moet dit woordt met het voorghaande niet vermengen, alzo zy in spelling en beteekenisse verschillen: nochte ook daar voor schryven* hólbólligh, *ghelijk van zommighe, doch t' onrecht, ghedaan wordt.*

Oubólligheidt, ongherijmdheidt.

Oude, Ouder, Oudschap, } ouderdom.

Oudtwaarier, die oude waaren verkoopt.

Oudtbekendt, van oudts bekendt.

Oudtzaaten, oudt.

Ouwaerdigh, auwaerdigh, ghramstoorigh/ belghzuchtigh/gheemelijk/moeplijk. *Een t'zamenzetteling* (compositum) *uit* ou, *en* waerdigh. *Ziet* ou.

Ouwaerdigheidt, gheemelijkheidt.

Ouwaerdighlijk, gheemelijk/ belghzuchtighlijk.

Ouwbezet, voorheen bezet/ van oudts bezet.

Ouwe, auwe, weide/ veldt/ akker: eilandt/ weilandt/ *ghelijk tusschen de berghen, dalen en vlieten ghezien wordt. Hier van daan hebben veele naamen van steeden, en dorpen haaren naam.*

Ouwyze, auwyze, wanluiding. *Als óf men zeide*, zonder wyze.
Ouweling, oudtman / oude vrouwe.
Ouwlings, voorheen / in voortijden / van oudts.

O U.

Ove, ave, af / van. *Ziet* ou, au, *en* ave.
Ovel, oevel / euvel / eevel.
Oveldaadt, euveldaadt.
Ovenkruk, ovenghaffel.
Overaardsch, bovenaardsch.
Overaate, } overvólligheid zatheidt/ veu-
Overaatheidt, } heidt.
Overachte, vanning. *Ziet* achte.
Overbloemdt, verbloemdt.
Overboghtigh, overhellende.
Overbólghen, verbólghen / verstoordt.
Overdaadt, *beteekende by de Ouden*, oveldaadt/ euveldaadt / misdaadt.
Overdragh, verbondt / verdragh/ overeen-kooming.
Overdwaalsch, uitspoorigh / zeer ver-dwaaldt.
Overdwaalscheidt, buitenspoorigheidt.
Overghuldt, verghuldt.
Overhandighen, overhandt hebben.
Overhoere, byzit / boel.
Overhoorigh, ongehoorzaam.
Overhoorigheidt, ongehoorzaamheidt.

Overkant, overkants / schuins.
Overkyker, voornaamste / opperste.
Overlijd, overghang / doodt.
Overmaght, maght die andere verwint.
Overmandt, overwonnen.
Overmannen, overwinnen.
Overmoedt, laatdunkendheidt / verwaandheidt: ongheltjk / trots.
Overmoedigh, verwaandt / laatdunkende.
Overmoedighen, verwaandt zijn / hovaerdigh zijn.
Overmomdt, vermomdt / bedekt.
Overmondigh, ghrootsprekende.
Overouderen, voorouderen.
Overoudt, zeer oudt.
Overslaagher, verquister slampamper.
Overslóbt, overvuildt / bemorst.
Oversnaaren, over de snaaren strijken.
Overstaaren, overzien.
Overstadt, opperstadt.
Overtalligh, overtelligh / overtólligh.
Overtast, opghehoopt.
Overwaan, veroeming / verwaandheidt.
Overwaandt, verwaandt.
Overen, over zijn: veroveren.
Overlijk, overvloedighlijk.

P A.

PAaschmaandt, ghrasmaandt/ *by de Onduitschen*, April. *Deeze maandt hadde deezen naam, om dat het Paaschfeest ten meesten deele daar in voorvalt.*

Paerdekreevel, *by de Latynen* Hippomanes.

Panhuis, paanhuis, brouwhuis / brouwery.

Parlepoorte, poort van parlen/ *ófte* paerelen / ghemaakt.

Parmant, } staatigh/ernsthaftigh / deftigh.
Parmantigh, }

Paste, deegh. *Hier van is afkomstigh* Pasteije.

P E.

Peekelvar, zeestier.

Peemelen, schaars gheeben.

Peene, straffe.

Peerelaar, peereboom.

Pel, schil / schors / bast / dóp.

Pellen, schillen / de schors afstroopen.

Penningen, voor ghéldt verkoopen.

Penzen, peinzen.

Persſem, woeker.

Persſemen, woekeren.

Persſemer, woekeraar.

P I.

P I

Pietmaandt, Herfstmaandt / *by de Onduitschen*, September.
Pylaaren, vestighen / vastzetten.
Pylik, pijnlik, dartel / broodtdronken / lastigh door dartelheidt.
Pyptouwen, orghelen.
Pims, puimsteen.
Pimsen, met een puimsteen schaaven.
Pinke, *beteekende by de Ouden* / licht: ooghe. *Hier van daan komt*, pinkooghen.
Pinken, schitteren / tintelen.
Pinne, doelpinne / doelwit / ooghwit / wit.

P L.

Plaisdank, } bleyersdank.
Plasdank, }
Plantzoen, plant / plantzaadt.
Pleeghelijk, ghewoonlijk.
Plegh, pleeghe, schuldt / plight.
Pleght, plight. *Een afspruiteling* (derivativum) *van* pleeghen.
Pleghte, ghewoonte.
Pleghtigh, ghewoonlijk / ghewoontigh. *By de Onduitschen*, solemneel.
Pleghtigheidt, *by de Onduitschen*, solemniteit.
Pleitghier, pleitzuchtighe / pleitzieke.
Plenken, zwerven / doolen.

Plen-

Plenker, zwerver/ dooler.
Plenschen, } plasschen/ het water roe-
Pletsen, } ren.
Plets, deel/ stuk.
Plightigh, verplight.
Plien, doen/ bevlytighen/ benaerstighen.
Pliet, achte/ zórgh/ naerstigheidt/ vlijt.
Ploeghman, landtbouwer.
Plotte, bal. *Het beteekende ook by de Ouden* een zeeker slagh van deeghens/ die breedt/ kort/ en dun waaren.
Plugghe, een gheringe/ en luttel waerdighe zaak; een verachte/ en onnutte duive/ *ófte* andere voghel: een onghehaavendt/ rouw/ en onbeschaafdt mensch. *Hier van daan komt* beedelplugghe, *by zommighe ghebruikelijk.*
Plunder, plonder/ huisraadt.

P O.

Poes, zoen/ kus.
Poest, óssenstal.
Poeren, poeijeren/ met poeijer bestroeyen.
Poezen, zoenen/ kusschen.
Pondel, pundel, ponder, punder, waaghe/ waaghschaal/ schaal/ weeghschaal.
Pondelen, } weeghen.
Ponderen, }

Pontſen, ponſennen, pontzenden, in louwmaandt den mannen / en vryers gheſchenken zenden. *Voor deezen plachten de vrouwen en vryſters in Hóllandt, den mannen en vryers op St. Pontiaans dagh, welke omtrent midlouwmaandt komt, gheſchenken te zenden: zo dat van Pontïaan dit werk den naam van* pontſen *ghekreeghen heeft, ghelijk om de zelfde reeden van St. Agniet* nieten *ghekomen is; zoekt boven,* nieten.

Poort, *beteekende by de Ouden,* ſtadt: *Hier van daan ghebruikt men nóch* Poorter *voor* borgher, *en* poorterſchap, *voor* borgherſchap.

Poorteren, tót poorter anneemen.

Poortghraaf, ſtadtvooghdt.

Poortmeeſter, borghemeeſter.

Poortſchap, poorterſchap, borgherſchap.

Poortrecht, porterije, poorterrecht / borgherrecht.

P R.

Praame, drukking / drukſel / onderdrukking.

Praamen, drukken / onderdrukken.

Praazen, mompelen / morren.

Prange, benaauwing.

Prangen, benaauwen / t'zamendrukken.

Prat, hovaerdigh / tróts / vaes / verwaandt.

Prat-

Pratte, trótsheidt/ batsheidt.
Pratten, trótsʒijn / batsʒijn.
Pratstoel, trótse stoel.
Preeuwen, ter sluip ontsteelen.
Preutsch, hooghmoedigh / tróts / bats.
Preutscheidt, hooghmoedigheidt / trótsigheidt.
Priemen, met een priem steeken.
Primelnaakt, t'eene maale naakt.
Pril, aartigh / gheestigh / lustigh / mooy.
Prootsch, preutsch, hooghmoedigh/ tróts/ bats / hoovaerdigh.
Pruitsch, prootsch / preutsch.

P U.

Puyer, stadtsboode.
Puik, 't uitsteekendste / het treffelijkste.
Hier van vindt men de t'zamenzettelingen (composita) Puikidee de voornaamste idee / puikstaal, de uitsteekendste staal / *enz.*
Puit, buik.
Puitierigh, buikigh.
Pundel, Punder, } *ziet* Pondel.
Putenzoon, hoerenzoon.
Putier, hoereerder / hoerenvooghdt. *By de Spanjaardts beteekent* putta, *by de Italiaanen* putana, *en by de Franschen* putaine, een hoere.
Putierigh, hoerachtigh.

QUA.

QUaadertieren, quaadtaartigh.
Quant, ruiler / ruilebutter / mangelar: *Hier van daan komt* quantselen.
Quareel, schicht / die met een oorlóghsboogh gheschooten wordt.

QUE.

Quekſen, ſteenen / ziekelijk zijn / quynen.
Queedelen, klappen / neuren.
Queent, huiſvrouw / huiſmoeder.
Queenen, quynen.
Quets, quaadt.
Quetſch, quaadt / ſchaadelijk / quaadtwilligh.
Quetſcheidt, quaadtwilligheidt / quaadheidt.
Quetſchelijk, quaadelijk quaadtwilliglijk.
Quetſe, wonde / quetſuur.
Quetten, *en* quaden, *beteekende by de Oude Duitſchen* ſpreeken: *Hier van daan komt*
Quetteren, klappen / ſnappen / ſnateren.

QUI.

Quik, dier / leebendigh dier: vee / beeſten.
Quik, leebende / leebendigh / vlugh / ghaauw / rap. *In de overtreffende trap*, (ſuperlativus gradus) quikſte, *dat heeden nóch*

nòch ghebruikelijk is, met veele t'zamenzettelingen, (compoſita) *als* quikzilver, quikſtaert, *enz.*

Quikhaaghe, een heining van ſteekende heeſteren.

Quikzandt, welzandt / beweeghlijk zandt.

Quikken, leeven; beweeghen. *Hier van is beeden nòch in ghebruike*, verquikken.

Quinken, trillen / ſidderen / weemelen.

Quint, winſt / woeker / voordeel.

R A.

RAâbreuk, raderenbreuk.

Raadt, *beteekende by de Ouden*, ſchat / weghgheleide rijkdom.

Raadt, *wierdt by de Hòllanders voor* voorraadt / *ghebruikt: Hier van is nòch ghebleeven* te raade houden.

Raaije, ſtraal.

Raayeeren, uitroopen / uitkrabben.

Raayen, ſtraalen.

Raamwijs, wijs in 't raamen.

Raate, honinghraate / *zoekt* rate.

Radtnave, het middelſte van een radt / daar alle de ſpeeken in 't zaamen koomen.

Radtvelghe, het uiterſte rondt van een radt / randt van 't rade.

Raduis, reduis, tooneel / ſtellaadje.

Ra-

Rameyen, } met een ſtórmram beſtór-
Rammeyen, } men: *in 't Latijn* arietare: met boomen toeſluiten.

Rammen, met een ram beſtórmen: ſprin-gen op de wijze der rammen.

Rampen, } alles quaadts toebloe-
Rampeneeren, } ken.

Rampvalligh, } onghelukkigh / ellen-
Rampzaligh, } digh.

Rampvalligheidt, } teeghenſpoedt / elen-
Rampzaligheidt, } de.

Ranke, *beteekende by de Ouden*, rije / righ / reeks / órdre.

Randen, het werk ſtaaken.

Randuinen, met ghewelt loopen / met een ghroote drift loopen.

Rangen, roeren / beweeghen.

Rap, } blugh / ghaauw / ſnel.
Rapſch, }

Ras in zee, draapſtroom / draapkuil / wel.

Raſte, ruſte.

Raſten, ruſten.

Rate, hoonighraate.

Rate, *beteekende by de Ouden*, taaks.

Rave, houwvaſt.

R E.

Redde, rede, ridde, koorts.

Redde, verlóſſing / bevryding: *Hier van ſpruit* redden.

Red-

Redſelligh, welſpreekende.
Redſelligheidt, welſpreekendheidt.
Reduis, raduis, tooneel/ ſtelladje.
Reedehave, huiſraadt.
Reedendom, reedelijkheidt.
Reegheling, ordening / gheſchiktheidt.
Reeke, vaers / reeghel: rijgh/ orde.
Reeks, rijgh / keeten.
Reel, dun / ſchraal.
Reen, paal / eindtpaal/ ſcheppaal.
Reenboom, ſchepboom/ paalboom.
Reêndom, reedelijkheidt.
Reenen, bygheleeghen zijn; ſcheppaal ſtellen.
Reenghenoot, bypaalighe / ghebuur / bygheleeghene.
Reenſteen, paalſteen / ſchepſteen.
Reênverghectel, dat alle reeden vergheeten heeft.
Reep, touw/ koordt/ koordt van biezen/een bandt van gheſtrengeldt leer: hoepel.
Reepdans, koordedans.
Reepdanſſer, koordedanſſer.
Reepen, met den hoepel ſpeelen.
Reeren, loepen: ſchreeuwen als de herten.
Reeſſem, trós / druiventrós.
Reeſſemen, in een trós voeghen.
Reeuw, } doodtſchuim.
Reeuwſel, }
Reeuwen, de lijken reinighen / en balzemen.

Reeuwplek, doodtneep.
Reeuwsch, gheil/ heet.
Reeuwzweet, doodtzweet.
Reezigh, reizigh, hoogh / rustigh van leeden.
Reyen, ter reije ghaan.
Reyke, egghekén / kleene egghe.
Rein, *beteekende by de Ouden*, scheipaal/ landtpaal.
Reis, ghelijk / effen / effenghzondt. *Hier van zeiden de Ouden* reisgheslist, tót den ghzondt gheëffendt.
Reizigh, hoogh/ lang/ rustigh van leeden.
Reizigh krijghsvólk, paerdevólk ruiterp.
Reizighpaerdt, oorlóghspaerdt.
Reizigheidt, hooghte / langte/ rustigheidt.
Reizigher, *beteekende by de Oude*, een ruiter.
Reksenen, spuwen.
Reksening, spógh / speeksel.
Reppen, *beteekende by de Ouden* rooben.

R I.

Ridde, ryde, ridtse, redde, riete, de koorts.
Riek, bórk / drytandighe bórk.
Ries, reukeloos / roomeloos.
Riesheidt, reukeloosheidt.
Riezen, reukeloos iets doen.
Rijf, overvloedigh / veelvoudigh.

Rijp-

Rijpghezicht, streng ghezicht.
Rijpmoedigh, streng / strafmoedigh.
Ryten, scheuren / breeken / afrukken.
Ring, ghering.
Ringduive, } hoelduive / wilde dui-
Ringelduive, } ve.

R O.

Roef, roeve, rof, raap.
Roef, kamer / vertrek / afschutsel: *Hier van is nóch ghebruikelyk* roef van 't schip.
Roeftel, schup / schop.
Roeghen, wroeghen.
Roek, zórgh / acht / opmerking. Roek neemen, acht neemen. *Hier van daan komt* Roekeloos, zórgheloos / *waar voor zommighe schrijven* reukeloos.
Roeken, rochten, ruchten, zórghen / achten / aanmerken.
Roeve, raap.
Roeuwe, rouwe, ruwe, ruste. *Hier van daan schijnt af te spruiten* roeuwaardt, rouwaardt, *en* ruwaardt, *als of men zeide* bewaarer van de rust.
Roeuwen, rouwen, ruwen, rusten.
Roeuwigh, gherust.
Rok, *beteekende by de Ouden*, stapel / hoop: *Hier van is nóch in ghebruike*, rokhooys, *dat is*, een stapel hooys.

Rol,

Ról, *beteekende by de Ouden*, een radt.
Rommele, tól / draaypradt.
Rommen, draayen.
Rompe, bast / schil / rimpel.
Rooden, loopen / rennen. *Hier van daan is* rinkelrooden, *ófte* rinkelrooyen.
Rooden, uitroopen.
Roop, reep, touw / koorde.
Roopen, ruppen, trekken / rukken / scheuren.
Roozemaandt, zomermaandt / *by de Onduitschen*, Junius *De Oude noemden deeze maandt aldus, om dat in de zelve de roozen voor den dagh koomen, en zich ontsluiten.*
Rót, verrót.
Rótte, órde / rije / righ: vergadering / ghezelschap.
Rozelmaandt, wijnmaandt / *by de Onduitschen*, October.

R U.

Rudder, ruiter.
Ruy, oproer / oploop. Op ruy helpen, op der loop helpen / op de been helpen.
Ruije, vliet / stroom / ghracht / waterghracht.
Ruyen, rennen / werpen / voortdryven.
Ruiffel, rimpel.
Ruime, ruimte.
Ruinen, oorruinen, in 't oor luisteren.

Ruiten, uittrekken / uitrukken / verwoesten. *Hier van is nóch in ghebruike* ruiten en rooven.

Ruitink, houwer.

Ruiven, kaalworden.

Runſe, runtſe, runtſele, rimpel / rompel.

Runſen, runtſen, runtſelen, rimpelen / rompelen / rimpelen zetten.

Ruſch, kluit / klont aarde.

Ruſch, haerachtigh / ruighhaerigh.

Ruſchdoek, ruighdoek.

S A *Ziet* Z A.

SAagh, 'tzaagh, verbaerdt / beſchroomdt.

Saaghe, 't zaaghe, ſchroom / verbaerdheidt / kleenmoedigheidt.

Saaghen, 't zaaghen, ſchroomen / verbaerdt zijn. *Hier af ſpruiten* verſaaghdt, verſaaghdheidt, onverſaaghdt, *enz.*

Saluw, morſſigh / vuil / *zommighe ſchynen dit woordt voor* valuw *te ghebruiken*.

Samt, met / te ghelijk / als ook / meede.

S C.

Schaare, verzameling / hoop / ſtaapel.

Schaaren, verghaderen / verzamelen.

Schabbe, ſchobbe, dekſel.

Schabbe, motte.

Schab-

Schabbe, schurft / schurftheidt.
Schabbe, laster / schemp / smaadt.
Schabbeuwen, lasteren / eerrooven / smaadt aandoen.
Schadde, klult / klont aarde.
Schaarssen, schaarsmaaken / te kleen maaken.
Schaeper, schaepharder.
Schaere, klip / rots.
Schaffenaar, schaffer / hófmeester.
Schaft, *beteekende by de Ouden*, een naalde / spitse / *by de Onduitschen* Piramide.
Schafteling, aal.
Schakeerdt, gheschakeerdt.
Schal, gheschal / ghekliink.
Schalk, slaaf / dienaar. *Dit woordt, schoon 't nu een andere beteekenis heeft, is nóchtans eertijdts, in deeze, zoo wel by de Hoogh-, als Neederduitschen, en Ghótten zeer ghebruikelijk gheweest. Waar van afspruiten,* maarschalk, dienaar van de paerden / *ziet* maarschalk: Ghódtschalk, dienaar van Ghódt: zeeneschalk, dienaar des huisghezins / *enz*
Schallen, klinken.
Schallende, klinkende / luidtruchtigh.
Schalmen, schillen.
Schampelen, strompelen / struikelen.
Schampelture, strompeling / struikeling.
Schandtstraf, schandighe straf.

Schap, doening / daadt / plicht. *Dit woordt was by de Ouden alleen staande in ghebruike, nu vindt men 't niet, dan in de t'zamenzetting* (compositio) *als*, vriendschap, borgherschap, boelschap, *enz.*

Schap, schappe, schape, *beteekende ook by d'Ouden*, vórm / ghestalte. *Hier af spruit*, schappigh, schappelijk, welghemaakt / gheschikt / betaamlijk.

Schap, spinde / spijskamer. *Hier van zijn afkomstigh* schaapraade, schapreede.

Schappen, doen / bedrijven. *Hier van daan meenen zommighe te koomen* koopmanschappen, brandtschappen, *enz.*

Schatzucht, zucht tót schatten.

Scheeding, scheiding.

Scheeden, scheiden.

Scheemel, } schaduw / schimme / spook.
Scheemer, } *Hier van daan komt* scheemelen, *ófte* scheemeren.

Scheel, verschil / onderscheidt / scheidsel.

Scheel, *beteekendt ook* deksel / *als óf men zeide* schaale, *hier van komen* hoofdtscheel, ooghscheel, *enz.*

Scheelen, scheiden / onderscheiden.

Scheelhaer, ooghscheelhaer.

Scheemervalligh, scheemerigh / scheemerachtigh.

Scheên, scheiden.

Scheeren, *beteekende by de Ouden* achten / schatten. *Hier van daan spruit*, bescheeren.

Scheis-

Scheiſſen, ſteenghꝛaaben/ ſteenwerken/de ſteenen van de rótſen afhouwen.
Scheiſſer, ſteenghꝛaaber/ ſteenwerker.
Scheiſpoel, } plaats daar de ſteenen afghehouwen wozden.
Scheiſput, }
Schelf, ſchelve, hoop / ſtapel / hoopopper.
Schelffe, bles.
Schelfhilde, hoopſchuur/ koorenſchuur/ hoopbergh.
Schendaadt, eubeldaadt / ondaadt.
Schenk, ghift / ghabe / gheſchenk.
Schenkel, ſchinkel / been.
Schenſtraat, die de ſtraat ſchent.
Schep, ſchip. *Hier van daan komt het meervoudt* (plurale) ſcheepen. *Zoo zeide men ook in oude tyden* ſchepper *voor* ſchipper.
Scheppe, ſchape, ſchepping / maaking. *Van* ſchape *ſchijnt het werkwoordigh byvoeghlijk* (adjectivum verbale) gheſchapen *af te komen.*
Schepſeling, ſchepſel.
Scherde, ſchꝛeede.
Scherdelings, ſchꝛijelings.
Scherden, ſchꝛyden.
Scherm, beſcherming.
Schermen, beſchermen.
Schermſchrift, *by de Onduitſchen*, Apologie.
Schets, ontwerp / afteekening / aftrekking.
Schieden, ſcheiden: *Hier van komt* ſchied *voor* ſcheide.

Schieren, sieren / pronken / toereeden.
Schierlijk, ghereedt / bereidt : *Hier van komt* schielijk, ghezwindt.
Schierloos, schieloos, ongliereedt / onvoorzien : ghezwindt / haastigh.
Schiften, deelen / scheiden.
Schifting, deeling / scheiding.
Schildtbortigh, schildtbeurtigh, schildtbeure, schildbore, schildtknecht / schildtknaap / schildtdraagher / wapendraagher. *Een t'zamenghezet woordt*, (Vox composita) *uit* schildt *en* beuren, *dat is*, oplichten.
Schildtknaapin, schildtdraaghster.
Schildtverghaâring, heirverghaâring.
Schiltaal, schatting van iemandts ghoedederen / na welke hy betaalen moest.
Schimmer, schittering / ghlans.
Schinde, vlies / vel / schil.
Schindel, schalie / verdeken / daar men de huizen meede dekt.
Schinden, villen.
Schiplandt, Schipstadt, } haven / reede.
Schipreep, Schipzeel, } scheepstouw.
Schók, hoop / stapel / tas.
Schókken, tassen / stapelen / ophoopen.
Schoepe, schuppe / schoppe.
Schoepen, scheppen.
Schóf, bondel.
Scholle, kluit / aardklont.

Schom, schuim.

Schom der boomen, mosch.

Schommen, het mosch afneemen.

Schongelen, schonkelen, schommelen/ heen en weeder beweeghen.

Schongelvlootigh, schommelvlootigh/ schommeligh/ wankeligh.

Schoof, bondel/ kooreng-harwe/ koorenbondel.

Schoolen, verghaderen/ by een koomen.

Schoontaaligh, welsprekende.

Schooven, in bondelen het kooren verzamelen.

Schop, *beteekende by de Ouden*, deksel.

Schoppen, *beteekendt by de Oude*, verbullen.

Schore, Schorre, } sleete/ scheure.

Schorpen, snyden/ klieven/ scheuren.

Schosse, schille van boonen/ *ófte* peulen.

Schót, *beteekende by de Ouden*, gheldt. *Hier van zeghtmen* schót en lót, *dat is*, schatting/ die ieder betaalen moet.

Schótschrift, schimpschrift/ *by de Onduitschen*, pasquil.

Schouden, schouwen, met heet water beghieten/ en warmmaaken. *Dit woord spruit van* schoude, schouwe, *óft* schouw, *dat is*, schoorsteen.

Schoudigh, schuldigh.

Schoudt, schuldt.

Schoudtheet, ſchoudtheidt, ſchoudtheeſcher, ſchoudtheis, *was by de Ouden, die men nu* ſchout *noemt. Het woordt ſchijnt t'zamenghezet van* ſchoudt *en* heiſſchen, *ofte* eiſchen, *als zijnde* een eiſſcher van de miſdaadt en ſchuldt; *die de ſtraffen moet toevoeghen, en de boeten afeiſſchen, den gheenen, die zich miſghaan hebben.*

Schouw, bezïening / bekyking.

Schouwen, *beteekende by de Ouden* toonen / te kennen gheeven / aanmaanen: *Heeden bekent het* zien / beſchouwen / bezichtighen.

Schouwt, opzïener / toekyker.

Schrand, ſcherpzinnigh / doortrapt / kloek. *Nu zeght men* ſchrander.

Schranken, ſlibberen / van een ſplyten / en barſten.

Schrantſe, breeking / kleenmaaking / ſcheuring.

Schrantſen, breeken / ſcheuren / ryten.

Schreepel, magher / ſchraal.

Schrikkelen, voorbyghaan / overſlaan / overſtappen.

Schrikkeling, overſtapping / voorbyghaaning / verſchuiving.

Schrikkelmaandt, ſprókkelmaandt / *by de Onduitſchen*, Februarius. *Deeze maandt wordt zo ghenoemdt, om dat de* ſchrikkeldagh, *in deeze maandt komt, als 't* ſchrikkeljaar *is. Dit jaar heeft deezen naam van* ſchrikken, *omdat in het zelve de rijgh der*

vaſte

vaste feestdaghen veranderdt, en de zelve alzo eenen dagh verschrikken en verschuiven, door 't invoeghen van den schrikkeldagh, *welke een dagh is, die alle vier jaaren tusschen den 28ste van Sprokkel en de 1ste van Lentemaandt ófte Maert ingheveoeght wordt: omdat de Zon, by wiens loop het jaar afghemeeten wordt, boven de 365 daghen nóch omtrent 6 uuren van nooden heeft om zijne kring te volloopen; welke 6 uuren van dry jaaren, by de zes van het vierde ghevoeght zijnde, te zamen 24 uuren, dat is, eenen dagh uitmaaken.*

Schrillen, ghrillen.

Schrinde, schrunde, spleet/ schreef/ scheur.

Schrinden, splyten / scheuren.

Schrokkigh, jeukigh / happigh / ghraatigh.

Schroopen, van een scheuren / in stukken ryten.

Schrossen, ghastmaal houden.

Schudde, ghaffel / vórk.

Schuiffelen, huffen / syffelen/ blaazen.

Schuldtheis, *zoekt* schoudtheet.

S E *zoekt* Z E.

Selfe, salie / savie.

S I *zoekt* Z I.

Sibbe, } maaghschap / bloedtverwantschap. *Ziet* ghesibbe, *enz.*
Sibschap, }

S L.

Slaaken, los laaten / los maaken / bevryden van banden.
Slaan, *beteekende by de Ouden*, doodtslaan.
Slaghel, sleeghel, houten hamer / sley.
Slaloos, achteloos.
Slaloosheidt, achteloosheidt.
Slavoen, slaaf.
Sleeuw, dun / spits / verdunt.
Sleeuwen, afneemen / dunworden.
Slegghe, neevel / dunne reeghen / vochtigheidt.
Sleggheren, neevelen.
Slegghering, neeveligh / vóchtigh.
Sleggherigh, neeveling / móτreeghen.
Sleik, plat / effen / ghelijk.
Sleiken, kruipen / langs de aarde kruipen.
Sleiker, vós.
Slib, slijm / slik / modder.
Slijp, slijpsel, slip, yzerroest / het gheene van 't yzer afghesleepen wordt.
Slytevleesch, die het vleesch slijt.
Slinder, dun / spichtigh / spits.
Slingerstaert, staert bequaam om meede te slingeren.
Slommeren, vermengen / verwarren / beletten.
Slommering, verwarring / beletsel.
Sloopen, van elkanderen houwen / *ofte* hakken.

Sloo-

Sloove, deksel.
Slooven, bedekken
Slorpe, kuil / die al verslindt wat daar in komt; welle in 't water die 't al opslokt.
Slótghezin, inwooners van 't slót.
Sluijerkroon, tullebandt.
Sluimen, pellen / schillen.
Sluimen, sluipen.
Sluimen, luimen / loaken.
Sluimen, sluimeren.
Sluimerlogh, logh als een die sluimert.
Sluimervalligh, slaaperigh.

S M.

Smalt, smelt, brandtverw/ doorblamsel / *by de Onduitschen*, Emailjeersel.
Smedt, smidt. *Hier van daan spruit het meervoudt* (plurale) smeeden.
Smeedigh, smydigh, ghesmydigh, zacht/ dat licht ghesmeedt kan worden / week / buighzaam / weekmaakende.
Smeekschrift, *by de Onduitschen*, requeft.
Smeeksmaakende, dat na ghesmeek smaakt / lieffelijk bleyende.
Smeermaandt, slachtmaandt/ *by de Onduitschen*, November. *Om dat men in deeze maandt lustigh plaght te smeeren, en teeren.*
Smelt, smeltsel/ iet ghesmoltens.
Smets, smetsch, zeer zoet/ lafzoet.
Smets, slemping/ brassery.
Smydigh, *zoekt* smeedigh.

Smydighen, zachtmaaken / kneeden.
Smoel, smul, zwoel / warm.
Smouten, smelten.
Smukken, sieren / toopen.

S N.

Snaak, kluchtbedryver; *het beteekendt ook* een slang.
Snabbe, snebbe.
Snabben, met de snebbe byten.
Snarre, snurre, snaare / broeders / *ofte* zoons wijf.
Sneevel, ongheluk / teeghenspoedt.
Sneevelval, onghebal / ongheluk kighe val.
Sneeven, in ghebreeke blyven / wegh blyven: te loor ghesteldt worden / doolen / vallen: waggelen / strompelen / schudden: teeghenspoedt lijden: om hals raaken / sterven / verghaan.
Snerpen, prikken / quellen / pynighen.
Sneuvelen, snovelen, strompelen / vallen / om hals raaken.
Snit, bijlken / aaksken.
Snódder, snót.
Snorre, Snurre, } snaar / broeders / *ofte* zoons wijf.
Snorre, Snurre, } boel / byzit.

S O.

S O *zoekt* Z O.

Sok, de streek van een schip in 't water.
Sól, zoole.
Sól over ból, fó'leból, foleból, hól over ból vallen: *als óf men zeide*, de zoolen over 't hoofdt vallen.
Sóllebóllen, over hals over hoofdt neederwerpen / *ófte* neederkoomen.
Sóld, fóldaat, *zoekt* zoud, zoudaat.
Som, last/vracht/ pak. *Hier af koomen* sombeest, somdekfel, someezel, sompaerdt, *enz.*
Sóp, tóp / opperste / 't hooghste.
Sóppen, de tóppen weghneemen / *ófte* afkappen.
Souw, haastigheidt. Met een fouw, met der haast. *Hier van komt* Anfouwen, aandryven.

S P.

Spaaken, van drooghte splyten / van een scheuren.
Spaakerigh, fpaakigh, dor/ droogh/ uitghedrooghdt van hitte. Spaakigh, *ófte* fpaakerigh weeder, heet weeder / naar weeder / hette daar het landt van drooght en splijt. Spaakigh landt, ghedrooghdt / en ghescheurdt landt.

Spaan,

Spaan, leepel. *Hier van daan komt*, visch-spaan, schuimspaan.

Spaanen, speenen.

Spade, deeghen / zwaerdt. *By de Italiaanen* spada.

Spalte, spleete / reete / scheur. *Hier van daan spruit* tweespalt, twist/ oneenigheidt.

Spalten, splyten / scheuren.

Spalting, splyting / scheuring / oneenigheidt.

Spange, spengel, plaate / breedt spyker-hoofdt/ haak/ ghespe / beleghsel.

Spange, *beteekende by de Vlamingen*, een windel / zwachtel.

Sparke, vonk / gheinster/ ghlinster.

Sparken, } ghlinsteren / vonken van zich
Sparkelen, } werpen.

Speeten, spitten.

Specht, een zeekere voghel / *by de Latynen*, Merops.

Speltmaandt, herfstmaandt / *By de Onduitschen*, September. *Deeze maandt heeft deezen naam, omdat in de zelve de spelte ghemaaydt wordt.*

Spengel, *zoekt* spange.

Spenne, bank / zitplaats.

Spennekoets, slaapbank.

Sperke, sperken, *zoekt* sparke sparken.

Speur, spoor / voetstap. *Hier van daan komt* speuren, merken.

Spieghelghevecht, spieghelstrijdt, verbeelding

ding van een ghevecht/ nabootsing van een strijdt/ ghevelasdt ghevecht/ daar een waar door afghebeeldt wordt.

Spiegheling, bespiegheling/ beschouwing/ *by de Onduitschen*, speculatie.

Spilden, spillen/ verspillen/ verquisten.

Spillehalven, van moeders weeghen/ van moeders zyde/ *als óf men zeide* ter oorzaake van de spil: *een werktuigh, welk de vrouwen in't spinnen ghebruiken.*

Spillemaaghe, maaghe van moeders zyde/ verwant/ daar men van moeders weeghen aan vermaaghschapt is: *ghelijk daar en teeghen een verwant, daar men van vaders weeghen aan vermaaghtschapt is,* zwaerdt maaghe *ghenoemdt wordt. Omdat ghelijk het den mannen past de zwaerden, zo voeght het den vrouwen de spillen te handelen.*

Spillezyde, de vrouwelijke verwantlijn/ moederlijk maaghschap.

Spinde, } broodt welk den armen uitghedeeldt wordt.
Spindbroodt, }

Spinden, hoofdt voor hoofdt den ghebrekkighen broodt/ kaes/ en andere noodtdruft omdeelen.

Spinding, omdeeling van noodtdruft aan den armen.

Spindse, bondel van kleen ghekloofdt houdt.

Splinteren, aan splinters stuiven.

Splitten, splyten.

Split-

Splitter, ſplinter.
Splitternaakt, ſplinternaakt.
Spon, ſpaan.
Sponne, ſpunne, ſpeene / bórſt / mam.
Spórkelle, ſpórkelmaandt, ſprókkelmaandt / *by de Onduitſchen* Februarius. *Een maandt in welke het ſpoor van de kelle ófte koude nóch overigh is.*
Spranke, ſprankel, ſprenkel, vonk / gheinſter. *Van* ſpringen / ſprong *en* ſprang.
Sprekbaarigh, ſpraakzaam / minzaam.
Sprenkwadel, quiſpel.
Sprenkwater, wywater.
Sprieteloogheu, } duiſterlijk zien.
Sprietooghen, }
Sprink, ſprinkbloedt.
Sprinkbórne, ſpringader / ſpringbron.
Sprinkhaal, ſprinkhaan.

Sprinkhaal, ſpringaal, ſprinkghaal, ſpringel, zeeker krijghstuigh / daar men ſteenen plaght meede te werpen: *by de Ouden ook* Blyde *gheheeten.*

Sprinktijdt, lente.
Sprókkelle, ſprókkelmaandt / *ziet* ſpórkelle.
Sprong, } *beteekende by de Ouden*, een bron / ſpringader. *Hier van daan is*, ſprongrijk, *dat is*, rijk van ſpringaderen.
Spronk, }
Sprotten, ſpruiten / bótten.

Spui-

Spuije, ſpije, ſluize / verlaat / waterver-
laat.
Spulks, ſpeelſch / dartel / gheil.
Spunne, ſpeene / borſte / mamme.

S T.

Staaden, ghrondtveſten / vaſtſtellen.
Staaden, in ſtaat ſtellen.
Staaden, gheſtaadighen / toeſtaan / toe-
laaten.
Staadighen, beveſtighen / bekrachtighen.
Staads, ſteeds / gheſtaâgh / gheduurigh-
lijk.
Staaken, *beteekende in voor tyden ook* ſtóppen.
Staande dinge, gheſpannen vierſchaar.
Staatzaligh, 't gheen den ſtaat zaligh is.
Staatzoechte, ſtaatzucht / ſtaatghierig-
heidt.
Staatzoechtigh, ſtaatzuchtigh / ſtaatghie-
righ.
Staave, boekſtaave / letter.
Staaven, vaſthechten / veſten / ſtellen.
Staaven, *ófte* voorſtaaven den eedt, iemandt den eedt voorzegghen / die hy daar na met de zelfde woorden doet. *Men zeght* ſtaaven *en* voorſtaaven, *als òf men zeide* ſpellen, *en* voorſpellen. *Want de eedteiſſcher ſpelt den gheenen, dien de eedt te doen ſtaat, de woorden des eedts te voren, eevenalleens als een ſchoolmeeſter zynen leerkinderen*

de

de op te zegghene letteren, *welke by den Hooghduitschen*, ſtaaven, *en* boekſtaaven *ghenaamdt worden: Hier van zeght men* gheſtaafde eedt, *dat is*, voorghezeide eedt.

Stade, *by de Ouden* een Ree/ haven der ſcheepen. *Nu beteekent het*, een ſteun/ ſchraagh. *Als ook* gheleeghenheidt/ bequaamheidt/ plaats/ leeghe tijdt; *als* de ſtade hebben, *dat is*, leeghen tijdt hebben. *Het wordt ghemeenlijkſt ghebruikt voor* nuttigheidt/ hulp/ baat/ byſtandt/ *zo zeght men* te ſtade koomen, *dat is*, te nutte koomen: ſtade doen, baat doen. *De Oude zeiden*, in ſtade ſtaan, ontzet doen.

Stadt, ſteede/ plaats. *Hier van ſpruit* ſtadthouder, *voor* ſteedehouder.

Stadtghrypen, plaats ghrypen.

Stadtghenoot, borgher/ poorter.

Staerten, vluchten/ de vlucht kiezen.

Staffier, ſtafdraagher/ trouwant/ *by de Franſchen* eſtaffier.

Staggheren, waggheleu/ ſtrompelen.

Stal, *beteekende van oudts*, ſtoel/ zitplaats/ gheſtoelte.

Stalle, *beteekende in voortijden*, pis.

Stallicht, ſtalkaerſe, dwaaslicht/ dwaallicht. *De Brabanders noemen dusdaanigh licht.* ſtallicht, *en de Vlamingen* ſtalkaerſe, *van* ſtal: *omdat het voornamelijk by en in de* ſtallen *zich vertoont: hoewel het ook by ghalghen, kerkhoven, kokens, en dierghelijke plaatſen, met dikke*

en

en smeerighe dampen bezet, ghezien wordt.

Standen, staan.

Stang, tak / rank / spiets / lange stók.

Stangel, steel.

Stap, *beteekende by de Ouden* staf: *als ook* een sporte in een leer.

Stap handts, terstondt / daadlijk / te handts.

Stapel, *beteekent by zommighen, en van oudts,* een kreekel / *als ook,* een steel / stangel. *By de Ouden wierdt het ook ghebruikt voor 't gheen de Onduitschen* Piramide *noemen.*

Steedeling, borgher / steêman.

Steeden, } ghezondtbestighen / vast stellen / bevestighen.
Steedighen,

Steedigh, vast / bestendigh / standtvastigh / gheduurigh: *Hier van daan spruit* steegh; *waar voor het ghebruikelijk plagh te zijn, beteekenende* hardtnekkigh / halsterrigh / stijfzinnigh.

Steeghel, steun. *Hier van daan komt* steeghelreep.

Steeghen, styghen / opklimmen / klimmen. *Hier van daan spruit* ghesteeghen *enz.*

Steegher, steigher / trap.

Steekpille, zetpille. *By de Latynen* balanus, glans, suppositorium.

Steekwerk, ghraveersel.

Steeve, staf / stók. *Het beteekende ook* het handtvatsel der ploegh.

Steen, stein, steenen huis / slót / toorn. *Hier van koomen veele eighen naamen* (nomina

na propria) *van slóten, dórpen, en steeden: als*, loeveſtein, zuileſtein, yzelſtein, raveſtein, *enz.*

Steen, **ghevankenis/boeijen.** *Hier van spruit* ſteenwaarder, ſteenwachter, *by de Onduitschen* Cippier.

Steenbikkeler, **ſteenhouwer.**

Steenoudt, **ſtókoudt/ zeer oudt/ heel oudt.** *Men zeght* ſteenoudt, *om de zelfde reeden, als by de Latynen* Silicernium, quòd prono in terram capite ſilices cernat, *om dat hy na de aarde gheblooghen de steenen aanziet.*

Steenpoeler, **ſteenhouwer / ſteenghraaver.**

Steigh, ſteegh, **ſteil.**

Steighe, **ſteeghe / ſtraate.**

Steighen, **ſteygheren / ſtyghen / klimmen.**

Steighen, *beteekende by de Ouden ook*, **ſtaande water maaken**, *welk de Latynen noemen* ſtagnare.

Steighreep, **ſteeghelreep.**

Steilen, **opbeuren / oplichten.**

Steiligh, **ſteil.**

Stel, **oudt.** *Hier van daan zeide men* ſtelbier, **oudt bier**; ſtelle piſſe, **oude piſſe** / *enz.*

Stel, *beteekende ook* **ſtil.**

Stelle, **gheſteltenis / gheleeghenheidt.**

Stelle, ſtalle, **een ghraft met veel kromme draaypingen:** *By de Zeelanders* een kreeke *ghenoemdt.*

Stem-

Stemmen, schikken / boeghen.
Sterhalzigh, stijfhalzigh / hardtnekkigh. *Van* sterre stijf.
Sterling, met staarende ooghen.
Sterne, stirne, 't voorhoofdt.
Sternloos, onbeschaamdt.
Sternghesmyde, voorhoofdtsieraadt.
Sternriem, voorhoofdtsriem.
Sterre, starre, onbuighelijk / onbuighzaam.
Sterren, tintelen / schitteren.
Sterren, starren, staaren / staarooghen.
Sterrigh, starrigh, stijf / hardt / onbuighzaam: hardtnekkigh / stijfzinnigh. *Hier van daan komt* halssterrigh, *daar zommighe dóch quaalijk*, halssterk *voor schryven.*
Sterrighlijk, starrighlijk, stijvelijk / onbuighzaamlijk / hardtnekkighlijk.
Steur, stuir, tól / schatting.
Sticht, stift, ghesticht / ghebouw / klooster: bisdom / bisschóps rechtsban.
Stief, stijf / hardt. *Hier van daan komt* stiefmoeder, stiefvader, *om dat zy den voorkinderen hardt vallen.*
Stiefbroeder, halve broeder.
Stier, stuir, tól / schatting.
Stieren, schatting gheeven.
Stiete, aanbeeldt.
Stift, *zoekt* sticht.

Stijgh,

Stijgh, steigh, stell.
Stijghboghel, steeghelreep.
Stillezaat, rust / stilte / ophouding.
Stilpijn, pijnstillende artseny.
Stimmen, ghezondtbesten / vast maaken.
Stirn, *zoekt* stern.
Stoeldoek, tapijt.
Stoelghanktapken, stoeltapken, zetpille. *By de Latynen*, balanus, glans, suppositorium.
Stoet, ghevólgh / sleep.
Stóffen, stóppen / próppen / vullen.
Stók, boeyen / ghevanknenis: *Hier van komt* stókbewaarder, *by de Onduitschen* Cippier.
Stók der Bijen, bijenkorf.
Stókdraager, Stókkeknecht, } gherichts dienaar.
Stókkadde, dagghe / pook.
Sótkken, met een stók vast maaken / met een stók onderschoozen.
Stókken, *beteekende ook by d'Ouden* stóllen / stremmen.
Stólken, stólkeren, stelkeren, stóllen / stremmen.
Stólpen, stelpen, dekken / bedekken / bestelpen.
Stondt, beurt.
Stondigh, gheleeghen / bequaam.
Stórmbok, zeeker stórmghereedschap.
Stórmghevaert, stórmghereedschap.
Storten, neederwerpen: *en* needervallen.

Stortingmensch, mifgheboorèn mensch / misdraaghen mensch; *by de Onduitschen* abortif.

Stortmooze, schijthuis.

Stouwen, voortdryven / voortstooten: *Het beteekende ook*, tassen / stapelen.

Straale, *beteekende by de Ouden*, een pijl.

Straalen, schieten met pylen. *Het beteekende ook* streelen / kemmen.

Straam, streeme, het lidtteeken van een gheessel.

Strafvruchtigh, strafvreezende.

Strange, arm der zee / *ofte* van een stroom: het strandt / de oever.

Strangen, stranden / an strandt koomen / aan strandt dryven.

Strangen, benaauwen / stijf worden.

Streeme, lijn / streep / straal: *zoekt* straam.

Streemen, lynen / streepen trekken.

Striemelen, struikelen / strompelen.

Strijdsch, strijdbaar.

Strijkweer, strijkweering, borstweer / borstweeringe.

Strobbelen, strompelen / struikelen.

Strompelvoeten, strompelen.

Struikelzucht, vallende ziekte.

Studer, stuider, slecht / gheringh vorgher.

Sturande, noodtweer.

Stugh, stijf.

Stuipen, krommen / buighen. *Hier van zeidt men* stuipen, en neighen.

Stuit, ſtoot / ramp.
Stuive, ſtóf / polver.

S U *zoekt* Z U.

Subbelen, ſobbelen, ſtruikelen.
Sweeuw.

T A.

TAaije, ghrootmoeder. Verrompelde taaije, verimpeldt oudt wijf.
Taalen, ſpreeken / zegghen.
Taalen, *beteekende ook*, tellen.
Taalbaar, welſpreekende.
Taallieden, tólken / uitlegghers / voorſpraaken.
Taalman, reedenaar / *by de Onduitſchen*, orateur.
Taalman, } voorſpraak.
Taalſpraake, }
Taalwaerdigh, ghedenkwaerdigh / verhaalens waerdigh: aanzienelijk / eerwaerdigh.
Taamen, voeghen / betaamen.
Taamigh, betaamelijk.
Taan, rósgheel verwſel / looije / meel van baſten van eikeboomen.
Taanen, teinen, tannen, het leeder bereiden / rósgheel verwen / leeder touwen.

Taart

Taart, ſaart, t'zaart, tenger/zacht/teeder.
Taartigh, zerp/zuuraeghtigh/ rijnſch.
Taateren, ſtameren.
Taatſe, tatſe, hoofdtnaghel/ ſpyker met een koperen hoofdt.
Taere, boom. *Hier van ſpruiten*, appeltaere, miſpeltaere, noteltaere, eglentaere, *enz.*
Tafelbedde, bedde/ daarmen in oude tyden meede ter tafele lagh/ *by de Latynen*, thorus.
Tagghen, t'wiſten/ kibbelen.
Taggher, t'wiſter/ kibbelaar.
Tak, ghetaſt/ taſting/ ghevoel.
Take, ſtoop/ ghelte.
Takkelingen, ſprókkelingen van takken.
Takken, aanraaken/ vatten.
Takken, aan de takken ophangen: takken voort brengen/ takken afhouwen.
Tallagie, ſchatting.
Talmaſche, grijns/ momaanzicht.
Talmaſchen, grijns aandoen/ vermommen.
Tandtkooter, tandtſtooker.
Tankaardt, kitte/ drinkvat.
Tane, tanne, teine, looije/ meel van baſten van eikenboomen.
Tanen, tannen, teinen, het leeder bereiden/ róſgheel verwen.
Tapeeren, ſpartelen.
Tas, hoop/ ſtapel. Tas *meenen zommighe eighentlijk te beteekenen*, een hoop kooren/

als óf men zeide t'as, *ófte* t'aas, *dat is*, tót voedsel / tót eeten.

Tassen, ophoopen / opstapelen.

T E.

Te heim, te huis / t'huys.

Te maal, te ghelijk / te gader / te zamen. Altemaal, alle te zaamen.

Teeghenvoetelingen, teeghenvoeters, *by de Onduitschen*, Antipoden.

Teelman, landtbouwer / bouwman.

Teelte, vrucht / ghewin / teeling: Teelte, teeltijdt / bequaame tijdt tót teelen. *Hier af spruiten*, aanteelte, vlinderteelte, *enz*.

Teems, nóchtans / echter / evenwel.

Teerhuis, herbergh.

Teeren, rukken / knyppen / trekken.

Teeuwe, slecht en slaafsch mensch.

Teile, schotel / aarden vat.

Teins, schatting / *by de Onduitschen*, cijns.

Teisteren, leedt doen / quetsen / quetsuur gheeven.

Telde, tent.

Tellen, vertellen.

Tent, tót dat / zo lang als.

Terd, treede / stap / ghang.

Terden, treeden.

Terras, tiras, tras, nieuwe plaestering / nieuwe puinstóf om vloeren te maaken / *by de Onduitschen*, ciment.

Terrassen, met plaestering strijken.

Ter-

Terren, van een trekken.
Tets, tetse, tats, tatse, slagh/ slagh met de palm van de handt.
Tetse, tatse, 't vlak van de poot van een wildt dier.
Tetsen, raaken/ slaan/ tikken met de palm van de handt.
Teulen, tuilen, landtbouwen.

T H.

Thendt, tót dat / zo lang als.
Thins, thiens, tins, schatting / *by de Onduitschen* cijns.

T I.

Tichte, misdaadt/ beschulding. *Hier van daan komt* betichten.
Tijdlijd, tijdtverdrijf / tijdtkorting. Tijdlijd *beteekent ook*, een die den tijdt luyelijk doorbrengt.
Tijdehaven, tyehaven, een haven daar 't ebt en vloeit.
Tijden, tijen, tijghen, strekken / hellen/ trekken.
Tijden, tijen, tijghen, in recht betrekken / beschuldighen: *Hier van spruit* betijen *en* betijghen.
Tijdtsghelijken, } die in de zelfde tijdt
Tijdtghenooten, } leeven.
Tijghezet, zetting van tijdt.
Tijne, watertijne, watertonne.

Tille, brugh.
Tilbrugh, valbrugh.
Timber, 't bovenste op een helm; tóp/spits.
Timmer, gebouw/ ghesticht/ timmeragie.
Timmer, timber, tóp/spits.
Tinne, trans/ kanteel/ ommeghang van de muur.
Tins, thins, schatting/ *by de Onduitschen* cijns.
Tinte, tente, wiek.
Tinten, tenten, een wonde peylen/ de diepte eener wonde opspooren.
Tirannin, tirannighe vrouw.
Tiras, *zoekt* terras.

T O.

Toeboel, bywijf/ boel.
Toeboete, toemaat.
Toeprangen, toeknyppen/ toewringen.
Toestaan, bystaan/ helpen.
Toestandt, bystandt.
Toestandigh, behulpsaam.
Toewaare, toemaat/ toeghift/ toeworp.
Toewijf, bywijf/ boel.
Toeven, staande houden.
Toevelijk, toefzaam, onthaalbaar.
Tóght, byleeven/ vrucht-ghebruik.
Tóghtboek, tuchtboek.
Tóghtenaar, vruchtghebruiker.
Tóghtenerste, vruchtghebruikster.

Tóghtghoedt, vruchtghebruikelijke ghoederen.
Tólken, vertólken/ vertaalen/ uitlegghen.
Tolmetsch, tólk/ vertaaler. *Dit woordt achten zommighe te koomen van* tole *ófte* taale.
Tólmetschen, vertólmetschen, vertólken/ vertaalen.
Tonsten, tonssen, verdraaghen/ verdraaghmaaken.
Toogh, toonbank.
Tooghen, *beteekende by de Ouden* trekken: *als ook* toopen/ opsmukken. *Nu beteekent het* toonen/ vertooghen.
Tooken, stooten/ rammeyen/ met een stormram bestooken.
Toomspange, toomplaat/ toomdóp.
Toone, *beteckende by de Ouden*, spel/ schouwspel. *Hier van daan komt* tooneel, *dat is*, de plaats daar de speelen op vertoont worden.
Tooneeltuigh, ghereedschap des tooneels.
Top, tól.
Toppen, tóllen.
Tóppaapinne, opperpriestéresse.
Tóppunt, het punt aan den Heemel/ welk lootrecht boven ons hoofdt is/ *by de Sterrekonstenaars met een Arabische naam* zenith *gheheeten*.
Tork, torse; piktouw om te branden.
Torkeel, halsbandt/halsring/halsketten.
Torneel, tól: tóp van de muur/muurspits,

Tórs, trós / bos / bondel.

Tórſeelen, binden / in een bondel binden / met touwen dicht by een binden.

Touwe, ghewerf / weeffel. *Hier van daan ſpruit*, ghetouwe, weefghetouwe, het werktuigh daar men op weeft.

Touwen, knoopen / weeven.

T R.

Traezen, drinken/de drank ghelijk als door een zeef inghieten.

Tranſeneeren, ſchatting afparſſen.

Tranſſe, tinne / kanteel / ommeghang des muurs.

Trant, ghang / tredt / pas.

Tranten, loom voortghaan: *Hier van daan komt* trantelen, *en* tranſelen, *in de zelfde beteekeniſſe.*

Trappe, knip / val.

Trappen, vangen/beknippen. *Hier van ſpruit* betrappen.

Trat, tredt / treede / ghang.

Tratten, treeden / ghaan.

Tratſen, trótſen, braveeren.

Trekzeel, trektouw: ghareel.

Treifelen, vleyen / troetelen/ ſmeeken/lief-koozen.

Treifeling, vleyery / liefkoozery.

Trenſſe, touwetjen / bandeken: halfter.

Trenſſelen, trantſelen, futſelen / luyelijk zijn werk doen.

Trenſſe-

Trensseler, futselaar.
Trijp, 't ghedarmte. *By de Franschen* tripe.
Trompe, trompet / hoorn.
Trouwhander, trouwhandt, bewaaraanneemer / dien pets te bewaaren ghegheven wordt.
Trouwen, betrouwen.
Trouwnechtigh, trouwnaerstigh. *Een t'zamenghezet woordt* (vox composita) *uyt* trouw *en* nechtigh, naerstigh / yverigh.
Trouwsweeghen, van weeghen de trouw.
Truffel, vuurschop / aschschop.

T S.

T'saaghe, schrik / verbaernisse.
T'saaghen, schrikken / verbaerdt zijn.

T U.

Tuchthuis, schoole / onderwijsplaats.
Tuk, list / bedrógh / bedriegherye: *Het beteekent ook* schalk / loos / ghesleepen: *als meede* ghewoonte / aart / ghesteltenis.
Tukachtigh, bedrieghelijk / listigh.
Tukreize, bedrieghelijke aanghaaning.
Tulpe, tulbandt.
Tusschenscheedt, tusschenruimte/tusschenwijdte.

T W.

Twantelen, twijffelen.

Tweeboorelingen, tweelingen.

Tweeboortigh, tweemaal ghebooren. *Een bynaam van Bacchus, in 't Grieſch* διθύραμβος.

Tween, oneenigh zijn / tweedrachtigh zijn.

Tweeſpalt, oneenigheidt / tweedracht.

Tweeſpaltigh, oneenigh / tweedrachtigh.

Tweetbroeder, tweitbroeder, halve broeder.

Twei, twee.

Twein, twijn, tweern, dubbele draadt / ghedraaide draadt. *Dit woordt komt van* twey, twy, *ófte* twee. *Hier af ſpruyt voorts* tweinen, *ófte* twynèn, tweindraadt, tweinmoolen, *enz.*

Twengriem, ſpanader.

Twent, twint, niets / niet met al.

Twy, twee. *Hier van, als ook van* twei *komt* twijffel, *ófte* tweiffel; twijffelen, *ófte* tweiffelen, *enz. Ghelijk als by den Latijnen* dubius, *en* ambiguus *van* duo, twee / *en* ambo, beide.

Twijffeldagh, ſcheemering.

Twijgh, tak / telgh / roede.

Twijghen, planten / enten / ooghen.

Twijgher, ſpruit / poot / heeſter / ſtruik.

Twint, twijnt, twent, niets / niet met al.

Twintachten, niet met al achten.

V A.

V A.

Ziet de volghende Letter.

U D.

UDer, uider / huider / uyer.

V E, V I.

Ziet de volghende Letter.

U I.

Uitbieden, *beteekende by de Ouden*, uitdaaghen / ten strijde beroepen.
Uitboezemen, uit den boezem haalen / voor den dagh haalen.
Uitbóllen, uitstozten.
Uitdelghen, verdelghen / uitroopen.
Uitgelót, uitgheloot.
Uitgheraadt, *by de Latijnen* emancipatus.
Uitghespeerdt, uitghespreidt.
Uitgheeve, uitghift / onkoste.
Uitkant, t'zameneinding / t'zamenpaaling: *by de Onduitschen*, frontiere.
Uitlaaghe, ban / ballingschap / verbanning. *het beteekent ook* een balling / ghebannene.
Uitlaaghen, van alle voorspraak van wetten uitsluiten.
Uitlaat, uitsteh / uitsteeksel / juk / anhank van't huis: *by de Franschen* balcon.
Uitmondigh, langtongigh / die al wat hem voor de mondt komt uitlapt.

Uitmuntigh, uitsteekende / voortreffelijk.

Vuitmuiten, uitmunten.

Uitschót, *beteekende by de Ouden,* uitkiezing/ *ofte* uitghekoozen waar: *Heeden beteekent het in teeghendeel,* verworpene waar / *by zommighe* letsoen *ghenoemdt.*

Uitstek, *'t geene de Franschen,* balcon, *en de Oude* uitlaat *noemen.*

Vittreffen, uitsteeken / uitmunten.

Vuitvaardt, *beteekende by de Ouden,* uitghang. *Nu beteekent het* lijkstaatsie/ beghraffenisse: *afspruitende van* uitvaaren / *als óf men zeide* uit der stadt vaaren: *alzo by de Ouden de lyken buiten de steeden beghraaven wierden, op eenen vergheleeghen akker, die by hun dieswegheen* Ghódtsakker *ghenoemdt wierdt. 't Beghraaven der lyken buiten de steeden is nóch in veel plaatsen van Duitslandt ghebruikelijk.*

Uitvloedt, uitvloeying.

Uitvoert, uitvoering.

Uitzetttigh, lazarus / *ghelijk of men zeide* uit der stadt ghezet, *omdat die, welke met zodaanigh zeer ghequeldt waaren, op eene afghezonderde plaats buiten de stadt verzonden en besteldt plachten te worden.*

Uitzettigheidt, lazarus zeer.

Uitzinnen, dol zijn / buiten zinnen zijn: *Hier af komt* uitzinnigh, ontzinnigh / krankzinnigh.

U N.

U N.

Unjer, spook / schimme / gheest.
Unjeren, tooveren.
Unjerhoere, toovenaarster / toveresse.
Unjersche, tooverigh / tooverachtigh.
Unken, unkeren, zuchten / steenen.
Unte, zo ver / tót dat.

V O.

Ziet de vólghende Letter.

U U.

Uur, *beteekende by de Ouden*, ghroot / oor.
Uuraldt, zeer oudt.
Uure, *beteekende by de Ouden*, gheleeghenheidt / beurte / verandering van 't een in 't ander. *Hier van spreet*
Uurigh, uurmaaligh, veranderlijk / onstandtvastigh: *Het beteekende ook* van een uur.
Uus, ons.
Uuswaardt, *en*
Uuzaardt, onswaarts / tót onzens

U V.

Uvel, eevel / quaadt.
Uven, uvenen, oeffenen.
Uveren, begheeren / eisschen.

V A.

Vagh, kracht / vermoghen; beghrijp.
Vaakeren, sluymeren.
Vaaluw, vaal.
Vaân, vangen.
Vaandeling, vaandel / vaane.
Vaar, vrees / schrik; *als ook* ghevaar.
Vaaren, schrikken / vreezen. *Hier van daan spruit* vervaaren, vervaardt, *enz.*
Vaaren, ghevaaren / gheschieden / weedervaaren.
(vaar ghoedt.
Vaarende have, roerende ghoederen / til-
Vaarende vrouwe, *ofte* vaarend wijf, *hadde by de Ouden veel beteekenissen. Eerstelijk beteekende het* een bosghgodin / bosch-nimph. *Daar na* een toveresse / besweerster; *en beide deeze beteekenissen schijnt het te hebben van* vaaren *dat is*, vreezen: *om dat deeze vrouwen vervaardt maaken Ten derden beteekende het*, een vreemde vrouw; *Ten vierden*, een hoere / *koomende van* vaaren, *dat is* reizen.
Vaarghewandt, schipghereedschap.
Vaarweeder, noodtweeder / onweeder.
Vaarent, verent, verjaarent, voorleeden jaar.
Vaasche, } inbeelding / vaazing.
Vaaze, }
Vacht, vel / huidt.
Vadde, Vadze, vaddigh wijf / vadrighe maaght.

Vadden, vadzigh worden.
Vaderlagh, vadermoordt.
Vaderſſe, ghevaderſſe / peete.
Vadze, *zoekt* vadde.
Valveken, klapveken, deur van een veldt / efte akker / die van zelfs toevalt. (vallen.
Valligh, bouwvalligh / gheneight om te
Valligh worden, onverlegghen.
Vanden, een zieke bezoeken.
Varnink, } ſtier / bul.
Var, }
Vatmanger, kuiper / vatverkooper.

U D.

Ziet de voorghaande Letter.

V E.

Vechthuys, borſtweering / ſchans.
Veederſpel, voghelvangſt.
Veede, veete, haat / vyandſchap.
Veegh, vee.
Veelgaatſch, dat veel ghaten heeft.
Veem, veim, *beteekende by de Ouden,* een verborghen vonnis / als de miſdaadigher / zonder de reeden bekendt te maaken / aan den halze gheſtraft wierdt. *Die nu, welke dusdanighe vonniſſen ſtreeken, wierden* veemſcheepenen *ghenoemdt. Deeze wijs van rechtspleeghen en ſtraffen is eertijdts van* Karel *de Ghroote ingheſteldt, by de Weſtfaalingen om hunne overdaadige hardtnekkigheidts wille.*

Deeze

Deeze rechters pleeghen ook Wissender *ghenoemdt te worden.*

Veem, *beteekent heedendaaghs*, een ghezelschap *ofte* maatschappp; hoop.

Veervoeren, moop weer speelen.

Veete, veede, veide, vied, haat/ vyandschap.

Veeten, veeden, haaten / vyandt zijn.

Veetschap, haat / vyandschap.

Veetse, kauwoorde.

Veinnot, *zoekt* veinoudt.

Veim, *zoekt* veem.

Veinout, veinnoot, vennoot, vengnoot, veingnoot, makker / amptghenoot / maat/ metghezel/ die op ghemeene winst en schaade met een ander iets aanvangt. *Ik zoude achten, dat dit woordt t'zaamghesmolten is uit twee woorden naamelijk* vente, *dat is* verkooping / *en* ghenoot, *dat is* meedestander: *en dat men eerst ghezeght heeft* ventghenoodt, koopghenoot / *en daarna door misbruik*, vengnoot, vennoot, *enz.*

Veizen, veinzen.

Veizer, veinzer.

Veken, hek/ hort/ traalie/ onderdeur. *Hier van komt* valveken, valhek/ valdeur.

Veldtziek, lazarus / melaatsch / *die afghezonderdt buiten op 't veldt woonen moet: zoekt* akkerziek.

Veldtziekte, lazarus zeer / melaatscheidt.

Veldtvoerder, veldtoverste / heirtóghj.
Veldtweivel, veldtweevel, leidtsman der sóldaaten.
Velghe, radtvelghe / het uiterste rondt van een radt.
Velghen, draapen / wenden.
Velligh, houtvalligh / gheneighjt tót vallen: die zijn zaak verliest.
Ven, moerasch / moerassighlandt / moerlandt.
Vennoot, *zoekt* veinoot.
Veraardigh, ontaardt / onaardigh.
Veraarding, ontaarding.
Veraanghenaamen, anghenaam houden / *by de Onduitschen*, aggreëren.
Veraat, ghulzighaardt. *Hier van spruit* vraat.
Veraadheidt, ghulzigheidt.
Verarghwaanen, verdacht houden.
Verbaalmonden, verguissen / doordrengen: het vooghdyschap quaalijk waarneemen. *Zoekt* baal.
Verbaalmonder, verguister / slampamper / opsnapper.
Verbeesten, beestachtigh worden.
Verbeest, beestigh.
Verbelghen, iemandt verstooren / quaadt maaken. *Hier van spruit* verbólghen.
Verbysterdt munk, afvallighe / kloosterverlaater.
Verblenden, verblinden.

Ver-

Verbólghen, verstoordt / verghramdt / quaadt ghemaakt. *Dit woordt is afkomstigh van* verbelghen.

Verbólghenheidt, verstoortheidt.

Verbólgendlijk, verstoordelijk.

Verbouden, verstouten.

Verbraamen, } de kleederen zoomen / de

Verbreemen, } kanten der kleederen bezetten / en versieren.

Verbreeuwdt, versteldt / ontzet in 't ghemoedt.

Verbreuken, verbeuren.

Verbroederen, *en* verzusteren, broeders en zusters overleeden zijnde / de erffenisse den anderen maaghen opdraaghen.

Verdartelen, dartel maaken.

Verdeeluwen, bleek worden / deeluw worden.

Verdeemsteren, verdemsteren, verduisteren / donker maaken.

Verdiente, verdienst.

Verdonderen, ghelijk als een donder overrompelen.

Verdooren, zót maaken.

Vordriet, *beteekende by de Ouden*, ongheluk.

Verduizelen, duizeligh maaken.

Verduizemdt, verslaaghen.

Verduizemen, verslaaghen maaken.

Verdut, dwaas / mal; verdwaast.

Verdutten, verdoten, dwaas zijn / mal zijn.

Ver-

Verdwazen, dwaas zijn / zót worden.
Verdwaaſt, verzót / dwaas ghewozden.
Verechten, trouwen / huwlijken.
Vereegelen, afghaan / de teering hebben.
Vereeuwighen, eeuwigh maaken.
Verent, varent, vernen, voorleeden jaar / *zoekt* varent.
Verent wijn, *zoekt* vernen wijn.
Vererren, verarren, vergrammen / ghram maaken. *Dit woordt ſpruit af van* arre, *ófte* erre, ghram / ghramſchap.
Vererren, verirren, verdwaalen / verdoolen. *Een afſpruiteling*, (derivativum) *van* erren, *ófte* irren, doolen / dwaalen.
Verfellen, maaghdeſchenden.
Verfieren, fier maaken / fier zijn.
Verfletſen, met vleyery verſtrikken.
Verfortſen, dwingen / verweldighen / gheweldt aandoen.
Verfraayen, } verſieren / fraay maaken:
Verfreyen, } verfriſſchen / ververſſchen / vermaaken.
Verfreſchen, verfriſſchen.
Verfrooyen, verbrolijken. *Dit woordt ſpruit van* vro, vrolijk, *ziet* vro.
Vergerſelen, zeer vreezen / zeer ſchrikken.
Verghif, vergiffeniſſe / vergheevinge.
Verghangbaar, verghankelijk.
Verghooden, tót een Ghódt maaken.
Verghooding, Ghódtmaaking. *By de Latijnen*

tijnen met een Ghriekfch woordt, Apotheofis.
Verghoodt, tót Ghódt ghemaakt.
Verghorden, verghoorden, maaghdeſchenden.
Verghrimdt, verghramdt.
Verghuizen, uitlacchen / verſmaaden. *Dit woort ſpruidt van* ghuize, ſchimp / ſmaadt.
Verghutſen, vergheldeu / betaalen.
Verhabzakken, verbabzakken, met ghroot ghekrijs verbaert maken / en verjaaghen.
Verhaerden, } weghghaan / verhuizen /
Verhaeren, } verdwijnen. *Een afſpruyteling van* haerdt: *als óf men zeide* van haerdt veranderen.
Verhaeren, van hitte ófte koude gheſchrookt worden.
Verhanzen, het recht der maatſchappy voldoen: der maatſchappye ingheliifdt worden. *ziet* hanze, hanzen, *enz.*
Verheeghen, verbeeteren / vermeerderen.
Verheelen, vereenigen / tót een heel worden.
Verheetſteren, verheiſteren, ghloepen / heet worden. *Een afſpruyteling* (derivativum) *van* heet, *ófte* heit.
Verherghewaaden, het leen verheffen / erfpachtghifte gheeven. *Ziet* herghewade.
Veryldt, haaſtigh.
Verjicht, beroerdt.
Verkeyen, verſteenen / tót keyen maaken.
Verkilden, van koude gheſchrookt worden.
Verkleyen, kley worden.

Verknaapen, dienen / bedienen / als een knecht ten dienste zijn.
Verknócht, vereenighdt.
Verknóchtelingen, vereenighde. (leggħen.
Verkombeenen, vertellen / verhaalen / uit-
Verkonkelen, verdraapen; verstóppen.
Een afkomeling van konkelen, draapen.
Verkonkeldt, verdraapdt.
Verkooldt, tót kool ghemaakt.
Verkorzeldt, korzel.
Verkóftelijken, kóstelijker worden.
Verkussen, met kussen versomsepen:
Verlakken, verlókken, door aanlókselen bedrieghen.
Verlasten, overlaaden / onderdrukken:
Verlasteren, belasteren.
Verleesten, teeghen de onkósten op moo- ghen. *Het beteekendt ook* volbrengen / vol- eindighen. *Als meede* verkrijghen.
Verlemmen, verleemen, verlempen, ver- lammen / verminken. (verlamdt.
Verlemdt, verleemdt, verlempt, verminkt/
Verlieren, verliezen.
Verligghen, *beteekende by de Ouden* verbor- ghen zijn. *Als ook* flaauw zijn / slap zijn.
Verley, *en.*
Verlijd, belijdenis / bekentenis.
Verlijd, overlijd, doorghang / doodt / versterving.
Verlijden, belijden / bekennen.
Verlijden, overlijden, doorghaan / voorby- ghaan:

ghaan: ſterven. *Hier van daan komt* verleeden, voorbyzijnde.
Verlijken, vergheliiken / vereffenen.
Verlooven, *beteekende by de Ouden*, verbieden / weigheren.
Vermaal, gheſchilder.
Vermaaldt, beſchilderdt / bemaaldt.
Vermaaren, vermaardt worden / *en* vermaardt maaken.
Vermaerten, als een dienſtmaaghdt bedienen.
Vermaazen, bevlekken / beſmetten.
Vermakken, mak maaken.
Vermandt, verwonnen.
Vermannen, an een man trouwen.
Vermannen, overwinnen.
Vermarmeren, marmer worden.
Vermarren, vermerren, toeven / beiden / wachten / vertraaghen / ophouden. *Een afkomeling van* marren, toeven.
Vermaſt, overladen.
Vermieden, vermieten, huuren / verhuuren.
Verminnen, bevreedighen / verdraaghen / vereenighen.
Verminning, vermint, bevreedighing / verdragh.
Vermiſten, verquiſten.
Vermonden, ſpreeken / zegghen / uitſpreeken / ghewagh maaken.
Vermoſſen, verſchimmelen / gharſtigh worden.

Ver-

Vermullen, stóffigh maaken. *Een afspruyteling* (derivativum) *van* mul, stóffigh.

Vermutsen, van een blinde liefde gheraakt worden. *Een afspruiteling van* mutse, blinde liefde; *ziet* mutse.

Vermutst, van een blinde liefde gheraakt.

Vernaderen, benaderen.

Vernaamen, vermaaren/prijzen/bekendt maaken.

Verneemelste, voornaamste.

Vernen wijn, viernen wijn, verent wijn, wijn van voorleeden jaar.

Vernigher, vernen, verent, oudt/jaarigh/van voorleeden jaar / *zoekt* vaarent.

Vernoey, vernooy, verdriet / moeyelijkheidt / pijn / hartseer : ghevaar.

Vernoeyen, vernooyen, verdrieten / moeyelijkheidt aandoen : beschadighen; mishaaghen.

Vernoeyelijk, lastigh / moeyelijk / verdrietigh.

Vernooidt, verdrietende / walgigh.

Verooreeten, de walgh steeken van te veele *ófte* te dikwils ghenutte spijze.

Verouwlijken, veranderen.

Verpeenen, op straf verbieden / straf opleggen.

Verpleeghen, verplichten.

Verplicht, verdragh / verbondt / overeenkooming.

Verprillen, verblijden / verbrooijken / vermaaken/

maaken / verheughen: dartelen. *Een af-spruïteling* (derivativum) *van* pril.
Verquaaden, verargheren.
Verre, varre, ster.
Verreekenen, optellen.
Verruiffelen, verimpelen / befronssen.
Verscheeden, verscheiden.
Verschouden, verschauden, met warm water beghieten.
Verschoudheidt, verschrooktheidt.
Verschulden, verghelden / betaalen. *Hedendaaghs beteekent het* schuldigh maaken.
Verslechten, slechter maaken.
Versleeuwen, verdundt worden / dunner worden.
Verslimmen, slimmaaken / slimworden.
Versouden, versoudijen, een sóldaat door soudije verbinden.
Verspaaden, } spaade worden / vertraaghen: uitstellen/opschóoten tót een andere tijdt.
Verspaayen, }
Verspeeten, vol spijt.
Verspreeken, schelden / bekyven.
Versſen, versſene, hiel.
Verstandel, verstandigh.
Verstandeling, } verstandigheidt / een engel / *by de Latynen,* intelligentia.
Verstandelheidt, }
Verstrengen, verghaderen / t'zamendringen / t'zamenbinden.
Vertieren, veranderen / verwisselen.

Ver-

Vertijdbaaren, beschaaben / oppotsen / het oude ghelijk als een nieuwe ghedaante gheeben / de oude dingen van de nieuwe tijdt maaken. (schelden.
Vertyden, vertijen, vergheeben / quijt=
Vertyden, vertyghen, verloochenen / af=staan van zijn recht.
Vertissen, verwarren.
Vertólmetschen, vertólken / tólmetschen / vertaalen. *Ziet* tólmetsch, *en* tólmetschen.
Vertonsen, vertonsten, verhuuren met een ghódtspenning: met ghisten / *ófte* ont=fanghen loon verbinden.
Vertonst, door schuldt verbonden.
Vertrek, verhaal.
Vertreifelen, vertreefelen, verlókken / aanlókken.
Vertuien, ophouden. (strikt.
Vertuit, als een tuite opghebonden / ghe=
Vertutten, verdutten, zót zijn / zót maa=ken / verdwaazen.
Vertwijffelen, wanhoopen / de moedt laa=ten zakken.
Ververren, verre afscheiden / verre wegh=drijven.
Vervoechten, bevochtighen / nat maaken.
Vervoordeelen, ongheliјk aandoen / ver=ongheliјken.
Vervoordsten, uitstellen.
Vervriendschappen, vriendschap inghaan.
Vervrooyen, verheughen / verblijden.

Een afkomeling (derivativum) *van* vro, vrolijk.

Vervroomen, in kracht / deughdt / en moedt toeneemen.

Verwaanen, meinen / waanen.

Verwaanen, snoeven / roemen / stoffen / pocchen. *Hier van daan komt* verwaandt, die meer van zich denkt en zeght / als waar is: *als of men zeide* overwaandt.

Verwaat, verlaating.

Verwaat, ban / banning uit de ghemeente.

Verwaaten, (*Verbum*) verlaaten.

Verwaaten, verbannen / uit ghemeente bannen / de ghemeene oeffening der Ghódtsdienst verbieden.

Verwaaten, (*Nomen*) verlaaten.

Verwaaten, uit de ghemeente ghebannen. *Van dusdanigh eenen ghebannenen moesten alle de andere zich wachten, en zijn ghezelschap vlieden; en alzo was hy van ieder verlaaten: en wierde onder het ghetal der Ghóddeloozen en fielen ghereekendt. En hier van daan is het ghekoomen, dat het woordt* verwaaten, *voor een eer- en Ghódtvergheetene, en die in onmenschelijkheidt uitsteekt, gebruikt is gheworden.*

Verwaatenis, banning / kerckenban.

Verweelderen, weelderigh worden.

Verweendt, verwaandt / laatdunkende: ghroots / pruitsch: *Dit woordt wordt meestendeel in 't ghoede, daer* verwaandt *altijdt in 't quade ghenomen wordt.*

Verweeren, door lange bezitting iets voor eighen houden.
Verweezen, tót weezen maaken.
Verweeſt, tót weeze ghemaakt / van ouderen berooſdt.
Verwellen, verwallen, veranderen / verewiſſelen.
Verwellen, verweelen, verkiezen / uitkiezen.
Verwerken, door zijn werk aanſtoot gheeven.
Verwylen, uitſtellen.
Verworden, verdorven.
Verwreeden, wreedt maaken.
Verzandt, met zandt ghemengdt.
Verzeer, pijn / ſmert. *Hier van komt*, verzeeren, pijn hebben / pijn aandoen / verzweeren.
Verzeerighen, quetſen / wonden / pijn aandoen.
Verzeekeren, ondertrouwen.
Verzondt, ghelijk een zon ghlinſtrigh ghemaakt.
Verzuimel, verzuimigh.
Verzuſteren, *zoekt* verbroederen.
Verzweenen, verdweenen.
Verzwenden, verſtroopen / verdelghen.
Verzwymen, dwaalen / faalen.
Verzwyming, faaling / dooling.
Veſſemen een naaldt, een naaldt draaden.
Veughen, voeghen.

U I.

Ziet de voorghaande Letter.

V I.

Vied, veed, haat / *zoekt* veede.
Vieder, eemer.
Vierdonk, vierling.
Vierek, vierhoek.
Vierekkigh, vierhoekigh.
Vierlijk, plechtigh / *by de Onduitschen*, solemneel.
Vierte, plechtigheidt / *by de Onduitschen*, solemniteit.
Viern, viernen, vernen, oudt / van voorleeden jaar. *Zoekt* verent.
Vynen, vinden.
Vilt, viltachtigh, vrek / ghierigh / kaarigh.
Vingering, wyzing met de vinger.
Vinnen, vinden.
Vits, dikwylligh / vlugh / rap / snel / ghaauw.

V L.

Vlaaden, vleiden.
Vlaarboom, vlierboom.
Vlaasch, vosch.
Vlaat, aanhankisel des huis.
Vlaschaardt, ruigh laken.
Vlechte, traalie / horte.
Vlechte, vuurighe schorftheidt / droogh krussel / haerworm. *By de Latynen* impetigo, lichen.

Vle-

Vledder, vlier.
Vleeschhouwer, *beteekende by de Ouden*, een beul/ doodtslaagher.
Vleeschmanger, vleeschverkooper.
Vleggher, vloghel / vlerk.
Vleggheren, vledderen, vlerken, vlieghen.
Vlerboom, vlierboom.
Vlerk, vleughel.
Vlerken, vlieghen.
Vletten, vloeyen / vlooten.
Vleughe, vloghe, vlucht/ vlieghing.
Vleughs, terstondt / in der yl/ voort/ daadelijk.
Vlicchelen, vlieghen/de vleughelen roeren.
Vlicchelstaerten, vlichstaerten, quispelstaerten.
Vlieder, vlier.
Vliegh, windthondt/ haazewindt.
Vlieme, vlyme, fluim / quijl / snót.
Vliênde, vlieghende.
Vlies, huidt / vel/ schaapsvel met de wolle daar aan.
Vliet, vlijt.
Vlietkil, diepte der vliet.
Vliezen de schaepen, de schaepen scheeren.
Vlyme, fluim.
Vlimme, vlijm.
Vlo, vluchtigh.
Vloedigheidt, overvloedt.
Vloes, vleus, vlus, teeghenwoordigheidt / anstaand ooghenblik.

Vókassche, heete assche.
Vólkaardt, lósaardt/ loghaardt.
Vlook, hólachtigh.
Vlótte, baare/ ghólve.
Vleughelen, met de vleughels weemelen.

U N.

Ziet de voorghaande Letter.

V O.

Vocht, ghevecht.
Voecht, } vochtigh / nat.
Voechtigh, }
Voechten, bevochtighen / natmaaken.
Voele, veel.
Voere, daadt/ ghebaar / zeede. De voeren dryven, de meester speelen.
Voerloos, onzeedigh / dartel.
Voerloosheidt, onzeedigheidt/dartelheidt.
Voeren, vuuren, vooren, lubben.
Voerzeling, ghelubdt varken.
Voetzandt, strandt / oever.
Voghten, vooghten, bestieren / beheerschen / bezórghen / opvoeden / queeken.
Voghtenis, vooghtenis, voghtnis, vonnis/ uitspraak in rechte.
Voghtenissen, voghtnissen, vonnissen/ 't recht uitspreeken / oordeelen.
Voghtnisser, rechter / oordeelaar.

Voght-

Voghtghenachte, voghtgheding, voghtdagh, rechtdagh: rechtspleeghing des ghraafs / rechtghetyde.

Volleesten, voleindighen / volbrengen / voldoen.

Volna, bijna.

Volschieden, volbraght worden.

Vólwijgh, oorlógh / krijgh.

Vólwoordt, vólghwoordt, bevestighing / ghoedtkeuring / toestemming.

Vólwoorden, bevestighen / toestemmen.

Vólkwigh, vólwijgh, oorlógh / krijgh.

Vólghspraake, vólghwoordt / toestemming / ghoedtkeuring.

Vólghvonnisse, javonnisse.

Volschaardt, t' eene maale in slaghórden ghesteldt.

Vondnisse, uitspraak / ghewijsde / vonnis. *Dit woordt schijnt te koomen van* vinden. *Van oudts zeide men* het vonnisse vinden, *dat is,* beide partijen ghehoordt / en de blyken weederzijdsch overwooghen en doorzien hebbende / daar uit het vonnis vinden. *In zommighe oude boeken vindt men* voghnis, *en* voghtnis, *schijnende af te komen van* voght, vooght, opziener / rechter.

Vondel,
Vonder, } kleene brugh.

Vonte, vunte, doopbekken.

Voorbaar, voorbaarigh, uitsteekende / uitmun-

muntende.

Voorbewijs, voorbeeldt/ *by de Onduitschen* exempel.

Voorbind, haersnoer.

Voorboghtigh, voorbaarigh/ gheneighdt.

Voord, vaart / kille.

Voorders, vooronders.

Voordsten, uitstellen.

Voorghenandt, voorghanger van de zelfde naam.

Voorghangen, voorgheghaan.

Voormanger, voorkooper.

Voormomde, mondt voor / vooghdt: voorspraak.

Voormonder, vereenigher / vooghdt.

Voormonding, } vooghdyschap, mondt-
Voormondschap, } voorschap.

Voorschelligh, uitsteekende/uitmuntende/ voortreffelijk

Voorspan, ghespe.

Voorstaaven, voorspellen. *Zoekt* staaven.

Voortje, sleufje.

Voortreffen, overtreffen.

Voorwitte, voorwittigheidt, nieuwsghierigheidt/ *by de Onduitschen* curieusiteit.

Voorwittigh, nieuwsghierigh.

Voorzaaghe, voorzegghing.

Vorcht, vrucht, vreeze.

Vorchten, vruchten, vreezen.

Vorchtzaam, vreesachtigh.

Vorle, kant des veldts.

Vor-

Vorzen, vriezen.
Voute, ghewelf/ steenen boogh.
V R.
Vreedebraake, vreedebreuk.
Vreededaghen, bestandt.
Vrienzen, koudt zijn.
Vrienden, vryen/ beminnen.
Vrienddagh, vrydagh. Vrydagh *schijnt deeze dagh ghenoemdt te zijn, na zommighe meenen, van* Frea, *ófte* Vrea, *met welke naam de Oude Saxen Venus benoemden, van wien deeze dagh by de Latynen haaren naam heeft.*
Vro, vrolijk. *Hier af spruit* vervrooyen, *en* verfrooyen, vervrolijken.
Vro, vroegh/ vroeghmórghens.
Vrocht, vrucht, vreeze.
Vroeden, wijs zijn. *Het beteekent ook* oordeelen.
Vroedschap, } wijsheidt: Vroedschap *beteekent ook* de raadt.
Vroedsche, }
Vroome, vrucht/ nuttigheidt.
Vroomen, versterken/ en versterkt worden/ sterk worden/ toeneemen in krachten: moedighen/ moedt gheeven.
Vroone, froone, tól/ pacht.
Vrouwde, vreughdt/ blyschap.
Vrouwden, blyde zijn.
Vrouwentimmer, vrouwenhóf/ vrouwenhuis: de hoop der vrouwen. *Een t'zamenghezet woordt van* vrouw, *en* timmer, *welk een* huis *ófte* ghestlicht *beteekent.*

Vrucht, vurcht, vorcht, vrocht, breeg.
Vruchten, vurchten, vorchten, breezen.
Vrunte, ghemeene weide.

U V.
U U.

Ziet de voorghaande Letter.

V U.

Vuidigh, } luy / vadzigh / slapmoedigh /
Vuigh, } bloôhartigh.
Vuidighlijk, slapmoedighlijk / bloôhartigh-lijk.
Vuile, klip / rótg.
Vult, vulte, volte, volheidt / zatheidt.
Vunte, vonte, doopvat / doopbekken.
Vurcht, vorcht, vrucht, breeg.
Vurchten, breezen.

W A.

WAade, ondiepte / een plaats in 't water daar men met de voeten doorghaan kan.

Waade, waat, *beteekende ook* ghewaade / ghewaadt / kleedt.

Waaden, wadden, over een waade ghaan.
Waaghe, baare / ghólf / vloedt. *Hier van daan kemt* waagheſchót, *beteekenende* ei-ken-

kenhoute planken / daar de baaren en ghólven der zee/ghelijk als op afghebeeldt worden.

Waaghen, ghewaaghen, beweeghen/ weeghen / wigghelen / zegghen / spreecken.

Waaije, kuite.

Waghenleeze, waaghenslagh / waghenspoor.

Waghenloopigh paerdt, hóllend paerdt.

Waaghschotel, waaghschaale.

Waale, verkiezing / keure / keurstemming.

Waalen, veranderen / verwisselen.

Waalbaar, veranderbaar / wisselbaar / veranderlijk.

Waalbaarheidt, wisselbaarheidt / veranderlijkheidt.

Waaling, verandering / wisseling.

Waalvry, vry van verandering.

Waan, waanen, waar uit / waar van daan.

Waaning, de engenisse / eechenisse / *by de Latynen* Inguen.

Waansch, met waan beghreepen.

Waanschijn, ghedaante / ghezicht / teeken.

Waarande, bórgh / waarbórgh / bewaaring / bescherming/ bórghtóght/ bórghschap.

Waarandeeren, waarborghen/ bewaaren/ beschermen.

Waarandschap, bórghtóght/ghoedtzeeker/ bórghschap.

Waarde, warde, waarenis/ bewaaring/ wachte/hoede.

Waardein, bewaarer/opziener.

Waarden, } bewaaren/hoeden/bescher-
Waaren, } men/bevryden/verzeekeren.

Waarder, wachttoozen/baak.

Waardt, woordt. *Hier van meenen zommighe, dat* voorwaarde *zijnen oorsprong trekt*

Waargheldt, waardtgheldt, gheldt ophandt/ ghódts penning.

Waardtghelders, sóldaaten die waardt-gheldt ontfangen hebben.

Waaring, overloop van 't schip/ghalery/ wandelplaats.

Waarizon, *by de Onduitschen,* garnizoen.

Waarloozen, verzuimen/verwaarloozen.

Waarnen, waarschouwen.

Waarschap, ghenoeghgheeving / bórgh-tóght/ghoedtzeeker.

Waarzeggherin, waarzeghster.

Waastyne, woestyne/wildernis.

Waat, ghewaadt/kleedt. *Hier van daan komt* lijnwaat, *en dierghelijke.*

Waat, waate, scherpte/spits.

Waatigh, scherp.

Wachs, was. *Dit woordt meenen zommighe af te spruiten van* wak, vochtigh/week/ zacht/taay/buighzaam; *om dat het was zodaanigh een eighenschap heeft.*

Was-

Wasmanger, wasverkooper.
Wad, } waade/ ondiepte/ plaats in 't
Wadde, } water daar men te voet door ghaan kan.
Wadden, waaden, een wad doorghaan.
Wadding, dijk/ afstuining van een strandt/ *ófte* oever.
Waerder, waerdt, eilandt/ vlieteplandt/ schans. *Hier van daan spruit*, Keizerswaerdt, Bommelswaerdt, *enz.*
Waerdschap, ghastmaal.
Waerdschappen, ghastmaalen.
Wagghe, broek/ kousse.
Wak, nat/ vochtigh/ lós/ slap/ week/ zacht/ taay/ buighzaam. (weeder.
Wak weeder, nat weeder/ vóchtigh.
Wak van licchaam, radt en ghaauw van lichaam.
Wakheidt, weekheidt/ zachtheidt/ taayheidt/ buighzaamheidt.
Wakel, ghezweer/ zweering.
Wal, *beteekent*, allerhande ghrooте zeevisch. *Hier van daan komt* walvisch.
Walle, afghrondt/ diepte.
Wallen, wellen, kooken/ zieden.
Wallen, waalen, buiten 's landts reizen/ wandelen/ veranderen/ verwisselen.
Walm, bondel stroo.
Walmte, waassem/ damp.
Walsch, welsch, vreemdt/ uitheemsch/ uitlandsch.

Walſcher, vreemdeling.

Walſchót, walviſchzaadt. *Zommighe noemen het* walrat, baldrat, *en* walram.

Walvaart, buitenlandſche reizing. *Een t'zamenghezet woordt* (compoſitum) *uit* wal *en* vaart. Wal, wale, *beteekendt by de Hooghduitſchen, en Saxen* uitheemſch, buitenlandſch, vreemdeling, die een onduitſche taale ſpreekt. *Hier van daan koomen* waal, walſman, wallachier; *als ook* walnoot, walſche noot, *dat is* uitheemſche noot.

Wanban, } de buik. *Hier van daan meenen*
Wanbon, } *zommighe, dat* wambuis *zijnen oorſprong heeft, welk* het kleedt dat de borſt omvangt *beteekent.*

Wan, wen, als/ wanneer.

Wan, ghebrek / behoefte / ghebrekkelijkheidt. *In veele t'zamenzettelingen,* (compoſita) *is het nóch ghebruikelyk, als* wanghebruik, wangheloof, wanghonſt, wanhoop, wantrouw, *enz.*

Wandanken, ondanken.

Wandeel, ſchaade/ſtraf/boete/vooroordeel.

Wandeelen, ſtraffe lyden / boeten.

Wanderbaar, veranderbaar.

Wanderen, veranderen.

Wandt, zeil.

Wandtſchót, waghenſchót.

Wanheughen, wanhoopen / miſmoedigh zijn.

Wanker, wankel.
Wanklaaghen, achterklappen / valschelijk klaaghen.
Wanklaagher, achterklapper.
Wankóst, arghwaan / quaadt vermoeden / naaryver.
Wannigh, ydel / leedigh.
Wannigheidt, leegheidt.
Wanontzigh, ontzaggheloosheidt.
Wanzaak, gheval.
Wantaaligh, quaalijk bespraakt.
Wanzeede, quaade zeede.
Wanzinnigh, ontzinnigh / krankzinnigh.
Wanweete, onweetenheidt / twijffel / uitspoorigheidt.
Wanweeten, niet weeten / twijffelen / 't spoor byster zijn.
Wansch, wakker / ghaauw / gheestigh / aartigh.
Want, beschermer. *Hier van daan achten zommighe* trouwant *te koomen, als óf men zeide,* trouwe beschermer.
Wassenaar, halve maan.
Wateralf, Waternekker, } waterghódt / waterspook.
Waterboogh, reeghenboogh.
Watte, wadde, ondiepte in 't water / daar men te voet doorghaan kan.
Waze, slijk.
Waze, *beteekende eertijdts* een fakkel / toorts.

W E.

W E.

Wedde, loon / prijs / pandt / belófte / renteghaaf / jaargheldt.
Wedde, weddegheldt, verbeurte / boete.
Weede, roede / tiene.
Weedemaandt, weedmaandt, weidmaandt, zomermaandt / *by de Onduitschen* Junius.
Weeder, weeders, welk van beiden.
Weederbódt, verbódt / teeghenghebódt.
Weederen, teeghenstaan / teeghenstreeven.
Weederghelding, verghelding.
Weederhoorigh, weêrspannigh.
Weederigh, teeghenparty / teeghenstreever.
Weedering, teeghenstreeving / teeghenstrydigheidt.
Weederlaatigh, onachtzaam / verzuimigh.
Weedermaandt, weddermaandt, zomermaandt. *Deeze maandt heeft deezen naam ghekreeghen, zo zommighe meenen, omdat het weeder meest beghint op te steeken, en de stormen voer den dagh te koomen.*
Weederreede, antwoordt / teeghenspreeking.
Weederschal, weederghalm / *by de Onduitschen*, Echo.
Weederschap, teeghenstrydigheidt.
Weederspalt, weederspannigheidt.

Weederſpannelingen, *by de Ouduitſchen*, rebellen.
Weedertaale, antwoordt/ teeghenſpraak.
Weederval, teeghenſpoedt.
Weederwaan, teeghenghewaan.
Weederwaerdigheidt, onwaerdigheidt.
Weederwas, kleen/ onghroot.
Weederzaak, } party/teeghenparty/tee-
Weederzaaker, } ghenſtreever.
Weegh, wandt/ muur. *Hier van daan komt* weeghluis, wandtluis.
Weeghen, den wegh wijzen.
Weekbeen, kraakbeen.
Weeme, prieſtershuis.
Weer, ghewer/ krijghsghereedſchap.
Weepel, zwervende/onſtandtvaſtigh/ydel/ leegh.
Weepel, weepeler, amptelooze/ampt-vry.
Weepelen, zwerven.
Weeren, duuren.
Weeraghtigh, } duurzaam.
Weerigh, }
Weershoofdt, draaywindt.
Weete, } weetenſchap/ kennis.
Weetenis, }
Weeve, webbe.
Weevel, weeveldraadt, weevelgharen, in-ſlagh.
Weezenskrooſt, weezensbeeldt.
Wegghelen, rollen.

Weg-

Weggben, beweeghen.
Weghlaaghen, belaaghen.
Weidboom, wilgheboom.
Weide, gheweide, ingheWandt der dieren. *Hier van daan komt*, weyman, weidmes, weidzak, weidwerk, *enz.*
Weidelijk, ghroot/sterk/maghtigh/ghoedt/ vroom/bequaam/uitsteekende.
Weiden, uitweiden, het ingheWandt uitneemen.
Weidener, jaagher.
Weidmaandt, zomermaandt/ *by de Onduitschen* Junius. *Een maandt in welke de beesten ter weide ghedreeven worden.*
Weidsch, jaaghersch. weidschman, jaagher/ vogelaar.
Weifel, weivel, gherechts dienaar/ deurwaarer.
Weiffelooghsch, 't gheen de ooghen doet weiffelen.
Wein, pijn/ smert.
Weinen, weenen.
Weirlijk, weereldlijk.
Weisteren, voor de ooghen weemelen.
Weivel, gherechts dienaar.
Welbereedt, welbespraakt.
Welk, slap/ vadzigh/ verslenst/ verwelkt.
Welke, slapheidt/ vadzigheidt/ verslenstheidt.
Welken, verwelken.

Wel-

Welkerhande, } hoedaanigh.
Welkerley, }
Welkerwyze, hoedaanighlijk.
Weldt, ghewelдt.
Weldigh, gheweldigh.
Welde, weelde / wellust / vermaak / dartel.
Weldigh, } weeligh / weeldrigh / dartel / wellustigh.
Welderigh, }
Welle, walle, bron / springbron / *by de Onduitschen*, fontein.

Welle, *beteekent ook*, zinkzandt / drijftzandt / zandt welk zonder vastigheidt alles opslorpt. *Hier van daan koomen*, welzandt, welghrondt, *enz.*

Wen, als / wanneer.
Wenk, maaghdepalm.
Wennen, speenen.
Werkalaem, werktuigh / werkghereedschap. *Ziet* alaem.
Werd, werder, waerdt, eilandt / vlietelandt / schans. *Ziet* waerdt.
Werdel, wordel, wervel.
Werf, werve, daadt / doening. *Hier van daan meenen zommighe te koomen*, eenwerf, anderwerf, tweewerf, meenighwerf, eerstwerf, laatstwerf, *enz.*

Werf, *beteekende ook by de Ouden* winkel / hoef / plaats.

Werf, *zeght iemandt is in de stroomen, en zee dat, welk buiten de natuurlijke strandt, ofte oever*

oever van de menschen dieper in 't water opgheworpen is, opdat de scheepen door ondiepte niet belet zouden worden te landen. Heedendaaghs noemt men het, een hoofdt.

Werren, oorlooghen / krijghen.
Wersch, wirsch, quaadt / slim / schelmsch.
Werzaam, teeghenstrydigh.
Werzelen, teeghenstreeven / teeghenkanten.
Werzeler, Werzelhoofdt, } dwarsdryver / warrevoghel / teeghenstreevighe.
Werzeling, teeghenstreeving.
Wes, wat / waarom.
Wet, wat.
Wettigh, waetigh, ghewet / scherp.

W-I.

Wichte, waaghe.
Wichten, weeghen / wikken.
Wiedaanigh, hoedaanigh.
Wiegheling, een die in de wiegh light.
Wieghroot, hoeghroot.
Wielen, draayen / omloopen.
Wieren, zien / kijken / bezichtighen / rondom zien.

Wieren, *beteekende ook* omdraayen / omloopen. *Waar voor men nu* zwieren *zeght.*

Wie-

Wiezen, veldt/weide.

Wift, licht/wuft. *Zo zeidemen* wift en licht.

Wighvuur, oudt en verrót hout/dat des nachts licht: licht brandend hout.

Widdauw, teenen/tienen.

Wijdtzienigheidt, verziendheidt.

Wije, wijh, wih, weigh, heiligh. *Hier van spruit* wijen, heilighen/*enz.*

Wijnge, wyhinge, heilighing.

Wynacht, wienacht, wijhnacht, Christus gheboortedagh/ *ófte* nacht. *Als óf men zeide* heilighe, *ófte* gheilighde nacht. *Een t'zamenghezet woordt* (vox composita) *van* wy, wie, wijh, *en* nacht. *Zommighe meenen; dat men* wijnnacht *moet zegghen, van* wijn, *en* nacht; *omdat deeze dagh en nacht van de Oude, met ghasten en brassen, plaght doorghebracht te worden.*

Wijghwiegh, strijdt/veldtslagh.

Wyghant, wieghant, reus/strijdbaar heldt.

Wijghlijk, manhaftigh/strijdbaar.

Wijghuis, leegherplaats/schans.

Wijh, wije, heiligh.

Wyhen, wyen, heilighen.

Wijk, dijk.

Wijk, *beteekende ook* rechtsban/*by de Onduitschen* Jurisdictie.

Wijkbeeldt, rechtsbanbeeldt/rechtsghebiedt.

Wijk-

Wijkbeeldt, *beteekende ook* een stadt/ vlek/ burght. *Hier van komt* wijkbeeldtrecht, stadtsrecht.
Wykhuis, wijghuis, schans.
Wylen, wylent, wylents, eertijdts. *Heeden beteekent het* overleeden.
Wylen, *beteekende ook* somtijdts.
Wyleneer, eertijdts.
Wyling, beurtwisseling / *by de Latynen* Vicissitudo.
Wijp, wype, wip, toorts / fakkel.
Wijsdom, wijsheidt: vonnis / uitspraak / ghewijsde.
Wyte, boete.
Wyven, een wijf neemen.
Winden, waayen.
Windelmaandt, windtmaandt / wintermaandt/ *by de Onduitschen*, December.
Windestang, windestangel, windboom.
Windezeel, touw om te winden.
Windtbraauw, winkbraauw.
Windtghraagh, ghraagh tót de windt.
Windtvang, schutsel / dat de windt vangt.
Winne, win, landtwinner / landtbouwer.
Winne *beteekende ook by de Ouden*. hoeve.
Winnende leeden, teelleeden / *by de Latynen* membra genitalia.
Winner, vader / teeler.
Winsch, wensch.
Winsschen, wenschen.

in-

Winster, moeder / teelster / baarster.
Winterkil, winterkoudt.
Wip, wijp, toorts / fakkel / licht / schitterend licht / tintellicht / knikking der ooghen. *Hier van komt* scheele wip, scheelghezicht / scheeloogh / scheelaart.
Wippe, zweep.
Wippen, met zweepen slaan.
Wis, teen / tien / rijsje.
Wispelduurigh, ongheltaadigh / onstandtvastigh: *waar voor men* wispeltuurigh *schrijft*.
Wissender, veemscheepenen: *Ziet* veem.
Wit, wet.
Wite, witte, weete, kennis / kundschap. *Hier van daan is* aalwitte, aalwittigh, *t'zamenghesteldt. Ziet* aal.
Witigh, wittigh, weetende / kundigh. *Hier van daan spruit* verwittighen.
Witelijk, wittelijk, wettelijk.
Witheer, ghrootvaader.
Witevrouwe, witikewijf, wittevrouwe, witvrouwe, waarzeghster / tovenaarster / toverresse / alve / alvinne. *Dit slagh van vrouwen heeft deezen naam ghekreeghen, omdat zy voorgheeven veel te weeten: ghelijk zy by de Latynen om de zelfde reeden* sagæ *en* magæ *ghenoemdt worden. Ziet boven* alve, *en* alvinne: *alwaar een ander reeden van deeze benaaminge ghegheeven wordt.*
Witvrouwe, *beteekende ook* een weeduwe:

Om

Omdat de vrouwen over haare mannen rouw draaghende, zo wel by ons, als den Romeinen witte kleederen droeghen.

Wittighen, waarzegghen / voorspellen / wicchelen.

Wittigher, waarzeggher / wicchelaar.

Witting, witing, weeter / wyze: schrandere / vernuftighe.

W O.

Woak, doodtkleedt.

Woed, woede, razery / dolheidt.

Woeden, bloeden / bloeyen.

Woeder, dwingelandt / gheweldenaar / *by de Onduitschen* tiran.

Woedery, dwinghelandy.

Woedenis, razerny / dolheidt.

Woesten, verwoesten.

Wolfsmaandt, wintermaandt / *by de Onduitschen* December: *Deeze maandt wierdt zo ghenoemdt, omdat in de zelfde de wolven verwoedelijker op roof uitghaan.*

Wonderen, verwonderen.

Wonderzaam, wonderbaar / wonderlijk.

Wonne, blyschap / vreughdt / gheneughte.

Wonnemaandt, bloeymaandt / *by de Onduitschen* Majus. *Deeze maandt is zo ghenoemdt by Karel de Ghroote van weeghen haare aanghenaamheidt, en vreughdt.*

Woon, ghewoon.
Woonlijk, ghewoonlijk.
Woonte, ghewoonte.
Woordenvlichter, woordenvlechter.
Woordtprachtigh, ghrootspreekende.
Woozen, in verkookend water nieuw water inghieten.
Worte, wortel.
Worvel, werbel/ ghrendel/ draay. *Hier van spruiten* wervelziek, wervelziek.
Woudtherman, woudthermanneken, woudtschim woudtspook / bóschghódt/ *by de Latynen* Faunus, een huisghódeken *beteekent het by zommighe, die de Latynen* lares, penates *noemaen. Heeden wordt daar* kaboutermanneken, *voorghezeght.*
Woudtvorster, opziener van 't woudt/ *daar men nu, dóch quaalijk,* houtvester *voorzeght.*
Wouteren, róllen / wenden : gheróldt worden.

W R.

Wraake, weigheringh / verwerping / afkeuring. *Hier van is nóch* wraaken *in ghebruike.*
Wraakel, wraakghierigh.
Wraakghoedt, wrakghoedt/ verworpen waar.
Wraddel, onderkin / kóssem ; het vel
dat

dat de ôssen / en koeyen / tusschen de borst en keel / afhangt.
Wrastelen, wratselen, worstelen.
Wreidt, wreedt.
Wreiken uit de handen, uit de handen wringen.
Wrempe, scheefheidt des mondt.
Wrempen, } de mondt scheef trekken.
Wrimpen, }
Wrinkel, rimpel.
Wrinkelen, rimpelen.
Wrongkroon, tullebandt / *by de Onduitschen,* Tiare.
Wronk, draay / verdraaying.
Wronk, wrong, ongelijk / bedekte haat / veete / oude haat.
Wronkel, verdraaying / rimpel.

W U.

Wustigh, bewust.

Z A.

ZAakweldigh, handtdaadigh / schuldigh aan een begaane misdaadt.
Zaadtmaandt, wijnmaandt / *by de Onduitschen* October, *een maandt, inde welke het zaadt in de aarde gheworpen wordt.*
Zaadtsoen, zaaysoen, zaaytijdt / ghetyde.
Zaad-

Zaadzaamheidt, verzaadheidt.
Zaaghe, zegghing/ vertelling / spreeking. *Dit woordt is afkomstigh van't hooghduitsche* zaaghen, zegghen.
Zaaghmaare, zeghmaare/sprookje/praatje.
Zaayfoen, *ziet* zaadtfoen.
Zaan, terstondt / voort / met der haast.
Zaate, zeete, zitting / stoel / zitplaets: reede/ scheepshaven.
Zaaten, zitten / neederzitten.
Zaatigh, zeedigh / vroedt.
Zaatigheidt, zeedigheidt/ vroedheidt.
Zaatighlijk, zeedighlijk.
Zakkel, beurs / maal / tas / aaszak.
Zalffen, zalven.
Zalighen, saligh maaken.
Zalighvruchtigh, heilzaam.
Zaluw, morssigh / vuil / onrein. *Zommighe schijnen dit woordt voor* vaaluw *te ghebruyken.*
Zas, reede / scheepshaven.
Zassem, zassaam, zatsaam, dartel/broodtdronken.
Zassemheidt, zatzaamheidt, dartelheidt / broodtdronkenheidt.
Zassemlijk, dartelijk / broodtdronkentlijk.
Zazelingen, veezelingen.

Z E.

Zeedel, } zeetel / zitstoel.
Zeedele, }
Zeedevooghdt, leermeester in zeeden.

Zeeghaftigh, de overwinning hebbende/ overwinnende.

Zeeghe, overwinning.

Zeeghe, *beteekende eygentlijk* een gheit / en een gheit / die overwinnings halven ghe-óffferdt wierdt: *Hier van daan is dit woordt daar na voor de overwinning zelfs ghebruikt.*

Zeeghen, overwinnen.

Zeegher, overwinner.

Zeeghel, zeil.

Zeel, touw / koorde.

Zeeldanſſer, } koordedanſſer.
Zeelghanger, }

Zeelen, met een koorde binden.

Zeem, hooning. *Hier van daan zeght men* zeemſchleeder, zeemenleeder, *omdat het leeder is, welk zacht en honighverwigh is.*

Zeemen, met hoonigh beſtrijken.

Zeemſtrijken, vleyen / pluimſtrijken.

Zeemſtrijker, pluimſtrijker.

Zeeren, zeer doen / bezeeren.

Zeeſch, zeeuwſch.

Zeete, zitting.

t' Zeet, te zeete / tót zitten.

Zeetel, zitplaats / zitſtoel / ſtoel.

Zeevermonden, zeeveren/ quijlen. *Zommighe neemen het voor* overmaatigh lacchen/ dat men zeevert en quijlt.

Zeeuwe, zee. *Hier van daan komt* zeeuwſch, *dat is*, zeeſch.

Zeffen, te zamen ghrijpen / beghrijpen / be

bevatten. *Hier van spruyt* bezeffen.
Zegghe, uitspraak.
Zegghene, zeghsmanschap.
Zeinde, zenne, zend, zeent, zinde, zeine, verghadering / kerkverghadering / *by de Onduitschen*, Synode. *Dit woordt schijnt zijnen oorsprong te hebben van* zeinden, *ófte* zenden, *omdat zy van alle kanten na zulke verghaderingen ghezonden worden*
Zeiffenwaghenburgh, een schants van aan een ghehechte waghens ghemaakt / na de ghestalte van een zeissen.
Zel, soutigheidt / zilcigheidt.
Zelf, zulf, uiterste / boordt / randt. *Hier af spruiten de t'zamenzettelinghen (composita)* zelfende, zelfkant, zelfegghe, de boordt *ófte* randt van laken / *ófte* linnen.
Zelfstandt, zelfstandigheidt.
Zelfvuldigh, toomeloos / gheweldigh / weêrbarstigh.
Zelfwossen, van zelfs ghewossen.
Zelle, ghezelle / maliker.
Zelle, zellemaandt, zulle, sprokkelmaandt / *by de Onduitschen* Februarius.
Zellen, verkoopen.
Zend, *zoekt* zeinde.
Zendeling, ghezondene.
Zenneschalk, zinneschalk, huismeester / opziener van 't huis / huisknecht / huisdienaar. *Dit woordt is t'zamenghesteldt uit* zin *ófte* ghezin; *dat is*, huisghezin / *en*

 schalk,

schalk, *dat is*, dienaar / knecht.
Zengel, vonken / die van 't ghesmeede yzer springen / ghloepend hamerslagh.
Zerpen, kuisschen / schoonmaaken.
Zester, zister, zestighghetal.
Zeuren, *zoekt* zooren.

Z I.

Zicchel, Zicht, zikkel, } zeyn / zeyssem.
Zichten, met de zeyssem maayen.
Zichten, Zichtighen, } bezien / bezichtighen.
Ziek, *beteekent in de t'zamenzetting* (in compositione) begheerigh / ghraatigh / *als* manziek, houwziek, speelziek, *enz*.
Ziekdagh, ziekte / krankheidt.
Ziekertieren, ziekelijk / ziekachtigh.
Zielmildt, mildt met zijn ziel.
Zijle, Zil, Zille, } waterleiding / gracht *ofte* ghoote / daer men het water door leidt.
Zilt, Ziltigh, } brak / zout.
Zinkzandt, zinkelzandt, wel.
Zind, ghezin / ghezind / huisghezin.
Zinde, *zoekt* zeinde.
Zindeschalk, *zoekt* zenneschalk.
Zindel, schuim van metaal.
Zinnen, bezinnen / bedenken / ghevoelen.
Zister, *zoekt* zester.

Z O.

Z O.

Zoel, zwoel / warm.

Zoeteboom, zoethout.

Zoetelen, bemorssen / beghzuizen / vuil maaken: *Hier van daan komt* bezoetelen, *waar voor quaalijk* bezoedelen *gheschreeven wordt.*

Zoetelen, *beteekende ook*, een slecht en gherıng ampt bedienen; een morssigh handtwerk oeffenen. *In den krijgh beteekent* zoetelen, lijftóght verkoopen.

Zoeteler, ghering koopman / komenijsman. *In den krijgh beteekent het* een leeftóghtverkooper.

Zoetelerye, } gheringh werk / slordigh
Zoctelwerk, } ambaght / morsserye.

Zoetelpapier, vuil papier / onbequaam papier.

Zolik, zólk, zulk. *Een t'zamenghezet woordt* (compositum) *van* zo *en* lijk, *ófte* ghelijk.

Zom, jemandt / eenigh / zommighe. *Waar voor nu in ghebruike is* zommigh: *Hier van spruiten af* somtijdts, somwijlen, *enz. voor* te zom tijdts, te zom wijlen.

Zompe, mank / kreupel.

Zompen, mankghaan / waggheldoeten / strompelen.

Zonder, *beteekende voortijdts*, byzonder.

Zonderbaar, byzonder / zonderling.

Zonderbaarlijk, byzonderlijk.

Zonderen, scheien / schiften. *Hier van komt* afzonderen.

Zonderheidt, scheiding / verschil / onderscheidt. *Hier van is noch in ghebruik* inzonderheidt, voornamendlijck.

Zonnen, in de zon legghen.

Zonnering, *by de Onduitschen*, zodiak.

Zonnezwijm, *by de Onduitschen*, Ecclypsis.

Zonst, zunst, anders / andersins. Om zonst te vergheefs / om niet.

Zoore, zeer / ghezweer; pijn / smerte.

Zooren, zeuren, zuuren, zweeren / pijnen / quellen.

Zooren, zeuren, *beteekende ook by de Ouden*, ter sluip ontsteelen.

Zoorigh, zeurigh, al te nieuwsghierigh / moeyelijk door nieuwsghierigheidt.

Zórghvaerdigh, zórghvuldigh.

Zoud, zóld, besólding / krijghsloon / soudye.

Zoudaat, zoldaat, zoudenaar, zoudenier, zóldenaar, loontrekkend krijghsman / krijghsknecht. Zoud, zoudaat, *enz. worden ghenoemdt van* zout; *omdat alle, welke eertijdts in den krijgh aanghenomen wierden, zout ontfingen, waar door zy verbonden wierden, tót een onverbreekelijk verbondt, en hunnen Veldtoverſten ghehouw, en ghetrouw te blijven. Want het* zout *is by de Ouden een merk en teeken van vriendſchap, en verbintenis gheweeſt: Waarom nóch by zommighen de omſtor-*

ting

ting van't zout op de tafel voor een teeken van verbrookene trouw en vriendschap ghehouden wordt.

Zoutmanger, zoutverkooper.

Z U.

Zukken, rukken / rijten / neemen.

Zudde, moerasch / poel.

Zuighamme, } minnemoeder / voedster.
zuighmoeder, }

Zuighghenoot, die met een ander de zelfde borsten ghezooghen heeft.

zuiken, zuighen.

zuil, pylaar / stijl.

Zuimeligh, verzuimigh.

Zuimen, wachten / toeven / beiden. *Hier van spruit*, verzuimen.

Zuimen, beletten / behinderen / ophouden.

Zuiverbrein, breinzuiverende.

Zulkdaan, } zodaanigh.
Zulkdaanigh, }

Zulmaandt, zulle, zullemaandt, sprokkelmaandt/ *by de Onduitschen* Februarius. *zoekt* zelle, zellemaandt.

Zulten, zouten / in de pekel legghen.

Zund, zond, zeeëngte / engte der zee.

Zunde, zonde / verghrijp.

Zunst, zonst, zust, zus, ander / anders sings: om zunst, om niet / te loor / verghees.

ufterslagh, zustermoordt.
Zustigh, zodaanigh.
Zuuren, *zoekt* zooren.

Z W.

Zwaar, *beteekende by de Ouden* de nek.
Zwadderen, ruisschen.
Zwadderen, uitghieten / zwalpen / het water roeren.
Zwadderigh, ghólfachtigh/ zwalpachtigh.
Zwade, zein / zeissem.
Zwade, streep hooys/ ghelijk het op 't veldt ghemaayt light.
Zwaerdtmaaghe, maaghe van Vaders zijde/ *zoekt* spillemaaghe.
Zwaerdtzijde, de mannelijke verwantlijn/ vaderlijk maaghschap.
Zwaerdeler, moordenaar.
Zwark, zwerk, de wolken.
Zwalp, ghólf / baar: ghólving.
Zwalpen, ghólven / vloeyen.
Zwamme, spongie / spons.
Zwamme, knóbbel an de boomen.
Zwazeling, zwagher.
Zwazeneede, zwagherinne.
Zweeghel, zwagher.
Zweelen het hooy, het hooy met vorken omkeeren.
Zweemen, ghelijken.
Zweemken, trekjen / ghelijkenissen.
Zwemsel, ghelijkenis.

Zweer,

Zweer, zweher, zwagher.
Zweerinne, zwagherinne.
Zweeuw,
Zweifstarre, zweefstarre / dwaalstar / *by de Onduitschen*, planeet.
Zweiven, zweeven / doolen / dwaalen / zwerven.
Zweiver, zweever / zwerver / dwaaler / dooler.
Zwelken, drukken / parssen.
Zwent, jongeling.
Zwente, jong maaghdeken / deerne.
Zwentsen, zwentselen, zwerven / zweeven / doolen.
Zwerk, wólk.
Zwerm, vlucht-byen: verzameling.
Zwermen, in een tróp vlieghen; t'zamenkoomen; overvloeyen.
Zwermen, zwerven / doolen / dwaalen. *Hier van spruyt* zwermgheeft, dwaalgheest / gheestdryver / drygheest.
Zwermer, zwerver / dooler: dwaalgheest / drygheest / ketter / ghezindtheiddryver.
Zwermerye, dooling / dweepery.
Zwijk, bezwijking. *Hier van daan komt by de Vlamingen*, zwijk-slaan, bezwyken.
Zwijken, bezwyken / zakken / weghzakken / na beneeden buighen.
Zwijnstye, varkenskót.
Zwijnen, zwinden, afneemen / verminderen.

Zwij-

Zwijnen, verzwijnen, afghaan door moepelijkheidt / verdwijnen door quelling.
Zwillen, zwellen.
Zwinde, ghezwindt / gheweldigh / snel.
Zwindelen, omdraaapen / ghelijk als van een hoofdtduizeling ghedreeven worden.
Zwindigh, veel en ghroot. *Hier van zeght men* zwindigh vólk, *dat is*, overbloedt van vólk.
Zwinkſel, zweemsel / ghelijkenis; zwier / zwaap.

Einde des derden en laatſten Deels.

SPECIAL 86-B
PF 21455
680
M51
1669

GETTY CENTER LIBRARY